

VERLEDEN MET TOEKOMST

Cultuurhistorische waarden- en verwachtingenkaart en planologisch
erfgoedbeleid voor Valkenburg aan de Geul

*Gemeente Valkenburg aan de Geul
Wiel Felder & Gianna Quaedflieg
2020*

VERLEDEN MET TOEKOMST

Cultuurhistorische waarden- en verwachtingenkaart en
planologisch erfgoedbeleid voor Valkenburg aan de Geul

Wiel Felder & Gianna Quaedflieg

Colofon

Copyright ©:	Valkenburg, 2020
Teksten, vormgeving en illustraties:	ing. W.F.J. (Wiel) Felder MA G. (Gianna) Quaedflieg
Teksten H1 t/m H4	Door de auteurs bewerkte teksten van het Steunpunt voor Archeologie en Monumentenzorg Limburg
Afbeelding voorpagina:	Uitsnede Tranchotkaart 1804

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, geluidsband, elektronisch of op welke wijze dan ook, zonder schriftelijke toestemming van de auteur.

Inhoudsopgave

Voorwoord	6	2.5.5	Instandhoudingssubsidie	22
Inleiding	7	2.5.6	Interieuresembles	23
1. Europees kader	9	2.5.7	Kerkenvisie	23
1.1 Archeologie en het verdrag van Malta	9	2.5.8	Leegstand agrarisch cultureel erfgoed	24
1.2 Architectonisch erfgoed en het verdrag van Granada	9	2.5.9	Rijksmonumentenregister	25
1.3 Burgerparticipatie en het verdrag van Faro	9	2.5.10	Stads- en dorpsgezichten	26
2. Rijks kader	11	3. Provinciaal kader		27
2.1 Rijksbeleid	11	3.1 Provinciaal Archeologiebeleid		27
2.1.1 Erfgoeddeal	11	3.2 Monumentenbeleid		28
2.1.2 Regionale Energie Strategie	11	3.2.1 Nadere subsidieregels klein Limburgs erfgoed		29
2.1.3 Rijksstructuurvisie Infrastructuur en Ruimte	12	3.2.2 Nadere subsidieregels Restauratie Monumenten		29
2.1.4 Visie Erfgoed en Ruimte	12	3.2.3 Nadere subsidieregels kerken		29
2.2 Wetgeving	13	3.2.4 Nadere subsidieregels Monulisa		30
2.2.1 Monumentenwet 1988	13	3.2.5 Project: Herbesteding Erfgoed ensembles Zuid-Limburg		30
2.2.2 Wabo	13	3.3 Interbestuurlijk Toezicht		31
2.2.3 Erfgoedwet	14	3.4 Provinciaal Omgevingsplan Limburg 2014		31
2.2.4 Besluit aanwijzing richtlijn	15	3.5 Provinciale Omgevingsvisie		31
2.2.5 Besluit Erfgoedwet archeologie	15	4. Gemeentelijk kader		33
2.2.6 Natuurschoonwet	16	4.1 Gemeentelijk erfgoedbeleid		33
2.2.7 Omgevingswet	16	4.1.1 Archeologiebeleid		33
2.2.7.1 AMvB's Omgevingswet	17	4.1.2 Cultuurhistoriebeleid		34
2.2.7.2 Nationale Omgevingsvisie	19	4.1.3 Monumentenbeleid		34
2.2.7.3 Omgevingsplan	19	4.2 Bevoegd gezagrol		34
2.2.8 Wet Kwaliteitsborging voor het Bouwen	20	4.2.1 AMZ-cyclus		34
2.3 Archeologie	20	4.2.2 Instandhoudingsplicht		35
2.3.1 Certificering	20	4.2.3 PvE		36
2.4 Cultuurhistorie	20	4.2.4 Archeologische toevalsvondsten		36
2.4.1 Fonds voor Cultuurparticipatie	20	4.3 Erfgoedbudget		38
2.5 Monumentenzorg	21	4.3.1 Bestuurslastenvergoeding Malta		38
2.5.1 Beperking adviesplicht	21	4.4 Gemeentelijke erfgoedverordening		38
2.5.2 Duurzaamheid	21	4.5 Monumentencommissie		39
2.5.3 ERM	21	4.6 Vergunningverlening		39
2.5.4 Herbesteding	22	4.6.1 Monumentenvergunning archeologie		41
		4.6.2 Omgevingsvergunning activiteit monument		41
		4.6.3 Advies RCE		41
		5. Inventarisatie, beschrijving en waardering Valkenburgs erfgoed		42
		5.1 Aanleiding en tijdslijn		42
		5.2 Inventarisatie		42
		5.2.1 Enquête en oproep		43
		5.2.2 Stap 1: Het verzamelen van reeds beschikbare data		43

5.2.3	Stap 2: Op zoek naar aanvullende data; inventarisatie en beschrijving	45
5.2.4	Stap 3: Intekenen op kaart	54
5.2.5	Stap 4: Waardering en criteria	55
6.	<u>Gemeentelijk erfgoedbeleid:</u>	59
6.1	Visie en strategie	59
6.1.1	Visie	59
6.1.2	Strategie	59
6.2	Valkenburgs Planologisch Erfgoedbeleid	60
6.3	Duurzaamheid	63
6.4	Herbestemming	63
6.5	Erfgoed en toerisme	64
6.6	Subsidie	64
7.	<u>Bijlagen:</u>	66
7.1	Richtlijnen	67
7.2	Concept bestemmingplanregels	69
7.3	Cultuurhistorische waarden- en verwachtingenkaart	72
7.4	Catalogus	73
a:	gebouwen en bouwwerken	73
b:	begraafplaatsen	111
c:	Inventarisatierapport Begraafplaatsen Valkenburg Hulsman en Hulsman 2009	118
c:	landschapselementen	119
d:	klein religieus erfgoed	141
7.5	Enquetes	145

Voorwoord

Beste lezer,

Voor u ligt de definitieve versie van de beleidsnota “Verleden met toekomst, Cultuurhistorische waarden- en verwachtingenkaart en planologisch erfgoedbeleid voor Valkenburg aan de Geul. Het eerste in zijn soort voor de gemeente Valkenburg aan de Geul. Een zeer lang proces, want de gemeente Valkenburg aan de Geul is zeer rijk aan cultuurhistorisch erfgoed, voorheen zonder status, dat het waard is om behouden te blijven voor nu en toekomstige generaties. Ik denk dat de vraag serieus gesteld kan worden of er überhaupt een gemeente in Nederland is die zo een veelzijdigheid aan cultuurhistorisch erfgoed binnen zijn grenzen herbergt.

Deze beleidsnota bevat een gedetailleerd overzicht van een paar duizend elementen die het waard zijn om te behouden. Het is een zeer uiteenlopend overzicht geworden van de reeds beschermde rijksmonumenten, veelal grote gebouwen zoals de kastelen uit diverse perioden, maar ook zaken als de vuursteenmijnen uit de steentijd, de mergelgroeves en grafstenen uit de late middeleeuwen, kalkovens uit het begin van de 20e eeuw naar grafstenen en andere historische landschapselementen, waarvan sommigen nog zijn terug te voeren naar de Romeinen uit de 2e eeuw na Christus.

De inventarisatie heeft enkele jaren in beslag genomen, maar het was het waard, want nu kan op basis van planologisch beleid gezorgd worden dat het grootste deel van deze waardevolle elementen behouden blijft, en dat het boeiende verhaal van elk van die elementen ook in de toekomst nog verteld kan worden.

Bij dit proces hebben, naast alle afdelingen van de gemeente, een keur van betrokken inwoners, verenigingen en stichtingen hun bijdragen geleverd.

In de hoop niemand te vergeten betreft het de volgende personen die mee het veld zijn ingegaan om te inventariseren bij de landschapselementen en/of ons hebben rondgeleid in hun kern langs historische gebouwen en bouwwerken:

Fon Weusten, Ralf Coumans, Paul van Weersch, René Heuts, Joop Brouns, Hans Franssen, Ger Sleijpen en Jos Lodewick.

Verder hebben de volgende instanties en personen informatie aangeleverd en/of de enquêtes in 2015 ingevuld inzake toekomstig erfgoedbeleid: Heemkundevereniging Schin op Geul, Heemkundevereniging Houthem-St. Gerlach, Historisch Genootschap Sibbe-IJzeren, het Cuypersgenootschap, Archeologische Werkgroep Valkenburg, Werkgroep Niks

aan de Hand, Stichting In Onsen Lande van Valckenborgh, Martin Stevens Fonds, Stichting Vestingstad Valkenburg, Museum Valkenburg, Werkgroep Kruisen & Kapellen Valkenburg en last but not least Jan Diederren.

Ik wil al deze personen en instanties zeer hartelijk danken voor hun constructieve bijdragen, zonder hun belangeloze inzet was de inventarisatie en daarmee de totstandkoming van deze beleidsnota niet mogelijk geweest.

Ik hoop dat dit beleidsdocument niet alleen zal bijdragen aan het beter bewaren van onze rijke historie, maar ook aan het weer beter bewust worden van ons verleden, en dat we dat rijke verleden met veel warmte en zorg voor behoud zullen doorgeven aan onze volgende generaties.

Met vriendelijke groet,

Remy Meijers
Wethouder Monumenten & Archeologie

Inleiding

Aanleiding

In november 2009 stemde de Tweede Kamer in met het nieuwe beleid voor de nationale monumentenzorg: Modernisering Monumentenzorg (MoMo). MoMo wil meer aandacht voor cultuurhistorie bij ruimtelijke ontwikkelingen en zet een aantal aanpassingen in de wetgeving in gang waaronder die van het Besluit ruimtelijke ordening (Bro). In het Bro is per 1 januari 2012 bepaald dat in bestemmingsplannen rekening gehouden moet worden met het aanwezige cultuurhistorische waarden (Bro, artikel 3.1.6, vierde lid sub a.).

Dit was in 2015 voor de Gemeente Valkenburg aan de Geul de aanleiding om middels een gefaseerde aanpak te komen tot Gemeentelijk erfgoedbeleid, met als eindresultaat inbedding daarvan in de bestemmingsplannen conform de verplichting uit het Bro.

Daarvoor was het volgende Plan van Aanpak bedacht:

- Fase 1: Inventarisatie (onbeschermd) erfgoed met heemkundekringen, lokale historici, Niks aan de Hand en Cuypersgenootschap. Vervolgens beschrijving en waardering;
- Fase 2: Keuze voor beleidsvorm en uitwerking daarvan;
- Fase 3: Vaststelling erfgoedbeleid door raad en implementatie in het bestemmingsplan.

Cultureel Erfgoed in Valkenburg aan de Geul

In Valkenburg aan de Geul vinden we 173 door het rijk beschermde monumenten. 10 daarvan zijn archeologische rijksmonumenten en nog eens 4 vinden we in de onderaardse kalksteengroeven ofwel mergelgrotten in de volksmond. Bij de overige gaat het meerendeels om gebouwen als kerken, kastelen, boerderijen, watermolens enz. Daarnaast zijn er 3 van rijkswege beschermde stads- en dorpsgezichten: Houthem - Sint Gerlach, Oud Valkenburg en het historisch centrum van Valkenburg.

Dat het areaal aan waardevol cultureel erfgoed vele male omvangrijker is, is uit de recente inventarisatie gebleken. In vrijwel alle oude dorpskernen blijkt bebouwing die al aanwezig is op de eerste kadastrale kaart uit 1832 nog voor te komen. Soms nog goed herkenbaar, soms ingepakt in een modernere schil van baksteen. Het Monumenten Inventarisatie Project (MIP) leverde een lijst aan waardevolle panden uit de periode 1850-1940 op. Uiteraard is ook de wederopbouwperiode bekeken. In het landschap vinden we oude structuren zoals holle wegen, graften en hoogstamfruitboomgaarden. Maar ook eeuwenoude knotbomen die perceelsgrenzen markeerden. In de bossen treffen we oude boskernen aan. Wegkruizen en kappelen vormen samen met oude kerkenpaden wat we het 'katholieke landschap' zouden kunnen noemen. En verscholen in het groen vinden we oude kalkovens en bunkers uit de Tweede Wereldoorlog. Bij de villabebouwing uit de late 19^e en vroege 20^e eeuw horen parken en oprijlanen met exotische oude bomen.

De waarde van Cultureel Erfgoed voor Valkenburg aan de Geul

Het cultureel erfgoed van Valkenburg aan de Geul is in ten minste vier opzichten van belang voor de gemeente, namelijk voor de sociale identiteit, de economische vitaliteit, de culturele rijkdom en de fysieke leefbaarheid.

Het belang van cultureel erfgoed voor de sociale identiteit van Valkenburg aan de Geul zit in de ziel van de gemeenschap. De bewoners van Valkenburg, Sibbe, Ijzeren, Walem, Schin op Geul, Oud Valkenburg, Houthem - Sint Gerlach, Vroenhof, Strucht, Berg en Terblijt en Geulhem staan voor de liefde en trots voor hun dorp. Er is sprake van een specifieke eigenheid van het dorp en haar bewoners als product van de geschiedenis.

Valkenburg aan de Geul is een gemeente met een hele rijke historie. Alle perioden uit het verleden zijn vertegenwoordigd en fysiek zichtbaar of voelbaar. Ze leveren een belangrijke bijdrage aan de sfeer en de kwaliteit van de gemeente. De identiteit van Valkenburg aan de Geul wordt er mede door bepaald. Cultureel erfgoed zegt niet alleen iets over wie we zijn geweest, maar ook en misschien wel vooral over wie we zouden willen zijn. Valkenburg identificeert zichzelf met de vestingstad, Sibbe met de mergelgroeve, Houthem met Sint Gerlach enz. Erfgoed is daardoor een vorm van betekenisgeving: datgene waaraan mensen een betekenis hebben toegekend die boven de tijd en de oorspronkelijke betekenis uitstijgt. De opgave is de belangrijkste kenmerken uit het verleden te koesteren.

Economische vitaliteit: Valkenburg is vooral bekend als toeristenstad. Dat gaat zelfs terug tot de oprichting van de eerste VVV in Nederland in 1885 op 22 februari 1885 in café-zaal Walram. Een aantal vooruitstrevende Valkenburgse ondernemers zocht naar mogelijkheden om deze streek economisch interessant te maken. Valkenburg was tot aan de verwoesting van de hoogteburcht door stadhouder Willem III in 1672 namelijk een welvarende stad. Een belangrijke impuls aan het voor die tijd nieuwe fenomeen 'toerisme' gaf in 1853 de aanleg van een treinverbinding tussen Maastricht en Aken en een station in Valkenburg.

Valkenburg werd zo ontdekt door reizigers uit 'Holland', Maastricht, Luik en Aken die vanuit de trein het middeleeuwse plaatsje zagen liggen. De eerste overnachtingen in de stad waren een feit. De enthousiaste bezoekers lieten het thuisfront via kaarten en brieven weten hoezeer ze genoten van de prachtige omgeving. Eenmaal thuis verschenen hun enthousiaste verhalen in kranten en tijdschriften. Stedelingen ontdekten Valkenburg als ideale vakantiebestemming en rustoord. 'Hier moet meer uit te halen zijn', moeten de ondernemers vervolgens gedacht hebben. De interesse werd actief geprikkeld. Daarnaast werden nieuwe redenen gecreëerd om bezoekers langer te laten blijven. Fakkeloptochten door de mergelgrotten, rondleidingen op de ruïne van de hoogteburcht en wandelingen in het prachtige Limburgse landschap, met zijn kastelen, mergel- en vakwerkhuisen, hoogstamboomgaarden, graften en bossen werden de kern van de toeristische aantrekkingskracht van Valkenburg. De eerste Nederlandse toerist vond een stukje buitenland in eigen land.

Dat de aantrekkingskracht van het Zuid-Limburgse cultuurlandschap sindsdien onveranderd groot is kwam naar voren uit een enquête van de VVV. 50%, en daarmee verreweg het hoogste aantal, van de ondervraagde bezoekers gaf aan juist om die reden Zuid-Limburg te bezoeken. Een nog groter percentage gaf aan om die reden ook terug te willen komen. Al fietsend en wandelen of toerend met een auto of motor wordt de

cultuurhistorie van onze streek beleefd. Het is al meer dan 130 jaar de kernwaarde van toeristisch Valkenburg.

Cultureel erfgoed is er dus ook om simpelweg van te genieten, puur omwille van de sfeer en de uitstraling, de esthetische waarde. Cultureel erfgoed heeft een autonome waarde, vergelijkbaar met kunst, architectuur, geschiedenis en cultuur. Cultureel erfgoed staat als een kunstuiting op zichzelf, is niet reproduceerbaar en heeft daardoor een onvervangbare waarde. Daarnaast draagt het behoud van cultureel erfgoed bij aan de wetenschappelijke potentie. Monumenten worden niet alleen aangewezen vanwege hun schoonheid en cultuurhistorische waarde, maar ook vanwege de betekenis voor wetenschap. Cultureel erfgoed stelt wetenschappers in de gelegenheid om zich te verdiepen in alle aspecten van de geschiedenis. Behoud van cultureel erfgoed draagt bij aan nieuwe wetenschappelijke inzichten.

Behoud van cultureel erfgoed is tenslotte ook van belang voor het goede leefklimaat in de stad. Verkrotting en verpaupering worden tegengegaan door achterstallig onderhoud en restauratie-achterstanden weg te werken. Hiermee wordt ook de leefbaarheid bevorderd.

Leeswijzer

De eerste 4 hoofdstukken van dit beleidsdocument behandelen het vigerende Europees-, Rijks-, Provinciale-, en Gemeentelijk kader met betrekking tot erfgoed. Bij het Rijks-, Provinciaal- en Gemeentelijk kader wordt bij onderdelen waar dit van toepassing is aangegeven hoe de Gemeente Valkenburg aan de Geul dit onderdeel invult en waar zij op dit moment staat. Deze tekstedelen zijn voor de herkenbaarheid **blauwgrijs** gemaakt. Daar waar de gemeente weinig tot geen beleidsvrijheid heeft bij (gewijzigde) regelgeving, en derhalve de nationale lijn volgt, is deze toelichting niet opgenomen. De beschrijvingen in deze hoofdstuk beperken zich niet tot het planologische kader. Deze aanvullende beschrijvingen vormen de basis voor de aanbevelingen die aan het einde van hoofdstuk 6 zijn opgenomen.

Hoofdstuk 5 behandelt het proces en resultaat van de inventarisatie, beschrijving en waardering van het in Valkenburg aan de Geul aanwezige materiële gebouwde en landschappelijk culturele erfgoed. Dit heeft geleid tot een gemeentelijke cultuurhistorische waardenkaart.

In hoofdstuk 6 worden voorstellen gepresenteerd voor gemeentelijk erfgoedbeleid. Daarin is bijzondere aandacht voor de implementatie van de cultuurhistorische waardenkaart in het bestemmingsplan en de gemeentelijke erfgoedverordening. Het bestemmingsplan is namelijk de basis voor het eerste omgevingsplan van de Gemeente Valkenburg aan de Geul dat op 1 juli 2021 in werking treedt. Aanbevelingen zijn steeds **blauwgrijs** gemarkeerd.

In hoofdstuk 7 zijn de bijlagen opgenomen. Het betreft onder andere de richtlijnen voor het gemeentelijk erfgoedbeleid, concept bestemmingsplan regels en de inventarisatie, beschrijvingen en waarderingen van het Valkenburgs cultureel erfgoed.

1. Europees kader

Afspraken rondom de wijze waarop met erfgoed omgegaan moet worden, worden al op Europees niveau gemaakt. De verdragen die op Europees niveau gesloten worden werken door in de nationale wetgeving van de lidstaten. Voor erfgoed zijn de verdragen van Malta (1992), Granada (1994) en Faro (2005) van belang.

1.1. Archeologie en het Verdrag van Malta

Omdat het Europese archeologische erfgoed in toenemende mate wordt bedreigd door natuurlijke processen, ondeskundig gebruik van het bodemarchief en door ontwikkelingen in de ruimtelijke ordening, hebben op 16 april 1992 een aantal Europese lidstaten het Verdrag van Malta ondertekend. Dit verdrag wordt ook wel Conventie van Valletta genoemd.

De uitgangspunten van het Verdrag van Malta zijn:

- Streven naar behoud in situ van archeologische waarden. De bodem is de beste garantie voor een goede conservering van archeologische resten;
- Tijdig rekening houden in de ruimtelijke ordening met de mogelijkheid of aanwezigheid van archeologische waarden, zodat er nog ruimte is voor archeologievriendelijke alternatieven;
- De verstoorder betaalt voor het doen van opgravingen en het documenteren van archeologische waarde, wanneer behoud in situ niet mogelijk is.

Ratificatie

Door het verdrag van Malta te ondertekenen en te ratificeren heeft Nederland zich ertoe verplicht een aantal wettelijke en feitelijke voorzieningen te treffen, zoals:

- het bijhouden van een inventarislijst van haar cultureel erfgoed en de aanwijzing van beschermde monumenten en gebieden;
- de vorming van archeologische reservaten voor het behoud van tastbaar bewijs voor bestudering door toekomstige generaties;
- het voorzien in een verplichting voor de vinder om een toevallige ontdekking van bestanddelen van het archeologisch erfgoed te melden aan de bevoegde autoriteiten en deze ter beschikking te stellen voor onderzoek;
- het voorzien in procedures voor de verlening van vergunningen voor en het toezicht op opgravingen en andere archeologische activiteiten zodat:
 1. het illegaal opgraven of verwijderen van bestanddelen van het archeologisch erfgoed wordt voorkomen;
 2. is gewaarborgd dat archeologische opgravingen en onderzoeken op wetenschappelijke wijze worden verricht;
 3. zoveel mogelijk non-destructieve onderzoeksmethoden worden toegepast;
- te waarborgen dat opgravingen en andere mogelijk tot vernietiging leidende technieken uitsluitend worden uitgevoerd door bekwame en speciaal daartoe bevoegde personen;
- het conserveren en instandhouden van het archeologische erfgoed, bij voorkeur in situ;

- het inrichten van passende bewaarplaatsen voor archeologische overblijfselen die van de oorspronkelijke vindplaats zijn verwijderd;
- te streven naar afstemming en overeenstemming tussen de onderscheiden behoeften van de archeologie en de ruimtelijke ordening.

Het verdrag, officieel het 'Europees Verdrag inzake de bescherming van het archeologisch erfgoed', werd in 1998 door een goedkeuringswet in Nederland bekrachtigd.

1.2 Architectonisch erfgoed en het Verdrag van Granada

In 1994 is Nederland toegetreden tot het Verdrag van Granada, waarin staat dat de bescherming van het architectonische erfgoed een essentieel doel is van de ruimtelijke ordening: niet alleen bij de planologische uitwerking, maar ook het vormgeven aan ontwikkelingen.

Verdrag

Op de tweede ministerconferentie van de Raad van Europa, gehouden in Granada, werd op 3 oktober 1985 een overeenkomst bereikt inzake het behoud van het architectonische erfgoed van Europa (Trb. 1985, 163). Dit Verdrag is op 25 november 1993 door de Nederlandse Staat goedgekeurd (Stb. 662). Op 15 februari 1994 is het verdrag door Nederland geratificeerd en op 1 juni 1994 is het in werking getreden.

Achtergrond

Sinds zijn oprichting in 1949 is de Raad voor Europa vooral op het gebied van cultuur succesvol geweest in het versterken van de samenwerking tussen de Europese landen. Uitvloeisels van deze samenwerking zijn ondermeer het Verdrag van Granada betreffende bescherming van architectuur en het Verdrag van Malta inzake bescherming van het archeologisch erfgoed.

Doelstellingen Granada

In Granada stonden 3 beleidsdoelen centraal, namelijk:

- Bescherming van het architectonische erfgoed tegen de gevolgen van atmosferische vervuiling;
- Nieuwe en verbeterde financieringsfaciliteiten ter ondersteuning van de oude gebouwde omgeving;
- Het geven van een nieuwe dimensie aan het begrip 'monument'.

Daarnaast was de conferentie in Granada bedoeld om vast te stellen in hoeverre het in aansluiting op de eerste in 1969 te Brussel gehouden Ministerconferentie gevoerde beleid, aan de verwachtingen en bedoelingen heeft beantwoord. Het was niet de bedoeling van de Overeenkomst om bestaande verschillen tussen landen ter discussie te stellen. De overeenkomst moest er wel toe leiden dat in elke lidstaat werd nagegaan in hoeverre men met het nationale beleid erin slaagde om het erfgoed te beschermen en behouden.

1.3 Burgerparticipatie en het Verdrag van Faro

Het verdrag van Faro werd op 13 oktober 2005 goedgekeurd door het comité van Ministers van de Raad van Europa. Op 27 oktober in datzelfde jaar werd ze in Faro (Portugal) ter ondertekening aan de lidstaten voorgelegd. Ze trad in werking op 1 juni 2011. Tot op

vandaag hebben zeventien lidstaten van de Raad van Europa haar bekrachtigd en hebben vijf ze ondertekend.

Het verdrag van Faro legt de nadruk op de belangrijke aspecten van het erfgoed ten opzichte van de rechten van de mens en van de democratie. Ze verdedigt een bredere visie op erfgoed en op de relaties tussen erfgoed enerzijds en de gemeenschappen en de maatschappij anderzijds. Het verdrag maakt ons er beter van bewust dat het belang van het culturele erfgoed niet zozeer te maken heeft met het voorwerp op zich en met de plaats, dan wel met het gebruik dat de mensen ervan maken en de betekenissen en waarden die ze eraan hechten. Het verdrag plaatst de burger centraal in het proces van identificatie, beheer en duurzaam gebruik van het erfgoed, waarbij vrede, democratie en respect voor de culturele diversiteit centraal staan.

Erfgoedparticipatie Faro

In nauwe samenwerking met erfgoedorganisaties onderzoekt de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) daarom de komende jaren hoe burgerinitiatief en -participatie het beste kunnen worden gestimuleerd en gefaciliteerd.

2. Rijks kader

De Nederlandse rijksoverheid implementeert de hiervoor genoemde Europese richtlijnen rondom erfgoed in visies, beleid en nationale wet- en regelgeving. Daarbij gaat het in veel gevallen om concrete regels voor burgers, bedrijven en overheden. Maar er wordt aan de provincies en gemeenten ook ruimte geboden voor eigen beleidsinvullingen waardoor lokaal maatwerk mogelijk is. In dit deel wordt het rijks kader dat van belang is voor erfgoed beschreven.

2.1. Rijksbeleid

Al in 1999 gaf de Nota Belvédère een nieuwe visie op de wijze waarop met de cultuurhistorische kwaliteiten van het fysieke leefmilieu in de toekomstige ruimtelijke inrichting van Nederland kan worden omgegaan. De centrale doelstelling luidt: de cultuurhistorische identiteit wordt sterker richtinggevend voor de inrichting van de ruimte. Het devies luidt “Behoud door ontwikkeling, ontwikkeling door behoud”. Dit betekent dat een woonwijk in Friesland er anders uit zou moeten zien dan een woonwijk in Valkenburg: vanuit cultuur-(historisch) oogpunt, maar eigenlijk ook vanwege de leefbaarheid.

De beleidsbrief Erfgoed Telt uit 2018 schetst de ontwikkelingen voor de komende jaren in de Nederlandse Erfgoedzorg.

Zichtbaar en beleefbaar

Het kabinet heeft oog voor de waarde van erfgoed en investeert er ook flink in: de komende jaren is er €325 miljoen extra beschikbaar. In de brief 'Cultuur in een open samenleving' heeft het kabinet de plannen uit het regeerakkoord uitgewerkt. De beleidsbrief Erfgoed Telt gaat specifiek in op het erfgoedbeleid. De nadruk ligt hierbij op instandhouding en herbestemming, de leefomgeving en de verbindende kracht van erfgoed.

[Wat betekent dit voor Valkenburg aan de Geul? In Valkenburg is door enkele monumenteigenaren gebruik gemaakt van de SIM instandhoudingsregeling die uit dit rijksbeleid is voortgekomen. Daarnaast is het, door de Provincie geïnitieerde, project: Herbestemming Erfgoedensembles in Zuid-Limburg \(zie par. 3.2.5\) waarbij kasteel Schaloen een van de pilotprojecten was, met deze middelen gefinancierd. Ook heeft het kabinet zich ingezet voor richtlijnen met betrekking tot verduurzaming van Monumenten die zowel voor rijks- als gemeentelijke monumenten toepasbaar zijn.](#)

2.1.1. Erfgoeddeal

De Erfgoed Deal is een afspraak voor en door dertien partners, bestaande uit maatschappelijke organisaties en overheden. De Erfgoed Deal is in het voorjaar 2019 gesloten en stelt: ‘vanuit de kracht van het erfgoed dragen we bij aan de realisatie van de transities en opgaven in de leefomgeving’. Het programmabureau Erfgoed Deal heeft de opdracht hier de aankomende jaren verder uitvoering aan te geven.

Verandering

Ons land verandert. Door klimaatverandering krijgen we te maken met extremere weersomstandigheden. Het regent vaker en harder, terwijl we daarnaast ook meer last hebben van droogte. Fossiele energiebronnen raken uitgeput. Veel steden in het noorden van het land groeien, maar in Limburg is er sprake van krimp waardoor ook de leegstand toeneemt. Klimaatadaptatie en energietransitie vragen om meer en grotere waterbuffers, meer windturbines en zonneweiden. Onze online-economie vraagt om grote distributie- en datacenters. Deze ontwikkelingen hebben invloed op hoe ons landschap en de steden en dorpen waarin we leven eruitzien.

Cultureel erfgoed biedt houvast

In deze veranderende tijden biedt cultureel erfgoed houvast. Het verleden biedt de inspiratie voor de opgaven van de toekomst. De historische waarden vormen de onderlegger voor het ontwerp. Hiermee bereiken we dat ons land in de toekomst met zorg wordt vormgegeven. En dat we blijven wonen in een land waarin we ons verleden herkennen en waar we ons thuis voelen.

Programmabureau

Het programmabureau Erfgoed Deal zoekt aansprekende voorbeelden van plekken die gaan veranderen en waar erfgoed een rol van betekenis kan spelen. Zoals bij de aanleg van windmolenparken aan de rand van beschermde landschappen, de transformatie van oude industriële gebieden of oude waterpartijen op landgoederen die kunnen helpen om overtollig water op te slaan. Het programmabureau werkt voor alle partners en draagt financieel bij aan zulke projecten.

[Vooralsnog heeft de gemeente Valkenburg aan de Geul geen gebruik gemaakt van het programmabureau. Voor de toekomst is het zeker interessant om te bekijken of ruimtelijke ontwikkelingen waarbij de thema's erfgoed in combinatie met klimaatadaptatie, energietransitie en duurzaamheid, stedelijke groei en krimp, kennis en dialoog of erfgoed als basis voor omgevingsvisies een rol speelt.](#)

2.1.2. Regionale Energie Strategie

Op 28 juni 2019 heeft het kabinet het klimaatakkoord gepubliceerd. Het is de Nederlandse uitwerking van de internationale klimaatafspraken van Parijs (2015). Het ontwerp van het Klimaatakkoord uit december 2018 bevat een samenhangend pakket aan maatregelen dat moet resulteren in een CO2-reductie van tenminste 49% in 2030 ten opzichte van het jaar 1990.

Met het Nationaal Programma Regionale Energie Strategie (RES) worden de regio's ondersteund bij het maken van de Regionale Energie Strategie. Denk aan kennis ontwikkelen en delen, data ondersteuning (analyses, rekenmethodieken etc.) of informatie over het Klimaatakkoord.

RES: een Regionale Energie Strategie

Elke gemeente, provincie en ook waterschap werkt op dit moment binnen deze regio's samen met stakeholders aan een Regionale Energiestrategie (RES). De RES is een instrument om gezamenlijk te komen tot keuzes voor de opwekking van duurzame elektriciteit, de warmtetransitie in de gebouwde omgeving en de daarvoor benodigde opslag en energie infrastructuur.

30 regio's

Bij het maken van het Klimaatakkoord waren verschillende zogenoemde sectortafels betrokken. Parallel aan de landelijke onderhandelingen aan de sectortafels, is Nederland opgedeeld in 30 energie-regio's op initiatief van gemeenten, provincies en waterschappen.

Energie en erfgoed

De uitdaging om Nederland duurzaam te maken, is van invloed op monumenten en cultuurlandschappen. Het ministerie van OCW biedt instrumenten om de inpassing van duurzame energieproductie in dit soort waardevolle omgevingen te ondersteunen. Denk daarbij aan de verduurzaming van historische gebouwen, energietransitie en cultuurlandschap en verduurzaming van musea.

Landschappelijke en cultuurhistorische kenmerken

Bij het opstellen van de RES is het zaak oog te hebben voor de specifieke landschappelijke en cultuurhistorische kenmerken van de regio. De Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) wil de regio's hier graag bij helpen. De RCE is daarom voornemens om voor iedere RES-regio een tweetal (digitale) kaarten te maken: Een kaart met daarop de beschermde cultuurhistorische structuren en elementen, en daarnaast een kaart met de landschapstypen binnen de regio. Deze kaarten kunnen onder andere gebruikt worden voor regionale ontwerpateliers. Een gebiedseigen invulling van de RES is een goede basis voor participatie en draagvlak binnen de regio.

In juli 2020 is er een concept RES voor de regio Zuid-Limburg opgesteld. De gemeente Valkenburg a/d Geul hanteert de generieke criteria op basis waarvan zoekgebieden voor zonne- en windenergie zijn bepaald. De gemeente Valkenburg a/d Geul heeft er daarnaast voor gekozen om hun beschermde stads- en dorpsgezichten en culturele erfgoed uit te sluiten. Daarnaast heeft de gemeente dorpsmantels uitgesloten en zijn specifieke landbouwpercelen aangewezen als (on)geschikt. Dit om het landschappelijk karakter en de vrije zichtlijnen naar de dorpen en het unieke heuvellandschap te kunnen behouden. De gemaakte afwegingen hebben geresulteerd tot een ruimtelijk beeld van zoekgebieden voor realisatie van zonne-energie en windenergie.

2.1.3. Rijksstructuurvisie Infrastructuur en Ruimte

De rijksstructuurvisie is een strategisch beleidsdocument over de ruimtelijke en functionele ontwikkelingen in Nederland. Het geeft aan waar welke functies wenselijk zijn en waar niet. In deze visie gaat het dus om de grote lijnen van de landelijke ruimtelijke ontwikkelingen.

Landelijke structuurvisie cultuurhistorie

Om te voorkomen dat er incidentenpolitiek zou worden bedreven en om de transparantie van het Rijksbeleid te bevorderen was het de bedoeling dat OCW, samen met de ministeries van VROM en LNV een Rijksstructuurvisie Cultuurhistorie zou formuleren die als basis zou fungeren voor de omgang met cultuurhistorische waarden van nationaal belang. Zo zou in deze structuurvisie bijvoorbeeld een tiental stedelijke structuren uit de wederopbouwperiode van nationaal belang worden opgenomen. Deze structuurvisie zou

worden afgestemd met IPO en VNG om een goede afstemming met de provinciale en gemeentelijke structuurvisies te krijgen. Er is echter voor gekozen om de cultuurhistorie onderdeel te laten zijn van de Rijksstructuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR) om deze planologisch te borgen.

Relatie tot de Nationale Omgevingsvisie

De SVIR gaat op in de Nationale Omgevingsvisie (NOVI), als deze gereed is. De uitwerking ervan in het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro) en het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) zijn opgenomen in het Besluit kwaliteit leefomgeving (BKL). Het BKL wordt van kracht zodra de Omgevingswet in werking treedt. Het BKL wordt dus uitwerking in regelgeving van het beleid dat in de NOVI staat.

2.1.4. Visie Erfgoed en Ruimte

Om ervoor te zorgen dat de cultuurhistorie goed in de Landelijke Structuurvisie Cultuurhistorie zou worden opgenomen is besloten een Koersdocument te maken. Uiteindelijk heeft dit geresulteerd in de Visie Erfgoed en Ruimte (VER), genaamd 'Kiezen voor karakter, Visie erfgoed en ruimte'. De staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en de minister van Infrastructuur en Milieu hebben deze visie met een begeleidende brief op 15 juni 2011 aan de Eerste en Tweede Kamer aangeboden. Hierin schetst het kabinet haar visie op het borgen van onroerend cultureel erfgoed in de ruimtelijke ordening. Het kabinet richt zich op een selectief aantal gebieden en ruimtelijke opgaven. Zij heeft vijf prioriteiten benoemd voor het gebiedsgericht erfgoedbeleid:

1. Werelderfgoed: samenhang borgen, uitstraling vergroten

De gebouwen en gebieden die op de (voorlopige) Werelderfgoedlijst staan krijgen een effectieve status, financiële middelen en een duurzame recreatieve en toeristische ontsluiting.

2. Eigenheid en veiligheid: zee kust en rivieren

Het culturele karakter van de kuststrook en de grote rivieren krijgt een belangrijke rol in de ruimtelijke ontwikkelingsprogramma's.

3. Herbestemming als (stedelijke) gebiedsopgave, focus op groei en krimp

Veel religieuze, agrarische, militaire en industriële gebouwen en complexen verliezen hun functie. Het herbestemmen is geagendeerd in het nationale programma Herbestemmen. Het kabinet wil zich nu concentreren op het herbestemmen in de economische topgebieden en de krimpregio's.

4. Levend landschap: synergie tussen erfgoed, economie, ecologie

Het kabinetsbeleid richt zicht op de economische topregio's, het natuurnetwerk en de energieopgave (windenergie). Het rijk gaat op Europees niveau de geldstromen voor landbouw aanwenden voor het behoud van cultuurhistorie. Daarnaast gaat het zich inzetten voor cultuurhistorie in regio's met een biodiversiteit- of energieopgave.

5. Wederopbouw: tonen van een tijdperk

De wederopbouwperiode 1940-1965 is bijzonder en uniek door innovatieve en ongekende ontwerpen. Om de meest bijzondere eigenschappen te beschermen, selecteerde de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed dertig gebieden die van nationaal belang zijn voor deze periode. Deze toonbeelden van de wederopbouw bieden inspiratie voor nieuwe initiatieven en projecten in andere wederopbouwgebieden.

Er zijn drie naoorlogse gebiedstypen:

- de wederopbouwkeren: de herstelde oorlogsschade
- de naoorlogse woonwijken: de planmatige uitbreidingswijken
- de landelijke gebieden: agrarische ruilverkavelings- en landinrichtingsgebieden

De dertig gebieden hebben geen beschermde status. De Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed maakt afspraken met de betrokken gemeenten om rekening te houden met de kernkwaliteiten van het wederopbouwgebied. Bij de dertig Wederopbouwgebieden horen in Limburg de naoorlogse woonwijken de Pottenberg in Maastricht en de Vrieheide in Heerlen.

2.2. Wetgeving

In dit hoofdstuk komen de belangrijkste wettelijke kaders op het gebied van ruimte en erfgoed op rijksniveau aan de orde. Per nota of wet wordt aangegeven wat de betekenis is voor cultureel erfgoed. Het Besluit ruimtelijke ordening (2012), de Erfgoedwet (2016) en de nieuwe Omgevingswet (2022) zijn in het kader van deze beleidsnota de belangrijkste rijksregels.

2.2.1. Monumentenwet 1988

De Monumentenwet 1988 is een wet voor de bescherming van monumenten (erfgoed). Deze wet verving de Monumentenwet van 1961, en trad in werking op 1 januari 1989. De wet heeft op een drietal terreinen van de monumentenzorg een regeling: de bescherming van onroerende monumenten, de bescherming van stads- en dorpsgezichten en een regeling omtrent archeologische monumentenzorg (planologische bescherming, opgravingsvergunningen, eigendom en depots en informatiesystemen). Monumenten die op grond van de Monumentenwet worden beschermd, worden rijksmonumenten genoemd. De Monumentenwet 1988 werd sinds 1989 herhaaldelijk gewijzigd en aangepast.

Wet op de Archeologische Monumentenzorg (WAMZ)

Op 4 april 2006 is het wetsvoorstel ter implementering van het Verdrag van Malta (Valleta) door de Tweede Kamer goedgekeurd en in december van dat jaar gaf de Eerste Kamer ook haar goedkeuring. Op 1 september 2007 trad deze Wet op de archeologische monumentenzorg (WAMZ) in werking, waarbij de Monumentenwet 1988 werd gewijzigd. De nieuwe wet beoogde het archeologische erfgoed te beschermen. Met archeologisch erfgoed worden alle fysieke overblijfselen, zowel in als boven de grond, die bijdragen aan het verkrijgen van inzicht in menselijke samenlevingen uit het verleden bedoeld.

De uitgangspunten van de nieuwe wet waren:

- Archeologische waarden zoveel mogelijk in de bodem bewaren en alleen opgraven als behoud in de bodem (in situ) niet mogelijk is.

- Vroeg in de ruimtelijke ordening al rekening houden met archeologie.
- Initiatiefnemers van ruimtelijke ontwikkelingen moeten in een vroegtijdig stadium aangeven hoe ze met eventuele archeologische waarden bij bodemversturende ingrepen omgegaan. Dit houdt in: een verplichting tot vooronderzoek bij werkzaamheden die de grond gaan verstoren. De invoering hiervan wordt geregeld via bestemmingsplannen en vrijstellingen, de mer-plichtige activiteiten en ontgroningen.
- Bodemverstoorders betalen archeologisch onderzoek en mogelijke opgravingen. De kosten voor noodzakelijke archeologische werkzaamheden komen ten laste van de initiatiefnemer tot de bodemversturende activiteit.

Modernisering Monumentenzorg (MoMo)

In het kader van de modernisering monumentenzorg is de Monumentenwet per 1 januari 2012 opnieuw gewijzigd. Hierbij is het aantal vergunningplichtige ingrepen verminderd en is de vereiste ouderdom van 50 jaar vervallen.

Besluit ruimtelijke ordening (Bro)

Het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) is de nadere uitwerking van de Wet ruimtelijke ordening (Wro). In het Bro is sinds 2007 onder meer vastgelegd dat gemeenten rekening moeten houden met archeologie bij het opstellen van bestemmingsplannen. In 2012 werden daaraan gebouwd erfgoed en cultuurlandschappen toegevoegd. Dat betekent dat gemeenten onderzoek moeten doen naar de cultuurhistorische waarden van een bestemmingsplangebied. Het gaat dan ook om een integrale beschouwing van cultuurhistorie: een combinatie van gebouwd erfgoed, archeologie en cultuurlandschap.

Op 1 juli 2016 werd de Monumentenwet 1988, samen met vijf andere wetten, vervangen door de Erfgoedwet (zie 2.2.3).

De Gemeente Valkenburg aan de Geul heeft in 2009 gemeentelijke archeologiebeleid vastgesteld en dat in 2010 en 2012 geïmplementeerd in de bestemmingsplannen. Archeologisch (voor)onderzoek conform de AMZ-cyclus is daarmee verplicht gesteld bij vergunningplichtige ruimtelijke ingrepen op basis van de archeologische verwachting. De implementatie van gebouwd erfgoed en cultuurlandschappen wordt beoogd met deze beleidsnota.

2.2.2. Wabo

De Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) is een Nederlandse wet, die op 1 oktober 2010 is ingevoerd. De wet regelt de omgevingsvergunning. De Wabo is daarmee de basis voor een groot deel van de vergunningen in het domein van de fysieke leefomgeving. De Wabo maakt het mogelijk om, binnen een project, met één omgevingsvergunning verschillende activiteiten (bouw, aanleg, oprichten en/of gebruik) uit te voeren.

De Wabo integreert een groot aantal (circa 25) vergunningen, ontheffingen en toestemmingen tot één omgevingsvergunning. De dienstverlening aan burger en bedrijf zou moeten verbeteren als gevolg van de introductie van één omgevingsvergunning voor de betreffende toestemmingsstelsels; één omgevingsvergunning leidt tot de invoering van één loket, één (digitaal) aanvraagformulier, één bevoegd gezag (één aanspreekpunt), één

uniforme en in het algemeen ook kortere procedure, één procedure voor bezwaar en beroep en één handhavend bestuursorgaan.

De samenvoeging van deze toestemmingen leidt tot een omvangrijke vermindering van het aantal toestemmingen en een daarmee overeenkomende vermindering van administratieve lasten. De omgevingsvergunning biedt ook impulsen om te komen tot een organisatieverbetering en samenwerking binnen en tussen overheden. De omgevingsvergunning noodzaakt tot een goede organisatie van het omgevingsloket (frontoffice) en een goede organisatie en samenwerking tussen overheden achter dat loket (backoffice). Als gevolg van de Wabo zijn vele wetten die betrekking hebben op de fysieke leefomgeving (op het terrein van milieu, wonen, ruimtelijke ordening, natuurbescherming enz.) aangepast. De belangrijkste uitvoeringsregelingen van de Wabo zijn het Besluit omgevingsrecht (Bor) en de Ministeriële regeling omgevingsrecht (Mor).

2.2.3. Erfgoedwet

Juli 2016 was een belangrijk moment voor de erfgoedsector. Voor het eerst kwam er één integrale wet die betrekking heeft op onze museale objecten, musea, monumenten en archeologie op het land en onder water. Samen met de nieuwe Omgevingswet maakt de Erfgoedwet een integrale bescherming van ons cultureel erfgoed mogelijk. De nieuwe Erfgoedwet bundelt bestaande wet- en regelgeving voor behoud en beheer van het cultureel erfgoed in Nederland. Bovendien worden aan de Erfgoedwet een aantal nieuwe bepalingen toegevoegd. Het uitgangspunt is dat de beschermingsniveaus zoals die in de huidige wetten en regelingen gelden tenminste worden gehandhaafd.

Verdeling over wetten

Een gedeelte van de Monumentenwet is opgegaan in de Erfgoedwet, een ander gedeelte zal opgaan in de Omgevingswet. De Omgevingswet is één samenhangende wet, waarin bestaande wet- en regelgeving op het gebied van de fysieke leefomgeving geïntegreerd wordt, waarin de kwaliteit van de leefomgeving en daarmee cultureel erfgoed goed geborgd is.

Definitie cultureel erfgoed (Erfgoedwet Hoofdstuk 1, art. 1.1)

Cultureel erfgoed wordt in de nieuwe erfgoedwet als volgt gedefinieerd:

"Cultureel erfgoed: uit het verleden geërfde materiële en immateriële bronnen, in de loop van de tijd tot stand gebracht door de mens of ontstaan uit de wisselwerking tussen mens en omgeving, die mensen, onafhankelijk van het bezit ervan, identificeren als een weerspiegeling en uitdrukking van zich voortdurend ontwikkelende waarden, overtuigingen, kennis en tradities, en die aan hen en toekomstige generaties een referentiekader bieden;"

Het beheer van de Rijkscollectie (Erfgoedwet hfdst. 2)

De Nederlandse Staat is verantwoordelijk voor een omvangrijke collectie erfgoed die wordt aangeduid als de rijkscollectie. De rijkscollectie kent veel verschillende beheerders. Het grootste deel van de collectie bevindt zich in de rijksmusea. Een ander deel wordt beheerd door Rijksinstellingen zoals ministeries, colleges van staat, uitvoerende diensten en Nederlandse ambassades, consulaten en overige vertegenwoordigingen. De Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed beheert namens de

Minister van OCW de kunstcollectie van de Staat der Nederlanden, voor zover deze niet is ondergebracht bij verzelfstandigde rijksmusea.

De Erfgoedwet regelt de zorg voor de hele rijkscollectie op uniforme wijze. Het bevat één set van normen waaraan alle organisaties zich bij het beheer van museale cultuurobjecten van de Staat dienen te houden. Daarnaast kan de Minister van OCW bepaalde musea belasten met het beheer van collecties. Zij worden voor de kosten van het beheer en behoud zoals huisvesting, klimaatbeheer, beveiliging, restauratie en registratie voortaan structureel gefinancierd. Daarmee zijn deze musea voor beheerkosten niet meer afhankelijk van de vierjaarlijkse subsidiecyclus van de culturele basisinfrastructuur.

Aanwijzen rijksmonumenten (Erfgoedwet hfdst. 3 en 4)

Ook in de toekomst zal slechts op beperkte schaal aanwijzing van nieuwe rijksmonumenten plaatsvinden. De nadruk ligt de komende jaren vooral op structurele verbetering van het monumentenbestand en niet op vergroten van de omvang ervan (Erfgoedwet hfdst. 3). De criteria voor de aanwijzing van monumenten blijven ongewijzigd. De Raad van Cultuur adviseert niet meer over individuele aanwijzingsprocedures, wel nog over eventueel aanwijzingsprogramma's.

De specifieke procedure voor aanwijzing van rijksmonumenten uit de Monumentenwet wordt vervangen door de uniforme voorbereidingsprocedure (uov) uit de Algemene wet bestuursrecht (Awb). De uov biedt de mogelijkheid om door middel van een zogenaamde zienswijze te reageren op een ontwerp-besluit. Daarmee krijgen zowel de Omgevingswet als de Erfgoedwet een uniforme procedure ter voorbereiding van besluitvorming. De bezwaarfase vervalt. Belanghebbenden kunnen gebruik maken van de zienswijzeprocedure uit de Awb om een ontwerpbesluit te laten heroverwegen. Toepassing van de uov leidt ook tot een kortere beslistermijn. Die gaat namelijk van tien naar zes maanden.

Monumentenregister

De Erfgoedwet doet een belangrijke uitspraak over de functie van het monumentenregister. Het register bevat alleen gegevens over de inschrijving en dient voor de identificatie van de rijksmonumenten. Het monumentenregister is niet bedoeld voor onderbouwing van de bescherming of uitvoerige beschrijving. Voor de beschikbaarheid van informatie over rijksmonumenten die gemeenten en eigenaren nodig hebben om te kunnen beslissen over aanpassingen van monumenten, ontwikkelt de RCE een digitale infrastructuur.

Interieurs

In de Erfgoedwet is de mogelijkheid gecreëerd om monumenten en hun interieurs in samenhang aan te wijzen als ensemble. Het belang van de samenhang en elkaar versterkende waarde van monumenten en hun interieurs wordt tot uitdrukking gebracht door een apart informatiesysteem. Hierdoor wordt de kennis voor belangrijke ensembles en hun waarde vergroot en worden de inspanningen voor de bescherming van ensembles ondersteund.

Vanwege de inbreuk op de persoonlijke levenssfeer en veiligheid is er een beperking gesteld aan de opname van gegevens in het informatiesysteem voor ensembles. In alle gevallen zal er een algemene omschrijving van het ensemble opgenomen worden. Hiermee worden de belangen van de eigenaar beschermd. Alleen als de eigenaar toestemming geeft wordt ook informatie openbaar over de individuele cultuurgoederen die tot het ensemble behoren.

De invoering van een instandhoudingsplicht

Er bestaat een aantal financiële instrumenten dat bijdraagt aan de instandhouding van rijksmonumenten. Ook geldt er een verbod een monument te beschadigen of te vernielen. Verder geeft recente jurisprudentie (Vlodrop, Wageningen) gemeenten een duidelijk kader waarbinnen ze kunnen handelen om bijvoorbeeld verwaarlozing tegen te gaan. Dit laatste is in de Erfgoedwet gecodificeerd met het opnemen van een instandhoudingsplicht voor rijksmonumenten.

Het gaat over het behoud van het monument en niet over het ontbreken van een likje verf. Dit laatste valt als reguliere werkzaamheden wel onder normaal onderhoud. In de Erfgoedwet is ten aanzien van Rijksmonumenten de norm vastgesteld dat de eigenaar de plicht heeft om het monument zodanig te onderhouden dat instandhouding gewaarborgd. Een vergelijkbaar artikel over instandhouding is opgenomen in de Omgevingswet. Wanneer deze in werking treedt neemt deze de rol van het artikel in de Erfgoedwet over.

De afstoting van cultuurgoederen in het bezit van overheden (Erfgoedwet hfdst. 4)

Het Rijk, provincies, gemeenten en andere publiekrechtelijke rechtspersonen zijn eigenaar van omvangrijke en waardevolle collecties, vooral beheerd door musea. Ze zijn in beheer bij publiek gefinancierde instellingen, voor een deel verworven met publieke middelen en in de meeste gevallen voor iedereen toegankelijk.

Willen de overheid en andere publiekrechtelijke rechtspersonen een betrouwbare eigenaar zijn, dan is een zorgvuldige omgang met deze cultuurgoederen essentieel. Bijvoorbeeld door te voorkomen dat belangrijke cultuurgoederen uit het publieke domein verdwijnen. Daarom is als extra waarborg voor een zorgvuldige omgang met cultureel erfgoed in de Erfgoedwet een adviesplicht bij voorgenomen afstoting opgenomen.

In de Erfgoedwet zijn het Rijk, provincie, gemeente, waterschappen, universiteiten en andere publiekrechtelijke rechtspersonen verplicht een advies van een commissie van deskundigen in te winnen als zij cultuurgoederen willen afstoten waarvan zij eigenaar zijn. Het moet dan gaan om cultuurgoederen die mogelijk van bijzondere cultuurhistorische, wetenschappelijke of uitzonderlijke schoonheid zijn, en onvervangbaar en onmisbaar voor het Nederlands cultuurbezit. Dezelfde criteria die gelden voor de aanwijzing van beschermde cultuurgoederen.

De uitvoer, teruggave en het behoud van cultuurgoederen (Erfgoedwet hfdst. 4, art. 3.18)

Nederland heeft zich aangesloten bij internationale verdragen die ons cultureel erfgoed beschermen. Nederland gaat daarmee de illegale handel in beschermde cultuurgoederen tegen en bevordert de teruggave ervan. De Erfgoedwet voorkomt dat beschermde

cultuurgoederen onrechtmatig uit Nederland naar het buitenland verdwijnen. De Wet tot behoud van cultuurbezit wordt in de Erfgoedwet geïntegreerd. Eigenaren van beschermde cultuurgoederen moeten handelingen zoals verkoop blijven melden en hebben toestemming van de Erfgoedinspectie of van de Minister van OCW nodig als ze een object of (deel)collectie willen verkopen, veilen of bezwaren.

De Erfgoedwet verandert inhoudelijk niets aan de huidige beschermingsregels voor uitvoer en teruggave. Wel is nieuw dat particulier initiatief beter in de gelegenheid wordt gesteld om actief bij te dragen aan het behoud van belangrijk cultuurbezit voor Nederland.

Twee wetten worden in de Erfgoedwet geïntegreerd die de internationale teruggave van beschermde cultuurgoederen regelen. Het gaat om de Wet tot teruggave cultuurgoederen afkomstig uit bezet gebied én de Uitvoeringswet UNESCO-verdrag 1970 inzake de onrechtmatige invoer, uitvoer en eigendomsoverdracht van cultuurgoederen. Doel en werking van de bestaande wetten blijft ongewijzigd. Het blijft verboden om cultuurgoederen uit bezet gebied in te voeren en onder zich te houden, en om onrechtmatig uitgevoerde of gestolen cultuurgoederen in te voeren die door lidstaten bij het UNESCO-verdrag 1970 zijn beschermd. De Erfgoedwet verduidelijkt wat in het kader van de bestaande verdragen voor Nederland als beschermd cultuurgoed geldt.

Certificering in plaats van opgravingsvergunning (Erfgoedwet hfdst. 5)

Het bestaande stelsel verandert op een aantal punten, maar blijft verder grotendeels in stand. De Erfgoedwet verving de opgravingsvergunning van de Minister van OCW aan archeologische bedrijven door een wettelijk geregeld certificaat. Dat moet garanderen dat opgravingen volgens de wettelijke norm op professionele wijze worden uitgevoerd.

Amateurarcheologen en detector-amateurs

Amateurarcheologen in verenigingsverband worden in bepaalde gevallen vrijgesteld van de verplichting om een certificaat te hebben. Bijvoorbeeld bij opgravingen op een terrein waarvan bekend is dat daar beperkte archeologische waarden in de bodem aanwezig zijn. Er moet dan wel sprake zijn van verstoring van deze waarden en de gemeente moet hierover een besluit nemen.

Ook voor detector-amateurs kunnen uitzonderingen op de certificatieplicht gelden. Ze mogen hun activiteiten tot de diepte van de bouwvoor (30 cm) verrichten, maar niet in archeologische rijksmonumenten en op plekken met een archeologische bestemming of een gemeentelijk detectieverbod.

De precieze voorwaarden voor vrijstelling voor zowel amateurarcheologen als detector-amateurs worden nader uitgewerkt in een Algemene maatregel van bestuur.

Vervallen bepalingen

Een aantal bepalingen uit de Monumentenwet zijn omdat ze overbodig zijn gebleken. Het betreft de excessieve kostenregeling, nadere eisen aan rapporten bij archeologisch onderzoek, attentiegebieden aan te wijzen door provincies en toewijzing door de Minister van opgravingen aan een universiteit.

2.2.4. Besluit aanwijzing richtlijn

Besluit aanwijzing richtlijn voor het op professionele wijze verrichten van opgravingen
Besluit van de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap van 2 juli 2016, nr. 1014109 houdende aanwijzing van de richtlijn, bedoeld in artikel 5.5, onderdeel b, van de Erfgoedwet, voor het op professionele wijze verrichten van opgravingen.

2.2.5. Besluit Erfgoedwet archeologie

Toetsingscriteria

In artikel 3.2 eerste lid van de AMvB (Besluit Erfgoedwet archeologie) zijn de eisen opgenomen waaraan een Certificerende Instelling dient te voldoen.

2.2.6. Natuurschoonwet

Voor eigenaren, vruchtgebruikers en erfpachters van een landgoed met een status op grond van de Natuurschoonwet 1928 bestaat, ter bevordering van instandhouding van het landgoed en onder bepaalde voorwaarden, de mogelijkheid tot belastingvoordeel. In deze lijst staan de Limburgse landgoederen genoemd die volgens de Natuurschoonwet zijn beschermd. Mergelgroeve Blom in Berg en Terblijt staat als enige Valkenburgse landgoed vermeld op deze lijst.

2.2.7. Omgevingswet

De Omgevingswet is één samenhangende wet, waarin bestaande wet- en regelgeving op het gebied van de fysieke leefomgeving geïntegreerd wordt, waarin de kwaliteit van de leefomgeving en daarmee ook cultureel erfgoed goed geborgd is.

Belang voor cultureel erfgoed

Voor het onroerend cultureel erfgoed is deze wet van grote betekenis. Het deel van de Monumentenwet 1988 dat direct raakt aan de fysieke leefomgeving, gaat namelijk op in de Omgevingswet. Het resterende deel van de Monumentenwet is in 2016 opgegaan in de nieuwe Erfgoedwet. De Erfgoedwet voorziet in het nodige overgangsrecht, zodat artikelen uit de Monumentenwet tussen 2016 en de inwerkingtreding van de Omgevingswet niet zo maar komen te vervallen.

De nieuwe Omgevingswet regelt onder meer:

- de vergunningen voor het wijzigen van rijksmonumenten;
- het rekening houden met cultureel erfgoed bij het maken van ruimtelijke plannen, waaronder de omgang met (verwachte) archeologische waarden;
- de bescherming van stads- en dorpsgezichten

Daarbij moeten veel bepalingen nog verder worden uitgewerkt in zogeheten uitvoeringsregelingen, de Algemene Maatregelen van Bestuur.

Verdeling over wetten

Met de komst van de Omgevingswet is de zorg voor het behouden en ontwikkelen van onroerend erfgoed in twee wetten geregeld in plaats van in een aantal verschillende wetten. Een gedeelte van de Monumentenwet is opgegaan in de Erfgoedwet, een ander gedeelte zal opgaan in de Omgevingswet.

Monumenteneigenaren en beheerders krijgen te maken met de Erfgoedwet én de Omgevingswet. Dat is winst. Het integrale karakter van de Omgevingswet maakt dat cultureel erfgoed bij ruimtelijke ontwikkelingen beter in beeld is en dat er meer mogelijkheden zijn voor bescherming-op-maat.

Archeologie en cultuurhistorie

De artikelen 3.1.6 Bro en 38a Monumentenwet worden op Amvb-niveau in één instructie gecombineerd:

"Bij het opstellen van het omgevingsplan wordt rekening gehouden met cultureel erfgoed, waaronder (bekende en te verwachten) archeologische waarden."

Gebouwde monumenten (overgangsrecht)

De volgende bepalingen of vergunningen die te maken hebben met de bescherming van monumenten komen in het stelsel van de Omgevingswet:

- De algemene bepaling uit de Monumentenwet die het beschadigen of vernielen van rijksmonumenten verbiedt. Nu al zijn gemeenten belast met de handhaving van dit verbod. Gezien de verbondenheid van deze bepaling met vergunningverlening bij monumenten past dit verbod het best in de context van de Omgevingswet.
- De bepaling dat activiteiten met betrekking tot archeologische rijksmonumenten die de monumentale waarden kunnen aantasten, zonder vergunning verboden zijn. Deze vergunning wordt straks door het college van burgemeester en wethouders (B&W) verleend in plaats van door de Minister van OCW. Deze vergunning wordt, samen met de omgevingsvergunning voor wijziging van een gebouwd of aangelegd rijksmonument, onderdeel van de Omgevingswet.

Tuinaanleg

Vaak zijn de tuinaanleg en de gebouwen die samen een landgoed of buitenplaats vormen, in onderling verband beschermd. Voor de waarde en beleving van het erfgoed zijn deze sterk met elkaar verbonden. De bescherming als rijksmonument is te combineren met bescherming van de historische omgeving via een bestemmingsplan (onder de Omgevingswet: omgevingsplan).

Archeologische rijksmonumenten

Op dit moment wordt de vergunning voor de verstoring van een archeologisch rijksmonument geregeld in de Monumentenwet en geeft de Minister van OCW die af. Deze vergunningverlening wordt onderdeel van de Omgevingswet. In de nieuwe situatie zijn B&W het bevoegd gezag, maar houdt de Minister van OCW wel een adviesrol met instemmingsrecht bij de verlening van een vergunning. Een gemeente mag niet afwijken van dit advies.

Stads- en dorpsgezichten

Ook de bescherming van stads- en dorpsgezichten uit de Monumentenwet wordt onderdeel van de Omgevingswet. Bescherming gebeurt bovendien niet meer door een aanwijzing maar door een instructie. Dat is in het omgevingsrecht een passender instrument dan de aanwijzing maar heeft dezelfde werking. Met een instructie aan een gemeente kan een minister nationale belangen in de fysieke leefomgeving borgen, wat ook de doelstelling is van de huidige procedure voor het aanwijzen van beschermde stads- en dorpsgezichten.

Onder de Omgevingswet krijgt de gemeente een instructie om in het omgevingsplan een beschermingsregime in te richten voor het beschermde gezicht.

Archeologiebepalingen

Ook andere bepalingen uit de huidige Monumentenwet gaan over naar de Omgevingswet. Het gaat onder andere om:

- het meewegen van het archeologisch belang bij het opstellen van bestemmingsplannen;
- de mogelijkheid om voorschriften te verbinden aan de omgevingsvergunning ter bescherming van de archeologie;
- de mogelijkheid van de Minister van OCW en straks ook de gemeente om bij (dreigende) schade aan archeologische monumenten na een toevalsvondst voorschriften te stellen voor de uitvoering van een werk, of dat werk stil te leggen;
- de mogelijkheid van het bevoegd gezag of de Minister van OCW om toegang tot een terrein af te dwingen om archeologisch onderzoek te kunnen doen.

Omgevingsplan en cultureel erfgoed

In het omgevingsplan kan per locatie maatwerk worden geleverd: beperkingen afstemmen op de waarde ter plaatse. Activiteiten die cultureel erfgoed kunnen aantasten kunnen in het omgevingsplan worden verboden, of gereguleerd via omgevingsvergunning en voorschriften, of gereguleerd via algemene regels. Voorbeelden hiervan zijn het:

- aanwijzen en beschermen gemeentelijke (archeologische) monumenten en provinciale monumenten (via instructie GS)
 - vergunningplicht + (maatwerk) vergunningvrij
 - verbod op beschadiging en vernieling
- aanwijzen en beschermen (gemeentelijke) stads- en dorpsgezichten:
 - via toekennen functies aan locaties + sloopvergunningplicht
- beschermen cultuurlandschap:
 - via toekennen van functies aan locaties + vergunningplichten + algemene regels
- beschermen archeologische monumenten:
 - via toekennen van functies aan locaties + vergunningsvoorschriften

Voor de bepalingen en vergunningen uit de Monumentenwet die overgaan naar de Omgevingswet blijft de huidige situatie in de Monumentenwet van kracht tot de inwerkingtreding van de Omgevingswet.

Het gaat bijvoorbeeld om de vergunningverlening voor een archeologisch rijksmonument, het verbod tot beschadigen of vernielen van een rijksmonument en de aanwijzingen van beschermde stads- en dorpsgezichten. De beschermde stads- en dorpsgezichten die al zijn aangewezen vallen onder het overgangsrecht. Deze aanwijzingen zullen als instructies gelden, en de bescherming die is vastgelegd in de bestemmingsplannen gaat over naar de omgevingsplannen.

Invoeringswet

De Invoeringswet regelt het benodigde overgangsrecht voor de Omgevingswet.

2.2.7.1. AMvB's Omgevingswet

Een Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) is een uitwerking van een wet. Een wet kan niet alles tot in de details regelen. In de wet staat welke onderdelen later nog verder uitgewerkt mogen worden. Bij de Omgevingswet horen vier AMvB's:

- Omgevingsbesluit,
- Besluit activiteiten leefomgeving (Bal),
- Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl) en
- Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl).

Algemene rijksregels

Algemene rijksregels zijn regels waaraan burgers en bedrijven zich moeten houden als ze bepaalde activiteiten uitvoeren in de fysieke leefomgeving. Algemene rijksregels hebben hun grondslag in artikel 4.3 en paragraaf 4.3.2 van de Omgevingswet. Ook de huidige wetgeving kent al zulke regels. Denk bijvoorbeeld aan de regels uit het Bouwbesluit 2012. Deze algemene rijksregels zijn ook opgenomen in de AMvB's.

De algemene rijksregels met betrekking tot cultureel erfgoed staan in het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) en het Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl). Het betreft hoofdstuk 11 (activiteiten die het cultureel erfgoed betreffen) en hoofdstuk 12 (activiteiten die het werelderfgoed betreffen) van het Bal. Overige relevante rijksregels zijn artikel 2.7 en 6.27 uit het Bbl.

Omgevingsbesluit

In het Omgevingsbesluit staan regels voor alle partijen die actief zijn in de fysieke leefomgeving. Dus burgers, bedrijven en overheid. Het gaat om regels over het bevoegd gezag voor vergunningen, over procedures, handhaving en uitvoering. En over het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO).

Hierin zijn onder andere de advies- en instemmingsbevoegdheden andere bestuursorganen of instanties opgenomen (Afdeling 3.2 Ob). Voor erfgoed zijn de volgende adviesregelingen (met instemming) van belang:

- B&W: adviesrecht bij bepaalde rijksmonumentenactiviteiten of bepaalde afwijkactiviteiten (Artikel 3.13 Ob)
- Minister van OCW: advies- en/of instemmingsrecht bij bepaalde (archeologische) rijksmonumentactiviteiten (Artikel 3.18 Ob)
- Provincie: adviesrecht van GS bij rijksmonumentenactiviteit buiten bebouwde kom of bij een afwijkactiviteit inzake een provinciaal monument (Artikel 3.15 Ob)
- Gemeentelijke adviescommissie (in ieder geval bij rijksmonumentenactiviteit)

In het omgevingsbesluit zijn daarnaast onder andere ook regels opgenomen over de inhoud en procedure van projectbesluiten (Hoofdstuk 4 Ob), ingrijpende rijksmonumentenactiviteit (inclusief archeologische monumenten en de toepassing van de uniforme openbare voorbereidingsprocedure bij bepaalde rijksmonumentenactiviteiten (Artikel 8.20 Ob). Verder zijn opgenomen: de toedeling van handhavingstaken (Hoofdstuk 11 Ob, Artikel 11.1 Ob), bestuursdwangbevoegdheid (Artikel 11.2 Ob) en het elektronisch melden en indien aanvragen (Hoofdstuk 12 Ob)

Besluit kwaliteit leefomgeving

In het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl) zijn de materiële regels opgenomen voor de overheid:

- Omgevingswaarden (Hoofdstuk 2 Bkl)
- Programma's (Hoofdstuk 4 Bkl)
- Instructieregels omgevingsplan (Hoofdstuk 5 Bkl)
 1. Instructieregel gericht op behoud van cultureel erfgoed door daarmee rekening te houden in het omgevingsplan (art. 5.72 Bkl), ook in het rivierbed van de grote rivieren (art. 5.31 Bkl). Het omgevingsplan bevat de locatiegebonden regels voor het bouwen en instandhouden van bouwwerken op gemeentelijk niveau en bepaalt ook of daarvoor een vergunning nodig is.
 2. Instructieregel omgevingsplan gericht op behoud van werelderfgoed (art. 5.73 Bkl):
 - instructieregel gevolg van amendement op Ow (art. 2.28 Bkl)
 - naast cultureel erfgoed ook natuurlijk werelderfgoed (Waddenzee);
 - niet beperkt tot werelderfgoedgemeenten. Gemeente moet ook kijken of dit nadelige invloed kan hebben op werelderfgoed in omliggende gemeenten (bijv. hoogbouw, windturbines);
 - het gaat niet om elke ontwikkeling, maar alleen om die ontwikkelingen die gevolgen kunnen hebben op werelderfgoed in omliggende gemeenten (bijv. hoogbouw, windturbines);
- Instructieregels waterschapsverordening (Hoofdstuk 6 Bkl)
- Instructieregels omgevingsverordening (Hoofdstuk 7 Bkl)
 1. Aanwijzing en begrenzing van werelderfgoed en erfgoed op de Voorlopige Lijst werelderfgoed en behoud van de kernkwaliteiten daarvan (art. 7.2 en 7.3 Bkl)
- Beoordelingsregels omgevingsvergunningen (Hoofdstuk 8 Bkl)
 1. Bepalingen over omgevingsvergunningen voor een afwijkactiviteit (art. 8.1 Bkl gereserveerd en nog niet ingevuld);
 2. Bepalingen over omgevingsvergunningen voor een bouwactiviteit (art. 8.3 Bkl gereserveerd en nog niet ingevuld)
 3. Beoordelingsregels ontgrondingsactiviteit (art. 8.63 Bkl)
 4. Voorschriften ontgrondingsactiviteit (art. 8.64 Bkl)
 5. Beoordelingsregels rijksmonumentactiviteit (art. 8.66 Bkl)
 6. Voorschriften rijksmonumentactiviteit (voorschriften over archeologische monumentenzorg en voorschriften over verplaatsen gebouwde rijksmonumenten (art. 8.67 respectievelijk 8.68 Bkl)
 7. Aanvullende beoordelingsregels beperkingen-gebiedactiviteit m.b.t. een waterstaatswerk buiten gemeentelijk ingedeeld gebied (Noordzee) (art. 8.76 Bkl)
 8. Aanvullende voorschriften beperkingengebiedactiviteit m.b.t. een waterstaatswerk buiten gemeentelijk ingedeeld gebied (Noordzee) (art. 8.77 Bkl)
- Projectbesluiten (Hoofdstuk 9 Bkl, art. 9.1 Bkl)
- Monitoring en informatie (Hoofdstuk 10 Bkl)
 1. Registers van omgevingsvergunningen voor een rijksmonumentenactiviteit (art. 10.47 Bkl)
 2. Rapportageverplichting werelderfgoed (art. 10.48 Bkl)
 3. Gegevensverstrekking over activiteiten die werelderfgoed kunnen aantasten (art. 10.49 Bkl)

Besluit activiteiten leefomgeving

In het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) staan regels voor erfgoedactiviteiten (Hoofdstuk 11):

1. rijksmonumentenactiviteiten, en andere activiteiten die rijksmonumenten en voorbeschermde rijksmonumenten betreffen (art. 11.1 Bal);
2. bevoegd gezag is de gemeente (B&W), tenzij de activiteit plaatsvindt in de territoriale zee die buiten een gemeente of provincie ligt: dan is het de Minister van I&M (art. 11.3 t/m 11.4 Bal);
3. de bevoegdheid van de gemeente om bij omgevingsplan maatwerkregels te geven voor de toepassing van artikel 11.10 (art. 11.6 Bal).
4. de mogelijkheid van het bevoegd gezag om maatwerkregels te stellen in het omgevingsplan (informatieplicht start vergunningvrije rijksmonumentenactiviteit) (art. 11.7 Bal);
5. aanwijzing vergunningvrije gevallen (art. 11.8 Bal). Een rijksmonumentenactiviteit aan een rijksmonument of een voorbeschermde rijksmonument dat *geen* archeologisch monument is kan zonder omgevingsvergunning worden verricht als het gaat om:
 - noodzakelijke reguliere werkzaamheden gericht op het behoud van de monumentale waarden, als detaillering, profilering, vormgeving, materiaalsoort en kleur niet worden gewijzigd;
 - inpanidige veranderingen van een onderdeel van het monument dat uit het oogpunt van monumentenzorg geen waarde heeft;
 - enkele, met name genoemde kleinere ingrepen binnen een monument dat als begraafplaats in gebruik is.Bij een *archeologisch* monument:
 - een sondering of grondboring met een boordiameter van niet meer dan 10 cm, of
 - het dichten van een recent verstoringsgat van niet meer dan 1 m³.
6. normadressaat is degene die de activiteit verricht (art. 11.9 Bal);
7. algemene zorgplicht rijksmonumenten (Art. 11.10 Bal). Degene die een rijksmonumentenactiviteit of een andere activiteit die rijksmonumenten of voorbeschermde rijksmonumenten betreft, verricht en weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat die kan leiden tot het beschadigen of vernielen van rijksmonumenten of voorbeschermde rijksmonumenten is verplicht alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van diegene kunnen worden gevraagd om deze beschadiging of vernieling te voorkomen;
8. verbod tot vernielen of beschadigen van een rijksmonument (Art. 11.11 Bal). Met het oog op het behoud van cultureel erfgoed is het verboden rijksmonumenten of voorbeschermde rijksmonumenten te beschadigen of te vernielen, of aan rijksmonumenten, voor zover het monumenten betreft, onderhoud te onthouden dat voor de instandhouding daarvan noodzakelijk is (Uitwerking van het amendement van de Kamerleden Pechtold en Van Veldhoven op artikel 4.28 van de Omgevingswet, beogen met dit amendement te regelen dat er een instandhoudingsplicht voor eigenaren van monumenten in de wet wordt opgenomen).

Maatwerkregels

Artikel 13.6 Bal geeft aan gemeenten de mogelijkheid om in het omgevingsplan maatwerkregels te stellen ter invulling van de specifieke zorgplicht. De provincie en het

Rijk hebben deze mogelijkheid niet. Wel kan de provincie instructieregels voor de gemeente opnemen in de omgevingsverordening. Net zoals het Rijk dat doet in het Besluit kwaliteit leefomgeving.

Maatwerkvoorschriften

Voor specifieke vergunning vrije rijksmonumenten (13.9 Bal) kunnen ook maatwerkregels worden gesteld. Artikel 13.8 Bal biedt de mogelijkheid om maatwerkvoorschriften te stellen voor de specifieke zorgplicht. Bijvoorbeeld om aan te geven wat in een concreet geval gedaan moet worden om beschadiging aan een rijksmonument te voorkomen.

Besluit bouwwerken leefomgeving

In het Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl) zijn de materiële regels opgenomen voor burgers en bedrijven over veiligheid, gezondheid en duurzaamheid bij het verbouwen gebruiken en slopen van bouwwerken:

- Rechtstreeks burgerbindende algemene regels over technische bouwkwiteit van bestaande bouw, nieuwbouw en verbouw (Hoofdstuk 2 t.m. 5 Bbl)
 1. Voorgaan van de eisen voortvloeiend uit de omgevingsvergunning voor het wijzigen van een beschermd rijks-, provinciaal of gemeentelijk monument op de (bouw)technische eisen uit dit besluit die daarmee strijdig zijn (art. 2.7 Bbl)
 2. Aanwijzing vergunningplichtige bouwactiviteiten (art. 2.3 P.M. nog niet ingevuld: gaat via invoeringsbesluit)
- (Brand-)veilig en duurzaam gebruik bouwwerken (Hoofdstuk 6 Bbl)
 1. Geen energieprestatielabel nodig voor een beschermd rijks-, provinciaal of gemeentelijk monument (art. 6.27 Bbl)
- Bouw- en sloopwerkzaamheden (Hoofdstuk 7 Bbl)
 1. Afstemmingsbepaling tussen de regels voor technische bouwkwiteit en de omgevingsvergunning voor een rijksmonumentenactiviteit
 2. Het Bbl bevat de regels op rijksniveau voor technische bouwkwiteit en geeft aan voor welke bouwactiviteiten vergunning nodig is

2.2.7.2. Nationale Omgevingsvisie (NOVI)

Bij de inwerkingtreding van de nieuwe Omgevingswet in 2022 werking hoort ook één rijksvisie op de leefomgeving: 'de Nationale Omgevingsvisie'.

Met de Nationale Omgevingsvisie (NOVI) geeft het Rijk een langetermijnvisie op de toekomst en de ontwikkeling van de leefomgeving in Nederland. De NOVI gaat uit van vier prioritaire opgaven:

- Duurzaam economisch groeipotentieel voor Nederland;
- Ruimte voor de klimaatverandering en energietransitie;
- Sterke, leefbare en klimaatbestendige steden en regio's met voldoende ruimte om te wonen, werken en bewegen;
- Toekomstbestendige ontwikkeling van het landelijk gebied.

In de visie worden de nationale belangen genoemd die gewaarborgd moeten worden in het beleid voor de fysieke leefomgeving. Daarbij gaat het bijvoorbeeld ook om behoud en versterking van cultureel erfgoed en landschappelijke kwaliteiten van (inter)nationaal belang.

Drie principes

Hierbij worden drie inrichtingsprincipes gehanteerd die helpen om in een specifieke casus of gebied bij botsende belangen een zorgvuldige weging tussen nationale belangen te maken. Die inrichtingsprincipes zijn:

- Combineren boven enkelvoudig;
- Kenmerken en identiteit van een gebied staan centraal;
- Afwentelen voorkomen.

De NOVI is zelfbindend voor het Rijk. De rijksoverheid zet er wel op in dat provincies en gemeenten bij het vaststellen van hun eigen omgevingsvisies rekening houden met wat er in de NOVI staat.

Maatschappelijke organisaties en individuen denken mee

Landelijke en regionale overheden en professionals werkzaam in het cultureel erfgoedveld zijn betrokken bij de ontwikkeling van de NOVI. Daarnaast werken een groot aantal maatschappelijke organisaties en individuen mee.

2.2.7.3. Omgevingsplan

Het omgevingsplan bevat alle regels over de fysieke leefomgeving die de gemeente stelt binnen haar grondgebied. Per gemeente is er straks 1 omgevingsplan.

Het omgevingsplan is het kerninstrument voor het behoud van cultureel erfgoed. Daarbij staat de instructieregel rekening houden met behoud cultureel erfgoed centraal. Deze instructieregel borduurt voort op de bestaande rekening houden met-artikelen in het Besluit ruimtelijke ordening en de Monumentenwet 1988. De instructieregel beoogt de uitvoering van internationale verplichtingen uit de verdragen van Valletta (archeologie) en Granada (gebouwd erfgoed) op decentraal niveau te stroomlijnen. Dit betekent onder de Omgevingswet: inhoudelijke sturing op de belangenafweging (dus meer dan 'betrekken bij').

Instructieregel rekening houden met behoud cultureel erfgoed

Bkl art. 5.72

lid 1: 'In een omgevingsplan wordt rekening gehouden met het behoud van cultureel erfgoed, met inbegrip van bekende of aantoonbaar te verwachten archeologische monumenten'.

Een gemeente maakt een inventarisatie en analyse van binnen grondgebied aanwezige cultureel erfgoed. Want: weet je niet wat je hebt, dan kun je er geen rekening mee houden. De conclusies worden vertaald naar het omgevingsplan. Burgers en belangengroepen net als nu vroegtijdig betrekken (verplichting verdrag van Granada). Voorkomt vertraging bij lagere planvorming of uitvoering.

Lid 2: regels stellen ter bescherming van daarvoor in aanmerking komend cultureel erfgoed rekening houdend met de volgende beginselen (uit Verdrag van Granada (eerste vier onderdelen) en Valletta (vijfde onderdeel)),

1. Voorkoming ontsiering, beschadiging of sloop van via omgevingsplan beschermde (archeologische) monumenten.

2. Voorkomen verplaatsing van via omgevingsplan beschermde monumenten of delen daarvan, tenzij dringend vereist voor het behoud.
3. Bevordering gebruik monumenten, zo nodig door wijziging daarvan, rekening houdend met monumentale waarden.
4. Voorkoming van aantasting van:
 - de omgeving (voor)beschermde (rijks)monumenten i.v.m. het aanzicht en de waardering van die monumenten
 - het karakter beschermde stads- en dorpsgezichten of beschermde cultuurlandschappen door sloop van gebouwen, de bouw van nieuwe gebouwen of andere belangrijke veranderingen.
 Bijvoorbeeld via welstandsregels, toekennen van functies aan locaties, algemene regels, etc.
5. Archeologische monumenten conserveren en in standhouden, bij voorkeur in situ
 In het omgevingsplan kunnen door gemeenten ook regels worden gesteld over eisen aan archeologisch (voor-)onderzoek en gevallen worden aangewezen waarin kan worden afgezien van onderzoek. Daarnaast houdt de instructieregel 'rekening houden met' ook in: Gemeenten moeten in het omgevingsplan bepalen dat regels over archeologisch onderzoek niet van toepassing zijn op activiteiten met een oppervlakte van minder dan 100 m², maar kunnen ook gemotiveerd een andere oppervlakte vaststellen.

Archeologische rijksmonumenten

De bevoegdheid voor de vergunningverlening gaat naar de gemeente. De minister van OCW krijgt advies- en instemmingsrecht en bepaalt de inhoud van het besluit. De beoordelingsregels hiervoor zijn gelijk aan beginselen voor het omgevingsplan. Bij de beslissing op de aanvraag houdt het bevoegd gezag rekening met deze beginselen:

- Archeologische monumenten dienen geconserveerd en in stand gehouden te worden, bij voorkeur in situ
- Voorkomen van ontsiering, beschadiging, sloop (archeologische) monumenten

Vergunningvoorschriften

1. Technische maatregelen ten behoeve van in situ behoud
2. Opgravingen
3. PvE
4. Begeleiding

Rekening houden met cultureel erfgoed

Omgevingsplan en cultureel erfgoed: wat kan er zoal? Maatwerk per locatie: beperkingen afstemming op de waarde van de omgeving. Activiteiten die cultureel erfgoed kunnen aantasten verbieden, reguleren via omgevingsvergunning en voorschriften, of algemene regels:

- Aanwijzen en beschermen gemeentelijke (archeologische) monumenten provinciale monumenten (via instructie GS) d.m.v.:
 - vergunningplicht + vergunningvrij (maatwerk)
 - verbod op beschadiging en vernieling

- Aanwijzen en beschermen (gemeentelijke) stads- en dorpsgezichten via:
 - toedeling functies aan locaties
 - sloopvergunningplicht
- Beschermen cultuurlandschap via:
 - toekennen functies aan locaties
 - vergunningplichten
 - algemene regels
- Beschermen archeologische monumenten via:
 - toekennen van functies aan locaties
 - vergunningvoorschriften

Afwijkactiviteit wordt omgevingsplanactiviteit

Een andere opzet dan nu in de Omgevingswet: het omgevingsplan kan zelf 'expliciet' bepalen dat vergunning nodig is. Als de activiteit voldoet aan 'binnenplanse' beoordelingsregels wordt de vergunning verleend. De activiteit voldoet niet aan binnenplanse beoordelingsregels: in het belang van 'een evenwichtige toedeling van functies aan locaties' kan vergunning in afwijking van het omgevingsplan worden verleend. Bouwen = omgevingsplanactiviteit

- Rijksniveau: het Bbl bevat de regels voor technische bouwkwaliteit en geeft aan voor welke bouwactiviteiten vergunning nodig is.
- Gemeentelijk niveau; het omgevingsplan bevat de locatiegebonden regels voor het bouwen en instandhouden van bouwwerken en bepaalt ook of daarvoor een vergunning nodig is.

2.2.8. Wet Kwaliteitsborging voor het Bouwen

Op 1 juli 2022 zal de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb) naar verwachting in werking treden. Deze wet - die als doel heeft om de bouwkwaliteit en het bouwtoezicht te verbeteren - zal samen met de Omgevingswet ingrijpende gevolgen hebben voor het proces van bouwen en vergunningverlening. Zo zullen private kwaliteitsborgers toezicht houden op het bouwproces, zal de aansprakelijkheid van aannemers worden verruimd, zal het bouwproces moeten worden ingericht volgens toegelaten instrumenten en zal in sommige gevallen geen vergunningplicht meer gelden maar een meldingsplicht.

2.3. Archeologie

2.3.1. Certificering

Op 1 juli 2016 is de Erfgoedwet in werking getreden. Tot 1 juli 2017 was er sprake van een overgangssituatie waarin zowel met een opgravingsvergunning als met een opgravingscertificaat gegraven kon worden. Vanaf 1 juli 2017 kan alleen nog met een opgravingscertificaat opgegraven worden.

Opgravingen die met een vergunning verricht zijn en waarvan na 1 juli 2017 nog uitwerking, rapportage en deponering van de opgravingsvondsten en bijbehorende documentatie moet plaatsvinden, vallen nog onder de opgravingsvergunning.

Op deze onderzoeken blijven de regelgeving van de Monumentenwet 1988 (inclusief onderliggende regelgeving) en de voorschriften van de opgravingsvergunning van toepassing. De Erfgoedinspectie houdt toezicht op deze onderzoeken.

2.4. Cultuurhistorie

2.4.1. Fonds voor Cultuurparticipatie

In 2009 is het Fonds voor Cultuurparticipatie opgericht om amateurkunst en cultuureducatie een stevige impuls te geven. Tot 22 november 2021 kan bij het Fond een subsidie voor 'Archeologieparticipatie' aangevraagd worden. Aan een beleidsplan voor de periode 2021-2024 wordt gewerkt.

De subsidieregeling 'Archeologieparticipatie' is in het leven geroepen voor mensen die in hun vrije tijd actief met archeologie bezig willen zijn. Het gaat erom archeologie te beoefenen, beleven, ervaren, of te gebruiken als bronmateriaal voor creatieve uitingen.

Voor deze vormen kan subsidie aangevraagd worden:

Projecten die het aantal vrijwilligers in de archeologie vergroten.

Projecten die mensen in hun vrije tijd aan de slag laten gaan met archeologie.

Projecten met archeologisch erfgoed als inspiratie of bronmateriaal voor creatieve uitingen.

Verenigingen of stichtingen kunnen deze subsidie aanvragen als ze zich inzetten voor archeologie, archeologieparticipatie of cultuurparticipatie.

De te ontvangen subsidie mag maximaal 50% van je projectkosten dekken. De post onvoorzien op de begroting mag niet meer dan 7% van de totale kosten zijn. Maximaal 20% van de subsidie mag ingezet worden voor materiële investeringen.

2.5. Monumentenzorg

2.5.1. Beperking adviesplicht

De inperking van de ministeriële adviesplicht is per 1 januari 2009 van kracht geworden in de vorm van een formele wijziging van de Monumentenwet 1988.

Aanvragen van een omgevingsvergunning

De Monumentenwet bepaalt dus dat de gevallen waarin burgemeester en wethouders gehouden zijn een vergunningaanvraag om advies voor te leggen aan de minister bij ministeriële regeling worden bepaald. Deze ministeriële regeling is op 30 december 2008 onder nummer 2667 in de Staatscourant gepubliceerd. Artikel 2 van deze regeling geeft aan in welke gevallen burgemeester en wethouders gehouden zijn de minister om een advies te vragen alvorens zij een besluit nemen over de aanvraag voor een omgevingsvergunning. Te weten:

a. bij een aanvraag voor het afbreken van een beschermd monument of een deel daarvan (voor zover van ingrijpende aard);

b. bij een aanvraag voor het ingrijpend wijzigen van een beschermd monument of een belangrijk deel daarvan, voor zover de gevolgen voor de waarde van het beschermde monument vergelijkbaar zijn met de gevolgen van het geval, bedoeld in onderdeel a;

c. bij een aanvraag voor het reconstrueren van een beschermd monument of een belangrijk deel daarvan, waarbij de staat van het monument wordt teruggebracht naar een eerdere staat of een veronderstelde eerdere staat van dat monument;

d. bij het geven van een nieuwe bestemming aan een beschermd monument of een belangrijk deel daarvan.

In de toelichting bij deze regeling wordt met voorbeelden uitvoerig ingegaan op hetgeen met deze vier gevallen wordt bedoeld. De tekst van de ministeriële regeling is te vinden in genoemde Staatscourant.

Wanneer het bij een plan om een 'ingrijpende' afbraak of wijziging gaat of wat er precies met 'een belangrijk deel' bedoeld is niet scherp afgebakend door de wetgever en daardoor voor interpretatie vatbaar. De Gemeente Valkenburg aan de Geul heeft er daarom voor gekozen om aanvragen voor een omgevingsvergunning die betrekking hebben op een rijksmonument in het kader van het vooroverleg voor te leggen bij het planoverleg van het Steunpunt voor Archeologie en Monumentenzorg Limburg (SAM). De consultants van de RCE en de Provincie Limburg beoordelen de plannen en brengen daarover advies uit. Bij dat advies geven zij tevens aan of het plan onder de ministeriële adviesplicht valt of niet.

2.5.2. Duurzaamheid

Duurzaamheid is een belangrijk thema voor onze toekomst. Onze fossiele voorraden raken op en bij het gebruik van energie en materialen staat de volhoudbaarheid van synthese en verbruik voorop.

Duurzaamheid monumentale gebouwen

Veel eigenaren willen energiebesparende maatregelen in hun historische pand. Een hele uitdaging, want hoe wordt dan monumentale waarde gerespecteerd? Standaardoplossingen voor energiebesparing zijn niet altijd toe te passen. De RCE heeft met betrekking tot verduurzaming van monumenten themabrochures uitgebracht die eigenaren en overheden helpen. Ook de kennisbank van Monumenten.nl helpt initiatiefnemers op weg.

Duurzaamheid en archeologische en historisch landschappelijke waarden

Bij het onderwerp Duurzaamheid en Erfgoed wordt primair gedacht aan het duurzaam maken van monumentale gebouwen. Toch speelt ook in de omgang met archeologische en historisch-landschappelijke waarden duurzaamheid een belangrijke rol. Immers de definitie van duurzaamheid is: 'Het voorzien in de behoeften van de huidige generatie, zonder daarbij de behoeften van de toekomstige generaties in gevaar te brengen.' Voor een duurzame omgang met archeologische vindplaatsen en historisch-landschappelijke structuren betekent dit het in voldoende mate rekening houden met de toekomstige behoefte aan zowel het verkrijgen van historische kennis als het ervaren van historische beleving. Daarom mogen bij een duurzame omgang de huidige benutting en aantasting van waardevolle vindplaatsen en structuren het toekomstig gebruik niet in de weg staan.

Zowel 'behoud in situ' als het documenteren bij dreigende aantasting zijn daarom van groot belang. Overigens geldt hetzelfde voor bouwhistorische waarden in monumentale gebouwen. Kortom: een overheid die duurzaam beleid voert gaat altijd zorgvuldig met erfgoed om.

2.5.3. ERM

De Stichting Erkende Restauratiekwaliteit Monumentenzorg (ERM) stelt samen met opdrachtgevers, opdrachtnemers en overheden kwaliteitsrichtlijnen op voor het restaureren van monumenten en stimuleert het gebruik hiervan. Dankzij deze richtlijnen weten opdrachtgevers welke eisen zij aan de restauratie van hun monument kunnen stellen. Overheden kunnen met de richtlijnen in de hand naar behoren toezicht houden. En met de richtlijnen in de hand weten de restaurateurs aan kwaliteitsnormen zij behoren te voldoen.

De stichting Erkende Restauratiekwaliteit Monumentenzorg (ERM) heeft samen met de Federatie Grote Monumentengemeenten (FGM) een website, te weten www.monumententoezicht.nl ontwikkeld. Deze website ondersteunt gemeentelijke toezichthouders en handhavers bij hun werk. Op de website zijn aanwijzingen te vinden waar op te letten, afkeurcriteria te raadplegen en na te gaan wanneer werkzaamheden tijdens het onderhoud en restauraties van monumenten verkeerd worden uitgevoerd.

Het takenpakket van toezichthouders wordt steeds breder en bronnen als bijvoorbeeld het Bouwbesluit bevatten weinig of geen informatie als het om restauratiewerkzaamheden aan ons gebouwde erfgoed gaat. De site geeft zowel informatie aan de bouwkundig onderlegde toezichthouder als aan de juridisch medewerker. Dit handige hulpmiddel geeft per handeling waarop het toezicht zich richt bijv. op constructies, gevels, ramen, deuren, daken en interieur aan met welke criteria geoordeeld kan worden. Sluitstuk van de site is het bieden van inzicht in de toe te passen mogelijke bestuursrechtelijke handhavingmiddelen.

2.5.4. Herbestemming

Herbestemming is in toenemende mate een maatschappelijke opgave. Monumentale en karakteristieke kerken, kloosters, boerderijen en fabrieksgebouwen voormalige postkantoren, staan leeg.

Voor- en nadelen

Voor het duurzaam behoud van het erfgoed is leegstand een ernstige bedreiging. Ook maatschappelijk gezien is leegstand ongewenst: leegstaande gebouwen betekenen kapitaalvernietiging en vormen een bedreiging voor de leefbaarheid eromheen. Daarnaast zijn er in onze samenleving nog vele onvervulde ruimtelijke behoeften, en willen we de resterende open ruimte zo min mogelijk verder bebouwen. Ook vanuit milieuoogpunt heeft herbestemming de voorkeur boven sloop en of nieuwbouw. Erfgoed fungeert bovendien vaak als een krachtige motor in gebiedsontwikkelingen omdat het het gebied van meet af voorziet van een eigen identiteit. Vanwege het maatschappelijk belang erkennen publieke overheden steeds vaker dat ook zij een rol hebben in het vraagstuk van leegstand en herbestemming.

Herbestemming en de RCE

De Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed is betrokken bij herbestemmingen van karakteristiek vastgoed. Er is aandacht voor herbestemmingsprogramma's als voor gebiedsopgave. Ook maakt het herbestemmingsvraagstuk een belangrijk deel uit van programma's zoals de Agenda Toekomst Religieus Erfgoed, aangezien een groeiende groep leegkomende kerken en kloosters een nieuwe bestemming moet vinden, en van het programma Interieurs waarin beleid geformuleerd wordt voor een categorie erfgoed die tot op heden vaak door onwetendheid in de container belandt. Ten slotte zijn er belangrijke raakvlakken tussen herbestemming en duurzaamheid. Dat komt niet alleen tot uitdrukking in het programma Duurzaam Erfgoed, maar ook in de expertise die er binnen de RCE is op het terrein van energie, klimaat en brandveiligheid.

Subsidieregeling

De rijksoverheid hecht veel belang aan het vinden van nieuwe functies voor monumenten en karakteristieke gebouwen. Met een nieuwe functie krijgen de gebouwen weer een toekomst en een meerwaarde voor de samenleving. Zo is in Roermond een voormalige gevangenis omgebouwd tot Hotel het Arresthuis.

Om herbestemming te stimuleren heeft de Rijksdienst een subsidieregeling ingesteld. Eigenaren en belanghebbenden kunnen subsidie aanvragen voor een haalbaarheidsonderzoek naar de herbestemmingsmogelijkheden van een monumentaal pand. Eigenaren kunnen ook subsidie aanvragen voor het wind- en waterdicht maken van het pand tijdens de planvorming.

'Een toekomst voor...'

De Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed is een publicatiereeks gestart over herbestemmingen van verschillende soorten gebouwen. Hierin zijn de volgende publicaties verschenen:

- Een toekomst voor kerken
- Een toekomst voor boerderijen
- Een toekomst voor molens
- Een toekomst voor kasteelruïnes
- Een toekomst voor watertorens
- Een toekomst voor kloosters
- Een toekomst voor dijken

Handreiking Leegstand te Lijf

De VNG heeft de Handreiking Leegstand te Lijf opgesteld. Deze handreiking biedt handvatten om samen met andere gemeenten en externe partners leegstand op te lossen in lokale situaties. Een overzicht van alle instrumenten en checklists geven richting aan een concrete uitvoering van leegstandvisie en -beleid. Ook geeft de handreiking tips voor succesvolle communicatie met de betrokken partijen. Tot slot is een model van de nieuwe leegstandverordening opgenomen.

2.5.5. Instandhoudingssubsidie

Voor rijksmonumenten die niet primair bestemd zijn voor bewoning, zoals een kerk, molen of fabriek, kan voor het planmatig onderhoud bij het rijk (RCE) instandhoudingssubsidie aangevraagd worden. De RCE wordt hierin ondersteund door het Nationaal Restauratiefonds. De subsidie is een tegemoetkoming in de kosten voor het reguliere onderhoud van het rijksmonument. De overheid stimuleert met deze subsidie regelmatig onderhoud van het monument.

Sober en doelmatig onderhoud

De Subsidieregeling instandhouding monumenten (Sim) gaat over sober en doelmatig onderhoud van monumenten. De subsidie is bedoeld voor het planmatig in goede staat houden van een monument. Dat betekent voornamelijk onderhoud, zoals schilder- en herstelwerk. De eigenaar stelt daartoe een zesjarig instandhoudingsplan op met het vereiste begrotingsmodel.

Alle informatie over de verschillende subsidieregelingen en leningen voor rijksmonumenten is te vinden op www.monumenten.nl, de gezamenlijke website van het Nationaal Restauratiefonds en de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed.

Erfgoedwet

In de Erfgoedwet staan de grondslagen voor subsidie voor het behoud van cultureel erfgoed. De Erfgoedwet (hoofdstuk 7) vervangt het Brim 2013 als grondslag voor de Subsidieregeling instandhouding monumenten (Sim). De Sim is rechtstreeks op de Erfgoedwet gebaseerd (zie artikel 7.3). Daarmee is het Besluit rijkssubsidieëring instandhouding monumenten 2013 (Brim 2013) komen te vervallen. Een deel van de bepalingen uit het Brim 2013 is opgenomen in de Erfgoedwet en een ander deel is opgenomen in de Sim. Inhoudelijk wijzigt er echter niets voor de instandhoudingssubsidies.

[De Gemeente Valkenburg bezit zelf een aantal rijksmonumenten. Zij heeft voor het onderhoud daarvan regelmatig Brim en Sim subsidies aangevraagd en ontvangen. Voorbeelden zijn de stadsmuur in het Halderpark, het streekmuseum Valkenburg en de Schaloensmolen.](#)

2.5.6. Interieuresembles

Een interieuresemble is een samenhang van onroerende en roerende zaken van bijzondere cultuurhistorische of wetenschappelijke betekenis. Dat kan gaan om een heel gebouw met de inventaris, of om een gebouw vanwege een of meerdere ruimtes met de bijbehorende inrichting. Bij een interieuresemble gaat het altijd om de relatie van roerende voorwerpen met de onroerende omgeving.

De RCE kan ambtshalve besluiten een rijksmonument tezamen met cultuurgoederen aan te wijzen als ensemble, indien het geheel van rijksmonument en de cultuurgoederen in onderlinge samenhang van bijzondere cultuurhistorische of wetenschappelijke betekenis is.

De RCE houdt een informatiesysteem van aangewezen ensembles bij dat is gekoppeld aan het rijksmonumentenregister. Dit informatiesysteem kan door eenieder worden geraadpleegd.

Het informatiesysteem bevat voor een opgenomen ensemble in ieder geval een algemene omschrijving, een opsomming van het rijksmonument en, voor zover de eigenaar daarmee heeft ingestemd, de cultuurgoederen die behoren tot het ensemble en de motivering van de aanwijzing van het ensemble.

In veel rijksmonumenten bevinden zich bijzondere vaste interieurelementen, zoals stucplafonds, schouwen, wandschilderingen en marmeren vloeren. Deze genieten net als alle andere bestanddelen van het gebouw wettelijke bescherming. De opname van een interieuresemble in het informatiesysteem heeft geen rechtsgevolgen voor de eigenaar. Er geldt geen wettelijke bescherming voor de roerende zaken. Er is geen instandhoudingsplicht, geen vergunningplicht bij wijziging of verplaatsing van de roerende onderdelen van het ensemble en evenmin een mogelijkheid tot het aanvragen van instandhoudingssubsidie. De wetgever beoogt het behoud te bewerkstelligen door het vergroten van kennis van en waardering voor historische interieuresembles in de samenleving.

[In Valkenburg aan de Geul is in 2013 in opdracht van de gemeente door de Monumentenwacht het interieur van kasteel Oost onderzocht.](#)

2.5.7. Kerkenvisie

Steeds minder mensen in Nederland zijn religieus. Mede als gevolg daarvan sluiten kerkgebouwen hun deuren. Maar er zijn ook positieve geluiden. Het ontstaan van andere, nieuwe vormen van religiositeit en de groei van nieuwe geloofsgenootschappen, bijvoorbeeld. Ook groeit de aandacht voor het belang van de kerkgebouwen, met hun vaak prachtige interieurs en verhalen.

Het sluiten van kerkgebouwen voor de oorspronkelijke functie, betekent niet per definitie het verlies van het gebouw. Nederland koestert in toenemende mate haar kerken en kloosters. Inmiddels kennen we een lange traditie waarin zorgvuldige en liefdevolle oplossingen worden gevonden voor meervoudig gebruik en hergebruik.

Vanuit deze situatie is een samenwerkingsprogramma van provincies, gemeenten, kerkeigenaren en verschillende erfgoedorganisaties opgezet dat op zaterdag 10 november 2018 in de Stevenskerk in Nijmegen is bekrachtigd. Doel is een duurzaam toekomstperspectief ontwikkelen voor de monumentale kerkgebouwen in Nederland. Zij doen dit met vijf programmalijnen:

Kerkenvisies:	gemeenten wordt de mogelijkheid geboden om een kerkenvisie te maken. In principe worden alle kerken uit de gemeente hierbij betrokken en komt de visie in samenspraak met alle betrokkenen tot stand;
Kennis:	kennis over religieus erfgoed wordt ontwikkeld en aangeboden;
Duurzaamheid:	er wordt geïnoveerd op duurzaamheid voor religieus erfgoed. Daarmee kan worden bijgedragen aan het verlagen van de energierekening en het terugdringen van CO2;

Toegankelijkheid: de toegankelijkheid van kerkgebouwen wordt bevorderd. Zijn kerken vaker open, dan kunnen meer mensen genieten van religieus erfgoed. Dat vergroot het draagvlak voor het behoud van het gebouw én draagt bij aan een verbeterde exploitatie; het draagvlak voor het behoud van kerkgebouwen wordt vergroot. Een groeiende groep jongeren komt niet of nauwelijks in kerkgebouwen. Dat geldt ook voor veel medeburgers met een niet-gelovige achtergrond. Door hen met de rijke betekenislagen van religieus erfgoed in aanraking te brengen, willen we het draagvlak ervoor vergroten.

Integrale lokale kerkenvisies

Op basis van de Beleidsbrief 'Erfgoed telt. De betekenis van cultuur voor de samenleving.' ondersteunt de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap in de periode 2018 tot en met 2021 de ontwikkeling van integrale kerkenvisies op gemeentelijk niveau. Hiervoor wordt 9,5 miljoen euro verdeeld via het Gemeentefonds, in de vorm van een decentralisatie-uitkering. De verdeling vindt als volgt plaats: in 2019 € 3,5 miljoen, in 2020 € 3,2 miljoen en in 2021 € 2,8 miljoen.

De minister van OCW, de VNG en andere betrokken partners hebben op 10 november 2018 de 'Samenwerkingsafspraken 2018-2021 Programma Toekomst Religieus Erfgoed' getekend. Het is de bedoeling dat het hierdoor op landelijk niveau geschapen brede draagvlak een positieve doorwerking krijgt op lokaal niveau.

Strategische visie gemeente

De voorgenomen sluiting van een kerk leidt vaak tot discussies tussen eigenaren, gelovigen, omwonenden en deskundigen. Soms duurt zo'n discussie vele jaren, terwijl de staat van het gebouw verslechtert en de kosten voor instandhouding onnodig oplopen. Het kabinet ondersteunt dan ook de ontwikkeling van samenhangende kerkenvisies op gemeentelijk niveau, waarin aandacht is voor leegstand, instandhouding en herbestemming. Een strategische visie op de toekomst van kerkgebouwen vraagt van alle betrokken partijen (kerkgenootschappen, omwonenden, ontwikkelaars, deskundigen en overheden) dat zij samen oplossingen vinden en keuzes maken ten aanzien van welke kerken hun functie behouden of (deels) een andere functie krijgen. Deze visie kan (op termijn) landen in een omgevingsvisie die gemeenten verplicht voor hun grondgebied moeten opstellen.

Dialogo

De kern van een integrale kerkenvisie bestaat uit het aangaan van de dialoog tussen alle betrokkenen: gemeente, kerkeigenaren, erfgoedorganisaties en burgerorganisaties. Doel is om vanuit dat gesprek gezamenlijke en gedragen strategische keuzes te maken over het totale kerkenbestand. Om die dialoog goed te kunnen voeren is het nodig inzicht te hebben in het netwerk van betrokken partijen en inzicht in het totale kerkenbestand. De aan te vragen middelen kunnen worden aangewend om dat proces te organiseren. Het beleid is opgezet om mogelijk te maken dat strategisch geanticipeerd kan worden op specifiek het toekomstig gebruik van kerkgebouwen.

Het is echter aan een gemeente zelf om te bepalen of men ook ander religieus erfgoed in een kerkenvisie wenst mee te nemen. Het toe te kennen bedrag wordt echter uitsluitend bepaald op basis van het aantal kerkgebouwen zoals hieronder beschreven. Indien er vragen zijn over de bepaling van de precieze aantallen kerkgebouwen kan overleg plaats vinden.

Welke kerkgebouwen tellen mee?

Om te kunnen bepalen hoeveel kerkgebouwen er per gemeente zijn hanteert de RCE een Kerkenbestand Nederland waarin alle kerkgebouwen tot en met 1970 zijn opgenomen, aangevuld met alle beschikbare informatie voor zover aanwezig over gebedshuizen van na 1970. Deze data staan de gemeenten die een aanvraag indienen eveneens ter beschikking en kan aangevraagd worden via kerkenvisies@cultureelerfgoed.nl. Als kerkgebouw wordt betiteld een gebouw dat doelbewust als gebedshuis gebouwd is, ongeacht de denominatie.

Dat wil zeggen dat gebouwen zoals dorpshuizen en dergelijke die niet als kerkgebouw gebouwd zijn, maar waar sommige kerkgenootschappen hun vieringen houden, in deze niet meetellen. Ook ander religieus erfgoed zoals kloosters, begraafplaatsen, wegkruisen of kapellen tellen niet mee voor de verdeling van de middelen. Omdat van belang wordt gevonden dat voor het opstellen van een kerkenvisie de dialoog wordt aangegaan, ligt het accent op dit proces. Doel is te komen tot gezamenlijk gedragen principeafspraken en handelingsrichtlijnen rondom het totale kerkenbestand.

De vorm waarin de uiteindelijke afspraken in een document worden vastgelegd is vormvrij en kan per gemeente worden ingevuld. Ook wordt geen eindtermijn gegeven omdat elk te doorlopen proces z'n eigen wetmatigheid en tempo zal kennen. Met het oog op de onderlinge kennisdeling tussen gemeenten e.a. verdient het wel de voorkeur om de visie in de periode 2019-2022 af te ronden.

Aanvragen decentralisatie-uitkering integrale lokale kerkenvisies

Gemeenten kunnen het hele jaar door een decentralisatie-uitkering aanvragen. De aanvragen verlopen via de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed. Na beoordeling door de Rijksdienst, vindt uitkering twee keer per jaar plaats via het Gemeentefonds. De hoogte van de uitkering wordt bepaald door het feitelijk aantal kerkgebouwen binnen de gemeentegrenzen.

Aanvraagformulier decentralisatie-uitkering

In het aanvraagformulier vindt u een toelichting op het aanvragen van een decentralisatie-uitkering. Het aanvraagformulier moet worden ingevuld, ondertekend door de gemandateerd bestuurder (vaak de wethouder die erfgoed of monumentenzorg in zijn of haar portefeuille heeft) en gescand opgestuurd worden naar kerkenvisies@cultureelerfgoed.nl.

Handreiking Kerkenvisies

Omdat het kerkenlandschap en de samenwerkingscultuur per gemeente flink kunnen verschillen, gingen in 2018 van start. Zes gemeenten onderzochten hoe zij de dialoog over hun kerken en religieuze gebouwen het beste vorm gegeven kon worden. Daaronder

niet alleen kerken, maar ook over moskeeën, kloosters en kapellen. De ervaringen uit deze pilots werden gevoegd bij de evaluaties van gemeenten die eerder kerkenvisies hebben ontwikkeld. Ze zijn geïntegreerd tot een handreiking die begin 2019 beschikbaar kwam.

In 2020 zijn in de gemeente Valkenburg aan de Geul ambtelijk en bestuurlijk de eerste informele contacten gelegd met de lokale kerkbesturen en het bisdom om de behoefte voor een kerkenvisie te verkennen.

2.5.8. Leegstand agrarisch cultureel erfgoed

Agrarische gebouwen verliezen doorgaans hun functie bij het afbouwen en beëindigen van het agrarisch bedrijf. Dit proces duurt al gauw drie tot vijf jaar, en mogelijk nog langer. In die tijd krimpt de bedrijfsomvang door het afstoten van land (verkoop of verpachten) en dieren. Voor de agrarische gebouwen wordt een andere functie gezocht of ze staan leeg.

Sinds de Tweede Wereldoorlog is ruim de helft van alle boerderijen in Nederland verdwenen. De komende vijftien jaar zullen nog eens zo'n 20.000 boerderijen hun agrarische functie verliezen.

Dit zijn bedrijven die momenteel een bedrijfshoofd ouder dan 50 jaar hebben en waar geen opvolger aanwezig is. Dit geldt voor bijna 40% van het huidige aantal agrarische bedrijven.

Agrarische rijksmonumenten

Er staan ruim 7.500 boerderijen op de rijksmonumentenlijst. Op ongeveer 25% van deze locaties is in Nederland in 2012 nog een geregistreerd agrarisch bedrijf actief. Voor Limburg is dat 29%. Limburg kent in Nederland de grootste omvang agrarische bebouwing behorende tot de Rijksmonumenten, waar in 2012 nog agrarische bedrijven actief zijn.

De oplossingsrichtingen: Gezamenlijke en integrale aanpak

Inzetten op hergebruik blijft zeker nodig, maar het enkel zoeken van de oplossing in een ruimer planologisch beleid gericht op herbestemming en meer toestaan op het platteland is een te simpele en weinig effectieve benadering. Daarvoor is het vraagstuk te veelzijdig. Eén oplossing blijkt er niet te zijn. Het vraagt om een integrale en gebiedsgerichte benadering met een samenhangend stelsel van maatregelen en acties waarin alle betrokken partijen samen, en op meerdere fronten, deze veelzijdige problematiek aanpakken. We onderscheiden in deze aanpak drie essentiële onderdelen.

Bewustwording en ondersteuning

- Kom tot een samenhangend verhaal over de kansen en mogelijkheden voor herbestemming
 - Denk na over de toekomst van de bedrijfsgebouwen tijdens het afbouwen van het bedrijf
 - Zorg voor een laagdrempelige ondersteuning bij sociale en/of financiële problemen
- Belemmeringen wegnemen

- Ontwikkel nieuw instrumentarium, financieringsmogelijkheden en verdienmodellen voor sloop
 - Vereenvoudigen procedure bestemmingswijzigingen
- Ontwikkelingsgericht werken
- Positieve houding tegenover de veelheid aan initiatieven
 - Integrale aanpak via gebiedsontwikkeling en -processen
 - Bovenregionale afstemming en leren van elkaar

Leegstand biedt ook ruimte voor nieuwe ontwikkelingen

Er dient zich een aantal nieuwe opgaven en ontwikkelingen aan in de plattelandseconomie die kansen bieden voor hergebruik en sloop van agrarische bedrijfsgebouwen

- Energietransitie
- Biobased en circulaire economie
- Nieuwe agrofoodconcepten
- Broedplaats voor start-ups

Het Boerderijenfonds

Het Boerderijenfonds is een initiatief van stichting Agrarisch Erfgoed Nederland en is in 2020 van start gegaan als particulier fonds, waarvan het beleid van het fonds wordt uitgezet door het bestuur van stichting Boerderijenfonds. Het fonds werkt nauw samen met het Nationaal Restauratiefonds op het gebied van de financiële afhandeling van aanvragen, communicatie en kennisdeling.

De start van het fonds is mogelijk gemaakt door een bijdrage van 5 miljoen euro door het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap voor de periode 2020-juli 2023. Naar verwachting kunnen in deze periode zo'n 25 tot 30 projecten worden ondersteund.

Missie

Doel van het fonds is het stimuleren van het behoud en gebruik van agrarisch erfgoed ter bevordering van een toekomstbestendig platteland.

Achtergrond

Tegelijkertijd staat Nederland voor grote maatschappelijke opgaven die verregaande invloed hebben op het landelijk gebied. Energietransitie, klimaatadaptatie, veranderingen in de landbouw, natuurbehoud en regionale bevolkingskrimp zullen het platteland sterk veranderen. Agrarisch erfgoed kan daarbij een waardevolle rol spelen door historische boerderijen nieuwe functies te geven.

Focus

Het Boerderijenfonds richt zich dan ook nadrukkelijk op projecten die een voorbeeld zijn van een waardevolle herbestemming van agrarisch erfgoed. Bij deze projecten is er oog voor de cultuurhistorische waarden van gebouwen, erf en landschap, ontstaat er meerwaarde door nieuwe (maatschappelijke) functies en wordt de ruimtelijke en landschappelijke kwaliteit van gebouwen en erf verbeterd. Ook scoren deze projecten hoog op het gebied van zorgvuldige verduurzaming en is er draagvlak voor de plannen.

Kortom, projecten met een integrale aanpak krijgen de voorkeur. Het fonds kan particuliere eigenaren hierbij ondersteunen met kennis en een financiële bijdrage.

2.5.9. Rijksmonumentenregister

Het Rijksmonumentenregister bevat gegevens van alle rijksmonumenten van Nederland. Dat zijn monumenten die van nationale betekenis zijn. Op dit moment bevat het register 63.000 gebouwde en archeologische rijksmonumenten, waarvan het merendeel woonhuizen zijn.

De Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed beheert het rijksmonumentenregister. Deze gegevens zijn: monumentnummer, beschermingsstatus, omschrijving, plaatselijke aanduiding (adres), kadastrale aanduiding (perceel), inschrijvingsgegevens en indien van toepassing complexnummer.

Een monument dat is ingeschreven in het register heeft de beschermde status vanaf de datum van inschrijving. Is de aanwijzingsprocedure van een monument nog niet afgerond dan heeft het een voorbeschermde status.

Voorwaarde voor het toekennen van subsidie of een lening in het kader van de Sim-regeling is dat het monument is ingeschreven in dit register.

Beeldbank

Daarnaast heeft de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed een digitale beeldbank. Via deze website kan iedereen foto's en tekeningen opzoeken, bekijken en (soms tegen een vergoeding) bestellen. Deze beeldbank ontsluit ongeveer een half miljoen afbeeldingen van erfgoed die de afgelopen 150 jaar zijn gemaakt.

2.5.10. Stads- en dorpsgezichten

Een beschermd stads- of dorpsgezicht is een gebied in een stad of dorp met een bijzonder cultuurhistorisch karakter. De bescherming is bedoeld om de cultuurhistorische identiteit van een gebied te behouden en in te zetten bij ontwikkelingen. Op dit moment zijn er in Nederland 472 van deze beschermde gebieden, waarvan een 50-tal in de provincie Limburg.

Historisch karakter

De beschermde stads- en dorpsgezichten zijn gebouwd of aangelegd voor de Tweede Wereldoorlog. De bescherming is bedoeld om ontwikkelingen van de stad of het dorp mede te laten plaatsvinden op basis van de historische kenmerken, zodat de ruimtelijke karakteristiek wordt voortgezet. Het gaat hierbij om de historische structuur en de samenhang van het gebied, en om het samenspel tussen bebouwing en open(bare) ruimtes. Dit moet een plek krijgen in planvorming en beleid.

Bestemmingsplan

De bescherming van een stads- en dorpsgezicht krijgt een plek in het bestemmingsplan van een gemeente. De directe omgeving van beschermde gezichten kan ook onderdeel zijn van het bijzondere karakter van het gebied, denk aan zichtlijnen of de beleving van een historisch stadssilhouet. Dit moet ook betrokken worden bij het opstellen van bestemmingsplannen. Sinds 2012 moeten gemeenten namelijk niet alleen voor

beschermde stads- en dorpsgezichten, maar voor alle bestemmingsplannen rekening houden met de aanwezige cultuurhistorische waarden.

Aanwijzing

De Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed kan namens de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap beschermde stads- en dorpsgezichten aanwijzen. In de beleidsbrief Modernisering Monumentenzorg uit 2009 is besloten om dit niet meer te doen. Voor waardevolle gebieden van na de Tweede Wereldoorlog, de wederopbouwperiode, is namelijk ingezet op bestuurlijke afspraken met gemeenten. Bij het vaststellen van een bestemmingsplan voor een beschermd stads- of dorpsgezicht heeft de RCE geen rol. Dit is een bevoegdheid van de gemeenteraad en provincies controleren of dat goed gebeurt. Gemeenten kunnen de RCE bij planvorming wel om advies vragen, als het gaat om een verandering die van wezenlijke invloed is op het karakter van een beschermd stads- of dorpsgezicht.

Regelgeving

De aanwijzing van beschermde stads- en dorpsgezichten gebeurt op dit moment op grond van de Erfgoedwet. Maar deze gaat over naar de Omgevingswet, die naar verwachting in 2022 in werking treedt. In de Erfgoedwet worden beschermde gezichten beschreven als: 'Groepen van onroerende zaken die van algemeen belang zijn wegens hun schoonheid, hun onderlinge ruimtelijke of structurele samenhang dan wel hun wetenschappelijke of cultuurhistorische waarde en in welke groepen zich één of meer monumenten bevinden.' Nederland kent meer dan vierhonderd rijksbeschermde stads- en dorpsgezichten, het merendeel daarvan bestaat uit bebouwd gebied zoals oude stads- en dorpskernen en latere uitbreidingswijken, maar er zijn ook gezichten waar (onbebouwd) landelijk gebied deel van uitmaakt. Sinds 2012 worden er geen nieuwe beschermde gezichten aangewezen. Alle beschermde gezichten in Nederland zijn terug te vinden op de Kaart van beschermde stads- en dorpsgezichten.

Wat levert het op

Doel van de status is om de karakteristieke, ruimtelijke kwaliteit van een plek ook in de toekomst te handhaven. Dit wil niet zeggen dat het gebied in de tijd wordt bevroren; nieuwe ontwikkelingen blijven mogelijk. Bij ruimtelijke ingrepen moet wel zorgvuldig worden gekeken naar de bestaande kwaliteit en worden nieuwe ontwikkelingen daarop afgestemd. Stads- en dorpsgezichten worden beschermd via een speciaal 'beschermend bestemmingsplan' waarin de historisch-ruimtelijke kwaliteiten worden beschreven. Ook is er een omgevingsvergunning nodig om binnen een beschermd gezicht te (ver)bouwen of te slopen. De gebieden zijn vaak gewild om in te wonen en hebben een toeristische aantrekkingskracht.

Valkenburg aan de Geul heeft 3 van rijkswege beschermde stads- en dorpsgezichten: Oud-Valkenburg, Sint Gerlach en het historisch centrum van Valkenburg. Alle drie zijn ze in 1970 aangewezen. In de bestemmingsplannen is een vergunningplicht opgenomen voor het slopen en aanleggen in deze beschermde stads- en dorpsgezichten. De Welstandsnota geeft in deze gebieden richtlijnen met betrekking tot de cultuurhistorische waarden.

3. Provinciaal kader

3.1 Provinciaal archeologiebeleid

Limburg is de rijkste archeologische provincie van Nederland. Nieuwe provinciale beleidsvoornemens zijn vastgelegd in het Beleidsprogramma Archeologie 2020-2023: De kracht van archeologie.

Provinciale archeologische aandachtsgebieden

De Provincie Limburg heeft in maart 2008 besloten haar verantwoordelijkheid voor archeologie te gaan beperken tot waarden van provinciaal belang. Daartoe heeft ze een aantal zogenaamde archeologische aandachtsgebieden aangewezen. Dit zijn representatieve en relatief gave delen van de verschillende Limburgse cultuurlandschappen met een groot potentieel aan archeologische waarden. De Provincie wil zich inzetten voor het behoud en onderzoek van archeologische waarden in deze gebieden. Het betreft zes soorten gebieden, verspreid over 16 verschillende gemeenten. Het uitgangspunt hierbij is niet de bescherming van het gehele aandachtsgebied. Het is immers niet van tevoren bekend welke waarden aanwezig zijn en waar de vindplaatsen exact liggen. Basisprincipe voor het beleid is een hoge kwaliteit van het archeologisch onderzoek. Omdat niet alle vindplaatsen even belangrijk zijn en niet alle waardevolle vindplaatsen behouden kunnen blijven, zullen in het gehele archeologische onderzoekstraject keuzes gemaakt moeten worden. Ruimtelijke ontwikkelingen kunnen dus wel plaatsvinden in de geselecteerde gebieden, maar alleen als er in een vroegtijdig stadium adequaat archeologisch onderzoek wordt verricht. Er worden immers waarden verwacht die van provinciaal belang zijn.

De te hanteren ondergrenzen en onderzoeksmethoden voor archeologisch onderzoek zijn verwoord in hoofdstuk 8 en 9 van het Archeologisch Selectiedocument; Provinciale archeologische aandachtsgebieden.

In 2014 zijn de archeologische aandachtsgebieden verankerd in het Provinciaal Omgevingsplan Limburg (POL).

De gemeente Valkenburg aan de Geul heeft het Provinciale aandachtsgebied Via Belgica als onderdeel van het archeologie beleid opgenomen in het bestemmingsplan. Aan het attentiegebied zijn passende ondergrenzen en onderzoeksverplichtingen gekoppeld.

Kennisstand Limburgse archeologie

Op verzoek van het Beleidsplatform Erfgoed Limburg - een samenwerking van Limburgse gemeenten en Provincie - is een omvangrijke hoeveelheid beschikbare archeologische kennis samengevoegd. Dat heeft geleid tot drie publicaties die samen een actueel overzicht geven van de kennis per periode, per thema en per landschap. De publicaties heten Vroege prehistorie, Late prehistorie en Romeinse Tijd. Het initiatief voor deze zogenaamde actuele kennisstand komt voort uit de behoefte de omvangrijke kennis die in Limburg beschikbaar is, helder te documenteren én centraal te delen. Dit moet leiden tot efficiënter archeologisch onderzoek.

Via Belgica

'Via Belgica' is de door archeologen bedachte naam van een 400 kilometer lange Romeinse hoofdweg, die in de Romeinse tijd de Franse zee kust met het Duitse Rijnland verbond. Voor het beleefbaar en zichtbaar maken van deze Romeinse route heeft de provincie Limburg in 2005 de visie 'Verleden op weg naar de toekomst' opgesteld. Samen met partners wordt gewerkt aan projecten die hieraan bijdragen.

De weg liep - ten opzichte van de huidige landsgrenzen - dwars door Zuid-Limburg. De Via Belgica kwam bij Maastricht de grens over en vervolgde haar weg langs Meerssen, Valkenburg aan de Geul en Voerendaal naar Heerlen en tenslotte Landgraaf. Bij Rimburch stak de Via Belgica de grens met Duitsland over. De route van de Via Belgica is te raadplegen op de site www.viabelgicadigitalis.nl. Gebruik van deze site op mobiele telefoon in het veld voert de gebruiker langs de 'lieux de memoires' van de Via Belgica in het huidige landschap. De toepassing richt zich op verschillende doelgroepen: jeugd, volwassenen en wetenschappers.

Via Belgica partners

De partners in het project zijn: provincie Limburg, Parkstad Limburg, Historisch Goud / Thermenmuseum en de gemeenten: Heerlen, Landgraaf, Maastricht, Meerssen, Valkenburg a/d Geul, Voerendaal en Simpelveld. Voor het beleefbaar en zichtbaar maken van de Via Belgica hebben de partners in Rimburch (2008) een convenant afgesloten. De website is: www.viabelgica.nl.

Archeologisch depot voor bodemvondsten

Niet alle archeologische waarden kunnen in de bodem behouden blijven. De vondsten en de documentatie van de meeste officiële archeologische opgravingen in Limburg komen in beheer van het Provinciaal Depot voor Bodemvondsten. Dit depot is gehuisvest in de depotruimtes van het Centre Céramique te Maastricht. Het hier beheerde vondstmateriaal en het archeologisch archief kan door wetenschappers en andere geïnteresseerden op afspraak geraadpleegd worden. Een deel van het materiaal is doorgaand in bruikleen aan musea, archeologische onderzoeksinstituten en tentoonstellingen. Veel topstukken zijn permanent te bezichtigen in het Limburgs Museum te Venlo.

De gemeente Valkenburg aan de Geul heeft in de periode 2014-2019 Via Belgica net als de andere convenantpartners, informatiemeubels geplaatst langs de route van de Via Belgica. rustbanken met infopanelen zijn op de Goudsberg en in het park van chateau Sint Gerlach geplaatst. Bij de Romeinse Katakomben is langs de weg een informatiepaneel geplaatst. Naast de provinciale weg in Houthem - Sint Gerlach is archeologisch onderzoek gedaan naar de weg. Daarbij zijn aanwijzingen gevonden dat de Romeinse weg onder de provinciale weg aangetroffen zou kunnen worden. De Romeinse weg kan ook via wandelingen worden beleefd. Naast de info via de website is daarvoor ook een boek uitgebracht met wandelroutes en informatie.

Evaluatie archeologisch onderzoek

Om richting en uitvoering te geven aan ons eigen archeologiebeleid en als hulpmiddel voor gemeenten bij het richting geven en uitvoeren van hun archeologiebeleid is het belangrijk om de bestaande situatie in beeld te hebben. Wat is al bekend van een gebied

aan archeologische kennis. Met enige regelmaat laten de provincie Limburg daarom zowel een kwalitatieve als een kwantitatieve analyse uitvoeren.

3.2 Monumentenbeleid

Limburg kent 5339 rijksmonumenten en bijna net zoveel gemeentelijke monumenten. Valkenburg aan de Geul heeft wel rijksmonumenten maar (nog) geen gemeentelijke monumenten. Het monumentale erfgoed is een bron van kennis over het verleden en het inspireert ons bij nieuwe ontwerpopgaven.

De monumenten staan niet los van de boeiende achterliggende verhalen. Het monumentaal erfgoed zegt iets over identiteit, over wie we zijn, waar we vandaan komen en wat wij willen koesteren voor volgende generaties. De Provincie Limburg zet in op behoud van het Limburgs erfgoed. Monumenten verfraaien de omgeving. Er gaat een aantrekkingskracht van uit en een gevoel van trots. Ze trekken toeristen en verhogen het woongenot, en dragen op die manier bij aan het woon- en leefklimaat.

Bij de Provinciale inzet voor monumenten zijn de volgende uitgangspunten belangrijk:

- De waarde van het monument zelf (de zogenaamde intrinsieke waarde);
- Het verhaal dat het gebouw vertelt over onze provincie;
- Of het monument een duurzame (toekomstvast) functie of bestemming heeft;
- Wat het hoogst mogelijke maatschappelijk rendement is.

In hoeverre aan deze uitgangspunten wordt voldaan, bepaalt of de Provincie Limburg zich sterk maakt voor behoud of herbesteding van een monument. Daarbij is er niet alleen focus op het monument maar ook op zijn omgeving.

De Provincie Limburg wil dat bereiken door samenhang in aanpak. Monumenten zijn van ons allemaal. Ze kunnen alleen in stand gehouden worden door samenwerking, kennisdeling en het leggen van verbindingen.

Dit doet de provincie door te sturen op samenhang in ontwikkelingen op de terreinen natuur, toerisme, landschap en monumenten. Bovendien ziet zij toe op het leggen van verbindingen aan weerszijden van de grens. Zij zoekt actief de samenwerking op met belangenorganisaties zoals het Erfgoed Platform Limburg en mede-investeerders in ons erfgoed zoals de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed en het Nationaal Restauratie Fonds.

In het bijzonder stimuleert de Provincie Limburg:

- Participatie en inzet van vrijwilligers
- Gemeenten om gemeentelijk erfgoedbeleid te ontwikkelen
- Eigenaren zich in te zetten voor behoud en herbesteding van hun monument
- Soorten monumenten
- In het monumentenbeleid hebben we ook aandacht voor overige grote monumentale complexen, zoals industrieel erfgoed, boerderijen en kloosters. De tenderregeling is opgesteld voor deze categorieën van grote monumentale complexen.

Religieus erfgoed

Van de 307 rooms-katholieke en 23 protestantse kerken hebben er 200 de status van beschermd monument. Veel parochies en kerkelijke gemeenten staan er financieel gezien slecht voor en bijna 70% van de parochies kent een tekort in de exploitatie.

Leegstand vormt een grote bedreiging voor de kerken in Limburg. Voor de restauratie en herbesteding van kerken kiezen de Provincie Limburg daarom voor een programmatische aanpak. Samen met het bisdom en de andere kerkgenootschappen in Limburg maken ze afspraken over de inzet van middelen, doelen en te bereiken resultaten met betrekking tot de restauratie van monumentale kerken. Dit laatste mogelijk in combinatie met een her- of nevenbesteding. Daarnaast richt de Provincie Limburg zich met de Monulisa-regeling op het onderhoud van kerken om dure en ingrijpende restauraties in de toekomst voorkomen.

Financiering

Voor behoud en herbesteding van monumenten biedt de Provincie Limburg een aantal financiële instrumenten. Behoud van erfgoed lijkt een vanzelfsprekendheid, maar de daarvoor benodigde inspanning is dat niet:

Voor ondersteuning van restauraties wordt een Tenderregeling Restauratie opgesteld (zie 3.3.1 t/m 3.3.4). Het onderhoud aan een monument is namelijk vaak kostbaar, het gebruik ervan aan beperkingen gebonden (in vergelijking met een modern en meer eigentijds gebouw).

De Provincie Limburg onderzoekt de financiële mogelijkheden voor herbesteding: een nieuwe functie vinden is lastig, onder meer vanwege de dure exploitatie en hoge energielasten.

Via incidentele ondersteuning wil de Provincie Limburg inspelen op de actualiteit. Naast financiën heeft de Provincie Limburg onder meer ook aandacht voor vakmanschap, zorg voor goede cultuurhistorische basisgegevens en ondersteuning van monumenteneigenaren met gemeenschappelijke tools voor restauratie en duurzaamheid.

Provinciaal adviesrecht

De Gedeputeerde Staten van Limburg hebben adviestaken die verricht mogen worden in het kader van het Besluit Omgevingsrecht (Art. 6.4 lid 1b). Gedeputeerde Staten kunnen zelf bepalen of (danwel in welke gevallen) zij van hun adviesrecht gebruik maken. De adviesrol van Gedeputeerde Staten met betrekking tot beschermde monumenten buiten de bebouwde kom blijft beperkt tot dezelfde gevallen als de adviesrol van de minister (zie ook 2.5.1 Beperking adviesplicht):

- a. bij een aanvraag voor het afbreken van een beschermd monument of een deel daarvan (voor zover van ingrijpende aard);
- b. bij een aanvraag voor het ingrijpend wijzigen van een beschermd monument of een belangrijk deel daarvan, voor zover de gevolgen voor de waarde van het beschermd monument vergelijkbaar zijn met de gevolgen van het geval, bedoeld in onderdeel a;
- c. bij een aanvraag voor het reconstrueren van een beschermd monument of een belangrijk deel daarvan, waarbij de staat van het monument wordt teruggebracht naar een eerdere staat of een veronderstelde eerdere staat van dat monument;
- d. bij het geven van een nieuwe bestemming aan een beschermd monument of een belangrijk deel daarvan.

In alle andere gevallen is toezending van de adviesaanvraag niet nodig.

3.2.1 Nadere subsidieregels klein Limburgs erfgoed en archeologie

Klein Limburgs Erfgoed

De Provincie Limburg vindt het belangrijk dat klein erfgoed in Limburg in stand wordt gehouden. Denk daarbij bijvoorbeeld aan wegkruizen, kappelen, bakhuizen, kalkovens enz. De Provincie stelt subsidie beschikbaar voor onderhoud of restauratie. Organisaties zoals bijvoorbeeld stichtingen en verenigingen, en natuurlijke personen kunnen deze subsidie aanvragen. De subsidie naast behoud van klein Limburgs erfgoed bedoeld om de cultuurhistorische betekenis hiervan uit te dragen. Afhankelijk van de inzet van het aantal vrijwilligersuren is het subsidiebedrag maximaal 75% van de subsidiabele kosten met een maximum van € 30.000,00 per project.

Archeologie:

Deze subsidieregeling is erop gericht om het archeologisch verhaal op een aansprekende wijze te ontsluiten of de zichtbaarheid/aanwezigheid van archeologie op aansprekende wijze te vergroten binnen de openbare ruimte. Afhankelijk van de inzet van het aantal vrijwilligersuren is het subsidiebedrag maximaal 75% van de subsidiabele kosten met een maximum van € 50.000,00 per project.

De uitvoering van voor beide regelingen dient plaats te vinden mede met inzet van vrijwilligers. Voor de huidige periode dient uiterlijk 15 december 2021 de aanvraag door de Provincie te zijn ontvangen.

De regeling kent een subsidieplafond dat aangeeft hoeveel geld er in totaal voor alle aanvragen beschikbaar is in een bepaalde periode. U vindt het in het actuele overzicht van de subsidieplafonds.

3.2.2 Nadere subsidieregels Restauratie Monumenten

De Provincie Limburg wil zoveel mogelijk monumenten voor de toekomst behouden zodat ook toekomstige generaties kunnen opgroeien met en genieten van de rijke Limburgse geschiedenis. Daarom willen ze de monumenten die dringend gerestaureerd moeten worden ondersteunen zodat eveneens een toekomstige economische, toeristische of maatschappelijke functie is gegarandeerd.

Voorwaarden om in aanmerking te komen voor deze subsidie zijn onder andere:

- Het gaat om de restauratie van een Rijksmonument of gemeentelijk beschermd monument, of gedeelte van het monument, met een dringende restauratieopgave. De noodzaak hiervoor moet blijken uit een actueel inspectierapport van Stichting Monumentenwacht Limburg.
- Het monument is gelegen in de Nederlandse provincie Limburg.
- De restauratie dient bij te dragen aan het behoud van de oorspronkelijke cultuurhistorische waarde van het monument en is erop gericht het monument te herstellen en daarbij de oorzaak van de ontstane schade weg te nemen.
- Het project moet startklaar zijn. Dat wil zeggen dat de vergunningen die nodig zijn voor het monument zijn verleend.

- De totale subsidiabele kosten van het project moeten minimaal € 62.500,00 te bedragen.
- Voor de volledige voorwaarden adviseren wij u naar de volledige tekst van de regeling te kijken.

Binnen deze regeling zijn twee tranches voor het indienen van een subsidieaanvraag van toepassing. In de eerste tranche moest de subsidieaanvraag uiterlijk 31 oktober 2020 zijn ontvangen door Gedeputeerde Staten. In de tweede tranche kan een subsidieaanvraag vanaf 1 maart 2021 worden ingediend en dient die uiterlijk 31 oktober 2021 te zijn ontvangen door Gedeputeerde Staten.

De subsidieregeling loopt tot 1 maart 2022. Voor deze regeling is een subsidieplafond ingesteld dat aangeeft hoeveel geld er in totaal voor alle aanvragen beschikbaar is in een tranche.

3.2.3 Nadere subsidieregels kerken

De Provincie Limburg wil kerkgebouwen, zijnde bijzonder religieus erfgoed, voor de toekomst bewaren. Daarom ondersteunt de Provincie de restauratie en/of de herbesteding van kerkgebouwen, eventueel in combinatie met de verbetering van de duurzaamheid en/of de verbetering van de toegankelijkheid ervan.

Deze subsidie is bedoeld voor (toekomstige) eigenaar van een kerk, die deel uitmaakt van het Kerkenprogramma Provincie Limburg 2020-2023.

Voorwaarden om een subsidie te kunnen krijgen zijn onder andere:

- Het gaat om de restauratie en/of herbesteding van een monumentale kerk of om de herbesteding van een beeldbepalende kerk.
- De restauratie en/of herbesteding van een kerk dient als project opgenomen te zijn in het Kerkenprogramma Provincie Limburg 2020-2023.
- Voor de restauratie van een monumentale kerk dient er sprake te zijn van een door een onafhankelijke deskundige vastgestelde bouwkundige noodzaak.
- Indien het project tevens betrekking heeft op de verbetering van de duurzaamheid van de kerk, dient er sprake te zijn van het treffen van energiebesparende maatregelen en/of maatregelen ter verbetering van het gebruikscomfort in de kerk.
- Indien het project tevens betrekking heeft op het verbeteren van de fysieke en publieke toegankelijkheid van de kerk, dient er sprake te zijn van maatregelen waardoor de kerk wordt voorzien van een toegankelijke entree voor mindervaliden en/of toiletten die tevens toegankelijk zijn voor mindervaliden, dan wel dient er sprake te zijn van maatregelen waardoor het toegangsportaal van de kerk veilig voor het publiek wordt opgesteld.

Deze subsidie kan tot 15 december 2023 moet de aanvraag zijn ontvangen. Er kan een maximaal subsidiebedrag van 60% van de totale subsidiabele kosten en maximaal € 600.000,00 per project. Ook hier is er sprake van een subsidieplafond dat aangeeft hoeveel geld er in totaal voor alle aanvragen beschikbaar is in een bepaalde periode.

3.2.4 Nadere subsidieregels Monulisa

Een bijzondere categorie van Rijksmonumenten zijn de gebouwen voor de openbare eredienst (ongeacht het geloof), molens en groene monumenten. Door dreigende leegstand en/of minder inkomsten wordt aan deze categorie monumenten extra aandacht gegeven. Om restauratie te voorkomen wil de Provincie Limburg het behoud van deze categorie monumenten in de provincie ondersteunen door in dit kader voor normaal onderhoud een subsidie te verstrekken. Dit is een aanvulling op een door het Rijk beschikte onderhoudssubsidie (Sim).

De rijkssubsidie voor onderhoud is onlangs verhoogd van 50% naar 60% van de van rijkswege vastgestelde subsidiabele onderhoudskosten. De provinciale subsidie voor normaal onderhoud van/aan monumenten wordt in deze subsidieregeling verlaagd naar 15% van de van rijkswege vastgestelde subsidiabele onderhoudskosten met een maximum van € 200.000,00. Voor (oude) rijksbeschikkingen met een van rijkswege vastgestelde subsidie van 50% geldt nog het percentage van 20% aan provinciale cofinanciering met een maximum van € 200.000,00.

De subsidieregeling is bedoeld voor personen en organisaties (bijvoorbeeld stichtingen en verenigingen) die eigenaar zijn van een monument, of officieel gezegd: die volgens zakelijk recht het genot hebben van het monument.

Voorwaarden om een subsidie te kunnen krijgen zijn onder andere:

- Er moet door de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed al subsidie zijn verstrekt voor de subsidiabele kosten voor het normaal onderhoud van/aan het monument.
- Alleen de door de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed aangemerkte subsidiabele kosten voor het normaal onderhoud van/aan het monument komen voor subsidie in aanmerking.

De subsidieregeling loopt tot 28 februari 2022. Voor die datum moet de aanvraag door de Provincie zijn ontvangen. Ook hier is een subsidieplafond ingesteld dat aangeeft hoeveel geld er in totaal voor alle aanvragen beschikbaar is in een bepaalde periode.

3.2.5 Project: Herbestemming Erfgoedensembles in Zuid-Limburg

In Nationaal Landschap Zuid-Limburg ligt het aantal monumenten per 1000 inwoners ver boven het landelijke gemiddelde. Samen met de bijbehorende omgeving (ensemble) bepalen deze in belangrijke mate onze ruimtelijke en maatschappelijke identiteit. Zuid-Limburg zou zonder haar watermolens, carréboerderijen, vakwerkhuisen en kastelen niet hetzelfde zijn. Verval van deze erfgoedensembles als gevolg van leegstand kan grote invloed hebben op de kwaliteit van het Zuid-Limburgse landschap.

Project

In opdracht van Provincie Limburg leidde het Gelders Genootschap in 2018 het project over leegstand en hergebruik van monumentale kastelen, buitenplaatsen, boerderijen en molens in het Nationaal Landschap Zuid-Limburg. Doel van dit project was te onderzoeken hoe de diverse stakeholders zoals eigenaren, overheden en marktpartijen meer sturing kunnen geven aan een versnelde herbestemming van monumentaal erfgoed in Nationaal Landschap Zuid-Limburg. Het project was een van hefboomprojecten van het

‘Uitvoeringsprogramma Nationaal Landschap Zuid-Limburg’ en werd mede mogelijk gemaakt door de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed en door Buitengoed Geul & Maas. De gemeenten Eijsden-Margraten, Gulpen-Wittern, Meerssen, Nuth1 en Valkenburg aan de Geul, en de Stichting Limburgs Landschap deden mee met vijf complexe casussen: Grootte Molen, Meerssen; Landgoed Schaloen, Valkenburg; Boerderij Op de Bies, Schimmert; Hoeve Dobbeltsteynhof, Margraten; en Landgoed Goedenraad, Eys.

Onderzoek

Voor genoemde gemeenten is een analyse gemaakt van leegstand bij monumentale kastelen, boerderijen en molens. Het overgrote deel van de onderzochte leegstaande erfgoedensembles zijn boerderijen. Tegelijkertijd is de verwachting dat in de komende jaren meer monumentale boerderijen leeg komen te staan na bedrijfsbeëindiging. Het betreft vaak grote hoeves en carré-boerderijen, die moeilijk te herbestemmen zijn. Ook bij historische landgoederen komt leegstand voor, met name bij de bedrijfsgebouwen zoals boerderijen, en is voor veel families een knelpunt. Watermolens zijn een aparte categorie wegens hun diversiteit aan waarden (natuur, erfgoed, waterkwaliteit, waterberging, etc.) en soms tegengestelde belangen.

Herbestemming

Bij herbestemmen van genoemde erfgoedtypen is het essentieel dat de ensembledachte de basis vormt. Boerderijen, molens en kastelen zijn namelijk geen losstaande objecten. Het zijn erfgoedensembles: functioneel samenhangende ruimtelijke eenheden met een gedeelde geschiedenis. Dit zijn: de boerderij met bijgebouwen, erf, boomgaard, tuin en landerijen; de molen met molenaarsgebouw, waterloop, erf, boomgaard en molenbiotoop; het kasteel/ landhuis met bijgebouwen, tuin, park, bossen, landerijen, visvijvers en boomgaarden. Daarbij gaat het niet alleen om een fysiek, ruimtelijk ensemble, maar ook om de functionele samenhang tussen de objecten.

Instrumentenkoffer

Daarbij wordt geadviseerd om te denken in vier primaire schaalniveaus:

1. Gebouwen,
2. Erfgoedensembles,
3. Landschappelijke Zone,
4. (EU)Regio.

Bij herbestemming is het verstandig op elk schaalniveau stil te staan bij kansen en knelpunten. De gebiedsgerichte en casusgerichte werkwijzer en de instrumentenkoffer geven invulling aan de initiële vraag van het project: hoe kunnen de diverse partijen meer sturing geven aan een versnelde herbestemming van groene erfgoedensembles in Nationaal Landschap Zuid-Limburg? In het instrumentenkoffer komen de volgende thema's aan bod:

1. Kennis ontwikkelen en verspreiden,
2. Beleidsruimte bieden voor goede ontwikkelingen,
3. Eigenaarschap & Gebruik,
4. Financieel (Subsidies & Fondsen), en
5. Verbinden & Verleiden van partijen.

Dit rapport is bedoeld ter inspiratie. Het herbestemmingsproces is complex en blijft maatwerk en mensenwerk.

3.3 Interbestuurlijk Toezicht

De Wet revitalisering generiek toezicht (hierna: Wrgt) trad in werking op 1 oktober 2012. De wet bracht belangrijke wijzigingen in het stelsel van interbestuurlijk toezicht (hierna: IBT), gericht op vereenvoudiging van dat stelsel. Vóór 2012 bestonden verschillende vormen van specifiek toezicht en fungeerden de vormen van generiek toezicht (schorsing & spontane vernietiging en indeplaatsstelling) als ultimum remedium voor die gevallen waarin geen vorm van specifiek toezicht voorhanden was.

Uitgangspunt van de wet RGT is vertrouwen; het vertrouwen dat een bestuurslaag zijn taken goed uitoefent. En dat de horizontale verantwoording - van gemeentebestuur aan gemeenteraad en van Gedeputeerde Staten aan Provinciale Staten - op orde is. Daardoor kan het toezicht sober en terughoudend worden uitgevoerd. Verder geldt het uitgangspunt 'eenmalige uitvraag, meervoudig gebruik': gemeenten en provincies hoeven voortaan hun verantwoordingsinformatie dus nog maar één keer aan te leveren. Dit betekent voor vakdepartementen en rijksinspecties een verandering in rol en werkwijze.

Interbestuurlijk toezicht op gemeenten

Gemeenten hebben te maken met een toezichthouder per beleidsdomein. De provincie is de toezichthouder voor onder meer: ruimtelijke ordening, bouwen, milieu, huisvesting, monumenten en constructieve veiligheid van bouwwerken. Het interbestuurlijk toezicht is alleen gericht op de uitvoering van wettelijke medebewindstaken. Het is niet bedoeld om kwaliteit van de taakuitvoering te verbeteren. Ingrijpen gebeurt alleen als wettelijk vastgelegde medebewindstaken niet (juist) worden uitgevoerd. Of als besluiten in strijd zijn met het algemeen belang of het recht.

Dan kan de toezichthouder gebruikmaken van deze instrumenten:

Indeplaatsstelling bij taakverwaarlozing: als een gemeente of provincie een medebewindstaak verwaarloost, kan de toezichthouder die taak, op kosten van de gemeente, overnemen.

Schorsing en vernietiging: als gemeenten of provincies besluiten nemen die in strijd zijn met het recht of het algemeen belang, kan de Kroon deze besluiten schorsen en/of vernietigen. Dit gebeurt bij Koninklijk Besluit.

Om te bepalen of tot ingrijpen wordt overgegaan, doorloopt de toezichthouder een 'interventieladder'. Deze bestaat uit 6 stappen: van signaleren tot en met het definitief toepassen van het instrument.

Prestaties van gemeenten online voor verantwoording

Om te kunnen beoordelen of gemeenten aan de wettelijke vereisten voldoen, hebben toezichthouders informatie nodig. Zij kunnen hiervoor onder andere gebruikmaken van de website Waarstaatjegemeente.nl. Deze site bevat prestatie-indicatoren voor de horizontale verantwoording. Deze indicatoren geven informatie over de prestaties van gemeenten bij de uitvoering van hun wettelijke medebewindstaken. De interbestuurlijke toezichthouder dient zoveel mogelijk van deze informatie gebruik te maken. Het uitgangspunt is: eenmalige uitvraag, meervoudig gebruik.

3.4 Provinciaal Omgevingsplan Limburg 2014

Op 12 december 2014 zijn door Provinciale Staten het POL 2014 en de Omgevingsverordening Limburg 2014 vastgesteld. Ze zijn op 16 januari 2015 in werking getreden.

Cultuurhistorie in het POL 2014

Cultuurhistorie is in het POL benoemd als een provinciale kernkwaliteit. De provincie herbergt waardevol ruimtelijk erfgoed, met name monumentaal erfgoed en cultuurhistorische landschappen. Dit ruimtelijk erfgoed herbergt een deel van onze geschiedenis en is daardoor van invloed op de regionale identiteit.

De Provincie spreekt dan ook in het POL 2014 de ambitie uit voor behoud en versterken van de kenmerkende kwaliteiten en afwisseling van het landschap, in combinatie met het ruimte bieden aan ontwikkelingen die bijdragen aan de ruimtelijke kwaliteit en identiteit van dat landschap. Ruimtelijke kwaliteit zien zij hierbij als de goede functie op de goede plek op de goede manier ingepast in de omgeving. Zij willen de geschiedenis van Limburg samenhangend in de ruimte zichtbaar houden en daarmee een aantrekkelijk woon-, leef- en vestigingsklimaat bieden. Daarom streeft de Provincie Limburg naar duurzaam gebruik van erfgoed in onderlinge samenhang met de ruimte.

In de goudgroene en zilvergroene natuurzone, de bronsgroene landschapszone en het Nationaal Landschap Zuid-Limburg spelen veel gemeentegrensoverschrijdende doelen en overlappen talrijke van provinciaal belang zijnde aspecten. Vandaar dat de Provincie in deze gebieden haar regieverantwoordelijkheid zal nemen en partijen actief (financieel en procesmatig) zal ondersteunen bij het coördineren en uitvoeren van de noodzakelijke maatregelen. Hier is de rol dan regulerend (vooral goudgroene natuurzone), regisserend en stimulerend. Specifiek voor bronsgroene landschapszone en het Nationaal Landschap Zuid-Limburg geldt aanvullend een beperkte regulerende rol (motiveringsplicht omgang kernkwaliteiten via Omgevingsverordening). De rol van de Provincie in het buitengebied is primair faciliterend en stimulerend.

3.5 Provinciale Omgevingsvisie

Op 1 juli 2022 treedt de nieuwe Omgevingswet in werking. In dat kader moeten de Provincies een eigen omgevingsvisie opstellen.

De omgevingsvisie van de Provincie Limburg wordt een strategische en lange termijn (2030-2050) visie op de fysieke leefomgeving en beschrijft onderwerpen zoals wonen, infrastructuur, milieu, water, natuur, landschap, bodem, ruimtelijke economie, luchtkwaliteit en cultureel erfgoed. Daarnaast worden ook de aspecten gezondheid en een gezonde leefomgeving in de Omgevingsvisie meegenomen. In de Omgevingsverordening legt de Provincie regels vast voor onder meer natuur, milieu, (grond-)water, ontgronding, wegen, ruimte (verstedelijking, woon- en werklocaties, agrarische bedrijven).

Planning

Het huidige Provinciaal Omgevingsplan Limburg (POL 2014) vormt deels het vertrekpunt voor de Omgevingsvisie. Het proces van het opstellen van de Omgevingsvisie kent een aantal fasen. In al deze fasen bereiden we de Omgevingsvisie samen met onze regionale

partners voor. De Provinciale Ontwerp Omgevingsvisie is van 7 september t/m 18 oktober 2020 terinzage gelegd en wordt in februari 2021 gepubliceerd. De Provinciale Omgevingsverordening wordt op 1 januari 2022 gepubliceerd.

4. Gemeentelijk kader

Cultuurhistorie en ruimtelijke kwaliteit in de Intergemeentelijke structuurvisie

Streefbeeld voor de lange termijn is een visueel-ruimtelijk aantrekkelijk buitengebied dat bijdraagt aan de leefbaarheid en het welzijn van de bevolking en de beleving door toeristen en recreanten. De daarin gelegen cultuurhistorische elementen vormen één geheel met de landschappelijke omgeving. De grotere solitaire cultuurhistorisch waardevolle bebouwingseenheden en clusters van kleinere eenheden dragen bij aan de identiteit en de diversiteit van het buitengebied. Het behoud van de karakteristiek en de waarden wordt bereikt door het tegengaan van verloedering en het behoud van de bestaande dan wel het verkrijgen van een nieuwe functie.

Bebouwing in het buitengebied dient primair te worden aangewend voor functies die daarin thuishoren. Ter bescherming van de waarden van cultuurhistorische bebouwing, wordt de mogelijkheid gegeven deze ook voor andere functies aan te wenden, dan waar deze oorspronkelijk voor bedoeld was. Uitgangspunt daarbij is, dat de nieuwe functie niet conflicterend is met de omgeving en de karakteristiek van de bebouwing niet wezenlijk wordt aangetast. Bij individuele bebouwing (nieuwbouw, verbouw en aanbouw) van of bij cultuurhistorische bebouwing in het buitengebied zullen randvoorwaarden worden gesteld aan streekeigenheid, materiaalgebruik sloop van niet passende bebouwing, alsmede aan de inpassing van de bebouwing binnen de omgeving. De ruimtelijke kwaliteit die van het totaalbeeld uitgaat, bepaalt in belangrijke mate de mogelijkheden die worden gegeven aan hergebruik van karakteristieke en monumentale bebouwing. Het zal hierbij veelal maatwerk dienen te betreffen. De te formuleren eisen zullen wat betreft het buitengebied onder andere betrekking hebben op het herstel en ontwikkeling van doorlopende groenstructuren (waaronder beken en beekdalen) en het herstel van en respect voor zichtlijnen naar historische gebouwen en naar het landschap. Gebruik dient te worden gemaakt van landschappelijke gegevenheden als het terreinrelief, het watersysteem, en de diverse waardevolle landschapselementen als ontwerpopgave. Daarbij dient te worden aangesloten bij en gebruik te worden gemaakt van historisch gegroeide stedenbouwkundige structuren.

Waardevolle gebouwen en elementen, worden zoveel als mogelijk gehandhaafd en beschermd. Speciale aandacht in het beleid is er voor de grotere solitaire eenheden als kastelen, kloosters en watermolens, vanwege de grote betekenis hiervan voor de beeldvorming en de beleving van het gebied. Behoud van de bebouwing en realiseren van nieuwe passende functies zal met de ter beschikking staande middelen worden ondersteund.

Van de dertien beschermde dorpsgezichten maken er 9 volledig deel uit van het buitengebied buiten de rode contour. Het betreft Plaat-Diependal, Kuttingen-Terziet, Helle, Schweiberg-Höfke (Gulpen-Wittem), Camerig-Cotessen, Lemiers, Mamelis, Raren (gemeente Vaals), Oud Valkenburg (Valkenburg a/d Geul). Het beschermd dorpsgezicht Sint Gerlach (Valkenburg a/d Geul) ligt deels binnen, deels buiten de rode contour. Voor de beschermde dorpsgezichten geldt de regelgeving ingevolge de Monumentenwet, het planologisch regime volgens de voor die beschermde dorpsgezichten geldende bestemmingsplannen en het beleid op basis van de geldende monumentennota's van de

betreffende gemeenten. Getracht wordt om waar mogelijk in de structuurvisieperiode de landschappelijke omgeving van de beschermde dorpsgezichten meer in overeenstemming te brengen met de waarden ervan, waardoor een beter bij elkaar passend geheel ontstaat (gkm).

Bij het plegen van ingrepen van enige betekenis, zoals nieuwbouw op onbebouwd terrein, zullen de archeologische belangen in de planontwikkeling dienen te worden betrokken. Daarbij dient te worden uitgegaan van de regelgeving die op provinciaal niveau is geformuleerd op basis van de inhoud van het Verdrag van Malta en het beleid zoals opgenomen in de gemeentelijke archeologische beleidskaarten van Vaals en Valkenburg aan de Geul en de provinciale archeologische beleidskaarten voor Gulpen-Wittem. Omdat in het buitengebied nagenoeg niet gebouwd mag worden, zullen dergelijke ingrepen relatief weinig voorkomen. Vertrekpunt is de geldende verwachtingswaarde volgens de gemeentelijke (dan wel provinciale) archeologische verwachtingswaardenkaarten. Benodigde onderzoeken zullen worden uitgevoerd op basis van de verwachtingswaarde van locaties. Waar nodig zal nader onderzoek worden verricht. Uitgangspunt van de 3 gemeenten is de zichtbare archeologische objecten beter te ontsluiten, zonder dat het risico wordt vergroot van verlies van waarden van deze objecten. Voor ondergrondse objecten kan worden beschreven welke waarden aanwezig zijn. Hierbij worden mogelijkheden gezien voor de koppeling van educatieve en toeristisch-recreatieve doelen, bijvoorbeeld door het opnemen in fiets- en wandelroutes. Voor de geologische monumenten binnen het plangebied geldt een vergelijkbaar beleid, gericht op behoud en ontsluiting.

4.1 Gemeentelijk erfgoedbeleid

In het kader van de heroriëntering ruimtelijke ordening krijgt een gemeente steeds meer eigen verantwoordelijkheid bij ruimtelijke ontwikkelingen. Gemeentelijk erfgoedbeleid omvat meer dan alleen het uitvoeren van rijkstaken. Er zijn instrumenten voorhanden voor uitvoering van goed erfgoedbeleid. Denk bijvoorbeeld aan een eigen erfgoedverordening, het bestemmingsplan, de inzet van de monumentencommissie/commissie ruimtelijke kwaliteit, de invulling van de financiële paragraaf (bijv. onderhouds en restauratiesubsidie) en de samenwerking met andere beleidsterreinen (bijv: toerisme, duurzaamheid).

4.1.1 Archeologiebeleid

Een gemeente heeft veel beleidsruimte om een eigen invulling te geven aan archeologische monumentenzorg. Om een goed archeologisch beleid te kunnen formuleren is het echter wel belangrijk om inzicht te hebben in het archeologisch erfgoed van een gemeente. Daarvoor is het noodzakelijk om een gemeentelijke archeologische verwachtingskaart te laten maken.

Archeologische verwachtings- en beleidsadvieskaart

De term verwachtingskaart heeft oorspronkelijk alleen betrekking op een kaart waar alleen de tréfkans op archeologische waarden staat aangegeven. In de gemeentelijke archeologische praktijk is het echter gebruikelijk geworden om deze term te gebruiken voor een kaart waarop zowel staat waar zich de bekende archeologische waarden bevinden (archeologische monumenten en vindplaatsen) en waar het waarschijnlijk is dat

er archeologische waarden bevinden (hoge trefkans op het aantreffen van archeologische waarden). Zo'n gedetailleerde kaart geeft voor het grootste deel geen absolute zekerheid over de aan- of afwezigheid van archeologische vindplaatsen, maar is een hulpmiddel bij de uitwerking van het archeologisch beleid, meestal op perceelsniveau.

Op grond van deze kaart kan dan een archeologisch beleid worden vastgesteld: welk archeologisch (voor-)onderzoek moet waar gebeuren. Dit leidt dan uiteindelijk tot een gemeentelijke archeologische beleidsadvieskaart. Het betrekken van archeologische beleidsadvieskaarten in de besluitvorming en het op basis hiervan vroegtijdig verrichten van archeologisch vooronderzoek garandeert een volwaardige afweging van archeologische belangen. Om doelgerichte schatgraverij te voorkomen, is terughoudendheid bij het verstrekken van informatie aan niet-belanghebbenden verstandig. De meeste kaarten zijn niet geschikt voor publieksdoeleinden.

[De gemeente Valkenburg aan de Geul heeft in 2009 gemeentelijke archeologiebeleid vastgesteld. Dit is gebeurd op basis van de beleidsnota: 'Verleden met Toekomst een Archeologische beleidskaart en Groevenbeleidskaart voor Valkenburg aan de Geul'. Dit archeologiebeleid is in 2010 en 2012 in de bestemmingsplannen geïmplementeerd.](#)

4.1.2 Cultuurhistoriebeleid

Volgens het Besluit ruimtelijke ordening is de gemeente verplicht om in de toelichting van het bestemmingsplan een gemotiveerde beschrijving op te nemen van de wijze waarop rekening gehouden is met de in het gebied aanwezige cultuurhistorische waarden (gebouwd erfgoed, archeologie en cultuurlandschap). Hierbij gaat het om zowel beschermde als niet formeel beschermde objecten en structuren. Dit betekent dat de gemeente een analyse moet maken van de cultuurhistorische waarden in het plangebied en daar conclusies aan verbindt die in een bestemmingsplan verankerd worden. Met de ingang van de Omgevingswet in 2022 wordt de verplichting uit het Bro opgenomen in het in het Bkl art. 5.72 lid 1: 'In een omgevingsplan wordt rekening gehouden met het behoud van cultureel erfgoed, met inbegrip van bekende of aantoonbaar te verwachten archeologische monumenten'.

Cultuurhistorisch onderzoek

Cultuurhistorisch onderzoek is onderzoek naar de ontstaansgeschiedenis en de monumentale waarde van erfgoed. Een onderzoeker gaat op zoek naar het oorspronkelijke ontwerp en de wijze waarop en waardoor het erfgoed door de tijd heen is veranderd. Een onderzoeker analyseert, interpreteert en waardeert het rijksmonument met behulp van kennis en informatie. Een cultuurhistorisch onderzoek geeft inzicht in de oorspronkelijke verschijningsvorm, de veranderingen die in de loop der tijd zijn doorgevoerd en de monumentale waarde van de verschillende onderdelen en tijdlagen die nu nog aanwezig zijn.

Cultuurhistorisch onderzoek kan betrekking hebben op verschillende soorten erfgoed, zoals archeologie, cultuurlandschap, museale collecties, stedenbouwkundig, groen en gebouwd erfgoed. Ieder erfgoedveld heeft zijn eigen onderzoeksmethode. Voor gebouwd en groen erfgoed wordt gebruik gemaakt van de richtlijnen bouw-, kleur- en tuinhistorisch onderzoek.

[In de vigerende bestemmingsplannen van de gemeente Valkenburg aan de Geul uit 2010 en 2012 is destijds het archeologiebeleid geïmplementeerd, maar nog geen beleid voor gebouwde en landschappelijke cultuurhistorische waarden. Deze verplichting werd pas op 1 oktober 2012, dus na de vaststelling van deze bestemmingsplannen, opgenomen in het Besluit ruimtelijke ordening \(Bro\). In 2015 is de gemeente Valkenburg aan de Geul gestart met het inventariseren, beschrijven en waarderen van het gebouwde en landschappelijke culturele erfgoed binnen de gemeentegrenzen.](#)

4.1.3 Monumentenbeleid

Ook op het gebied van monumentenzorg komen er steeds meer taken bij gemeenten terecht. Een gemeente zal over een eigen monumentenbeleid móeten, maar ook willen beschikken. Daaruit blijkt immers dat zij alle belangen heeft gezien en afgewogen. Om een goede afweging van het monumentenzorgbelang te kunnen maken is het belangrijk om te beschikken over:

- 1) (een) ambtena(a)r(en) die voldoet(n) aan de VTH-kwaliteitscriteria 2.2 en/of een eigen bouwhistoricus (personele invulling);
- 2) een gemeentelijk monumentenbeleid;
- 3) een erfgoedverordening;
- 4) eigen gemeentelijke monumenten;
- 5) eigen gemeentelijke subsidieregeling voor monumenten.

[De beleidsmedewerker Cultureel Erfgoed van het team Openbare Ruimte heeft de opleiding Bouwhistorie en Restauratie aan de Hogeschool Utrecht afgerond. De gemeente Valkenburg geeft daarmee invulling aan de kwaliteitscriteria 2.2. v.w.b. het opleidingsniveau van de erfgoedambtenaar.](#)

[De gemeente beschikt over een gemeentelijke Monumentenverordening uit 2006 waarin de verplichte inschakeling van de monumentencommissie is geregeld. Deze gemeentelijke monumentenverordening voorziet niet in de mogelijkheid om gemeentelijke monumenten aan te wijzen. Met regelmaat heeft de gemeente Valkenburg aan de Geul subsidie voor onderhoud en restauratie van monumenten beschikbaar gesteld. Voor het laatst deed zij dat in 2019 toen door de gemeenteraad € 150.000,- voor dit doel vrij werden gemaakt. Hiervan resteert voor 2021 en verder € 44.607,-. Daarnaast is er voor subsidies een bedrag van ca. € 72.000,- beschikbaar in de investeringsreserve monumenten.](#)

4.2 Bevoegd gezagrol

4.2.1 AMZ-cyclus

De Wet op de archeologische monumentenzorg beoogt dat al bij de planvoorbereiding wordt gekeken naar hetgeen over de archeologie bekend is, of verwacht mag worden in het betrokken gebied. In de fase van de feitelijke vormgeving van plannen kunnen, door het uitvoeren van archeologisch vooronderzoek, die gegevens verder verfijnd en in kaart gebracht worden. Daarom is door middel van deze wet vastgelegd dat aanvragers van een RO-procedure door de bevoegde overheid verplicht kunnen worden gesteld om een archeologisch rapport te overleggen. Hierin dient de archeologische waarde van het terrein dat blijktens de aanvraag zal worden verstoord in voldoende mate te zijn vastgesteld.

Burgemeester en wethouders kunnen in het belang van de archeologische monumentenzorg vragen een rapport over te leggen waarin de archeologische waarde van het terrein dat blijkens de aanvraag zal worden verstoord naar het oordeel van burgemeester en wethouders in voldoende mate is vastgesteld als:

- er een bestemmingsplan of beheersverordening wordt vastgesteld: de gemeenteraad houdt bij de bestemming van de in het plan begrepen grond rekening met de in de grond aanwezige dan wel te verwachten monumenten (artikel 38a MW 1988);
- er in het bestemmingsplan een omgevingsvergunning voor een aanlegactiviteit verplicht is gesteld (artikel 39, eerste lid MW 1988);
- als een omgevingsvergunning voor een sloopactiviteit betrekking heeft op een bouwwerk in een beschermd stads- of dorpsgezicht (artikel 41, tweede lid MW 1988);
- in het bestemmingsplan is bepaald dat de aanvrager van een omgevingsvergunning voor een bouwactiviteit een rapport dient over te leggen (artikel 40, eerste lid MW 1988);
- iemand een ontheffing of een projectbesluit aanvraagt, in geval van een projectbesluit naar het oordeel van de gemeenteraad (artikel 41 eerste lid MW 1988).

Vigerende bestemmingsplan

Of een archeologisch rapport overlegd moet worden, blijkt uit de planvoorschriften van het vigerende bestemmingsplan (gebaseerd op het vastgestelde archeologisch beleid van de gemeente). Hierin staat voorgeschreven in welke gevallen er een archeologisch (vóór)onderzoek noodzakelijk is. Is er sprake van een ontheffing of projectbesluit, dan hoeft hier niets over in het vigerende bestemmingsplan te staan, maar kan men zich baseren op het vastgestelde archeologisch beleid van de desbetreffende gemeente (artikel 41 MW 1988).

Het overleggen van een rapport

Het overleggen van een rapport betekent in de praktijk dat de vergunningaanvrager archeologisch vooronderzoek moet laten uitvoeren. Dat onderzoek bestaat uit vier stappen, namelijk een bureauonderzoek, verkennend booronderzoek, karterend booronderzoek en vervolgens waarderend onderzoek.

Bureauonderzoek

Het bureauonderzoek dient in de eerste plaats aan te geven wat het verwachte effect van de geplande ingrepen is op de archeologische waarden in het plangebied. Het heeft tot doel om aan de hand van bestaande gegevens informatie te verwerven over bekende en/of verwachte archeologische waarden (zie voor het proces de Archeologische verwachtings- en beleidsadvieskaart). Aan de hand van dit onderzoek kan een 'gespecificeerde archeologische verwachting' voor een bepaald gebied worden opgesteld, waarin wordt aangegeven welke typen archeologische vindplaatsen precies worden verwacht en wat de kenmerken zijn aan de hand waarvan deze zijn op te sporen.

Het verkennend onderzoek

Het verkennend onderzoek bestaat uit een verkennend booronderzoek. Doel van dit onderzoek is het aanvullen van de gespecificeerde verwachting zoals die in het

voorgaande bureauonderzoek is geformuleerd. In de praktijk wordt het verkennend onderzoek regelmatig gecombineerd met het bureauonderzoek.

Het karterend onderzoek

Met een karterend onderzoek wordt bepaald of archeologische sporen en resten aanwezig zijn. Deze onderzoeksstap heeft samen met het waarderend veldonderzoek als doel om de gespecificeerde verwachting te toetsen.

Het waarderend onderzoek

Het waarderende onderzoek wordt meestal uitgevoerd in de vorm van het graven van proefsleuven. In een Programma van Eisen (PvE) worden de richtlijnen en voorwaarden vastgelegd op grond waarvan dit onderzoek moet worden uitgevoerd. Vervolgens wordt conform het PvE de archeologische vindplaats gewaardeerd. Het waarderend onderzoek heeft als doel om de aard, omvang, datering, gaafheid, conservering en inhoudelijke kwaliteit van de archeologische vindplaats vast te stellen.

Vervolgstappen

Na elke stap moet blijken of een vervolgstap in het vooronderzoek nodig is. Op grond van een bureauonderzoek kan bijvoorbeeld al blijken dat er geen archeologische waarden aanwezig zijn of dat de kans op de aanwezigheid ervan erg gering is. Het vooronderzoek wordt dan al afgebroken, maar het kan ook voorkomen dat alle stappen van het vooronderzoek moeten worden gezet. De vergunningaanvrager dient dus in dat geval een rapport te overleggen met daarin de resultaten van een waardestellend onderzoek.

[De gemeente Valkenburg werkt sinds de vaststelling van het gemeentelijke archeologiebeleid in 2009 volgens de AMZ-cyclus. Rapporten van archeologische onderzoeken worden, conform de richtlijnen van de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie \(KNA\) beoordeeld door een senior archeoloog. Deze senior archeoloog is onafhankelijk en wordt extern ingehuurd.](#)

4.2.2 Instandhoudingsplicht

In de Erfgoedwet is een artikel over de instandhoudingsplicht opgenomen. Deze plicht houdt in dat een eigenaar er zorg voor draagt dat zijn of haar rijksmonument zodanig onderhouden wordt dat het behoud ervan gewaarborgd is. De plicht is een codificatie van eerdere uitspraken van de rechter.

Wanneer verzaking instandhoudingsplicht?

Een eigenaar voldoet niet aan de instandhoudingsplicht als:

- de specifieke onderhoudstermijn van een onderdeel van het monument (bijvoorbeeld dak, constructie, schilderwerk) aantoonbaar verlopen is,
- de eigenaar langdurig nalaat om noodzakelijk onderhoudswerk te verrichten;
- en deze situatie leidt tot verval van onderdelen en/of bouwdelen waardoor de instandhouding van het rijksmonument niet gewaarborgd is.

Het maakt niet uit of de verwaarlozing opzettelijk of onbewust gebeurt.

Bevoegd gezagrol gemeente

De instandhoudingsplicht is voor gemeenten als bevoegd gezag een expliciet handvat om met eigenaren in gesprek te gaan. Een gemeente kan een eigenaar op basis van de plicht bijvoorbeeld aanspreken op een niet onderhouden en kapot dak, dat weer en wind vrij spel geeft, waardoor het rijksmonument verder wordt aangetast. Zo nodig kunnen gemeenten via het bestuursrecht en/of via het strafrecht handhavend optreden om het noodzakelijk onderhouden af te dwingen. De wetgever heeft ervoor gekozen dat niet voldoen aan de instandhoudingsplicht ook een strafbaar feit is waarvan aangifte kan worden gedaan.

Deze handhaving moet proportioneel zijn. Dit houdt in dat de gemeente niet moet wachten tot het moment waarop instandhouding alleen nog te realiseren is met een alomvattende restauratie, maar zij hoort ook niet bij elk ontbrekend likje verf bij de eigenaar op de stoep te staan.

Gemeentelijke monumenten

De instandhoudingsplicht heeft betrekking op rijksmonumenten. Het beleid van veel gemeenten voor gemeentelijke monumenten is rechtstreeks op dat voor rijksmonumenten geïnspireerd. Zo is in de Model Erfgoedverordening uit 2016 van de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) een instandhoudingsplicht voor gemeentelijke monumenten en een strafbepaling opgenomen. De Rijksdienst heeft een *Handreiking instandhoudingsplicht* voor gemeenten gepubliceerd. De handreiking gaat dieper in op de instandhoudingsplicht, wanneer een eigenaar voldoet aan de plicht en geeft een stappenplan voor de preventie en handhaving van de plicht.

Omgevingswet

Een vergelijkbaar artikel over instandhouding wordt opgenomen in de uitvoeringsregels op grond van de Omgevingswet. Wanneer deze wet in werking treedt, neemt deze de rol van het artikel in het overgangsrecht van de Erfgoedwet over.

[De gemeente Valkenburg aan de Geul heeft nog geen gebruik hoeven te maken van deze vrij nieuwe bevoegdheid om handhavend op te treden in het kader van de instandhoudingsverplichting voor rijksmonumenten. De gemeente heeft \(nog\) geen gemeentelijke monumenten en daardoor ook geen instandhoudingsverplichting in de monumentenverordening opgenomen.](#)

4.2.3 PvE

Voorafgaand aan zogenaamde ‘gravende’ onderzoeken (proefsleuvenonderzoek, archeologische begeleiding en opgraving) dient volgens de KNA een Programma van Eisen (PvE) te worden opgesteld. Voorafgaand aan een bureau- en/of booronderzoek wordt meestal geen Programma van Eisen opgesteld, maar volstaat een plan van aanpak (PvA). In een PvE staan aanvullende voorwaarden en eisen waaraan een archeologisch onderzoek moet voldoen. In het PvE kan de bevoegde overheid publiekrechtelijke eisen stellen met betrekking tot de wetenschappelijke eisen en eisen aan toestemming, vergunning, informatie en wijzigingen. Een PvE dient tevens als handvat om offertes aan te vragen en/of een opdracht uit te zetten.

PvE verbinden aan vergunning of ontheffing/projectbesluit

De verplichting om een PvE te maken kan als voorschrift aan een vergunning (mits dit is voorgeschreven in het bestemmingsplan art. 39 en 40 Monumentenwet) of ontheffing/projectbesluit (art. 41 Monumentenwet) worden verbonden. Volgens de KNA is het wenselijk dat een PvE voor een opgraving als een dergelijk voorschrift fungeert. De uitgangspunten en voorwaarden voor de opgraving worden daarmee gedragen in een publiekrechtelijk besluit. De gemeente heeft het PvE daarmee dus goedgekeurd.

Goedkeuring B&W

Het college van B&W is niet verplicht goedkeuring te geven aan een PvE, omdat een PvE immers door de KNA wordt voorgeschreven (géén publiekrechtelijke verplichting). Ten behoeve van een deugdelijke monumentenzorg is goedkeuring door het college echter wel wenselijk. Het college legt immers aan de vergunningaanvrager ook de verplichting op archeologisch onderzoek te laten uitvoeren.

Voor de uitvoerder van archeologisch onderzoek is goedkeuring van het PvE echter niet vrijblijvend. De uitvoerder dient zich namelijk bij het doen van opgravingen te houden aan de normen die in de archeologische beroepsgroep gelden voor het doen van opgravingen (BAMZ art. 24, lid 1), en kan dus alleen archeologisch veldwerk doen indien eerst goedkeuring is verkregen. Is geen goedkeuring verkregen van het college dan moet de uitvoerder van het onderzoek volgens de KNA het PvE laten goedkeuren door een gemeente- of provinciaal archeoloog (stap 2). Heeft de gemeente geen (regio-)archeoloog, dan moet de uitvoerder het PvE laten goedkeuren door een onafhankelijk en daartoe bekwaam (senior-)archeoloog (stap 3).

Het verkrijgen van goedkeuring op basis van stap 2 of stap 3 is geen publiekrechtelijk besluit. Goedkeuring roept immers geen juridische rechten of plichten in het leven. Natuurlijk ontstaat er wel een rechtsgevolg als een PvE aan een ontheffing of vergunning wordt verbonden. De goedkeuringsvereiste op basis van stap 2 of stap 3 kan worden gezien als een collegiale toets om daarmee zoveel als mogelijk de kwaliteit van onderzoek te borgen indien het college het PvE niet in een rechtstreeks besluit voorschrijft.

[In de regio Heuvelland is door de gemeenten een format voor een PvE ontwikkeld dat archeologische bureau's op weg helpt om een PvE op te stellen dat past bij de voor het Heuvelland typische archeologisch verwachting.](#)

4.2.4 Archeologische toevalsvondsten

Archeologie bevindt zich grotendeels in de bodem en is daarmee niet zichtbaar. En hoewel bepaalde landschapselementen of (statistische) extrapolatie van eerdere vondsten de aanwezigheid van archeologische waarden kunnen indiceren, zeker is dat pas na een concrete vondst. Dat betekent dat onverwachte vondsten - waaronder soms zeer substantiële - nooit zijn uit te sluiten. Tijdens bouw- en andere werkzaamheden kan het voorkomen dat men stuit op een archeologische vondst. Wanneer er geen sprake is van een officiële opgraving, spreken we over een toevalsvondst.

Het begrip archeologische toevalsvondst

Het begrip archeologische vondst wordt hier gebruikt volgens de definitie van art. 1.1 van de Erfgoedwet. Dit betreft een overblijfsel, voorwerp of ander spoor van menselijke

aanwezigheid in het verleden afkomstig van een archeologisch monument. Een kanttekening die hierbij geplaatst kan worden is dat de archeologische vondsten die aangetroffen worden bij het bewust zoeken naar archeologische vondsten (zoals bijvoorbeeld bij metaaldetectie gebeurt) niet tot toevalsvondsten gerekend kunnen worden. Dit betreft in feite "zonder certificaat [...] handelingen [...] verrichten met betrekking tot het opsporen, onderzoeken of verwerven van cultureel erfgoed of onderdelen daarvan" en dit is verboden (art. 5.1 Opgravingsverbod, sub 1 Erfgoedwet).

Vondstmeldingen

Voor toevalsvondsten bestaat een meldingsplicht (Erfgoedwet art. 5.10 Archeologische toevalsvondst, sub 1): "Degene die anders dan bij het doen van opgravingen een vondst doet waarvan hij weet dan wel redelijkerwijs moet vermoeden dat het een archeologische vondst betreft, meldt dit zo spoedig mogelijk bij Onze minister."

Het doel van de meldingsplicht is onder andere om de informatie over het bodemarchief in het landelijke Archeologische Informatiesysteem (Archis3) up-to-date te houden. Daarvoor dient de toevalsvondst aangemeld te worden bij de provincie of de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed die daarvoor een digitaal formulier heeft ontwikkeld: het Vondstmeldingsformulier. Deze vondstmeldingen worden door de afdeling Kennisuitwisseling Cultuurhistorische Informatie verwerkt: er wordt gekeken of ze compleet zijn en vervolgens worden ze als waarnemingen in Archis3 geplaatst.

De gerechtigde tot een archeologische vondst (vinder en/of eigenaar grond) is gehouden de vondst gedurende zes maanden ter beschikking te houden of te stellen voor wetenschappelijk onderzoek (Erfgoedwet artikel 5.10 sub 2). Hieruit vloeit voort dat het niet is toegestaan om een vondst te vernietigen. De meldingsplicht biedt de minister de mogelijkheid om na te denken over het eventueel toepassen van zijn bevoegdheid om bij schade of dreigende schade aan monumenten voorschriften te geven met betrekking tot de uitvoering van het werk dat die schade dan wel dreiging veroorzaakt of te gelasten dat het werk wordt stilgelegd (artikel 56 Monumentenwet 1988). In de praktijk zal dit alleen plaatsvinden bij toevalsvondsten van nationaal belang, zie hieronder: *Stilleggen van de bouw of sloop*.

Is de archeologische toevalsvondst behoudenswaardig?

Het overheidsorgaan dat in de specifieke situatie van deze bouw- of andere activiteiten bevoegd gezag is, dient van geval tot geval een afweging te maken hoe verder te handelen (vaak in samenspraak met andere overheden). Is de toevalsvondst en het bijbehorende archeologisch complex wel belangrijk genoeg om te behouden? Betreft het hier een toevalsvondst van lokaal of zelfs provinciaal belang? Over de ruimte en de tijd, die daarvoor beschikbaar zullen zijn, zal met de initiatiefnemer moeten worden gesproken. Men kan ook (gemotiveerd) besluiten om de toevalsvondst verloren te laten gaan.

Procedures ruimtelijke ordening

Als er een toevalsvondst wordt gedaan, is er vaak sprake van een voor het erfgoed bedreigende situatie. Dan is het belangrijk om te weten wat er in het bestemmingsplan of planologisch afwijkingsbesluit, en in de ten behoeve van de activiteiten afgegeven

omgevings- of ontgrondingsvergunning is geregeld; en of er ter plaatse al archeologisch vooronderzoek is uitgevoerd.

Stilleggen van de bouw, aanleg of sloop

Als de toevalsvondst behoudenswaardig wordt geacht kan het nodig zijn om de bouw stil te leggen. Daarvoor kan een beroep gedaan worden op artikel 56 van de Monumentenwet 1988: In de praktijk legt de minister alleen de bouw stil bij toevalsvondsten van nationaal belang. In dat geval zijn de kosten van het archeologisch onderzoek ook voor de minister. Grijpt de minister niet in, dan hangt het van de coulance van de uitvoerder/projectleider af of er ter plaatse nog archeologisch onderzoek door een professioneel bedrijf kan worden uitgevoerd en hoe de bijbehorende kosten worden gedekt.

Archeologisch onderzoek

Na het stilleggen van de bouw, aanleg of sloop kan er een professioneel bedrijf worden ingeschakeld om alsnog archeologisch onderzoek te doen. Bij belangwekkende (nationaal belang) toevalsvondsten kan de afdeling Archeologisch Erfgoed van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed veldwerk verrichten. Als deze beide oplossingen niet voorhanden zijn, is het eventueel mogelijk om amateurs in te schakelen om documenterend onderzoek te doen. Deze amateurs dienen dan wel toestemming te krijgen van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed voor het uitvoeren van een opgraving onder de verantwoordelijkheid van een opgravingsbevoegde instantie.

Kosten archeologisch onderzoek bij toevalsvondsten

Als archeologisch vooronderzoek heeft aangetoond dat er waarschijnlijk geen archeologische sporen van waarde in de bodem aanwezig zijn en er toch een toevalsvondst wordt gedaan, is de verstoorder niet verantwoordelijk voor de kosten van het archeologische onderzoek of de opgravingen. De initiatiefnemer heeft immers aan zijn wettelijke verplichtingen voldaan, en wel op basis van een overheidsbesluit, dat hem de ruimte gaf het voorgenomen initiatief te realiseren. Ook de gemeente is echter niet aansprakelijk voor de kosten van het archeologisch onderzoek. De initiatiefnemer is wel verantwoordelijk voor de kosten van onderzoek en eventuele opgravingen wanneer in een voorschrift in de omgevingsvergunning de verplichting tot het laten uitvoeren van een Archeologische Begeleiding is opgenomen. Het betreft hier de verplichting om de bodemversturende activiteiten te laten begeleiden door een deskundige op het terrein van de archeologische monumentenzorg die voldoet aan de kwalificaties die door burgemeester en wethouders in de vergunning zijn gesteld. De kosten die voortvloeien uit de naleving van de vergunningsvoorschriften zijn voor rekening van de vergunninghouder. Dat is een uitvloeisel van het principe dat de verstoorder betaalt. Wanneer er sprake is van "excessieve kosten" kan de betrokkene zich voor een financiële tegemoetkoming richten tot het bestuursorgaan dat de verplichting heeft opgelegd.

[De gemeente Valkenburg aan de Geul heeft bij de vaststelling van het gemeentelijk archeologie beleid ook middelen gereserveerd voor het geval van excessieve opgravingskosten.](#)

Eigendom toevalsvondst

Een toevalsvondst komt in gelijke delen toe aan de vinder én de eigenaar van de roerende of onroerende zaak waarin deze is aangetroffen (artikel 13 van boek 5 van het Burgerlijk wetboek). In het Burgerlijk Wetboek wordt overigens niet van een monument, maar van een schat gesproken.

De vondsten die eventueel gedaan worden bij een vervolgoopgraving zijn in eerste aanleg van de oorspronkelijke eigenaar. Bij archeologische vondsten kan echter meestal niemand zijn eigendom aantonen (behalve misschien bij schatten/monumenten uit de WOII). De monumenten zijn dan eigendom van de provincie waar zij zijn gevonden of van de gemeente indien deze gemeente beschikt over een door de provincie aangewezen depot (art. 5.7 Erfgoedwet). Ook vondsten die bij het gericht zoeken naar archeologische vondsten worden gedaan, zoals bijvoorbeeld bij metaaldetectie, zijn eigendom van de provincie waarin zij zijn gevonden.

Levering aan het provinciaal/gemeentelijk depot

Toevalsvondsten die zijn gedaan hoeven niet aangeleverd te worden bij de depots, maar wel aangemeld bij de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed of de provinciaal archeoloog. Op grond van artikel 5.7 Erfgoedwet worden alleen roerende monumenten die zijn gevonden bij opgravingen in depots opgeslagen. Toevalsvondsten dus niet.

4.3 Erfgoedbudget

4.3.1 Bestuurslastenvergoeding Malta

Vanaf de invoeringsdatum van de Wet op de Archeologische Monumentenzorg op 1 september 2007 ontvangen de gemeenten een structurele compensatie voor de bestuurslasten voor de bescherming van het archeologisch erfgoed. In de Circulaire gemeentefonds van 29 juni 2007 wordt de toevoeging voor bescherming van het archeologisch erfgoed vanaf het uitkeringsjaar 2008 vastgesteld op € 6,35 miljoen. Het is een structurele toevoeging wat betekent dat dit bedrag vanaf 2008 elk jaar in het gemeentefonds zal worden gestort.

4.4 Gemeentelijke erfgoedverordening

Artikel 3.16. van de Erfgoedwet geeft de mogelijkheid een gemeentelijke erfgoedverordening vast te stellen.

De verordening ziet op het beheer en behoud van cultureel belang is voor die gemeente vanwege de cultuurhistorische of wetenschappelijke betekenis.

Het college van burgemeester en wethouders houdt een gemeentelijk erfgoedregister van aangewezen cultureel erfgoed bij.

Roerend erfgoed

Bescherming van roerend erfgoed kan op drie schaalniveaus plaatsvinden:

- op rijksniveau door middel van de Erfgoedwet (Erfgoedwet artikel 3.7);
- op provinciaal niveau door het vaststellen van een provinciale Erfgoedverordening (Erfgoedwet artikel 3.17.);
- op gemeentelijk niveau door het vaststellen van een gemeentelijke Erfgoedverordening (Erfgoedwet artikel 3.16.).

Voor gemeenten geldt dat zij niet verplicht zijn de bescherming van gemeentelijk roerend cultureel erfgoed vast te leggen in een Erfgoedverordening. Wat mee kan spelen in de beslissing om dit wel te doen is de vraag of er een gemeentelijke erfgoedcollectie aanwezig is. Als er een nieuwe Erfgoedverordening wordt opgesteld, is het aan te raden de Erfgoedwet als grondslag te gebruiken.

Erfgoedregister

Wanneer een gemeente gemeentelijke monumenten of cultuurgoederen aanwijst of heeft aangewezen, is zij op basis van de Erfgoedwet verplicht hier een register van bij te houden. Het staat de gemeente vrij de vorm en het detailniveau van deze lijst te bepalen. Bij gebruik van de Model Erfgoedverordening 2016 van de VNG dient u zich bewust te zijn van de criteria in dat model. Het erfgoedregister moet gegevens bevatten over de inschrijving en identificatie van het aangewezen gemeentelijk cultureel erfgoed. Indien een gemeente geen cultureel erfgoed van lokaal belang aanwijst of heeft aangewezen, hoeft zij ook geen register bij te houden.

Een gemeentelijk provinciaal erfgoedregister is volgens de VNG-modelverordening wat betreft de gegevens vergelijkbaar met het rijksmonumentenregister, al is de juridische status anders. Een monument of archeologisch monument is pas een rijksmonument als het is ingeschreven in het rijksmonumentenregister. Dit geldt niet voor de status van gemeentelijke monumenten.

Instandhoudingsplicht

De instandhoudingsplicht zoals opgenomen in de Erfgoedwet artikel 10.18 geldt alleen voor rijksmonumenten. Als een gemeente deze instandhoudingsplicht ook wil laten gelden voor haar gemeentelijke monumenten is het aan te raden om daarvoor een artikel in de gemeentelijke Erfgoedverordening op te nemen. Ditzelfde geldt voor de provincie.

Model Erfgoedverordening

De VNG heeft in 2016 een Model Erfgoedverordening opgesteld die gemeenten als voorbeeld kunnen gebruiken. Het VNG Model Erfgoedverordening 2016 is gebaseerd op de Erfgoedwet, de per 1 juli 2016 resterende artikelen van de Monumentenwet 1988 en de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht.

De Model Erfgoedverordening kent de volgende onderdelen:

- gemeentelijk erfgoedregister;
- aanwijzing van beschermde gemeentelijke cultuurgoederen en verzamelingen;
- aanwijzing en bescherming gemeentelijk monument;
- advies omgevingsvergunning rijksmonument;
- gemeentelijke stads- en dorpsgezichten;
- handhaving en toezicht.

Omgevingswet

Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet vervalt de verplichting om een erfgoedverordening te hebben. De bescherming van onroerend cultureel erfgoed gaat dan over in het gemeentelijke omgevingsplan: - of het nu gaat om:

- rijksmonumenten,

- provinciale monumenten,
- gemeentelijke monumenten,
- gebouwde monumenten,
- aangelegde monumenten of;
- archeologische monumenten.

De Omgevingswet bevat voor de gemeente de verplichting om een omgevingsplan (gemeente) te hebben. De grondslag van dit omgevingsplan is dan niet langer de Erfgoedwet maar de Omgevingswet.

Het vaststellen van een erfgoedverordening met als grondslag de Erfgoedwet is dan alleen nog mogelijk voor roerend cultureel erfgoed (cultuurgoederen). Het te beschermen onroerend cultureel erfgoed moeten gemeenten vanaf de invoering van de omgevingswet in het omgevingsplan opnemen: dit kan dus niet meer door middel van de Erfgoedverordening.

Ondanks dat de erfgoedverordening onder de Omgevingswet komt te vervallen is het zinvol om planologisch erfgoedbeleid al vast te leggen in het bestemmingsplan en via de erfgoedverordening gemeentelijke monumenten aan te wijzen. Een eenmaal vastgesteld bestemmingsplan gaat bij de inwerkingtreding van de Omgevingswet namelijk automatisch over in een geconsolideerde omgevingsplan. Daarmee is het planologisch erfgoedbeleid al vroeg verankerd in de gemeentelijke regelgeving voordat er een formeel omgevingsplan wordt vastgesteld. Voor dit laatste hebben de gemeente van het rijk tot 2029 de tijd gekregen.

4.5 Monumentencommissie

Per 1 juli 2016 is de Erfgoedwet van kracht geworden. Artikel 9.1 van de Erfgoedwet geeft echter aan dat een aantal onderdelen van de Monumentenwet 1988 van toepassing blijft tot de Omgevingswet in werking treedt. Een van die artikelen is artikel 15 van de Monumentenwet 1988, dat verplicht om bij (erfgoed-)verordening een gemeentelijke monumentencommissie in te stellen die adviseert over omgevingsvergunningen voor gebouwde en archeologische rijksmonumenten.

Monumentenwet 1988 art. 15, Hoofdstuk II. Beschermde monumenten § 2. Vergunningen tot wijziging, sloop of verwijdering:

De gemeenteraad stelt een verordening vast waarin ten minste de inschakeling wordt geregeld van een commissie op het gebied van de monumentenzorg die in elk geval tot taak heeft te adviseren over aanvragen om een omgevingsvergunning voor een activiteit als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid, onderdeel f, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht. Van de commissie maken geen deel uit leden van burgemeester en wethouders van de desbetreffende gemeente. Binnen de commissie zijn enkele leden deskundig op het gebied van de monumentenzorg. Burgemeester en wethouders vragen de commissie op het gebied van de monumentenzorg advies, voordat:

a. zij beslissen op een aanvraag om een omgevingsvergunning voor een activiteit als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid, onderdeel f, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht; of;

b. zij advies uitbrengen omtrent een aanvraag om of het ontwerp van een omgevingsvergunning voor een activiteit als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid, onderdeel f, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht.

De wetgever geeft hier dus aan dat burgemeester en wethouders in dit geval geen keuzevrijheid hebben ten aanzien van het instellen van een commissie. Het bestuursorgaan kan bij verordening op grond van artikel 2.26, derde lid, Wabo andere instanties aanwijzen die in de gelegenheid worden gesteld advies uit te brengen. Het instellen van de monumentencommissie door burgemeester en wethouders moet geschieden door middel van een apart collegebesluit. Er bestaat geen modelbesluit voor het instellen van een (monumenten) commissie door het college.

Omgevingswet

Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet zal artikel 15 van de Monumentenwet 1988 niet langer van toepassing zijn. Dan moet de monumentencommissie op grond van (artikel 17.9) van de Omgevingswet worden ingesteld bij besluit. Dan vervalt dus ook de verplichting om een (erfgoed-)verordening te hebben.

De Omgevingswet verplicht een gemeente alleen tot het instellen van een adviescommissie met betrekking tot wijziging van rijksmonumenten, met uitzondering van archeologische monumenten. Bestaande commissies voor ruimtelijke kwaliteit, welstand en monumenten houden van rechtswege op te bestaan. De Omgevingswet geeft de gemeente meer mogelijkheden voor de inrichting van het adviesstelsel. De adviescommissie kan dus ook een bredere taak krijgen. Tot nu toe bevat de Omgevingswet ter zake geen overgangsrecht.

4.6 Vergunningverlening

Wabo

Burgemeester en wethouders zijn nu, op basis van de Wabo, in de meeste gevallen bevoegd gezag voor cultureel erfgoed. Buiten het gemeentelijk ingedeeld gebied (Noordzee) is de minister van OCW bevoegd gezag bij rijksmonumentenactiviteit.

Rijksmonumenten

Op basis van art. 2.1 lid 1 onder f Wabo geldt er een vergunningplicht voor rijksmonumentenactiviteit. Voor zover de aanvraag betrekking heeft op rijksmonumentenactiviteit kan de omgevingsvergunning slechts worden verleend indien het belang van de monumentenzorg zich daartegen niet verzet. Bij de beslissing op de aanvraag houdt het bevoegd gezag rekening met het gebruik van het monument. Enkel activiteiten aan rijksmonumenten zijn vergunningvrij. Ze zijn opgesomd in bijlage II van het Bor.

Rijksbeschermde stads- en dorpsgezichten

Sloopactiviteiten zijn vergunningplichtig op basis van art. 2.1 lid 1 onder h Wabo. Een omgevingsvergunning voor sloopactiviteit kan worden geweigerd indien het naar het oordeel van het bevoegd gezag niet aannemelijk is dat op de plaats van het te slopen bouwwerk een ander bouwwerk kan of zal worden gebouwd.

Enkel activiteiten aan rijksbeschermd stads- en dorpsgezichten zijn vergunningvrij. Ze zijn opgesomd in bijlage II van het Bor.

Gemeentelijke/provinciale monumenten

Activiteiten aan gemeentelijke en/of provinciale monumenten kunnen vergunningplicht zijn op basis van art. 2.2 Wabo. Dit wordt vastgelegd in de gemeentelijke erfgoedverordening.

Cultuurlandschap

Voor de bescherming van cultuurlandschappen zijn er diverse omgevingsvergunningen: o.a. voor sloop en aanleg.

Gemeentelijke gezichten

Activiteiten aan gemeentelijke gezichten kunnen vergunningplicht zijn op basis van art. 2.2 Wabo.

Omgevingswet

Burgemeester en wethouders zijn ook straks na de inwerkingtreding van de Omgevingswet in de meeste gevallen bevoegd gezag voor het cultureel erfgoed. Onder de Omgevingswet zijn zij ook bevoegd gezag voor de archeologische rijksmonumentenactiviteit. De minister van OCW wordt hiervoor adviseur en instemmingsorgaan (art. 3.18 Ob). Daarnaast worden de ingrijpende rijksmonumentenactiviteiten waarbij de minister van OCW adviseert nu ook expliciet uitgebreid met de verplaatsing van het rijksmonument.

Buiten het gemeentelijk ingedeeld gebied (Noordzee) is (in de meeste gevallen) de minister van IenM bij de rijksmonumentenactiviteit bevoegd gezag.

Termijnen

De beslistermijn voor het bevoegd gezag wordt in het algemeen vaker de reguliere procedure. De minister van OCW heeft straks bij rijksmonumentenactiviteiten geen 8 weken meer voor advies, maar de gebruikelijke 6 weken (Awb-conform).

De opschortende werking, zoals nu bij rijksmonumentenactiviteit verdwijnt. De inwerkingtreding van de omgevingsvergunning in de huidige versie van de Omgevingswet is twee weken na bekendmaking. Voor onomkeerbare activiteiten wordt dit bij de Invoeringswet vier weken (motie Eerste Kamer). Er is een voorlopige voorziening nodig voor de opschorting. Dit vereist een actievere houding van de derden-belanghebbenden.

Omgevingsvergunning

Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet blijft de omgevingsvergunning bestaan als vertrouwd kerninstrument. Er worden enkele omgevingsvergunningen samengevoegd:

- aanleg (uitvoeren werk of werkzaamheid geen bouwwerk zijnde)
- afwijken van het bestemmingsplan (binnenplannen en buitenplannen)
- sloop binnen of buiten beschermd stads- of dorpsgezicht
- wijzigen, verstoren, slopen etc. van gemeentelijk of provinciaal (archeologisch) beschermd monument

Omgevingsvergunningen voor een afwijkactiviteit worden straks gereguleerd door het omgevingsplan en 'omgevingsplanactiviteit' genoemd.

Omgevingsvergunning: afwijkactiviteit

De bundeling van al deze activiteiten in de afwijkactiviteit (na invoeringbesluit dus 'omgevingsplanactiviteit') betekent:

- het is belangrijk om de beoordelingsregels, voorschriften en vergunningvrije activiteiten overzichtelijk gebundeld in het omgevingsplan te krijgen;
- meer beleidsvrijheid wat betreft de invulling van deze vergunningplichten, omdat de gemeente de beoordelingsregels (grotendeels) bepaalt;
- meer mogelijkheden tot maatwerk per locatie.

Beoordelingsregels afwijkactiviteit

Gemeenten kunnen straks in het omgevingsplan beoordelingsregels vaststellen voor de afwijkactiviteiten m.b.t. (gemeentelijk) beschermd cultureel erfgoed. Bij het vaststellen van de beoordelingsregels dient rekening te worden gehouden met de beginselen uit de instructieregel (rekening houden met het behoud van het cultureel erfgoed).

Denk aan beoordelingsregels voor:

- sloopactiviteiten (ook buiten beschermd gezicht)
- aanlegactiviteiten
- kappen van bomen (in groenaanleg)
- sommige ontgroningen
- afwijken van (algemene regels in het omgevingsplan)

Overige beoordelingsregels

Een aantal omgevingsvergunningen heeft beoordelingsregels die verwijzen naar de doelen van de Omgevingswet. Tot die doelen behoort ook het behoud van cultureel erfgoed. Aan de omgevingsvergunning kunnen voorschriften verbonden worden. De grondslag daarvoor is gelegen in art. 5.34 van de Omgevingswet.

Rijksmonumenten

Onder de Omgevingswet zijn rijksmonumentenactiviteit vergunningplichtig op basis van art. 5.1 lid 1 onder b. Vergunningvrije activiteiten zijn opgenomen in het Bal. Vergunning wordt alleen verleend als activiteit in overeenstemming is met het belang van de monumentenzorg. Daarbij houdt het bevoegde gezag rekening met volgende beginselen:

- voorkomen ontsiering, beschadiging of sloop van monumenten,
- bevorderen gebruik monumenten, zo nodig door wijziging, rekening houdend met monumentale waarden, en
- conserveren en in stand houden archeologische monumenten, bij voorkeur in situ.

Rijksbeschermd gezichten

Voor Rijksbeschermd gezichten geldt een vergunningplicht voor sloop (afwijkactiviteit) op basis van art. 5.1 van de Omgevingswet en het omgevingsplan. Een gemeente kan zelf op

het beschermde gezicht afgestemde beoordelingsregels voor de omgevingsvergunning voor de afwijkactiviteit (sloop) vaststellen in het omgevingsplan. Ook voor bestaande gezichten. Als een gemeente geen beoordelingsregels vaststelt dan blijft de huidige Wabo-weigeringsgrond gelden.

Gemeentelijke/provinciale monumenten, gemeentelijke gezichten, cultuurlandschap en archeologie

Een vergunningplicht voor Gemeentelijke/provinciale monumenten, gemeentelijke gezichten, cultuurlandschap en archeologie zijn onder de omgevingswet op basis van Bkl art. 5.72 en het omgevingsplan mogelijk.

4.6.1 Monumentenvergunning archeologie

Voor het verstoren van een archeologisch rijksmonument is altijd een omgevingsvergunning voor het wijzigen van een monument nodig. Bijvoorbeeld wanneer er bouwplannen zijn of plannen om het monument opnieuw in te richten en voor publiek toegankelijk te maken.

De Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed verleent namens de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap de omgevingsvergunning voor het wijzigen van een monument. Deze vergunning moet eerst zijn verleend voordat een omgevingsvergunning van kracht wordt voor een activiteit die (ook) een archeologisch rijksmonument raakt.

Omgevingswet

De vergunningplicht is onderdeel van het Overgangsrecht in de Erfgoedwet. De omgevingsvergunning voor het wijzigen van een monument vervalt op termijn en wordt vanaf de inwerkingtreding van de Omgevingswet - naar verwachting in 2022 - vervangen door een omgevingsvergunning.

Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet gaat de bescherming van onroerend cultureel erfgoed over in het gemeentelijke omgevingsplan, ook die van archeologische rijksmonumenten. De bevoegdheid voor de vergunningverlening gaat naar de gemeente. De minister van OCW krijgt advies- en instemmingsrecht en bepaalt de inhoud van het besluit. De beoordelingsregels hiervoor zijn gelijk aan beginselen voor het omgevingsplan. Bij de beslissing op de aanvraag houdt het bevoegd gezag rekening met deze beginselen:

- archeologische monumenten dienen geconserveerd en in stand gehouden te worden, bij voorkeur in situ;
- voorkomen van ontsiering, beschadiging, sloop (archeologische) monumenten

In de vergunningvoorschriften kunnen worden opgenomen:

- Technische maatregelen ten behoeve van in situ behoud
- Opgravingen
- PvE
- Begeleiding

4.6.2 Omgevingsvergunning activiteit monument

Voor het veranderen van een gebouwd of aangelegd rijksmonument of een bouwwerk binnen een beschermd gezicht is in veel gevallen een omgevingsvergunning nodig. Ook

inpassende werkzaamheden aan de constructie, de indeling of de interieurafwerking van een monument vallen onder de vergunningplicht. Net als aangelegde elementen zoals tuinen en parken.

Voorbeelden van veranderingen waar een omgevingsvergunning voor nodig is:

- Bouwplannen
- Sloopplannen
- Grondverzet
- Afwijken van het bestemmingsplan
- Wijzigen van het monument

Een aantal ingrepen is vergunningvrij. Voor alle andere ingrepen is wel een omgevingsvergunning nodig.

Beschermde stads- en dorpsgezichten

De Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) geldt ook voor beschermd stads- en dorpsgezichten. Voor het slopen van een bouwwerk in een beschermd stads- of dorpsgezicht is altijd een omgevingsvergunning nodig.

De vergunningaanvraag voor bijvoorbeeld bouwen in een beschermd gezicht wordt getoetst aan het bestemmingsplan. Hierin staan naast de belangrijkste cultuurhistorische waarden, zoals de stedenbouwkundige structuur, de inrichting van de openbare ruimte, de aanwezige monumenten en karakteristieke bebouwing, ook specifieke voorwaarden voor de verdere ontwikkeling van het beschermde gezicht.

De RCE vervult een adviesrol bij bepaalde ingrepen:

- (gedeeltelijke) sloop;
- ingrijpende wijziging voor zover de gevolgen vergelijkbaar zijn met de gevolgen van (gedeeltelijke) sloop;
- reconstructie;
- herbestemming.

Bij alle andere ingrepen geldt de reguliere procedure.

5. Inventarisatie, beschrijving en waardering

5.1 Aanleiding en tijdlijn

- In 2009 werd er door de Tweede Kamer ingestemd met de beleidsbrief Modernisering Monumentenzorg (MoMo). De beleidsbrief richt zich op drie pijlers:
 - Cultuurhistorie dient meegewogen te worden in ruimtelijke ontwikkelingen. De nadruk dient niet meer langer op object- maar op gebiedsniveau te liggen;
 - Regelgeving dient eenvoudiger te worden gemaakt;
 - Leegstaande monumenten dienen vaker herbestemd te worden om verval en leegstand te voorkomen.

De MoMo had onder andere tot gevolg dat er meer verantwoordelijkheden bij gemeenten kwamen te liggen.

- Onder andere het Cuypersgenootschap en Werkgroep Niks aan de Hand drongen aan op het aanwijzen van gemeentelijke monumenten. In 2011 geeft de gemeenteraad van Valkenburg aan de Geul gevraagd om het erfgoed binnen de gemeente in kaart te brengen.
- In 2012 het nieuwe Besluit ruimtelijke ordening (Bro) in werking. Naast archeologie dienen nu ook het overige culturele erfgoed zoals gebouwen, bouwwerken, landschappen en landschapselementen, meegenomen te worden in nieuw vast te stellen bestemmingsplannen.
- In 2012 updaten twee stagiaires van de opleiding bouwkunde de digitale lijst met rijksmonumenten in de gemeente Valkenburg aan de Geul. Ze actualiseerden o.a. de kadastrale gegevens, straatnamen en huisnummers. Daarnaast onderzochten ze welke kadastrale percelen onderdeel waren van de oorspronkelijke aanwijzing en pasten dit aan waar nodig.
- In 2013 digitaliseerde en actualiseerde een stagiair van de opleiding bouwkunde de lijst met cultuurhistorisch waardevolle panden uit de lijst van het Monumenten Inventarisatie Project (MIP). Daarnaast is er van elk pand een recente foto gemaakt.
- In 2015 is er door het college besloten om gefaseerd aan de slag te gaan met de opgave die volgt uit de wijziging van het Bro (Besluit ruimtelijke ordening). De drie fases zijn als volgt:
 - Fase 1: Inventarisatie (onbeschermd) erfgoed met heemkundekringen, lokale historici, Niks aan de Hand en Cuypersgenootschap. Vervolgens beschrijving en waardering;
 - Fase 2: Keuze voor beleidsvorm en uitwerking daarvan;
 - Fase 3: Vaststelling erfgoedbeleid door raad en implementatie in het bestemmingsplan.

5.2 Inventarisatie

Het collegebesluit van 2015 heeft er toe geleid dat, na een voorbereidingsperiode, in 2016 is gestart met het inventariseren van het erfgoed in Valkenburg. Daarbij is veel ruimer

gekeken dan de tot nu toe formeel beschermde Gebouwde Rijksmonumenten, Archeologische rijksmonumenten en Rijksbeschermd stads- en dorpsgezichten.

Zo er is gekozen om, naast niet beschermde gebouwen, bouwwerken en oude dorpskernen, ook te kijken naar klein religieus erfgoed (wegkruisen, kapellen, heiligenbeelden), grafmonumenten, cultuurlandschappen en structuren en landschapselementen.

Rijksmonumentale hoeve (boven) versus onbeschermd hoeve (onder)

5.2.1 Enquête en oproep

In 2015 is er een enquête naar verschillende cultuurhistorische organisaties in Valkenburg verstuurd. Hierin werden onder andere vragen gesteld over hun visie op het erfgoed in Valkenburg aan de Geul, welk erfgoed meer aandacht verdient en hoe er gedacht wordt over het vormen van beleid omtrent erfgoed. Deze enquête is ingevuld door het Cuypersgenootschap, Museum Valkenburg, Werkgroep Niks aan de Hand, Archeologische Werkgroep Valkenburg, In Onsen Landen van Valckenborgh, het Martin Stevens Fonds en Stichting Vestingstad Valkenburg. Naar aanleiding van de ingevulde enquêtes is met iedere organisatie een gesprek gevoerd over hun antwoorden en hun toekomstvisie voor Valkenburg op gebied van erfgoed (eind 2016/begin 2017). De ingevulde enquêtes zijn toegevoegd als bijlage bij dit rapport.

Een merendeel van de organisaties gaf aan om ook de heemkundeverenigingen te bevragen. Naar aanleiding hiervan is er contact gezocht met Heemkundevereniging Houthem-St. Gerlach, Heemkundevereniging Schin op Geul en Historisch Genootschap Sibbe-IJzeren. Dit heeft uiteindelijk geleid tot een intensieve samenwerking bij de inventarisatie.

Via de gemeentelijke kanalen en TV Valkenburg is er begin 2017 tevens een oproep gedaan aan alle inwoners van Valkenburg om informatie aan te leveren:

Wilt u graag bijdragen aan een project dat alle inwoners in Valkenburg aan de Geul aangaat? Dan is dit uw kans! Voor een volledige inventarisatie van het cultureel erfgoed is de gemeente Valkenburg aan de Geul op zoek naar cultureel erfgoed dat nog niet eerder geïnventariseerd is, de verborgen schatten die nog niet ontdekt zijn. Maar die de inwoners misschien wel kennen. Denk hierbij niet aan onze Rijksmonumenten, maar juist aan het erfgoed dat nog geen beschermde status geniet.

Bij cultureel erfgoed kunt u onder andere denken aan gebouwen, bouwwerken, historische tuinen en bossen. Maar vaak is juist het kleine erfgoed van groot belang. Dit kan een enkele boom, een wegwijk of zelfs een wandelpad zijn. Of staat in uw tuin nog een oud bakhuis?

Ook een verhaal kan een cultuurhistorische dimensie geven aan gebouw, object of landschappelijke verschijning. Denk hierbij bijvoorbeeld aan het kogelgat van Sint Gerlach of een voormalige burgemeesterswoning. Een zo volledig mogelijke inventarisatie zorgt ervoor dat wij ons cultureel erfgoed in kaart kunnen brengen en hier optimaal zorg voor kunnen dragen.

Suggesties kunnen worden doorgegeven per mail aan g.quaedflieg@valkenburg.nl of telefonisch via 14 043. U kunt dan vragen naar Gianna Quaedflieg of Wiel Felder.

HET WEER IN VALKENBURG EN OMGEVING

3°

Zwaar bewolkt
12% Neerslagkans
Windkracht: 4m/s WZW
Max 10 - Min 3

9° DO
9° VR
13° ZA
16° ZO
14° MA

Meer actueel Valkenburgs weer

ACTIES, EVENEMENTEN EN WIN EEN VOLVO V40

28 MAART T/M 6 MEI

De oproep.

Dit heeft vrijwel geen reacties opgeleverd.

5.2.2 Stap 1 - Het verzamelen van reeds beschikbare data

Belangrijk was om in kaart te brengen welke data er al beschikbaar waren op het gebied van gebouwen en bouwwerken, klein religieus erfgoed, grafmonumenten en cultuurhistorische landschapselementen om van daaruit op zoek te gaan naar aanvullingen.

Gebouwen en bouwwerken

Voor de gebouwen en bouwwerken waren dit ten eerste de 173 Rijksmonumenten in de gemeente. In 2013 was hier al een Excel-lijst van samengesteld, maar de betreffende data waren nog niet op kaart beschikbaar.

De tweede dataset die beschikbaar was, was de lijst met de zogenaamde 'MIP-panden'. MIP staat voor 'Monumenten Inventarisatie Project'. Het MIP was een landelijk initiatief waarbij medewerkers van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (toen nog Rijksdienst voor de Monumentenzorg) alle gemeenten in Nederland hebben bezocht tussen 1986 en 1995 om een opname te maken van de aanwezige waardevolle bouwkunst uit bouwperiode 1850 - 1940. In Valkenburg waren dat er ruim 300. Van deze 300 panden hebben er uiteindelijk 40 stuks de status Rijksmonument gekregen. In 2013 heeft een stagiair de MIP-panden in Excel-files verwerkt. Hiervoor was deze lijst slechts op papier te raadplegen.

Naam Complex/object :		FID-nummer :	
Straatnaam :	Lindenlaan	FID-nummer :	66
Huisnummer :	15	MIP-clairstnummer :	60
Toevoeging :		ObjectID :	10886
Postcode :	6301HA	X-coördinaat :	186335
Plaats :	Valkenburg lb	Y-coördinaat :	319654
Buurt/wijk :	Centrum	Bijzonder gebied :	Ja
Perceel :	VKB01 sectie A nummer 902	Inventaris_1 :	L-ZL-00043
Architect :		Inventaris_2 :	19880614
Bouwstijl :	eclectisch met classicist. elem.	Inventaris_3 :	
Gemeente :	VALKENBURG AAN DE GEUL	Datum foto :	20120425, 19880721
Provincie :	Limburg	Eigenaar :	E.M.F. Oosterhout (V) T.J.M. Vijgen (M)
Inventaris :	Zuid Limburg		
Oorspr. functie :	Woonhuis		
Huidige functie :	Woonhuis		
Bouwjaar :	1890		
Type (compl./obj.) :	Object		
Aantal objecten :			
Gevels :			
Baksteen. Natuursteen.			
Vensters :			
Houten deur. Houten rechthoekige vensters. Groot venster glas in lood art deco-stijl.			
Dakvorm :			
Zadeldak. Pannen. Houten dakkapel.			
Bijgebouwen :			
Interieur :			
Groenaanleg :			
Motivering :			
In het kader van de inventarisatie van belang vanwege de voorbeeldfunctie qua toegepaste stijl in deze periode in deze plaats.			
Bijzonderheden :			
Omschrijving :			
Asymmetrische gevelopbouw. Het middendeel van de frontgevel springt iets vooruit. De speklagen geven de gevel een sterk horizontaal accent.			

Foto

Foto

Voorbeeld van een gedigitaliseerd MIP-pand (Lindenlaan 15)

Klein religieus erfgoed

Voor de categorie klein religieus erfgoed waren er twee bronnen beschikbaar. De websites www.veldkruus.nl en www.wegkruisen-chriswillems.nl. Chris Willems uit Ubachsberg, Bestuurslid van Stichting Kruisen en Kapellen Limburg, heeft honderden wegkruisen in beeld gebracht in heel Limburg, en heeft hiervoor in 2019 zelfs een lintje ontvangen. Met de makers van beide websites is contact gezocht en heeft er uitwisseling van informatie plaatsgevonden. De verkregen informatie gaf een goed overzicht. De objecten zijn vervolgens stuk voor stuk gecontroleerd op huidige staat (staan deze objecten er nog allemaal). De lijsten zijn daarnaast aangevuld met nieuwe objecten die voorkwamen uit de eigen inventarisatie.

Voorbeeld van een wegkruis in Strucht (links) en Engwegen (rechts)

Grafmonumenten

Voor grafmonumenten was er één bron beschikbaar. In 2009 is er op verzoek van de gemeente een inventarisatie en cultuurhistorische waardering gemaakt van de grafmonumenten op de gemeentelijke begraafplaatsen Cauberg, Langen Akker, Broekhem, Sibbe en de Joodse begraafplaats aan de Dwingel door bureau Hulsman & Hulsman. De begraafplaatsen die geen eigendom zijn van de gemeente (Schin op Geul, Houthem-St. Gerlach, Oud-Valkenburg, Joodse begraafplaats Cauberg) zijn hierin destijds niet in meegenomen. Tijdens de inventarisatie zijn deze alsnog meegenomen.

Cultuurhistorische landschapselementen

Voor wat betreft de laatste categorie, de cultuurhistorische landschapselementen, waren er nog geen concrete of bruikbare bronnen bekend voorafgaand aan de inventarisatie.

Nummer: 87
Datering: 1885
Tenaamstelling: W. Pieters
Stijl: neoclassicisme
Type: stèle met kruis
Materiaal: hardsteen
Grafische vormgeving: kapitalen met schreef, verzonken aangebracht
Tekst: I.H.S./ Bid voor de ziel/ van/ den Wel Edel Achth. Heer/ oud-burgemeester van Voerendaal/ in den ouderdom/ van 69 jaar/ R.I.P.
Figuratieve motieven/symboliek: kruis, krans, rouwsluier
Decoratieve motieven: acroteria, lijn- en frijwerk
Signatuur: Levarlet
Overige bijzonderheden: stèle met uitkragende hoogvormige top en acroteria, geprofileerde sokkel, en een leliekruis op de top
Waardering:
Funerair- en religieushistorisch: van lokaal belang als voorbeeld van een gesigneerde 19de eeuwse stèle, compleet met acroteria, leliekruis, teksten en fraai motieven, waaronder een rouwsluier met krans
Cultuurhistorisch: van lokaal belang als één van de oudste onderdelen van deze begraafplaats en mogelijk van belang vanwege de burgemeester van Voerendaal

Nummer: 328
Datering: 1890
Tenaamstelling: M. Ubachs
Stijl: traditioneel
Type: stèle met kruis
Materiaal: hardsteen, marmer, porselein
Grafische vormgeving: kapitalen zonder schreef, verzonken aangebracht en gezwart
Tekst: R.I.P.
Figuratieve motieven/symboliek: Keltisch kruis
Decoratieve motieven: lijn- en frijwerk
Accessoires: corpus, tekstlintje
Overige bijzonderheden: de romp van de stèle gaat over in de smallere stam van het kruis; de romp wordt geflankeerd door lagere zijstukken met afgeschuinde zijkanen
Waardering:
Funerairhistorisch: van lokaal belang als voorbeeld van een evenwichtig opgebouwde laat 19de eeuwse stèle met Keltisch kruis, corpus en fraai afhangend tekstlintje
Cultuurhistorisch: van lokaal belang als één van de oudste objecten van deze begraafplaats

Voorbeeld opname uit rapport Hulsman & Hulsman

5.2.3 Stap 2 - Op zoek naar aanvullende data; inventarisatie en beschrijving

Gebouwen en bouwwerken

De panden van de MIP-lijst geven een beeld van de bouwkunst tussen 1850-1940. Een overzicht van gebouwen en bouwwerken met cultuurhistorische waarde vóór en na deze tijdsperiode ontbrak nog. De verwachting was dat er met name nog objecten van vóór 1850 gevonden zouden worden tijdens de inventarisatie. Binnen de gemeente Valkenburg aan de Geul zijn immers nog voor een groot deel intacte historische kernen en lintbebouwing aanwezig. Bij lintbebouwing concentreert de bebouwing zich dan langs oude doorgaande wegen. Langs deze wegen liggen vaak nu nog oude boerderijen. In vrijwel alle kernen in Valkenburg is deze structuur nog te herkennen.

Bij de inventarisatie van gebouwen en bouwwerken is dan ook eerst gezocht binnen de lintbebouwing van de oude dorpskernen. Daarbij is in de aanwezige bebouwing gezocht naar de aanwezigheid van historische kenmerken zoals het gebruik van mergel, vakwerk, muurankers enz.

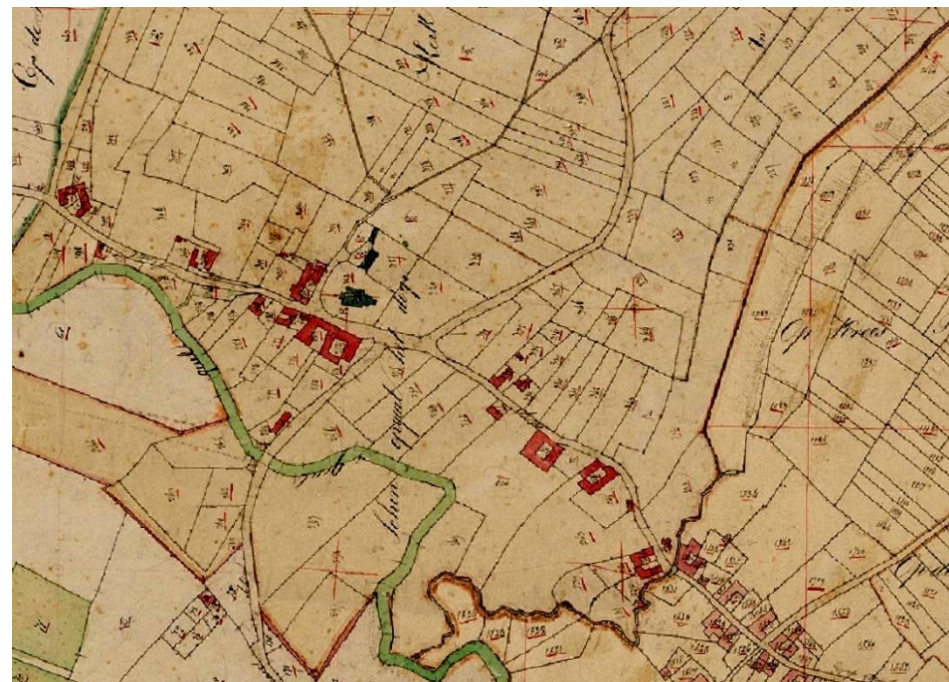

Voorbeeld lintbebouwing in de kern IJzeren

De volgende kernen, dan wel clusters van bebouwing, zijn geïnventariseerd:

- Berg	- Terblijt	- Broekhem	- De Heek	- Emmaberg
- Euverem	- Gerendal	- Houthem	- Houthemerberg	- St. Gerlach
- IJzeren	- Sibbe	- Keutenberg	- Oud-Valkenburg	- Plenkert
- Rasberg	- Ravensbosch	- Schin op Geul	- Schoonbron	- Engwegen
- Strabeek	- Strucht	- Walem	- Vilt	- Vroenhof
- Vilterheide	- Valkenburg centrum			

Een belangrijke bron die informatie verschaft over de historische lintbebouwing zijn de eerste kadastrale kaarten van Valkenburg aan de Geul die in 1832 zijn gemaakt. In 1811 gaf Napoleon al opdracht om het Franse Rijk, waar Nederland toen onder viel, te karteren zodat er onder andere op een meer efficiënte grondbelasting geheven kon worden. Van alle hierboven opgesomde kernen/gebouwenclusters in Valkenburg aan de Geul is dit kaartmateriaal bewaard gebleven en ten behoeve van de inventarisatie grondig geanalyseerd.

Uitsnede van een gedeelte van het kadastrale kaart uit 1832 van Schin op Geul

Door de oude kadastrale kaarten over de huidige kadastrale kaarten te leggen kon de huidige bebouwing vergeleken worden met de rode gebouwcontouren van de oude kadastrale kaarten. Op basis van overeenkomsten in deze contouren, uiterlijke kenmerken en luchtfoto's is een inschatting gemaakt of het een pand betreft dat er in 1832 (en waarschijnlijk ook daarvoor) al aanwezig was en daarmee mogelijk cultuurhistorische waarde heeft. Kenmerken als het gebruik van mergel, vakwerk, Oud-Hollandse dakpannen en muurankers kunnen hier een indicatie zijn maar ook de bouwvorm en plaatsing (carrévorm, L-vorm, positie van pand vlak aan de weg). Als het huidige gebouwcontour volledig overeenkomt met de vorm en plaatsing van de oude rode gebouwcontour van het kadastrale minuutplan dan kan dit ook een indicatie zijn dat het een oud gebouw betreft.

In de periode na 1832 waren deze gebouwen ook onderhevig aan veranderingen. Muren werden gepleisterd, nieuwe muren werden opgetrokken vóór de oude muren, delen werden verbouwd, aangebouwd of gesloopt. Ondanks deze aanpassingen kan er nog een historische kern in het gebouw aanwezig zijn.

Tijdens de inventarisatie zijn naast het kadastrale minuutplan van 1832 ook de oudere Tranchotkaart (1806) en de kaart der Oostenrijkse Nederlanden (1771-1777) geraadpleegd. Alle pandcontouren die ingetekend staan op het kadastrale minuutplan zijn daarmee vergeleken.

Een voorbeeld van een pand dat terug te vinden is op alle drie de kaarten is de huidige Hoeve Euverem. De contouren van de hoeve zijn door de jaren heen deels gewijzigd maar ook deels gelijk gebleven. Hierdoor ontstaat er een verwachtingswaarde van een oude kern die waarschijnlijk terug gaat naar de jaren '70 van de 18^e eeuw en misschien wel nog ouder. In het geval van Hoeve Euverem is dit aannemelijk, aangezien deze oorspronkelijk gebouwd is als pachthoeve van Kasteel en Landgoed Oost.

Hoeve Euverem op een recente luchtfoto

Hoeve Euverem op het kadastrale minuutplan 1832

Hoeve Euverem op de Tranchotkaart 1806

Hoeve
Euverem op
de kaart der
Oostenrijkse
Nederlanden
(Ferrariskaart)
1771-1777

De hierboven beschreven werkwijze is toegepast bij alle panden met een 'rode contour' op de kadastrale kaart van 1832. Een deel van deze panden zijn in het verleden al als Rijksmonument aangewezen en hebben daardoor een beschermde status gekregen. De panden uit de inventarisatie die niet als rijksmonument aangewezen zijn hebben de werkterm 'cultuurhistorisch pand' gekregen, waarmee in dit geval potentiële gemeentelijke monumenten worden bedoeld.

Om volledig te zijn en om panden niet uit te sluiten die ná 1832 gebouwd zijn maar wel een cultuurhistorische waarde hebben, zijn eveneens alle straten en panden in de gehele gemeente bekeken die buiten de historische lintbebouwing vallen. Deze straten zijn fysiek bezocht of digitaal via Streetview-software onderzocht. In deze inventarisatieronde zijn ook overige bouwwerken meegenomen, zoals bijvoorbeeld waterputten, bakhuisjes, kalkovens, muren, hekpijlers etc. In totaliteit zijn er meerdere duizenden gebouwen en bouwwerken bekeken en geanalyseerd. Waar nodig (en beschikbaar) zijn er ook bouwvergunningen opgevraagd uit het gemeentelijke archief of het archief van het Regionaal Historisch Centrum Limburg (RHCL).

Alle gebouwen en bouwwerken met een cultuurhistorische verwachtingswaarde zijn gefotografeerd, beschreven en gerangschikt per kern. Deze documenten zijn doorgezet naar de heemkundeverenigingen die ze van aanvullende informatie hebben voorzien. Zo hebben zij bijvoorbeeld van verschillende panden de geschiedenis beschreven en daarnaast gebouwen en bouwwerken toegevoegd aan de lijst. Het aanleveren van

informatie door, en het controleren van de informatie van, de heemkundeverenigingen heeft een zéér grote meerwaarde gehad in het project.

Uiteindelijk zijn er in totaal meer dan 1300 gebouwen en bouwwerken geïnventariseerd en beschreven die een cultuurhistorische waarde hebben, maar zijn er gedurende het proces dus ook heel veel gebouwen en bouwwerken bekeken die uiteindelijk geen cultuurhistorische waarde bleken te hebben. Deze zijn daarom ook niet opgenomen in de inventarisatie.

Een draaiput
met puthuisje in
de Groenstraat
te IJzeren

Hekpijlers aan de Kenkersweg in Sibbe

Resten van een kalkoven achter de spoorlijn in Schin op Geul

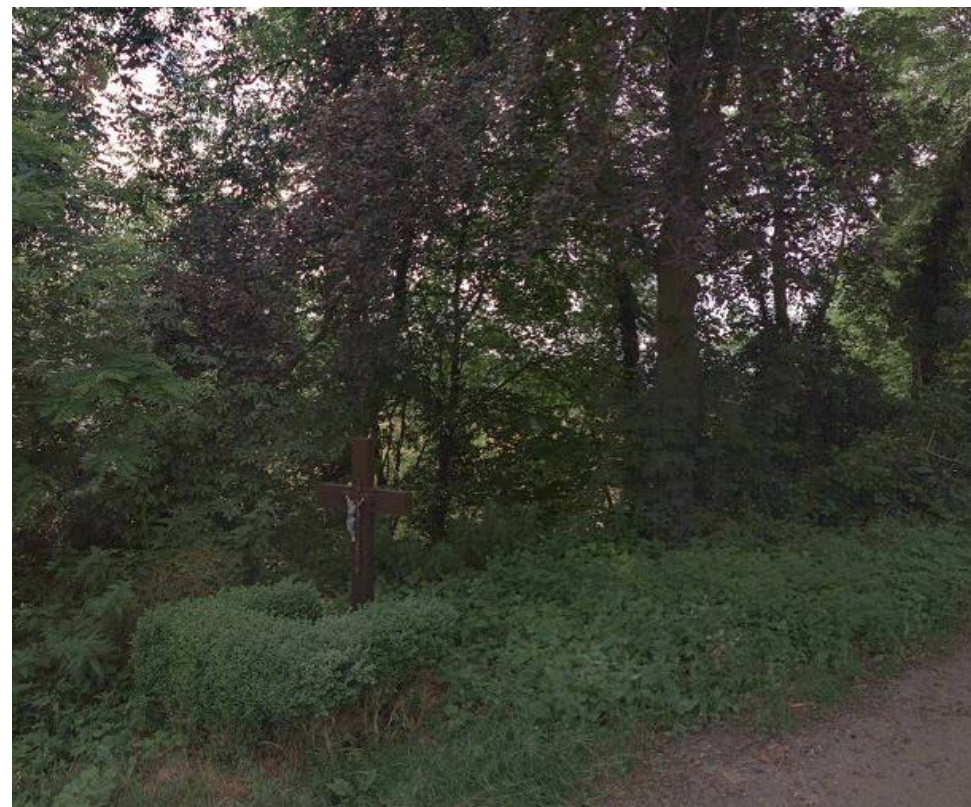
Object & Nummer	Locatie	Bijzonderheden
1. Woonhuis/voormalige hoeve	Maastrichterweg 1 & 1a, 6301 BH	Mergelhoefe. (Deel) contour op kadastraal minuutplan te zien. <i>Historisch Genootschap: De kern van het gebouw is 18e eeuw. De voormalige boerderij met bijbehorende landerijen vormde één van de oudste leengoederen. In 1743 was het goed verpacht aan de familie Ploumen.</i>
2. Hekpijlers en deel van de aansluitende muur	Sibberkerkstraat, tussen huisnummer 100 en 94 in	Van mergel. Het bouwwerk waar dit waarschijnlijk de toegangspoort naar was is zelfs niet meer op het minuutplan te zien. <i>Historisch Genootschap: De hekpijlers vormden met de twee hekpijlers aan de Kenkersweg de formele achteringangen van de Herenboerderij aan de Dorpstraat die rond 1820 is gebouwd door de familie Dagnelje uit Maastricht. De herenboerderij is later gesplitst en deels vernieuwd. Het herenhuis is gehandhaafd: Dorpstraat 47.</i>

Voorbeeld van de beschrijving van twee panden met daarbij de aanvullende informatie van Historisch Genootschap Sibbe-Ijzeren.

Klein religieus erfgoed

Voor wat betreft het klein religieus erfgoed was het beginpunt de al eerdergenoemde websites: www.veldkruis.nl en www.wegkruisen-chriswillems.nl. De wegkruisen, kapellen en heiligenbeelden die op deze websites in beeld zijn gebracht, zijn stuk voor stuk bezocht (fysiek of online met Streetview) en gecontroleerd op huidige staat. Enkele objecten bleken inmiddels verdwenen.

Voor aanvullingen op deze data is er contact gezocht met Werkgroep Kruisen & Kapellen Valkenburg. Zij onderhouden een aantal wegkruisen in de gemeente en beschikken over een inventaris. Tenslotte zijn ook de heemkundeverenigingen gevraagd om het overzicht aan te vullen. Net zoals bij de gebouwen en bouwwerken is al het klein religieus erfgoed vervolgens beschreven, voorzien van foto's, en geordend per kern. In de beschrijving is tevens de omringende beplanting opgenomen, omdat het klein religieus erfgoed vaak een ensemble vormt met de daarbij geplante begroeiing. In totaal zijn er ruim 220 objecten geïnventariseerd en beschreven.

Wegkruis in de Vauwerstraat te Houthem (object 1 in de tabel op p. 49)

Objectnummer	Classificatie	Type	Omringende beplanting	Tekst	Beschrijving
1	Klein religieus erfgoed	Wegkruis	Een lage heg rondom het kruis	INRI	Een houten kruis met corpus In een nis aan de zijgevel is een beeldje van Maria geplaatst. Het wordt niet specifiek genoemd in de geveende omschrijving van het Rijksmonument
2	Klein religieus erfgoed op/aan een Rijksmonument	Heiligenbeeld bij/op woonhuis			Heilige Gerlachusput
3	Klein religieus erfgoed & tevens Rijksmonument	Put			Mariakapel met mergelversiering en gothische toren
4	Klein religieus erfgoed & tevens MIP-pand	Kapel			Gietijzeren kruis met corpus. Tevens een kleine beeldje van de Heilige Gerlachus op een sokkel door Leo Disch
5	Klein religieus erfgoed	Wegkruis	Drie lindebomen achter het kruis		Houten kruis met zadeldak en corpus aan de gevel van de St. Gerlachus kerk. Het wordt niet specifiek genoemd in de redengevende omschrijving van het Rijksmonument
6	Klein religieus erfgoed	Heiligenbeeld			Grafkapel van de families Corneli en Selys de Faes op de begraafplaats St. Gerlach
7	Klein religieus erfgoed op/aan een Rijksmonument	Gevelkruis			Het betreft een kruis op een stenen sokkel met in het midden een beeldje van Gerlachus. Het bevindt zich bij de bistro
8	Klein religieus erfgoed & tevens Rijksmonument	Kapel			'Modern kruis' op een roestijzeren plaat die in de gevel van het pand gemetseld is
9	Klein religieus erfgoed	Kruis		<i>'In cruce Salus Mgr. F.R. Wiertz Episc. J.M. Keulers par. MCMXCVII'</i>	
10	Klein religieus erfgoed	Kruis			Rijksmonumentale kapel van mergel met een beelde van de Heilige Gerlachus op een sokkel door Leo Disch
11	Klein religieus erfgoed & tevens Rijksmonument	Kapel	Achter de kapel een hoge eik die in 1938 geplant is ter ere van de geboorte van koningin Wilhelmina		Houten kruis met zadeldak en corpus
12	Klein religieus erfgoed	Gevelkruis		INRI	Houten kruis met corpus en een plaatje met tekst die zich op een wegsplitsing bevindt
13	Klein religieus erfgoed	Wegkruis	Achter het kruis een grote dennenboom. Verder een perkje met bloemen en struiken	<i>'Gij voorkomt leed en diepe smart als gij uw verstand gebruikt met uw hart'</i>	De Calvariekapel. Een kapelletje van mergel met een beeldje van de kruisiging van Jezus. Het is in de gevel van het pand van de inwoners van Houthem om te bidden en bidden

Uitsnede Excel-schema inventarisatie Klein Religieus Erfgoed Houthem.

Grafmonumenten

Voor de begraafplaatsen in gemeentelijk eigendom was er al een cultuurhistorische inventarisatie en waardering beschikbaar van Bureau Hulsman & Hulsman. De begraafplaatsen Schin op Geul, Houthem-St. Gerlach, Oud-Valkenburg en het Joodse gedeelte van begraafplaats Cauberg moesten nog in beeld gebracht worden. Afgezien van de Joodse begraafplaats Cauberg gaat het daarbij om begraafplaatsen bij kerken met een middeleeuwse oorsprong. De verwachting was vooraf daarom dan ook dat hier nog oude graven aanwezig zouden zijn. Daarnaast zijn ook graven die niet persé oud, maar waar wel een persoon begraven ligt die betekenis heeft gehad voor Valkenburg aan de Geul, meegenomen. Deze graven hebben dan meer cultuurhistorische dan een bouwhistorische waarde.

Alle graven zijn ter plaatse bekeken, gefotografeerd, beschreven en op kaart aangegeven. Ook is er onderzoek gedaan naar de historische achtergrond van de begravenen(n) en hun connectie met Valkenburg aan de Geul. Uiteindelijk heeft de inventarisatie (exclusief de inventarisatie van Bureau Hulsman & Hulsman) ruim 200 grafmonumenten opgeleverd. Ook hier hebben de heemkundeverenigingen de data bekeken en waar mogelijk aangepast of aangevuld.

Plattegrond met nummering begraafplaats Schin op Geul

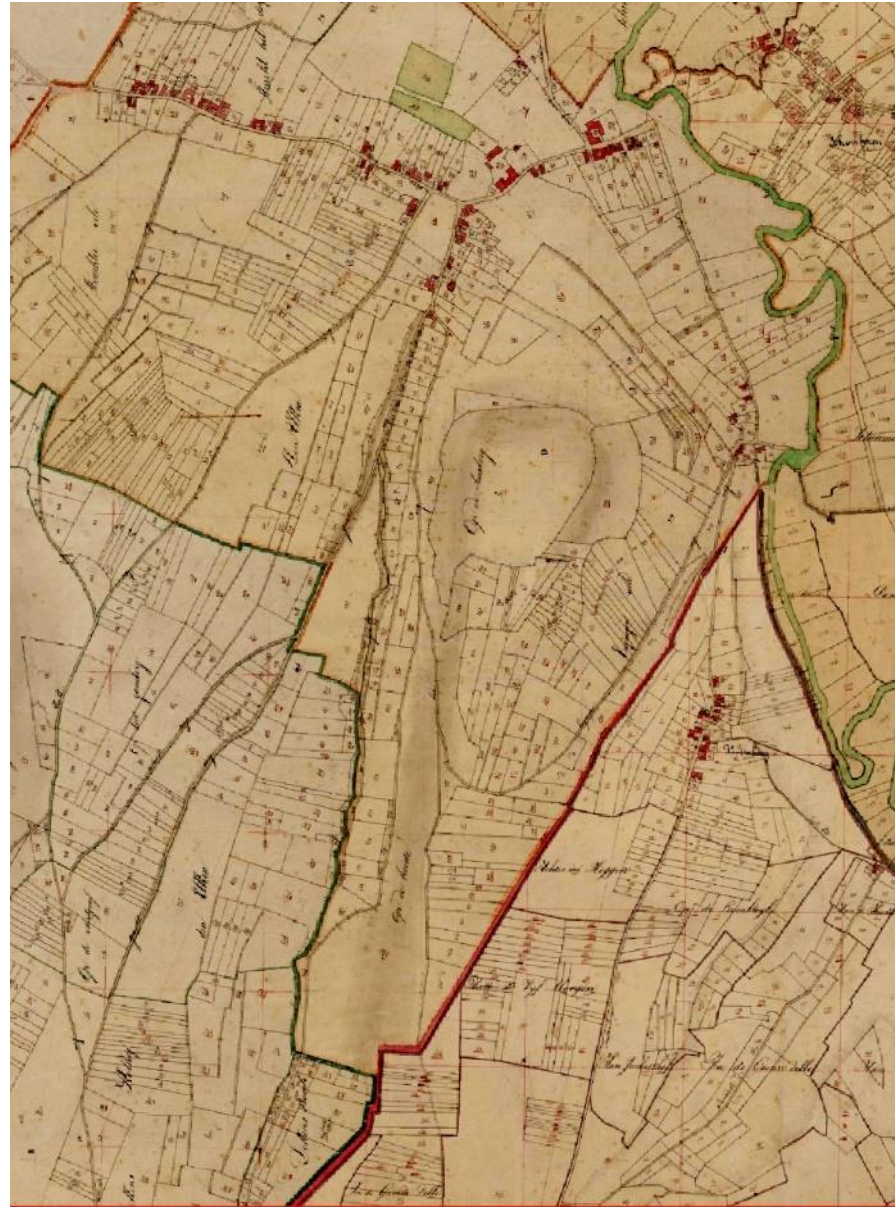

Grafmonumenten 7 en 17 begraafplaats Schin op Geul (Elisabeth Hortense de Pitteurs & haar echtgenoot Louis Libert Villers de Pité)

Cultuurhistorische landschapselementen

Deze categorie is vrij nieuw in het kader van erfgoed en dit verklaart ook waarom er voorafgaand aan de inventarisatie relatief weinig gegevens beschikbaar waren op dit gebied. Met cultuurhistorische landschapselementen en structuren worden de zichtbare en tastbare resten bedoeld die het menselijk ingrijpen in het landschap in het verleden tonen. Voorbeelden hiervan zijn onder andere grafstenen, hakhoutstoven, knotbomen, (vlecht)hagen, hoogstamboomgaarden, holle wegen, bomenlanen en solitaire monumentale bomen zoals bijvoorbeeld grensbomen.

Als eerste stap om deze categorie in beeld te krijgen is er contact gelegd met IKL. IKL stelde een gis-kaart beschikbaar met hierop alle 'kleine landschapselementen' waar zij de afgelopen jaren bij betrokken zijn geweest. Daarbij was er geen onderscheid gemaakt tussen cultuurhistorische landschapselementen en jonge elementen. Om aanvullende gegevens te verzamelen is er zowel bureauwerk als veldwerk verricht. Via lucht- en hoogtereliëf kaarten van AHN is het grondgebied van de gemeente Valkenburg aan de Geul gescand op cultuurhistorische landschapselementen. Daarop zijn grafstenen,

Links: Uitsnede van de hoogtereliëfkaart (Gerendal) met hier duidelijk de graften te herkennen; Rechts: een uitsnede van het Gerendal op de kadasterkaart 1832

holle wegen en hoogstam boomgaarden goed te herkennen. Op basis van deze kaarten is het overgrote deel van de graften geïnventariseerd.

Ook hier bleken de eerste kadastrale kaarten van 1832 én de Tranchotkaart bruikbaar om de elementen te kunnen plaatsen binnen de landschapsgeschiedenis. Op deze kaarten zijn landschapselementen zoals graften en boomgaarden namelijk ingetekend.

Er is hier dan ook deels dezelfde inventarisatiemethode toegepast als bij de gebouwen en bouwwerken. Als er een landschapselement of structuur in het huidige landschap te zien is, die ook ingetekend is op de kadastrale kaart van 1832 of op de Tranchotkaart, ontstaat er een verwachtingswaarde voor wat betreft de ouderdom van dit element of structuur. Daaronder ook knotbomen of bomenrijen. Knotbomen werden in het verleden onder andere als perceelafbakening gebruikt. Wanneer we in het huidige landschap een rij knotbomen (of een solitaire knotboom) aantreffen met een omtrek van 3 meter of meer die corresponderen met een perceelsgrens op de kadastrale kaart van 1832 of de Tranchotkaart, dan betreft het historische elementen. Zo zijn honderden elementen geïnventariseerd.

Knotbomenrij bij Kasteel Schaloen

Knotbomenrij op precies dezelfde plek op de Tranchotkaart

Om een zo compleet mogelijk beeld te krijgen is ook veldwerk verricht. Op de luchtfoto's en hoogtereliëfkaarten zijn kleinere elementen niet altijd te zien of te herkennen. Om cultuurhistorische landschapselementen 'in het veld' te kunnen herkennen is de hulp van Ecologisch Adviesbureau Maes ingeschakeld. Bert Maes is onder andere gespecialiseerd in cultuurhistorisch groen en was ook al betrokken bij een gelijksoortig project in Gemeente Stein. Hij heeft veel informatie verschaft over de verschillende soorten landschapselementen die voorkomen in de gemeente Valkenburg aan de Geul, op welke plaatsen ze veelal voorkomen, hoe ze te herkennen zijn en hoe de ouderdom in te schatten is zodat er op gerichte wijze veldwerk verricht kon worden.

Voorbeeld van een vlechthaag

Het veldwerk is uitgevoerd door de beleidsmedewerkers cultureel erfgoed van de gemeente Valkenburg aan de Geul en leden van de Heemkundeverenigingen Houthem-St. Gerlach, Schin op Geul en Historisch Genootschap-Sibbe IJzeren. Daarbij is het te onderzoeken grondgebied van de gemeente (ruim 36,9 km²), onderling verdeeld. Naast landschapselementen en structuren heeft deze groep ook de gebouwen en bouwwerken, grafmonumenten en het klein religieus erfgoed geïnventariseerd.

veldformulier cultuurhistorie landschapselementen/bomen en struiken. Gem.Valkenburg a/d Geul.

opnamernr (jmdn): 12112801		Locatie: Lindenaan					
type object:	bos	houtwal	heg	laan	straat	plein	div.
bomen:	aantal	omtrek	hoogte	hist.vorm	plantdat.	div.	
	lindes			loofgang	c 1800		
heesters:	/						
landschap:	bos	weiland	akkerland	dorp	landgoed	anders	
Waardstelling (A,B,C):	gaafheid	zeldzaamheid	karakteristiek	cult.hist waarde			
	A	222	A	A			
opmerkingen:	oude loofgang (berceuse) in dorpsstraat						

Voorbeeld van een veldformulier om in te vullen tijdens het veldwerk

Er is voorafgaand aan de inventarisatie door Bert Maes een cursusdag georganiseerd ten behoeve van het leren herkennen van cultuurhistorische landschapselementen in het veld en de gegevens die bij de inventarisatie genoteerd moeten worden. Vervolgens heeft iedere heemkundevereniging een werkgebied gekozen waar zij aan de slag zijn gegaan.

Alle ingevulde veldformulieren, kaarten en foto's zijn verzameld en door de verantwoordelijke ambtenaar gecontroleerd en gedigitaliseerd. In totaal heeft het veldwerk ruim 500 aanvullende elementen, bovenop de data die reeds voort waren gekomen uit het bureauwerk, opgeleverd.

Bijvangst? Replica's historische wandreclames en struikelstenen

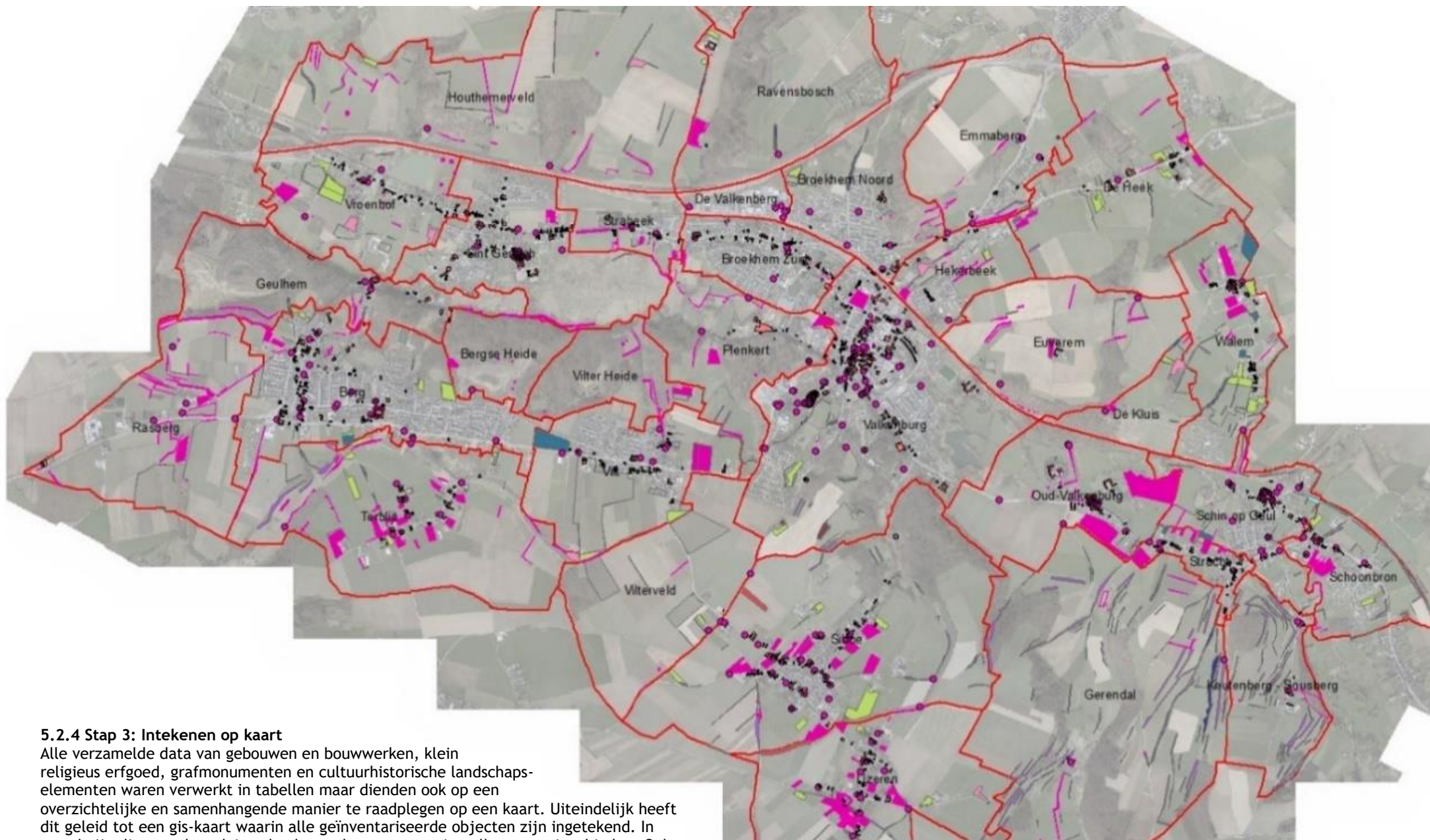
Als bijvangst zijn ook de replica's van historische wandreclames van stichting Teekens aan de Wand en de struikelstenen opgenomen in de inventarisatie. Hoewel deze vrij recent zijn, en het geen historische elementen zijn, is er wel een connectie met de geschiedenis van Valkenburg.

Struikelstenen bij Nieuweweg 14

Wandreclame Koninginneweg 2

5.2.4 Stap 3: Intekenen op kaart

Alle verzamelde data van gebouwen en bouwwerken, klein religieus erfgoed, grafmonumenten en cultuurhistorische landschapselementen waren verwerkt in tabellen maar dienden ook op een overzichtelijke en samenhangende manier te raadplegen op een kaart. Uiteindelijk heeft dit geleid tot een gis-kaart waarin alle geïnventariseerde objecten zijn ingetekend. In totaal zijn dit meerdere duizenden losse elementen en tientallen attentiegebieden. Ook zijn alle Rijksmonumenten gecontroleerd en ingetekend, omdat ook daarvan nog geen digitale kaart beschikbaar was.

De overzichtskaart

5.2.5 Stap 4 - Waardering en criteria

De laatste stap in het proces was het (laten) waarderen van alle geïnventariseerde elementen. Deze waardering is uitgevoerd door twee professionele bureaus. Buro4, gespecialiseerd in bouwhistorie, heeft de gebouwen en bouwwerken, het klein religieus erfgoed en de grafmonumenten bekeken en gewaardeerd. Ecologisch Adviesbureau Maes heeft de landschapselementen bekeken gewaardeerd.

Ecologisch Adviesbureau Maes gebruikte bij het waarderen van de landschapselementen met erfgoedwaarde twee sets van kenmerken en criteria: één voor de natuurwaarde en één voor de cultuurhistorische waarde.

- 1) Bij de natuurwaarde is uitgegaan van de tijdslaag van vóór ca. 1850 waarbij de kans op wilde, ofwel autochtone, bomen en struiken groot is. Daarmee is de natuurwaarde extra groot. Binnen dit kader kunnen waarderingen in zeer hoog, hoog en vrij hoog gehanteerd worden. Dat is afhankelijk van de ouderdom, de gaafheid, de diversiteit, de oppervlakte en de authenticiteit.
- 2) Bij de cultuurhistorische waarde gaat het om historisch-geografische kenmerken, cultuurhistorische kenmerken van de landschapselementen en cultuurhistorische kenmerken van de bomen en struiken. Binnen dit kader kunnen waarderingen in zeer hoog, hoog en vrij hoog gehanteerd worden. Dat is afhankelijk van de ouderdom, de gaafheid, de diversiteit en de oppervlakte en de authenticiteit.

Kenmerken en criteria van de natuurwaarden en cultuurhistorische waarden zullen elkaar deels overlappen. Het gebruik van kenmerken en criteria is uiteraard afhankelijk van de kennis en ervaring van de inventariseurs. Ook het seizoen kan beperkingen opleveren. Een belangrijk deel van het veldwerk is in het winterseizoen uitgevoerd waardoor de herkenning van bomen en struiken lastig is en ook het maken van foto's minder gunstig.

Hierna is het herkennen van wilde bomen en struiken benoemd (kader 1), de criteria die betrekking hebben op de bomen en struiken zelf (kader 2) en criteria die betrekking hebben op de groeiplaats (kader 3).

Kader 1

Hoe herkennen we een wilde boom of struik

Aangeplante inheemse bomen en struiken zijn niet zonder meer te onderscheiden van hun wilde of autochtone verwanten. Ervaren veldwerkers kunnen wel heel wat morfologische verschillen vaststellen, maar in de praktijk worden autochtone bomen en struiken onderscheiden door middel van een aantal kenmerken of criteria. De criteria hebben zowel betrekking op de boom zelf (kader 2) als op de groeiplaats (kader 3).

Kader 2

De belangrijkste criteria die de boom of struik zelf betreffen:

- *de boom of struik is een wilde variëteit, geen cultuurvorm van een inheemse soort*
- *de boom of struik maakt een niet-aangeplante indruk*
- *het betreft een zichtbaar oude boom of struik, een oude stoof van voormalig hakhout of spaartelg (op enen gezet)*
- *DNA onderzoek geeft indicaties over de autochtoniteit*

Kader 3

De belangrijkste criteria voor het opsporen van oude boskernen:

- *het landschapselement komt voor op historische topografische kaarten van ca. 1775-1879 of ouder*
- *het landschapselement maakt in het veld een oude en ongestoorde indruk*
- *het bodemtype en de groeiplaatsomstandigheden komen min of meer overeen met de natuurlijke standplaats van de soort*
- *de boom of struik komt voor in het ter plaatse natuurlijke of afgeleide vegetatietype*
- *er zijn plantensoorten aanwezig in de boom-, struik- of kruidlaag die indicatief zijn voor oude bosplaatsen of houtwallen*
- *de standplaats ligt binnen het natuurlijke verspreidingsgebied van de betreffende soort*
- *in of nabij de standplaats komen oude natuurlijke of cultuurhistorische elementen voor zoals beekmeanders, wallen, greppels, graften, holle wegen en oude perceelsgrenzen*
- *de bosranden zijn vaak niet kaarsrecht maar onregelmatig*

Overige criteria

- *uit archieven blijkt een hoge ouderdom van de groeiplaats of indicaties voor het autochtone karakter. Ook archeobotanisch onderzoek en oral history kunnen waardevolle bijdragen leveren*

Op basis van bovenstaande kaders en criteria is er vervolgens een waardering toegekend aan de geïnventariseerde elementen: niet waardevol, vrij waardevol, waardevol of zeer waardevol. Ook heeft Bert Maes kaarten aangeleverd met waardevolle oude boskernen en bomen en struiken, als ook ensembles van groen erfgoed aangewezen.

Cultuurhistorische kenmerken van landschappelijk groen erfgoed:

- ◊ *De geomorfologische onderlegger van een landschapselement. Voorbeelden zijn oude oeverwallen langs rivieren, drooggevallene beekmeanders, grubben en holle wegen in het heuvelland, stuwwallen, etc.*
- *De historisch-geografische onderlegger: de ontginningsgeschiedenis, specifieke inrichtingen ten behoeve van bijvoorbeeld agrarische, militaire, religieuze of industriële activiteiten. Te denken valt aan een kampenlandschap of polder, aan verdedigingslijnen of kloosterparken.*
- *De percelingsvormen met perceelsgrenzen, sloten, wallen e.d.*
- *De aard van de groene historische landschapselementen: bos, park, houtwal, houtsingel, laan, heg, struweel.*
- *De aard van het historisch beheer van de beplanting zoals opgaande bomen, hakhout, knotbomen, heggen, struiken of combinaties ervan.*
- *De plaats van de beplanting ten opzichte van de wal (op de wal of op het talud), de sloot of greppel, de beek, de perceelgrens, berm of combinaties ervan.*
- *De exacte taxonomie van soorten bomen en struiken.*
- *De voor de plek of regio specifieke ondersoorten, variëteiten, cultivars en exoten en hun cultuurhistorische betekenis daarbij.*
- *Indien mogelijk de historische functies van de bomen en struiken als afscheiding, grens, tegenhouden van vee, wild of mensen.*
- *Indien mogelijk historische gebruik van de bomen en struiken (en kruiden of de aanwezige fauna) zoals veevoer, geriefhout, brandhout, houtskool, touwvezel, eek, vruchten, noten, thee, kruiden, geneesmiddelen en winning van honing.*

Buro4 heeft voor de bouwhistorische waardering van de gebouwen en bouwwerken, het klein religieus erfgoed en de grafmonumenten de volgende methodes gehanteerd:

Juridische basis selectie en aanwijzing

De basis en het juridische kader voor selectie en aanwijzing van gemeentelijke monumenten wordt gevormd door de Monumenten/Erfgoedverordening van de gemeente. De Monumenten/Erfgoedverordening verstaat onder een monument: "een zaak die van algemeen belang is wegens zijn schoonheid, betekenis voor de wetenschap of cultuurhistorische waarde".

De primaire criteria voor selectie en aanwijzing van gemeentelijke monumenten zijn dan ook:

- Schoonheid
- Betekenis voor de wetenschap
- Cultuurhistorische waarden.

Selectiecriteria

Voor de selectie van gemeentelijke monumenten zijn een aantal aanvullende selectiecriteria gehanteerd die zijn afgeleid zijn van de bovengenoemde primaire criteria. Daarnaast is per selectiecriteria een weegfactor (wf) ontwikkeld. Hierbij is gezocht naar een evenwichtige verdeling van de score over de drie primaire selectiecriteria. De weegfactoren worden (per selectiecriteria) vermenigvuldigd met de waardering van het potentiële monument (c.q. score) op het selectiecriteria:

- ensemblewaarde of ruimtelijke samenhang bebouwde omgeving of landschap (wf: 1)
- ruimtelijk beeldbepalend en markant omgeving (wf: 2)
- toenmalige en hedendaagse esthetische kwaliteit (wf: 2)
- gaafheid (wf: 4)
- zeldzaamheid (wf: 3)
- architectuurhistorie (wf: 4)
- bouwhistorie (wf: 4)
- uiting plaatselijke geschiedenis (wf: 4)

Waardering (score) per selectiecriteria

Per selectiecriteria geldt een waardering (c.q. score) van 0 tot 5 punten. Score 0 betekent dat het criteria op het potentiële monument niet van toepassing is of geen waarden bevat. Bij een score van 5 is het criteria geheel van toepassing op potentiële monument en is er sprake van zeer hoge waarden.

Selectie

De eerste selectie ontstaat door de score van de verschillende selectiecriteria te vermenigvuldigen met de weegfactoren en bij elkaar op te tellen. Hiermee kan op eenvoudige wijze een eerste selectie worden gemaakt. Deze eerste selectie wordt vervolgens op onvolkomenheden gescreend. De bovenstaande werkwijze heeft het voordeel dat, op basis van het budget van de gemeente en het op grond hiervan aan te wijzen maximaal aantal objecten, vrij eenvoudig een grens kan worden gesteld. Voor de niet geselecteerde objecten die toch een beeldbepalend karakter bestaat de mogelijkheid om in de welstandsnota een lijst met beeldbepalende panden op te nemen, waarvoor (voor zover nog niet aanwezig) aanvullende welstandscriteria worden ontwikkeld.

Naast het waarderen van de aangeleverde elementen heeft Buro 4 zelf nog een selectie van 150 panden toegevoegd die niet meegenomen waren in de inventarisatie. Op basis van de totaalscore en de beschrijving zijn de objecten in vier categorieën verdeeld. Categorie 1 is toegekend aan de objecten met de hoogste waarden en categorie 4 aan de objecten met de laagste waarden. De categorieën 1 en 2 komen vanwege hun waarden in aanmerking voor bescherming. Bij de categorieën 3 en 4 zijn de waarden te gering of zelfs afwezig.

nr	criteria	waarde vanwege	aspect monumenten-verordening	schoonheid	Betekenis voor de wetenschap	cultuurhistorie	totaal weefactor
1	<u>ensemblewaarde of ruimtelijke of structurele samenhang met gebouwde omgeving of landschap</u>	de betekenis van het object als onderdeel van de historische nederzittingsstructuur of vanwege de historisch-ruimtelijke relatie met de directe omgeving waarbij het object maakt deel uit van een gebied waarvan de wegen, verkaveling, bodem- en groenstructuren een oorspronkelijke indruk wekken of veranderingen hebben ondergaan waarbij het oorspronkelijke beeld herkenbaar is gebleven.	<u>schoonheid</u>	1			1
2	<u>beeldbepalend</u>	het object is ruimtelijk bepalend c.q. markant voor de omgeving	<u>schoonheid</u>	2			2
3	<u>toenmalige en hedendaagse esthetische kwaliteit</u>	de architectuur-historische architectuur-historische betekenis in relatie tot de esthetische kwaliteit van het ontwerp	<u>schoonheid</u>	2			2
4	<u>gaafheid</u>	de architectonische gaafheid het exterieur/interieur. Het object heeft veranderingen ondergaan waarbij het oorspronkelijke beeld herkenbaar is gebleven.	<u>schoonheid en wetenschappelijke waarde</u>	2	2		4
5	<u>zeldzaamheid</u>	het bijzondere materiaalgebruik, de bijzondere detaillering of bijzondere ornamenten.	<u>schoonheid en wetenschappelijke waarde</u>	1	2		3
6	<u>architectuurhistorie</u>	Architectuurhistorische kenmerken van de traditionele bouwstijl in de regio dan wel van een landelijke bouwstijl	<u>wetenschappelijke en cultuurhistorische waarde</u>		2	2	4
7	<u>bouwhistorie</u>	Historische constructiewijze (oude kern)	<u>wetenschappelijke en cultuurhistorische waarde</u>		2	2	4
8	<u>uiting plaatselijke geschiedenis</u>	de betekenis voor de plaatselijke geschiedenis als uitdrukking van een culturele sociaal-economische sociaal-economische bestuurlijke of geestelijke ontwikkeling	<u>cultuurhistorische waarde</u>			4	4
<u>totaal weefactoren</u>				8	8	8	24

Klein Religieus Erfgoed en Grafmonumenten

Bij de waardering van het klein religieus erfgoed en de grafmonumenten op de begraafplaatsen is in tegenstelling tot de methode van score op selectiecriteria, die bij de gebouwen en bouwwerken gebruikt is, de methode van deselectie gehanteerd. Geïventariseerde objecten zijn daarbij gedeselecteert om één of meerdere van de volgende redenen:

- Object heeft te weinig bijzonderheid (uniciteit).
- Object heeft te weinig kwaliteit.
- Object is roerend goed: makkelijk verplaatsbaar en daardoor niet locatie-specifiek.
- Object is aan private kant van gebouw bevestigd (bijv. zij- of achtergevel of op binnenplaats) en daardoor niet door gemeenschap beleefbaar
- Object is buiten oorspronkelijke context (en context is niet te achterhalen): bijvoorbeeld weg- of grafkruizen die los tegen een gevel of op een binnenplaats zijn geplaatst
- Monumenten voor individuele verkeersslachtoffers: zijn privémonumenten. Meestal lage kunsthistorische waarde, meer van individuele emotionele waarde dan van gemeenschapswaarde.

Attentiegebieden

In de gecombineerde data van de inventarisatie tekenen zich op de clusterings van cultuurhistorisch waardevolle objecten af. Ze vormen samen een ensemble ofwel gebied dat daardoor een eigen cultuurhistorische waarde als dorps- of landschapsgezicht heeft naast die van het object. Vanwege deze ensemble waarde zijn attentiegebieden aangewezen. De waardering vloeit daarbij voort uit de waardering van de in dat gebied aanwezige cultuurhistorisch waardevolle objecten en het 'gezicht' dat zij in het ensemble vormen. Naast dorps- en landschapsgezichten konden ook op de begraafplaatsing clusterings van cultuurhistorisch waardevolle grafmonumenten geduid worden. Op basis van de inventarisatie, beschrijving en waardering zijn de volgende attentiegebieden aangeduid door Buro4 en Bert Maes. Voor de contouren van de attentiegebieden zie de cultuurhistorische waarden- en verwachtingen kaart in de bijlagen.

Oude linten in de historische dorpskernen

In deze straten staan veel oude bouwvolumes, meestal haaks op de weg, met zadeldak en voorgevel in rooilijn die ook op het minuutplan van 1832 vaak al voorkomen. Soms sterk verbouwd maar met name positionering en bouwvolumes zijn kenmerkend en beeldbepalend. Attentiegebied rondom oude lintbebouwing is daarom aan te bevelen. Anderen zoals de villabebouwing (XIXd -XXA) aan de Wehryweg, Geneindestraat en Broekhem en de vaillabebouwing aan de Pastoor Sartonstraat zijn uit een latere periode. Nieuwbouw niet in rooilijn laten plaatsvinden: doorbreekt zichtlijnen op oudere panden.

Historische dorpsk:

- Kern Valkenburg: Lindelaan, St. Pieterstraat en Pastoor Sartonstraat
- Walem
- Schin op Geul: Graafstraat, Kerkplein en Hoogbeek
- Sibbe: Dorpsstraat, Sibberkerkstraat, Gatsestraat, Kenkersweg en Maastrichterweg.
- Berg: Kleinstraat, Op de Bies en noordelijk deel Grote straat

- Terblijt
- IJzeren
- Oud-Valkenburg: lintbebouwing (Is als beschermd stad- en dorpsgezicht)
- Strucht: Strucht, noordelijke deel Luijtenweg en Grachtstraat.
- Vroenhof
- Villa bebouwing (XIXd -XXA) Wehryweg, Geneindestraat, Broekhem
- De Heek
- Engwegen
- Keutenberg

Historische cultuurlandschappen en oude boskernen

In deze landschappen en bossen komen veel cultuurhistorisch waardevolle landschapselementen voor waaronder: graften, hagen, (knot)bomen, hoogstamfruitboomgaarden, hakhoutstoven. Er zijn attentiegebieden voor cultuurlandschappen geduid bij:

- Rasberg
- Gerendal en omgeving

Oude boskernen zijn door Bert Maes geïdentificeerd bij delen van:

- Geulweg
- Schansweg
- Wolfsdriesweg
- Houthemheideweg en Langebergweg
- Lijksweg
- Polferbosch
- Kloosterbos (Oostelijk gedeelte)
- Schaelsberg
- Wijngaardsbos
- Biebos
- Sint Jansbos
- Oombos
- Gerendalsbos
- Sousberg
- Keutenberg

Begraafplaatsen

De volgende begraafplaatsen bezitten oude delen met een hoge dichtheid aan historisch waardevolle grafmonumenten die daarmee in aanmerking komen voor aanwijzing als attentiegebied:

- Houthem - Sint Gerlach
- Oud Valkenburg
- Schin op Geul
- Joodse begraafplaats van Meijlandstraat (Dwingel)
- Cauberg

6. Beleid

6.1 Visie en strategie

6.1.1 Visie

Valkenburg aan de Geul volgt met haar visie voor erfgoed de Europese, landelijke en Provinciale lijn. De uit de nota Belvedere afkomstige credo: 'behoud door behoedzame ontwikkeling' vat die visies voor ons erfgoed kernachtig samen. Valkenburg aan de Geul volgt dit landelijk uitgangspunt omdat het goed aansluit op de Valkenburgse visie van integrale, gebiedsgerichte stedelijke en landschappelijke ontwikkeling.

Er zijn twee soorten bedreigingen van het Valkenburgs cultureel erfgoed:

- Een gebrek aan menselijk ingrijpen, waardoor de tand des tijds vrij spel krijgt. Dit geldt zowel voor archeologie (natuurlijke degradatie van het bodemarchief) als voor monumenten (verval door leegstand of verwaarlozing)
- Onzorgvuldig menselijk ingrijpen, waardoor het cultureel erfgoed bewust, ongezien of onbedoeld verdwijnt (ontwikkeling zonder behoud).

Behoud door ontwikkeling zoekt het midden tussen een ontwikkeling zonder behoud (alles weg) en museaal behoud (alles blijft). Het nadeel van de eerste optie is dat cultureel erfgoed totaal verloren gaat. Het nadeel van de tweede optie is dat het cultureel erfgoed volledig buiten de economie en de maatschappij wordt geplaatst. Beide uitersten zijn onwenselijk. De medebeleving door burgers, bedrijven en instellingen is nodig en creëert draagvlak. Zo ontstaan kansen op medebeheer en duurzaam behoud. Bij behoud door ontwikkeling kunnen de kosten voor de overheid worden verminderd. Deze twee voordelen maken ruimschoots goed dat bij behoud door ontwikkeling niet altijd alles honderd procent intact blijft. Het is hiermee niet de bedoeling dat alle ontwikkelingen die de historiciteit aantasten geëligitimeerd worden. Behoud bereik je niet door ontwikkeling in algemene zin maar door specifieke ontwikkeling. En wel door een passende en verantwoorde ontwikkeling, een respectvolle of behoedzame ontwikkeling waarbij cultuurhistorie als één van de uitgangspunten wordt meegewogen in de besluitvorming. Maatwerk dus.

Dat past ook helemaal in de lijn van de werkwijze die de wetgever met de nieuwe Omgevingswet en het credo 'Nee tenzij wordt Ja mits' voor ogen heeft.

6.1.2 Strategie

Met de landelijke trend om steeds meer bevoegdheden te decentraliseren wordt de gemeente steeds meer zelf verantwoordelijk voor het erfgoedbeleid. De wijze waarop de gemeente haar verantwoordelijkheid wil nemen en haar missie wil realiseren, is samen te vatten in een vijftal punten:

- a. Gebieds- en objectgericht werken: In de cultuurhistorische waarden- en verwachtingenkaart staan alle cultuurhistorische relicten opgenomen (historische geografie (landschappen), elementen en gebouwde monumenten). Voor archeologie is al in 2009 een archeologische waarden- en verwachtingenkaart gemaakt. Op deze cultuurhistorische waarden- en verwachtingenkaart zijn gebieden, gebouwen, bouwwerken en landschapselementen aangewezen die aantoonbaar een

cultuurhistorische waarde hebben of waar deze onderbouwd verwacht kan worden. Zo worden prioriteiten gesteld voor zowel monumentenzorg als archeologie. In essentie kan voor historische landschappen en gebouwen dezelfde strategie gehanteerd worden als bij archeologie. Onderzoek bij een planontwikkeling in een vroegtijdig stadium welke erfgoedcomponenten er in het plangebied aanwezig zijn en welke waarde ze hebben. Gebruik dit als onderlegger voor de planontwikkeling.

- b. Interactief werken: Ontwikkelaars en planners zijn in de regel niet ongenegen aandacht te besteden aan cultuurhistorie, maar wel op zodanige wijze dat bestaande werkprocessen niet worden gefrustreerd en de risico's in tijd en geld in een vroeg stadium inzichtelijk zijn. Ook is het wenselijk andere belanghebbenden (bijv. omwonenden, maatschappelijke organisaties) bij plannen te betrekken omwille van kwaliteit en draagvlak.
- c. Proactief: Voor de integrale kwaliteit van ruimtelijke plannen en projecten is het van belang dat het aspect cultureel erfgoed in een zeer vroeg stadium bij de planvorming wordt meegewogen. Zo bestaat ook de meeste kans op succes voor behoud van cultureel erfgoed.
- d. Kansen benutten: Cultureel erfgoed is niet alleen een beperking maar ook een kans. Cultuurhistorie kan als basis voor stedelijke ontwikkeling dienen: dit is het meest ideale en erfgoedvriendelijke uitgangspunt (zie nota Belvédère).
- e. Integraal: Juist vanwege het brede belang van cultureel erfgoed liggen er volop mogelijkheden voor een inhoudelijk integrale benadering. Kernwoorden daarbij zijn transparantie (archeologische cultuurhistorische waarden-, verwachtingen-, en beleidskaarten, eenduidige werkprocessen), betrouwbaarheid (afspraken nakomen), en de bereidheid verder te kijken dan het werkterrein van de eigen vakdiscipline, juist omwille van het behoud van cultureel erfgoed.

Voorbeelden van Valkenburgse projecten met behoud door ontwikkeling:

Uitgevoerd:

Kasteelhoeve Gen Hoes - woningen
Stadsmuur en stadsgracht Halderpark - retentievijver en herinrichting park;
Grendelpoort - reconstructie
Chateau Sint Gerlach - Hotel, conferentiecentrum en restaurant;
Hoeve Broers - Burgemeester Quicks coffee & more

Gepland:

Franciscanessenklooster/Pradoegebouw - Hotel
Kasteel Oost - Hotel
Kasteel Geulzicht - WoZoCo

6.2 Valkenburgs Planologisch Erfgoedbeleid

Op dit moment wordt naast de procedure voor omgevingsvergunning voor het wijzigen van een rijksmonument het bestemmingsplan als instrument gebruikt om het gemeentelijk archeologische erfgoed te beschermen. Hierin moet echter ook nog het gebouwde en cultuurlandschappelijke gemeentelijke erfgoed opgenomen worden. Daarvoor is gekeken naar de systematiek die onder andere de gemeente Maastricht gebruikt. Het erfgoed wordt daarin (juridisch) beschermd door voorwaarden in het bestemmingsplan in plaats van, zoals dat traditioneel gebeurde, een aparte gemeentelijke monumentenlijst bij de monumentenverordening.

Gebieden met een bijzondere, cultuurhistorisch waardevolle identiteit worden via een dubbelbestemming in het bestemmingsplan opgenomen. De erfgoedbestemming komt boven op de primaire bestemming als woondoeleinden, bedrijfsdoeleinden, groen enz. Alle waardevolle elementen die bijzondere aandacht verdienen, zoals veldkruisen, beeldnisjes, monumentale hekwerken of afscheidingsmuren, maar ook groenelementen als waterpoelen, haagstructuren, hoogstamboomgaarden, grensbomen e.d. worden op de bestemmingsplankaart aangeduid en net als de archeologische attentiegebieden beschermd door een bouwverbod en aanlegvergunningstelsel.

Naast deze historisch-geografische elementen zijn er ook bijzondere gebouwen en bouwwerken die Valkenburg aan de Geul extra wil beschermen via de omgevingsvergunning voor het bouwen. Op de bestemmingsplankaart worden deze monumentale objecten aangeduid als 'Waarde Cultureel Erfgoed: Gebouwen en bouwwerken'. Voor deze gebouwen en bouwwerken vervalt het vergunningvrij bouwen (Bijlage 2 Bor art. 4a). In de praktijk houdt dat in, dat, waar voorheen bijvoorbeeld vergunningvrij een dakkapel aan de achterkant of zonnecollectoren en antennes of nieuwe deuren en ramen konden worden aangebracht, nu een omgevingsvergunning voor het bouwen moet worden aangevraagd. Op die manier wordt geregeld, dat de kwaliteit van het pand niet nodeloos wordt aangetast.

De implementatie van het Valkenburgs Planologisch Erfgoedbeleid loopt parallel aan de ontwikkelingen van de Omgevingswet en de geconsolideerde bestemmingsplannen die vanaf de inwerkingtrding van de Omgevingswet (1 juli 2022) automatisch omgezet worden naar een omgevingsplan. Zo wordt het Valkenburgs Planologisch Erfgoedbeleid gemeentedekkend ingevoerd. Het cultuurgoed krijgt via de dubbelbestemming 'Waarde Cultureel Erfgoed' een vaste positie binnen het bestemmingsplan en later het omgevingsplan waardoor de ruimtelijke kwaliteiten op het gebied van cultuurhistorie, architectuurhistorie, landschap en archeologie integraal beheersbaar worden.

De voordelen van het Valkenburgs Planologisch Erfgoedbeleid ten opzichte van het traditioneel aanwijzen via de gemeentelijke monumentenverordening:

- één van de grootste voordelen van deze beschermingsmethode is dat er geen extra omgevingsvergunning voor het wijzigen van een monument nodig is. Er ontstaat geen extra vergunningstelsel wat aanmerkelijk makkelijker is voor de burger.
- Het is een integrale benadering van beschermen waardoor verschillende onderwerpen via één systeem beschermd en inzichtelijk zijn.

- Er is geen langdurige procedure voor de aanwijzing nodig zoals bij gemeentelijke monumenten. Dit is geïntegreerd in de vaststellingsprocedure van het bestemmingsplan.
- Er is bescherming mogelijk op verschillende niveaus: objectmatig, elementen, ruimtelijke structuren en stedenbouwkundige concepten.
- Het is een ontwikkelingsgerichte benadering, waarbij cultuurhistorie binnen de belangenafweging wordt meegenomen.
- Het sluit aan bij de bestaande en nieuwe landelijke regelgeving.
- Het bestemmingsplan, en straks het omgevingsplan, wordt in een vroeg stadium geraadpleegd, waardoor een vroegtijdige afstemming ontstaat met projectontwikkelaars en waardoor ontwerpers en ontwikkelaars van de cultuurhistorie gebruik kunnen maken als inspiratiebron.
- Het bestemmingsplan en het omgevingsplan zijn flexibele en degelijke toetsingsinstrumenten. Ze laten veel ruimte open voor nader beleid, zoals bijvoorbeeld het opstellen van praktijkgerichte richtlijnen.
- De systematiek van het Maastrichts Planologisch Erfgoedregime, en dus ook het Valkenburgs Planologisch Erfgoedbeleid, wordt ondersteunt door de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed.

De aandachtspunten van het VPE:

- De interieurbescherming van de gebouwen voelt vaak bedreigend voor een eigenaar. Omdat de interieurs niet meegenomen zijn bij de inventarisatie, is er geen 'nulmeting', waardoor illegale bouwwerkzaamheden niet kunnen worden beoordeeld. De summiere beschrijvingen van het merendeel van de rijksmonumenten in het monumentenregister brengen echter een vergelijkbaar probleem met zich mee.
- Bestemmingsplannen hebben een veeleisende wijzigingsprocedure. Bijvoorbeeld bij een in de inventarisatie vergeten object of het tussentijds ontstaan van andere opvattingen, is planaanpassing minder eenvoudig. Hiervoor is een bestemmingsplanwijziging noodzakelijk.
- Burgers zullen meer legeskosten moeten gaan betalen waar vooralsnog geen vergoeding tegenover staat (zie paragraaf 6.3 subsidies). Omdat vergunningsvrije werkzaamheden in bepaalde gevallen vergunningplichtig worden, zal dit ten opzichte van de huidige situatie een vermeerdering van de vergunningaanvragen tot gevolg hebben: meer legeskosten voor de burger en een toename van werkdruk. Als men dit echter vergelijkt met de situatie dat gemeentelijke monumenten via de traditionele manier zouden worden aangewezen dan is dit aanzienlijk minder vanwege de afwezigheid van de omgevingsvergunning voor het wijzigen van een monument. Bovendien ligt de traditionele aanwijzing niet in lijn met de ontwikkeling van de Omgevingswet en het Omgevingsplan.
- Praktijkervaring zal moeten uitwijzen hoe hanteerbaar de systematiek is, of er aanpassingen noodzakelijk zijn en op welke manier deze moeten worden vormgegeven. De ervaring met een vergelijkbaar regime voor archeologie geven echter vertrouwen. De specifieke werking van het Valkenburgs Planologisch Erfgoedbeleid wordt hieronder nader toegelicht.

Het beschermen van ruimtelijke waarden in het bestemmingsplan wordt opgelegd door het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) en na de invoering van de Omgevingswet het Besluit Kwaliteit Leefomgeving (Bkl). Het nieuwe aan het VPE is dat het systeem, net als het archeologiebeleid, ontwikkelingsgericht is door duidelijke richtlijnen en dat er een

koppeling is gelegd met de erfgoedverordening. Door in de erfgoedverordening de begripsbepaling 'monument' is uit te breiden, wordt het beschermd cultureel erfgoed in het bestemmingsplan uitgesloten van vergunningsvrij bouwen. Er wordt als het ware een koppeling gelegd tussen de Wet Ruimtelijke Ordening en de Woningwet, zodat een dekkend regime ontstaat.

In het bestemmingsplan is een integrale bescherming op maat mogelijk in plaats van de traditionele fragmentarische en objectgerichte aanpak. De relevante bouwstenen van het bestemmingsplan voor de toepassing van het Valkenburgs Planologisch Erfgoedbeleid zijn de verbeelding, de regels en de toelichting. Op de verbeelding is aangegeven welke objecten, structuren en gebieden zijn geselecteerd voor initiële bescherming (aanwezige en verwachte waarde). De regels zijn verbonden aan een bouw- en aanlegvergunning en de beschrijving in hoofdlijnen geeft aan hoe met het cultuurgoed dient te worden omgegaan. In de toelichting wordt verwezen naar het onderliggende cultuurhistorisch onderzoek dat de gekozen bescherming motiveert. De omgevingsvergunning voor het wijzigen van een monument is in dit systeem alleen van toepassing op rijksmonumenten.

De toets van plannen aan cultuurhistorische waarden vindt nu plaats via de bouw- en aanlegvergunning. Naast de reguliere welstandstoets op basis van de welstandsnota vindt in de bestemmingsplantoets de afweging op grond van cultuurhistorie plaats. Daarvoor kan de gemeente de aanvrager vragen om een rapport van een cultuurhistorisch onderzoek te overleggen opgesteld door een onafhankelijke terzake deskundige. Denk daarbij aan een bouwhistorisch-, tuinhistorisch- of landschapshistorisch onderzoek. Net als bij het archeologiebeleid kan er in eerste instantie een rapport van een inventariserend onderzoek gevraagd worden in de vorm van een cultuurhistorische quickscan. Op basis daarvan kan de gemeente bepalen of er een diepgaander verkennend cultuurhistorisch onderzoek of meer nodig is. Voor de uitvoering van het onderzoek en het onderzoeksrapport worden de daarvoor beschikbare richtlijnen van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed en URL's gehanteerd. Tevens wordt er advies gevraagd aan de gemeentelijke Monumenten/Erfgoedcommissie en na de inwerkingtreding van de Omgevingswet de gemeentelijke adviescommissie (voor de fysieke leefomgeving). Bij de beoordeling hanteren de gemeente en de commissie de algemene richtlijnen zoals opgenomen in hoofdstuk 7.1 van deze beleidsnota.

De dubbelbestemming 'Waarde Cultureel Erfgoed' ligt op elementen en gebieden met een bijzondere cultuurhistorisch waardevolle identiteit waaraan voorwaarden en richtlijnen zijn gekoppeld. Deze elementen en gebieden zijn met een contour aangeduid op de bestemmingsplankaart. Één van de voorwaarden hierbij is dat nieuwe ontwikkelingen binnen deze contour geënt worden op de cultuurhistorische uitgangspunten. Op deze manier is cultuurhistorie een van de onderdelen in de belangenafweging bij toekomstige ontwikkelingen en doordat dit instrument al in een vroeg stadium wordt gehanteerd, kan het tevens dienen als inspiratiebron voor ontwerpers en ontwikkelaars. Een van de grote voordelen van het Valkenburgs Planologisch Erfgoedbeleid is de mogelijkheid van gradaties in beschermingsniveau. Dit wil zeggen dat niet het volledige cultureel erfgoed dezelfde bescherming krijgt, maar dat verschil in het beheer gemaakt wordt. Stedenbouwkundige structuren vragen om een ander beschermingsniveau dan architectonisch waardevolle objecten.

Concreet betekent dit dat binnen de dubbelbestemming 'Waarde Cultureel Erfgoed' verschillende beschermingsgradaties zijn opgenomen, te weten:

- **Aanlegvergunning:** wijzigingen van cultuurhistorisch waardevolle zaken zoals 'werken, geen bouwwerk zijnde' worden beheerd via een aanlegvergunning. Dit zijn bijvoorbeeld:
 - Waardevolle cultuurhistorische elementen: zoals veldkruisen, beeldnisjes, monumentale hekwerken en afscheidingsmuren.
 - Waardevolle landschappelijke elementen: zoals graften, holle wegen, haagstructuren, hoogstam boomgaarden en waardevolle bomen.
 - Waardevolle interieurelementen van gebouwen en bouwwerken: zoals keldergewelven, kapconstructies, schouwen, trappen, stucplafonds en vloeren.
 - Sloopwerkzaamheden van gebouwen en bouwwerken zijn aanlegvergunningplichtig;
- **Omgevingsvergunning voor het bouwen:** daarnaast zijn er ook meerdere gebouwen en bouwwerken die we extra willen beschermen. Dit zijn de gebouwen en bouwwerken die bij de inventarisatie naar voren zijn gekomen en waaraan een waarde is toegekend. Deze waardevolle gebouwen en bouwwerken zijn verdeeld in twee categorieën:
 - **Dominant bouwwerk:** integraal beschermd door het uitsluiten van bouwvergunningsvrije werkzaamheden en een aanlegvergunning voor waardevolle interieurelementen. Dit betekent dat, waar voorheen vergunningsvrij een dakkapel aan de achterkant van het pand geplaatst kon worden, nu een omgevingsvergunning voor het bouwen moet worden aangevraagd. Dit geldt bijvoorbeeld ook voor het aanbrengen van zonnecollectoren, antennes, vervangen van deuren en kozijnen, rolluiken, erfafscheidingen, speeltoestellen enz. Dit betekent niet dat deze werkzaamheden per definitie niet meer mogelijk zijn. Het gaat erom dat de manier waarop de werkzaamheden worden uitgevoerd de kwaliteit van het pand niet aantasten. Dit zijn de gebouwen en bouwwerken die door Buro 4 bij de waardering geplaatst zijn in categorie 1.
 - **Kenmerkend bouwwerk:** hiervoor geldt dezelfde bescherming met dien verstande dat alleen de buitenzijde beschermd is en wel het gedeelte dat vanaf de openbare weg zichtbaar is (façadezorg). Dit zijn de gebouwen en bouwwerken die door Buro 4 bij de waardering geplaatst zijn in categorie 2.
- **Primaire bestemming:** dit betekent dat de opbouw van stedenbouwkundige concepten en waardevolle structuren wordt vastgelegd door middel van de primaire bestemming. De bestemming gemeentelijk beschermd dorpsgezicht, landschapsgezicht, oude boskern of een deel van een begraafplaats wordt specifiek op de bestaande historische dorpskern, cultuurlandschap, bosgebied of deel van een begraafplaats gelegd. Dit wil zeggen dat de bebouwing, structuur en groenopstanden van deze bestemming in de toekomst wél kunnen worden gesloopt c.q. gerooid (als ze niet ook bescherming op een ander niveau genieten), maar er kan alleen in dezelfde structuur worden teruggebouwd, aangelegd of aangeplant.

Van Monumentenverordening naar Erfgoedverordening

De monumentenverordening gaat nu over in een erfgoedverordening. Aangezien het gemeentelijke taakveld tegenwoordig naast gebouwde monumenten ook archeologie en cultuurlandschappen beslaat is dit een passendere benaming. Via de erfgoedverordening worden een deel van de objecten op de cultuurhistorische waarden- en

verwachtingenkaart aangewezen als gemeentelijke monumenten. Om het Valkenburgs erfgoed juridisch te verankeren moet bij de vaststelling van het facetbestemmingsplan de erfgoedverordening aangepast worden door een toevoeging van de begripsomschrijving van monument. Hierdoor wordt de koppeling gelegd tussen de Woningwet en de wet Ruimtelijke Ordening en wordt duidelijk gemaakt dat een planologisch monument zich niet beperkt tot een pand of object maar daarnaast breed interpreteerbaar is (landschapselementen, terreinen, groenstructuren, ensembles, archeologisch waardevolle elementen en terreinen enz.).

Daarnaast dienen de indieningseisen aangescherpt te worden, zodat meer duidelijkheid ontstaat wanneer en met welke diepgang onderzoek dient plaats te vinden. Op deze manier kunnen programma's van eisen beter geformuleerd en toegepast worden. Vanwege de landelijke ontwikkelingen op het gebied van cultureel erfgoed en de aanscherping van het beleid op het gebied van archeologie en bouw- en cultuurhistorisch onderzoek is de actualisatie van de erfgoedverordening noodzakelijk.

Welstandsnota

In de procedure voor een omgevingsvergunning voor het bouwen is een toets aan de redelijke eisen van welstand verplicht. De criteria hiervoor zijn opgenomen in de Welstandsnota Bouwwerken 2020. Voor het cultureel erfgoed van Valkenburg wordt een welstandsadvies gegeven door de Stadsbouwmeester en een advies op een aanvraag voor omgevingsvergunning voor het wijzigen van een monument door de Monumentencommissie. Een goede ruimtelijke kwaliteit staat daarbij centraal. Van de monumentencommissie Mergelland maken de gemeenten Vaals, Gulpen-Wittem, Eijsden-Margraten en Valkenburg aan de Geul gebruik. Het secretariaat is bij de gemeente Valkenburg aan de Geul ondergebracht. Met de aanstaande inwerkingtreding van de Omgevingswet houden deze adviesorganen van rechtswege op te bestaan. De Omgevingswet verplicht een gemeente alleen tot het instellen van een adviescommissie met betrekking tot wijziging van rijksmonumenten, met uitzondering van archeologische monumenten. De Omgevingswet geeft de gemeente meer mogelijkheden voor de inrichting van het adviesstelsel. De adviescommissie kan dus ook een bredere taak krijgen. Samen met de andere deelnemende gemeenten wordt er gewerkt aan een voorstel voor een gezamenlijk adviesstelsel onder de Omgevingswet.

In de welstandsnota bouwwerken 2020 is al rekening gehouden met zowel rijks- als gemeentelijke monumenten doordat daarin de volgende bepaling is opgenomen: 'Bij het wijzigen, veranderen of verstoren van een monument (als bedoeld in artikel 2.1, lid 1, sub f en 2.2, lid 1, sub b Wet algemene bepalingen omgevingsrecht) kunnen uit oogpunt van monumentenzorg aanvullende eisen worden gesteld.'

Restauratierichtlijnen

Parallel aan de welstandscriteria, zijn voor het instandhouden van het cultureel erfgoed omgangsrichtlijnen opgesteld die eigenaren vooraf zoveel mogelijk inzicht en advies geven voor onderhoud en restauratie van monumenten. Dit voorkomt dat monumentale waarden per abuis verloren gaan en zorgt ervoor dat zo min mogelijk schade wordt veroorzaakt aan monumenten. Daarnaast heeft het een positief effect op de snelheid en efficiëntie van de ambtelijke planbeoordeling en de advisering door de Stadsbouwmeester en Monumentencommissie. De richtlijnen zijn verwoord in hoofdstuk 7.1 van deze

beleidsnota. Het vaststellen en de implementatie van de richtlijnen vormt een praktisch instrument parallel aan de welstandsnota en is van belang om zo transparant mogelijk te opereren.

De stichting Erkende Restauratiekwaliteit Monumentenzorg (ERM) heeft landelijke richtlijnen opgesteld voor de praktische uitvoering van restauraties. Een ERM-uitvoeringsrichtlijn bevat de technische afspraken, de juridische en de procedurele aspecten van het werk aan monumenten. De uitvoeringsrichtlijn beschrijft hoe een bepaald deel van het werk aan een monument het beste uitgevoerd kan worden; met de uitvoeringstechnieken en methoden die historisch verantwoord zijn en tegelijk aansluiten op moderne techniek. Zij houden rekening met de wettelijke eisen en de wensen op het gebied van comfort en duurzaamheid. De uitvoeringsrichtlijnen bevatten ook de technische specificaties van materialen, gebruik van producten, verbindingen etc. Deze richtlijnen worden, naast de in de voorgaande paragraaf genoemde richtlijnen, van toepassing verklaard voor het VPE. Voor de specifieke Limburgse en Valkenburgse situatie kunnen, indien een onafhankelijk deskundigen advies daartoe aanleiding geeft, aanvullende of afwijkende richtlijnen gehanteerd worden indien dit het behoud van de monumentale waarden ten goede komt. Denk daarbij bijvoorbeeld aan de restauratie van vakwerk of het toepassen van lokale bouwmaterialen als mergel en kunradersteen.

Toezicht en begeleiding

Op de uitvoering van de bouw- en aanlegvergunningen wordt door de toezichthouders van de afdeling VTH gecontroleerd. Doordat er bewust voor is gekozen om aan te sluiten op reeds bestaande vergunningstelsels nemen de toezichthouders tijdens hun reguliere controles vanzelf de erfgoedcomponent mee zoals die is vastgelegd is in de vergunning. Dat heeft als belangrijk voordeel dat de impact op de ambtelijke organisatie zoveel mogelijk wordt beperkt.

Maar een de implementatie van nieuwe regelgeving brengt hoe dan ook nieuw werk met zich mee en vraagt om specifieke kennis. Denk daarbij aan:

- Doordat een aantal ingrepen niet meer vergunningvrij uitgevoerd kunnen worden (Bijlage 2 Bor art. 4a) zal het aantal aanvragen om omgevingsvergunning voor het bouwen iets toenemen. Die extra aanvragen moeten door het team Vergunningen behandeld worden, door de beleidsmedewerker cultureel erfgoed beoordeeld worden en door het team VTH gecontroleerd worden.
- Er zullen meer vergunningaanvragen voorgelegd worden aan de gemeentelijke Monumentencommissie.

Met de geplande in werkingtreding van de Wet Kwaliteitsborging voor het bouwen gelijktijdig met de Omgevingswet op 1 juli 2022 wordt een deel van de toetsing en controle van aanvragen om omgevingsvergunning voor het bouwen aan het bouwbesluit verplicht bij gecertificeerde marktpartijen neergelegd. De gemeente toets deze aanvragen dan zelf niet meer aan het bouwbesluit. Ook in de gemeente Valkenburg aan de Geul is dit voor een deel van de aanvragen omgevingsvergunning voor het bouwen aan de orde. Daarmee is er ruimte de toetsing van de extra aanvragen om omgevingsvergunningen van initieel vergunningvrije ingrepen bij gemeentelijke monumenten.

AANBEVELINGEN:

- Implementeren van het Valkenburgs Planologisch Erfgoedbeleid in bestemmingsplannen middels een facetbestemmingsplan
- Monumentenverordening actualiseren naar een Erfgoedverordening
- Verklaar de omgangsrichtlijnen (H. 7.1) en de URL's van stichting ERM van toepassing op het VPE;

6.3 Duurzaamheid

Verduurzamen van gebouwen is in trek, ook onder eigenaren van beschermde monumenten en panden in beschermde stads- en dorpsgezichten. Bovendien moet Nederland meer duurzame energie opwekken, onder andere uit zonlicht. De gemeente Valkenburg aan de Geul ontwikkeld in het kader van het RES beleid op dit punt. Tegelijkertijd gaan ze ook over de vergunning bij beschermde monumenten en beschermde gezichten.

Bij deze gebouwen vraagt verduurzaming wel extra aandacht. De cultuurhistorische waarden mogen namelijk niet in het nauw komen. De Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed heeft hiervoor richtlijnen opgesteld die zij hanteren bij de beoordeling van verduurzamingsplannen bij Rijksmonumenten. Richtlijnen zijn er onder andere voor:

- na-isoleren van gebouwen
- zonnepanelen
- klimatologische condities voor het behoud van erfgoed
- windenergie, zonne-energie en bio-energie in historische cultuurlandschappen

Deze richtlijnen worden, naast de in de voorgaande paragraaf genoemde omgangsrichtlijnen en URL's, van toepassing verklaard voor het VPE. Voor de specifieke situaties blijft het mogelijk dat, indien een onafhankelijk deskundigen advies daartoe aanleiding geeft, aanvullende of afwijkende richtlijnen gehanteerd worden en de monumentale waarden niet onevenredig aangetast worden.

AANBEVELING: Hanteer bij de beoordeling van aanvragen om omgevingsvergunning voor het bouwen of aanlegvergunningen de door de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed opgestelde richtlijnen voor verduurzaming bij monumenten.

6.4 Herbestemming

Veel monumenten of delen van daarvan kunnen op den duur hun oorspronkelijke functie niet behouden. Denk daarbij aan kastelen, kloosters, boerderijen en kerken. Zo liggen de veestallen van de rustende boer die geen opvolging heeft kunnen vinden misschien wel leeg. Leegstaande (bij)gebouwen en ruimtes van grote monumenten zijn helaas geen uitzondering. Als deze gebouwen of ruimtes enige tijd niet gebruikt worden, worden ze meestal ook niet goed onderhouden. Verval, en daarmee verlies van cultureel erfgoed, dreigt dan. Als het verval eenmaal ingetreden is gaat het razendsnel. Een gebouw dat gebruikt wordt, wordt in de meeste gevallen ook goed onderhouden.

Met het weer in gebruik nemen van grote monumenten komt vaak ook herbestemming om de hoek kijken. De in de vorige paragraaf genoemde boer wil bijvoorbeeld graag een caravanstalling in zijn stal realiseren, de stal omvormen en er een woning voor zijn zoon met zijn gezin in beginnen of er een vakantiewoning in maken.

Bij verkoop van een monument denkt de nieuwe eigenaar misschien wel aan woningen, een hotel, een zorgcentrum of een restaurant beginnen in de boerderij, het kasteel, het klooster of de kerk. De erfgoedwaarden zijn hierbij, mits de nieuwe invulling met respect voor het monument wordt ingepast, gebaat. Het monument wordt weer onderhouden en daarmee bewaard. Het bestemmingsplan bepaald in eerste instantie of deze nieuwe functie op deze plek kan.

Bij rijksmonumenten zijn de mogelijkheden voor nieuwe functies al ruimer dan bij niet-rijksmonumenten. Voor gebouwen die in het VPE aangeduid worden met de 'Waarde Cultureel Erfgoed' en in de Erfgoedverordening als gemeentelijk monument komt dit door deze aanduiding ook binnen handbereik. Dit geldt o.a. voor de Structuurvisie, de gemeentelijke beleidsregel vakantiewoningen en appartementen en het beleidsregel ruim baan voor goede woningbouwplannen. Ze bieden meer mogelijkheden voor (functie)wijzigingen.

Structuurvisie Wonen Zuid-Limburg (SVWZL)

Het (huidige) woonbeleid ligt verankerd in de Structuurvisie Wonen Zuid-Limburg (SVWZL). Deze structuurvisie beoogd onder andere om de toekomstige woningvoorraad en plancapaciteit zo goed mogelijk af te stemmen op de verwachte toekomstige woonbehoefte. Een onderdeel daarvan is de compensatieplicht. Als nieuwe woningbouwinitiatieven worden ingediend, waarbij er woningen worden toegevoegd aan de woning- en/of planvoorraad, moeten deze worden gecompenseerd. Dat wil zeggen gecompenseerd met bijvoorbeeld direct gekoppelde sloop of onttrekking of een financiële compensatie. Sinds 2016 is voor monumenten een ontheffing van de compensatieplicht. Om herbestemming bij monumenten te stimuleren is dit een goed instrument.

Beleidsregel ruim baan voor goede woningbouwplannen

In de beleidsregel ruim baan voor goede woningbouwplannen is de richtlijn opgenomen dat een woningbouwinitiatief maatschappelijke meerwaarde moet hebben. Daarnaast is het uitgangspunt hierbij dat inbreiding voor uitbreiding gaat. Panden met een cultuurhistorische waarde hebben een maatschappelijke meerwaarde en maken daardoor meer kans binnen deze beleidsregel.

Gemeentelijke beleidsregel vakantiewoningen en appartementen

Deze beleidsregel hanteert het uitgangspunt dat in sommige gevallen de exploitatie van recreatief nachtverblijf financieel kan bijdragen aan het behoud van een monumentaal of cultuurhistorisch waardevol pand. Hiermee wordt de mogelijkheid geboden om bepaalde bouwdelen die hun gebruiksfunctie hebben verloren te kunnen blijven gebruiken. Het betreft dan ook meestal ook unieke locaties waar hoogwaardige recreatieve verblijven mogelijk zijn. Op deze plekken en voor dit doel zouden de gebruiksmogelijkheden in bepaalde gevallen verruimd kunnen worden. Exploitatie van recreatief verblijf kan op deze manier ondersteunend zijn voor het behoud van deze panden.

6.5 Erfgoed en toerisme

Valkenburg aan de Geul en toerisme zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Ons landschap is daarbij altijd een belangrijke factor geweest. In de voorbije jaren heeft de gemeente een omslag gemaakt in de kwaliteit van het toeristisch product. Van massa's jongeren en goedkope consumptie werken we steeds meer toe naar beleving en waardering. De wens voor meer kwaliteit in plaats van kwantiteit is in diverse delen van de gemeente geuit en bovendien een aanbeveling uit de regionale Visie VTE 2030 die in de zomer van 2020 is vastgesteld.

De inventarisatie en beschrijvingen van eerdergenoemd historisch waardevolle onroerende materiële erfgoed levert bewustwording op van het belang van bescherming van deze objecten. Het vormt daarmee ook een belangrijke kans om kleinschalige kwaliteit toe te voegen aan het (imago van het) toeristische product van Valkenburg. Het zijn namelijk de 'verborgen culturele parels' waar de 'cultuurtoerist'¹ naar op zoek is. Met deze doelgroep trekken we een toerist aan die enerzijds voldoende economisch perspectief biedt, en tegelijkertijd meer passend is bij de leefwaarden van onze eigen inwoners; zich bewust is van zijn omgeving en onze authentieke waarden waardeert en respecteert.

Het is daarom aan te bevelen om in een nieuwe toeristische visie nader te bepalen op welke manier dit waardevolle erfgoed bijdraagt aan het toewerken naar een meer robuuste en duurzame vorm van toerisme in Valkenburg aan de Geul.

AANBEVELING: de inventarisatie en waardenstelling van het cultureel erfgoed meenemen bij het opstellen van een nieuwe toeristische visie en/of het maken van toeristisch beleid

6.6 Subsidie

De Gemeente Valkenburg kent (nog) geen eigen subsidieregeling voor erfgoed. In de begroting van 2019 is wel € 150.000,- gereserveerd voor onderhouds- en restauratiesubsidies naar aanleiding van enkele concrete aanvragen daartoe. Deze aanvragen zijn niet aan te merken als buitenwettelijke subsidies als bedoeld in art. 4.23 lid 3. sub d. van de Awb. Daardoor is het ook niet mogelijk om de Algemene subsidieverordening Valkenburg aan de Geul 2016 desgewenst (deels) van toepassing te verklaren. In 2019 is vanuit deze begrotingspost een totaalbedrag van € 105.393,- toegekend aan 9 aanvragers. De subsidie voor het herstel van de fresco's in de Romeinse Katakomben en de subsidie voor de herbouw van de voormalige protestantse kerk in de Plenkertstraat, in 2021, zijn met middelen uit een ander begrotingspost gedekt. In alle gevallen hadden deze aanvragers een Brim/Sim subsidie van het rijk toegekend gekregen en/of subsidie uit de Monulisa-regeling of Klein Erfgoed regeling van de Provincie Limburg. Ook vóór 2019 heeft de gemeente Valkenburg ook al onderhouds- en restauratiesubsidies toegekend als aanvulling op rijks- en provinciale subsidies. In de periode 2007-2008 was dat voor een totaalbedrag van € 185.057,- en in de periode 2010-2011 voor een totaalbedrag van € 113.003,-.

Door de gemeente Valkenburg aan de Geul in gesubsidieerde onderhouds- en restauratieprojecten:

2007-2008 (€ 185.057,-)

- Consolidatie Kasteelruïne
- Restauratie fresco's St. Gerlachuskerk Houthem
- Restauratie kap en glas-in-lood H.H. Nicolaas en Barbarakerk Valkenburg
- Restauratie kap en glas-in-lood H.H. Mauritiuskerk in Schin op Geul

2010-2011 (€ 113.003,-)

- Sint Josephkerk te Broekhem;
- HH Monulphus en Gondulphus te Berg en Terblijt;
- Protestantse kloosterkerk te Valkenburg
- Tempeltje Romeinse Katakomben
- H.H. Nicolaas en Barbarakerk Valkenburg
- Gerlachuskerk Houthem

2019-2020 (€ 120.393,-)

- HH Nicolaas en Barbarakerk te Valkenburg;
- HH Monulphus en Gondulphus te Berg en Terblijt;
- HH Mauritius te Schin op Geul;
- Sint Gerlachuskerk te Houthem;
- Kloosterkerk Valkenburg;
- Sint Josephkerk te Broekhem;
- Kalkoven Biebosch te Sibbe;
- Grafmonument van jhr. Louis de Villers de Pit  te Schin op Geul;
- H. Familiekapel te Strabeek;
- Romeinse Katakomben;

2021 (€ 82.620,-)

- Herbouw en restauratie voorm. Prot. kerk Plenkertstraat

Tot 2017 kende de gemeente Valkenburg het Mergelfonds. Uit dit fonds werden subsidies verstrekt voor het toepassen van mergelbouwsteen bij restauratie en nieuwbouw.

De restauratie en onderhoudsbehoefte zal blijven. De vraag naar financiële ondersteuning daarbij ook. De vraag voor cofinanciering door de gemeente bij de Brim/Sim en Monulisa regelingen voor de Valkenburgse kerken, die gebaseerd zijn op een 6-jarig onderhoudsplan, zullen vanaf 2025-2026 opnieuw aangevraagd worden. Maar ook eigenaren van gemeentelijke monumenten zullen straks bij de overheid gaan aankloppen voor subsidie. Vooralsnog heeft alleen de Provincie subsidieregelingen die ook toegankelijk zijn voor eigenaren van gemeentelijke monumenten.

Financiële ondersteuning is essentieel om behoud van het cultureel erfgoed bij eigenaren en initiatiefnemers daarbij te stimuleren. Bij het aanwijzen van gemeentelijk cultureel erfgoed is het ontwikkelen van een eigen gemeentelijke financiële regeling van belang.

¹ Rapport 'Nieuw Valkenburg' door adviesbureau Cuijpers. 2007, blz.61.

Die regeling moet aansluiten bij de provinciale regelingen, maar ook bij de lokale behoefte. Een gemeentelijke bijdrage kan net het laatste zetje zijn om de restauratie- of onderhoudsbegroting sluitend te maken en daarmee het behoud van een monument of ander cultureel erfgoed mogelijk maken.

Voor de financiële ondersteuning van onderhoud en restauratie van gemeentelijk erfgoed is er jaarlijks een bedrag nodig van € 25.000,-. Deze inschatting is gemaakt op basis van gegevens van de buurgemeenten Gulpen-Wittem en Eijsden-Margraten en het Mergelfonds dat tot 2017 bestond. De ondersteuning van onderhoud en restauratie van gemeentelijk erfgoed past bij de maatschappelijke waarde die erfgoed vertegenwoordigt. Het biedt daarnaast een belangrijk tegenwicht aan het gevoel van een beperking bij de aanwijzing en bescherming van gemeentelijk cultureel erfgoed.

Naast het restant budget van € 44.607,- in de post voor subsidies voor onderhoud en restauratie is er in de begroting een investeringsreserve voor monumenten opgenomen die incidenteel ook voor subsidies ingezet kan worden. Daarin is nog een bedrag van ca. € 72.000,- voorhanden. Uit deze posten kan voorlopig geput worden. Daarna is het zinvol om structureel een bedrag in de begroting op te nemen voor subsidies voor onderhoud en restauratie van cultureel erfgoed. Voor de subsidie aanvragen waarvoor ook Sim-subsidie door het rijk en Monulisa subsidie door de Provincie wordt toegekend heeft het opnemen van een jaarlijks structureel bedrag, gezien het interval van 6 jaar, geen zin. Deze kunnen net als voorheen gezamenlijk, los van de op te stellen regeling, ter besluitvorming aan de gemeenteraad worden voorgelegd. Datzelfde is aan te bevelen voor omvangrijke subsidie aanvragen om het risico te voorkomen dat het beschikbare budget door 1 project (grotendeels) gebruikt wordt.

AANBEVELING: Stel een gemeentelijke subsidieregeling voor onderhoud- en restauratie van onroerend cultureel erfgoed van Valkenburg aan de Geul op en leg deze regeling gelijktijdig met het onder 6.2 genoemde facetbestemmingsplan ter vaststelling voor aan de gemeenteraad incl. een evaluatie t.b.v. continuering met bijbehorend dekkingsvoorstel.

Resumé aanbevelingen:

- Implementeren van het Valkenburgs Planologisch Erfgoedbeleid in bestemmingsplannen middels een facetbestemmingsplan;
- Actualiseer de Monumentenverordening naar een Erfgoedverordening;
- Verklaar de omgangsrichtlijnen (H. 7.1) en de URL's van stichting ERM van toepassing op het VPE;
- Hanteer bij de beoordeling van aanvragen om Omgevingsvergunning voor het bouwen of aanlegvergunningen de door de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed opgestelde richtlijnen voor verduurzaming bij monumenten;
- Neem de inventarisatie en waardenstelling van het cultureel erfgoed mee bij het opstellen van een nieuwe toeristische visie en/of het maken van toeristisch beleid;
- Stel een gemeentelijke subsidieregeling voor onderhoud- en restauratie van onroerend cultureel erfgoed van Valkenburg aan de Geul op en leg deze regeling gelijktijdig met het onder 6.2 genoemde facetbestemmingsplan ter vaststelling voor aan de gemeenteraad incl. een evaluatie t.b.v. continuering met bijbehorend dekkingsvoorstel.;

7. Bijlagen

7.1 Richtlijnen

7.2 Conceptregels bestemmingsplan

7.3 Cultuurhistorische waarden- en verwachtingenkaart

7.4 Catalogus inventarisatie, beschrijving en waardering cultureel erfgoed

a: gebouwen en bouwwerken

b begraafplaatsen

c: Inventarisatierapport begraafplaatsen Valkenburg Hulsman en Hulsman 2009

d: landschapselementen

e: klein religieus erfgoed

7.5 Enquêtes

7.1 Richtlijnen

7.1.1 Richtlijnen voor onderhoud, restauratie, wijziging en herbestemming van dominante bouwwerken, kenmerkende bouwwerken en voor waardevolle cultuurhistorische elementen.

De algemene uitgangspunten voor werkzaamheden aan cultuurhistorisch erfgoed zijn hieronder weergegeven. Of het nu een restauratie betreft, het aanpassen aan de huidige gebruikseisen of een herontwikkeling ten behoeve van toekomstig ander gebruik, de uitgangspunten die hieronder staan beschreven moeten altijd een leidende rol spelen in het denkproces van omgang met cultureel erfgoed. Als met gemotiveerde redenen voor vernieuwing en herontwikkeling wordt gekozen, dient dit eveneens te gebeuren vanuit deze cultuurhistorische randvoorwaarden.

Behoud gaat voor vernieuwen

Historische constructies, structuren en bouwmaterialen geven een pand belangrijke monumentale en historische waarde. Door de aanwezigheid hiervan is de geschiedenis en ontwikkeling van het monument afleesbaar. Vervangen of wijzigen van de bestaande constructies, structuren, materialen, details en indien van toepassing waardevolle interieuronderdelen gaan ten koste van de bouw- en cultuurhistorische waarde. Daarom dienen deze waarden gerespecteerd te worden.

Behoud door zorgvuldig ontwikkelen en vernieuwen

Toevoegingen dienen tot stand te komen op, in of bij de minst kwetsbare plekken van het beschermde pand. Een eigentijds ontwerp heeft hierbij de voorkeur, waarbij moderne materialen mogelijk zijn, mits passend bij de bestaande textuur en het kleurengamma. Dergelijke ingrepen dienen zorgvuldig te worden afgewogen en terughoudend worden vormgegeven. Veranderingen of toevoegingen dienen bij voorkeur reversibel te zijn. Dit wil zeggen dat deze ooit weer ongedaan gemaakt kunnen worden zonder de monumentale waarden aan te tasten. De toe te passen technieken mogen geen mechanische, fysische of chemische schade toebrengen aan een monument.

Structuren eerbiedigen

Externe hoofdstructuren moeten gerespecteerd worden; dit geldt voor de voor- en achtergevelrooilijnen en de herkenbaarheid van bouwvolumes, zoals achterhuizen, schuren, koetshuizen en tuinhuisen. Ook de interne structuur dient zoveel mogelijk intact te blijven. Ingrepen in de structuur dienen te gebeuren met de grootst mogelijke zorgvuldigheid, waarbij optimaal aansluiting gezocht wordt bij het oorspronkelijke concept. Ingrepen moeten zodanig uitgevoerd worden, dat de oorspronkelijke structuur herkenbaar blijft.

Respect voor historisch materiaal

Voordat tot vervanging van historisch materiaal overgegaan wordt moet eerst onderzocht worden of bij het bestaande materiaal in slechte staat technisch herstel mogelijk is. Bij noodzakelijke vervanging van historisch materiaal wordt tot op detailniveau uitgegaan van

gelijksoortig materiaalgebruik conform bestaande toestand. Als dit niet mogelijk blijkt dient aansluiting gezocht te worden bij de historische materialen en substanties.

Respect voor authenticiteit

Bij restauratie moet de historische gelaagdheid en de afleesbaarheid van het verleden in vormgeving, constructie en materiaalgebruik gerespecteerd worden. Het transformatieproces, door verandering van het gebruik of functie, dat een gebouw door de tijd heen ondergaat, heeft historische waarde. Een monument ontleent ondermeer zijn waarde aan de bouwgeschiedenis. Als het oorspronkelijke materiaal al volledig verloren is gegaan wordt gemotiveerd gepleit voor reconstructie, of voor een eigentijds ontwerp waarbij in beide gevallen de geschiedenis afleesbaar blijft.

Respect voor details

De kwaliteit van een monument wordt vaak bepaald door de aanwezigheid van historische bouwdetails. De oorspronkelijke detaillering in de vorm van voegwerk, gevelafwerking, decoraties, metselpatronen, roedeverselingen in vensters, et cetera dient optimaal gerespecteerd te worden. Als er sprake is van eigentijdse interventies, dient de detaillering qua maat en schaal in overeenstemming te zijn met het historische karakter van het pand.

Afweging bij sloop

Indien in uitzonderlijke gevallen ondanks de monumentale waarden toch sprake is van een afweging tot gehele of gedeeltelijke sloop van een rijksmonument of een gemeentelijk monument in het Valkenburgs Planologisch Erfgoed dient een zorgvuldige belangenafweging plaats te vinden. Dit wil zeggen dat bij de planvorming het volgende vereist is:

- een gefundeerde onderbouwing dat behoud niet mogelijk is (technisch en ruimtelijk).
- documentatie van de te slopen onderdelen in de vorm van een bouwhistorische rapportage met fotomateriaal en opmetingstekeningen.

Gebrekenrapport, bouwtechnisch rapport en/of cultuurhistorisch rapport (met bouwhistorisch onderzoek)

Als de bouwkundige en/of monumentale kwaliteit van het object vooraf niet bekend is, kan bij de planbeoordeling een onderbouwing hiervan wordt vereist.

Zorgvuldigheid tijdens uitvoering werkzaamheden

Historisch waardevolle elementen moeten tijdens restauratie- en verbouwingswerkzaamheden afdoende beschermd worden tegen beschadigingen. Als tijdens de uitvoering van vergunde werkzaamheden historische onderdelen (zowel wanneer dit archeologische elementen als bouwhistorische elementen betreft) tevoorschijn komen waarvan het bestaan voordien niet bekend was, is de vergunninghouder verplicht dit te melden bij de gemeente Valkenburg aan de Geul.

7.1.2 Richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen van waardevolle groenelementen

- Behoud gaat vóór vernieuwen, vervangen of wijzigen. Als toch voor vernieuwing, vervanging of wijziging wordt gekozen vanwege bijvoorbeeld afsterven of ziekte, dient dit te geschieden vanuit deze cultuurhistorische randvoorwaarden. De karakteristieke elementen en patronen in het landschap alsmede de sporen die de natuur en de mens in het landschap hebben achtergelaten, moeten zoveel mogelijk intact gelaten worden en het uiterlijk daarvan zoveel mogelijk behouden, gerespecteerd en zo mogelijk versterkt.
- Bij onderhoud en/of verandering moet men de plaatsing, vorm, groeiwijze, omvang en structuur respecteren. Er dient zoveel mogelijk aansluiting gezocht te worden bij de omgevingsarchitectuur en de cultuurhistorische karakteristiek.
- Bij herplant of nieuwe beplanting dient uitgegaan te worden van de oorspronkelijke soort, tenzij deskundig advies anders uitwijst.
- Geen schade in algemene zin mag worden toegebracht aan het waardevol groenelement alsmede moeten snoei- en onderhoudswerkzaamheden en/of het gebruik van bestrijdingsmiddelen, dusdanig uitgevoerd worden dat geen blijvende schade wordt toegebracht aan het waardevol groenelement.
- Bebouwing, aanleggen of slopen binnen, bij, op of aan een waardevol groenelement is alleen mogelijk als de bestaande karakteristieken qua maat, schaal, materiaal en kleur gehandhaafd blijven.

7.1.3 Richtlijnen voor onderhoud en wijzigingen in cultuurhistorische attentiegebieden en rijks beschermde dorpsgezichten

- Bij vernieuwing, vervanging of wijziging dient dit te geschieden vanuit deze cultuurhistorische randvoorwaarden en bij voorkeur middels een ontwerp, afgestemd op de omgeving. De historisch gegroeide en stedenbouwkundige en landschappelijke structuur, inclusief de openbare ruimte en groenstructuren, moet zoveel mogelijk intact gelaten worden en de ruimtelijke samenhang daarvan moet zoveel mogelijk behouden, gerespecteerd en zo mogelijk versterkt worden.
- Bij onderhoud en/of verandering moet het oorspronkelijk stedenbouwkundig en landschappelijke concept gerespecteerd worden. Hierbij dient rekening gehouden te worden met oorspronkelijke en/of bestaande rooilijnen, bouwmassa's, hoogten, bebouwingseenheden, kapvormen, situering, openingen in de gevelwand, parcelering, landschapsstructuren, tuin- en parkaanleg, groenstructuren enz.
- Wijzigingen in het cultuurhistorisch attentiegebied of het beschermd dorpsgezicht moeten afgestemd zijn op de schaal en maat van de historische karakteristiek en het architectonisch en landschappelijk idioom. Gevel- en raamindeling, kleur- en materiaalgebruik, soortenkeuze alsmede de textuur en de korrelgrootte van de vernieuwing dienen afgestemd te zijn op de omgeving.
- Bij de inrichting van de openbare ruimte dient men rekening te houden met waardevolle details zoals bijvoorbeeld straatmeubilair, terreinafscheidingen, bestratingsmateriaal en beeldbepalende bomen of hagen.
- Bij sloop van niet nader gewaardeerde panden, dient een cultuurhistorische verkenning te worden uitgevoerd, om vast te kunnen stellen of er niet eerder

opgemerkte cultuurhistorische waarden aanwezig zijn en om de juiste afweging tot besluit tot sloop te kunnen maken.

7.2 Concept bestemmingsplanregels

Artikel -- Waarde - Cultureel erfgoed

- .1 Bestemmingsomschrijving
- .2 Bouwregels
- .3 Nadere eisen
- .4 Afwijking van de bouwregels
- .5 Uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden
- .6 Slopen
- .7 Wijzigingsbevoegdheid

--.1 Bestemmingsomschrijving

--.1.1 Algemeen

De voor 'Waarde - Cultureel erfgoed' aangewezen gronden zijn, behalve voor de andere daar voorkomende bestemming(en), mede bestemd voor de bescherming van het op die gronden aanwezige cultureel erfgoed.

--.1.2 Onderverdeling

De voor 'Waarde - Cultureel erfgoed' aangewezen gronden kennen de volgende onderverdeling van het op die gronden aanwezige cultureel erfgoed, waarbij het onder a tot en met d genoemde erfgoed overeenkomstig het bepaalde in de gemeentelijke Erfgoedverordening de status heeft van gemeentelijk monument:

- a) ter plaatse van de aanduiding 'specifieke bouwaanduiding - dominant bouwwerk' (sba - db): dominant bouwwerk, met dien verstande dat zowel het interieur als het exterieur van het ter plaatse aanwezige bouwwerk wordt beschermd;
- b) ter plaatse van de aanduiding 'specifieke bouwaanduiding - kenmerkend bouwwerk' (sba - kb): kenmerkend bouwwerk, met dien verstande dat uitsluitend het exterieur van het ter plaatse aanwezige bouwwerk wordt beschermd, een en ander conform het bepaalde in het als bijlage opgenomen rapport "Inventarisatie bestemmingsplan Maastricht West" (oktober 2010);
- c) ter plaatse van de aanduiding 'specifieke bouwaanduiding - waardevol cultuurhistorisch element' [sba - ce]: waardevol cultuurhistorisch element;
- d) ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van waarde - waardevol groenelement' (swr - ge): waardevol groenelement;
- e) ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van waarde - cultuurhistorisch attentiegebied' (swr - ce): cultuurhistorisch attentiegebied;
- f) ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van waarde - beschermd dorpsgezicht' (swr - bd): beschermd dorpsgezicht.

--.2 Bouwregels

--.2.1 Gemeentelijke monumenten en cultuurhistorische attentiegebieden

--.2.1.1

Op de voor 'Waarde - Cultureel erfgoed' aangewezen gronden met gemeentelijke monumenten zoals bedoeld in artikel --.1.2 onder a tot en met d, alsmede ter plaatse van de aanduiding 'cultuurhistorisch attentiegebied' zoals bedoeld in artikel --.1.2 onder e mag uitsluitend worden gebouwd indien en voor zover:

- a) bebouwing mogelijk is krachtens de onderliggende bestemming, en;
- b) de bestaande cultuurhistorische waardestelling niet wordt aangetast door wezenlijke veranderingen in situering, massa, kapvorm, hoogtematen en gevelindeling, zulks met inbegrip van waardevolle details, en;
- c) de bouwplannen niet strijdig zijn met de in de cultuurhistorische waardestelling toegekende waarden en toepasselijke richtlijnen, zoals vervat in de als bijlagen opgenomen inventarisatie en richtlijnen van de beleidsnota "Verleden met Toekomst, Cultuurhistorische waarden- en verwachtingenkaart en planologisch erfgoedbeleid voor Valkenburg aan de Geul".

--.2.1.2

Voor zover de omgevingsvergunning voor het bouwen van een bouwwerk, dan wel de directe of indirecte gevolgen van de in de bouwaanvraag genoemde bouwwerkzaamheden, kunnen leiden tot een wijziging van een gemeentelijk monument zoals bedoeld in artikel --.1.2 onder a tot en met d, kan aan de omgevingsvergunning de verplichting tot het treffen van maatregelen worden verbonden, waardoor de in de cultuurhistorische waardestelling toegekende waarden van het betreffende gemeentelijk monument kan worden behouden.

--.2.2 Rapportageplicht

--.2.2.1

Burgemeester en wethouders kunnen de aanvrager van een omgevingsvergunning voor het bouwen van een bouwwerk verplichten een cultuurhistorisch rapport te overleggen, waarin de cultuurhistorische waarden van het op de bouwaanvraag betrekking hebbende terrein en/of de zich eventueel daarop bevindende opstallen naar het oordeel van burgemeester en wethouders in voldoende mate is of zijn vastgesteld.

--.2.2.2

Het cultuurhistorische rapport zoals bedoeld in artikel --.2.2.1, wordt vervaardigd met inachtneming van een programma van eisen, welk daartoe is opgesteld of goedgekeurd door een deskundige op het gebied van cultuurhistorie.

--.2.3 Advies

Ten behoeve van de voor "Waarde - Cultureel erfgoed" aangewezen gronden met een gemeentelijk monument zoals bedoeld in artikel --.1.2 onder a tot en met d alsmede binnen een cultuurhistorisch attentiegebied als bedoeld in artikel --.1.2 onder e, leggen

burgemeester en wethouders alle aanvragen om een omgevingsvergunning voor het bouwen van een bouwwerk alsmede de aanvragen om afwijking van de bouwregels ter advies voor aan de gemeentelijke Welstands-/Monumentencommissie.

--.3 Nadere eisen

Burgemeester en wethouders kunnen nadere eisen stellen ten aanzien van de situering en de afmetingen van bouwwerken, de inrichting en het gebruik van gronden, indien ter plaatse gemeentelijke monumenten aanwezig zijn.

--.4 Afwijking van de bouwregels

Burgemeester en wethouders kunnen, in afwijking van het bepaalde in --.2, een omgevingsvergunning verlenen voor het bouwen ten behoeve van de onderliggende bestemmingen, onder de voorwaarden dat:

- a) de cultuurhistorische waarden zoals vastgesteld in de waardstelling niet worden aangetast, en;
- b) de nieuwbouw binnen de cultuurhistorische waarden zoals vastgesteld in de waardstelling past dan wel een kwalitatieve bijdrage aan de genoemde waarden levert, en;
- c) er geen wezenlijke veranderingen worden aangebracht in het stedenbouwkundige beeld, en;
- d) voor zover het bouwen en/of de gevolgen ervan monumenten betreft, hierover voorafgaand aan de verlening van de omgevingsvergunning advies dient te worden ingewonnen bij een terzake deskundige van de gemeente Valkenburg aan de Geul.

--.4 Uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden

--.4.1 Gemeentelijke monumenten

--.4.1.1

Ter plaatse van de aanduidingen 'specifieke bouwaanduiding - dominant bouwwerk', 'specifieke bouwaanduiding - kenmerkend bouwwerk', 'specifieke bouwaanduiding - waardevol cultuurhistorisch element' alsmede 'specifieke vorm van waarde - waardevol groenelement' is het verboden zonder of in afwijking van een omgevingsvergunning de volgende werken, geen bouwwerken zijnde, of werkzaamheden uit te (doen of laten) voeren:

- a) het geheel of gedeeltelijk wijzigen, aantasten, vernietigen van dominante en kenmerkende bouwwerken, waaronder begrepen het interieur van dominante bouwwerken, alle detaillering en de gevelafwerking;
- b) het geheel of gedeeltelijk wijzigen, aantasten, vernietigen van waardevolle cultuurhistorische elementen;
- c) het vellen, rooien of anderszins aantasten van waardevolle groenelementen.

--.4.1.2

Voor zover de omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden, dan wel de directe of indirecte gevolgen van de in de aanvraag genoemde werken en/of werkzaamheden, kan of kunnen leiden tot een verandering en/of aantasting van een gemeentelijk monument, kan aan de

omgevingsvergunning de verplichting tot het treffen van maatregelen worden verbonden, waardoor de toegekende cultuurhistorische waarden zoals genoemd in de waardstelling van het betreffende monument kunnen worden behouden.

--.4.3 Uitzonderingen

Het bepaalde in --.4.1.1 is niet van toepassing voor werken of werkzaamheden die naar het oordeel van burgemeester en wethouders van ondergeschikte betekenis zijn of behoren tot de normale bodemexploitatie en het normale bodemgebruik dan wel werken of werkzaamheden die naar het oordeel van burgemeester en wethouders behoren tot kleinschalig onderhoud.

Het bepaalde in --.4.1.1, is voorts niet van toepassing voor werken of werkzaamheden, welke op het tijdstip van de inwerkingtreding van dit bestemmingsplan in uitvoering zijn dan wel krachtens een voor dat tijdstip aangevraagde vergunning, afwijking of anderszins mogen worden uitgevoerd.

--.4.4 Rapportageplicht

--.4.4.1

Burgemeester en wethouders kunnen de aanvrager van een omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden verplichten een cultuurhistorisch rapport te overleggen, waarin zonodig een cultuurhistorische waardstelling van het op de aanvraag betrekking hebbende terrein en de zich eventueel daarop bevindende opstallen naar het oordeel van burgemeester en wethouders in voldoende mate is of zijn vastgesteld.

--.4.4.2

Het cultuurhistorisch rapport als bedoeld in --.4.3.1, wordt vervaardigd met inachtneming van een programma van eisen, welke daartoe is opgesteld door een deskundige op het gebied van cultuurhistorie.

--.4.5 Advies

Burgemeester en wethouders kunnen alle aanvragen om een omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden ter plaatse van de aanduidingen 'specifieke bouwaanduiding - dominant bouwwerk', 'specifieke bouwaanduiding - kenmerkend bouwwerk', 'specifieke bouwaanduiding - waardevol cultuurhistorisch element' en 'specifieke vorm van waarde - waardevol groenelement' voor advies aan de gemeentelijke Welstands-/Monumentencommissie voorleggen.

--.5 Slopen

--.5.1 Gemeentelijke monumenten en cultuurhistorische attentiegebieden

--.5.1.1

Ter plaatse van de aanduidingen 'specifieke bouwaanduiding - dominant bouwwerk', 'specifieke bouwaanduiding - kenmerkend bouwwerk', 'specifieke bouwaanduiding - waardevol cultuurhistorisch element', 'specifieke vorm van waarde - waardevol groenelement' en 'specifieke vorm van waarde - cultuurhistorisch attentiegebied' is het verboden een bouwwerk geheel of gedeeltelijk af te breken zonder of in afwijking van een omgevingsvergunning.

--.5.1.2

Voor zover de sloopwerkzaamheden, dan wel de directe of indirecte gevolgen van deze werkzaamheden, kunnen leiden tot een aantasting van gemeentelijke monumenten en cultuurhistorische attentiegebieden, kunnen aan de omgevingsvergunning de volgende regels worden verbonden:

- a) de verplichting tot een door burgemeester en wethouders bepaalde wijze van slopen;
- b) de verplichting de sloop te laten begeleiden door een deskundige op het terrein van de cultuurhistorie die voldoet aan door burgemeester en wethouders bij de vergunning te stellen kwalificaties.

--.5.1.3

Onverminderd het bepaalde in de Wet ruimtelijke ordening mag de omgevingsvergunning voor het slopen van een gemeentelijk monument of het slopen in een cultuurhistorisch attentiegebied worden geweigerd indien de sloop dan wel de sloopwerkzaamheden in strijd is of zijn met de toegekende cultuurhistorische waardestelling zoals neergelegd in dit bestemmingsplan.

--.5.3 Rapportageplicht

--.5.3.1

Burgemeester en wethouders kunnen de aanvrager van een omgevingsvergunning voor het slopen van een gemeentelijk monument of het slopen in een cultuurhistorisch attentiegebied verplichten een cultuurhistorisch rapport te overleggen, waarin zonodig een cultuurhistorische waardestelling van het op de aanvraag betrekking hebbende terrein en de zich eventueel daarop bevindende opstallen naar het oordeel van burgemeester en wethouders in voldoende mate is of zijn vastgesteld.

--.5.3.2

Het cultuurhistorisch rapport als bedoeld in --.5.3.1 wordt vervaardigd met inachtneming van een programma van eisen, welk daartoe is opgesteld door een deskundige op het gebied van cultuurhistorie.

--.5.4 Advies

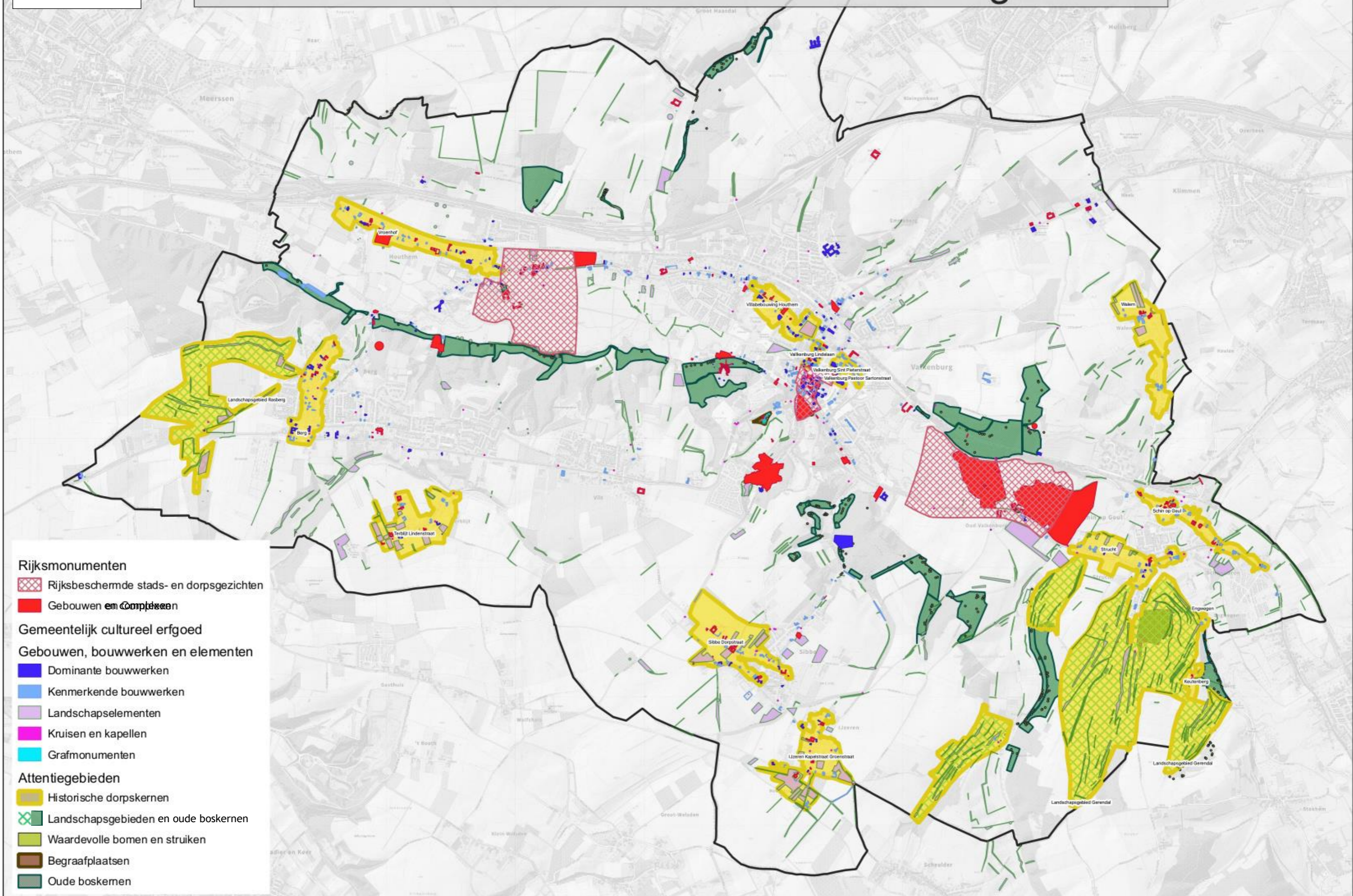
Burgemeester en wethouders kunnen alle aanvragen om een omgevingsvergunning voor het slopen van een gemeentelijk monument of het slopen in een cultuurhistorisch attentiegebied voor advies aan de gemeentelijke Welstands-/Monumentencommissie voorleggen.

--.6 Wijzigingsbevoegdheid

Burgemeester en wethouders zijn bevoegd om het bestemmingsplan te wijzigen door voor de gebieden ter plaatse van de aanduidingen 'specifieke bouwaanduiding - dominant bouwwerk', 'specifieke bouwaanduiding - kenmerkend bouwwerk', 'specifieke bouwaanduiding - waardevol cultuurhistorisch element', 'specifieke vorm van waarde - waardevol groenelement', 'specifieke vorm van waarde - cultuurhistorisch attentiegebied' de voormelde aanduiding geheel of gedeeltelijk te doen vervallen, indien op basis van een

cultuurhistorisch rapport is aangetoond dat op de betrokken locatie geen cultuurhistorische waarden (meer) aanwezig zijn dan wel dat deze waarden niet meer als zodanig bescherming behoeven.

Cultuurhistorische waarden- en verwachtingenkaart

Berg	Op de Bies	25			Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	Gebouw niet terug te leiden naar het minuutplan maar desalniettemin een bijzonder karakteristiek pand. [BD: pand ca. 1850, check kadaster]	1901	4	4	3	3	3	3	0	63			2	0994100002013240			
Berg	Op de Bies	25	a	42104	Woonhuis	Rijksmonument		1750												0994100002013241	29870109070000		
Berg	Op de Bies	27		42104	Woonhuis	Rijksmonument		1750												0994100002013242	29870108970000		
Berg	Op de Bies	29	bij		Bakhuis	cultuurhistorisch-pand	Op het perceel van Op de Bies 29. Op het minuutplan is een klein gebouwtje op het perceel te zien. Dit komt qua plaatsing overeen met het huidige gebouwtje. De Oorspronkelijk Aanwijzende Tafel geeft hier tevens 'bakhuis' aan.	1901	4	0	0	0	0	0	2	0	12		dakvorm niet conform bakhuis: waarschijnlijk sterk gewijzigd. Nader onderzoek nodig	X	3	0994100002016863	
Berg	Op de Bies	29		42104	Woonhuis	Rijksmonument		1750												0994100002013243	29870108870000		
Berg	Rijksweg	8	a			MIP-pand	wegkapel	1948	5	4	4	4	3	4	3	3	86			1	0994100002016143		
Berg	Rijksweg	9				MIP-pand	hoeve	1910	4	5	3	4	3	4	4	0	77			1	0994100002011651		
Berg	Rijksweg	10			Hoeve	cultuurhistorisch-pand	Op het minuutplan is op dit perceel het contour van een hoeve te zien. Het gebouwtje rechts naast de hoeve staat er ook nog. Zou dit een bakhuis zijn? (Dit is niet in de aanwijzende tafel opgenomen) Deze hoeve is tevens al op de Tranchot kaart te zien! Hoeve her/verboord in 1947. [BD: hoeve is in 19e en 20e eeuw ver en herbouwd maar carrévorm en opzet is daarbij gehandhaafd]	1948	5	5	3	3	3	3	4	0	70		nader kadastraal onderzoek naar herbouw wenselijk en eventueel onderzoek naar oudere kern	x	2	0994100002014371	
Berg	Rijksweg	10			Bakhuis	cultuurhistorisch-pand	Mogelijk bakhuis bij hoeve Rijksweg 10. Qua grootte en plaatsing zou het mogelijk zijn. De schoorsteen ontbreekt echter. [BD: dit is niet het gebouw van de kadastrale minuutkaart maar is in 1898 tot stand gekomen en is inderdaad een bakhuis. Oven gesloopt]	1939	5	4	3	3	5	4	4	0	78			2	0994100002016150		
Berg	Rijksweg	11				MIP-pand	bijgebouw bij nr.9, sterk gerenoveerd recentelijk	1910	3	2	1	1	0	0	0	0	13			4	0994100002014372		
Berg	Rijksweg	12				MIP-pand	woonhuis '30, balkonhek en balkonpui vernieuwd	1939	2	2	3	3	1	3	0	0	39			4	0994100002014375		
Berg	Rijksweg	13				MIP-pand	Het contour van dit gebouw is tevens terug te zien op het kadastrale minuutplan. Dit zou betekenen dat het pand ouder is dan 1850. [BD: voorhuis lijkt totaal herbouwd, achterbouw is ouder]	2002	4	4	3	2	3	2	3	0	55		onderzoeken of voorhuis geheel herbouwd is (2001). Contour en bouwvolume zijn historisch, ruimtelijke setting ook. Architectuur modern. Achterbouw oudere kern.		2	0994100002014376	
Berg	Rijksweg	18			Woonhuizen	cultuurhistorisch-pand	Deze twee gebouwen komen overeen met de bebouwing op het minuutplan. [BD: volumes op minuutplan veel kleiner]	1800	3	2	0	0	0	0	3	0	19		gebouwen niet zichtbaar vanaf de straat. Verder onderzoek nodig om monumentale waarden te bepalen (bouwdoossier, kadaster, bezoek ter plekke).	X	3	0994100002014378	
Berg	Rijksweg	20			Woonhuizen	cultuurhistorisch-pand	BD: volumes op minuutplan zijn veel kleiner, daarna ver- of herbouwd	1930	3	2	0	0	0	0	3	0	19		gebouwen niet zichtbaar vanaf de straat. Verder onderzoek nodig om monumentale waarden te bepalen (bouwdoossier, kadaster, bezoek ter plekke).	X	3	0994100002014380	
Berg	Rijksweg	22				MIP-pand	woonhuis ca. 1915	1920	3	4	5	5	3	4	3	0	78		Mogelijk oudere kern	1	0994100002011823		
Berg	Rijksweg	31				MIP-pand	pastorie 1904	1904	4	5	5	5	4	5	3	4	104			1	0994100002014387		
Berg	Rijksweg	37			Hoeve	cultuurhistorisch-pand	Op het verzamelplan is op deze plek een grote hoeve te zien. Deze staat vervolgens niet op het minuutplan. Reden hiervoor is onbekend.	1900	5	4	3	3	3	5	5	0	80		woonhuis kenmerken XVIII - XIXa (hs omlijstingen en dorpels). Nader onderzoek naar kadastrale ontwikkeling en oude kern wenselijk	X	1	0994100002016164	
Berg	Rijksweg	37			Hoeve	cultuurhistorisch-pand	Op het verzamelplan is op deze plek een grote hoeve te zien. Deze staat vervolgens niet op het minuutplan. Reden hiervoor is onbekend.	1900	5	4	3	3	3	5	5	0	80		woonhuis kenmerken XVIII - XIXa (hs omlijstingen en dorpels). Nader onderzoek naar kadastrale ontwikkeling en oude kern wenselijk	X	1	0994100002016162	
Berg	Rijksweg	37			Hoeve	cultuurhistorisch-pand	Op het verzamelplan is op deze plek een grote hoeve te zien. Deze staat vervolgens niet op het minuutplan. Reden hiervoor is onbekend.	1900	5	4	3	3	3	5	5	0	80		woonhuis kenmerken XVIII - XIXa (hs omlijstingen en dorpels). Nader onderzoek naar kadastrale ontwikkeling en oude kern wenselijk	X	1	0994100002016166	
Berg	Rijksweg	46			(deel) hoeve	cultuurhistorisch-pand	Op het verzamelplan is op deze plek een grote hoeve te zien. Deze staan vervolgens niet op het minuutplan. Reden hiervoor is onbekend. Zou nummer 46 nog deel zijn van deze oude hoeve? Aan de diepliggende kozijnen en deurpost te zien is het waarschijnlijk dat er nieuwe gevels geplaatst zijn.	1920	3	3	2	2	2	2	3	0	47		lijkt grotendeels modern, kleine kans op waardevolle oude kern	X	3	0994100002014391	
Berg	Rijksweg	49				MIP-pand		1973	4	5	5	4	3	5	4	0	85			1	0994100002017387		
Berg	Rijksweg	65	a			MIP-pand		1960	2	2	2	2	0	1	0	3	34		geen bijzondere of zeldzame kwaliteiten noch gaafheid		4	0994100002014400	
Berg	Rijksweg	65				MIP-pand		1960	2	2	2	2	0	1	0	3	34		is eenheid met 65		4	0994100002014400	
Berg	Rijksweg	67				MIP-pand	Bergsteyn	1935	3	2	3	3	2	3	0	0	43		twijfelgeval		3	0994100002014402	
Berg	Rijksweg	69				MIP-pand		1931	3	3	4	4	3	4	3	0	70			2	0994100002014404		
Berg	Rijksweg	71		507241	Kapelanie	Rijksmonument		1920												2	0994100002017398	29870091170000	
Berg	Rijksweg	73		507243	Pastorie	Rijksmonument		1920												2	0994100002014405	29870025270000	
Berg	Rijksweg	122				MIP-pand	jaren dertig pand, art-deco vormen	1928	3	4	4	4	4	4	2	0	71			1	0994100002017414		
Berg	Rijksweg	122	a			MIP-pand		1928	3	4	4	4	4	4	2	0	71			1	0994100002017414		
Berg	Rijksweg	128				MIP-pand	expressionistisch woonhuis, balkondeur met rit niet oorspronkelijk	1930	3	4	5	4	5	5	3	0	84		eenheid met 122	1	0994100002014428		
Berg	Schone Poel	6			Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	Op het minuutplan is op deze plek een gebouw te zien. Het lijkt alsof het huidige gebouw hier onderdeel van was. Dit is puur gebaseerd op uiterlijke kenmerken. Het mergel is wit gepleisterd en er zijn spatplinten op het huis gemaakt. Het schuurtje rechts aan het huis is nieuw. Vormt samen met 't Weske 3 één huis.	1920	4	3	3	4	3	4	4	0	73		nader onderzoek naar kadastrale ontwikkeling wenselijk, evenals bezoek interieur r/m oude kern	X	2	0994100002014171	
Berg	Schone poel	8	a	42106	Woonhuis	Rijksmonument		1930													0994100002014174	29870057470000	
Berg	Schone poel	8		42106	Woonhuis	Rijksmonument		1930													0994100002014174	29870057570000	
Berg	Schone Poel	12			(deel) hoeve	cultuurhistorisch-pand	Schone Poel nr. 8 is een rijksmonument, beschreven als een boerenhuis uit de 18e eeuw. Bij het bekijken van het bovenaanzicht en het contour op het minuutplan zou geopperd kunnen worden dat nummer 12 ook deel was van de hoeve waar nummer 18 deel was van. De bouwstijl komt ook overeen. Nummer 12 ziet er wel 'opgeknapt' uit, maar aan de zijgevel is te zien dat het zoals nr. 18 ook uit mergelstenen bestaat.	1934	5	4	3	3	3	4	4	0	72		historisch-bouwkundige eenheid met nr.8 en vermoedelijk oudere kern	X	2	0994100002014178	
Berg	Schone Poel	12			(deel) hoeve	cultuurhistorisch-pand	Schone Poel nr. 8 is een rijksmonument, beschreven als een boerenhuis uit de 18e eeuw. Bij het bekijken van het bovenaanzicht en het contour op het minuutplan zou geopperd kunnen worden dat nummer 12 ook deel was van de hoeve waar nummer 18 deel was van. De bouwstijl komt ook overeen. Nummer 12 ziet er wel 'opgeknapt' uit, maar aan de zijgevel is te zien dat het zoals nr. 18 ook uit mergelstenen bestaat.	1934	5	4	3	3	3	4	4	0	72		historisch-bouwkundige eenheid met nr.8 en vermoedelijk oudere kern	X	2	0994100002013855	
Berg	Schone Poel	14			Hoeve	cultuurhistorisch-pand	woonhuis, poortgebouw en achterste schuur XIX en ouder, linker vleugel zwaar verbouwd	1910	4	4	4	4	3	4	4	0	77		moment van bouw kadastraal uitzoeken	2	0994100002014180		
Berg	Schone Poel	16			Hoeve	cultuurhistorisch-pand	Contour van huidige bebouwing is terug te zien op het minuutplan.	1930	5	4	3	3	3	4	4	0	72		samenvoegen met nr.18: vormt één complex	X	1	0994100002017441	
Berg	Schone Poel	18			Hoeve	cultuurhistorisch-pand	Contour van huidige bebouwing is terug te zien op het minuutplan.	1800	5	4	3	3	3	4	4	0	72			1	0994100002014182		
Berg	Schone Poel	18			Hoeve	cultuurhistorisch-pand	Contour van huidige bebouwing is terug te zien op het minuutplan.	1800	5	4	3	3	3	4	4	0	72			1	0994100002020719		
Berg	t Weske	3			Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	Op het minuutplan is op deze plek een gebouw te zien. Het lijkt alsof het huidige gebouw hier onderdeel van was. Dit is puur gebaseerd op uiterlijke kenmerken. Het mergel is wit gepleisterd en er zijn spatplinten op het huis gemaakt. Het schuurtje rechts aan het huis is nieuw. Vormt samen met Schone Poel 6 één huis.	1920	4	3	3	4	3	4	4	0	73		bouwkundige eenheid met Schone Poel 6	X	2	0994100002014171	
Berg	Valkenburgerstraat	1	a		Woonhuizen	cultuurhistorisch-pand	Op het minuutplan is op deze plek een gebouw ingetekend dat correspondeert met huidige nummer 1 (vanwege de plaatsing direct aan de schuin lopende perceelsgrens). Het huidige gebouw ziet er echter niet direct oud uit. Zouden er toch nog oude fondamenteen aanwezig zijn?	1950	3	2	3	4	1	2	0	0	40			4	0994100002015359		
Berg	Valkenburgerstraat	1			Woonhuizen	cultuurhistorisch-pand	Op het minuutplan is op deze plek een gebouw ingetekend dat correspondeert met huidige nummer 1 (vanwege de plaatsing direct aan de schuin lopende perceelsgrens). Het huidige gebouw ziet er echter niet direct oud uit. Zouden er toch nog oude fondamenteen aanwezig zijn?	1950	3	2	3	4	1	2	0	0	40		naoorlogs pand, vrij sober maar gaaf en lokaal materiaalgebruik	3	0994100002015358		
Berg	Valkenburgerstraat	4			Woonhuis/hoeve	cultuurhistorisch-pand	naoorlogs woonhuis	1961	2	0	1	3	0	1	0	0	20		kans op oudere kern erg gering, niet aanwijzen	4	0994100002015368		
Berg	Valkenburgerstraat	6			Woonhuizen/hoeve	cultuurhistorisch-pand	Afgaande op het minuutplan en de plaatsing op de percelen leken deze panden ten tijde van het kadastrale minuutplan er al te staan. [BD: bouwvolumes waren kleiner, pand lijkt ca. 1900 grotendeels herbouwd]	1925	3	4	4	3	4	4	3	0	71		kadastraal onderzoek naar moment van bouw wenselijk	2	0994100002015370		
Berg	Valkenburgerstraat	8			Woonhuizen/hoeve	cultuurhistorisch-pand	Afgaande op het minuutplan en de plaatsing op de percelen leken deze panden ten tijde van het kadastrale minuutplan er al te staan. [BD: bouwvolumes waren kleiner, pand lijkt ca. 1900 grotendeels herbouwd]	1925	3	4	4	3	4	4	3	0	71		kadastraal onderzoek naar moment van bouw wenselijk	2	0994100002015374		
Berg	Valkenburgerstraat	8	a		Woonhuizen/hoeve	cultuurhistorisch-pand	Afgaande op het minuutplan en de plaatsing op de percelen leken deze panden ten tijde van het kadastrale minuutplan er al te staan.	1975	3	3	2	1	2	3	3	0	47		pand sterk verbouwd en weinig kwaliteit. Onderzoek naar oudere kern en eventuele waarden interieur wenselijk	X	3	0994100002011797	
Berg	Valkenburgerstraat	37			Woonhuis	MIP-pand	30 winkel-woonhuis	1930	4	4	4	3	3	3	3	0	65		witschilderen is aantasting baksteenarchitectuur. Nog oorspronkelijk glas in lood.	2	0994100002016652		
Berg	Valkenburgerstraat	39			Woonhuis	MIP-pand	30 woonhuis. Ramen vernieuwd in kunststof, glas in lood verwijderd	1933	4	4	4	2	3	3	3	0	61		vernieuwde ramen niet passend bij architectuur.	2	0994100002015405		
Berg	Valkenburgerstraat	53			Woonhuis	MIP-pand	drie geschakelde woonhuizen	1934	2	3	3	2	2	3	0	0	40		kwaliteit sterk verminderd door recente verbouwingen, na MIP	4	0994100002015414		
Berg	Valkenburgerstraat	55			Woonhuis	MIP-pand	drie geschakelde woonhuizen	1934	2	3	3	2	2	3	0	0	40		kwaliteit sterk verminderd door recente verbouwingen, na MIP	4	0994100002015416		

De Heek	Hekerweg	20	c		Hoeve	cultuurhistorisch-pand	Contouren komen niet meer geheel overeen met het minuutplan. Carrévorm wel duidelijk nog aanwezig.	1976	5	4	3	3	2	4	4	0	69	bouwkundig ensemble met nr. 20a-f	X	1	0994100002018106		
De Heek	Hekerweg	20	b		Hoeve	cultuurhistorisch-pand	Contouren komen niet meer geheel overeen met het minuutplan. Carrévorm wel duidelijk nog aanwezig.	1976	5	4	3	3	2	4	4	0	69	bouwkundig ensemble met nr. 20a-f	X	1	0994100002018106		
De Heek	Hekerweg	20	a		Hoeve	cultuurhistorisch-pand	Contouren komen niet meer geheel overeen met het minuutplan. Carrévorm wel duidelijk nog aanwezig.	1900	5	4	3	3	2	4	4	0	69	19e-eeuwse hoeve met oudere kern, bouwhistorische waarden nader onderzoeken	X	1	0994100002019239		
De Heek	Hekerweg	23		18268	Boerderij	Rijksmonument		1800											X	1	0994100002012335	3740000670000	
De Heek	Hekerweg	25		18268	Boerderij	Rijksmonument		1800											X	1	0994100002012335	3740000670000	
De Heek	Hekerweg	27		18270	Boerderij	Rijksmonument		1660											X	1	0994100002041184	37400004270000	
De Heek	Hekerweg	27		18270	Boerderij	Rijksmonument		1658											X	1	0994100002018113	37400004270000	
De Heek	Hekerweg	27	a	18270	Boerderij	Rijksmonument		1660											X	1	0994100002012337	37400004370000	
De Heek	Hekerweg	29		18270	Boerderij	Rijksmonument		1658											X	1	0994100002018113	37400004270000	
De Heek	Hekerweg	34		18269	Boerderij	Rijksmonument		1870											X	1	0994100002012338	37410010370000	
De Heek	Hekerweg	35		18264	Woonhuis	Rijksmonument		1878											X	1	0994100002012339	37400003570000	
De Heek	Hekerweg	36		18267	Woonhuis	Rijksmonument		1876											X	1	0994100002012340	37410010270000	
De Heek	Hekerweg	37		18264	Woonhuis	Rijksmonument		1878											X	1	0994100002012339	37400003570000	
De Heek	Hekerweg	38		18265	Boerderij	Rijksmonument		1870											X	1	0994100002012341	37410010170000	
De Heek	Hekerweg	39			Hoeve	cultuurhistorisch-pand	Door het bovenaanzicht is te zien dat een deel van vakwerk is. Huidig contour volledig op het minuutplan terug te zien.	1946	3	3	2	2	2	2	2	0	43	huidige gebouw heeft geen bijzondere kenmerken, behalve bouwvolume en (herplaatste?) muurankers. Nader onderzoek naar eventuele oudere kern nodig om bouwhistorische waarden te laten bepalen	X	4	0994100002012342		
De Heek	Hekerweg	40			woonhuis bij hoeve		huis '50 ter plekke van oude woonvleugel hoeve, mogelijk alleen nieuwe buitengevels	1930	5	4	2	2	2	2	3	0	51	oudere kern nader onderzoeken, evenals mogelijk bakhuis op achterterrein	X	3	0994100002012343		
De Heek	Hekerweg	41			Hoeve	cultuurhistorisch-pand	Door het bovenaanzicht is te zien dat een deel van vakwerk is. Huidig contour volledig op het minuutplan terug te zien.	1890	5	5	5	4	3	4	5	0	86	Contouren volledig op minuutplan. Nummer 40 lijkt een nieuw deel. Bakhuis op het perceel? BD: 42 is oude deel, 40 is later woonhuis, maar op plek van oude vleugel (mogelijk oudere kern?)	X	1	0994100002011771		
De Heek	Hekerweg	42			Vakwerkhoeve	cultuurhistorisch-pand		1770	5	4	3	3	3	4	4	0	72	bouwkundige eenheid met nr. 42, nader onderzoek naar oudere kern woonhuis nr 42 nodig en naar mogelijk bakhuis op achterterrein	X	1	0994100002012344		
De Heek	Hekerweg	43			Woonhuizen	cultuurhistorisch-pand		1981	3	3	2	1	1	1	3	0	36	huidige pand herbouwd in 1981? Volgt oud bouwvolume, mogelijk nog oudere kern aanwezig	X	3	0994100002019812		
De Heek	Hekerweg	47			Woonhuizen	cultuurhistorisch-pand	Huidige gebouwen komen overeen met die op het minuutplan. Nummer 47 lijkt echter 'nieuw'	1925	3	1	0	0	0	0	0	0	5	ziet eruit als nieuwbouw zonder aanwijzingen voor oudere kern	X	4	0994100002018115		
De Heek	Hekerweg	55			Hoeve	cultuurhistorisch-pand	Waarschijnlijk is deze hoeve inderdaad ouder dan 1831, want hij is nog niet op het minuutplan te zien. Desalniettemin een mooie (waarschijnlijk) 19e- eeuwse hoeve.	1843	4	4	2	2	2	3	3	0	54	bouwkundige eenheid met nr.55a	X	3	0994100002018116		
De Heek	Hekerweg	55	a		Hoeve	cultuurhistorisch-pand		1843	4	4	2	2	2	3	3	0	54	19e-eeuwse hoeve met mogelijk oudere kern, straatbeeld sobere en aangepast door vernieuwen ramen en schilderen gevels	X	3	0994100002018116		
De Heek	Hekerweg	40	bij		Mogelijk bakhuis	cultuurhistorisch-pand	Mogelijk bakhuis												X	3			
Emmaberg	Emmaberg	1			Woonhuis	MIP-pand	woonhuis '30	1930	2	3	3	3	0	2	0	0	34	te lage zeldzaamheidswaarde	X	4	0994100002019235		
Emmaberg	Emmaberg	3			Woonhuis	MIP-pand	woonhuis '30	1966	2	3	3	3	0	2	0	0	34	te lage zeldzaamheidswaarde	X	4	0994100002018027		
Emmaberg	Emmaberg	18			Woonhuis	MIP-pand	dubbel woonhuis '30 (samen met 20)	1931	3	2	3	3	1	2	0	0	36	sober ontwerp en ramen/deuren vernieuwd	X	4	0994100002020428		
Emmaberg	Emmaberg	20			Woonhuis	MIP-pand	dubbel woonhuis '30 (samen met 18)	1931	3	2	3	3	1	2	0	0	36	sober ontwerp en ramen/deuren vernieuwd	X	4	0994100002020445		
Emmaberg	Emmaberg	22			Woonhuis	MIP-pand	woonhuis '30	1930	3	2	3	2	1	2	0	0	32	sober ontwerp en ramen/deuren vernieuwd	X	4	0994100002020453		
Emmaberg	Emmabergweg	2			Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	De plek van het huidige gebouw komt overeen met het gebouw op het minuutplan. Vorm en ligging op het perceel zijn echter anders. Waarschijnlijk een geheel nieuw gebouw.	1960	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	is totale nieuwbouw, zonder referentie aan traditionele volumes etc. eenheid met nr.4	X	4	0994100002020603	
Emmaberg	Emmabergweg	4			Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	De plek van het huidige gebouw komt overeen met het gebouw op het minuutplan. Vorm en ligging op het perceel zijn echter anders. Waarschijnlijk een geheel nieuw gebouw.	1960	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	is totale nieuwbouw, zonder referentie aan traditionele volumes etc. Eenheid met nr.2	X	4	0994100002020613	
Emmaberg	Emmabergweg	9			Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	Wanneer we het kadastrale minuutplan met het verzamelpand vergelijken zouden zowel (de huidige panden) Emmabergweg 31 als Emmabergweg 9-11-13 in aanmerking komen als pand dat te zien is op het minuutplan. Op het verzamelpand ligt het L-vormige pand vóór het bospad (slingerwegje links naast de Boschweg in het midden). Op het minuutplan ligt het L-vormige pand vlak achter het bospad. Is het een intekenfout geweest of zijn het twee afzonderlijk panden die niet op beide kaarten staan? Het kan ook dat het pand op het verzamelpand ten tijde van het maken van het minuutplan al verdwenen was.	1930	3	2	1	1	0	0	2	0	21	huidige pand modern van uiterlijk, kleine kans op oudere kern, kadastraal onderzoek en eventueel bezoek ter plaatse nodig om vast te stellen of die er nog is	X	3	0994100002020940		
Emmaberg	Emmabergweg	11			Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	Wanneer we het kadastrale minuutplan met het verzamelpand vergelijken zouden zowel (de huidige panden) Emmabergweg 31 als Emmabergweg 9-11-13 in aanmerking komen als pand dat te zien is op het minuutplan. Op het verzamelpand ligt het L-vormige pand vóór het bospad (slingerwegje links naast de Boschweg in het midden). Op het minuutplan ligt het L-vormige pand vlak achter het bospad. Is het een intekenfout geweest of zijn het twee afzonderlijk panden die niet op beide kaarten staan? Het kan ook dat het pand op het verzamelpand ten tijde van het maken van het minuutplan al verdwenen was.	1920	3	2	2	1	0	0	2	0	23	huidige pand modern van uiterlijk, kleine kans op oudere kern, kadastraal onderzoek en eventueel bezoek ter plaatse nodig om vast te stellen of die er nog is	X	3	0994100002020950		
Emmaberg	Emmabergweg	13			Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	Wanneer we het kadastrale minuutplan met het verzamelpand vergelijken zouden zowel (de huidige panden) Emmabergweg 31 als Emmabergweg 9-11-13 in aanmerking komen als pand dat te zien is op het minuutplan. Op het verzamelpand ligt het L-vormige pand vóór het bospad (slingerwegje links naast de Boschweg in het midden). Op het minuutplan ligt het L-vormige pand vlak achter het bospad. Is het een intekenfout geweest of zijn het twee afzonderlijk panden die niet op beide kaarten staan? Het kan ook dat het pand op het verzamelpand ten tijde van het maken van het minuutplan al verdwenen was.	1901	3	2	1	1	0	0	2	0	21	huidige pand modern van uiterlijk, kleine kans op oudere kern, kadastraal onderzoek en eventueel bezoek ter plaatse nodig om vast te stellen of die er nog is	X	3	0994100002020961		
Emmaberg	Emmabergweg	31					Wanneer we het kadastrale minuutplan met het verzamelpand vergelijken zouden zowel (de huidige panden) Emmabergweg 31 als Emmabergweg 9-11-13 in aanmerking komen als pand dat te zien is op het minuutplan. Op het verzamelpand ligt het L-vormige pand vóór het bospad (slingerwegje links naast de Boschweg in het midden). Op het minuutplan ligt het L-vormige pand vlak achter het bospad. Is het een intekenfout geweest of zijn het twee afzonderlijk panden die niet op beide kaarten staan? Het kan ook dat het pand op het verzamelpand ten tijde van het maken van het minuutplan al verdwenen was.		0	2	2	2	3	2	0	0	33	dit pand is duidelijk een bouwvolume uit ca.1950, net niet voldoende architectonische kwaliteit voor bescherming.	X	4	0994100002017152		
Emmaberg	Emmabergweg	31					Wanneer we het kadastrale minuutplan met het verzamelpand vergelijken zouden zowel (de huidige panden) Emmabergweg 31 als Emmabergweg 9-11-13 in aanmerking komen als pand dat te zien is op het minuutplan. Op het verzamelpand ligt het L-vormige pand vóór het bospad (slingerwegje links naast de Boschweg in het midden). Op het minuutplan ligt het L-vormige pand vlak achter het bospad. Is het een intekenfout geweest of zijn het twee afzonderlijk panden die niet op beide kaarten staan? Het kan ook dat het pand op het verzamelpand ten tijde van het maken van het minuutplan al verdwenen was.		0	2	2	2	3	2	0	0	33	dit pand is duidelijk een bouwvolume uit ca.1950, net niet voldoende architectonische kwaliteit voor bescherming.	X	4	0994100002017145		
Engwegen	Engwegen	13			Kalkoven	cultuurhistorisch-pand	Deze overblijfselen behoren toe aan de voormalige Kalkbranderij Keutenberg die werd opgericht in 1917 door Eduard America uit Valkenburg. Het bedrijf bestond uit twee ovens. In 1920 stopt hij met zijn bedrijf en liggen de ovens gedurende 25 jaar stil. In 1936 schrijft America aan de gemeente dat hij de ovens weer in gebruik wil nemen; echter zal deze herstart nooit plaatsvinden door bezwaren van omwonenden en natuurorganisaties (bron: Jan Nillesen). De resten van de oven zijn tegenwoordig goed verborgen: de twee ingangen van de ovens fungeren nu als schuur/opslag van Engwegen nr. 13 en zijn bijna niet meer als kalkoven te herkennen.		4	2	0	3	4	0	0	5	52	Grote delen van het pand lijken vernieuwd. De contour van nummer 1 komt echter nog overeen met het minuutplan. Behoorde tot Kasteel Oost. Is zowel op het minuutplan als op de kaart Oostenrijkse Nederlanden 1764-1771 te zien. Delen van de hoeve zijn van gepleisterd mergel. Het zou goed kunnen dat zich hieronder vakwerk schuilhoudt.	X	2	0022		
Euverem	Euverem	1			Hoeve	cultuurhistorisch-pand	Grote delen van het pand lijken vernieuwd. De contour van nummer 1 komt echter nog overeen met het minuutplan. Behoorde tot Kasteel Oost. Is zowel op het minuutplan als op de kaart Oostenrijkse Nederlanden 1764-1771 te zien. Delen van de hoeve zijn van gepleisterd mergel. Het zou goed kunnen dat zich hieronder vakwerk schuilhoudt.	1932	4	5	3	3	3	3	4	3	81	eenheid met nr.3, nader kadastraal onderzoek nodig en bezoek ter plekke om waarde van diverse vleugels te bepalen	X	2	0994100002018408		
Euverem	Euverem	1			Hoeve	cultuurhistorisch-pand	Grote delen van het pand lijken vernieuwd. De contour van nummer 1 komt echter nog overeen met het minuutplan. Behoorde tot Kasteel Oost. Is zowel op het minuutplan als op de kaart Oostenrijkse Nederlanden 1764-1771 te zien. Delen van de hoeve zijn van gepleisterd mergel. Het zou goed kunnen dat zich hieronder vakwerk schuilhoudt.	1932	4	5	3	3	3	3	4	3	81	eenheid met nr.3, nader kadastraal onderzoek nodig en bezoek ter plekke om waarde van diverse vleugels te bepalen	X	2	0994100002011013		
Euverem	Euverem	1			Hoeve	cultuurhistorisch-pand	Grote delen van het pand lijken vernieuwd. De contour van nummer 1 komt echter nog overeen met het minuutplan. Behoorde tot Kasteel Oost. Is zowel op het minuutplan als op de kaart Oostenrijkse Nederlanden 1764-1771 te zien. Delen van de hoeve zijn van gepleisterd mergel. Het zou goed kunnen dat zich hieronder vakwerk schuilhoudt.	1932	4	5	3	3	3	3	4	3	81	eenheid met nr.1	X	2	0994100002018407		
Euverem	Euverem	3			Hoeve	cultuurhistorisch-pand	Grote delen van het pand lijken vernieuwd. De contour van nummer 1 komt echter nog overeen met het minuutplan. Behoorde tot Kasteel Oost. Is zowel op het minuutplan als op de kaart Oostenrijkse Nederlanden 1764-1771 te zien. Delen van de hoeve zijn van gepleisterd mergel. Het zou goed kunnen dat zich hieronder vakwerk schuilhoudt.	1932	4	5	3	3	3	3	4	0	69	eenheid met nr.1	X	2	0994100002018405		

IJzeren	Kapelstraat	7	a		Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	Huis van mergel.	1870	3	2	2	2	2	2	3	0	45	mergelstenen pand uit ca. 1900, in '50 of '60 versteropeningen gewijzigd. Te weinig uniciteit of architectonische kwaliteit	4	0994100002012134	
IJzeren	Kapelstraat	9			Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	Huis van mergel.	1991	3	2	3	3	2	2	1	0	43	mergelstenen pand uit ca. 1900, sterk gerenoveerd Te weinig bijzonderheid	4	0994100002012137	
IJzeren	Kapelstraat	14			Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	Huis uit de jaren '50. Echter met speklagen. Deze 'versiering' is een knipoog naar het Valkenburgse verleden	1958	2	2	3	3	3	2	0	0	41	Rest architectuur is erg sober.	4	0994100002012142	
IJzeren	Kapelstraat	27		36847	Hoeve	Rijksmonument		1852											0994100002012152	57430120170000	
IJzeren	Kapelstraat	29			Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	BD: recentelijk is exterieur sterk gerenoveerd. Muurankers en zijgevels van mergel. Historisch genootschap: verbouwd en vernieuwd maar de oude resten zijn authentiek. Beeldbepalend pand in IJzeren.	1850	3	3	2	2	2	0	3	0	39	heeft oudere kern, maar kwaliteit en gaafheid hiervan moet nader onderzocht worden	X	3	0994100002040125
IJzeren	Kapelstraat	31			Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	de oude resten zijn authentiek. Beeldbepalend pand in IJzeren.	1850	3	3	2	2	2	0	3	0	39	bouwkundige eenheid met nr.29	X	3	0994100002040126
IJzeren	Kapelstraat	35		36848	Hoeve	Rijksmonument	Het lijkt alsof er een puthuisje op het perceel van de hoeve te zien is.	1750											0994100002012156	57430124670000	
IJzeren	Kapelstraat	27	bij		Mogelijk bakhuis	cultuurhistorisch-pand	Mogelijk bakhuis van mergel. Schoorsteen nog te zien.		3	2	2	3	2	2	3	3	61		2	0053	
IJzeren	Kruisstraat	1	b		Voormalige molen woonhuis	cultuurhistorisch-pand	Historisch Genootschap: Hier bevond zich een elektrische graanmolen die zijn oorsprong kent in de 20e eeuw. Van het gemaal is niks meer over, echter aan de buitenkant van het pand is de oorsprong nog te herkennen. O.a. door de katrol in de topgevel. Het naastgelegen karakteristieke woonhuis (Kruisstraat 1) is gebouwd door de eigenaar van de molenaar.	1930	3	3	3	3	5	4	3	4	86	nader onderzoek interieur op termijn gewenst.	1	0994100002012868	
IJzeren	Kruisstraat	1			woonhuis	cultuurhistorisch-pand	woonhuis bij pakhuis '30	1930	4	4	3	4	2	2	2	0	56	ensemble met nr.1b	1	0994100002019482	
IJzeren	Kruisstraat	2			Bedrijfspan	cultuurhistorisch-pand	Historisch Genootschap: In de jaren '20 bevond zich hier een smederij. Naderhand is het een tankstation geweest. Nu is er niks meer. Karakteristiek mergelpand.	1920	3	4	4	3	3	4	3	2	76	recent gerenoveerd	2	0994100002012874	
IJzeren	Kruisstraat	4		36849	Hoeve	Rijksmonument		1892											0994100002019966	57430100070000	
IJzeren	Kruisstraat	4		36849		Rijksmonument		1892											0994100002016552		
IJzeren	Kruisstraat	4		36849		Rijksmonument		1892											0994100002016553		
IJzeren	Kruisstraat	6			Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	Hoeve van mergel. Historisch Genootschap: Was voorheen vanaf ca. 1940 aannemersbedrijf Jacobs. BD: vormt eenheid met Groenstraat 1-1A. Volgens kadaster pas in 1962 (linker deel) en 1984 (rechter vooruitspringend deel) gebouwd	1880	3	3	3	3	0	3	0	0	39	past in straatbeeld, maar is relatief recent en historiserend gebouwd. Niet beschermenswaardig	4	0994100002012877	
IJzeren	Kruisstraat	11			Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	Mergel en muurankers. Te zien op minuutplan.	1930	4	4	2	2	0	2	3	0	44	exterieur is sterk verbouwd. Onderzoek interieur moet uitwijzen of er nog een waardevolle historische kern is	X	3	0994100002012885
IJzeren	Kruisstraat	13			Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	Gevelankers (overgeschilderd). Pand is van mergel onder de witte verflaag. BD: exterieur sterk gerenoveerd	1930	3	2	2	2	0	2	2	0	35	exterieur is sterk verbouwd, traditionele bouwwijze hierdoor niet meer zichtbaar	4	0994100002012889	
IJzeren	Kruisstraat	15	a		Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	Voorgevel van mergel. BD: ziet eruit als latere uitbreiding van nr. 17	1920	4	4	3	2	2	3	3	0	56	bouwkundige eenheid met nr. 17	2	0994100002012892	
IJzeren	Kruisstraat	15			Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	Contouren op minuutplan. Via beeldbank een foto van het huis uit 1963 gevonden. Hier in erbarmelijke staat. Het oude pand is afgebroken en er een geheel nieuw pand gebouwd door Ger Harings. Nieuwe pand ligt ook verder van de weg dan in 1963. Opvallend is dat de gevelsteen wel afkomstig lijkt van het oude vakwerkpand. Aanvulling: in de vergunningen te zien dat in jaren '60 een geheel nieuw huis gebouwd is.	1950	3	2	0	5	0	0	0	0	27	geen beschermenswaardige kwaliteit	4	0994100002012891	
IJzeren	Kruisstraat	16			Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	Volgens de BAG is dit pand in de jaren '50 gebouwd. Echter is de 'speklagen techniek' gebruikt; wellicht daarom enigszins cultuurhistorisch waardevol?	1956	3	3	3	3	0	2	0	0	35	pand heeft vrij sobere architectuur en ramen en deuren zijn gewijzigd	4	0994100002012893	
IJzeren	Kruisstraat	16	a		Woonhuis	cultuurhistorisch-pand		1956	3	3	3	3	0	2	0	0	35	bouwkundige eenheid met nr. 16	4	0994100002012895	
IJzeren	Kruisstraat	17			Hoeve	cultuurhistorisch-pand	Hoeve van mergel. Muurankers. BD: check bouwjaar via kadaster	1901	4	4	4	3	2	3	3	0	62	eenheid met nr. 15A (latere uitbreiding)	2	0994100002012896	
IJzeren	Kruisstraat	18			Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	Mergel en muurankers. Contouren op minuutplan. BD: volgens kadaster geheel herbouwd in 1895	1895										twijfelgeval: voorgevel relatief modern maar wel uitgesproken vormgeving. Erachter een oudere kern uit 1895	3	0994100002019826	
IJzeren	Kruisstraat	18	a		Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	Huis van mergel. Muurankers. Kern 1895, voorgevel verbouwd XXB (1962? Of 1981)	1927	3	3	3	2	2	3	2	0	49	twijfelgeval: niet uniek, ramen en deuren gewijzigd, kern en opzet nog 1985	3	0994100002012897	
IJzeren	Limietstraat	1			Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	Aan de achterzijde van het huis is vakwerk te zien. Tekst anagram Franse republiek. Verder waren 1 en 3 ten tijde van het minuutplan twee losse panden. Er is in de loop van de tijd een middenstuk tussen geplaatst. Zijgebouw met garage tevens nieuw. Op foto beeldbank uit 1963 is het middenstuk er nog niet. Historisch Genootschap Sibbe & IJzeren bevestigt de authenticiteit van het anagram.	2006	5	5	4	3	3	4	4	0	76	moderne aanbouwen uitsluiten van bescherming	1	0994100002012521	
IJzeren	Limietstraat	3			Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	Aan de achterzijde van het huis is vakwerk te zien. Tekst anagram Franse republiek. Verder waren 1 en 3 ten tijde van het minuutplan twee losse panden. Er is in de loop van de tijd een middenstuk tussen geplaatst. Zijgebouw met garage tevens nieuw. Op foto beeldbank uit 1963 is het middenstuk er nog niet. Historisch Genootschap Sibbe & IJzeren bevestigt de authenticiteit van het anagram.	1930	5	5	4	3	3	4	4	0	76	moderne aanbouwen uitsluiten van bescherming	1	0994100002016530	
IJzeren	Limietstraat	5			Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	Zijgevel van mergel. Mergel en vakwerk. Contour rechthoek op minuutplan, rest is nieuwer. Historisch Genootschap: zeer oud huisje maar ook aan gesleuteld. Vakwerk in de loop van de tijd opgevoeld met bakstenen.	1930	2	2	2	2	0	0	2	0	26	zigevel alleen geen grond voor bescherming. Voorgevel geen bijzondere architectuur en geen oudere kern dan 1e helft 20e eeuw	4	0994100002019455	
IJzeren	Limietstraat	7			Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	Welk deel is oud en welk deel nieuw? Historisch Genootschap: Aan dit gebouw is flink 'gesleuteld'. Het gebouwtje van vakwerk was oorspronkelijk de schuur. Dit bevat tevens de oudste fundamenten. Pand van mergel aan de voorkant is een stuk nieuwer. Desalniettemin een beeldbepalend pand in IJzeren. BD: nr. 15 staat niet op kadminuut en lijkt niet erg oud, noch van bijzondere waarde.	1700	4	4	3	3	3	4	4	0	71	dwarsvleugel rechtsachter niet beschermen	X	2	0994100002012528
IJzeren	Limietstraat	15			Hoeve	cultuurhistorisch-pand	Welk deel is oud en welk deel nieuw? Historisch Genootschap: Aan dit gebouw is flink 'gesleuteld'. Het gebouwtje van vakwerk was oorspronkelijk de schuur. Dit bevat tevens de oudste fundamenten. Pand van mergel aan de voorkant is een stuk nieuwer. Desalniettemin een beeldbepalend pand in IJzeren.	1930	3	2	2	2	2	2	0	41	ouderdom achterhalen door kadastraal onderzoek en of bezoek interieur. Op basis van exterieur geen bijzondere beschermenswaardige kwaliteiten	X	3	0994100002012531	
IJzeren	Limietstraat	17			Hoeve	cultuurhistorisch-pand	Historisch Genootschap: Het gebouw is oud maar vlak na het maken van het minuutplan gebouwd. Het contour van dit huis is om deze reden niet terug te zien op de kaart.	1600	4	5	4	4	3	4	4	0	79		1	0994100002012532	
IJzeren	Limietstraat	21			Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	27 en 29 waren oorspronkelijk één gebouw. Zie foto uit 1963 van beeldbank. Echter is een groot deel nieuw gebouwd. Historisch Genootschap: 27 & 29 waren oorspronkelijk twee boerderijen, waarbij nr. 29 grotendeels is gesloopt en deels vervangen door een 'nieuwe bedrijfsruimte' en geïntegreerd in nr. 31. Nr. 27 is minstens ook 18e eeuws, maar bij onze analyse van de bevolkingslijst 1796 was de boerderij onbewoond. Dit heeft ongetwijfeld niet lang geduurd.	1750	4	4	4	3	3	4	4	0	73		2	0994100002012535	
IJzeren	Limietstraat	27			Hoeve	cultuurhistorisch-pand	27 en 29 waren oorspronkelijk één gebouw. Zie foto uit 1963 van beeldbank. Echter is een groot deel nieuw gebouwd. Historisch Genootschap: 27 & 29 waren oorspronkelijk twee boerderijen, waarbij nr. 29 grotendeels is gesloopt en deels vervangen door een 'nieuwe bedrijfsruimte' en geïntegreerd in nr. 31. Nr. 27 is minstens ook 18e eeuws, maar bij onze analyse van de bevolkingslijst 1796 was de boerderij onbewoond. Dit heeft ongetwijfeld niet lang geduurd.	1900	4	4	2	2	3	4	4	0	65	ontwikkeling hoeve na kadastrale minuutkaart nader onderzoeken. Waar is nog oude kern aanwezig? Eventueel bezoek aan interieur	X	2	0994100002012541
IJzeren	Limietstraat	29			Hoeve	cultuurhistorisch-pand	Hoeve (deels) van mergel. Origineel contour minuutplan nog geheel te zien. In de oorspronkelijk aanwijzende tafels valt te lezen dat het kleine gebouwtje aan de overzijde in de wei (nr. 617) een bakhuis was. Historisch Genootschap: Deze boerderij heeft eigenlijk de historische benaming 'Smitserhof' en is ook zichtbaar op de Ferriskaart. In de 18e eeuw is het pand echter afgebrand en opnieuw opgebouwd in de vorm zoals te zien is op het minuutplan uit ca. 1830.	1900	3	2	1	1	1	0	3	0	28	sterk verbouwde woonvleugel van hoeve waartoe ook nr. 17 hoorde. Straatzijde sterk gewijzigd, geen kwaliteit over. Waarschijnlijk wel oudere kern, nader onderzoek naar bouwhistorische waarden wenselijk	X	3	0994100002015825
IJzeren	Limietstraat	31			Hoeve	cultuurhistorisch-pand	Hoeve (deels) van mergel. Origineel contour minuutplan nog geheel te zien. In de oorspronkelijk aanwijzende tafels valt te lezen dat het kleine gebouwtje aan de overzijde in de wei (nr. 617) een bakhuis was. Historisch Genootschap: Deze boerderij heeft eigenlijk de historische benaming 'Smitserhof' en is ook zichtbaar op de Ferriskaart. In de 18e eeuw is het pand echter afgebrand en opnieuw opgebouwd in de vorm zoals te zien is op het minuutplan uit ca. 1830.	1905	4	4	3	3	3	3	5	0	71	drie vleugels staan al op kad. minuut. 1-laags gebouw achter woonvleugel is modern en heeft geen waarde.	X	2	0994100002011292
IJzeren	Limietstraat	31			Hoeve	cultuurhistorisch-pand	Hoeve (deels) van mergel. Origineel contour minuutplan nog geheel te zien. In de oorspronkelijk aanwijzende tafels valt te lezen dat het kleine gebouwtje aan de overzijde in de wei (nr. 617) een bakhuis was. Historisch Genootschap: Deze boerderij heeft eigenlijk de historische benaming 'Smitserhof' en is ook zichtbaar op de Ferriskaart. In de 18e eeuw is het pand echter afgebrand en opnieuw opgebouwd in de vorm zoals te zien is op het minuutplan uit ca. 1830.	1904	4	4	3	3	3	3	5	0	71	drie vleugels staan al op kad. minuut. 1-laags gebouw achter woonvleugel is modern en heeft geen waarde.	X	2	0994100002012542
IJzeren	Limietstraat	31			Hoeve	cultuurhistorisch-pand	Hoeve (deels) van mergel. Origineel contour minuutplan nog geheel te zien. In de oorspronkelijk aanwijzende tafels valt te lezen dat het kleine gebouwtje aan de overzijde in de wei (nr. 617) een bakhuis was. Historisch Genootschap: Deze boerderij heeft eigenlijk de historische benaming 'Smitserhof' en is ook zichtbaar op de Ferriskaart. In de 18e eeuw is het pand echter afgebrand en opnieuw opgebouwd in de vorm zoals te zien is op het minuutplan uit ca. 1830.	1908	4	4	3	3	3	3	5	0	71	drie vleugels staan al op kad. minuut. 1-laags gebouw achter woonvleugel is modern en heeft geen waarde.	X	2	0994100002015826
IJzeren	Limietstraat	bij 27			Hekpijlers en mergelmuur	cultuurhistorisch-pand	Hekpijlers van mergel met sienvazen. Aansluitend hieraan een mergelmuur met bovenop een hekwerk.		0	0	0	0	0	0	0	0	0		4	0055	
IJzeren	Limietstraat	bij 31			Bakhuis	cultuurhistorisch-pand	De oorspronkelijk aanwijzende tafel geeft hier een bakhuis aan. Historisch Genootschap: Het bakhuis is helaas niet meer functioneel.	9999	3	3	2	2	1	1	2	0	36		4	100	

IJzeren	Limietstraat				Waterput	cultuurhistorisch-pand	Deze waterput bevindt zich bij een kapel. Historisch Genootschap: De kans is groot dat deze put uit de 16e/17e eeuw stamt. Het stenen omhulsel stamt uit een nieuwere tijd.		0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	0042				
IJzeren	Margratenweg	1			Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	Gevel van mergel en speklagen. Contour op minuutplan. Historisch genootschap: Bijna geheel verbouwd maar waarschijnlijk toch nog de oorspronkelijke woning.	1999	3	2	2	2	2	2	3	0	45			twijfelgeval: onderzoek naar oudere kern nodig.	X	3	0994100002011759
IJzeren	Margratenweg	2			Hoeve	cultuurhistorisch-pand	Gebruik van mergel. Historisch Genootschap: Bijna geheel verbouwd maar nog steeds een karakteristiek pand. De oorsprong ligt in of voor de 18e eeuw.	1926	3	4	3	3	3	3	4	0	66			Anders weinig beschermenswaardig	X	2	0994100002019331
IJzeren	Margratenweg	3			Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	Contour op minuutplan. Nummer 5 is een nieuw stuk. Historisch Genootschap: flink oud met nog 'originele' stukken. Of nummer 5 of nummer 3 is oud.	1920	3	3	2	2	2	0	3	0	39			huidig exterieur niet beschermenswaardig, echter wel oude kern zeer waarschijnlijk aanwezig: onderzoek interieur nodig	X	3	0994100002019226
IJzeren	Margratenweg	5			Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	Contour op minuutplan. Nummer 5 is een nieuw stuk. Historisch Genootschap: flink oud met nog 'originele' stukken. Of nummer 5 of nummer 3 is oud.	1810	4	3	3	3	2	3	4	0	62			bouwvolume is duidelijk hetzelfde als op kadminuut. Woonvleugel heeft hs deuroplijsting. Oude schuur. Voorbouw schuur uit latere periode	X	2	0994100002011757
IJzeren	Margratenweg	7			Hoeve	cultuurhistorisch-pand	Hoeve van mergel. Muurankers. Historisch Genootschap: Het betreft een 18e-eeuwse bouwmassa. BD: dat lijkt me sterk: pand lijkt geheel gebouwd in 1910. staat niet op kadminuut	1910	4	4	4	4	3	3	3	0	69			aanbouw links wrslk later. Beschermen?		2	0994100002011756
IJzeren	Margratenweg	9			Hoeve	cultuurhistorisch-pand	Hoeve van mergel. Muurankers. Historisch Genootschap: Het betreft een 18e-eeuwse bouwmassa.	1910	4	4	4	4	3	3	3	0	69			bouwkundige eenheid met nr.7		2	0994100002011756
Keutenberg	Keutenberg	1			Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	Het lijkt echter alsof dit huis ten tijde van het minuutplan al stond. Plaatsing en vorm kloppen grotendeels.	1890	4	3	3	2	0	2	3	0	44			twijfelgeval: vermoedelijk oudere kern, maar moet nader onderzocht worden.	X	3	0994100002012212
Keutenberg	Keutenberg	2	a		Schuur	cultuurhistorisch-pand	Contour op minuutplan. Na meting blijkt dat het onwaarschijnlijk is dat dit huisje hetzelfde is als het gebouw van het contour. Volgens Heemkundevereniging Schin op Geul is het, voor zover zij weten, altijd in gebruik geweest als schuur/dierenverblijf.	1890	4	4	2	2	1	0	3	0	39			twijfelgeval: slechte staat, wel karakteristiek. Nader onderzoek naar ouderdom en functie?	X	3	0994100002015781
Keutenberg	Keutenberg	5			Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	De vorm van het huidige huis wijkt af van de vorm op het minuutplan. De plek op het perceel is wel hetzelfde. Het meest waarschijnlijke is dat het oude huis gesloopt is. BD: pand lijkt modern, niet te zien door klimop	1920	0	0	0	0	0	0	0	0	0					4	0994100002012217
Keutenberg	Keutenberg	6			Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	De vorm van het huidige huis wijkt af van de vorm op het minuutplan. De plek op het perceel is wel hetzelfde. Het meest waarschijnlijke is dat het oude huis gesloopt is.	1920	0	0	0	0	0	0	0	0	0			exterieur modern en geen monumentale kwaliteit		4	0994100002012217
Keutenberg	Keutenberg	9			Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	De omliggende gebouwtjes worden aangegeven als bouwjaar 1800. Het huidige gebouw stond er ten tijde van het minuutplan nog niet maar heeft wel een 'typische oude bouwstijl'. Geen ramen aan de voorkant etc. Dus heeft waarschijnlijk wel historische waarde.	1983	0	0	0	0	0	0	0	0	0			zie 9a: vormen één eigendom/complex		4	0994100002015790
Keutenberg	Keutenberg	9	d		Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	De omliggende gebouwtjes worden aangegeven als bouwjaar 1800. Het huidige gebouw stond er ten tijde van het minuutplan nog niet maar heeft wel een 'typische oude bouwstijl'. Geen ramen aan de voorkant etc. Dus heeft waarschijnlijk wel historische waarde.	1983	0	0	0	0	0	0	0	0	0			zie 9a: vormen één eigendom/complex		4	0994100002015790
Keutenberg	Keutenberg	9	c		Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	De omliggende gebouwtjes worden aangegeven als bouwjaar 1800. Het huidige gebouw stond er ten tijde van het minuutplan nog niet maar heeft wel een 'typische oude bouwstijl'. Geen ramen aan de voorkant etc. Dus heeft waarschijnlijk wel historische waarde.	1983	0	0	0	0	0	0	0	0	0			zie 9a: vormen één eigendom/complex		4	0994100002015790
Keutenberg	Keutenberg	9	b		Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	De omliggende gebouwtjes worden aangegeven als bouwjaar 1800. Het huidige gebouw stond er ten tijde van het minuutplan nog niet maar heeft wel een 'typische oude bouwstijl'. Geen ramen aan de voorkant etc. Dus heeft waarschijnlijk wel historische waarde.	1983	0	0	0	0	0	0	0	0	0			zie 9a: vormen één eigendom/complex		4	0994100002015790
Keutenberg	Keutenberg	9	a		Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	De omliggende gebouwtjes worden aangegeven als bouwjaar 1800. Het huidige gebouw stond er ten tijde van het minuutplan nog niet maar heeft wel een 'typische oude bouwstijl'. Geen ramen aan de voorkant etc. Dus heeft waarschijnlijk wel historische waarde.	1983	3	3	2	2	0	2	0	0	29			aan exterieur is ouderdom niet vast te stellen. Nader kadastraal en/of interieuronderzoek nodig. Huidige exterieur behalve traditioneel bouwvolume geen reden voor bescherming	X	3	0994100002015790
Oud Valkenburg	Oud Valkenburg	1		36816	Grafkruisen	Rijksmonument	Grafkruisen	2005															37420073670000
Oud Valkenburg	Oud Valkenburg	2		509937	Molen	Rijksmonument		1872															37420121170000
Oud Valkenburg	Oud Valkenburg	2	a	36817	Hoeve	Rijksmonument		1872															3742018970000
Oud Valkenburg	Oud Valkenburg	2	b	36817	Hoeve	Rijksmonument		1872															3742018970000
Oud Valkenburg	Oud Valkenburg	2	b	36817	Hoeve	Rijksmonument		1872															3742018970000
Oud Valkenburg	Oud Valkenburg	2	b	36817	Hoeve	Rijksmonument		1872															3742018970000
Oud Valkenburg	Oud Valkenburg	2	b	36817	Hoeve	Rijksmonument		1872															3742018970000
Oud Valkenburg	Oud Valkenburg	4		509937	Bakhuys	Rijksmonument		1850															3742018870000
Oud Valkenburg	Oud Valkenburg	5		509937	Bijgebouwen o.a. molen	Rijksmonument	Kasteel Schaloen	1718															37420138170000
Oud Valkenburg	Oud Valkenburg	7	a	509934	Kasteel	Rijksmonument	Kasteel Schaloen	1656															3742018570000
Oud Valkenburg	Oud Valkenburg	7	a	509934	Kasteel	Rijksmonument	Kasteel Schaloen	1656															3742018570000
Oud Valkenburg	Oud Valkenburg	9		509937	Bijgebouwen o.a. molen	Rijksmonument	Kasteel Schaloen	1727															37420138170000
Oud Valkenburg	Oud Valkenburg	11	a	509937	Bijgebouwen o.a. molen	Rijksmonument	Kasteel Schaloen	1721															37420138070000
Oud Valkenburg	Oud Valkenburg	11	b	509937	Bijgebouwen o.a. molen	Rijksmonument	Kasteel Schaloen	1721															37420138070000
Oud Valkenburg	Oud Valkenburg	11	c	509937	Bijgebouwen o.a. molen	Rijksmonument	Kasteel Schaloen	1721															37420138070000
Oud Valkenburg	Oud Valkenburg	11	d	509937	Bijgebouwen o.a. molen	Rijksmonument	Kasteel Schaloen	1721															37420138070000
Oud Valkenburg	Oud Valkenburg	11	e	509937	Bijgebouwen o.a. molen	Rijksmonument	Kasteel Schaloen	1721															37420138070000
Oud Valkenburg	Oud Valkenburg	11	f	509937	Bijgebouwen o.a. molen	Rijksmonument	Kasteel Schaloen	1721															37420138070000
Oud Valkenburg	Oud Valkenburg	11	g	509937	Bijgebouwen o.a. molen	Rijksmonument	Kasteel Schaloen	1721															37420138070000
Oud Valkenburg	Oud Valkenburg	11	h	509937	Bijgebouwen o.a. molen	Rijksmonument	Kasteel Schaloen	1721															37420138070000
Oud Valkenburg	Oud Valkenburg	11	i	509937	Bijgebouwen o.a. molen	Rijksmonument	Kasteel Schaloen	1721															37420138070000
Oud Valkenburg	Oud Valkenburg	11	j	509937	Bijgebouwen o.a. molen	Rijksmonument	Kasteel Schaloen	1721															37420138070000
Oud Valkenburg	Oud Valkenburg	11	k	509937	Bijgebouwen o.a. molen	Rijksmonument	Kasteel Schaloen	1721															37420138070000
Oud Valkenburg	Oud Valkenburg	11	l	509937	Bijgebouwen o.a. molen	Rijksmonument	Kasteel Schaloen	1721															37420138070000
Oud Valkenburg	Oud Valkenburg	11	m	509937	Bijgebouwen o.a. molen	Rijksmonument	Kasteel Schaloen	1721															37420138070000
Oud Valkenburg	Oud Valkenburg	11	n	509937	Bijgebouwen o.a. molen	Rijksmonument	Kasteel Schaloen	1721															37420138070000
Oud Valkenburg	Oud Valkenburg	11	o	509937	Bijgebouwen o.a. molen	Rijksmonument	Kasteel Schaloen	1721															37420138070000
Oud Valkenburg	Oud Valkenburg	11	p	509937	Bijgebouwen o.a. molen	Rijksmonument	Kasteel Schaloen	1721															37420138070000
Oud Valkenburg	Oud Valkenburg	13		36813	Woonhuis	Rijksmonument		1750															37420092070000
Oud Valkenburg	Oud Valkenburg	15		36814	Woonhuis	Rijksmonument		1900															37420114570000
Oud Valkenburg	Oud Valkenburg	17	a	514719	Boerderij	Rijksmonument	Kasteel Genhoes	1950															37420137270000
Oud Valkenburg	Oud Valkenburg	17	b	514719	Boerderij	Rijksmonument	Kasteel Genhoes	1950															37420139670000
Oud Valkenburg	Oud Valkenburg	17		514719	Boerderij	Rijksmonument	Kasteel Genhoes	1950															37420137170000
Oud Valkenburg	Oud Valkenburg	17	c	514719	Boerderij	Rijksmonument	Kasteel Genhoes	1760															37420137370000
Oud Valkenburg	Oud Valkenburg	17	d	514719	Boerderij	Rijksmonument	Kasteel Genhoes	1760															37420137470000
Oud Valkenburg	Oud Valkenburg	17	e	514719	Boerderij	Rijksmonument	Kasteel Genhoes	1760															37420137570000
Oud Valkenburg	Oud Valkenburg	19		514716	Kasteel Gen Hoes	Rijksmonument	Kasteel Gen Hoes	1750															37420072970000
Oud Valkenburg	Oud Valkenburg	19		514716	Kasteel Gen Hoes	Rijksmonument	Kasteel Gen Hoes	1750															37420072970000
Oud Valkenburg	Oud Valkenburg	19		514716	Kasteel Genhoes	Rijksmonument	Kasteel Genhoes	1750															37420072970000
Oud Valkenburg	Oud Valkenburg	21		514719	Boerderij	Rijksmonument	Kasteel Genhoes	1760															37420132670000
Oud Valkenburg	Oud Valkenburg	23		36816	Kerk	Rijksmonument		1894															37420073670000
Oud Valkenburg	Oud Valkenburg	24			Woonhuis	MIP-pand	Voormalig Hotel Oud Valkenburg	1902	4	4	4	3	3	3	2	0	61			architectonische eenheid met nr.26, raamindeling gewijzigd. Oorspronkelijke functie van het gebouw?			
Oud Valkenburg	Oud Valkenburg	25		36816	Pastorie	Rijksmonument		1830												Check kadaster of bouwarchief	2	0994100002013870	37420073670000
Oud Valkenburg	Oud Valkenburg	26			Boerderij	MIP-pand	Voormalig Hotel Oud Valkenburg	1876	4	4	4	4	3	3	2	0	65						3742018870000
Oud Valkenburg	Oud Valkenburg	28			Woonhuis	MIP-pand	hoeve met voornaam woonhuis. Sluitsteen poort 1876	1932	3	3	4	4	3	3	2	0	62			controleer oudere kern via minuutplan	1	0994100002013873	
Oud Valkenburg	Oud Valkenburg	68		514723	Ijskelder	Rijksmonument		2014															37420138950000
Oud Valkenburg	Oud Valkenburg			514723	Balkonhek	Rijksmonument																	
Oud Valkenburg	Oud Valkenburg			509938	Keermuur	Rijksmonument																	
Oud Valkenburg	Oud Valkenburg			514722	Keermuur	Rijksmonument																	
Oud Valkenburg	Oud Valkenburg			514722	Keermuur	Rijksmonument																	
Oud Valkenburg	Oud Valkenburg			514722	Keermuur	Rijksmonument																	
Oud Valkenburg	Oud Valkenburg			36816	crucifix	Rijksmonument																	
Oud Valkenburg	Oud Valkenburg			527872	Duiker	Rijksmonument																	
Oud Valkenburg	Oud Valkenburg			514721	Poort	Rijksmonument																	37420139770000
Oud Valkenburg	Oud Valkenburg			514721	Poort	Rijksmonument																	37420139770000
Oud Valkenburg	Oud Valkenburg			514721	Poort	Rijksmonument																	37420139770000
Oud Valkenburg	Oud Valkenburg			514723	Basin	Rijksmonument																	

Ravensbos	Ravensbosweg	1				Klooster Ravensbos is al ingetekend op het verzamelpand. Zou dus betekenen dat (delen ervan) ouder zijn dan 1885. Dit wordt ook bevestigd in onderstaande (twee laatste) bronnen. Tegenwoordig o.a. een B&B. In 1885 vestigden de paters zich er en werd tegelijkertijd het klooster uitgebreid en verbouwd. Gevels volledig gepleisterd. Op de oude zwartwit foto's lijkt het pand volledig uit mergel te bestaan. http://www.heiligehuizenvalkenburg.nl/klooster-van-de-paters-oblaten.html http://www.kerkgebouwen-in-limburg.nl/kerken/ravensbosch-voormalig http://arengenhout.nl/2013/02/18/klooster-ravensbosch-multifunctioneel-tegen-wil-en-dank/ Het klopt niet dat het klooster op gebied van gemeente Hulsberg ligt. Het ligt wel degelijk in gemeente Valkenburg.	1885	4	4	4	4	4	4	5	4	5	104	voor beschrijving wellicht bezoek ter plekke nodig. Ook kadastrale ontwikkeling nagaan i.v.m. mogelijk oudere bebouwing	1	0994100002018794					
Ravensbos	Ravensbosweg	1				Klooster Ravensbos is al ingetekend op het verzamelpand. Zou dus betekenen dat (delen ervan) ouder zijn dan 1885. Dit wordt ook bevestigd in onderstaande (twee laatste) bronnen. Tegenwoordig o.a. een B&B. In 1885 vestigden de paters zich er en werd tegelijkertijd het klooster uitgebreid en verbouwd. Gevels volledig gepleisterd. Op de oude zwartwit foto's lijkt het pand volledig uit mergel te bestaan. http://www.heiligehuizenvalkenburg.nl/klooster-van-de-paters-oblaten.html http://www.kerkgebouwen-in-limburg.nl/kerken/ravensbosch-voormalig http://arengenhout.nl/2013/02/18/klooster-ravensbosch-multifunctioneel-tegen-wil-en-dank/ Het klopt niet dat het klooster op gebied van gemeente Hulsberg ligt. Het ligt wel degelijk in gemeente Valkenburg.	1900	4	4	4	4	4	5	4	5	104	voor beschrijving wellicht bezoek ter plekke nodig. Ook kadastrale ontwikkeling nagaan i.v.m. mogelijk oudere bebouwing	1	0994100002040623						
rotpark	Plenkertstraat					schachtbunker	cultuurhistorisch-pand			4	4	1	3	5	1	3	5	77	In deze opzet voor Nederland zeldzaam en daarmee beschermenswaardig	1	0011				
rotpark	Plenkertstraat					schachtbunker	cultuurhistorisch-pand			4	4	1	3	5	1	3	5	77	In deze opzet voor Nederland zeldzaam en daarmee beschermenswaardig	1	0012				
rotpark	Plenkertstraat					schachtbunker	cultuurhistorisch-pand			4	4	1	3	5	1	3	5	77	In deze opzet voor Nederland zeldzaam en daarmee beschermenswaardig	1	0013				
Schin op Geul	Baanweg	1				Station	Rijksmonument	507274		1914												0994100002017566	37310044270000		
Schin op Geul	Baanweg	3				Station	Rijksmonument	507274		1914													0994100002017567	37310044270000	
Schin op Geul	Breeweg	17			bij	Bakhuys	cultuurhistorisch-pand			1940	5	4	3	3	2	3	2	68	Bakhuys volgens bewoenster nog intact. Wordt momenteel gebruikt als schuurtje. Bouwjaar 1913 volgens kadaster.	2	0994100002017513				
Schin op Geul	Eikenderweg	8				Bijgebouwtjes Eikenderweg 8	cultuurhistorisch-pand			1675	3	2	2	3	2	2	3	0	49	Twee bijgebouwtjes van veldbrandsteen. Mogelijk een bakhuys geweest. BD: alleen zuidwestelijke oud, andere gebouw is naoorlogs					
Schin op Geul	Graafstraat	1				Woonhuis e.d.	Rijksmonument	36819		1914													0994100002017566	37310038170000	
Schin op Geul	Graafstraat	1				Hoeve	Rijksmonument	36819		1843													0994100002011516		
Schin op Geul	Graafstraat	3				Woonhuis e.d.	Rijksmonument	36820		1630													0994100002017535	37310002970000	
Schin op Geul	Graafstraat	9				Woonhuis	Rijksmonument	36821		1800													0994100002011518	37310002870000	
Schin op Geul	Graafstraat	10				Woonhuis	cultuurhistorisch-pand			1880	3	2	2	1	2	3	3	0	45	Bouwjaar volgens geoweb nr. 10: 1880. Nr 12: 1962. Vorm van nummer 10 en een deel van nummer 12 zijn echter al te zien op het minuutplan, wat zou betekenen dat de fundamenten nog ouder zijn dan 1880. Fon Weusten gaf dit zelf ook al aan. Bakhuys op het perceel?					
Schin op Geul	Graafstraat	11				Woonhuis	cultuurhistorisch-pand			1956	3	3	3	4	3	3	1	0	56	Bouwjaar: 1956. Speklagen techniek gebruikt. Dakrand steunt op houten consoles. Bouwjaar: 1927. Speklagen techniek gebruikt. BD: bouwjaar kan niet kloppen, moet ca 1950 zijn					
Schin op Geul	Graafstraat	13				Woonhuis	cultuurhistorisch-pand			1957	3	3	3	3	3	3	1	0	52						
Schin op Geul	Graafstraat	16				Hoeve	Rijksmonument	46969		1960													0994100002011526	37310040670000	
Schin op Geul	Graafstraat	16				Hoeve	Rijksmonument	46969		1960													0994100002017540	37310040670000	
Schin op Geul	Graafstraat	16	a			Schuur	Rijksmonument	46969		1800													0994100002011518	37310040570000	
Schin op Geul	Graafstraat	19				Pension Sint Rosa	cultuurhistorisch-pand			1953	4	3	2	1	2	1	2	0	36	Bouwjaar: 1953. Het lijkt alsof de contouren van het gebouw op de minuutkaart te zien zijn, wat zou betekenen dat het pand ouder is dan 1953. Ook te zien op de kaart 1764-1771!					
Schin op Geul	Graafstraat	19			a	Pension Sint Rosa	cultuurhistorisch-pand			1953	4	3	2	1	2	1	2	0	36	Bouwjaar: 1953. Het lijkt alsof de contouren van het gebouw op de minuutkaart te zien zijn, wat zou betekenen dat het pand ouder is dan 1953. Ook te zien op de kaart 1764-1771!					
Schin op Geul	Graafstraat	39					cultuurhistorisch-pand			1979	3	4	4	4	3	3	2	0	64	hotel-restaurant. Bouwjaar nader uitzoeken, '30?					
Schin op Geul	Hoogbeek	1				Bewrijdingskapel	MIP-pand			1850	5	5	4	4	3	3	3	84	wegkapel, natuursteen						
Schin op Geul	Hoogbeek	3				Hoeve	Rijksmonument	39757		1850													0994100002018130	37310036470000	
Schin op Geul	Hoogbeek	4				Hoeve	cultuurhistorisch-pand			1880	4	3	3	2	3	2	3	0	53	L-vormige hoeve, sterk verbouwd maar oudere kern, jaartal 1784 boven poort (mogelijk later aangebracht). Nader onderzoek naar interieur nodig. Contour op minuutplan te zien. Vormde vroeger een hoeve met het gebouw ernaast (nu nummer 7) Nummer 7 is niet te zien op luchtfoto 1949, nummer 5 wel. Dit contour is zelfs op kaart 1764-1771 te zien. Bakhuys op perceel? Contour en tegenwoordige bebouwing komen overeen. BD: pand lijkt geheel herbouwd in 20e eeuw					
Schin op Geul	Hoogbeek	5				Hoeve	cultuurhistorisch-pand			1970	2	1	1	1	1	1	0	0	17	modern gebouw, oude kern erg onwaarschijnlijk					
Schin op Geul	Hoogbeek	10				Hoeve	cultuurhistorisch-pand			1950	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Huidig Hotel 'Op de Beek'. Op het minuutplan is hier de contour van een hoeve te zien. Lijkt echter volledig vernieuwd. Vorm komt enigszins nog overeen.					
Schin op Geul	Hoogbeek	12				Hoeve	cultuurhistorisch-pand			1950	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Huidig Hotel 'Op de Beek'. Op het minuutplan is hier de contour van een hoeve te zien. Lijkt echter volledig vernieuwd. Vorm komt enigszins nog overeen.					
Schin op Geul	Hoogbeek	13			a	Woonhuis	Rijksmonument	36822		1850													0994100002012803	37310066370000	
Schin op Geul	Hoogbeek	13				Hoeve	Rijksmonument			1850													0994100002019727		
Schin op Geul	Hoogbeek	14				Heiligenbeeld op woonhuis	cultuurhistorisch-pand			1949	3	2	4	5	4	3	0	0	59	keramische plaquette met heilige (Franciscus??)					
Schin op Geul	Hoogbeek	15				Boerderij	Rijksmonument	36824		1830													0994100002040004	37310040070000	
Schin op Geul	Hoogbeek	17				Boerderij	Rijksmonument	36824		1830													0994100002040004	37310040170000	
Schin op Geul	Hoogbeek	19				Boerderij	Rijksmonument	36824		1830													0994100002040004	37310040270000	
Schin op Geul	Hoogbeek	23				Woonhuis	MIP-pand			1935	3	2	3	3	2	3	0	0	43	woonhuis '30					
Schin op Geul	Hoogbeek	32				hoeve	MIP-pand			1964	4	4	4	3	3	4	3	0	69	Hubertushoeve 1906 eenheid met nr36					
Schin op Geul	Hoogbeek	34				hoeve	MIP-pand			1906	4	4	4	3	3	4	3	0	69	check kadastraal minuut mbt oudere kern					
Schin op Geul	Hoogbeek	36				hoeve	MIP-pand			1906	4	4	4	3	3	4	3	0	69	check kadastraal minuut mbt oudere kern					
Schin op Geul	Kerkwegje	1				Hoeve	Rijksmonument	36827		1925													0994100002012191	37310052270000	
Schin op Geul	Kerkwegje	2				Pastorie	Rijksmonument	36826		1790													0994100002012192	37310001670000	
Schin op Geul	Kerkwegje	2				Bakhuys (replica)	cultuurhistorisch-pand			1925	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Dit bakhuys staat op het perceel van Rijksmonument Kerkwegje 1. Het betreft een 'nieuw gebouw' bakhuys uit de jaren '60 door heemkundekring Schin op Geul. Echter wel van authentieke materialen gebouwd.					
Schin op Geul	Kerkplein	3				Kerk H. Mauritius	Rijksmonument	36825		1790													0994100002017570	37310001770000	
Schin op Geul	Kerkplein	3				Woonhuis	cultuurhistorisch-pand			1920	4	3	4	3	3	4	3	0	67	Bouwjaar: 1920. Mergel zijgevel. Voorgevel blokstuc					
Schin op Geul	Kerkplein	5				Woonhuis	cultuurhistorisch-pand			1920	4	3	4	3	3	3	3	0	63	Bouwjaar: 1920. Mergel.					
Schin op Geul	Kerkplein	7				Woonhuis	cultuurhistorisch-pand			1969	4	3	4	3	3	3	2	0	59	blokstucwerk Xxa					
Schin op Geul	Kerkplein	9				restaurant	cultuurhistorisch-pand			1928	4	3	3	3	3	3	2	0	57	alleen voorbouw uit XXA met gestucte gevel, eenheid met buurpanden 5 en 7, ramen vernieuwd					
Schin op Geul	Kerkplein	11			a	Hoeve	cultuurhistorisch-pand			1995	5	5	4	4	4	4	4	0	83	Gebouw van mergel, overgeschilderd. Authentiek ogende lantaarn aan de naast het meest linkse raam. Bouwjaar 11a&b volgens geoweb: 1995. (BD: klopt niet!) Gepleisterd mergel en afgeronde hoeve poort. Vormen samen de contouren van een hoeve op het minuutplan.					
Schin op Geul	Kerkplein	11			b	Hoeve	cultuurhistorisch-pand			1995	5	5	4	4	4	4	4	0	83	Bouwjaar nummer 11: 1900. Gebouw van mergel, overgeschilderd. Authentiek ogende lantaarn aan de naast het meest linkse raam. Bouwjaar 11a&b volgens geoweb: 1995. (BD: klopt niet!) Gepleisterd mergel en afgeronde hoeve poort. Vormen samen de contouren van een hoeve op het minuutplan.					
Schin op Geul	Kerkplein	11				Hoeve	cultuurhistorisch-pand			1900	5	5	4	4	4	4	4	0	83	Bouwjaar nummer 11: 1900. Gebouw van mergel, overgeschilderd. Authentiek ogende lantaarn aan de naast het meest linkse raam. Bouwjaar 11a&b volgens geoweb: 1995. (BD: klopt niet!) Gepleisterd mergel en afgeronde hoeve poort. Vormen samen de contouren van een hoeve op het minuutplan.					
Schin op Geul	Kerkplein	13				Woonhuis	Rijksmonument	36823		1750													0994100002012194	37310049870000	

Schin op Geul	Kerkplein	15	bij	Bijgebouw	cultuurhistorisch-pand	Mogelijk oud bijgebouw bij voormalige hoeve. BD: welk gebouw?	1750	0	0	0	0	0	0	0	0	0	niet te beoordelen: geen foto en slecht zichtbaar op luchtfoto	4	0994100002018144	
Schin op Geul	Kerkplein	15	bij	Bijgebouw	cultuurhistorisch-pand	Mogelijk oud bijgebouw bij voormalige hoeve. BD: welk gebouw?	1750	0	0	0	0	0	0	0	0	0	niet te beoordelen: geen foto en slecht zichtbaar op luchtfoto	4	0994100002018145	
Schin op Geul	Kerkplein	15		Woonhuis/atelier	cultuurhistorisch-pand	Onder het verwerk contouren van speklagen te zien. Houten dakkapel die de hele breedte van het dak beslaat. Op het minuatplan is hier een gebouw te zien. Verder worden de schuurtjes in de tuin op 1750 gedateerd. Wellicht een bakhuis?	1963	3	2	3	2	2	2	2	0	43	twijfelgeval: architectuur flink verstoord door witschilderen gevel en niet passend vernieuwen van ramen en deur. Nog oude kern of geheel herbouwd Xxx?	X	3	0994100002017573
Schin op Geul	Kerkplein	bij 2		Keermuur en trap	Rijksmonument	Keermuur en trap													37310001770000	
Schin op Geul	Kerkplein	3	tegenover	Bunker	cultuurhistorisch-pand			3	2	1	2	5	2	2	5	68		2	0032	
Schin op Geul	Panhuis	6		Hoeve	cultuurhistorisch-pand	is aanbouw uit 1980	1977	0	0	0	0	0	0	0	0	0	is modern, geen monumentale kwaliteit	4	0994100002013923	
Schin op Geul	Panhuis	10		Hoeve	cultuurhistorisch-pand	Contour op minuutplan.	1980	4	3	2	2	2	3	3	0	52	hoeve heeft oude kern maar is ook sterk verbouwd	X	2	0994100002019555
Schin op Geul	Panhuis	12		Hoeve	cultuurhistorisch-pand	Contour van het pand al op kadastraal minuutplan te zien.	1891	4	4	3	3	3	3	4	0	67	woonhuis vernieuwd ca.1900. kadastrale ontwikkeling checken, oude kern	X	2	0994100002013925
Schin op Geul	Panhuis	12	bij	Bijgebouw	cultuurhistorisch-pand	Bijgebouw van geplasterd mergel.	1965	0	0	0	0	0	0	0	0	0	zonder foto moeilijk te beoordelen. Suggestie opnemen in beschrijving van nr.12 dat er nog waardevolle bijgebouwen kunnen zijn?	X	3	0994100002017680
Schin op Geul	Panhuis	12	bij	Bijgebouw	cultuurhistorisch-pand	Bijgebouw deels van mergel.	1891	0	0	0	0	0	0	0	0	0	zonder foto moeilijk te beoordelen. Suggestie opnemen in beschrijving van nr.12 dat er nog waardevolle bijgebouwen kunnen zijn?	X	3	0994100002017249
Schin op Geul	Panhuis	14	a	Hoeve	cultuurhistorisch-pand	woonhuis '50 ter plekke van vleugel van oude hoeve	1965	1	1	1	3	1	2	2	0	36	vleugel waarschijnlijk geheel nieuwgebouwd ca.1950.	4	0994100002017490	
Schin op Geul	Panhuis	14	bij	Bijgebouw	cultuurhistorisch-pand	gebouw op achterterrein	1950	0	0	0	0	0	0	0	0	0	geen kwaliteit	X	3	0994100002017683
Schin op Geul	Panhuis	14		Hoeve	cultuurhistorisch-pand	Bouwjaar volgens geoweb: 1790. Afgeronde hoeve poort. Contour te zien op kadastraal minuutplan. BD: voorbouw herbouwd na WOII, maar in kwalitatieve stijl. Poort wijst op oude hoevefunctie	1790	4	4	4	3	3	4	3	0	69	nader onderzoeken			
Schin op Geul	Panhuis	15		Voormalige bierbrouwerij	cultuurhistorisch-pand	Hier bevond zich de voormalige bierbrouwerij. Contour op minuutplan. BD: mergelstene schuur is 18e eeuw	1920	4	4	4	3	3	4	4	3	85	check kadastrale ontwikkeling mbt oudere kern	X	2	0994100002013926
Schin op Geul	Panhuis	15		Voormalige bierbrouwerij	cultuurhistorisch-pand	Hier bevond zich de voormalige bierbrouwerij. Contour op minuutplan. BD: mergelstene schuur is 18e eeuw	1940	4	4	4	3	3	4	4	3	85	kadastrale ontwikkeling reconstrueren, welke vleugels oude kern? Is eenheid met nr.17	X	1	0994100002017514
Schin op Geul	Panhuis	16		Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	Pand met spatplinten. Gevels zijn geplasterd; hieronder wellicht mergel? BD: lijkt 20e-eeuws gebouw	1900	1	0	0	0	0	0	0	0	1	kadastrale ontwikkeling reconstrueren, welke vleugels oude kern? Is eenheid met nr.17	X	1	0994100002017515
Schin op Geul	Panhuis	17		Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	Contour al op kadastraal minuutplan te zien. Herbergt dit pand nog oude overblijfselen of is het 'nieuw'?	1940	2	3	2	3	2	2	3	0	50	huidige pand heeft een negatieve kwaliteit, geen monumentale waarden	4	0994100002013927	
Schin op Geul	Panhuis	20	a	Horecapand	cultuurhistorisch-pand	Gebouw van mergel. Bouwjaar op de gevel: 1922. Komt overeen met bouwjaar geoweb.	1922	3	2	2	3	2	2	2	0	45	als ensemble met 15 van waarde, maar aan nr.17 is veel verbouwd. Check kadastrale ontwikkeling. Wel beschermen?	3	0994100002014288	
Schin op Geul	Ransdalerstraat			Wegkruis	Rijksmonument	Contour op minuutplan?											pand zelf heeft geen bijzondere architectuur. Mogelijk oude kern, eerst via kadaster uitzoeken	X	3	0994100002017250
Schin op Geul	Graafstraat	19	tegenover	Schuilschuurtje	cultuurhistorisch-pand	Via dit schuurtje kon men de berg oplopen. Het werd in WOII gebruikt als vluchtroute naar de berg (bron: heemkundekring Schin op Geul)	1960	4	3	1	4	5	1	1	4	67				
Schin op Geul	Tolhuisstraat	1		Woonhuis	MIP-pand	NB: sinds MIP zijn ramen vernieuwd, glas in lood verwenen	1924	3	2	3	2	2	3	0	0	39	wat was de oorspronkelijke dakbedekking?	2	0994100002041429	
Schin op Geul	Tolhuisstraat	2	c	Hoeve	cultuurhistorisch-pand	Bouwjaar: 1910. Op het minuutplan is hier een hoeve te zien. Contouren zijn nog steeds te zien.	1910	5	5	4	3	4	4	4	0	79	door vernieuwen ramen, gaafheid aangetast	4	0994100002014075	
Schin op Geul	Tolhuisstraat	2	d	Hoeve	cultuurhistorisch-pand	Bouwjaar: 1910. Op het minuutplan is hier een hoeve te zien. Contouren zijn nog steeds te zien.	1910	5	5	4	3	4	4	4	0	79	eenheid met Kerkplein 11	X	1	0994100002019567
Schin op Geul	Tolhuisstraat	3		Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	Bouwjaar: 1954. Hoewel een vrij recent pand is er toch de speklagen techniek gebruikt. Dakrand steunt op houten consoles.	1954	4	3	3	3	3	3	0	0	49	eenheid met Kerkplein 11	X	1	0994100002014076
Schin op Geul	Tolhuisstraat	5		Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	Bouwjaar: 1951. Hoewel een vrij recent pand is er toch de speklagen techniek gebruikt. Cultuurhistorisch waardevol?	1951	4	3	4	3	3	3	0	0	51	ensemble met puurpand 5 NB: afwegen tegen andere vergelijkbare panden en dan selectie bepalen	3	0994100002014861	
Schin op Geul	Tolhuisstraat	7		Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	Bouwjaar: 1950. Muurankers aan beide zijgevels.	1950	2	1	2	2	1	1	0	0	23	ensemble met buurpand nr.3 NB: afwegen tegen andere vergelijkbare panden en dan selectie bepalen	3	0994100002014863	
Schin op Geul	Tolhuisstraat	8		Woonhuis	MIP-pand	Bouwjaar: 1799. Staat op de MIP lijst echter betreft het een bouwjaar dat valt voor 1850. Muurankers, dakrand steunt op houten consoles. Op deze plek werd vroeger tol geheven (heemkundekring Schin op Geul)	1799	4	3	4	3	3	4	2	4	79	te weinig kwaliteit	4	0994100002014864	
Schin op Geul	Tolhuisstraat	9		Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	Bouwjaar: 1950. Muurankers aan beide zijgevels.	1950	2	1	2	2	1	1	0	0	23	te weinig kwaliteit	4	0994100002014866	
Schin op Geul	Tolhuisstraat	11		Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	Bouwjaar: 1950. Muurankers aan beide zijgevels.	1950	2	1	2	2	1	1	0	0	23	te weinig kwaliteit	4	0994100002014867	
Schin op Geul	Tolhuisstraat	13		Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	Bouwjaar: 1950. Muurankers aan beide zijgevels.	1950	2	1	2	2	1	1	0	0	23	te weinig kwaliteit	4	0994100002014869	
Schin op Geul	Tolhuisstraat	15		Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	Bouwjaar: 1950. Muurankers aan beide zijgevels. Rechtegevel het bouwjaar 1950 als muurankers gebruikt. Sier?	1950	2	1	2	2	1	1	0	0	23	te weinig kwaliteit	4	0994100002015495	
Schin op Geul	Tolhuisstraat	17		Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	Bouwjaar: 1950. Muurankers aan beide zijgevels. Rechtegevel het bouwjaar 1950 als muurankers gebruikt. Sier?	1950	2	1	2	2	1	1	0	0	23	te weinig kwaliteit	4	0994100002019762	
Schin op Geul	Tolhuisstraat			Brug	cultuurhistorisch-pand	Naast en tegenover Tolhuisstraat. Brug van ijzeren palen en steen. Beeldbepalend. Herbouwd in 1940 (bron: Fon Weusten)		3	3	2	2	1	1	1	0	32		4	0031	
Schin op Geul	Valkenburgerweg	122	A-G	Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	woonhuis '30, ramen oorspronkelijk, deur vernieuwd	1983	3	3	3	3	3	3	2	0	56		2	0994100002017337	
Schin op Geul	Valkenburgerweg	124	A-C	Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	woonhuis '30, roedenverdeling ramen BG onlangs verwijderd	1933	3	3	3	3	3	3	2	0	56		2	0994100002017338	
Schin op Geul	Vinkenbergstraat	2	a	Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	Bouwjaar: 1900 [1] Muur rondom het huis is van mergel. Voormalig Hotel Vinkenberg. Gebouwd als eerste schoolgebouw toen Strucht en Schin op Geul nog één gemeente waren. Ook nog een tijdje als gemeentehuis gebruikt toen deze twee gemeentes één waren. (bron: heemkundekring Schin op Geul). Gevel van 2a lijkt van mergel en links is een puthuisje te zien. (http://www.schumlders.nl/theo/waterputten SOG en gerendal.htm)	1900	4	4	3	3	3	4	2	3	75	bouwkundige eenheid met nr.2	2	0994100002017365	
Schin op Geul	Vinkenbergstraat	2		Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	Bouwjaar: 1900 [1] Muur rondom het huis is van mergel. Voormalig Hotel Vinkenberg. Gebouwd als eerste schoolgebouw toen Strucht en Schin op Geul nog één gemeente waren. Ook nog een tijdje als gemeentehuis gebruikt toen deze twee gemeentes één waren. (bron: heemkundekring Schin op Geul). Gevel van 2a lijkt van mergel en links is een puthuisje te zien. (http://www.schumlders.nl/theo/waterputten SOG en gerendal.htm)	1900	4	4	3	3	3	4	2	3	75	waardevol vanwege functie en oorspronkelijke vormgeving met sierstuk. Latere serre uitsluiten, verstoort beeld. Ook nieuwe dakkapel storend	2	0994100002015275	
Schin op Geul	Vinkenbergstraat	16		Woonhuis	MIP-pand	dubbelhuis met blokstuc uit '30	1925	3	2	3	2	4	2	0	0	41	blokstuc niet passend bij gebouwtype en architectuur sterk aangetast door nieuwe ramen, deuren en boeiboorden. Nu eerder kitch dan kunst	4	0994100002015280	
Schin op Geul	Vinkenbergstraat	18		Woonhuis	MIP-pand	dubbelhuis met blokstuc uit '30	1925	3	2	3	2	4	2	0	0	41	blokstuc niet passend bij gebouwtype en architectuur sterk aangetast door nieuwe ramen, deuren en boeiboorden. Nu eerder kitch dan kunst	4	0994100002020908	
Schin op Geul	Vinkenbergstraat	20		Woonhuis	MIP-pand	30 pand met forse blokstucgevels	1925	3	2	2	2	4	2	1	0	43	blokstuc is vrij extreem en past niet bij '30 layout. Ramen zijn niet passend vernieuwd waardoor architectuur aangetast is	4	0994100002015281	
Schin op Geul	Vinkenbergstraat	24	bij	Spoorwegviaduct	Rijksmonument	Spoorwegviaduct													37310043870000	
Schin op Geul	Vinkenbergstraat			Puthuisje	cultuurhistorisch-pand	Tegen de zijgevel van Vinkenbergstraat 2a staat een put met afdakje.		4	3	3	2	3	0	0	4	49		3	0034	
Schin op Geul	Graafstraat	16	a	Schuur	Rijksmonument		1992												0994100002011527	
Schoonbron en Engwegen	Eikenderweg	2		Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	Op het minuutplan is op deze plek een contour te zien, echter wel minder diep van vorm dan het huidige gebouw.	1770	3	2	2	2	2	0	3	0	37	pand kan oude kern hebben, huidige exterieur weinig kwaliteit behalve bouwvolume	X	3	0994100002020239
Schoonbron en Engwegen	Eikenderweg	6		Woonhuis	Rijksmonument		1675												0994100002020818	
Schoonbron en Engwegen	Engwegen	3	bij	Bijgebouw	cultuurhistorisch-pand	Bijgebouw van mergel.	1830	0	0	0	0	0	0	0	0	0	waar? Foto?	X	3	0994100002018177
Schoonbron en Engwegen	Engwegen	4		Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	Een bijzonder pand waar aan de frontgevel en rechter zijgevel nog te zien is dat het om een vakwerkhuis gaat. De balken zijn hier echter wit geschilderd. De linkerzijgevel is van geplasterd mergel en voorzien van een groene spatplint. Dit pand is al op het kadastrale minuutplan terug te zien.	1810	4	4	3	3	4	4	5	0	78		X	1	0994100002011154
Schoonbron en Engwegen	Engwegen	9		Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	Wanneer we de vorm van het huidige contour vergelijken met het kadastrale minuutplan lijkt het niet geheel overeen te komen. De bouwstijl van het huis en het nog zichtbare vakwerk aan de linker gevel van het huis doen echter een aanzienlijke ouderdom vermoeden.	1830	4	3	3	3	3	4	5	0	73	mergel muurwerk slecht gerenoveerd	X	2	0994100002011185
Schoonbron en Engwegen	Engwegen	13		Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	De contour van het huis is terug te zien op het kadastrale minuutplan (zie omcirkelde deel op de foto). Aan de diepliggende ramen zou geconcludeerd kunnen worden dat dit niet de originele gevel van het huis is en de oude gevel hier dus nog onder zou zitten. BD: buitenschil is nieuw, oude steen hergebruikt. kan ook geheel herbouwd zijn. huidige uiterlijk niet waardevol	1964	3	3	1	1	1	1	2	0	30	mogelijk oudere kern, maar weinig grote waarden te verwachten	X	3	0994100002020871

Schoonbron en Engwegen	Engwegen	13				Woonhuis	cultuurhistorisch-pan	De contour van het huis is terug te zien op het kadastrale minuutplan (zie omcirkelde deel op de foto). Aan de diepliggende ramen zou geconcludeerd kunnen worden dat dit niet de originele gevel van het huis is en de oude gevel hier dus nog onder zou zitten. BD: buitenschil is nieuw, oude steen hergebruikt. kan ook geheel herbouwd zijn. huidige uiterlijk niet waardevol	1964	3	3	1	1	1	1	2	0	30	mogelijk oudere kern, maar weinig grote waarden te verwachten	X	3	0994100002011201	
Schoonbron en Engwegen	Holleweg	5				Hoewe	cultuurhistorisch-pan	Alle drie de gebouwen heel duidelijk te zien op minuutplan. BD: nr.5 rond 1900 herbouwd? Lijkt alsof de huidige contouren deels op het minuutplan te zien zijn. Het is echter niet heel duidelijk. Het lange gedeelte rechts aan de straat lijkt het oudste maar is niet te zien op het oorspronkelijke contour. BD: hoeve is XXA herbouwd	1850	4	4	2	2	1	2	3	0	47	vleugel lijkt herbouwd, nader onderzoeken via kadaster. Alleen beschermen als interieur ook nog waarden bevat.	X	3	0994100002019815	
Schoonbron en Engwegen	Hoogbeek	2				Hoewe	cultuurhistorisch-pan	Lijkt alsof de huidige contouren deels op het minuutplan te zien zijn. Het is echter niet heel duidelijk. Het lange gedeelte rechts aan de straat lijkt het oudste maar is niet te zien op het oorspronkelijke contour. BD: hoeve is XXA herbouwd	1930	4	4	3	2	3	3	3	0	59	kadastrale ontwikkeling uitzoeken. Lijkt in 19e eeuw of 1900 gebouwd met gebruik van oudere materialen		3	0994100002011955	
Schoonbron en Engwegen	Hoogbeek	2	a			Hoewe	cultuurhistorisch-pan	Lijkt alsof de huidige contouren deels op het minuutplan te zien zijn. Het is echter niet heel duidelijk. Het lange gedeelte rechts aan de straat lijkt het oudste maar is niet te zien op het oorspronkelijke contour. BD: hoeve is XXA herbouwd	1930	4	4	3	3	3	3	3	0	63	kadastrale ontwikkeling uitzoeken		2	0994100002012801	
Schoonbron en Engwegen	Hoogbeek	4				Hoewe	cultuurhistorisch-pan	Boven de poort staat 'anno 1784'. Op het minuutplan is op deze plek een 'omgedraaide L vorm te zien'. Wat zou betekenen dat het stuk aan de straatkant (met vakwerk) 'nieuwer' is.	1880	4	3	3	3	3	3	4	0	65	bouw poortvleugel via kadaster achterhalen. Oude kern nader onderzoeken	X	2	0994100002011690	
Schoonbron en Engwegen	Schoonbron en Engwegen	141				Hoewe	cultuurhistorisch-pan	Alle drie de gebouwen heel duidelijk te zien op minuutplan.	1850	4	4	3	3	3	3	4	0	67	oude kern nader onderzoeken	X	2	0994100002019210	
Schoonbron en Engwegen	Valkenburgerweg	131				Hoewe	cultuurhistorisch-pan	Huidige contour komt nog volledig overeen met dat op het minuutplan.	1880	4	4	3	3	3	3	5	0	71	rechter vleugel opgehoogd XIX, hoeve is verbouwd maar oude kern	X	2	0994100002017344	
Schoonbron en Engwegen	Valkenburgerweg	134				Hoewe	cultuurhistorisch-pan	Deel van contour op het minuutplan.	1900	4	2	3	1	2	0	3	0	36	aan exterieur te zien is nog één hoek met kunradsteen oud, rest is sterk gerenoveerd / herbouwd. Nader onderzoek naar oude kern nodig	X	3	0994100002015490	
Schoonbron en Engwegen	Valkenburgerweg	140				Hoewe	cultuurhistorisch-pan	Contour op minuutplan. Het gedeelte dat de twee panden ooit met elkaar verbond is er niet meer.	1940	4	3	2	2	2	3	0	48	interieur nog hoge bouwhistorische waarden bezit?	X	3	0994100002015509		
Schoonbron en Engwegen	Valkenburgerweg	141				Hoewe	cultuurhistorisch-pan	Alle drie de gebouwen heel duidelijk te zien op minuutplan.	1850	4	4	3	3	3	3	4	0	67	oude kern nader onderzoeken	X	2	0994100002015510	
Schoonbron en Engwegen	Valkenburgerweg	142	a			Hoewe	cultuurhistorisch-pan	Duidelijk de contouren van het minuutplan in de huidige gebouwen te herkennen.	1770	4	3	3	3	3	3	0	61	oude kern nader onderzoeken	X	2	0994100002015515		
Schoonbron en Engwegen	Valkenburgerweg	142				Hoewe	cultuurhistorisch-pan	Duidelijk de contouren van het minuutplan in de huidige gebouwen te herkennen. BD: exterieur lijkt ca 1900	1770	2	1	3	3	2	3	2	0	48	kadastrale ontwikkeling onderzoeken en interieurwaarden nader bepalen	X	3	0994100002015513	
Schoonbron en Engwegen	Valkenburgerweg	144	c			Hoewe	cultuurhistorisch-pan	Duidelijk de contouren van het minuutplan in de huidige gebouwen te herkennen.	1902	4	4	4	4	3	3	0	69	bouwkundige eenheid met nr.144	X	2	0994100002015517		
Schoonbron en Engwegen	Valkenburgerweg	144	b			Hoewe	cultuurhistorisch-pan	Duidelijk de contouren van het minuutplan in de huidige gebouwen te herkennen.	1902	4	4	4	4	3	3	0	69	bouwkundige eenheid met nr.144	X	2	0994100002015517		
Schoonbron en Engwegen	Valkenburgerweg	144	a			Hoewe	cultuurhistorisch-pan	Duidelijk de contouren van het minuutplan in de huidige gebouwen te herkennen.	1902	4	4	4	4	3	3	0	69	bouwkundige eenheid met nr.144	X	2	0994100002015517		
Schoonbron en Engwegen	Valkenburgerweg	144				Hoewe	cultuurhistorisch-pan	Duidelijk de contouren van het minuutplan in de huidige gebouwen te herkennen.	1902	4	4	4	4	3	3	0	69	hoeve ca.1900 herbouwd? Check kadaster. Voorgevel homogeen en vrij gaaf	X	2	0994100002015517		
Schoonbron en Engwegen	Valkenburgerweg	146				Hoewe	cultuurhistorisch-pan	Duidelijk de contouren van het minuutplan in de huidige gebouwen te herkennen.	1890	4	3	4	3	3	3	0	63	intern geen historische afwerkingen, mogelijk wel constructie	X	2	0994100002015519		
Schoonbron en Engwegen	Valkenburgerweg	146	a			Hoewe	cultuurhistorisch-pan	Duidelijk de contouren van het minuutplan in de huidige gebouwen te herkennen.	1890	4	3	4	3	3	3	0	63	intern geen historische afwerkingen, mogelijk wel constructie	X	2	0994100002015519		
Schoonbron en Engwegen	Valkenburgerweg	152				Woonhuis	cultuurhistorisch-pan	Contour van het gebouw lijkt op het minuutplan terug te zien	1913	3	2	2	3	1	1	2	0	38	kadastraal onderzoek naar oudere kern nodig, wrskl herbouwd ca 1900.	X	3	0994100002015526	
Schoonbron en Engwegen	Valkenburgerweg	154				Hoewe	cultuurhistorisch-pan	Bijgebouw op het perceel van nr. 154. Aan de front- en rechter zijgevel is te zien dat het pand oorspronkelijk uit vakwerk bestaat.	1910	4	2	3	3	3	3	4	0	63	schuur is restant van hoeve die op kadminuut te zien is	X	2	0994100002020319	
Schoonbron en Engwegen	Valkenburgerweg	154				Hoewe	cultuurhistorisch-pan	Er zijn echter nog stukken van de contouren van de voormalige hoeve te zien. Het middelste gebouw is van vakwerk.	1910	0	2	2	3	2	3	0	0	38	woonhuis is nieuwbouw uit '30		4	0994100002015527	
Schoonbron en Engwegen	Valkenburgerweg	158				Hoewe	cultuurhistorisch-pan	Lijkt alsof nummer 158 nog tot het 'oude' gebouw hoort. Dit zou ook kloppen met hoe het langs de percelsgrens loopt. Tevens een afgeronde 'hoeve poort'.	1929	3	2	1	2	2	0	3	0	35	exterieur zwaar verbouwd, mogelijk nog oude constructie	X	3	0994100002015529	
Sibbe	Bergstraat	2				woonhuis	cultuurhistorisch-pan	Vormt met Bergstraat 2 S 4 het volledige contour van de hoeve op het minuutplan. Historisch Genootschap. minstens 18e eeuws. Gesplitst en veranderd in 1901. Wit gekalkte mergel.	1901	3	3	2	2	2	2	2	0	43	BD: nr. 2 is mergelstenen woonhuis XXA		4	0994100002012402	
Sibbe	Bergstraat	4	a					schuur achter nr.4: deels oud, deels modern	1966	3	2	2	2	3	3	3	0	52	oude kern nader onderzoeken	X	3	0994100002015620	
Sibbe	Bergstraat	4				Hoewe	cultuurhistorisch-pan	Dorpstraat 24 en Bergstraat 2 en 4 vormen het volledige contour van de hoeve op het minuutplan. Historisch Genootschap. minstens 18e eeuws. Gesplitst en veranderd in 1901. Wit gekalkte mergel. BD: nr.4 is eenheid met nr.2 en niet ouder dan XXA	1901	3	3	2	2	2	2	2	0	43			4	0994100002012412	
Sibbe	Bergstraat	43				Woonhuis	MIP-pan	woonhuis ca.1900 met oude aanbouw links.	1919	4	3	4	3	4	3	3	0	66	pand is sterk gerestaureerd maar oude architectuur is herkenbaar. Zie foto's mip dossier. Architectonische eenheid met nr.45		2	0994100002019415	
Sibbe	Bergstraat	43				Woonhuis	MIP-pan	woonhuis ca.1900 met oude aanbouw links.	2000	4	3	4	3	4	3	3	0	66	pand is sterk gerestaureerd maar oude architectuur is herkenbaar. Zie foto's mip dossier. Architectonische eenheid met nr.45		2	0994100002012708	
Sibbe	Bergstraat	45				Woonhuis	MIP-pan	woonhuis ca.1900	1919	4	3	3	3	4	3	3	0	64	architectonische eenheid met nr.43		2	0994100002012754	
Sibbe	Bergstraat	53				Woonhuis	cultuurhistorisch-pan	Huis van mergel met schoorsteen en spatplinten van kunradsteen.	1955	2	2	2	3	1	1	0	0	29	te sober en algemeen		4	0994100002013310	
Sibbe	Bergstraat	54				Woonhuis	MIP-pan	woonhuis 1932 met speklagen	1983	3	3	4	4	4	3	2	0	65	architect? Garage is recent, uitsluiten van bescherming		2	0994100002013342	
Sibbe	Bergstraat	56				Woonhuis	MIP-pan	woonhuis 1932 met speklagen	1983	3	3	4	4	4	3	2	0	65	rolluiken en beschrijving van baksteen storend		2	0994100002013351	
Sibbe	Bergstraat	57				Woonhuis	MIP-pan	woonhuis, verblendsteen en mergel	1905	3	3	3	2	3	3	2	0	52	alleen linker vleugel mogelijk oud, maar sterk gerenoveerd, garage is historiserend		4	0994100002019514	
Sibbe	Bergstraat	58				woonhuis	cultuurhistorisch-pan	Mergel. Afgeronde poort doet denken aan voormalige hoeve. BD: garage is recent,	1900	3	2	2	2	1	1	0	0	26	eventueel kadastraal laten onderzoeken mbt bouwjaar		4	0994100002019514	
Sibbe	Bergstraat	61				Woonhuis	MIP-pan	NB: staat in MIP als eenheid met nr.57 genoemd maar lijkt eerder bij nr.63 te horen	1905	3	2	2	2	1	2	1	0	34	en relatie met nr.63	X	3	0994100002013375	
Sibbe	Bergstraat	63				Woonhuis	cultuurhistorisch-pan	mergel, muurankers	1890	3	3	3	3	2	3	2	0	53	relatie met nr.61 uitzoeken		2	0994100002019974	
Sibbe	Bergstraat	66				Woonhuis	cultuurhistorisch-pan	mergel, muurankers	1886	3	2	3	3	2	3	2	0	51	twijfelgeval: vergelijken met andere panden in deze stijl en de beste daaruit selecteren		3	0994100002013423	
Sibbe	Bergstraat	68				Woonhuis	cultuurhistorisch-pan	mergel, muurankers	1886	3	2	2	1	1	2	1	0	30	gevelopeningen gewijzigd, geen bijzondere architectonische eigenschappen		4	0994100002013431	
Sibbe	Bergstraat	71				Woonhuis	MIP-pan	Muurankers. Ronde 'hoeve' poort.	1875	3	3	2	2	1	2	2	0	40	geen bijzonderheden aan dit pand behalve bouwvolume en traditionele indeling		4	0994100002012955	
Sibbe	Bergstraat	72				Woonhuis	MIP-pan	L-vormig woonhuis met schuur, rijke dakkapel	1923	4	4	4	4	3	4	3	0	73	check kadaster voor bouwdatum		2	0994100002012718	
Sibbe	Bergstraat	74				Woonhuis	MIP-pan	eenheid met 76 en 78	1886	3	3	2	2	1	2	1	0	36	te sober, verbouwd en weinig bijzonder		4	0994100002012728	
Sibbe	Bergstraat	75				Woonhuis	cultuurhistorisch-pan	speklagen	1956	2	2	3	3	3	3	1	0	49	twijfelgeval: vrij sober maar relatief gaaf		3	0994100002013022	
Sibbe	Bergstraat	76				Woonhuis	MIP-pan		1886	3	3	2	2	1	2	1	0	36	te sober, verbouwd en weinig bijzonder		4	0994100002013032	
Sibbe	Bergstraat	77				Woonhuis	cultuurhistorisch-pan	Speklagen-techniek gebruikt, houten steunconsoles onder dakrand en erker.	1954	3	3	4	4	5	4	2	0	72	architect?		2	0994100002013042	
Sibbe	Bergstraat	78				Woonhuis	MIP-pan		1886	3	3	2	2	1	2	1	0	36	te sober, verbouwd en weinig bijzonder		4	0994100002013052	
Sibbe	Bergstraat	79				Woonhuis	MIP-pan	Historisch Genootschap. Deze huizen zijn gebouwd door de bekende mergelwerkersfamilie Heuts.	1860	4	4	3	2	2	3	2	0	52	linker lage aanbouw niet meebeschermen. Mergelstenen deel is aangepast maar als onderdeel van ensemble met 81 en 83 van waarde		2	0994100002013133	
Sibbe	Bergstraat	81				Woonhuis	MIP-pan	Historisch Genootschap. Deze huizen zijn gebouwd door de bekende mergelwerkersfamilie Heuts.	1860	4	4	3	3	2	3	2	0	56	ensemble met 79 en 83		2	0994100002019500	
Sibbe	Bergstraat	83				Woonhuis	MIP-pan	Historisch Genootschap. Deze huizen zijn gebouwd door de bekende mergelwerkersfamilie Heuts.	1860	4	4	4	4	3	4	3	0	73	ensemble met 79-81		2	0994100002013166	
Sibbe	Bergstraat	85				Woonhuis	cultuurhistorisch-pan	Historisch Genootschap. Voormalig café van familie Steijns/Reneerkens.	1926	3	3	4	3	3	3	2	2	66	slecht zichtbaar op streetviews, gaafheid ter plekke controlleren. Rolluiken zijn storend		2	0994100002013195	
Sibbe	Bergstraat	88				Woonhuis	cultuurhistorisch-pan	Historisch Genootschap. Het betreft een voormalige hoeve die nu opgesplitst is in twee woonhuizen.	1926	3	4	3	2	2	3	2	0	51	ensemble met nr.90, onderpui voorgevel echter sterk gewijzigd vanaf '30		3	0994100002019504	
Sibbe	Bergstraat	88 en 90				Bijgebouw van mergel	cultuurhistorisch-pan	Op de luchtfoto is te zien dat in de tuin nog een groot bijgebouw van mergel staat. Een deel hiervan is wit gepleisterd.	1926	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	schuurte van na 1830: niet beschermenswaardig		4	0994100002015629
Sibbe	Bergstraat	90				Woonhuis	cultuurhistorisch-pan	Historisch Genootschap. Het betreft een voormalige hoeve die nu opgesplitst is in twee woonhuizen.	1926	3	4	3	4	2	3	2	0	59	bouwjaar via kadaster opzoeken		2	0994100002019505	
Sibbe	Daalhemerweg					Mergelmuur	cultuurhistorisch-pan	Eén van de vele mergelmuren in Sibbe en IJzeren die als perceelsafscheiding werden gebruikt		4	4	2	3	3	1	3	5	73			2	0046	
Sibbe	Dorpstraat	2				Woonhuis	cultuurhistorisch-pan	Speklagen. Mariabeeldje in nis bovenin de gevel.	1954	3	3	3	3	2	3	2	0	53	afwegen tegen andere wederopbouwpanen met speklagen		3	0994100002018165	
Sibbe	Dorpstraat	4					cultuurhistorisch-pan	Muurankers. Contour op minuutplan. Echter lijkt nummer 4 naderhand aangebouwd.	1900	0	0	0	0	0	0	0	0	0			4	0994100002018175	
Sibbe	Dorpstraat	6				Hoewe	cultuurhistorisch-pan	Muurankers. Contour op minuutplan. Echter lijkt nummer 4 naderhand aangebouwd.	1850	3	3	2	2										

Sibbe	Dorpstraat	7			Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	Van mergel. Rechter zijkant is van baksteen. Op deze zijde is echter ook een gevelsteen te zien. Historisch Genootschap. Minstens 18e eeuw. Deels afgebroken en gewijzigd in 1967. Hier woonde Thomas Cornips. Hij was ten tijde van het Franse bewind de eerste burgemeester 'nieuwe stijl'. De oorspronkelijke carévorm van het pand valt terug te zien op het minuutplan.	1964	3	3	2	2	3	2	3	3	62	pand lijkt sterk verbouwd, hs raamomlijstingen zijn erop geplakt. nader onderzoek naar waarden interieur/constructie nodig. Scoort alleen hoger vanwege cultuurhistorische waarde	X	3	0994100002019781			
Sibbe	Dorpstraat	8			Hoeve	cultuurhistorisch-pand	Mergel. Contour op minuutplan.	1920	3	3	3	3	2	2	3	0	53	stelen	X	2	0994100002017660			
Sibbe	Dorpstraat	11			Hoeve	cultuurhistorisch-pand	Mergel. Muurankers. Jaarsteen JD AM 1904	1850	4	4	3	3	2	3	3	0	60	ensemble met nr.15 dat 8 jaar eerder gebouwd werd	X	2	0994100002019216			
Sibbe	Dorpstraat	13			Hoeve	cultuurhistorisch-pand	Mergel. Muurankers.	1850	4	4	3	3	2	3	3	0	60	bouwkundige eenheid met 11	X	2	0994100002017694			
Sibbe	Dorpstraat	15			Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	Mergel. Muurankers. Jaarsteen ... AJ 1896	1901	4	4	3	3	2	3	3	0	60	ensemble met 11-13	X	2	0994100002017708			
Sibbe	Dorpstraat	17			Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	Muurankers BD. pand op kadminuut kan in dit bouwvolume verwerkt zijn.	1901	3	3	3	3	3	3	4	0	64	check kadastrale ontwikkeling en oudere kern	X	2	0994100002017719			
Sibbe	Dorpstraat	17			Schuurtje	cultuurhistorisch-pand	Contour van het bouwwerk achter het woonhuis lijkt al op het minuutplan te zien. BD: nee dit is onderdeel van het woonhuis; schuurtje waarschijnlijk recent	1901	0	0	0	0	0	0	0	0	0	foto? Wrsjk geen oud bouwwerk	X	3	0994100002020100			
Sibbe	Dorpstraat	23			Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	Huis van mergel. Muurankers. Het deel dat 'uitstulpt' aan de straat lijkt op het minuutplan te staan. BD. in gevelsteen. ANNO MXX MCM 1785 (topgevel aan straat)	1901	4	4	3	3	3	3	4	0	67	onderzoek naar kadastrale ontwikkeling (bouw dwarsvleugel achterzijde?)	X	2	0994100002017739			
Sibbe	Dorpstraat	26			Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	Vormt met Bergstraat 2 § 4 het volledige contour van de hoeve op het minuutplan. Historisch Genootschap; minstens 18e eeuw. Gesplitst en veranderd in 1901. Wit gekalkte mergel. BD: ook vrijstaand bijgebouw staat al op kadminuut	1901	4	4	3	3	3	3	4	0	67	ook mergelstenen bijgebouw beschermen (lage schuurtje niet)	X	2	0994100002017750			
Sibbe	Dorpstraat	26			Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	Vormt met Bergstraat 2 § 4 het volledige contour van de hoeve op het minuutplan. Historisch Genootschap; minstens 18e eeuw. Gesplitst en veranderd in 1901. Wit gekalkte mergel. BD: ook vrijstaand bijgebouw staat al op kadminuut	1901	4	4	3	3	3	3	4	0	67	ook mergelstenen bijgebouw beschermen (lage schuurtje niet)	X	2	0994100002015638			
Sibbe	Dorpstraat	38	b		Deel hoeve	cultuurhistorisch-pand	Vormt tegenwoordig een geheel met 38 A&B. het gebouw van het minuutplan staat er nu niet meer.	1950	0	0	0	0	0	0	0	0	0	is modern pand, geen kwaliteit		4	0994100002017609			
Sibbe	Dorpstraat	38	c		Deel hoeve	cultuurhistorisch-pand	Vormt tegenwoordig een geheel met 38 A&B. het gebouw van het minuutplan staat er nu niet meer.	1929	0	0	0	0	0	0	0	0	0	is modern pand, geen kwaliteit		4	0994100002017617			
Sibbe	Dorpstraat	43			Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	Huis van mergel. Muurankers. Historisch Genootschap. De boerderij uit de vorige eeuwen is afgebroken. Ter plaatse, in combinatie met Gatsestraat 2 nieuw gebouwd.	1934	4	4	4	3	2	3	2	0	58	ramen vernieuwd en vensters bg vergroot rechter zijgevel vernieuwd, mogelijk interieur ook sterk verbouwd. Alleen buitenstucwerk heeft kwaliteit. Bouwhistorische waarden nader onderzoeken in interieur	X	3	0994100002018430			
Sibbe	Dorpstraat	44			Hoeve	cultuurhistorisch-pand	De gebouwen die hier voor de tijd stonden zijn terug te zien op het minuutplan.	1934	3	3	3	2	2	2	3	0	49		X	3	0994100002018430	37440228970000		
Sibbe	Dorpstraat	45		36831	Boerderij	Rijksmonument		1750														37440235770000		
Sibbe	Dorpstraat	47		36832	Boerderij	Rijksmonument		1850																
Sibbe	Dorpstraat	49			Hoeve	cultuurhistorisch-pand	Details en zijgevel van mergel. Contouren op minuutplan. Historisch Genootschap: Oorsprong van het pand ligt rond 1820. Het woonhuis is vernieuwd rond 1920. Details, bedrijfsgedeelte en zijgevel van mergel. Zie opmerkingen bij 11 & 12 (47 & 49 vormden oorspronkelijk samen één hoeve)	1900	4	4	4	4	3	4	3	0	73	achter voorgevel uit XXA kan een oudere kern schuilen	X	2	0994100002015717			
Sibbe	Dorpstraat	50	a		Hoeve	cultuurhistorisch-pand	Historisch Genootschap. Stamt uit de 18e eeuw maar is vernieuwd in 1930. Muurankers.	1930	4	4	2	2	1	1	3	0	43	alleen straatgevel in mergel herkenbaar als oud. Mogelijk flink gerenoveerd ook qua interieur. Nader onderzoek bouwhistorische waarden nodig	X	3	0994100002019885			
Sibbe	Dorpstraat	50	d		Hoeve	cultuurhistorisch-pand	Historisch Genootschap. Stamt uit de 18e eeuw maar is vernieuwd in 1930. Muurankers.	1930	4	4	3	3	3	3	4	0	67	vormt bouwkundige eenheid met 50b	X	2	0994100002016470			
Sibbe	Dorpstraat	50	b		Hoeve	cultuurhistorisch-pand	Historisch Genootschap. Stamt uit de 18e eeuw maar is vernieuwd in 1930. Muurankers.	1930	4	4	3	3	3	3	4	0	67	vormt bouwkundige eenheid met 50d	X	2	0994100002016470			
Sibbe	Dorpstraat	50	e		Hoeve	cultuurhistorisch-pand	Historisch Genootschap. Stamt uit de 18e eeuw maar is vernieuwd in 1930. Muurankers. BD is moderne schuur van o.a. hout	1930	0	0	0	0	0	0	0	0	0	modern en zonder kwaliteit		4	0994100002015721			
Sibbe	Dorpstraat	50	c		Hoeve	cultuurhistorisch-pand	Historisch Genootschap. Stamt uit de 18e eeuw maar is vernieuwd in 1930. Muurankers. BD is moderne schuur betonblokken	1930	0	0	0	0	0	0	0	0	0	modern en zonder kwaliteit		4	0994100002019882			
Sibbe	Dorpstraat	52			Hoeve	cultuurhistorisch-pand	Historisch Genootschap. Stamt uit de 18e eeuw maar is verbouwd in 1870. Muurankers. BD: diepe bouwvolume oud, na 1830 met poortdoorgang uitgebreid	1870	4	4	4	3	3	3	4	0	69		X	2	0994100002018485	37440217670000		
Sibbe	Dorpstraat	58		36833	Woonhuis e d.	Rijksmonument		1803														0994100002015722		
Sibbe	Dorpstraat	58		36833	Woonhuis e d.	Rijksmonument		1803														0994100002018496	37440217670000	
Sibbe	Dorpstraat	58		36833	Woonhuis e d.	Rijksmonument		1803														0994100002015723	37440217670000	
Sibbe	Dorpstraat	72		36834	Boerderij	Rijksmonument		1790														0994100002015730	37440314070000	
Sibbe	Dorpstraat	73			Hoeve	cultuurhistorisch-pand	Historisch Genootschap. Op deze plek stond rond 1800 al een boerderij, waarvan restanten zijn vernieuwd en aangebouwd. BD: pand heeft vormgeving uit ca.1970, maar mogelijk zijn buitenmuren nog van mergel (nu gepleisterd en geschilderd)	1930	4	3	2	2	1	2	3	0	45	huidige exterieur overwegend modern. Nader onderzoek naar oudere kern en waarde daarvan nodig	X	3	0994100002018542			
Sibbe	Dorpstraat	73	a		Hoeve	cultuurhistorisch-pand	Historisch Genootschap. Op deze plek stond rond 1800 al een boerderij, waarvan restanten zijn vernieuwd en aangebouwd. BD: 70a is een schuur, voorgevel is mergel met bakstenen poort, na 1830.	1900	3	3	3	2	2	1	3	0	45	alleen voorgevel niet voldoende voor aanwijzing. Nader onderzoek interieur nodig om waarde te bepalen	X	3	0994100002015727	37440375570000		
Sibbe	Dorpstraat	74		36835	Woonhuis	Rijksmonument		1790														0994100002018552	37440375570000	
Sibbe	Dorpstraat	78			Tuinmuur bij Velaertshof of Sibberhuske	cultuurhistorisch-pand	Tuinmuur bij Velaertshof of Sibberhuske	1750	4	4	2	3	3	1	3	5	73					0994100002018600	37440309270000	
Sibbe	Dorpstraat	78	bij		Sibberhuske	Rijksmonument		1750																
Sibbe	Dorpstraat	26	bij		Mergelmuur en haag	cultuurhistorisch-pand	Mergelmuur met hierop tevens een haag. Typerend voor Sibbe-IJzeren.		4	4	2	3	3	1	3	5	73							
Sibbe	Dorpstraat	58	bij	36833	Muur van mergel met hekpijlers en vazen	Rijksmonument																		
Sibbe	Dorpstraat	78	bij	36836	Hekpijler	Rijksmonument																		
Sibbe	Dorpstraat	78	bij	36836	Hekpijlers	Rijksmonument																		
Sibbe	Gatsestraat	1	a		Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	Gevelkruis naast het linker raam (onderkant). Muurankers. Contour te zien op minuutplan!	1901	4	4	3	2	3	2	3	0	55	oude kern nader onderzoeken	X	2	0994100002011850			
Sibbe	Gatsestraat	1			Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	Historisch Genootschap. 18e eeuwse bouwmassa; renovatie in 1901 en later rond 1975. Gevelkruis naast het linkerraam. BD: aan Dorpstraat is in mergel na 1830 een tussentijd gemaakt en de dwarsvleugel uit 1830 haaks op de Dorpstr is ingekort. dit verklaart de bouwmaden in de gevel	1901	4	4	3	2	3	2	3	0	55	bouwkundige eenheid met nr.1A	X	2	0994100002011850			
Sibbe	Gatsestraat	2			Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	Huis van mergel met muurankers en ornament onder het linker raam aan de voorgevel. Historisch Genootschap. De boerderij die op deze hoek oorspronkelijk stond is afgebroken.	1924	4	4	4	3	2	3	2	0	58	bouwkundige eenheid met dorpr 43		2	0994100002011851			
Sibbe	Hemelrijkstraat	8			Hoeve	cultuurhistorisch-pand	Muurankers. Contour op minuutplan. Eenheid met nr.10, ooit één hoeve met nr.12	1750	4	3	2	2	2	1	3	0	44	exterieur sterk gemoderniseerd, vermoeden van oude kern, interieur nader bouwhistorisch onderzoeken	X	3	0994100002012357			
Sibbe	Hemelrijkstraat	8			Hoeve	cultuurhistorisch-pand	Muurankers. Contour op minuutplan. Eenheid met nr.10, ooit één hoeve met nr.12	1900	4	3	2	2	2	1	3	0	44	exterieur sterk gemoderniseerd, vermoeden van oude kern, interieur nader bouwhistorisch onderzoeken	X	3	0994100002016535			
Sibbe	Hemelrijkstraat	10			Hoeve	cultuurhistorisch-pand	Muurankers. Contour op minuutplan. Eenheid met nr.8, ooit één hoeve met nr.12	1750	4	3	2	2	2	1	3	0	44	exterieur sterk gemoderniseerd, vermoeden van oude kern, interieur nader bouwhistorisch laten onderzoeken	X	3	0994100002012359			
Sibbe	Hemelrijkstraat	12			Hoeve	cultuurhistorisch-pand	regio-specifieke typologie. Contour op minuutplan. Ooit één hoeve met nr.8-10	1900	4	3	2	2	2	1	3	0	44	exterieur sterk gemoderniseerd, vermoeden van oude kern, interieur nader bouwhistorisch laten onderzoeken	X	3	0994100002012361			
Sibbe	Hemelrijkstraat	14			Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	Delen van mergel (zijaanzicht)	1900	3	3	2	2	0	0	2	0	29	huidige exterieur geen kwaliteit. Gebouwd na 1830 (ergens in de 19e eeuw)		4	0994100002019044			
Sibbe	Hemelrijkstraat	14			Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	Delen van mergel (zijaanzicht)	1900	3	3	2	2	0	0	2	0	29	huidige exterieur geen kwaliteit. Gebouwd na 1830 (ergens in de 19e eeuw)		4	0994100002012363			
Sibbe	Izeren Koeweg				Mergelmuur	cultuurhistorisch-pand	Historisch Genootschap. Dit soort muurtjes zijn door heel Sibbe & IJzeren te vinden. Deze werden geplaatst ter afbakening van percelen en als grondkering. Waarschijnlijk werden hiervoor mergelblokken gebruikt van iets mindere kwaliteit waar bijv. geen huis etc. van gebouwd kon worden.		4	4	2	3	3	1	3	5	73					0047		
Sibbe	Izeren Koeweg				mergelmuur	cultuurhistorisch-pand	Historisch Genootschap. Dit soort muurtjes zijn door heel te vinden. Deze werden geplaatst ter afbakening van percelen en als grondkering. Waarschijnlijk werden hiervoor mergelblokken gebruikt van iets mindere kwaliteit waar bijv. geen huis etc. van gebouwd kon worden.		4	4	2	3	3	1	3	5	73							
Sibbe	Kenkersweg	3	a		Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	Samen vormen deze gebouwen de contouren die op het minuutplan te zien zijn. Zelfs het schuurtje staat op het minuutplan. BD: mogelijk herbouwd in zelfde vorm	2006	3	3	3	2	2	2	3	0	49	huidige exterieur is sterk gemoderniseerd, onduidelijk of oude kern er nog is of herbouwd is. Nader kadastraal en interieuronderzoek nodig	X	3	0994100002012187			
Sibbe	Kenkersweg	3			Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	Samen vormen deze gebouwen de contouren die op het minuutplan te zien zijn. Zelfs het schuurtje staat op het minuutplan. BD: mogelijk herbouwd in zelfde vorm	2006	3	3	3	2	2	2	3	0	49	huidige exterieur is sterk gemoderniseerd, onduidelijk of oude kern er nog is of herbouwd is. Nader kadastraal en interieuronderzoek nodig	X	3	0994100002015773			
Sibbe	Kenkersweg	6			Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	Mergel, muurankers en een zeer bijzonder gevelkruis. BD: vrij gaaf 19e-eeuws exterieur, ramen vernieuwd	1850	3	3	3	4	4	4	3	0	71					0994100002012190		

Sibbe	Sibberkerkstraat	103	bij	hoeve	cultuurhistorisch-pand	Mergelhoeve. Contouren op minuutplan, met bijbouw uit 1852 aan de oostzijde. Historisch Genootschap: Woongedeelte uit 1852. In de gevelsteen de initialen SD en AH (Seraes Damoiseaux en Alexandrina Haesen). De rest van de boerderij, met name de voorzijde maakt deel uit van de boerderij die op het minuutplan te zien is. Deze dateert uit de 16e eeuw en is in 1738 in mergel vernieuwd. Zie de gevelsteen van Sibberkerkstraat 103, het oorspronkelijke woonhuis. De huidige bebouwing van de nummers 101, 103 en de bouwmassa aangrenzend aan de Kenkersweg maakte deel uit van deze boerderij. Van ca. 1720 tot ruim in de 19e eeuw was de familie Haesen eigenaar/bewoners.		4	4	3	3	3	4	4	0	71		2	0994100002019820	
Sibbe	Sibberkerkstraat	103		Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	Historisch Genootschap: Dit zijn enerzijds een gevelsteen met jaartal 1738 en het andere een zogenaamd 'lullengat'. Vormde met huidig nr. 103 een hoeve.	1935	4	4	3	3	3	4	4	0	71		X	2	0994100002020014
Sibbe	Sibberkerkstraat	103	bij	hoeve	cultuurhistorisch-pand			4	4	3	3	3	4	4	0	71		2	0994100002012189	
Sibbe	Sibberkerkstraat	103	bij	hoeve	cultuurhistorisch-pand			4	4	3	3	3	4	4	0	71		2	0994100002015775	
Sibbe	Sibberkerkstraat	94 en 100	tussen	Hekpijler en mergelmuur	cultuurhistorisch-pand	Hekpijlers en muur van mergel tussen Sibberkerkstraat 94 en 100 in. Het bouwwerk waar dit waarschijnlijk de toegangspoort naar was is zelfs niet meer op het minuutplan te zien. Historisch Genootschap: De hekpijlers vormden met de twee hekpijlers aan de Kenkersweg de formele achteringen van de Herenboerderij aan de Dorpstraat die rond 1820 is gebouwd door de familie Dagnelie uit Maastricht. De herenboerderij is later gesplitst en deels vernieuwd. Het herenhuis is gehandhaafd. Dorpstraat 47. Historisch Genootschap: De muur met mergelplaten fungeerde als sieralement voor de toenmalige hoeve Dagnelie (rond 1820). Nu gesplitst in Dorpstraat 47 en 49. Aan de achterzijde (tussen herenhuis en de Sibberkerkstraat) was een 'luthof' met beeldentuin gerealiseerd.		4	4	3	2	3	3	3	5	79		2	0039	
Sibbe	Sibberkerkstraat			Crucifix	Rijksmonument	Crucifix														
Sibbe	Sibberkerkstraat			Mergelmuur met hekpijlers	cultuurhistorisch-pand	Het kerkhof van Sibbe wordt omringd door een mergelmuur met als ingang twee hekpijlers van mergel met decoratieve vazen. In de hoek ligt er aan de muur vast een baarhuisje dat tegenwoordig niet in gebruik is. De kerk in Sibbe is gebouwd in 1844; het kerkhof zal hoogstwaarschijnlijk ook rond die tijd gebouwd zijn.		5	5	4	3	4	4	2	4	87		2	0040	
Sibbe	Sint Appoloniastraat	6		Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	Historisch Genootschap: Karakteristiek mergelhuis gelegen aan de voormalige kerkweg.	1922	2	3	2	2	2	1	0	38	te weinig bijzonderheid en gaafheid is sterk aangetast	4	0994100002014947		
Sibbe	Sint Appoloniastraat	6		Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	Historisch Genootschap: Karakteristiek mergelhuis gelegen aan de voormalige kerkweg.	1922	2	3	3	3	2	2	1	0	44	mooi opgeknapt maar niet monumentaal pand	4	0994100002014949	
Sibbe	Sint Rosastraat	20		Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	woonhuis in historiserende stijl met mergel en baksteen. Bouwjaar nader onderzoeken (50?) Mergel. Muurankers. Staat op MIP als nummer 33. Het contour van dit pand is echter te zien op het minuutplan, dus zou het flink ouder zijn dan 1900. Gevelkruis op rechtersvoorkant. Historisch Genootschap: Pand stamt uit de 18e eeuw, is gerenoveerd rond 1900 en ook weer recentelijk. Rond 1800 was de familie Gauthier eigenaar/verpachter. De bijbehorende huisweide is inmiddels vol gebouwd met uitbreidingen (woningen, schoolgebouw) in de vorige eeuw.	1948	3	3	4	4	4	4	2	0	69		1	0994100002014563	
Sibbe	Sint Rosastraat	35		Hoeve	cultuurhistorisch-pand		1900	4	4	4	4	3	4	4	0	77		X	1	0994100002014570
Strabeek	Broekhem	132		Bijgebouw Hoeve Strabeek	cultuurhistorisch-pand	Bijgebouw van mergel. BD: volgens kadaster gebouwd als stal in 1852	1899	3	2	3	3	3	3	3	0	58		2	0994100002020244	
Strabeek	Broekhem	132, 130, 128, 126, 124, 122	bij	Muur van mergel	cultuurhistorisch-pand	Muur van mergel, behorend bij Hoeve Strabeek. Al te zien op de kadasterkaart van omstreeks 1830/1832		3	3	3	2	3	2	3	4	68		2	0004	
Strabeek	Klaterstraat	1		Hoeve (MIP)	cultuurhistorisch-pand	Bouwjaar volgens geoweb: 1901. Op gevel staat 1896. De gebouwen samen lijken echter het contour van een voormalige hoeve te vormen. BD: volgens kadaster werd bestaand pand aan de straat in 1896 verbreed	1901	4	2	2	2	2	2	3	0	46	is onderdeel van grotere hoeve, kern staat al op kadminuut. Exterieur nu niet meer speciaal, nader onderzoek interieur nodig naar oude constructie/interieur	X	3	0994100002012220
Strabeek	Klaterstraat	1		Bijgebouw	cultuurhistorisch-pand	Lijkt te zijn opgetrokken uit mergel (er zit nu een witte verlaag overheen). Licht op het perceel van Klaterstraat 1 BD: staat al op kadminuut, later aangeduid als stal.	1901	4	3	2	2	2	2	3	0	48	twijfelgeval: wel oude kern, maar verbouwd en verder niet heel bijzonder, wel onderdeel van ouder complex	X	3	0994100002020257
Strabeek	Klaterstraat	3		Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	Oude boerderij? Gevelankers. Contour op minuutplan.	1901	4	3	3	3	3	3	3	0	61		X	2	0994100002019821
Strabeek	Strabeek	5		Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	Bouwjaar volgens geoweb: 1991. Gebouw echter al te zien op de luchtfoto uit 1949. Gevelsteen geeft het jaar 1691 aan. Verder zijn de contouren te herkennen op het minuutplan. BD: oogt inderdaad laat 17e-eeuws	1991	4	4	4	3	4	4	4	0	76	gebouw gaat terug tot 1691, waarden constructie en interieur nader bepalen	X	1	0994100002014686
Strabeek	Strabeek	6		Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	Huis van mergel.	1950	3	3	2	4	0	1	0	0	33	relatief modern gebouw, enige bijzonderheid is toepassing van mergel, maar komt ook na WVOI nog vaker voor in deze gemeente	4	0994100002014687	
Strabeek	Strabeek	25		Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	Bouwjaar volgens geoweb: 1901. In de gevel staat 1954. Huis van mergel. BD: volume stond er al in 1830, maakte deel uit van de hoeve nr.25-29. vleugel is in 1954 ingekort. Mogelijk toen ook herbouwd	1901	4	3	2	2	2	2	3	0	48	nader onderzoeken of vleugel in 1954 is herbouwd of nog een oude kern heeft.	X	3	0994100002014703
Strabeek	Strabeek	27		Hoeve	MIP-pand	BD: op deze plek stonden oorspr twee kleine vleugels van de hoeve: aan de straat en aan de achterzijde. Zijn in de loop der tijd herbouwd, voorste stuk in 1896 en pas na 1952 is achterste deel van lange bouwvolume ontstaan. Geeft merkwaardig gevelbeeld aan straat want staat op plek van oude poortdoorgang naar binnenplaats.	1901	3	4	2	2	2	3	0	53	nader onderzoek naar oude kern wenselijk	X	2	0994100002014705	
Strabeek	Strabeek	29		Hoeve	MIP-pand	Bouwjaar volgens geoweb: 1901. Op gevel staat 1896. De gebouwen samen lijken echter het contour van een voormalige hoeve te vormen. BD: volgens kadaster werd bestaand pand aan de straat in 1896 verbreed. Linker zijgevel toont vakwerk: oude kern!	1901	4	4	3	3	3	3	4	0	67	nader onderzoek naar oude kern wenselijk	X	2	0994100002014706
Strabeek	Strabeek	32		Woonhuis	MIP-pand	BD: bouwjaar volgens kadaster: 1923	1923	2	2	4	4	3	3	0	63	rolluiken zijn storend, bouwkundige eenheid met nr. 34	2	0994100002019647		
Strabeek	Strabeek	33	bij	Kapel	MIP-pand	kapel uit 1894	1895	4	4	4	4	3	4	2	0	69	NB: staat ook in lijst klein religieus erfgoed	2	0994100002020384	
Strabeek	Strabeek	33		Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	woonvleugel stamt uit 1897, schuurvleugel uit 1921 (kadaster) traditionele bouw, past in straatbeeld	1895	4	4	3	3	2	3	0	60		2	0994100002014707		
Strabeek	Strabeek	34		Woonhuis	MIP-pand	BD: bouwjaar volgens kadaster: 1923	1923	2	2	4	4	3	3	0	63	rolluiken zijn storend, bouwkundige eenheid met nr.32	2	0994100002014708		
Strabeek	Strabeek	35		Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	Opgetrokken uit mergel. Gevel ankers. BD: volgens kadaster gebouwd in 1856, herbouwd of uitgebreid in 1905	1901	3	3	3	3	2	3	0	53	vooral ruimtelijk van waarde	2	0994100002014709		
Strabeek	Strabeek	37		Woonhuis	MIP-pand	NB: alle ramen, deur en luifel vernieuwd na MIP	1925	2	2	2	2	2	2	0	40		4	0994100002014711		
Strabeek	Strabeek	38		Hoeve	cultuurhistorisch-pand	Contouren op minuutplan.	1902	5	4	3	3	3	3	0	64	schuur, mogelijk ver- of herbouwd in 19e eeuw, maar onderdeel van hoevecomplex	X	2	0994100002019648	
Strabeek	Strabeek	40		Hoeve	cultuurhistorisch-pand	Contouren op minuutplan.	1902	5	4	3	3	3	3	4	0	68	schuur- of stalvleugel, later woonvleugel van hoeve woonvleugel van hoeve, mogelijk 17e-eeuwse kern,	X	2	0994100002019612
Strabeek	Strabeek	42		Hoeve	cultuurhistorisch-pand	Contouren op minuutplan. Mogelijk 17e-eeuwse kern	1902	5	4	4	3	3	4	5	0	78	decoratief stucwerk	X	1	0994100002014714
Strabeek	Strabeek	52		Woonhuis	MIP-pand	de Koolmees NB: verbouwd na MIP	1930	2	2	1	1	1	0	0	19	geen kwaliteit in het exterieur	4	0994100002014723		
Strabeek	Strabeek	53		Woonhuis	MIP-pand	woonhuis ca.1925	2004	2	3	4	4	3	3	2	0	61	bouwjaar via kadaster opzoeken	2	0994100002014722	
Strabeek	Strabeek	54	507271	Parkachtige tuin	Rijksmonument	Parkachtige tuin													31990147770000	
Strabeek	Strabeek	54	507271	Woonhuis	Rijksmonument		1860												31990147770000	
Strabeek	Strabeek	77		Hoeve	MIP-pand	Contouren op minuutplan.	1930	4	4	4	3	3	3	4	0	69	historische eenheid met nr.79	2	0994100002014727	
Strabeek	Strabeek	79		Hoeve	cultuurhistorisch-pand	Contouren op minuutplan	1930	4	4	2	3	3	3	4	0	65	historische eenheid met nr.77	2	0994100002014728	
Strabeek	Strabeek	81		Woonhuis	MIP-pand	dubbel woonhuis uit 1911 in eclectische stijl	1911	2	3	4	3	3	4	3	0	65	ramen vernieuwd, dus minder gaaf	2	0994100002014729	
Strabeek	Strabeek	83		Woonhuis	MIP-pand		1911	2	3	4	4	3	4	3	0	69	bouwkundige eenheid met nr.81	2	0994100002014730	
Strucht	Grachtstraat	1		Hoeve	cultuurhistorisch-pand	Contouren kloppen nog geheel met de hoeve op het minuutplan. Eenheid met Strucht 19. Aan de binnenkant van nr. 19 vakwerk te zien. BD: nr.19 lijkt Xxa herbouwd of alleen buitengevels vernieuwd.	1700	4	4	3	3	2	3	3	0	60	interieur verder onderzoeken op mogelijk oudere kern in exterieur geen oude kenmerken afleesbaar. Nader onderzoek naar kadastrale ontwikkeling en interieur nodig om eventuele waarden te bepalen	X	2	0994100002020739
Strucht	Grachtstraat	3		Bijgebouw	cultuurhistorisch-pand	Bouwjaar 'aangrenzende huisje': 1700. Gevelkruis op ditzelfde gebouwtje van mergel. BD: hoezo 1700? Bron?	1700	3	3	1	1	1	1	1	0	26		X	3	0994100002015135
Strucht	Grachtstraat	7		Woonhuis	MIP-pand	dubbel woonhuis '30	1930	3	3	4	5	3	4	2	0	70	vrij gaaf exterieur	4	0994100002015143	
Strucht	Grachtstraat	9		Woonhuis	MIP-pand	dubbel woonhuis '30	1925	3	3	4	5	3	4	2	0	70	rolluiken zijn storend	4	0994100002016324	
Strucht	Grachtstraat	11		Woonhuizen	cultuurhistorisch-pand	Op het minuutplan is te zien dat hier vroeger twee gebouwen stonden. BD: pand lijkt geheel nieuw gebouwd	1962	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	geen kwaliteit, oude kern onwaarschijnlijk	4	0994100002011544
Strucht	Grachtstraat	13		Woonhuizen	cultuurhistorisch-pand	Op het minuutplan is te zien dat hier vroeger twee gebouwen stonden.	1920	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	geen kwaliteit, oude kern onwaarschijnlijk	4	0994100002011763
Strucht	Grachtstraat	15					1928	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		4	0994100002019715
Strucht	Grachtstraat	15					1928	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		4	0994100002011547
Strucht	Grachtstraat	17		Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	Onderlaag van mergel, bovenkant huis is nieuwer. Het horizontale gebouw lijkt sporen van vakwerk te vertonen. Het is lastig te zien hoe (en of) het precies in het contour van het minuutplan past. Ook lijkt aangrenzend nr. 17 oud te zijn.	1750	3	3	2	2	2	2	3	0	47	twijfelgeval: vakwerk zichtbaar maar mogelijk nog maar fragmentarisch bewaard. Meer onderzoek naar kadastrale ontwikkeling en interieurwaarden nodig. Huidige exterieur matige kwaliteit	X	3	0994100002016325
Strucht	Grachtstraat	19		Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	Onderlaag van mergel, bovenkant huis is nieuwer. Het horizontale gebouw lijkt sporen van vakwerk te vertonen. Het is lastig te zien hoe (en of) het precies in het contour van het minuutplan past. Ook lijkt aangrenzend nr. 17 oud te zijn.	1900	3	3	3	2	2	1	1	0	37	geen oude kern afleesbaar aan exterieur	X	3	0994100002011549

Strucht	Grachtstraat	24	naast	Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	Vakwerkhuis. Huidige contour (deels) op minuutplan. Van aanzienlijke ouderdom. BD: betreft alleen linker bouwvolume, rechter bouwvolume is modern	1930	4	4	3	3	3	2	4	0	63	vakwerkschuur, nader onderzoek naar constructie en ouderdom wenselijk	X	2	0994100002018072		
Strucht	Grachtstraat	24	naast	Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	Vakwerkhuis. Huidige contour (deels) op minuutplan. Van aanzienlijke ouderdom. BD: betreft alleen linker bouwvolume, rechter bouwvolume is modern	1930	4	4	3	3	3	2	4	0	63	vakwerkschuur, nader onderzoek naar constructie en ouderdom wenselijk	X	2	0994100002018073		
Strucht	Grachtstraat	52		Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	Positionering recht aan de straat. Contour lijkt (deels) op minuutplan te staan. Op luchtfoto 1949 is nog het gehele contour te zien. Tussen toen en nu is dus de 'helft' van het huis gesloopt. BD: oud bs muurwerk in achtergevel	1900	3	4	2	2	1	1	3	0	42	nader onderzoek naar kwaliteit oudere kern nodig	X	3	0994100002011581		
Strucht	Grachtstraat	70		Woonhuis	MIP-pand	Woningwet huis'	1921	4	4	3	3	4	3	0	0	54	onderdeel van ensemble, richtlijnen voor onderhoud		2	0994100002011589		
Strucht	Grachtstraat	72		Woonhuis	MIP-pand	Woningwet huis'	1921	4	4	3	3	4	3	0	0	54	onderdeel van ensemble, richtlijnen voor onderhoud		2	0994100002011590		
Strucht	Grachtstraat	74		Woonhuis	MIP-pand	Woningwet huis'	1921	4	4	3	3	4	3	0	0	54	onderdeel van ensemble, richtlijnen voor onderhoud		2	0994100002011591		
Strucht	Grachtstraat	76		Woonhuis	MIP-pand	Woningwet huis'	1921	4	4	3	3	4	3	0	0	54	onderdeel van ensemble, richtlijnen voor onderhoud		2	0994100002011592		
Strucht	Grachtstraat	78		Woonhuis	MIP-pand	Woningwet huis'	1921	4	4	3	3	4	3	0	0	54	onderdeel van ensemble, richtlijnen voor onderhoud		2	0994100002011593		
Strucht	Grachtstraat	80		Woonhuis	MIP-pand	Woningwet huis'	1921	4	4	3	3	4	3	0	0	54	onderdeel van ensemble, richtlijnen voor onderhoud		2	0994100002011594		
Strucht	Grachtstraat	82		Woonhuis	MIP-pand	Woningwet huis'	1921	4	4	3	3	4	3	0	0	54	onderdeel van ensemble, richtlijnen voor onderhoud		2	0994100002011595		
Strucht	Grachtstraat	84		Woonhuis	MIP-pand	Woningwet huis'	1921	4	4	3	3	4	3	0	0	54	onderdeel van ensemble, richtlijnen voor onderhoud		2	0994100002011596		
Strucht	Luijtenweg	2		Hoeve	cultuurhistorisch-pand	Contour op minuutplan te zien.	1876	4	3	2	2	3	1	3	0	47	nader onderzoek naar kwaliteit oudere kern nodig	X	3	0994100002012671		
Strucht	Panhuis	17	bij	Bakhuis	cultuurhistorisch-pand	Volgens de eigenaresse is het bakhuis nog intact. Het wordt momenteel gebruikt als schuur. Huis lijkt van mergel met een witte verflaag erover. Contour op minuutplan. Typisch dat er geen ramen in de voorgevel zitten. Lijkt wel gerenoveerd. BD: oud bouwvolume met		5	4	3	3	5	4	4	0	78			2			
Strucht	Strucht	1		Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	blokstucwerk uit Xxa	1920	4	4	4	3	3	4	3	0	69	nader onderzoek naar oude kern wenselijk	X	2	0994100002014731		
Strucht	Strucht	2	a	Hoeve	Rijksmonument	Strucherhof	1900												2	0994100002014732	35810160370000	
Strucht	Strucht	2		Hoeve	Rijksmonument	Strucherhof	1900												2	0994100002014732	35810160370000	
Strucht	Strucht	6		Woonhuis	MIP-pand	Huize de Geul, ca. 1900	1910	4	5	4	4	3	4	4	0	79	voornaam woonhuis en schuren		1	0994100002014734		
Strucht	Strucht	6		Woonhuis	MIP-pand	Huize de Geul, ca. 1900	1910	4	5	4	4	3	4	4	0	79	voornaam woonhuis en schuren		1	0994100002017306		
Strucht	Strucht	13	a	Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	Speklagen techniek gebruikt.	1955	3	2	3	3	3	2	0	54	eenheid met nr. 13		2	0994100002014740			
Strucht	Strucht	13		Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	Speklagen techniek gebruikt.	1955	3	2	3	3	3	2	0	54	onderpui vernieuwd, is nr. 13-13a		2	0994100002014740			
Strucht	Strucht	14		Winkelpand	cultuurhistorisch-pand	Onder gele verflaag vervaardigd uit mergel. Muurankers. (deel?) van contour op kadastrale minuutplan. BD: blokstucwerk en decoratieve vensteromlijstingen	1900	3	3	4	2	3	3	2	0	54	sierstukwerk waardevol, maar moderne wijzingen		2	0994100002017696		
Strucht	Strucht	14	a	Winkelpand	cultuurhistorisch-pand	Onder gele verflaag vervaardigd uit mergel. Muurankers. (deel?) van contour op kadastrale minuutplan.	1900	0	0	0	0	0	0	0	0	0		zelfde gebouw als nr. 14		4	0994100002017696	
Strucht	Strucht	16		Woonhuis	MIP-pand	Woonhuis ca. 1930	1933	3	3	3	3	1	2	0	0	38	weinig bijzonderheidswaarde. Ramen zijn gereconstrueerd		4	0994100002014741		
Strucht	Strucht	19		Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	Contouren kloppen nog geheel met de hoeve op het minuutplan. Aan de binnenkant van nr. 19 vakwerk te zien. Ensemble met Grachtstraat 1	1790	4	4	4	3	4	4	4	0	76	nader onderzoek naar oude kern wenselijk	X	1	0994100002020157		
Strucht	Strucht	21		Woonhuis	MIP-pand	Hotel-café-restaurant De Herbergier ca. 1910	1962	4	4	4	3	3	4	3	0	69	ramen op verdiepingen nog oorspronkelijk		2	0994100002017706		
Strucht	Strucht	21	a	Woonhuis	MIP-pand	NB: zie foto in MIP beschrijving: is latere aanbouw die door middel van geschilderde banden en segmentbogen oud lijkend is gemaakt	1968	2	2	0	0	0	0	0	6		aanbouw uit ca. 1976, historiserend geschilderd, zorgt voor verneemd beeld		4	0994100002014746		
Strucht	Strucht	27		Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	Huis gebouwd van mergel. Muurankers. Dit gebouw is niet op het minuutplan te zien. Dan toch na 1830 gebouwd? BD: foto's op funda tonen een gewelfde mergelkelder en moerbalken met kinderbinten en troggewelven op de verdieping.	1800	3	3	2	2	3	2	3	0	50	tweifelgevt: exterieur sterk gewijzigd, nr wel nog een midden-19e-eeuws casco met balklgen en kelder	X	3	0994100002014749		
Strucht	Strucht	27	a	Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	Huis gebouwd van mergel. Muurankers. Dit gebouw is niet op het minuutplan te zien. Dan toch na 1830 gebouwd? BD: foto's op funda tonen een gewelfde mergelkelder en moerbalken met kinderbinten en troggewelven op de verdieping.	1800	3	3	2	2	3	2	3	0	50	tweifelgevt: exterieur sterk gewijzigd, maar wel nog een midden-19e-eeuws casco met balklgen en kelder	X	3	0994100002014750		
Strucht	Strucht	28		Hoeve?	cultuurhistorisch-pand	Nummer 28 heeft een afwijkende vorm, alsof het ooit verbonden was met een ander gebouw. Verder lijken de contouren op het minuutplan te staan. BD: is oud bouwvolume maar sterk verbouwd	1969	4	3	1	1	2	1	3	0	38	exterieur sterk gewijzigd, waarschijnlijk nog oude kern. Nader onderzoeken	X	3	0994100002014751		
Strucht	Strucht	30		Hoeve?	cultuurhistorisch-pand	Dit kan niet kloppen, het witte huis is een typisch 'oud huis' zonder ramen aan de voorkant. Nummer 28 heeft een afwijkende vorm, alsof het ooit verbonden was met een ander gebouw. Verder lijken de contouren op het minuutplan te staan. BD: nr. 30 is het buurpand, hoort niet bij het oude complex	1928	0	0	0	0	0	0	0	0		is 20eeuws zonder bijzondere architectuur		4	0994100002014752		
Strucht	Strucht	37		Woonhuizen	cultuurhistorisch-pand	Bij deze groep huizen is het onduidelijk welke (delen) er nu nog terug te zien zijn op het minuutplan. Dit vanwege de gemoderniseerde buitenkant. Nr. 37&39 lijken in aanmerking te komen voor 'oude bouwmassa'. Alle drie de panden liggen echter op dezelfde lijn even dicht aan de weg.	1912	2	2	2	2	0	2	0	26		pand herbouwd ca. 1900, behalve gemetseld fries		4	0994100002014757		
Strucht	Strucht	39		Woonhuizen	cultuurhistorisch-pand	Bij deze groep huizen is het onduidelijk welke (delen) er nu nog terug te zien zijn op het minuutplan. Dit vanwege de gemoderniseerde buitenkant. Nr. 37&39 lijken in aanmerking te komen voor 'oude bouwmassa'. Alle drie de panden liggen echter op dezelfde lijn even dicht aan de weg.	1960	0	0	0	0	0	0	0	0			pand lijkt geheel naoorlogse nieuwbouw, zonder		4	0994100002014759	
Strucht	Strucht	41	a	Woonhuizen	cultuurhistorisch-pand	Bij deze groep huizen is het onduidelijk welke (delen) er nu nog terug te zien zijn op het minuutplan. Dit vanwege de gemoderniseerde buitenkant. Nr. 37&39 lijken in aanmerking te komen voor 'oude bouwmassa'. Alle drie de panden liggen echter op dezelfde lijn even dicht aan de weg. BD: er staat hier geen bebouwing op het minuutplan.	1900	2	3	1	2	0	0	0	18		exterieur heeft geen bijzondere kenmerken		4	0994100002017311		
Strucht	Strucht	41		Woonhuizen	cultuurhistorisch-pand	Bij deze groep huizen is het onduidelijk welke (delen) er nu nog terug te zien zijn op het minuutplan. Dit vanwege de gemoderniseerde buitenkant. Nr. 37&39 lijken in aanmerking te komen voor 'oude bouwmassa'. Alle drie de panden liggen echter op dezelfde lijn even dicht aan de weg. BD: er staat hier geen bebouwing op het minuutplan.	1900	2	3	1	2	0	0	0	18		exterieur heeft geen bijzondere kenmerken		4	0994100002014760		
Strucht	Strucht	48		Woonhuizen	cultuurhistorisch-pand	Voormalige hoeve. Herenhuis is er later aangebouwd door een rijke herenboer (Bron: heemkundekring Schin op Geul) Contour op minuutplan. Hoeve wordt (of is) momenteel gesloopt.	1805	4	4	3	3	3	3	3	0	63	hoeve met oudere kern, nu deels gesloopt: wel	X	3	0994100002011781		
Strucht	Strucht	50		Woonhuizen	cultuurhistorisch-pand	herenhuis bij hoeve nr. 48	1850	4	4	4	4	4	4	3	0	76	beschermen??		1	0994100002017721		
Strucht	Strucht	50		Woonhuizen	cultuurhistorisch-pand	herenhuis bij hoeve nr. 48	1805	4	4	4	4	4	4	3	0	76			1	0994100002014763		
Strucht	Strucht	60		Vakwerkhoeve	cultuurhistorisch-pand	Huidige contour geheel op het kadastrale minuutplan. BD: rechter huisje nr. 60 is van latere datum	1935	4	3	3	3	3	2	3	0	57	hoeve heeft nog oude bouwvorm maar voorgevel is		2	0994100002014770		
Strucht	Strucht	62		Vakwerkhoeve	cultuurhistorisch-pand	Huidige contour geheel op het kadastrale minuutplan.	1900	4	3	3	3	3	2	4	0	61	verminkt door cementstuc. Muurwerk daarachter is	X	2	0994100002014770		
Strucht	Strucht	62		Vakwerkhoeve	cultuurhistorisch-pand	Huidige contour geheel op het kadastrale minuutplan.	1900	4	3	3	3	3	2	4	0	61	ca. 1900. nader onderzoek naar kern nodig. Huisje	X	2	0994100002017316		
Strucht	Strucht	64		Vakwerkhoeve	cultuurhistorisch-pand	Huidige contour geheel op het kadastrale minuutplan.	1970	4	3	3	3	3	2	4	0	61	nr. 60 uitsluiten van bescherming	X	2	0994100002017317		
Strucht	Strucht	66		Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	Geen deur en ramen aan voorkant is typisch voor oudere huizen in deze streek (bron: heemkundekring Schin op Geul). Contour op minuutplan.	1891	4	3	2	2	2	2	3	0	48	eenheid met nr. 60, vakwerkschuur op achterterrein	X	2	0994100002019614		
Strucht	Strucht	68	a	Hoeve	cultuurhistorisch-pand	Vakwerk. Gevel aan de zijkant lijkt van mergel. Contour op minuutplan.	1875	4	4	3	3	3	3	4	0	67	eenheid met nr. 60, vakwerkschuur op achterterrein	X	2	0994100002011798		
Strucht	Strucht	68		Hoeve	cultuurhistorisch-pand	Vakwerk. Gevel aan de zijkant lijkt van mergel. Contour op minuutplan.	1980	4	4	3	3	3	3	4	0	67	eenheid met nr. 60, vakwerkschuur op achterterrein	X	2	0994100002011798		
Strucht	Strucht	70		Hoeve	cultuurhistorisch-pand	(deel) contouren lijken op minuutplan te zien.	1999	3	3	1	0	0	0	0	11		modern gebouw met oude bouwvorm (L-vormige		4	0994100002017319		
Strucht	Strucht	70	a	Hoeve	cultuurhistorisch-pand	(deel) contouren lijken op minuutplan te zien.	1999	3	3	1	0	0	0	0	11		hoeve)		4	0994100002017319		
Strucht	Strucht	72	a	Hoeve	cultuurhistorisch-pand	(deel) contouren lijken echter op minuutplan te zien.	1950	3	2	1	0	0	0	0	9		modern gebouw met oude bouwvorm (L-vormige		4	0994100002014777		
Strucht	Strucht	72		Hoeve	cultuurhistorisch-pand	(deel) contouren lijken echter op minuutplan te zien.	1950	3	2	1	0	0	0	0	9		herbouwd na WOII		4	0994100002014778		
Strucht	Strucht	76		hoeve	cultuurhistorisch-pand	Muurankers. Contour op minuutplan. Bd: PAND IS HERBOUWD. ANKERS HERPLAATST	1972		0	0	0	0	0	0	0				4	0994100002014782		
Strucht	Strucht	78		hoeve	cultuurhistorisch-pand	volgt deels oude contour die al op kad minuut staat. Eenheid met nr. 80. Haakse schuur na 1830 gebouwd	1775	4	3	2	3	3	3	3	0	59	oude kern nader onderzoeken, mogelijk sterk	X	2	0994100002019651		
Strucht	Strucht	80		Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	Mergel. Muurankers. Contour op minuutplan. BD: gevelsteen '1775'. Eenheid met nr. 78	1775	4	3	4	3	4	4	4	0	74	oude kern nader onderzoeken, mogelijk sterk	X	2	0994100002014784		
Strucht	Strucht	80	a	hoeve	cultuurhistorisch-pand	op kadminuut staat hier al een ander bouwvolume	1950	3	2	2	2	0	0	3	0	31	exterieur sterk verbouwd, bouwhistorische waarden	X	3	0994100002014785		

Strucht	Strucht	82				Deel hoeve	cultuurhistorisch-pand	op minuutkaart al bebouwing op deze plek	1950	3	3	3	3	2	3	3	0	57	vrij gave voorgevel uit '50 met beeldnis en oculus. Achter gevel gaat ouder volume uit ca. 1900 schuil, zie rechter zijgevel. Nader onderzoek naar kern van vóór 1830	X	2	0994100002014787		
Strucht	Strucht	87				Woonhuis en schuur	cultuurhistorisch-pand	Bij het woonhuis (87) heiligenbeeldje in een gevelnis. Bij zijgevel vakwerk te zien. Het zou kunnen dat dit stuk tot de hoeve van het minuutplan behoort. Of toch 93 & 95? Lastig te zien. BD: pand van kadminuut is gesloopt nr. 89 lijkt erachter te zijn gebouwd ca.1900. nr. 87 is slecht zichtbaar, maar komt niet voor op kadminuut	1880	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	moeilyk te beoordelen vanaf de straat maar gebouwd lijkt een schuur of stal, zonder bijzondere kenmerken		4	0994100002014792	
Strucht	Strucht	89				Woonhuis en schuur	cultuurhistorisch-pand	Bij het woonhuis (87) heiligenbeeldje in een gevelnis. Bij zijgevel vakwerk te zien. Het zou kunnen dat dit stuk tot de hoeve van het minuutplan behoort. Of toch 93 & 95? Lastig te zien. BD: pand van kadminuut is gesloopt nr. 89 lijkt erachter te zijn gebouwd ca.1900. nr. 87 is slecht zichtbaar, maar komt niet voor op kadminuut	1880	3	2	3	3	2	2	0	0	39	te weinig kwaliteit om te beschermen		4	0994100002014020		
Strucht	Strucht	91				Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	Gebouw is vervaardigd uit mergel. BD: is geen reden an sich om het te beschermen. Rechter deel van het pand mogelijk oudere kern	1890	3	3	3	3	1	2	0	0	38	te weinig uniciteit	X	4	0994100002014022		
Strucht	Strucht	93				Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	Lijkt alsof 93+95 (nu losse huizen) samen op het minuutplan één hoeve vormden. BD: bedoeld wordt. 91 en 93	1890	3	3	2	2	2	2	3	0	47	te weinig uniciteit	X	3	0994100002014024		
Strucht	Strucht	95				Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	pand geheel in mergel	1850	3	3	3	2	2	2	2	0	45	naar oudere kern nodig	X	4	0994100002014025		
Terblijt	Lindenstraat	2				Woonhuis	MIP-pand	eenheid met nr.4, ca.1920, mergelsteen	1921	2	3	2	2	2	2	1	0	38	te weinig kwaliteit		4	0994100002012570		
Terblijt	Lindenstraat	4				Woonhuis	MIP-pand	eenheid met nr.2, ca.1920, mergelsteen	1921	2	3	2	2	2	2	1	0	38	te weinig kwaliteit		4	0994100002012572		
Terblijt	Lindenstraat	5				Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	Contour huidige bebouwing te zien op het minuutplan.	1820	4	3	3	3	3	3	3	0	61	oude kern aanwezig, eenheid met nr.5ab	X	2	0994100002012573		
Terblijt	Lindenstraat	5	b			Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	Contour huidige bebouwing te zien op het minuutplan.	1820	4	3	3	3	3	2	3	0	53	oude kern aanwezig, eenheid met 5 en 5a	X	2	0994100002012575		
Terblijt	Lindenstraat	5	a			Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	Contour huidige bebouwing te zien op het minuutplan.	1820	4	3	3	3	3	2	3	0	53	oude kern aanwezig, eenheid met nr.5b en 5	X	2	0994100002012575		
Terblijt	Lindenstraat	7	b	bij		Schuurtje	cultuurhistorisch-pand	Schuurtje/Bijgebouwtje van mergel	1977	0	0	0	0	0	0	0	0	0	ouderdom en gaafheid nader onderzoeken	X	3	0994100002017590		
Terblijt	Lindenstraat	7	c			Hoeve	cultuurhistorisch-pand	Vrij 'nieuwe' boerderij. Gevelsteen geeft tevens bouwjaar in 20e eeuw aan. Daarom ook niet terug te zien op het minuutplan. Wel een karakteristiek pand. BD: nieuwbouw 1978 op plek ouder bouwvolume	1950	3	3	2	4	0	2	0	0	37	te recent en te weinig kwaliteit, behalve kenmerkende bouwvolume		4	0994100002016593		
Terblijt	Lindenstraat	8				Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	Komt overeen met het gebouwcontour op het minuutplan. Ook de huidige plaatsing op het perceel komt overeen met het minuutplan. Het exterieur van het gebouw ziet er echter nieuw uit. Het is echter wel opvallend dat de 'langgerekte' vorm aangehouden is en het feit dat er geen ramen in de voorgevel aanwezig zijn (zoals bij veel oudere panden). Zou er nog een oud fundament onder de bakstenen zitten? Pand is ook al te zien op luchtfoto 1949.	1995	4	3	2	2	2	1	3	0	44	exterieur is modern, mogelijk nog oudere kern aanwezig. Kwaliteit en gaafheid hiervan onderzoeken	X	3	0994100002012578		
Terblijt	Lindenstraat	9				Hoeve	cultuurhistorisch-pand	Vrij 'nieuwe' boerderij. Gevelsteen geeft tevens bouwjaar in 20e eeuw aan. Daarom ook niet terug te zien op het minuutplan. Wel een karakteristiek pand. BD na 1903 tot stand gekomen, mergelstenen zijgevel	1950	3	3	2	2	2	1	2	0	39	te weinig kwaliteit en ouderdom		4	0994100002016593		
Terblijt	Lindenstraat	14				Hoeve	cultuurhistorisch-pand	De contouren van de huidige hoeve zijn terug te zien op het minuutplan. Eenheid met nr.16	1850	4	3	2	2	3	2	3	0	51	achterste deel vleugel is nog van mergel, voorste deel is in bs vernieuwd of van klampmuur voorzien, nader onderzoek naar interieur nodig	X	2	0994100002019833		
Terblijt	Lindenstraat	16				Hoeve	cultuurhistorisch-pand	De contouren van de huidige hoeve zijn terug te zien op het minuutplan. Eenheid met nr.14	1850	4	3	2	2	3	2	3	0	51	rechter zijgevel is van mergel, pand heeft oude kern die nader onderzocht moet worden	X	2	0994100002012582		
Terblijt	Lindenstraat	21			42108	Hoeve	Rijksmonument		1723													57340020070000		
Terblijt	Lindenstraat	21			42108	Hoeve	Rijksmonument		1723														57340020070000	
Terblijt	Lindenstraat	24				Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	Pand al te zien op luchtfoto 1949. Ook lijkt het alsof het gebouw al te zien is op het minuutplan 1831. Plaatsing en vorm (minus de aanbouw) komen tevens overeen.	1950	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	pand lijkt volledig herbouwd, geen oude kern te verwachten		4	0994100002019459	
Terblijt	Lindenstraat	25				Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	De aanbouw niet meegemeld, komt de huidige bebouwing overeen met het minuutplan. Ook qua plaatsing op het perceel.	1910	4	3	4	3	3	3	3	0	63	mergelstenen huis met hs deuroplijsting, ca. 1800	X	2	0994100002012588		
Terblijt	Lindenstraat	26				Woonhuis	MIP-pand	Dit pand stamt uit de tijd na het maken van het minuutplan. Echter wel een karakteristiek mergelpand.	1920	3	3	3	3	0	2	2	0	43	te weinig bijzonder		4	0994100002016597		
Terblijt	Lindenstraat	27				Hoeve	cultuurhistorisch-pand	Bouwjaar klopt sowieso niet. Contouren van huidige bebouwing al op het minuutplan te zien. Hoewel delen verbouwd zijn lijken de fundamenten oud. Tevens vakwerk op de binnenplaats te zien.	1959	4	4	4	3	4	3	4	0	72	hoeve heeft meerdere veranderingen ondergaan. Linker schuur nog oud met vakwerk, rechter vleugel alleen oude voorgevel, zijgevel vernieuwd rond 1959 maar ook nog zekere kwaliteit en gaafheid	X	1	0994100002012589		
Terblijt	Lindenstraat	27				Hoeve	cultuurhistorisch-pand	Bouwjaar klopt sowieso niet. Contouren van huidige bebouwing al op het minuutplan te zien. Hoewel delen verbouwd zijn lijken de fundamenten oud. Tevens vakwerk op de binnenplaats te zien.	1959	4	4	4	3	4	3	4	0	72	hoeve heeft meerdere veranderingen ondergaan. Linker schuur nog oud met vakwerk, rechter vleugel alleen oude voorgevel, zijgevel vernieuwd rond 1959 maar ook nog zekere kwaliteit en gaafheid	X	1	0994100002016788		
Terblijt	Lindenstraat	27	a			Hoeve	cultuurhistorisch-pand	Contouren van huidige bebouwing al op het minuutplan te zien. Hoewel delen verbouwd zijn lijken de fundamenten oud. Tevens vakwerk op de binnenplaats te zien.	1959	4	2	3	3	3	3	3	0	59	vleugel deels vernieuwd (op hoek), nader onderzoek nodig	X	2	0994100002012590		
Terblijt	Lindenstraat	29				Bakhuis	cultuurhistorisch-pand	De hoeve zelf is een rijksmonument. Op het perceel staat echter een bakhuis dat niet genoemd wordt in de redengende omschrijving van de rijksdienst en dus ook niet beschermd is.	1810	0	0	0	0	0	0	0	0	0	foto ontbreekt, slechts zichtbaar op streetview, onduidelijk of het een historisch gebouw is, nader uitzoeken	X	3	0994100002016847		
Terblijt	Lindenstraat	29			42109	Hoeve	Rijksmonument		1810													57330018070000		
Terblijt	Lindenstraat	40				Woonhuis	MIP-pand	herenhuis en schuur uit ca.1900 in mergel. Woonhuis had in 1988 nog blokstuc, is later verwijderd	1920	4	4	4	3	3	4	3	0	69			2	0994100002012603		
Terblijt	Lindenstraat	42				Woonhuis	MIP-pand		1920	4	4	4	3	3	4	3	0	69			2	0994100002012604		
Terblijt	Lindenstraat	60			42110	Hoeve	Rijksmonument		1881													57330024170000		
Terblijt	Muntstraat	6	bij		42112	Bijgebouw	Rijksmonument		1750													0994100002016814		
Terblijt	Muntweg	2	a			Hoeve	cultuurhistorisch-pand	Bebouwing komt grotendeels overeen met de contouren op het minuutplan. Tevens is plaatsing op het perceel grotendeels gelijk. De gebouwen zijn waarschijnlijk aanzienlijk ouder dan de aangegeven bouwjaar. BD: bouwvolume lijkt oud maar buitengevels voornamelijk in strekken gemetseld: ofwel herbouwd ofwel nieuwe klampmuur	1970	3	3	2	2	2	1	3	0	43	nader onderzoek naar kwaliteit oudere kern nodig	X	3	0994100002013359		
Terblijt	Muntweg	3				Hoeve	cultuurhistorisch-pand	Huidige bebouwingscontouren komen overeen met die van het minuutplan. De hoeve is dus waarschijnlijk ouder dan 1850. Elementen van vakwerk en mergel.	1850	4	3	3	2	3	3	4	0	61	exterieur sterk gemoderniseerd, nader onderzoek naar kwaliteit oude kern nodig	X	2	0994100002013360		
Terblijt	Muntweg	4				Hoeve	cultuurhistorisch-pand	Bebouwing komt grotendeels overeen met de contouren op het minuutplan. Tevens is plaatsing op het perceel grotendeels gelijk. De gebouwen zijn waarschijnlijk aanzienlijk ouder dan de aangegeven bouwjaar. BD: volgens kadaster in 1897 grote verbouwing, mogelijk ook herbouw	1930	3	3	2	2	1	1	3	0	40	nader onderzoek naar kwaliteit oude kern wenselijk	X	3	0994100002013361		
Terblijt	Muntweg	5				Hoeve	cultuurhistorisch-pand	Huidige bebouwingscontouren komen overeen met die van het minuutplan. De hoeve is dus waarschijnlijk ouder dan 1850. Elementen van vakwerk en mergel.	1850	4	3	4	3	3	4	4	0	71	vakwerkgevel aan straat en poortdoorgang	X	2	0994100002013793		
Terblijt	Muntweg	6			42112	Woonhuis	Rijksmonument		1750													57330019870000		
Terblijt	Muntweg	7				Hoeve	cultuurhistorisch-pand	Huidige bebouwingscontouren komen overeen met die van het minuutplan. De hoeve is dus waarschijnlijk ouder dan 1850. Elementen van vakwerk en mergel.	1850	4	3	3	3	3	2	4	0	61	straatgevels strak afgestuct, binnenplaatsgevels tonen oudere constructie	X	2	0994100002013363		
Terblijt	Muntweg	8	a			Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	Dezelfde bouwstijl (en waarschijnlijk ook bouwperiode) als buurman Muntweg 6 (nr. 6 is een Rijksmonument, nr. 8 niet). Van mergel. Te zien op het kadastrale minuutplan 1832.	1960	4	3	2	3	3	2	4	0	59	hoorde in 1830 bij nr.8, mogelijk als schuur of stal, zijgevels in mergel tonen oude kern, alleen voorgevel heeft jongere klamp en weinig kwaliteit	X	2	0994100002013365		
Terblijt	Muntweg	8				Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	Dezelfde bouwstijl (en waarschijnlijk ook bouwperiode) als buurman Muntweg 6 (nr. 6 is een Rijksmonument, nr. 8 niet). Van mergel. Te zien op het kadastrale minuutplan 1832.	1750	4	3	2	3	3	2	4	0	59	hoorde in 1830 bij nr.8, mogelijk als schuur of stal, zijgevels in mergel tonen oude kern, alleen voorgevel heeft jongere klamp en weinig kwaliteit	X	2	0994100002013364		
Terblijt	Muntweg	9			42111	Hoeve	Rijksmonument		1930													57330021070000		
Terblijt	Muntweg	10			42113	Hoeve	Rijksmonument		1884													57330022370000		
Terblijt	Muntweg	10			42113	Hoeve	Rijksmonument		1884													0994100002016811	57330022370000	
Terblijt	Muntweg	10			42113	Hoeve	Rijksmonument		1884													0994100002016812	57330022370000	
Terblijt	Muntweg	10			42113	Hoeve	Rijksmonument		1884													0994100002016813	57330022370000	
Terblijt	Muntweg	11	bij		42114	Overdekte draaiput	Rijksmonument		1884													0994100002016814	57330022370000	
Terblijt	Oeverweg	1				Hoeve	cultuurhistorisch-pand	Het grootste deel van het huidige contour is al te zien op het minuutplan. De achterzijde van de hoeve is gesloopt.	1721	4	5	4	4	3	3	4	0	75	nader onderzoek naar oudere kern nodig	X	1	0994100002021024		
Terblijt	Oeverweg	1				Hoeve	cultuurhistorisch-pand	Het grootste deel van het huidige contour is al te zien op het minuutplan. De achterzijde van de hoeve is gesloopt.	1721	4	5	4	4	3	3	4	0	75	nader onderzoek naar oudere kern nodig	X	1	0994100002013043		
Valkenburg	Berkelplein	1				woonhuis	cultuurhistorisch-pand	woonhuis in historiserende stijl, ca. '50, topgevel. Roedenindeling ramen erker niet oorspronkelijk	1956	3	4	4	4	3	4	2	0	68			2	0994100002013934		
Valkenburg	Berkelplein	2				winkel-woonhuis	cultuurhistorisch-pand	winkel-woonhuis met prominente hoekligging. '50. Historiserende wederopbouwstijl, later verbouwd.	1968	3	4	3	2	3	3	2	0	54			2	0994100002017925		
Valkenburg	Berkelplein	3				woonhuis	cultuurhistorisch-pand	ensemble van vier woonhuizen in historiserende Wederopbouwstijl met mergel en baksteen. Vooral vanwege ensemblewaarde beschermen.	1958	4	3	3	3	3	3	2	0	57			2	0994100002013061		
Valkenburg	Berkelplein	5				woonhuis	cultuurhistorisch-pand	ensemble van vier woonhuizen in historiserende Wederopbouwstijl met mergel en baksteen. Vooral vanwege ensemblewaarde beschermen.	1963	4	3	3	3	3	3	2	0	57			2	0994100002013079		
Valkenburg	Berkelplein	7				woonhuis	cultuurhistorisch-pand	ensemble van vier woonhuizen in historiserende Wederopbouwstijl met mergel en baksteen. Vooral vanwege ensemblewaarde beschermen.	1963	4	3	3	3	3	3	2	0	57			2	0994100002019497		
Valkenburg	Berkelplein	9				woonhuis	cultuurhistorisch-pand	ensemble van vier woonhuizen in historiserende Wederopbouwstijl met mergel en baksteen. Vooral vanwege ensemblewaarde beschermen.	1963	4	3	3	3	3	3	2	0	57			2	0994100002013097		

Valkenburg	Berkelstraat	10	A		woonhuis - restaurant	cultuurhistorisch-pand	restaurant met bovenwoning Xxa, decoratieve verblendsteen, ramen vernieuwd. Onderpui '30 maar ook kwaliteit.	1900	4	3	4	4	3	4	0	0	59		2	0994100002017944	
Valkenburg	Berkelstraat	10			woonhuis / restaurant	cultuurhistorisch-pand	restaurant met bovenwoning Xxa, decoratieve verblendsteen, ramen vernieuwd. Onderpui '30 maar ook kwaliteit.	1900	4	3	4	4	3	4	0	0	59		2	0994100002017944	
Valkenburg	Berkelstraat	13	A			cultuurhistorisch-pand	mergelstenen gebouw, deels hardstenen vensteromlijstingen. Nader onderzoek naar bouwjaar en functie nodig	1979	3	3	3	3	3	3	2	68		X	1	0994100002018946	
Valkenburg	Berkelstraat	13				cultuurhistorisch-pand	mergelstenen gebouw, deels hardstenen vensteromlijstingen. Nader onderzoek naar bouwjaar en functie nodig	1977	3	3	3	3	3	3	2	68		X	1	0994100002018947	
Valkenburg	Berkelstraat	10		36763	Berkelpoort met stadsmuur	Rijksmonument														37250308070000	
Valkenburg	Bosstraat	4		511216	Woonhuis	MIP-pand	woonhuis '30	1933	2	3	4	3	3	3	0	49		2	0994100002014467		
Valkenburg	Cauberg	4		511216	Ondergronds gangenstelsel mergelgroeve	Rijksmonument															
Valkenburg	Cauberg	4		511216	Schuilkapel Gemeentegrot	Rijksmonument															
Valkenburg	Cauberg	4		511216	Ingang Gemeentegrot	Rijksmonument															
Valkenburg	Cauberg	16			lourdesgrot	MIP-pand			4	4	4	4	2	0	0	4	58		2	0036	
Valkenburg	Cauberg	18	a		Woonhuis	MIP-pand	woonhuis ca.1900	1921	3	3	4	3	3	3	2	0	58		2	0994100002020867	
Valkenburg	Cauberg	18	b		Woonhuis	MIP-pand	woonhuis ca.1900	1921	3	3	4	3	3	3	2	0	58		2	0994100002020867	
Valkenburg	Cauberg	18			Woonhuis	MIP-pand	woonhuis ca.1900	1921	3	3	4	3	3	3	2	0	58		2	0994100002020867	
Valkenburg	Cauberg	19			Bejaardentehuis	Karakteristiek-pand	Karakteristiek-pand vlg's bestemmingsplan maar ook MIP-object	1955	3	4	4	3	4	4	3	0	71		2	0994100002017966	
Valkenburg	Cauberg	19			Bejaardentehuis	Karakteristiek-pand	Karakteristiek-pand vlg's bestemmingsplan maar ook MIP-object	2005	3	4	4	3	4	4	3	0	71		2	0994100002019099	
Valkenburg	Cauberg	19		507236	Grafkapel	Rijksmonument															
Valkenburg	Cauberg	19		507237	Grafkapel	Rijksmonument															
Valkenburg	Cauberg	19		507238	Grafkapel	Rijksmonument															
Valkenburg	Cauberg	23		36764	Kerkhofkapel	Rijksmonument															
Valkenburg	Cremerstraat	1			Woonhuis	MIP-pand	woonhuis in mergel ca.1928	1930	3	3	3	3	1	2	0	0	38		4	0994100002017010	
Valkenburg	Cremerstraat	3			Woonhuis	MIP-pand	woonhuis '30	1938	4	3	4	3	3	4	2	0	63		2	0994100002017021	
Valkenburg	Cremerstraat	5			Woonhuis	MIP-pand	woonhuis '30	1938	4	2	3	3	1	2	0	0	37		4	0994100002017042	
Valkenburg	Cremerstraat	7			Woonhuis	MIP-pand	woonhuis '30	1938	4	3	4	4	4	2	0	0	70		1	0994100002019119	
Valkenburg	Cremerstraat	9			Woonhuis	MIP-pand	woonhuis '30	1938	4	3	4	3	3	3	2	0	59		2	0994100002017071	
Valkenburg	Cremerstraat	11			Woonhuis	MIP-pand	woonhuis '30	1957	4	3	4	3	3	3	2	0	59		2	0994100002018614	
Valkenburg	Cremerstraat	11	a		Woonhuis	MIP-pand	woonhuis '30	1957	4	3	4	3	3	3	2	0	59		2	0994100002018614	
Valkenburg	Cremerstraat	13			Woonhuis	MIP-pand	woonhuis '30	1938	4	3	3	3	2	2	0	0	42		4	0994100002017082	
Valkenburg	Cremerstraat	15			Woonhuis	MIP-pand	woonhuis '30	1938	4	3	3	3	2	2	0	0	42		4	0994100002017104	
Valkenburg	Cremerstraat	17			Woonhuis	MIP-pand	woonhuis '30	1938	3	2	2	3	2	2	0	0	37		4	0994100002020723	
Valkenburg	Cremerstraat	19			Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	blok van drie woonhuizen Xxa, historiserende stijl, ramen en deuren vernieuwd	1930	3	3	3	3	2	3	2	0	53		2	0994100002016607	
Valkenburg	Cremerstraat	21			Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	blok van drie woonhuizen Xxa, historiserende stijl, ramen en deuren vernieuwd	1930	3	3	3	3	2	3	2	0	53		2	0994100002016628	
Valkenburg	Cremerstraat	23			Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	blok van drie woonhuizen Xxa, historiserende stijl, ramen en deuren vernieuwd	1910	3	3	3	3	2	3	2	0	53		2	0994100002016649	
Valkenburg	Cremerstraat	25	a		Woonhuis	MIP-pand	woonhuis '30	1964	3	3	3	3	3	3	2	0	56		2	0994100002018618	
Valkenburg	Cremerstraat	25			woonhuis	MIP-pand	woonhuis '30	1930	3	3	3	3	3	3	2	0	56		2	0994100002016653	
Valkenburg	Daalhemerweg	1			Restaurant	cultuurhistorisch-pand	Contour grotendeels te zien op minuutplan. Dit wordt bevestigd door het bovenaanzicht waar tegenwoordig nog steeds aan de achterkant links een 'hoekje' mist. Verder is hierop te zien dat de twee gebouwen, die nu gesplitst zijn, één gebouw vormden. Dit komt overeen met de ligging op het perceel en de vorm. Het 'restje' gebouw achter Daalhemerweg 1 laat dit zien.	1967	3	2	1	1	1	1	2	0	28		X	3	0994100002018386
Valkenburg	Daalhemerweg	3	a		Woonhuis/winkel	cultuurhistorisch-pand	Contour op minuutplan te zien.	1930	3	2	1	1	0	0	0	0	13		4	0994100002017970	
Valkenburg	Daalhemerweg	3			Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	Op het minuutplan is een hele rij woonhuizen te zien. Zo ook waarschijnlijk het huidige nummer 3. Vormde ooit één gebouw met Daalhemerweg 3a en 5.	1952	3	3	3	4	3	3	3	0	64		X	2	0994100002020463
Valkenburg	Daalhemerweg	5			Winkelpand	cultuurhistorisch-pand	Contour op minuutplan te zien.	1930	3	2	1	1	0	0	0	0	13		4	0994100002016770	
Valkenburg	Daalhemerweg	7			Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	Onderdeel van de rij woonhuizen aan de Daalhemerweg zoals te zien op het minuutplan.	1900	3	2	3	2	2	2	2	0	43		X	3	0994100002020517
Valkenburg	Daalhemerweg	7	b		Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	Onderdeel van de rij woonhuizen aan de Daalhemerweg zoals te zien op het minuutplan.	1900	3	2	3	2	2	2	2	0	43		X	3	0994100002020517
Valkenburg	Daalhemerweg	7	a		Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	Onderdeel van de rij woonhuizen aan de Daalhemerweg zoals te zien op het minuutplan.	1900	3	2	3	2	2	2	2	0	43		X	3	0994100002020517
Valkenburg	Daalhemerweg	9			Woonhuizen	cultuurhistorisch-pand	Contouren terug te zien op het minuutplan. Ooit eenheid met nr.11. vensteropeningen gewijzigd, gevelsteen met wapen	1935	3	3	3	2	3	3	3	0	56		X	2	0994100002016781
Valkenburg	Daalhemerweg	11			Woonhuizen	cultuurhistorisch-pand	Contouren terug te zien op het minuutplan. Ooit eenheid met nr.9	1925	3	3	3	2	3	3	3	0	56		X	2	0994100002017223
Valkenburg	Daalhemerweg	31			Steenkolennij museum	MIP-pand	Steenkolennijmuseum (alleen bovengrondse gebouw)	1918	3	4	4	4	4	4	3	0	75		1	0994100002041420	
Valkenburg	Daalhemerweg	138			Hotel	cultuurhistorisch-pand	Hotel XXA, gecementeerde gevel. Ramen vernieuwd, achterbouwen niet mee beschermen, voornamelijk beeldbepalend.	1930	4	4	3	3	2	3	2	0	56		2	0994100002018678	
Valkenburg	De Guascostraat	3			Hotel	cultuurhistorisch-pand	Hotel met mergelstenen gevel in uitbundige eclectische stijl, erker mogelijk niet mee beschermen (storend en niet oorspronkelijk)	1910	4	4	5	4	4	4	3	3	90		1	0994100002017212	
Valkenburg	De Guascostraat	5			Hotel	cultuurhistorisch-pand	Hotel met mergelstenen gevel in uitbundige eclectische stijl, erker mogelijk niet mee beschermen (storend en niet oorspronkelijk)	1910	4	4	5	4	4	4	3	3	90		1	0994100002017212	
Valkenburg	De Guascostraat	6			Hoeve	cultuurhistorisch-pand	De Hovenstraat komt aan zijn naam door de grote hoeve die hier in de buurt lag. De Guascostraat nr. 6 lijkt onderdeel te zijn geweest van deze, of in ieder geval de hoeve die terug te zien is op het minuutplan. BD: slecht zichtbaar vanaf de straat. mergelstenen gevels en krulanker	1900	4	3	3	3	3	3	4	0	65		X	2	0994100002018197
Valkenburg	De Guascostraat	8			Bedrijfsgebouw	cultuurhistorisch-pand	Bedrijfsgebouw in Nieuwe Zakelijkheidstijl. Check of ramen oorspronkelijk zijn.	1954	3	3	4	4	5	4	3	2	84		1	0994100002017223	
Valkenburg	De Guascostraat	10			Bedrijfsgebouw	cultuurhistorisch-pand	Bedrijfsgebouw in Nieuwe Zakelijkheidstijl. Check of ramen oorspronkelijk zijn.	1954	3	3	4	4	5	4	3	2	84		1	0994100002017223	
Valkenburg	Dr. Erenstraat	11			Winkelpand	MIP-pand	Tegenwoordig staat hier het gebouw waar de Hema zich bevindt (voorheen: schouwborg). Oorspronkelijk stond hier echter Hoeve Houperichs, deze is ook op het minuutplan te zien. Begin 20e eeuw is de hoeve gesloopt. Op de luchtfoto is er echter nog een stukje vakwerk te zien. Wellicht nog een overblijfsel van Hoeve Houperichs?	2002	4	4	5	4	5	5	4	5	109		X	1	0994100002014545
Valkenburg	Dr. Erenstraat	11			Winkelpand	MIP-pand	Tegenwoordig staat hier het gebouw waar de Hema zich bevindt (voorheen: schouwborg). Oorspronkelijk stond hier echter Hoeve Houperichs, deze is ook op het minuutplan te zien. Begin 20e eeuw is de hoeve gesloopt. Op de luchtfoto is er echter nog een stukje vakwerk te zien. Wellicht nog een overblijfsel van Hoeve Houperichs?	1960	4	4	5	4	5	5	4	5	109		X	1	0994100002018804
Valkenburg	Emmalaan	10	A		Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	ensemble van twee woonhuizen in mergelsteen, historiserende Wederopbouwstijl.	1951	4	3	4	4	3	4	2	0	67		2	0994100002018901	
Valkenburg	Emmalaan	10			Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	ensemble van twee woonhuizen in mergelsteen, historiserende Wederopbouwstijl.	1946	4	3	4	4	3	4	2	0	67		2	0994100002018912	
Valkenburg	Emmalaan	11			Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	woonhuis in historiserende stijl, Xxa, ramen vernieuwd.	1930	4	3	4	3	3	3	2	0	59		2	0994100002019851	
Valkenburg	Emmalaan	12			Hotel - restaurant	cultuurhistorisch-pand	Hoekpand in expressionistische stijl, bedrijfsfunctie op begane grond. Ramen en deuren vernieuwd.	1920	4	4	4	2	3	4	2	0	61		2	0994100002018209	
Valkenburg	Emmalaan	13			Woonhuis	MIP-pand		1914	4	4	5	4	4	4	3	0	78		1	0994100002020553	
Valkenburg	Emmalaan	15			Woonhuis	MIP-pand		1914	4	4	5	3	4	4	3	0	74		1	0994100002019883	
Valkenburg	Emmalaan	17			Woonhuis	MIP-pand		1915	4	4	5	5	4	4	3	0	82		1	0994100002019965	
Valkenburg	Emmalaan	25			Woonhuis	MIP-pand		1930	4	3	3	3	3	3	2	0	67		2	0994100002011337	
Valkenburg	Emmalaan	27			Woonhuis	MIP-pand		1930	4	3	3	3	4	3	2	0	61		2	0994100002012318	
Valkenburg	Emmalaan	29			Woonhuis	MIP-pand		1930	4	3	3	3	3	3	2	0	57		2	0994100002011076	
Valkenburg	Engelbertstraat	1			Voormalige school	cultuurhistorisch-pand	Voormalige openbare lagere school die in gebruik was tot 1928. Vormt qua bouwstijl een geheel met het MIP-pand Kerkstraat 4, de voormalige onderwijzerswoning. Het pand is opgetrokken uit mergel en heeft een donkergroene spatplint. Bijzondere details zijn de consoles van mergel onder de dakrand en de sierlijke muurankers. Beschermenswaardig	1835	4	4	5	4	5	5	3	4	101		1	0994100002020483	
Valkenburg	Engelbertstraat	2			Woonhuis	MIP-pand	geacht door het Cuypergenootschap. hoekpand, mergel, neostijl	1965	4	4	5	4	4	5	3	0	82		1	0994100002018924	
Valkenburg	Engelbertstraat	4	c		Hotel-restaurant	cultuurhistorisch-pand	Gebouwcontour op minuutplan terug te zien. Door de jaren heen wel flink verbouwd/gerenoveerd.	1900	4	4	4	3	4	5	3	0	76		1	0994100002011097	
Valkenburg	Geneindestraat	1			Woonhuis	MIP-pand	Hotel Bellevue	1995	3	4	5	3	4	4	3	0	73		2	0994100002018403	
Valkenburg	Geneindestraat	1			Woonhuis	MIP-pand	Hotel Bellevue	1995	3	4	5	3	4	4	3	0	73		2	0994100002016866	
Valkenburg	Geneindestraat	5			Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	Volgens het Cuypergenootschap stamt dit woonhuis uit ca. 1900. Het betreft een villa van mergel. De raamomlijstingen zijn van rode baksteen en mergel. Beschermenswaardig	1920	3	4	4	4	3	4	3	0	72		2	0994100002019057	
Valkenburg	Geneindestraat	5	a		Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	Volgens het Cuypergenootschap stamt dit woonhuis uit ca. 1900. Het betreft een villa van mergel. De raamomlijstingen zijn van rode baksteen en mergel. Beschermenswaardig	1920	3	4	4	4	3	4	3	0	72		2	0994100002019057	

Valkenburg	Geneidestraat	7			Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	Volgens het Cuypersgenootschap stamt dit woonhuis uit ca. 1900. Het betreft een villa van mergel. De raamomlijstingen zijn van rode baksteen en mergel. Beschermenswaardig geacht door het Cuypersgenootschap.	1920	3	4	4	3	3	4	3	0	68	zwart geschilderde onderpui storend				2	0994100002019059	
Valkenburg	Geneidestraat	7	a		Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	Volgens het Cuypersgenootschap stamt dit woonhuis uit ca. 1900. Het betreft een villa van mergel. De raamomlijstingen zijn van rode baksteen en mergel. Beschermenswaardig geacht door het Cuypersgenootschap.	1920	3	4	4	3	3	4	3	0	68	zwart geschilderde onderpui storend				2	0994100002019059	
Valkenburg	Geneidestraat	19			Woonhuis	MIP-pand	dubbele villa '30	1929	3	4	3	4	3	4	2	0	66	vrij gaaf, eenheid met nr.21				2	0994100002018866	
Valkenburg	Geneidestraat	21			Woonhuis	MIP-pand	dubbele villa '30	1929	3	4	3	3	3	4	2	0	62	alle ramen en deur vernieuwd, minder gaaf				2	0994100002018867	
Valkenburg	Geneidestraat	23			Woonhuis	MIP-pand	woonhuis '30	1932	3	3	4	4	3	4	3	0	70					1	0994100002018868	
Valkenburg	Geneidestraat	25			Woonhuis	MIP-pand	villa neorenaissance stijl	1898	3	4	5	4	4	5	3	0	81					1	0994100002018869	
Valkenburg	Geneidestraat	27			Woonhuis	MIP-pand		1860	3	4	5	5	4	5	3	0	85					1	0994100002018870	
Valkenburg	Geneidestraat	29			Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	woonhuis '30 in expressionistische stijl, erker, ramen oorspronkelijk	1925	3	3	4	5	3	4	2	0	70					2	0994100002018871	
Valkenburg	Geneidestraat	31			Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	Woonhuis '30, bijzondere naar voren komende ramen. Balkonhek vernieuwd.	1925	3	3	3	3	3	4	2	0	60					2	0994100002018872	
Valkenburg	Geneidestraat	33			Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	woonhuis '30, topgevel met puntraam, balkon en erker.	1925	3	3	4	4	3	4	2	0	66					2	0994100002018873	
Valkenburg	Geneidestraat	35			Woonhuis	MIP-pand	eclectische stijl, bs en mergel	1925	3	3	5	5	4	5	3	0	83					1	0994100002018874	
Valkenburg	Gosewijnstraat	11		36766	VVV-Kantoor	Rijksmonument	Spaans Leenhof	1661															37250261270000	
Valkenburg	Gosewijnstraat	12			Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	mergelstenen pand, voorgevel ramen uit Xxa, zijgevel S-ankers	1900	4	3	3	3	4	4	5	0	76	pand heeft duidelijk oudere kern, nader onderzoek interieur sterk aan te bevelen	X			1	0994100002018426	
Valkenburg	Gosewijnstraat	12	a		Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	mergelstenen pand, voorgevel ramen uit Xxa, zijgevel S-ankers	1900	4	3	3	3	4	4	5	0	76	pand heeft duidelijk oudere kern, nader onderzoek interieur sterk aan te bevelen	X			1	0994100002018426	
Valkenburg	Gosewijnstraat	13			Woonhuis van mergel	cultuurhistorisch-pand	Woonhuis van mergel met sierrand onder dakrand lijkend op de dakrand van Theodor Dorrenplein 5	1930	3	3	4	3	3	4	3	0	66					2	0994100002011441	
Valkenburg	Gosewijnstraat	14			woonhuis	MIP-pand	woonhuis ca.1900, rode en gele verblendsteen	1930	3	3	4	4	3	4	2	0	66	kleine kans op oudere kern aanwezig	X			2	0994100002011443	
Valkenburg	Gosewijnstraat	17			Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	Pand niet terug te zien op het minuutplan. Bij dit pand gaat het echter om de gevelreclame in glazuurde baksteen. Bricoma (tevens te zien bij Station Schin op Geul) is ontstaan aan het begin van de 20e eeuw. Belettering waarschijnlijk pas aangebracht in de jaren '50. Toen werd deze slagenij geopend. Tegenwoordig niet meer in gebruik als slagenij. BD: lettertype en architectuur doen '30 aan: check bouwvergunningenarchief.	1895	3	3	5	5	4	5	2	2	87	hoge gaafheid. Check bouwvergunningenarchief.				2	0994100002011445	
Valkenburg	Gosewijnstraat	20			Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	gevel sterk begroeid, moeilijk te dateren. Hs deuroplijsting in voorgevel duidt mogelijk op oude kern	1880	3	2	2	2	2	2	3	0	45	sterk vermoeden van oudere kern, nader onderzoeken via kadastraal onderzoek en onderzoek interieur	X		3	0994100002011447		
Valkenburg	Gosewijnstraat	22	a		Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	Straatje aan de Geul. Het minuutplan is hier lastig te interpreteren. Ook hier is weer te zien dat er aangebouwd is tot aan de geul. BD: hs deuroplijsting en latei duiden op oudere kern. Vensters verdieping hebben stucversiering uit Xxa	1930	3	3	3	3	3	3	0	60	hs deuroplijsting en latei duiden op oudere kern. Nader onderzoeken	X		2	0994100002011448			
Valkenburg	Gosewijnstraat	22	b		Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	Straatje aan de Geul. Het minuutplan is hier lastig te interpreteren. Ook hier is weer te zien dat er aangebouwd is tot aan de geul. BD: hs deuroplijsting en latei duiden op oudere kern. Vensters verdieping hebben stucversiering uit Xxa	1930	3	3	3	3	3	3	0	60	hs deuroplijsting en latei duiden op oudere kern. Nader onderzoeken	X		2	0994100002011448			
Valkenburg	Grendelplein	2			Winkelpand	Karakteristiek-pand	Beeldbepalend-pand in bestemmingsplan BD: mogelijk oudere kern, staat al op minuutplan, zie ook zijgevel en hs deuroplijsting	1900	3	3	3	3	3	3	0	60	nader onderzoek naar oudere kern nodig	X		2	0994100002018923			
Valkenburg	Grendelplein	4			Hotel-restaurant	cultuurhistorisch-pand	Contour terug te zien op het minuutplan. In het vergunningenbestand is te zien dat er door de jaren heen veel is verbouwd. Het naastgelegen pand, Grendelplein 2&2a is 'nieuw', d.w.z. herbouwd in 1945. Het pand waar het hier om gaat is geen bewijs te vinden van een volledige herbouwing. De kans bestaat dat er nog oude fundamenten aanwezig zijn. BD: huidige voorgevel 20e eeuws, zonder kwaliteit.	1850	4	4	1	2	1	1	3	0	41	nader onderzoek naar oudere kern nodig	X		3	0994100002018702		
Valkenburg	Grendelplein	4	a	36769	Hotel-restaurant	cultuurhistorisch-pand	Contour terug te zien op het minuutplan. In het vergunningenbestand is te zien dat er door de jaren heen veel is verbouwd. Het naastgelegen pand, Grendelplein 2&2a is 'nieuw', d.w.z. herbouwd in 1945. Het pand waar het hier om gaat is geen bewijs te vinden van een volledige herbouwing. De kans bestaat dat er nog oude fundamenten aanwezig zijn.	1850	4	4	1	2	1	1	3	0	41	nader onderzoek naar oudere kern nodig	X		3	0994100002018702		
Valkenburg	Grendelplein	13			Kasteel	Rijksmonument	Kasteelruïne																	
Valkenburg	Grendelplein	17			Restaurant	cultuurhistorisch-pand	Contour grotendeels te zien op minuutplan. Dit wordt bevestigd door het bovenaanzicht waar tegenwoordig nog steeds aan de achterkant links een 'hoekje' mist. Verder is hierop te zien dat de twee gebouwen, die nu gesplitst zijn, één gebouw vormden. Dit komt overeen met de ligging op het perceel en de vorm. Het 'restje' gebouw achter Daalhemerweg 1 laat dit zien. BD: gebouwen volgen oude perceelcontour maar zijn mogelijk geheel herbouwd	1900	3	3	2	3	2	2	0	47	onderzoeken of er een oude kern is, anders niet beschermen	X		3	0994100002018242			
Valkenburg	Grotestraat centrum	16			Horecapand	MIP-pand	pand met siergevel van glazuurde stenen	1940	4	3	5	4	5	5	3	0	83	nader onderzoek naar eventueel oudere kern	X		1	0994100002018222		
Valkenburg	Grotestraat centrum	18	a	36772	Horecapand	Rijksmonument		1900															37250219770000	
Valkenburg	Grotestraat centrum	18			Horecapand	Rijksmonument		1900															37250219770000	
Valkenburg	Grotestraat centrum	20			Horecapand	Rijksmonument		1953															37250219770000	
Valkenburg	Grotestraat centrum	30			Horecapand	Karakteristiek-pand	Beeldbepalend pand in bestemmingsplan (Café 't Hoekje)	1910	4	4	4	3	4	5	3	0	76	mogelijk oudere kern, nader onderzoeken	X		1	0994100002018929		
Valkenburg	Grotestraat centrum	5 en 13		36771	Horecapand	Rijksmonument		1969																
Valkenburg	Grotestraat centrum	8			Restaurant	cultuurhistorisch-pand	huis met voorgevel in strakke, classicistische stijl, Xxa. Mogelijk oudere kern. Ramen vernieuwd.	1956	4	3	4	3	4	4	0	74						1	0994100002018211	
Valkenburg	Grotestraat centrum	14			Hotel-Restaurant	cultuurhistorisch-pand	Gebouwcontour op minuutplan terug te zien. Door de jaren heen wel flink verbouwd/gerenoveerd.	1900	4	4	4	3	4	5	3	0	76	eenheid met Engelbertstraat 4c				2	0994100002011097	
Valkenburg	Grotestraat centrum	15			Café-restaurant	cultuurhistorisch-pand	Dit pand zou wel eens onderdeel geweest kunnen zijn van rijksmonument Huis de Guasco (Grotestraat 13). Als we naar het minuutplan kijken is te zien dat Huis De Guasco oorspronkelijk groter was dan alleen huidige nr. 13. Perceelsnummer 423 op het minuutplan 1842 was ook nog onderdeel van het huis. Dit is te zien in de OAT's [2] De huidige De Guasco straat is aangelegd na 1842. Precies waar nu deze straat loopt is op het minuutplan het 'verbindende stuk' van Grotestraat 13&15 te zien. Is dit gedeelte van nr. 13 gesloopt voor het aanleggen van de straat en de rest blijven staan in de vorm van huidige nr. 13? Bouwstijl/materiaal komt met elkaar overeen. Volgens het Cuypersgenootschap vormt dit pand samen met nummers 17 & 19 een woonhuis uit de 19e eeuw BD: huidige vormgeving idd 19e-eeuws, mogelijk nog oudere kern	1954	4	3	3	3	3	3	0	61	nader kadastraal onderzoek nodig om te zien of het pand geheel herbouwd is of nog een oudere kern bevat	X		2	0994100002018192			
Valkenburg	Grotestraat centrum	15			Café-restaurant	cultuurhistorisch-pand	Dit pand zou wel eens onderdeel geweest kunnen zijn van rijksmonument Huis de Guasco (Grotestraat 13). Als we naar het minuutplan kijken is te zien dat Huis De Guasco oorspronkelijk groter was dan alleen huidige nr. 13. Perceelsnummer 423 op het minuutplan 1842 was ook nog onderdeel van het huis. Dit is te zien in de OAT's [2] De huidige De Guasco straat is aangelegd na 1842. Precies waar nu deze straat loopt is op het minuutplan het 'verbindende stuk' van Grotestraat 13&15 te zien. Is dit gedeelte van nr. 13 gesloopt voor het aanleggen van de straat en de rest blijven staan in de vorm van huidige nr. 13? Bouwstijl/materiaal komt met elkaar overeen. Volgens het Cuypersgenootschap vormt dit pand samen met nummers 17 & 19 een woonhuis uit de 19e eeuw BD: huidige vormgeving idd 19e-eeuws, mogelijk nog oudere kern	1958	4	3	3	3	3	3	0	61	nader kadastraal onderzoek nodig om te zien of het pand geheel herbouwd is of nog een oudere kern bevat	X		2	0994100002018193			
Valkenburg	Grotestraat centrum	19	a		Restaurant	cultuurhistorisch-pand	Huis XIXd met decoratief mergel beeldhouwwerk. Mogelijk oudere kern. Hoewel dit pand geïnventariseerd is ten tijde van het MIP project lijkt het toch ouder te zijn dan 1850. De gebouwcontour is namelijk op het minuutplan terug te zien. Dat zou betekenen dat dit pand er in 1842 ook al stond. Er is verder nergens een sloop/herbouw-vergunning te bekennen.	1958	4	3	3	3	4	4	3	0	68					1	0994100002018194	
Valkenburg	Grotestraat centrum	21			Horecapand	cultuurhistorisch-pand	Hoewel dit pand geïnventariseerd is ten tijde van het MIP project lijkt het toch ouder te zijn dan 1850. De gebouwcontour is namelijk op het minuutplan terug te zien. Er is verder nergens een sloop/herbouw-vergunning te bekennen.	1900	4	3	3	3	3	4	3	0	65	nader onderzoek interieur gewenst	X		2	0994100002018196		
Valkenburg	Grotestraat centrum	23			Horecapand	MIP-pand	Hoewel dit pand geïnventariseerd is ten tijde van het MIP project lijkt het toch ouder te zijn dan 1850. De gebouwcontour is namelijk op het minuutplan terug te zien. Er is verder nergens een sloop/herbouw-vergunning te bekennen.	1900	4	4	4	4	3	4	3	0	73	nader onderzoek interieur gewenst	X		2	0994100002019048		
Valkenburg	Grotestraat centrum	25			Horecapand	MIP-pand	nijke eclectische bovengevel. Wapenstein fam. Coenegracht	1966	4	4	5	3	4	5	3	0	78	bouwjaar via kadaster opzoeken, bouwkundige eenheid met nr.27	X		1	0994100002019046		
Valkenburg	Grotestraat centrum	26			Horecapand	MIP-pand	eclectische gevel met sierconsoles	1900	4	4	4	3	4	5	3	0	76	eenheid met nr.26a	X		1	0994100002018926		
Valkenburg	Grotestraat centrum	26	a		Horecapand	MIP-pand	eclectische gevel met sierconsoles	1900	4	4	4	3	4	5	3	0	76	eenheid met nr.26	X		1	0994100002018926		
Valkenburg	Grotestraat centrum	27			Horecapand	MIP-pand	nijke eclectische bovengevel. Wapenstein fam. Coenegracht	1966	4	4	5	3	4	5	3	0	78	bouwjaar via kadaster opzoeken, bouwkundige eenheid met nr.25	X		1	0994100002019046		
Valkenburg	Grotestraat centrum	29			Horecapand	cultuurhistorisch-pand	Contour op minuutplan terug te zien. Dit gebouw was volgens de OAT tevens eigendom van fam. De Guasco.	1966	4	4	3	3	3	3	0	63	mogelijk oudere kern, nader onderzoeken	X		2	0994100002019047			
Valkenburg	Grotestraat centrum	32		36774	Rijksmonument	Rijksmonument	Rijksmonument en beeldbepalend pand in bestemmingsplan	1900																
Valkenburg	Grotestraat centrum	32			Zijmeugel	cultuurhistorisch-pand	Rechter zijmeugel L'Empereur dat niet onder het Rijksmonument valt. Speklagen duiden op 17e eeuwse oorsprong	1900	5	3	5	4	4	4	5	3	97	mogelijk oudere kern, nader onderzoeken	X		1	0994100002018931		
Valkenburg	Grotestraat centrum	37			Horecapand	MIP-pand	De gebouwen zijn opgenomen in de MIP inventarisatie. Wanneer we kijken naar het minuutplan 1842 lijkt het alsof dit gebouw (waarschijnlijk later in twee gebouwen opgedeeld) deels te zien is op het minuutplan. De huidige gebouwcontouren en de plaatsing op het perceel lijken in ieder geval overeen te komen. Verder is er geen vergunning afgegeven voor het slopen of een volledige herbouw van de panden.	1978	4	3	4	3	3	4	2	0	63	mogelijk oudere kern, nader onderzoeken	X		2	0994100002011200		

Valkenburg	Grotestraat centrum	39				Horecapand	MIP-pand	De gebouwen zijn opgenomen in de MIP inventarisatie. Wanneer we kijken naar het minuutplan 1842 lijkt het alsof dit gebouw (waarschijnlijk later in twee gebouwen opgedeeld) deels te zien is op het minuutplan. De huidige bouwcontouren en de plaatsing op het perceel lijken in ieder geval overeen te komen. Verder is er geen vergunning afgegeven voor het slopen of een volledige herbouw van de panden.	1900	4	3	4	2	3	4	2	0	59	mogelijk oudere kern, nader onderzoeken	X	2	0994100002020989	
Valkenburg	Grotestraat centrum	41				Restaurant	cultuurhistorisch-pand	nieuwv. Huis met decoratieve stucgevel in eclectische stijl, XIXd, mogelijk oudere kern, ramen vernieuwd.	1956	4	3	4	3	3	4	3	3	79		X	1	0994100002019034	
Valkenburg	Grotestraat centrum	43				Café-restaurant	cultuurhistorisch-pand	Deze drie (nu aparte) gebouwen lijken op het minuutplan één gebouw te vormen.	1920	3	3	2	3	2	1	2	0	43	mogelijk oudere kern, nader onderzoeken	X	3	0994100002020659	
Valkenburg	Grotestraat centrum	45				Café-restaurant	cultuurhistorisch-pand	Deze drie (nu aparte) gebouwen lijken op het minuutplan één gebouw te vormen.	1920	3	3	2	3	2	1	2	0	43	mogelijk oudere kern, nader onderzoeken	X	3	0994100002020659	
Valkenburg	Grotestraat centrum	49				Hotel	cultuurhistorisch-pand	Deze drie (nu aparte) gebouwen lijken op het minuutplan één gebouw te vormen.	1930	3	3	3	3	2	2	2	0	49	mogelijk oudere kern, nader onderzoeken	X	3	0994100002040331	
Valkenburg	Grotestraat centrum	51				Hotel	MIP-pand	In WOI heeft dit hotel schade opgelopen maar het is niet volledig gesloopt. Het is wel duidelijk opgeknapt. Verder staat de bouwcontour tevens op het minuutplan.	1910	5	5	5	4	5	5	3	3	100	mogelijk oudere kern, nader onderzoeken	X	1	0994100002040330	
Valkenburg	Grotestraat centrum	51				Hotel	MIP-pand	In WOI heeft dit hotel schade opgelopen maar het is niet volledig gesloopt. Het is wel duidelijk opgeknapt. Verder staat de bouwcontour tevens op het minuutplan.	1910	5	5	5	4	5	5	3	3	100	mogelijk oudere kern, nader onderzoeken	X	1	0994100002040332	
Valkenburg	Grotestraat centrum	5 en 13			36771	Hotel	Rijksmonument	Huize De Guasco	1967													37250319270000	
Valkenburg	Grotestraat centrum	31 en 35			507253	Streekmuseum	Rijksmonument	Voormalig gemeentehuis. Tegenwoordig is hier het streekmuseum 'Land van Valkenburg' gevestigd.	1814													37250160470000	
Valkenburg	Grotestraat centrum	34	bij		36775	Poortje	Rijksmonument	Poortje naar de Kerksteeg															
Valkenburg	Hekerbeekstraat	20				Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	Woonhuis in historiserende stijl, erker en risaliet met topgevel. Xxa. Ramen verdieping vernieuwd.	1923	3	3	4	3	3	4	2	0	62					0994100002012283
Valkenburg	Hekerbeekstraat	24				Arbeiderswoning	cultuurhistorisch-pand	arbeiderswoning, complex Stuyt, eenheid met 26	1926	5	5	4	3	3	3	2	2	72	stonden nog niet op lijst, maar horen bij complex Stuyt. Aangevuld door BD				0994100002012285
Valkenburg	Hekerbeekstraat	26				Arbeiderswoning	cultuurhistorisch-pand	arbeiderswoning, complex Stuyt, eenheid met 24	1926	5	5	4	3	3	3	2	2	72	stonden nog niet op lijst, maar horen bij complex Stuyt. Aangevuld door BD				0994100002012285
Valkenburg	Herkenbroekerweg	21				Arbeiderswoning	cultuurhistorisch-pand	Twee arbeiderswoningen in dezelfde stijl als in de St. Nicolaasstraat. Tevens van de hand van Jan Stuyt. Beschermenswaardig geacht door het Cuypergenootschap.	1921	5	5	3	3	3	3	2	2	70	vooral van belang als onderdeel complex				0994100002011924
Valkenburg	Herkenbroekerweg	23				Arbeiderswoning	cultuurhistorisch-pand	Twee arbeiderswoningen in dezelfde stijl als in de St. Nicolaasstraat. Tevens van de hand van Jan Stuyt. Beschermenswaardig geacht door het Cuypergenootschap.	1921	5	5	3	3	3	3	2	2	70	vooral van belang als onderdeel complex				0994100002011926
Valkenburg	Herkenbroekerweg	25				Woonhuis	MIP-pand	onderdeel complex arbeiderswoningen Jan Stuyt 1925, Sint Nicolaasstraat, Hekerbeekweg en Herkenbroekerweg	1921	5	5	4	3	3	3	2	2	72	vooral van belang als onderdeel complex				0994100002011927
Valkenburg	Herkenbroekerweg	27				Woonhuis	MIP-pand	onderdeel complex arbeiderswoningen Jan Stuyt 1925, Sint Nicolaasstraat, Hekerbeekweg en Herkenbroekerweg	1921	5	5	4	3	3	3	2	2	72	vooral van belang als onderdeel complex				0994100002011928
Valkenburg	Heunsbergerweg	9			507255	Uitkijktoren	Rijksmonument		1960													3744022270000	
Valkenburg	Hoefe Heihofweg	1				Hoefe	Rijksmonument		1468														
Valkenburg	Hoefe Heihofweg	1	a			Hoefe	Rijksmonument		1468														0994100002018127
Valkenburg	Hovetstraat	11				Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	Zie verhaal bij nr. 19&21. Het pand rechts naast 11 (11a), is geheel nieuw. Dit is te zien aan de vergunningen en het feit dat op de luchtfoto 1949 een laag perceel te zien is. Nr. 11 echter is wel op deze luchtfoto te zien. Ook vergunningen geven geen sloop/bouw aan.	1956	3	2	3	4	1	2	2	0	48	pand is herbouwd in '50 maar kan oudere kern, zoals kelder hebben	X	3	0994100002012011	
Valkenburg	Hovetstraat	13				Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	Zie verhaal bij nr. 19 & 21. Het is duidelijk dat dit huis opgeknapt en vergroot is. Dit is ook in de vergunningen te zien. Het lijkt op het oog zelfs een geheel nieuw gebouw. Echter geen sloopvergunning bekend.	1956	3	2	1	3	2	1	2	0	39	pand is herbouwd maar kan oudere kern, zoals kelder hebben	X	3	0994100002012014	
Valkenburg	Hovetstraat	15				Woonhuizen	cultuurhistorisch-pand	Zie bovenstaand verhaal.	1956	3	2	2	3	1	1	2	0	38	pand is herbouwd maar kan oudere kern, zoals kelder hebben	X	3	0994100002012014	
Valkenburg	Hovetstraat	17				Woonhuizen	cultuurhistorisch-pand	Zie bovenstaand verhaal. Decoratief cementstucwerk Xxa	1920	3	2	3	3	3	3	2	0	54	waardevol wegens cementstucwerk, mogelijk ook oudere kern	X	2	0994100002012015	
Valkenburg	Hovetstraat	19				Woonhuizen	cultuurhistorisch-pand	Contour op minuutplan. Gepleisterd mergel. De gehele huizenrij in de Hovetstraat is ingetekend op het minuutplan. Omdat de contouren individueel niet geheel overeenkomen met de huidige bebouwing is het lastig te bepalen hoe oud deze huisjes nou daadwerkelijk zijn. De bouwstijl doet een zekere ouderdom vermoeden.	1920	3	3	2	2	1	1	2	0	36	mogelijk oudere kern, nader onderzoeken	X	3	0994100002012016	
Valkenburg	Hovetstraat	21				Woonhuizen	cultuurhistorisch-pand	Contour op minuutplan. Gepleisterd mergel. De gehele huizenrij in de Hovetstraat is ingetekend op het minuutplan. Omdat de contouren individueel niet geheel overeenkomen met de huidige bebouwing is het lastig te bepalen hoe oud deze huisjes nou daadwerkelijk zijn. De bouwstijl doet een zekere ouderdom vermoeden.	1920	3	3	2	2	1	1	2	0	36	mogelijk oudere kern, nader onderzoeken	X	3	0994100002012017	
Valkenburg	Jan Deckerstraat	1	a		507256	Hotel	Rijksmonument		1902														0994100002020481
Valkenburg	Jan Deckerstraat	1	b		507256	Hotel	Rijksmonument		1902														0994100002020481
Valkenburg	Jan Deckerstraat	1	c		507256	Hotel	Rijksmonument		1902														0994100002020481
Valkenburg	Jan Deckerstraat	1	d		507256	Hotel	Rijksmonument		1902														0994100002020481
Valkenburg	Jan Deckerstraat	1	e		507256	Hotel	Rijksmonument		1902														0994100002020481
Valkenburg	Jan Deckerstraat	1	f		507256	Hotel	Rijksmonument		1902														0994100002020481
Valkenburg	Jan Deckerstraat	1	g		507256	Hotel	Rijksmonument		1902														0994100002020481
Valkenburg	Jan Deckerstraat	1	h		507256	Hotel	Rijksmonument		1902														0994100002020481
Valkenburg	Jan Deckerstraat	1	j		507256	Hotel	Rijksmonument		1902														0994100002020481
Valkenburg	Jan Deckerstraat	1	k		507256	Hotel	Rijksmonument		1902														0994100002020481
Valkenburg	Jan Deckerstraat	1	L		507256	Hotel	Rijksmonument		1902														0994100002020481
Valkenburg	Jan Deckerstraat	1	m		507256	Hotel	Rijksmonument		1902														0994100002020481
Valkenburg	Jan Deckerstraat	1	n		507256	Hotel	Rijksmonument		1902														0994100002020481
Valkenburg	Jan Deckerstraat	1	p		507256	Hotel	Rijksmonument		1902														0994100002020481
Valkenburg	Jan Deckerstraat	2				Winkel-woonhuis	cultuurhistorisch-pand	Hoekpand met decoratieve houten erker in top van de hoekrisaliet, onderpui sterk verbouwd. Eclectische stijl.	1920	4	4	4	2	3	4	2	0	61		X	2	0994100002012018	
Valkenburg	Jan Deckerstraat	4	a-e			Winkel-woonhuis	cultuurhistorisch-pand	Dubbel winkelwoonhuis Xxa, decoratief metselwerk, moderne puien, ramen en dakkapellen.	1925	4	3	3	3	3	3	2	0	57					0994100002012019
Valkenburg	Jan Deckerstraat	6				Winkel-woonhuis	cultuurhistorisch-pand	winkelwoonhuis Xxa, baksteen met hardstenen sierelementen, ramen en onderpui vernieuwd.	1925	4	3	3	2	3	3	2	0	53					0994100002012019
Valkenburg	Jan Deckerstraat	7				Winkel-woonhuis	MIP-pand		1920	4	3	4	4	3	4	3	3	83					0994100002012022
Valkenburg	Jan Deckerstraat	9	e			Winkel-woonhuis	MIP-pand		1920	4	3	4	4	3	4	3	3	83					0994100002012022
Valkenburg	Jan Deckerstraat	9	d			Winkel-woonhuis	MIP-pand		1920	4	3	4	4	3	4	3	3	83					0994100002012022
Valkenburg	Jan Deckerstraat	9	c			Winkel-woonhuis	MIP-pand		1920	4	3	4	4	3	4	3	3	83					0994100002012022
Valkenburg	Jan Deckerstraat	9	b			Winkel-woonhuis	MIP-pand		1920	4	3	4	4	3	4	3	3	83					0994100002012022
Valkenburg	Jan Deckerstraat	9	a			Winkel-woonhuis	MIP-pand		1920	4	3	4	4	3	4	3	3	83					0994100002012022
Valkenburg	Jan Deckerstraat	11				Winkel - woonhuis	cultuurhistorisch-pand	dubbel winkelwoonhuis XIXd, gepleisterde gevel met vensteromlijstingen. Twee oorspronkelijke deuren, ramen vernieuwd.	1900	4	3	3	3	2	3	2	0	54					0994100002019416
Valkenburg	Jan Deckerstraat	13				Winkel-woonhuis	cultuurhistorisch-pand	dubbel winkelwoonhuis XIXd, gepleisterde gevel met vensteromlijstingen. Twee oorspronkelijke deuren, ramen vernieuwd.	1900	4	3	3	3	2	3	2	0	54					0994100002019416
Valkenburg	Kasteelsteeg	3				Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	Gebouwcontouren op minuutplan terug te zien. Gevels gepleisterd. Huidige plaatsing op de percelen komt overeen met het minuutplan.	1956	0	0	0	0	0	0	0	0	0	mogelijk oudere kern, bij bezoek aan pand nader onderzoek naar ouderdom en gaafheid	X	3	099410000201827	
Valkenburg	Kasteelsteeg	3	a			Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	Gebouwcontouren op minuutplan terug te zien. Gevels gepleisterd. Huidige plaatsing op de percelen komt overeen met het minuutplan.	1956	0	0	0	0	0	0	0	0	0	mogelijk oudere kern, bij bezoek aan pand nader onderzoek naar ouderdom en gaafheid	X	3	099410000201827	
Valkenburg	Kasteelsteeg	5				Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	Gebouwcontouren op minuutplan terug te zien. Gevels gepleisterd. Huidige plaatsing op de percelen komt overeen met het minuutplan.	1920	0	0	0	0	0	0	0	0	0	mogelijk oudere kern, bij bezoek aan pand nader onderzoek naar ouderdom en gaafheid	X	3	0994100002012165	
Valkenburg	Kasteelsteeg	5	b			Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	Gebouwcontouren op minuutplan terug te zien. Gevels gepleisterd. Huidige plaatsing op de percelen komt overeen met het minuutplan.	1920	0	0	0	0	0	0	0	0	0	mogelijk oudere kern, bij bezoek aan pand nader onderzoek naar ouderdom en gaafheid	X	3	0994100002012165	
Valkenburg	Kasteelsteeg	5	a			Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	Gebouwcontouren op minuutplan terug te zien. Gevels gepleisterd. Huidige plaatsing op de percelen komt overeen met het minuutplan.	1920	0	0	0	0	0	0	0	0	0	mogelijk oudere kern, bij bezoek aan pand nader onderzoek naar ouderdom en gaafheid	X	3	0994100002012165	
Valkenburg	Kerkstraat	1				Horecapand	cultuurhistorisch-pand	Contour op minuutplan. In '88 is er een vergunning afgegeven om de voormalige winkel om te bouwen tot een café. Aan de frontgevel van het pand is duidelijk de vernieuwing te zien. Aan de achterkant lijkt echter nog een stuk oude gevel zichtbaar.	1900	3	3	2	2	1	1	3	0	40	pand heeft mogelijk oudere kern, gezien ligging en kadastrale minuutkaart	X	3	0994100002018917	
Valkenburg	Kerkstraat	4				Woonhuis	MIP-pand	rijk uitgevoerd woonhuis in mergel met hoekblokken	1980	4	4	5	4	4	4	3	0	78	vernieuwde ramen. Nieuwe deur niet passend bij architectuur. Mogelijk nog oudere kern	X	1		

Valkenburg	Kerkstraat	7				Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	Gebouw op minuutplan. Gevelsteen met 'anno 1817'.	1980	4	3	3	3	3	3	3	4	0	65	huidige exterieur XIX, mogelijk oudere kern	X	2	0994100002012197		
Valkenburg	Kerkstraat	7				Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	Gebouw op minuutplan. Gevelsteen met 'anno 1817'.	1980	4	3	3	3	3	3	3	4	0	65	huidige exterieur XIX, mogelijk oudere kern	X	2	0994100002012197		
Valkenburg	Kerkstraat	8				Woonhuis	MIP-pand	eclectische gevel in mergel	1898	4	4	5	4	4	4	3	0	78	huidige exterieur XIX, mogelijk oudere kern	X	1	0994100002012198			
Valkenburg	Kerkstraat	10				Woonhuis	MIP-pand	eclectische gevel in mergel	1905	4	4	5	3	4	4	3	0	74	huidige exterieur XIX, mogelijk oudere kern	X	1	0994100002012200			
Valkenburg	Kerkstraat	15				Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	Gebouw op minuutplan te zien. Aan de achterzijde een kleine aanbouw gemaakt.	1935	3	3	3	2	3	2	3	0	52	krulankers en hs omliggende duiden op oudere kern	X	2	0994100002012203			
Valkenburg	Kerkstraat	17				Woonhuis	Rijksmonument	Woonhuis met lijstgevel met decoratief blokstucwerk XIXd, mogelijk oudere kern. Ramen oorspr. Poort later toegevoegd.	1980	4	3	3	4	3	3	3	0	65		X	1	0994100002012205			
Valkenburg	Kerkstraat	18		36777		Woonhuis	Rijksmonument		1800														37250266070000		
Valkenburg	Kerkstraat	19		36779		Woonhuis	Rijksmonument	Voormalige pastorie	1806														37250301770000		
Valkenburg	Kerkstraat	19		36779		Woonhuis	Rijksmonument	Voormalige pastorie	1806														37250301770000		
Valkenburg	Kerkstraat	21				Woonhuis	MIP-pand	rijk uitgevoerd woonhuis in mergel met hoekblokken	1920	4	3	4	3	3	4	2	0	63							
Valkenburg	Kerkstraat	23				Woonhuis	Karakteristiek-pand	Beeldbepalend pand in bestemmingsplan maar ook MIP-object	1920	4	4	5	4	4	4	3	0	78	bouwjaar uitzoeken adhv kadaster	X	1	0994100002012208			
Valkenburg	Kerkstraat	25				Woonhuis	Karakteristiek-pand	Beeldbepalend pand in bestemmingsplan maar ook MIP-object	1920	4	4	5	4	4	4	3	0	78	bouwjaar uitzoeken adhv kadaster	X	1	0994100002012209			
Valkenburg	Kerkstraat	27				Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	woonhuis in mergelsteen, historiserende Wederopbouwstijl.	1950	4	3	4	5	4	4	2	0	74							
Valkenburg	Kerkstraat	29				Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	Niet op minuutplan. Evengoed een karakteristiek pand. Gelegen naast huize/kasteel Den Halder. Voormalige burgemeesterswoning waar o.a. burgemeesters Constant Nuytens en Frans Breekpot hebben gewoond.	1900	4	4	3	3	4	3	2	0	62	pand recentelijk sterk gerenoveerd, raamindeling veranderd. Oorspronkelijk bouwjaar uitzoeken (50?)						
Valkenburg	Kerkstraat	31		36780		Woonhuis	Rijksmonument		1635														37250307870000		
Valkenburg	Kerkstraat	31		36780		Woonhuis	Rijksmonument		1635														37250307870000		
Valkenburg	Kerkstraat	33		36780		Woonhuis	Rijksmonument		1635														37250307870000		
Valkenburg	Kerkstraat	19 t/m 27	bij	36776		Vestingwerk, Stadsmuur	Rijksmonument		1890	4	4	5	3	4	4	2	0	70	bouwjaar nader uitzoeken						
Valkenburg	Kloosterweg	1				Woonhuis	MIP-pand	eenheid met nr.3	1890	4	4	5	3	4	4	2	0	70							
Valkenburg	Kloosterweg	3				Woonhuis	MIP-pand	eenheid met nr.1	1890	4	4	5	3	4	4	2	0	70							
Valkenburg	Kloosterweg	4		507257		Woonhuis	Rijksmonument	Villa Jacoba	1825														37280168370000		
Valkenburg	Kloosterweg	22				Woonhuis	MIP-pand	verbouwd woonhuis/boerderij	1930	3	3	3	2	2	3	2	0	49	pand is sterk verbouwd, waarbij veel kwaliteit verloren is gegaan. Indien er toch de wens tot bescherming is, dan bijv. alleen voorste woonhuis en niet de achterbouwen					4	0994100002017973
Valkenburg	Kloosterweg	22				Woonhuis	MIP-pand	Sonnehoeve	1930	3	3	3	2	2	3	2	0	49	pand is sterk verbouwd, waarbij veel kwaliteit verloren is gegaan. Indien er toch de wens tot bescherming is, dan bijv. alleen voorste woonhuis en niet de achterbouwen					4	0994100002017973
Valkenburg	Kloosterweg	22				Woonhuis	MIP-pand		1930	3	3	3	2	2	3	2	0	49	pand is sterk verbouwd, waarbij veel kwaliteit verloren is gegaan. Indien er toch de wens tot bescherming is, dan bijv. alleen voorste woonhuis en niet de achterbouwen					4	0994100002017973
Valkenburg	Kloosterweg	22				Woonhuis	MIP-pand		1930	3	3	3	2	2	3	2	0	49	pand is sterk verbouwd, waarbij veel kwaliteit verloren is gegaan. Indien er toch de wens tot bescherming is, dan bijv. alleen voorste woonhuis en niet de achterbouwen					4	0994100002017973
Valkenburg	Kloosterweg	22				Woonhuis	MIP-pand		1930	3	3	3	2	2	3	2	0	49	pand is sterk verbouwd, waarbij veel kwaliteit verloren is gegaan. Indien er toch de wens tot bescherming is, dan bijv. alleen voorste woonhuis en niet de achterbouwen					4	0994100002017973
Valkenburg	Kloosterweg	22				Woonhuis	MIP-pand		1930	3	3	3	2	2	3	2	0	49	pand is sterk verbouwd, waarbij veel kwaliteit verloren is gegaan. Indien er toch de wens tot bescherming is, dan bijv. alleen voorste woonhuis en niet de achterbouwen					4	0994100002021022
Valkenburg	Kloosterweg	22				Woonhuis	MIP-pand		1930	3	3	3	2	2	3	2	0	49	pand is sterk verbouwd, waarbij veel kwaliteit verloren is gegaan. Indien er toch de wens tot bescherming is, dan bijv. alleen voorste woonhuis en niet de achterbouwen					4	0994100002021022
Valkenburg	Kloosterweg	22				Woonhuis	MIP-pand		1930	3	3	3	2	2	3	2	0	49	pand is sterk verbouwd, waarbij veel kwaliteit verloren is gegaan. Indien er toch de wens tot bescherming is, dan bijv. alleen voorste woonhuis en niet de achterbouwen					4	0994100002012072
Valkenburg	Kloosterweg	22				Woonhuis	MIP-pand		1930	3	3	3	2	2	3	2	0	49	pand is sterk verbouwd, waarbij veel kwaliteit verloren is gegaan. Indien er toch de wens tot bescherming is, dan bijv. alleen voorste woonhuis en niet de achterbouwen					4	0994100002012072
Valkenburg	Kloosterweg	36				Klooster		vm Jezuitenklooster, gebouwen uit XIXd, diverse vleugels, hoge architectonische kwaliteit, slechte bouwkundige toestand	1987	5	4	5	3	3	4	4	5	96	object stond niet op de lijst, ook oorspronkelijke bijgebouwen aan oostzijde meenemen					1	0994100002011780
Valkenburg	Koningin Julianalaan	2				Woonhuis	MIP-pand	woonhuis	1935	2	2	3	2	2	3	2	0	46	ramen en deuren vernieuwd, architectuur verder sober					4	0994100002012089
Valkenburg	Koningin Julianalaan	12				Woonhuis	MIP-pand	woonhuis	1930	3	3	4	4	4	4	2	0	69						2	0994100002012097
Valkenburg	Koninginneweg	2		507258		Woonhuis	Rijksmonument		1908																0994100002012790
Valkenburg	Koninginneweg	3				Woonhuis	MIP-pand	woonhuis met in pandige garage in expressionistische stijl	1935	3	3	4	4	4	4	2	0	69	garagedeuren vernieuwd					2	0994100002012791
Valkenburg	Koninginneweg	3				Woonhuis	MIP-pand	woonhuis met in pandige garage in expressionistische stijl	1935	3	3	4	4	4	4	2	0	69	garagedeuren vernieuwd					2	0994100002012791
Valkenburg	Koninginneweg	3				Woonhuis	MIP-pand	woonhuis met in pandige garage in expressionistische stijl	1935	3	3	4	4	4	4	2	0	69	garagedeuren vernieuwd					2	0994100002012791
Valkenburg	Koninginneweg	4				Woonhuis	MIP-pand	woonhuis '30	1935	2	2	3	2	1	2	2	0	39	sober ontwerp, veel wijzigingen					4	0994100002012792
Valkenburg	Koninginneweg	5				Woonhuis	MIP-pand	dubbel woonhuis (samen met nr.7)	1930	3	3	3	3	3	3	1	0	52	ramen en deur niet passend vernieuwd					2	0994100002019475
Valkenburg	Koninginneweg	6				Winkelpan	MIP-pand	woonhuis '30	1930	3	3	4	4	3	3	2	0	62	vrij gaaf, ook glas-in-lood					2	0994100002012793
Valkenburg	Koninginneweg	7				Woonhuis	MIP-pand	dubbel woonhuis (samen met nr.5)	1940	3	3	3	3	3	3	1	0	52	ramen en deur niet passend vernieuwd					2	0994100002012794
Valkenburg	Koninginneweg	7				Woonhuis	MIP-pand	dubbel woonhuis (samen met nr.5)	1940	3	3	3	3	3	3	1	0	52	ramen en deur niet passend vernieuwd					2	0994100002012794
Valkenburg	Koninginneweg	8				Woonhuis	MIP-pand	woonhuis '30	1933	3	3	3	2	2	3	1	0	45	sterk gewijzigd: voordeur, erker, pui, daardoor weinig authenticiteit en minder kwaliteit					4	0994100002012795
Valkenburg	Koninginneweg	9				Woonhuis	MIP-pand	woonhuis ca.1927	1940	3	2	3	3	1	2	1	0	40	erg sober pand, is dit beschermenswaardig?					3	0994100002012796
Valkenburg	Koninginneweg	9				Woonhuis	MIP-pand	woonhuis ca.1926	1940	3	2	3	3	1	2	1	0	40	erg sober pand, is dit beschermenswaardig?					3	0994100002012796
Valkenburg	Koninginneweg	9				Woonhuis	MIP-pand	woonhuis ca.1925	1940	3	2	3	3	1	2	1	0	40	erg sober pand, is dit beschermenswaardig?					3	0994100002012796
Valkenburg	Koninginneweg	11				Woonhuis	MIP-pand	woonhuis '30	1930	3	3	3	3	2	3	2	0	53	ramen te vernieuwd. Achterbouwen niet meebeschermt					2	0994100002019637
Valkenburg	Koninginneweg	11				Woonhuis	MIP-pand		1930	3	3	3	3	2	3	2	0	53	ramen te vernieuwd. Achterbouwen niet meebeschermt					2	0994100002019637
Valkenburg	Koninginneweg	11				Woonhuis	MIP-pand		1930	3	3	3	3	2	3	2	0	53	ramen te vernieuwd. Achterbouwen niet meebeschermt					2	0994100002019637
Valkenburg	Koninginneweg	11				Woonhuis	MIP-pand		1930	3	3	3	3	2	3	2	0	53	ramen te vernieuwd. Achterbouwen niet meebeschermt					2	0994100002019637
Valkenburg	Lindenlaan	5				Hotel	MIP-pand	hotel, gebouw ca.1890	1930	3	3	3	3	2	3	2	0	53	meebeschermt					2	0994100002019637
Valkenburg	Lindenlaan	7		507260		Woonhuis	Rijksmonument		1930	4	3	4	3	4	4	2	0	66	bouwjaar nader uitzoeken					2	0994100002018541
Valkenburg	Lindenlaan	10				Winkelpan	MIP-pand	winkel-woonhuis ca.1905	1885																0994100002012549
Valkenburg	Lindenlaan	10				Winkelpan	MIP-pand	winkel-woonhuis ca.1905	1906	4	3	5	4	4	4	2	0	72	café pui '30					1	0994100002012551
Valkenburg	Lindenlaan	10				Winkelpan	MIP-pand	winkel-woonhuis ca.1905	1906	4	3	5	4	4	4	2	0	72	café pui '30					1	0994100002012551
Valkenburg	Lindenlaan	12				Winkelpan	MIP-pand	winkel-woonhuis 1906	1906	4	3	5	4	4	4	2	0	72						1	0994100002012553
Valkenburg	Lindenlaan	13				Winkelpan	MIP-pand	woonhuis met neoclassicistisch stucwerk	1900	4	3	4	4	4	3	0	74	rechts een overbouwde steeg?	X	1	0994100002012552				
Valkenburg	Lindenlaan	13				Winkelpan	MIP-pand	woonhuis met neoclassicistisch stucwerk	1900	4	3	4	4	4	3	0	74	rechts een overbouwde steeg?	X	1	0994100002012552				
Valkenburg	Lindenlaan	15				Woonhuis	MIP-pand	winkelwoonhuis in neo-renaissance stijl	1910	4	3	5	4	4	4	2	0	72						1	0994100002012554
Valkenburg	Lindenlaan	16				Woonhuis	MIP-pand	woonhuis, intern nog oude trap en stucplafonds	1910	4	3	4	4	4	3	2	0	66						2	0994100002012557
Valkenburg	Lindenlaan	19				Bedrijfspand	MIP-pand	Pand waar het voormalige postkantoor gevestigd was. Het pand is van baksteen en er zijn muurankers te zien. Het is onlangs gerenoveerd. Boven de hoofdingang een gevelsteen met de Nederlandse leeuw en daarboven goud geschilderde letters 'PTT'. Het is ontworpen door architect J. de Bruin. Hij ontwierp tevens het postkantoor in Brunsum. Beschermenswaardig geacht door het Cuypergenootschap.	1890	4	4	5	4	4	4	3	4	94						1	0994100002012555
Valkenburg	Lindenlaan	21				Bedrijfspand	MIP-pand	dubbel winkelwoonhuis	1902	4	4	5	4	4	4	3	0	78	eenheid met nr.23					1	0994100002012560
Valkenburg	Lindenlaan	23				Winkelpan	MIP-pand	dubbel winkelwoonhuis	1902	4	4	5	4	4	4	3	0	78	eenheid met nr.21					1	0994100002012562
Valkenburg	Lindenlaan	24				Winkelpan	MIP-pand	winkelwoonhuis	1940	4	3	3	4	3	3	2	0	61	mn vanwege gaafheid en kwaliteit winkelpui					2	0994100002012563
Valkenburg	Lindenlaan	30		36781		Fransche Molen e.d.	Rijksmonument		1850																0994100002012567
Valkenburg	Lindenlaan	30		36781		Fransche Molen e.d.	Rijksmonument																		

Valkenburg	Nieuweweg	60			Woonhuis	MIP-pand	ensemble van vier woonhuizen	1930	5	3	3	3	3	3	2	0	58	eenheid met nr.58, 62-64, vernieuwde ramen storend	2	0994100002016727	
Valkenburg	Nieuweweg	62			Woonhuis	MIP-pand	ensemble van vier woonhuizen	1930	5	3	3	4	3	3	2	0	62	eenheid met nr.58-60, 64	2	0994100002012722	
Valkenburg	Nieuweweg	64			Woonhuis	MIP-pand	ensemble van vier woonhuizen	1930	5	3	3	4	3	3	2	0	62	eenheid met nr.58-62	2	0994100002019632	
Valkenburg	Nieuweweg	106			Woonhuis	MIP-pand	woonhuis	1937	3	3	3	4	2	3	0	0	49	twijfelgeval	3	0994100002013021	
Valkenburg	Nieuweweg	118			Woonhuis	MIP-pand	éénlaags woonhuis	1930	3	2	2	2	2	2	0	0	33	te sober en alle ramen en deuren vernieuwd	4	0994100002013028	
Valkenburg	Nieuweweg	124			Woonhuis	MIP-pand	dubbel woonhuis ca.1910	1925	3	3	3	2	2	2	0	0	37	te veel gewijzigd	4	0994100002013030	
Valkenburg	Nieuweweg	128			Woonhuis	MIP-pand		1925	3	3	3	2	2	2	0	0	37	te veel gewijzigd	4	0994100002013031	
Valkenburg	Nieuweweg	721			Transformatorhuisje	MIP-pand	transformatorhuisje met zadeldak	1974	4	4	4	4	4	4	2	0	72		1	0994100002018568	
Valkenburg	Onderstestraat	35			Ronald McDonald huis	cultuurhistorisch-pand	Naar een ontwerp van architect F. Hundertwasser. Beschermenswaardig geacht door het Cuypersgenootschap.	2006	3	4	5	5	5	5	3	4	104		1	0994100002019682	
Valkenburg	Oosterbeekstraat	6			Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	ensemble van zes dubbele woningen in historiserende wederopbouwstijl met baksteen en mergel.	1954	5	4	3	3	3	3	2	2	68		2	0994100002013151	
Valkenburg	Oosterbeekstraat	8			Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	ensemble van zes dubbele woningen in historiserende wederopbouwstijl met baksteen en mergel.	1954	5	4	3	3	3	3	2	2	68		2	0994100002013794	
Valkenburg	Oosterbeekstraat	10			Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	ensemble van zes dubbele woningen in historiserende wederopbouwstijl met baksteen en mergel.	1954	5	4	3	3	3	3	2	2	68		2	0994100002013585	
Valkenburg	Oosterbeekstraat	12			Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	ensemble van zes dubbele woningen in historiserende wederopbouwstijl met baksteen en mergel.	1954	5	4	3	3	3	3	2	2	68		2	0994100002019502	
Valkenburg	Oosterbeekstraat	14			Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	ensemble van zes dubbele woningen in historiserende wederopbouwstijl met baksteen en mergel.	1954	5	4	3	3	3	3	2	2	68		2	0994100002013159	
Valkenburg	Oosterbeekstraat	16			Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	ensemble van zes dubbele woningen in historiserende wederopbouwstijl met baksteen en mergel.	1954	5	4	3	3	3	3	2	2	68		2	0994100002013161	
Valkenburg	Oosterbeekstraat	18			Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	ensemble van zes dubbele woningen in historiserende wederopbouwstijl met baksteen en mergel.	1954	5	4	3	3	3	3	2	2	68		2	0994100002013163	
Valkenburg	Oosterbeekstraat	20			Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	ensemble van zes dubbele woningen in historiserende wederopbouwstijl met baksteen en mergel.	1954	5	4	3	3	3	3	2	2	68		2	0994100002013165	
Valkenburg	Oosterbeekstraat	22			Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	ensemble van zes dubbele woningen in historiserende wederopbouwstijl met baksteen en mergel.	1954	5	4	3	3	3	3	2	2	68		2	0994100002013168	
Valkenburg	Oosterbeekstraat	24			Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	ensemble van zes dubbele woningen in historiserende wederopbouwstijl met baksteen en mergel.	1954	5	4	3	3	3	3	2	2	68		2	0994100002013170	
Valkenburg	Oosterbeekstraat	26			Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	ensemble van zes dubbele woningen in historiserende wederopbouwstijl met baksteen en mergel.	1954	5	4	3	3	3	3	2	2	68		2	0994100002013172	
Valkenburg	Oosterbeekstraat	28			Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	ensemble van zes dubbele woningen in historiserende wederopbouwstijl met baksteen en mergel.	1954	5	4	3	3	3	3	2	2	68		2	0994100002013174	
Valkenburg	Oosterweg	1		507264	Klooster	Rijksmonument		1886												35800218270000	
Valkenburg	Oosterweg	14			Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	ensemble van drie dubbele woningen in historiserende wederopbouwstijl in baksteen en mergel.	1952	5	4	3	3	3	3	2	2	68		2	0994100002013209	
Valkenburg	Oosterweg	16			Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	ensemble van drie dubbele woningen in historiserende wederopbouwstijl in baksteen en mergel.	1952	5	4	3	3	3	3	2	2	68		2	0994100002013210	
Valkenburg	Oosterweg	18			Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	ensemble van drie dubbele woningen in historiserende wederopbouwstijl in baksteen en mergel.	1954	5	4	3	3	3	3	2	2	68		2	0994100002013211	
Valkenburg	Oosterweg	20			Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	ensemble van drie dubbele woningen in historiserende wederopbouwstijl in baksteen en mergel.	1952	5	4	3	3	3	3	2	2	68		2	0994100002013212	
Valkenburg	Oosterweg	22			Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	ensemble van drie dubbele woningen in historiserende wederopbouwstijl in baksteen en mergel.	1952	5	4	3	3	3	3	2	2	68		2	0994100002013213	
Valkenburg	Oosterweg	24			Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	ensemble van drie dubbele woningen in historiserende wederopbouwstijl in baksteen en mergel.	1954	5	4	3	3	3	3	2	2	68		2	0994100002013214	
Valkenburg	Oosterweg	28			Woonhuis	Karakteristiek-pand	bijsgebouw bij kasteel Oost	1954	5	4	3	3	3	3	2	2	68		2	0994100002020656	
Valkenburg	Oosterweg	28			Kasteel	Rijksmonument	Kasteel Oost	1775										X			
Valkenburg	Oosterweg	30		36828	Kasteel	Rijksmonument	Kasteel Oost	1775													35800163970000
Valkenburg	Oosterweg	32		36828	Kasteel	Rijksmonument	Kasteel Oost	1775													35800163970000
Valkenburg	Oosterweg	36		36828	Kasteel	Rijksmonument	Kasteel Oost	1340													35800163970000
Valkenburg	Oosterweg	38		36828	Kasteel	Rijksmonument	Kasteel Oost	1830													35800163970000
Valkenburg	Oosterweg	40		36828	Kasteel	Rijksmonument	Kasteel Oost	1830													35800163970000
Valkenburg	Oosterweg	40		36828	Kasteel	Rijksmonument	Kasteel Oost	1830													35800163970000
Valkenburg	Oosterweg	42			Koetshuis	Karakteristiek-pand	koetshuis bij kasteel oost	1900	5	4	4	4	4	4	4	4	97		1	0994100002019079	
Valkenburg	Op de Rijsecamp	1			Woonhuis	MIP-pand	Hotel Riviera, verbouwd 2006	2008	4	4	4	0	2	3	0	0	38	geheel herbouwd, alleen waardevol in straatbeeld	4	0994100002019255	
Valkenburg	Op de Rijsecamp	3			Woonhuis	MIP-pand	Hotel Riviera, verbouwd 2007	2008	4	4	4	0	2	3	0	0	38	geheel herbouwd, alleen waardevol in straatbeeld	4	0994100002019255	
Valkenburg	Op de Rijsecamp	5			Woonhuis	MIP-pand	Hotel Riviera, verbouwd 2008	2008	4	4	4	0	2	3	0	0	38	geheel herbouwd, alleen waardevol in straatbeeld	4	0994100002019255	
Valkenburg	Op de Rijsecamp	7			Woonhuis	MIP-pand	Hotel Riviera, verbouwd 2009	2008	4	4	4	0	2	3	0	0	38	geheel herbouwd, alleen waardevol in straatbeeld	4	0994100002019255	
Valkenburg	Op de Rijsecamp	9			Woonhuis	MIP-pand	Hotel Riviera, verbouwd 2010	2008	4	4	4	0	2	3	0	0	38	geheel herbouwd, alleen waardevol in straatbeeld	4	0994100002019255	
Valkenburg	Oud Valkenburgerweg	16			Priory	cultuurhistorisch-pand	Priory Regina Pacis wordt nog steeds bewoond door zusters. Naar een ontwerp van F. Knibbeler, toen werkzaam bij architectenbureau Swinkels & Salemans te Maastricht. Vanaf 1952 ontwerp dit bureau een hele reeks kerken in Limburg. Beschermenswaardig geacht door het Cuypersgenootschap. BD. Bossche school?	1957	4	5	5	4	5	5	3	4	103		1	0994100002011778	
Valkenburg	Parallelweg	9			Woonhuis	MIP-pand	mergelstenen pand, sobere architectuur	1925	2	3	2	3	2	2	2	0	46	te sober en alle ramen en deuren vernieuwd	4	0994100002013943	
Valkenburg	Passage	1			Winkel-woonhuis	cultuurhistorisch-pand	Dubbel winkelwoonhuis met eclectische bovengewel en vernieuwde onderpui in expressionistische stijl. Oorspronkelijke ramen boven. Muurschildering op zijgevel. Ook Lindenlaan 31.	1906	4	4	4	3	3	3	2	0	61		2	0994100002013980	
Valkenburg	Passage	2			Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	Dubbel woonhuis in eclectische stijl met sierstucwerk. Ramen vernieuwd.	1928	4	3	4	3	3	3	2	0	59		2	0994100002018985	
Valkenburg	Passage	2			Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	Dubbel woonhuis in eclectische stijl met sierstucwerk. Ramen vernieuwd.	1900	4	3	4	3	3	3	2	0	59		2	0994100002018986	
Valkenburg	Passage	3			Winkel-woonhuis	cultuurhistorisch-pand	Dubbel winkelwoonhuis met eclectische bovengewel en vernieuwde onderpui.	1906	4	4	4	3	3	3	2	0	61		2	0994100002013980	
Valkenburg	Passage	5			Winkel-woonhuis	cultuurhistorisch-pand	winkelwoonhuis in historiserende stijl met baksteen en mergel, topgevel met jaarsteen, aantal ramen en deur vernieuwd.	1899	4	3	4	4	3	4	2	0	67		2	0994100002013982	
Valkenburg	Passage	7			Winkelpand	MIP-pand	topgevel met geglazuurde bakstenen	1920	4	4	4	3	4	4	2	0	68		2	0994100002013984	
Valkenburg	Passage	8			Winkel-woonhuis	cultuurhistorisch-pand	drievoudig winkel-woonhuis met oorspronkelijke winkelpui in expressionistische stijl, '30. Sobere bovengewel in lichte baksteen. TegeMoer, etalageramen en bovenlichten van belang.	1930	4	4	4	5	4	4	2	0	76		2	0994100002018989	
Valkenburg	Passage	9			Winkel-woonhuis	cultuurhistorisch-pand	winkelwoonhuis, bovenpui in mergel met decoratieve vensteromlijstingen en jaartal 1904, onderpui vernieuwd	1904	4	3	3	2	3	3	2	0	53		2	0994100002013986	
Valkenburg	Passage	9			Winkel-woonhuis	cultuurhistorisch-pand	winkelwoonhuis, bovenpui in mergel met decoratieve vensteromlijstingen en jaartal 1904, onderpui vernieuwd	1904	4	3	3	2	3	3	2	0	53		2	0994100002013986	
Valkenburg	Passage	10			Winkel-woonhuis	cultuurhistorisch-pand	drievoudig winkel-woonhuis met oorspronkelijke winkelpui in expressionistische stijl, '30. Sobere bovengewel in lichte baksteen. TegeMoer, etalageramen en bovenlichten van belang.	1930	4	4	4	5	4	4	2	0	76		2	0994100002013988	
Valkenburg	Passage	11			Winkel-woonhuis	cultuurhistorisch-pand	winkelwoonhuis met bovengewel in eclectische stijl met sierstucwerk en jaartal 1899/ ramen oorspronkelijk. Onderpui vernieuwd '30, glas-in-lood met vizel (apothek) mezzanine later toegevoegd. Stijlische eenheid met nr.13	1899	4	3	4	3	3	4	2	0	63		2	0994100002013987	
Valkenburg	Passage	11			Winkel-woonhuis	cultuurhistorisch-pand	winkelwoonhuis met bovengewel in eclectische stijl met sierstucwerk en jaartal 1899/ ramen oorspronkelijk. Onderpui vernieuwd '30, glas-in-lood met vizel (apothek) mezzanine later toegevoegd. Stijlische eenheid met nr.13	1899	4	3	4	3	3	4	2	0	63		2	0994100002013987	
Valkenburg	Passage	12			Winkel-woonhuis	cultuurhistorisch-pand	drievoudig winkel-woonhuis met oorspronkelijke winkelpui in expressionistische stijl, '30. Sobere bovengewel in lichte baksteen. TegeMoer, etalageramen en bovenlichten van belang.	1930	4	4	4	5	4	4	2	0	76		2	0994100002013988	
Valkenburg	Passage	13			Winkel-woonhuis	cultuurhistorisch-pand	winkelwoonhuis met bovengewel in eclectische stijl met sierstucwerk Stijlische eenheid met nr.11, onderpui vernieuwd. Ramen te oorspronkelijk	1906	4	3	3	3	3	4	2	0	61		2	0994100002019558	
Valkenburg	Passage	15			Winkel-woonhuis	cultuurhistorisch-pand	winkelwoonhuis met bovenpui in eclectische stijl met siermetselwerk en mergelstenen banden. Onderpui en ramen vernieuwd.	1899	3	3	3	2	3	3	2	0	52		2	0994100002017562	
Valkenburg	Passage	15			Winkel-woonhuis	cultuurhistorisch-pand	winkelwoonhuis met bovenpui in eclectische stijl met siermetselwerk en mergelstenen banden. Onderpui en ramen vernieuwd.	1899	3	3	3	2	3	3	2	0	52		2	0994100002017562	
Valkenburg	Passage	17			Winkel-woonhuis	cultuurhistorisch-pand	Hoekpand in een sobere, historiserende Wederopbouwstijl, gevelsteen 'Crolla ad. 1954'. Ramen vernieuwd. Eenheid met Theo Dorrenplein 8	1920	4	4	3	4	3	3	2	0	63		2	0994100002018993	

Valkenburg	Pastoor Sartonsstraat	50			Wederopbouw woonhuis	cultuurhistorisch-pand	Arbeiderswijk met om-en-om vier soorten huisjes geplaatst in steeds hetzelfde patroon. Eén huisje geheel van mergel met een rondboog boven het linker- of rechterraam en een spatplint van kunradersteen, het andere met een speklagenmotief, het derde geheel van witgeschilde baksteen met een spatplint van bruine baksteen en een rondboog boven de dubbele ramen en tenslotte een tussenliggend huisje van witgeschilde baksteen met een bruine bakstenen spatplint. Deze huizen zijn ontworpen in 'Wederopbouw stijl' en ontstaan als gevolg van een nieuwe stedelijke uitbreidingsgolf na 1945 (bron: Van Hoogeburch tot Kuuroord - Monumenten Limburg) in de naastgelegen Burgemeester Henssingel en de van Tillstraat is hetzelfde patroon ter herkennen maar dan met andersoortige huizen.	1954	5	5	3	3	3	4	2	2	74	57	onderdeel complex Pastoor Sartonsstraat 5 - 39 en 6-	2	0994100002013548
Valkenburg	Pastoor Sartonsstraat	50	a		Wederopbouw woonhuis	cultuurhistorisch-pand	Arbeiderswijk met om-en-om vier soorten huisjes geplaatst in steeds hetzelfde patroon. Eén huisje geheel van mergel met een rondboog boven het linker- of rechterraam en een spatplint van kunradersteen, het andere met een speklagenmotief, het derde geheel van witgeschilde baksteen met een spatplint van bruine baksteen en een rondboog boven de dubbele ramen en tenslotte een tussenliggend huisje van witgeschilde baksteen met een bruine bakstenen spatplint. Deze huizen zijn ontworpen in 'Wederopbouw stijl' en ontstaan als gevolg van een nieuwe stedelijke uitbreidingsgolf na 1945 (bron: Van Hoogeburch tot Kuuroord - Monumenten Limburg) in de naastgelegen Burgemeester Henssingel en de van Tillstraat is hetzelfde patroon ter herkennen maar dan met andersoortige huizen.	1954	5	5	3	3	3	4	2	2	74	56	onderdeel complex Pastoor Sartonsstraat 5 - 39 en 6-	2	0994100002013548
Valkenburg	Pastoor Sartonsstraat	52			Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	Woonhuis met een 'Hollandse' topgevel.	1953	5	5	3	3	3	2	0	62		ramen en deur recentelijk vernieuwd	2	0994100002013549	
Valkenburg	Plenkertstraat	15	ab		Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	woonhuis met erker en topgevel, '50.	1900	4	3	3	3	4	4	2	0	64		2	0994100002013596	
Valkenburg	Plenkertstraat	41		507266	Woonhuis	Rijksmonument		1880											0994100002013604	37260283570000	
Valkenburg	Plenkertstraat	43		507266	Woonhuis	Rijksmonument		1882											0994100002019010	37260283470000	
Valkenburg	Plenkertstraat	45		507267	Transformatorhuisje	Rijksmonument	Transformatorhuisje	1985											0994100002017862	37260281870000	
Valkenburg	Plenkertstraat	45		507267	Grafkelder	Rijksmonument	Grafkelder												0994100002017862	37260281870000	
Valkenburg	Plenkertstraat	45		507267	Restaurant	Rijksmonument		1900											0994100002018788	37260281870000	
Valkenburg	Plenkertstraat	49			Bijgebouw	cultuurhistorisch-pand	Bijgebouw in mergelsteen, met hoekkettingen. In verhoogde deel een duiventil.	1930	4	4	3	3	4	3	2	0	62		2	0994100002013608	
Valkenburg	Plenkertstraat	51	a		Tickethuisje	cultuurhistorisch-pand	Een klein kassahuisje van mergel.	1970	3	3	2	3	1	2	1	0	60		4	0994100002017868	
Valkenburg	Plenkertstraat	51			Woonhuis	MIP-pand	Villa Rozenheuvel	2004	4	4	4	4	3	4	2	0	69		1	0994100002019081	
Valkenburg	Plenkertstraat	55		36785	Catakomben	Rijksmonument		1974											0994100002019024	32000225370000	
Valkenburg	Plenkertstraat	58			Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	woonhuis in mergel met baksteen, expressionistische ommetseling van entreepartij, nieuwe dakkapellen.	1933	3	4	4	4	4	2	0	71		1	0994100002019994		
Valkenburg	Plenkertstraat	60			Café	MIP-pand	café - woonhuis	1933	4	3	3	4	2	2	0	54		2	0994100002019017		
Valkenburg	Plenkertstraat	74			Woonhuis	MIP-pand	woonhuis	1920	3	3	3	4	1	2	0	50		2	0994100002013617		
Valkenburg	Plenkertstraat	76			Woonhuis	MIP-pand	woonhuis	1920	3	3	3	4	1	2	0	50		2	0994100002013618		
Valkenburg	Plenkertstraat	82		36784	Kruitmolen	Rijksmonument		1821											0994100002019019	32000203870000	
Valkenburg	Plenkertstraat	88			Woonhuis	Karakteristiek-pand	woonhuis Xxa, mergel met bakstenen siermetselwerk, onlangs opgeknapt	1930	3	3	4	3	3	2	0	58		2	0994100002013619		
Valkenburg	Plenkertstraat	90		36784	Kruitmolen	Rijksmonument		1950											0994100002013620	32000203670000	
Valkenburg	Plenkertstraat			36784	Katakomben	cultuurhistorisch-pand	Bovengronds tempeltje	1910	5	4	4	4	5	4	3	4	96		1	0994100002041054	
Valkenburg	Plenkertstraat			36785	Hefstuwsuis	Rijksmonument	Hefstuwsuis													32000203670000	
Valkenburg	Plenkertstraat			36785	Katakomben	Rijksmonument	Katakomben													32000225370000	
Valkenburg	Prins Bernhardlaan	24			Woonhuis	MIP-pand	mergelstenen woonhuis met brede erker Dit pand bevindt zich op het huidig genoemde Leeuwbierterrin. Dit terrein is momenteel in de herbestemmingsfase. Het betreffende pand was het kantoor toen de bierbrouwerij nog in werking was. Qua vorm komt het huidige gebouwcontour nog overeen met dat op het minuutplan, echter het exterieur van het pand lijkt niet erg oud. Houwel er wel een spatplint te zien is. Deze zou ook decoratief kunnen zijn.	1936	3	3	4	2	3	3	1	0	50		3	0994100002013632	
Valkenburg	Prinses Beatrixsingel	2				Karakteristiek-pand													3	9999	
Valkenburg	Reinaldstraat	2		507268	Woonhuis	Rijksmonument		1890											0994100002018540	37250232870000	
Valkenburg	Reinaldstraat	2		507268	Woonhuis	Rijksmonument		1890											0994100002018540	37250232870000	
Valkenburg	Reinaldstraat	4		507268	Woonhuis	Rijksmonument		1970											0994100002018539	37250232970000	
Valkenburg	Reinaldstraat	6			Woonhuis	MIP-pand	rijk hoekpand in eclectische stijl	1889	5	4	5	4	4	5	3	0	83		1	0994100002018550	
Valkenburg	Reinaldstraat	11			Woonhuis	MIP-pand	woonhuis, verbouwd tot apotheek	1930	3	3	3	1	1	1	0	30		4	0994100002017887		
Valkenburg	Reinaldstraat	15			Woonhuis	MIP-pand	blok woningen ca. 1900	1930	3	3	3	2	1	2	1	0	38		4	0994100002014358	
Valkenburg	Reinaldstraat	17			Woonhuis	MIP-pand	blok woningen ca. 1900	1913	3	3	3	2	1	2	1	0	38		4	0994100002014359	
Valkenburg	Reinaldstraat	19			Woonhuis	MIP-pand	blok woningen ca. 1900	1928	3	3	3	2	1	2	1	0	38		4	0994100002019587	
Valkenburg	Reinaldstraat	21			Woonhuis	MIP-pand	woonhuis in rij	1930	3	3	3	3	3	2	0	56		4	0994100002014360		
Valkenburg	Reinaldstraat	23			woonhuis	MIP-pand	woonhuis in rij	1928	3	3	2	3	2	2	0	47		4	0994100002020001		
Valkenburg	Reinaldstraat	25			Woonhuis	MIP-pand	woonhuis in rij	1920	3	3	2	3	2	2	0	47		4	0994100002014361		
Valkenburg	Reinaldstraat	27			Woonhuis	MIP-pand	woonhuis in rij	1930	3	3	3	2	3	1	0	49		4	0994100002014362		
Valkenburg	Reinaldstraat	29			Woonhuis	MIP-pand	dubbel woonhuis woonhuis met lijstgevel met Art-Deco sierstucwerk. Venster en deur bg gewijzigd. Krulankers herplaatst.	1928	3	3	3	3	2	3	1	0	49		4	0994100002019588	
Valkenburg	Reinaldstraat	31			Woonhuis	cultuurhistorisch-pand		1920	3	4	4	2	4	3	2	0	59		2	0994100002014363	
Valkenburg	Reinaldstraat	33			Winkel-woonhuis	cultuurhistorisch-pand	winkel-woonhuis met gevel in eclectische stijl, aangepast '30. eenheid met 35	1870	4	4	3	3	3	3	2	0	59		2	0994100002014364	
Valkenburg	Reinaldstraat	35			Winkel-woonhuis	cultuurhistorisch-pand	winkel-woonhuis met gevel in eclectische stijl, aangepast '30. eenheid met 33	1870	4	4	3	3	3	3	2	0	59		2	0994100002014364	
Valkenburg	Sibberkerkstraat	81	a						2	3	4	3	3	4	2	0	61		2	0994100002014880	
Valkenburg	Sint Nicolaasstraat	1			Arbeiderswoning	cultuurhistorisch-pand	In de St. Nicolaasstraat staan meerdere 'arbeiderswoningen' naar een ontwerp van architect Jan Stuyt. In 1901 werd de Woningwet ingevoerd en het jaar daarna de Gezondheidswet. Deze waren bedoeld om de leefomstandigheden van de arbeidersklasse te verbeteren. Er ontstonden woningbouwcorporaties die huizen bouwden waarbij er aan de voorschriften van deze twee wetten vastgehouden werd. In 1911 werd er een overkoepelend orgaan opgezet voor de verschillende woningbouwcorporaties in de Mijnstreek, genaamd 'Ons Limburg'. Jan Stuyt werd architect bij Ons Limburg en zou hier blijven werken tot 1925. Hij ontwierp ongeveer 3000 woningen en verschillende woonwijken. In de St. Nicolaasstraat zijn er om-en-om twee soorten huizen te zien. Aan de 'buitenzijdes' de huizen met de spitse daken waar in de gevels een motief van witgeschilde en bruine baksteen te zien is. Deze flankeren twee kleinere huisjes met witte dakkapellen. Beschermenswaardig geacht door het Cuypergenootschap.	1921	5	5	3	3	3	2	2	70			2	0994100002014516	
Valkenburg	Sint Nicolaasstraat	3			Arbeiderswoning	cultuurhistorisch-pand	In de St. Nicolaasstraat staan meerdere 'arbeiderswoningen' naar een ontwerp van architect Jan Stuyt. In 1901 werd de Woningwet ingevoerd en het jaar daarna de Gezondheidswet. Deze waren bedoeld om de leefomstandigheden van de arbeidersklasse te verbeteren. Er ontstonden woningbouwcorporaties die huizen bouwden waarbij er aan de voorschriften van deze twee wetten vastgehouden werd. In 1911 werd er een overkoepelend orgaan opgezet voor de verschillende woningbouwcorporaties in de Mijnstreek, genaamd 'Ons Limburg'. Jan Stuyt werd architect bij Ons Limburg en zou hier blijven werken tot 1925. Hij ontwierp ongeveer 3000 woningen en verschillende woonwijken. In de St. Nicolaasstraat zijn er om-en-om twee soorten huizen te zien. Aan de 'buitenzijdes' de huizen met de spitse daken waar in de gevels een motief van witgeschilde en bruine baksteen te zien is. Deze flankeren twee kleinere huisjes met witte dakkapellen. Beschermenswaardig geacht door het Cuypergenootschap.	1921	5	5	3	3	3	2	2	70			2	0994100002014518	
Valkenburg	Sint Nicolaasstraat	5			Arbeiderswoning	cultuurhistorisch-pand	In de St. Nicolaasstraat staan meerdere 'arbeiderswoningen' naar een ontwerp van architect Jan Stuyt. In 1901 werd de Woningwet ingevoerd en het jaar daarna de Gezondheidswet. Deze waren bedoeld om de leefomstandigheden van de arbeidersklasse te verbeteren. Er ontstonden woningbouwcorporaties die huizen bouwden waarbij er aan de voorschriften van deze twee wetten vastgehouden werd. In 1911 werd er een overkoepelend orgaan opgezet voor de verschillende woningbouwcorporaties in de Mijnstreek, genaamd 'Ons Limburg'. Jan Stuyt werd architect bij Ons Limburg en zou hier blijven werken tot 1925. Hij ontwierp ongeveer 3000 woningen en verschillende woonwijken. In de St. Nicolaasstraat zijn er om-en-om twee soorten huizen te zien. Aan de 'buitenzijdes' de huizen met de spitse daken waar in de gevels een motief van witgeschilde en bruine baksteen te zien is. Deze flankeren twee kleinere huisjes met witte dakkapellen. Beschermenswaardig geacht door het Cuypergenootschap.	1921	5	5	4	3	3	2	2	72			2	0994100002014520	

Valkenburg	Sint Nicolaasstraat	25			Arbeiderswoning	cultuurhistorisch-pand	In de St. Nicolaasstraat staan meerdere 'arbeiderswoningen' naar een ontwerp van architect Jan Stuyt. In 1901 werd de Woningwet ingevoerd en het jaar daarna de Gezondheidswet. Deze waren bedoeld om de leefomstandigheden van de arbeidersklasse te verbeteren. Er ontstonden woningbouwcorporaties die huizen bouwden waarbij er aan de voorschriften van deze twee wetten vastgehouden werd. In 1911 werd er een overkoepelend orgaan opgezet voor de verschillende woningbouwcorporaties in de Mijnstreek, genaamd 'Ons Limburg'. Jan Stuyt werd architect bij Ons Limburg en zou hier blijven werken tot 1925. Hij ontwierp ongeveer 3000 woningen en verschillende woonwijken. In de St. Nicolaasstraat zijn er om-en-om twee soorten huizen te zien. Aan de 'buitenzijdes' de huizen met de spitse daken waar in de gevels een motief van witgeschilderde en bruine baksteen te zien is. Deze flankeren twee kleinere huisjes met witte dakkapellen. Beschermenswaardig geacht door het Cuypergenootschap.	1921	5	5	3	3	3	3	2	2	70	vormt complex met panden op hoek Hekerbeekweg en Herkenbroekenweg, rolluiken zijn storend	2	0994100002014537		
Valkenburg	Sint Nicolaasstraat	27			Arbeiderswoning	cultuurhistorisch-pand	In de St. Nicolaasstraat staan meerdere 'arbeiderswoningen' naar een ontwerp van architect Jan Stuyt. In 1901 werd de Woningwet ingevoerd en het jaar daarna de Gezondheidswet. Deze waren bedoeld om de leefomstandigheden van de arbeidersklasse te verbeteren. Er ontstonden woningbouwcorporaties die huizen bouwden waarbij er aan de voorschriften van deze twee wetten vastgehouden werd. In 1911 werd er een overkoepelend orgaan opgezet voor de verschillende woningbouwcorporaties in de Mijnstreek, genaamd 'Ons Limburg'. Jan Stuyt werd architect bij Ons Limburg en zou hier blijven werken tot 1925. Hij ontwierp ongeveer 3000 woningen en verschillende woonwijken. In de St. Nicolaasstraat zijn er om-en-om twee soorten huizen te zien. Aan de 'buitenzijdes' de huizen met de spitse daken waar in de gevels een motief van witgeschilderde en bruine baksteen te zien is. Deze flankeren twee kleinere huisjes met witte dakkapellen. Beschermenswaardig geacht door het Cuypergenootschap.	1921	5	5	4	3	3	3	2	2	72	vormt complex met panden op hoek Hekerbeekweg en Herkenbroekenweg	2	0994100002014538		
Valkenburg	Sint Pieterstraat	1			Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	Gebouwcontour terug te zien op het minuatplan (gepleisterd) mergel. Spatplint.	1820	4	4	3	3	3	3	4	0	67	nader onderzoek interieur nodig	X	2	0994100002013344	
Valkenburg	Sint Pieterstraat	1		a	Kerk	cultuurhistorisch-pand	kerk OLV Altijdurende Bijstand, kerk Theo Boosten 1960-1961	1961	5	5	3	4	4	4	3	4	93			1	0994100002018949	
Valkenburg	Sint Pieterstraat	2			Winkelpand	cultuurhistorisch-pand	Op oude foto's is te zien dat er in de Gosewijnstraat veel oude huisjes aan het water stonden. De meesten hadden aan de achterkant zelfs hun eigen toegangsbruggetje over de Geul. Bij veel van deze huizen is aan de achterkant aangebouwd zodat ze nu tot de kade reiken. Op het minuatplan is te zien dat bij de meesten nog een stukje tuin tussen het huis en de geul is. Zo ook bij St. Pieterstraat 2. Echter is het lastig te zien of er nog oude resten aanwezig zijn. Plaatsing op het perceel komt overeen met minuatplan 1842.	1930	4	3	3	2	2	2	3	0	50	pand heeft mogelijk een oudere kern, nader onderzoek interieur nodig	X	3	0994100002014539	
Valkenburg	Sint Pieterstraat	2		b	Molen	Rijksmonument		2005													37250300070000	
Valkenburg	Sint Pieterstraat	2		a	Molen	Rijksmonument		2005													37250300070000	
Valkenburg	Sint Pieterstraat	4			Molen	Rijksmonument		1850													37250300070000	
Valkenburg	Sint Pieterstraat	5			Woonhuis	MIP-pand	pand in expressionistische stijl	1928	4	5	5	4	5	5	2	0	83	stond niet in lijst maar hoort bij zelfde pand als St. Pieterstraat 5a		1	0994100002014542	
Valkenburg	Sint Pieterstraat	5		a	Woonhuis	MIP-pand	pand in expressionistische stijl	1928	4	5	5	4	5	5	2	0	83	stond niet in lijst maar hoort bij zelfde pand als St. Pieterstraat 5a		1	0994100002014542	
Valkenburg	Sint Pieterstraat	7			Woonhuis	MIP-pand	pand in expressionistische stijl	1928	4	5	5	4	5	5	2	0	83			1	0994100002014544	
Valkenburg	Sint Pieterstraat	8			muziekzaal	cultuurhistorisch-pand	Kurkapel Falcoberghia, zaal voor harmonie Falcoberghia.	2002	4	4	5	4	4	4	3	5	98			1	0994100002014545	
Valkenburg	Sint Pieterstraat	9			Winkel-woonhuis	cultuurhistorisch-pand	winkelwoonhuis '30, winkelpui oorspronkelijk, bovenpui met decoratief metselwerk.	1923	3	4	4	4	3	4	2	0	68			2	0994100002019028	
Valkenburg	Sint Pieterstraat	10			Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	dubbel woonhuis in eclectische stijl met decoratief beeldhouwwerk. Begane grond gewijzigd. Eenheid met nr. 12	1923	4	3	4	3	4	4	2	0	66			2	0994100002019028	
Valkenburg	Sint Pieterstraat	11			hoeve	cultuurhistorisch-pand	Als we op het minuatplan kijken zien we dat in 1842 vlak langs de geulkade een hoeve stond. In de St. Pieterstraat lijkt er niet meer veel bebouwing van vóór 1850 over te zijn, echter lijkt het dat deze hoeve wel nog uit die tijd stamt (hoewel verbouwd)	1900	4	4	3	3	3	3	4	0	67	ramen en deur hebben hardstenen omlijstingen; pand is minstens 19e eeuws. Kadastrale ontwikkeling en interieur verder onderzoeken	X	2	0994100002019029	
Valkenburg	Sint Pieterstraat	12			Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	dubbel woonhuis in eclectische stijl met decoratief beeldhouwwerk. Begane grond gewijzigd. Eenheid met nr. 10.	2002	4	3	4	3	4	4	2	0	66			2	0994100002014546	
Valkenburg	Sint Pieterstraat	13			hoeve	cultuurhistorisch-pand	Als we op het minuatplan kijken zien we dat in 1842 vlak langs de geulkade een hoeve stond. In de St. Pieterstraat lijkt er niet meer veel bebouwing van vóór 1850 over te zijn, echter lijkt het dat deze hoeve wel nog uit die tijd stamt (hoewel verbouwd/opgeknapt). Het andere deel van de hoeve was waarschijnlijk huidig nummer 15-17. Nummer 13 lijkt er in de loop van de tijd tussen gebouwd (te zien aan de afwijkende hoogte van het dak). Op het minuatplan is op deze plek ook een opening te zien. Wellicht zat hier oorspronkelijk de poort? Jugendstil-achtig bovenlicht bij houten poort nr. 15.	1965	4	4	3	3	3	3	4	0	67	ramen en deur hebben hardstenen omlijstingen; pand is minstens 19e eeuws. Kadastrale ontwikkeling en interieur verder onderzoeken	X	2	0994100002014547	
Valkenburg	Sint Pieterstraat	14			Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	dubbelwoonhuis in mergelsteen en eclectische stijl. Eenheid met nr. 16.	1920	4	4	4	4	3	4	2	0	69			2	0994100002014548	
Valkenburg	Sint Pieterstraat	15			hoeve	cultuurhistorisch-pand	Als we op het minuatplan kijken zien we dat in 1842 vlak langs de geulkade een hoeve stond. In de St. Pieterstraat lijkt er niet meer veel bebouwing van vóór 1850 over te zijn, echter lijkt het dat deze hoeve wel nog uit die tijd stamt (hoewel verbouwd/opgeknapt). Het andere deel van de hoeve was waarschijnlijk huidig nummer 15-17. Nummer 13 lijkt er in de loop van de tijd tussen gebouwd (te zien aan de afwijkende hoogte van het dak). Op het minuatplan is op deze plek ook een opening te zien. Wellicht zat hier oorspronkelijk de poort? Jugendstil-achtig bovenlicht bij houten poort nr. 15.	1969	4	4	3	3	3	3	4	0	67	aan achterzijde is te zien dat het een ouder, mergelstenen pand betreft, eenheid met nr. 17 en complex met nr. 13-15	X	2	0994100002011186	
Valkenburg	Sint Pieterstraat	16			Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	dubbelwoonhuis in mergelsteen en eclectische stijl. eenheid met nr. 14	1920	4	4	4	4	3	4	2	0	69			2	0994100002014548	
Valkenburg	Sint Pieterstraat	17			hoeve	cultuurhistorisch-pand	Als we op het minuatplan kijken zien we dat in 1842 vlak langs de geulkade een hoeve stond. In de St. Pieterstraat lijkt er niet meer veel bebouwing van vóór 1850 over te zijn, echter lijkt het dat deze hoeve wel nog uit die tijd stamt (hoewel verbouwd/opgeknapt). Het andere deel van de hoeve was waarschijnlijk huidig nummer 15-17. Nummer 13 lijkt er in de loop van de tijd tussen gebouwd (te zien aan de afwijkende hoogte van het dak). Op het minuatplan is op deze plek ook een opening te zien. Wellicht zat hier oorspronkelijk de poort? Jugendstil-achtig bovenlicht bij houten poort nr. 15.	1969	4	4	3	3	3	3	4	0	67	aan achterzijde is te zien dat het een ouder, mergelstenen pand betreft, eenheid met nr. 15 en complex met nr. 13-15	X	2	0994100002011186	
Valkenburg	Sint Pieterstraat	23			Woonhuis	MIP-pand	woonhuis met gestucte vensteromlijstingen	1890	4	4	4	4	3	3	2	0	65			2	0994100002014552	
Valkenburg	Sint Pieterstraat	23		b	Woonhuis	MIP-pand	woonhuis met gestucte vensteromlijstingen	1890	4	4	4	4	3	3	2	0	65			2	0994100002014552	
Valkenburg	Sint Pieterstraat	23		a	Woonhuis	MIP-pand	woonhuis met gestucte vensteromlijstingen	1890	4	4	4	4	3	3	2	0	65			2	0994100002014552	
Valkenburg	Sint Pieterstraat	25			Woonhuis	MIP-pand	woonhuis met erker en mergelstenen sierdetails	1895	4	4	4	3	4	4	2	0	68	pand had van oorsprong veel rijkere kleurstelling. baksteen en mergel. Witte verlaag doet dit teniet. Vernieuwde ramen		2	0994100002014553	
Valkenburg	Sint Pieterstraat	26			hoeve	cultuurhistorisch-pand	Op het minuatplan is op deze plek een hoeve te zien. Deze lijkt grotendeels afgebroken. Qua plaatsing op het perceel en vorm was nr. 27 waarschijnlijk deel van de hoeve. BD: ten tijde van kadminuut stond hier nog geen bebouwing, woonhuis met poort uit XIX	1850	4	4	3	3	3	3	0	63	bouwjaar achterhalen via kadaster		2	0994100002014554		
Valkenburg	Sint Pieterstraat	27			Woonhuis	MIP-pand	mergelstenen woonhuis in eclectische stijl	1895	4	4	4	4	4	4	2	0	72			2	0994100002014553	
Valkenburg	Sint Pieterstraat	31			hoeve	cultuurhistorisch-pand	Op het minuatplan is op deze plek een carréhoeve ingetekend. Op de luchtfoto is deze vorm nog steeds terug te zien. Nummer 31 maakt hier nu ook deel van uit. Dit gebouw is waarschijnlijk nieuwer (vrij hoog).	1973	4	3	3	3	3	3	0	61	oude kern controlleren via kadaster en bezoek	X	2	0994100002011819		
Valkenburg	Sint Pieterstraat	33			(deel) hoeve	cultuurhistorisch-pand	Op het minuatplan is hier een hoeve te zien. De zijde aan de Oosterweg is er tegenwoordig niet meer. Het stuk dat aan de St. Pieterstraat ligt lijkt er wel nog te zien. Dit is nu opgedeeld in drie huizen.	1920	4	4	3	2	2	2	3	0	52	hs omlijstingen duiden op oudere oorsprong		2	0994100002014560	
Valkenburg	Sint Pieterstraat	35			(deel) hoeve	cultuurhistorisch-pand	Op het minuatplan is hier een hoeve te zien. De zijde aan de Oosterweg is er tegenwoordig niet meer. Het stuk dat aan de St. Pieterstraat ligt lijkt er wel nog te zien. Dit is nu opgedeeld in drie huizen.	1920	4	4	2	2	2	2	3	0	50	kwaliteit oude kern onderzoeken	X	3	0994100002014560	
Valkenburg	Sint Pieterstraat	37			(deel) hoeve	cultuurhistorisch-pand	Op het minuatplan is hier een hoeve te zien. De zijde aan de Oosterweg is er tegenwoordig niet meer. Het stuk dat aan de St. Pieterstraat ligt lijkt er wel nog te zien. Dit is nu opgedeeld in drie huizen.	1920	4	4	2	2	2	2	3	0	50	kwaliteit oude kern onderzoeken	X	3	0994100002019599	
Valkenburg	Sint Pieterstraat	39			Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	Beeldbepalend dubbelwoonhuis in sobere historiserende stijl. Eenheid met nr.41	1920	3	4	3	4	3	3	2	0	62			2	0994100002014561	
Valkenburg	Sint Pieterstraat	41			Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	Beeldbepalend dubbelwoonhuis in sobere historiserende stijl. Eenheid met nr.39	1920	3	4	3	4	3	3	2	0	62			2	0994100002014561	
Valkenburg	Sittarderweg	1			Parkachtige tuin	Rijksmonument	Parkachtige tuin	1924													31990251970000	
Valkenburg	Sittarderweg	1		a	Woonhuis	Rijksmonument		1924													0994100002014571	31990251970000
Valkenburg	Sittarderweg	1			Woonhuis	Rijksmonument		1924													0994100002014571	31990251970000
Valkenburg	Stationsstraat	2			Woonhuis	MIP-pand	Overwegwachterswoning	1921	4	5	5	4	5	5	3	4	103	eenheid met Nieuweweg 17, erfafscheiding ook mee beschermen		1	0994100002014637	
Valkenburg	Stationsstraat	7			Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	Voormalig winkelpand met gevelreclame 'Fruthandel Valkenburg & Omstreken'	1900	4	4	4	4	3	4	2	2	77			2	0994100002019606	
Valkenburg	Stationsstraat	10		b	Bijgebouw Station	cultuurhistorisch-pand	Hoewel later gebouwd dan het station zelf sluit het aan bij de originele bouwstijl en het gebruik van mergel. Tevens een 'Hollandse gevel' in het midden van het gebouw. Niet opgenomen op het rijkswege beschermde perceel van het station.	1983	4	4	3	4	3	3	2	2	71			2	0994100002018180	
Valkenburg	Stationsstraat	10		a	Station	Rijksmonument		1853													0994100002018817	37280267970000
Valkenburg	Stationsstraat	10			Station	Rijksmonument		1853													0994100002018817	37280267970000
Valkenburg	Stationsstraat	11			Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	woonhuis in eclectische stijl met hoekrisaliet. Oorspronkelijke ramen en deur.	1920	4	3	4	4	3	3	2	0	63			2	0994100002014561	
Valkenburg	Stationsstraat	13			Woonhuis	MIP-pand	voornaam woonhuis met sierpleisterwerk en hardstenen omlijstingen	1895	4	4	5	5	4	5	2	0	62			1	0994100002014640	

Valkenburg	Stationsstraat	15			Horecapand	MIP-pand	hoekpand woonhuis-café in neorenaissancestijl	1897	4	4	4	4	3	3	4	2	2	73	huidige schilderwerk storend, te fel		2	0994100002014641		
Valkenburg	Steenstraat	1			Woonhuis	MIP-pand	hoekpand in mergel met fronton op hoekrisaliet	1899	4	5	4	4	4	3	3	3	0	71			2	0994100002014649		
Valkenburg	Steenstraat	2			507264	Klooster	Rijksmonument	1930											huidige voorgevel zeer lage kwaliteit, zijgevel nog cementpleisterwerk. Nader onderzoek naar interieurwaarden nodig			0994100002018280	35800218270000	
Valkenburg	Steenstraat	5				Bedrijfspand	MIP-pand	pand ca.1900, voorgevel recent vernieuwd	1900	3	3	2	2	2	2	3	0	47		X	3	0994100002014652		
Valkenburg	Steenstraat	5	a			Bedrijfspand	MIP-pand	pand ca.1900, voorgevel recent vernieuwd	1900	3	3	2	2	2	2	3	0	47		X	3	0994100002014652		
Valkenburg	Steenstraat	6			507264	klooster	Rijksmonument	1994														0994100002014653	35800189270000	
Valkenburg	Steenstraat	8			507264	Klooster	Rijksmonument	1994														0994100002014653	35800189270000	
Valkenburg	Steenstraat	10			507264	Klooster	Rijksmonument	1994														0994100002014653	35800189270000	
Valkenburg	Steenstraat	12			507264	Klooster	Rijksmonument	1994														0994100002014653	35800189270000	
Valkenburg	Steenstraat	14			507264	Klooster	Rijksmonument	1994														0994100002014653	35800189270000	
Valkenburg	Steenstraat	16			507264	Klooster	Rijksmonument	1994														0994100002014653	35800189270000	
Valkenburg	Steenstraat	18			507264	Klooster	Rijksmonument	1994														0994100002014653	35800189270000	
Valkenburg	Steenstraat	20			507264	Klooster	Rijksmonument	1994														0994100002014653	35800189270000	
Valkenburg	Steenstraat	22			507264	Klooster	Rijksmonument	1994														0994100002014653	35800189270000	
Valkenburg	Steenstraat	24			507264	Klooster	Rijksmonument	1994														0994100002014653	35800189270000	
Valkenburg	Steenstraat	26			507264	Klooster	Rijksmonument	1994														0994100002014653	35800189270000	
Valkenburg	Steenstraat	28			507264	Klooster	Rijksmonument	1994														0994100002014653	35800189270000	
Valkenburg	Steenstraat	1		tegenover	36787	Beeldnis	Rijksmonument	Beeldnis	1850													0994100002011799	35800224370000	
Valkenburg	Stiena Ruypperspark	9			507252	Woonhuis	Rijksmonument	1850														0994100002011799	31990245670000	
Valkenburg	Stiena Ruypperspark	10			507252	Woonhuis	Rijksmonument	1850														0994100002011799	31990245670000	
Valkenburg	Stiena Ruypperspark	11			507252	Woonhuis	Rijksmonument	1850														0994100002011799	31990245670000	
Valkenburg	Stiena Ruypperspark	12			507252	Woonhuis	Rijksmonument	1850														0994100002011799	31990245670000	
Valkenburg	Stiena Ruypperspark	8 - 19			507252	Woonhuis	Rijksmonument	1850														0994100002011799	31990245670000	
Valkenburg	Theo Dorrenplein	8				Winkel-woonhuis		Hoekpand in een sobere, historiserende Wederopbouwstijl, gevelsteen 'Crolla ad. 1954'. Ramen vernieuwd. Eenheid met Passage 17.	1920	4	4	3	4	3	3	2	0	63				2	0994100002018993	
Valkenburg	Theodoor Dorrenplein	5			36766	VVV-Kantoor	Rijksmonument	Spaans Leenhof	1661													0994100002011440	37250261270000	
Valkenburg	Tienschuurstraat	5				Bedrijfspand	MIP-pand	Voormalig pakhuis	1905	4	4	4	4	4	3	2	80					0994100002014072		
Valkenburg	Tienschuurstraat	5	B			Bedrijfspand	MIP-pand	Voormalig pakhuis	1905	4	4	4	4	4	3	2	80	toegevoegd aan lijst				2	0994100002014072	
Valkenburg	Tienschuurstraat	5	A			Bedrijfspand	MIP-pand	Voormalig pakhuis	1905	4	4	4	4	4	3	2	80	toegevoegd aan lijst				2	0994100002014072	
Valkenburg	Van Meijlandstraat	1				Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	Het gebouw is in tweeën gesplitst. Als we naar het minuutplan kijken lijkt het waarschijnlijk dat het achterste deel, nummer 3, het oudste is. Het perceel van huidig nr. 1 is op het minuutplan nog leeg. Door Niks Aan de Hand als beschermenswaardig pand geopperd.	1905	4	4	3	4	2	3	2	0	60	bouwjaar achterhalen via kadaster			2	0994100002014833	
Valkenburg	Van Meijlandstraat	3				Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	Het gebouw is in tweeën gesplitst. Als we naar het minuutplan kijken lijkt het waarschijnlijk dat het achterste deel, nummer 3, het oudste is. Het perceel van huidig nr. 1 is op het minuutplan nog leeg. Door Niks Aan de Hand als beschermenswaardig pand geopperd. twee dubbele woningen in een historiserende Wederopbouwstijl in baksteen met mergel huisnr. 1-4	1905	4	4	3	2	2	2	3	0	52	voorgevel weinig kwaliteit, verder onderzoek naar oudere kern nodig		X	2	0994100002014835	
Valkenburg	Van Tillstraat	1				Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	huisnr. 1-4	1954	5	4	3	3	3	3	2	0	60				2	0994100002015264	
Valkenburg	Van Tillstraat	2				Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	twee dubbele woningen in een historiserende Wederopbouwstijl in baksteen met mergel huisnr. 1-5	1954	5	4	3	3	3	3	2	0	60				2	0994100002019753	
Valkenburg	Van Tillstraat	3				Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	twee dubbele woningen in een historiserende Wederopbouwstijl in baksteen met mergel huisnr. 1-6	1954	5	4	3	3	3	3	2	0	60				2	0994100002015265	
Valkenburg	Van Tillstraat	4				Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	twee dubbele woningen in een historiserende Wederopbouwstijl in baksteen met mergel huisnr. 1-7	1954	5	4	3	3	3	3	2	0	60				2	0994100002020170	
Valkenburg	Walramplein	2				Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	dubbel woonhuis in historiserende stijl met siermetalwerk en decoratieve gootlijst. Oorspronkelijke ramen. Eenheid met nr.4.	1900	4	4	4	4	4	4	2	0	72				1	0994100002015968	
Valkenburg	Walramplein	4				Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	dubbel woonhuis in historiserende stijl met siermetalwerk en decoratieve gootlijst. Oorspronkelijke ramen. eenheid met nr.2	1900	4	4	4	4	4	4	2	0	72				1	0994100002015970	
Valkenburg	Walramplein	6				Woonhuis	MIP-pand	wooncomplex met poort '30	1900	3	3	4	3	4	4	2	0	65				2	0994100002019158	
Valkenburg	Walramplein	8				Woonhuis	MIP-pand	voornaam woonhuis	1901	3	4	5	4	3	4	2	0	70				1	0994100002015971	
Valkenburg	Walramplein	9				Hotel	MIP-pand	Hotel Palanka. Huidige vorm Xxa, met serre '30, echter krulankers boven begane grond duiden mogelijk op oudere kern!! Vergelijk pand met kadastraal minuut, lijkt er al op te staan dubbel woonhuis in eclectische stijl, eenheid met nr.15, ramen nr.13 zijn vernieuwd met oude indeling.	1935	4	4	3	3	2	3	2	68	afzuigingskoker links erg storend. Nader onderzoek naar oudere kern		X	2	0994100002040184		
Valkenburg	Walramplein	13				Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	dubbel woonhuis in eclectische stijl, eenheid met nr.13, ramen nog oorspronkelijk	1920	3	3	4	3	3	3	2	0	58				2	0994100002019930	
Valkenburg	Walramplein	15				Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	woonhuis '30, vrij gaaf fraai glas-in-lood	1920	3	3	4	4	3	3	2	0	62				2	0994100002019165	
Valkenburg	Walramplein	27				Woonhuis	MIP-pand	woonhuis in historiserende stijl met baksteen en mergel, ramen oorspronkelijk	1935	4	4	4	4	3	3	2	0	65	rolluiken storend			2	0994100002015977	
Valkenburg	Walravenstraat	6		ab		Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	woonhuis met rijke eclectische gevel	1892	4	3	4	4	3	2	0	59					2	0994100002020091	
Valkenburg	Walravenstraat	8				Woonhuis	MIP-pand	Voormalig gemeentehuis. Tegenwoordig is hier het streekmuseum 'Land van Valkenburg' gevestigd.	1832	4	4	5	4	4	5	2	0	78				1	0994100002019932	
Valkenburg	Walravenstraat	3, 3b			507253	Streekmuseum	Rijksmonument	woonhuis met rijke detaillering	1814													0994100002040200	37250160470000	
Valkenburg	Wehryweg	3				Woonhuis	MIP-pand	dubbel woonhuis in eclectisch stijl, Xxa, erkers en glas in lood, eenheid met nr.7	1901	4	4	4	4	4	5	2	0	78				1	0994100002016005	
Valkenburg	Wehryweg	5				Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	portierswoning bij landgoed	1922	4	4	4	4	3	3	2	0	65				2	0994100002016007	
Valkenburg	Wehryweg	6				Woonhuis	MIP-pand	dubbel woonhuis in eclectisch stijl, Xxa, erkers en glas in lood, eenheid met nr.5	1966	5	4	5	4	5	5	3	3	98				1	0994100002019053	
Valkenburg	Wehryweg	7				Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	blok van drie woonhuizen Xxa, historiserende stijl, buitenste met steekkap en erker. Ramen en deuren overwegend oorspronkelijk. Nrs 9-11-13	1922	4	4	4	4	3	3	2	0	65				2	0994100002016009	
Valkenburg	Wehryweg	9				Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	blok van drie woonhuizen Xxa, historiserende stijl, buitenste met steekkap en erker. Ramen en deuren overwegend oorspronkelijk. Nrs 9-11-13	1935	4	4	4	4	3	3	2	0	65				2	0994100002016010	
Valkenburg	Wehryweg	11				Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	blok van drie woonhuizen Xxa, historiserende stijl, buitenste met steekkap en erker. Ramen en deuren overwegend oorspronkelijk. Nrs 9-11-13	1922	4	4	4	4	3	3	2	0	65				2	0994100002020177	
Valkenburg	Wehryweg	13				Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	vrijstaand woonhuis met zuilen onder portiek	1936	4	4	4	4	3	3	2	0	65				2	0994100002016011	
Valkenburg	Wehryweg	15				Woonhuis	MIP-pand	vrijstaand woonhuis in expressionistische stijl	1920	4	4	4	4	4	4	2	0	72				1	0994100002016013	
Valkenburg	Wehryweg	17				Woonhuis	MIP-pand	vrijstaand woonhuis, baksteenarchitectuur. Alle ramen vernieuwd, balkonhek verdwenen	1928	4	4	4	5	4	4	2	0	76				2	0994100002016014	
Valkenburg	Wehryweg	19				Woonhuis	MIP-pand	woonhuis, sinds MIP sterk verbouwd: bijzondere erkerramen verdwenen	1932	4	3	4	3	2	3	2	0	56	bijzondere elementen verloren, daarom niet uniek genoeg meer			4	0994100002016016	
Valkenburg	Wehryweg	21				Woonhuis	MIP-pand	woonhuis in expressionistische stijl	1927	4	3	3	2	2	2	2	0	46	witte verflaag verstoort oorspronkelijke baksteenarchitectuur			2	0994100002016017	
Valkenburg	Wehryweg	23				Woonhuis	MIP-pand	onderdeel van blok van twee woonhuizen in een historiserende wederopbouwstijl in mergelsteen	1921	4	3	4	3	3	3	2	0	59				2	0994100002016018	
Valkenburg	Wethouder Paulsenlaan	3				Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	onderdeel van blok van twee woonhuizen in een historiserende wederopbouwstijl in mergelsteen	1954	4	3	3	3	3	3	2	0	57				2	0994100002019192	
Valkenburg	Wethouder Paulsenlaan	5																						

Vroenhof	Vroenhof	105			Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	achterste deel gebouw in mergel met topgevel en muurankers. Gebouw op minuutplan te zien.	1752	4	3	4	4	4	3	4	0	74	lijkt nog oude schuur, bouwhistorische waarden nader uitzoeken	X	2	0994100002011021			
Vroenhof	Vroenhof	105			Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	voorstedeel aan straatkant Gebouw op minuutplan te zien.	1752	4	4	2	2	2	2	2	0	46	gebouw lijkt herbouwd, maar kan oudere kern hebben. huidige exterieur geen waardevolle architectuur, wel oude bouwtypologie	X	3	0994100002015191			
Vroenhof	Vroenhof	110			Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	woonhuis met schuur, mergel en baksteen, hs omljstingen, jaartal 1859 in sluitsteen	1859	4	4	4	4	3	3	3	0	69				0994100002019748			
Vroenhof	Vroenhof	110			Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	woonhuis met schuur, mergel en baksteen, hs omljstingen, jaartal 1859 in sluitsteen	1859	4	4	4	4	3	3	3	0	69				0994100002040180			
Vroenhof	Vroenhof	110			Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	woonhuis met schuur, mergel en baksteen, hs omljstingen, jaartal 1859 in sluitsteen	1859	4	4	4	4	3	3	3	0	69				0994100002012943			
Vroenhof	Vroenhof	110			Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	woonhuis met schuur, mergel en baksteen, hs omljstingen, jaartal 1859 in sluitsteen	1859	4	4	4	4	3	3	3	0	69				0994100002012943			
Vroenhof	Vroenhof	111			Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	Het pand lijkt al op het minuutplan te staan. Muurankers en gepleisterd mergel. In de loop der jaren delen aangebouwd.	1880	4	4	3	3	3	3	3	0	63	oudere kern nader onderzoeken.	X	2	0994100002015195			
Vroenhof	Vroenhof	122			Boerderij	MIP-pand	Op dit stuk is het minuutplan lastig te interpreteren. Het is duidelijk te zien dat er in 1840/41 een hoeve (complex) stond. Delen van dit complex staan er tegenwoordig nog.	1910	4	4	4	4	4	4	4	0	80	fraai cementstucwerk, onbeschilderd! Onderzoek naar kadastrale ontwikkeling in relatie met nr. 124-126		1	0994100002015199			
Vroenhof	Vroenhof	124			Boerderij	MIP-pand		1913	4	3	3	2	3	2	2	0	49	sterk verbouwd, oudere kern nader onderzoeken		5	0994100002015200			
Vroenhof	Vroenhof	126			Boerderij	MIP-pand		1913	4	4	3	2	3	3	2	0	55	sterk verbouwd		2	0994100002015201			
Vroenhof	Vroenhof	134			Woonhuis	MIP-pand	woonhuis met sierstucwerk	1931	3	3	2	2	1	1	1	0	32	sterk verbouwd sinds MIP, oorspronkelijke karakter verloren gegaan		4	0994100002015206			
Vroenhof	Vroenhof	61 en 65	bij	36805	Tuin	Rijksmonument																		
Vroenhof	Vroenhof	65	bij	36805	Paviljoen	Rijksmonument		1685													0994100002019695	31980332470000		
Vroenhof	Vroenhof	87	bij	36807	Kerkhofje	Rijksmonument																31980092870000		
Vroenhof	Vroenhof				Wegkruis	Rijksmonument																31980247470000		
Walem	Walem	4			Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	Heeft een hoeve structuur. Dit gebouw is te zien op het minuutplan, lijkt echter alsof dit niet meer het oorspronkelijke gebouw is.	1930	0	0	0	0	0	0	0	0	0	naoorlogse nieuwbouw, niet beschermen		4	0994100002015355			
Walem	Walem	4	a		Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	Heeft een hoeve structuur. Dit gebouw is te zien op het minuutplan, lijkt echter alsof dit niet meer het oorspronkelijke gebouw is.	1964	3	3	2	3	2	2	2	0	47	huidige pand weinig kwaliteit, onderzoek naar oudere kern?	X	3	0994100002015135			
Walem	Walem	4	a		Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	Heeft een hoeve structuur. Dit gebouw is te zien op het minuutplan, lijkt echter alsof dit niet meer het oorspronkelijke gebouw is.	1964	3	3	2	3	2	2	2	0	47	huidige pand weinig kwaliteit, onderzoek naar oudere kern?	X	3	0994100002018292			
Walem	Walem	4			Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	Heeft een hoeve structuur. Dit gebouw is te zien op het minuutplan, lijkt echter alsof dit niet meer het oorspronkelijke gebouw is.	1930	0	0	0	0	0	0	0	0	0	naoorlogse nieuwbouw, niet beschermen		4	0994100002015355			
Walem	Walem	6	a		Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	Contouren op minuutplan zijn onduidelijk. Ligt echter niet direct aan de weg. Kan dit dan wel het gebouw zijn op de minuutplan? Waarschijnlijk is alleen 6a oud. BD: lijkt herbouwd XA	1975	0	0	0	0	0	0	0	0	0	nieuwbouw, niet beschermen		4	0994100002015136			
Walem	Walem	6			Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	Vakwerk onder bakstenen? Contouren minuutplan niet geheel duidelijk. Ligt echter niet direct aan de weg. Is dit dan wel het gebouw van het minuutplan? BD: lijkt herbouwd XA	1908	3	3	2	2	2	1	2	0	39	pand is wrsk herbouwd, eventueel via kadastraal onderzoek checken	X	3	0994100002015283			
Walem	Walem	6	b		Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	Muurankers. L-vorm komt overeen met het minuutplan, het enige probleem is dat de locatie niet geheel klopt. Op het minuutplan ligt de L-vorm meer naar het zuiden.	1975	0	0	0	0	0	0	0	0	0	nieuwbouw, niet beschermen		4	0994100002015137			
Walem	Walem	6	c		Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	Muurankers. L-vorm komt overeen met het minuutplan, het enige probleem is dat de locatie niet geheel klopt. Op het minuutplan ligt de L-vorm meer naar het zuiden.	1908	0	0	0	0	0	0	0	0	0	nieuwbouw, niet beschermen		4	0994100002015283			
Walem	Walem	8			Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	Details van mergel. Muurankers. Nog gedeeltelijke te zien op minuutplan.	1750	4	3	3	2	2	3	2	0	50	pand wordt ingrijpend gerenoveerd. Ook gevelindelingen gewijzigd. Oude kern nader onderzoeken of alleen exterieur aan straat beschermen	X	3	0994100002015138			
Walem	Walem	10			Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	Muurankers. Typische 'hoeve poort'. Dakrand steunt op houten consoles. Contouren op minuutplan. Het lijkt alsof 10 & 12 vroeger één hoeve vormden.	1900	4	4	2	2	2	1	3	0	46	twijfelgeval: heeft oude kern, maar exterieur sterk verbouwd. Wel karakteristiek in kapvorm en bouwvolume. Oude kern nader onderzoeken op waarden	X	3	0994100002015922			
Walem	Walem	12			Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	Muurankers. Typische 'hoeve poort'. Dakrand steunt op houten consoles. Contouren op minuutplan. Het lijkt alsof 10 & 12 vroeger één hoeve vormden.	1900	4	4	2	2	2	1	3	0	46	twijfelgeval: heeft oude kern, maar exterieur sterk verbouwd. Wel karakteristiek in kapvorm en bouwvolume. Oude kern nader onderzoeken op waarden	X	3	0994100002015924			
Walem	Walem	14			Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	Lijkt echter ouder door de positionering vlak aan de weg. Precieze contouren ook te vinden op minuutplan. Gebruik van mergel. BD: deels kunraden steen: oude kern, echter sterk verbouwd in 19e eeuw / ca. 1900	1993	4	4	3	3	3	3	4	0	67	nader onderzoek oudere kern	X	2	0994100002015925			
Walem	Walem	15			Woonhuis	MIP-pand	Vormen samen het contour dat op het kadastrale minuutplan te zien is. BD: herbouwd met hergebruikte steen, mogelijk nog oudere kern?	1964	4	4	2	1	1	2	2	0	39	alleen waardevol vanwege bouwvolume en orientatie. Nader onderzoek naar oudere kern nodig	X	3	0994100002018309			
Walem	Walem	17			Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	Typische 'hoeve poort'. Gebouw ook te zien op het minuutplan. Gepleisterd mergel. Zijgevel heeft klampmuur of is opnieuw opgemetseld	1870	4	4	2	2	1	2	2	0	43	alleen waardevol vanwege bouwvolume en orientatie. Nader onderzoek naar oudere kern nodig	X	3	0994100002015927			
Walem	Walem	18			Vakwerkhuis	cultuurhistorisch-pand	Muurankers. Contouren op minuutplan. Vormt samen één hoeve met nr. 20 & 22. BD: oude kern met maaskeienmuurwerk en vakwerk	1930	4	3	3	3	4	3	4	0	68	oudere kern nader onderzoeken. Rechter zijgevel sterk gewijzigd, dakkapellen niet passend bij bouwtype	X	2	0994100002015929			
Walem	Walem	19			Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	Typische 'hoeve poort'. Gebouw ook te zien op het minuutplan. BD: woonvleugel lijkt herbouwd '50, mogelijk alleen poortdoorgang nog oud	1910	4	4	3	2	2	2	3	0	52	nader onderzoek naar ontwikkeling na kadminuut, wrsk alleen poort en volume van woonvleugel beschermenswaardig	X	2	0994100002015930			
Walem	Walem	20			Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	Muurankers. Contouren op minuutplan. Vormt samen één hoeve met nr. 20 & 22 BD: lijkt herbouwd '30. Lelijk verbouwd	1932	3	3	2	1	0	0	0	0	17	geen kwaliteit		4	0994100002015931			
Walem	Walem	21			Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	Muurankers. Typische 'hoeve poort'. Dakrand steunt op houten consoles. Verbonden met nummer 23(een nieuwer stuk). Contouren op minuutplan. BD: huidige pleisterlaag erg storend	1903	4	4	2	3	2	2	3	0	54	nader onderzoek naar oudere kern nodig	X	2	0994100002015932			
Walem	Walem	22			Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	Muurankers. Contouren op minuutplan. Vormt samen één hoeve met nr. 20 & 22.	1932	3	3	2	1	0	0	0	0	17	geen kwaliteit		4	0994100002015933			
Walem	Walem	23			Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	Muurankers. Typische 'hoeve poort'. Dakrand steunt op houten consoles. Verbonden met nummer 21 (een nieuwer stuk). Contouren op minuutplan.	1608	4	4	3	3	2	3	3	0	60	nader onderzoek naar oudere kern nodig	X	2	0994100002018527			
Walem	Walem	23	a		Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	Muurankers. Typische 'hoeve poort'. Dakrand steunt op houten consoles. Verbonden met nummer 21 (een nieuwer stuk). Contouren op minuutplan.	1608	4	4	3	3	2	3	3	0	60	nader onderzoek naar oudere kern nodig	X	2	0994100002041431			
Walem	Walem	23	b		Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	Muurankers. Typische 'hoeve poort'. Dakrand steunt op houten consoles. Verbonden met nummer 21 (een nieuwer stuk). Contouren op minuutplan.	1608	4	4	3	3	2	3	3	0	60	nader onderzoek naar oudere kern nodig	X	2	0994100002041432			
Walem	Walem	23	b		Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	Muurankers. Typische 'hoeve poort'. Dakrand steunt op houten consoles. Verbonden met nummer 21 (een nieuwer stuk). Contouren op minuutplan.	1608	4	4	3	3	2	3	3	0	60	nader onderzoek naar oudere kern nodig	X	2	0994100002041433			
Walem	Walem	24			Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	Was vroeger één gebouw. Nummer 26 is geheel gerenoveerd. Werd vroeger 'Hof van Walem' genoemd toen het gebied nog tot proosdij Meerssen behoorde. BD: lijkt geheel herbouwd ca. 1900	1650	3	3	2	2	0	1	0	0	25	eventueel kadastrale ontwikkeling onderzoeken, maar oude kern lijkt onwaarschijnlijk		4	0994100002015934			
Walem	Walem	24	a		Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	Was vroeger één gebouw. Nummer 26 is geheel gerenoveerd. Werd vroeger 'Hof van Walem' genoemd toen het gebied nog tot proosdij Meerssen behoorde. BD: was oud pand maar is zo ingrijpend gerenoveerd dat het nu vooral nieuwbouw is	1650	3	3	2	2	0	1	0	0	25	eventueel kadastrale ontwikkeling onderzoeken, maar oude kern lijkt onwaarschijnlijk		4	0994100002015934			
Walem	Walem	26	a		Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	Voormalige hoeve? Muurankers. Dakrand steunt op houten consoles. Contour op minuutplan. BD: wrsk herbouwd XIXd/Xca, recent sterk verbouwd	1942	3	3	3	0	1	1	1	0	26	gaafheid te sterk aangetast		4	0994100002015937			
Walem	Walem	27			Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	Was ooit een berucht café dat bekend stond om vechtpartijen e.d. (bron: heemkundekring Schin op G.) Contouren te zien op minuutplan. BD: panden lijken geheel herbouwd ca. '50.	1904	4	3	3	2	1	1	2	0	39	in basis erg sober en recent sterk verbouwd via kadaster of bouwarchief uitzoeken of er kans is op een oudere kern		4	0994100002015938			
Walem	Walem	41			Winkelpand	cultuurhistorisch-pand	Was ooit een berucht café dat bekend stond om vechtpartijen e.d. (bron: heemkundekring Schin op G.) Contouren te zien op minuutplan. BD: panden lijken geheel herbouwd ca. '50.	1930	2	2	2	3	1	0	0	0	25	via kadaster of bouwarchief uitzoeken of er kans is op een oudere kern	X	3	0994100002015946			
Walem	Walem	43			Winkelpand	cultuurhistorisch-pand	Was ooit een berucht café dat bekend stond om vechtpartijen e.d. (bron: heemkundekring Schin op G.) Contouren te zien op minuutplan. BD: panden lijken geheel herbouwd ca. '50.	1900	2	2	2	3	1	1	0	0	29	via kadaster of bouwarchief uitzoeken of er kans is op een oudere kern	X	3	0994100002020175			
Walem	Walem	47		36844	Woonhuis	Rijksmonument		1608														0994100002015948	37410001570000	
Walem	Walem	49		36844	Woonhuis	Rijksmonument		1608															0994100002015948	37410001470000
Walem	Walem	51			Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	Deel vakwerk (moet in het echt bekeken worden of het geen 'sier' vakwerk is) Deel gebouw van mergel. Muurankers. Te zien op minuutplan, was één met 53. BD: vakwerk lijkt geheel vernieuwd	1920	4	3	3	2	2	3	3	0	54	nader onderzoek naar authenticiteit vakwerk en oudere kern van mergel	X	2	0994100002015950			
Walem	Walem	53			Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	mergel, gestucte rustica hoekblokken	1920	4	3	3	3	3	3	3	0	61	voorgevel sterk gerenoveerd, intern oudere kern	X	2	0994100002015951			
Walem	Walem	55			Aanbouw	cultuurhistorisch-pand	Muurankers in de letters 'H' en 'P'. Nis boven poort met Mariabeeld. Later tussen de twee aangrenzende hoeves ingebouwd.	1900	4	3	3	2	2	2	2	0	46	sober gevel en sterk gewijzigd		4	0994100002020513			
Walem	Walem	57			Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	Typische 'hoeve poort'. Muurankers. Dakrand steunt op houten consoles. Mergel wit geschilderd. Te zien op minuutplan. Vormde één hoeve met 57 en 59.	1900	4	4	4	4	3	3	3	0	69			2	0994100002015952			
Walem	Walem	59			Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	Typische 'hoeve poort'. Muurankers. Dakrand steunt op houten consoles. Mergel wit geschilderd. Te zien op minuutplan. Vormde één hoeve met 57 en 61.	1876	4	3	3	3	3	3	3	0	61	waarschijnlijk oudere kern	X	2	0994100002015953			
Walem	Walem	61			Woonhuis	cultuurhistorisch-pand	Typische 'hoeve poort'. Muurankers. Dakrand steunt op houten consoles. Mergel wit geschilderd. Te zien op minuutplan. Vormde één hoeve met 57 en 59. BD: is dit geen vrijstaand gebouw in 1830?	1876	4	3	2	3	2	2	3	0	52	twijfelgeval: erg sober gebouw, maar wel mogelijk een oudere kern	X	3	0994100002015954			
Walem	Walem	102		18213	Woonhuis	Rijksmonument		1971														0994100002015957	37410011670000	
Walem	Walem	104		18213	Woonhuis	Rijksmonument		1737																

Bijlage 7.4: Catalogus b: Begraafplaatsen (de door Buro4 geselecteerde objecten zijn geel gemarkeerd zie par. 5.2.5)

Objectnummer Rijksmonument	Gemeente	Plaats (begraafplaats)	Classificatie	Materiaal (indien bekend)	Stijl (indien bekend)	Tekst en/of vers	Tenaamstelling (eerst begravene)	Datering (eerst begravene)	Opmerkingen	Coördinaten in RD	Perceel ID	reden voor afvoer van de lijst
1	Valkenburg aan de Geul	Houthem-St. Gerlach	Stèle met kruis	Hardsteen	Neoclassicisme	'Ci Git Philippe Emile Schoenmaeckers...Priez pour...'	Philippe Emile Schoenmaeckers	1896	Dit graf behoort toe aan een lid van de familie Schoenmaeckers. Deze familie werd in 1797 eigenaar van de proosdijgebouwen van landgoed St. Gerlach. In 1808 schonk deze familie de leegstaande kloosterkerk aan de toenmalige gemeente Houthem. De originele plek van deze grafsteen was de de vroegere privé begraafplaats; deze bevond zich waar nu de rijksmonumentale crypte staat. De steen is fraai versierd in Neoclassicistische stijl en heeft in het midden een rouwkrans. Het kruis is een leliekruis	183927, 320144	32000215970000	
2	Valkenburg aan de Geul	Houthem-St. Gerlach	Stèle met kruis	Hardsteen	Neoclassicisme	Niet Leesbaar	Jean...Mathilde Schoenmaeckers	1875	De zuilvormige steen is typisch voor het neoclassicisme waarin teruggegrepen werd op de architectuur van de oudheid	183926, 320146	32000215970000	
3	Valkenburg aan de Geul	Houthem-St. Gerlach	Zerk	Hardsteen	Traditioneel	Ci cisent Mr. J Schoenmaeckers. Maire de cette commune de Houthem et y decede le 18 fevrier 1811. Age de 64 ans. Y son epouse Anne Elizabeth Pluymakers. Y decede le 11 decembre 1820. Agee de 75 ans.'	Jean Schoenmaeckers	1811	Deze zerk is ingemetseld in de kerkmuur. Op de steen zijn twee elkaar kruisende takken aangebracht, in de rechter benedenhoek een doodshoofd met beenderen en in de linker-benedenhoek een zandloper. Jean (ook wel Johannes) Schoenmaeckers was rentmeester, schout en secretaris van de 'vrije rijksheerlijkheid' Berg & Terblijt, secretaris van de heerlijkheid Strucht en rentmeester van het klooster St. Gerlach. Hij was getrouwd met Anna Elisabeth Pluymakers (Bron: Landgoed St. Gerlach. Kruispunt van culturen in het Land van Valkenburg) De originele plek van deze grafsteen was de de vroegere privé begraafplaats; deze bevond zich waar nu de rijksmonumentale crypte staat	183929, 320139	32000215970000	
4	Valkenburg aan de Geul	Houthem-St. Gerlach	Zerk	Hardsteen	Traditioneel	'Ici Repose, la depouille mortelle de Martin Jacques Schoenmaeckers. Membre de la deputation des etats de la Province de Limbourg et chevalier de l'ordre du Lion Neerlandais. Decede le 22 octobre 1839 à Bergerstraat a l'age de 71 ans. Priez dieu pour son ame. R.I.P.	Martin Jacques (Jacob) Schoenmaeckers	1852	Deze zerk is ingemetseld in de kerkmuur. Martin Jacques (ook wel Jacob) was de zoon van Jean Schoenmaeckers (zie graf 4). Hij trouwde met Maria Anna Sybille Sleypen, dochter van Mathias Sleypen. Mathias Sleypen uit Amby werd in 1773 eigenaar van het Sibberhuske en in 1797 kocht hij het Norbertinessenklooster te Houthem. Vanwege de dood van Mathias Sleypen in 1798 ging het landgoed over op Jacob en Maria. Jacob en Maria waren de initiatiefnemers van de restauratie van de parochiekerk. Bij de betreffende restauratie is onder andere het plafond hersteld dat ernstig in verval was geraakt (in 1800 stortte een deel van het gewelf in). Ook maakten zij van de stiftsgebouwen een pachthoeve. Tevens waren zij de laatste particuliere bezitters van de kloosterkerk voordat het bezit werd van de gemeente Houthem in 1808. (Bron: Landgoed St. Gerlach. Kruispunt van culturen in het Land van Valkenburg) De originele plek van deze grafsteen was de de vroegere privé begraafplaats; deze bevond zich waar nu de rijksmonumentale crypte staat	183931, 320134	32000215970000	
5	Valkenburg aan de Geul	Houthem-St. Gerlach	Zerk	Hardsteen	Traditioneel	'D.O.M. (Deo Optimo Maximo), cineribus et memoriae dominae Elisabethae Walburgae Schoenmaeckers. Conjugis generosi domini Antonii Cornelli quae vixit annos LXXIII placide cbit in domino MDCCCLXVI Januarii XX. Matronae, moribus nobile, pietate nobiliori, religione nobilissima, hoc posuit monumentum moestissima familia.'	Elisabeth Walburga Schoenmaeckers	1868	Deze zerk is ingemetseld in de kerkmuur. Anna Elisabeth Walburga was de dochter van bovengenoemde Jacob en Maria. In 1839 orven zij en haar man, Antoine Joseph Francois Corneli, het landgoed. Zij restaureerden het voormalige proostenhuis en doopten het tot 'kasteel'. Ook knapten zij de tuinen en het park op (Bron: Landgoed St. Gerlach. Kruispunt van culturen in het Land van Valkenburg) De originele plek van deze grafsteen was de de vroegere privé begraafplaats; deze bevond zich waar nu de rijksmonumentale crypte staat	183932, 320134	32000215970000	
6	Valkenburg aan de Geul	Houthem-St. Gerlach	Overig	Marmer	n.v.t.		[zie foto]		Deze plaquette bevond zich op de voormalige privébegraafplaats. Hierop worden gestorvenen van de families Schoenmaeckers, Corneli en Selys de Fanson opgesomd.	183929, 320139	32000215970000	plaat zelf geen bijzondere ouderdom en niet op oorspronkelijke plek
7	Valkenburg aan de Geul	Houthem-St. Gerlach	Zerk	Hardsteen	Traditioneel	'D.O.M. (Deo Optimo Maximo). Monument erige par la fillale(?) à la memoire de Mr. Francois Jean vander Vrecken. Né a Maastricht... [onleesbaar]'	Francois Jean vander Vrecken	[onleesbaar]	Deze zerk is ingemetseld in de kerkhofmuur. De kerkhofmuur is aangewezen als rijkswege beschermd. Op de steen is een familiewapen, een schedel, een kruis en een zandloper (deze geeft aan dat de tijd van de betreffende persoon gekomen is) te zien. Francois Jean van der Vrecken kwam aan het einde van de 18e eeuw in het bezit van Huize Gurtseich te Vroenhof. Hij was advocaat van de raad van Brabant, schepen van Maastricht en secretaris van het kapittel van Sint Servaas. Zijn zoon Paul van der Vrecken fungeerde tijdens de Napoleontische periode als pauselijk gezant/'booschapper' (Bron: Heemkundekring Houthem-St. Gerlach)	183896, 320179	32000215970000	
8	Valkenburg aan de Geul	Houthem-St. Gerlach	Zerk	Hardsteen	Traditioneel	'Gedenk in uwe gebeden den weleerwaarden heer Joannes Haenen. Gedurende twaalf jaren pastoor dezer gemeente. Overleden 17 april 1865. En onzen dierbaren vader Antonius Egidius Hubertus 14 maart bevorens (?) overleden. Zij rusten in vrede, Amen. L. Haenen'	Joannes Haenen	1865	Deze zerk is ingemetseld in de kerkhofmuur. De kerkhofmuur is aangewezen als rijkswege beschermd. Joannes Haenen was kapelaan van Houthem-St. Gerlach van 1883 tot 1865. Vervolgens werd hij pastoor aldaar van 1865 tot 1893 (Bron: Heemkundekring Houthem-St. Gerlach)	183893, 320179	32000215970000	
9	Valkenburg aan de Geul	Houthem-St. Gerlach	Stèle	Graniet	Modern		M. Frissen	1980	Voormalig deken van parochie St. Gerlach. Op de steen een bronzen kelk die verwijst naar de kerkelijke functie.	183891, 320139	32000215970000	
10	Valkenburg aan de Geul	Houthem-St. Gerlach	Stèle	Graniet	Modern	'in vrede'	P.J. Houben	1973	Was pastoor van parochie St. Gerlach van 1963 tot 1973	183890, 320139	32000215970000	
11	Valkenburg aan de Geul	Houthem-St. Gerlach	Stèle	Graniet	Modern		J.H.G. Philippens	1979	Voormalig pastoor van o.a.d. Meers en Eijs-Wittem. Vanaf 1974 assisteerde hij bij parochiewerkzaamheden in St. Gerlach. In de grafsteen is een kelk gegraveerd (symbool van de priesters/pastoren)	183889, 320139	32000215970000	
12	Valkenburg aan de Geul	Houthem-St. Gerlach	Stèle met kruis	Graniet	Nieuwe Zakelijkheid/Modern		Johannes Willem Peters	2005	Pastoor in Houthem van 1973 tot 1982	183888, 320137	32000215970000	
13	Valkenburg aan de Geul	Houthem-St. Gerlach	Stèle met kruis	Hardsteen	Traditioneel	'Grondlegger van het heiligdom Sint Gerlach'	Jos Keulers	2008	Pastoor in Houthem van 1985 tot 2005 en tevens in Broekhem van 1994 tot 2005. Het was deze pastoor die geld bij elkaar sprokkelde voor een grootschalige restauratie van de kerk en deze weer tot een 'heiligdom' maakte (Bron: Heemkundekring St. Gerlach)	183890, 320137	32000215970000	
14	Valkenburg aan de Geul	Houthem-St. Gerlach	Kruis op sokkel	Gietijzer	Traditioneel	'Hier rusten onze lieve ouders...'	Peter Schoenmaeckers	1933	Op dit graf staat een fraai kruis van gietijzer. In het hart van het kruis een beeld van Jezus en in de vier armen engelenkopjes. Graven met deze kruisen raakten in de 19e eeuw in de mode vanwege de opkomst van de staalindustrie. Het grootste deel van gietijzeren wegruizen komen dan ook oorspronkelijk van een graven (Bron: Heemkundekring Houthem-St. Gerlach)	183920, 320141	32000215970000	
15	Valkenburg aan de Geul	Houthem-St. Gerlach	Sculptuur op sokkel	Hardsteen en keramiek	Elementen van Neoromantiek/Art Déco (?)		Theo Coonen	1959	Dit graf is op bijzondere wijze vormgegeven. Het feit dat het bestaat uit een sokkel met daarop een sculptuur (een piëta) zou kunnen wijzen op de Neoromantiek. Echter doet de vormgeving van het beeld meer Art Déco aan.	183927, 320143	32000215970000	
16	Valkenburg aan de Geul	Houthem-St. Gerlach	Stèle met boomkruis	kunststeen en marmer	Traditioneel/Neoclassicisme	'Hier rust in vrede onze dierbare echtgenoot Joseph Hubert Muller, Gep. div.commt. pol. Ned Indië... .. Echtgenote van mevr. G.H. Tutupolij'	Joseph Hubert Muller	1930	De vormgeving van het kruis is bijzonder: het is vormgegeven als een boomstam. Verder zijn er bloemmotieven op de steen aangebracht: dit zou aangedragen kunnen worden als Neoclassicistisch element. Joseph woonde op St. Gerlach 74, beter bekend als 'Huize Banda'. Hij was militair in Nederlands-Indië en trouwde in 1909 op het eiland Banda met de Indische Christientje Tutupolij (Bron: Heemkundekring Houthem-St. Gerlach) Het pand is opgenomen in de MIP inventarisatie.	183926, 320147	32000215970000	
17	Valkenburg aan de Geul	Houthem-St. Gerlach	Zerken en stèle	Hardsteen en graniet	Traditioneel/Nieuwe Zakelijkheid		Herbert Mattonet	1930	Herbert Mattonet werd geboren en groeide op te Villa Strabeek (Strabeek 54), een imposante villa van mergel die verscholen ligt tussen de bomen. Dit pand is opgenomen in de MIP inventarisatie.	183924, 320153	32000215970000	te weinig bijzonderheid
18	Valkenburg aan de Geul	Houthem-St. Gerlach	Stèle met kruis	Hardsteen en graniet	Traditioneel	'Clavis Sepulcri Christus. In Memoriam Zeereerw. Heer Henri Riga, Pastoor van Houthem St. Gerlach'	Henri Riga	1954	Henry Riga was pastoor van Houthem-St. Gerlach van 1941 tot 1954	183925, 320155	32000215970000	
19	Valkenburg aan de Geul	Houthem-St. Gerlach	Kruis op sokkel	Hardsteen en gietijzer	Traditioneel		Annie Loyer-Budé	1984	Op dit graf staat een fraai kruis van gietijzer. In het hart van het kruis een beeld van Jezus die zijn armen opeeft. Graven met deze kruisen raakten in de 19e eeuw in de mode vanwege de opkomst van de staalindustrie. Het grootste deel van gietijzeren wegruizen komen dan ook oorspronkelijk van graven. De kans aanwezig dat dit kruis ouder is dan 1984, het jaar waarin het graf gemaakt is.	183907, 320154	32000215970000	
20	Valkenburg aan de Geul	Houthem-St. Gerlach	Stèle	Hardsteen	Traditioneel	'Hier rusten in vrede onze dierbare ouders. Petronella Ummels...Martinus Stevens 1921...'	Petronella Ummels	1886	De steen ziet er verweerd en vrij oud uit. De stèle heeft een rondboogtop en er is fijnwerk aangebracht. In het midden een stenen kruis met een (metalen?) corpus	183923, 320159	32000215970000	
21	Valkenburg aan de Geul	Houthem-St. Gerlach	Stèle met kruis	Hardsteen	Traditioneel/Art Nouveau kenmerken	'Onder het kruis is mijn thuis...'	Lucas J.J.M. Janssens	2012	De belettering op de steen is in Art Nouveau stijl. Verder is er fijnwerk en boven het kruis een Alfa en een Omega aangebracht. Deze symboliseren het begin en het einde van het leven. In het midden een labarum aangebracht. Dit symbool bestaat uit de samenvoeging van de Griekse letters X (chi) en P (rho) die de eerste twee letters van 'Christus' vormen	183923, 320162	32000215970000	te beperkte ouderdom

22	Valkenburg aan de Geul	Houthem-St. Gerlach	Stèle met kruis	Hardsteen	Neoclassicisme/Eclecticisme	n.v.t.			Op het kerkhof Houthem-St. Gerlach worden oude grafstenen hergebruikt. Deze steen is hier een voorbeeld van. De steen zelf wordt behouden maar de naam en verzen worden vernieuwd. Op deze manier blijven oude grafstenen bewaard. Aan de signatuur rechtsonder is te zien dat de steen van de hand van J.A. Coenen te Maastricht is	183923, 320166	32000215970000	
23	Valkenburg aan de Geul	Houthem-St. Gerlach	Symmetrisch ensemble met hekwerk	Hardsteen en gietijzer/smeedijzer	Hardsteen en smeedijzer	<i>Rustplaats van Jonkheer Hannibal Testa, gezant van Hare Majesteit de Koningin der Nederlanden. Overleden den 20 september 1910 in den ouderom van ..?. Jaren. Bidt voor hem. Alles voor u aller-heiligst hart van Jezus ...?. Odette Russe!</i>	Hannibal Testa	1910	Hannibal behoorde tot het adellijke geslacht Testa. Gaspard Testa was rechter in Maastricht. Deze liet een enorm buitenverblijf bouwen in Houthem: Landgoed en Villa 'De Kluis', vernoemd naar de Kluis op de Schaelsberg. Een bijzonder detail aan het graf is het smeed/gietijzeren hek rondom de steen. Net zoals bij stenen palen en kettingen is een hekwerk bedoeld om de ziel te beschermen tegen kwade geesten.	183922, 320167	32000215970000	
24	Valkenburg aan de Geul	Houthem-St. Gerlach	Stèle met kruis	Hardsteen en marmer	Traditioneel/Neoclassicisme	<i>'Berend Melborg. Daß ich Eins und doppelt bin. R.I.P.'</i>	Berend Meibord (niet de originele begravene!)		Deze grafsteen is wederom een voorbeeld van hergebruik zoals bij graf nr. 22. Dit graf behoorde origineel aan een andere overledene: aan de kelk valt af te leiden dat dit een priester of pastoor was. Op de oude tenaamstelling is een marmeren plaats aangebracht met de naam van de 'nieuwe' eigenaar	183921, 320169	32000215970000	
25	Valkenburg aan de Geul	Houthem-St. Gerlach	Stèle met kruis en zerk	Hardsteen en graniet	Traditioneel	<i>'Hier rust de zeer eerv. Heer J. Renerus Beys. Geboren te Nederweert 4 juli 1841. Als pastoor overl. te Houthem 22 oct. 1907. R.I.P.'</i>	J. Renerus Beys	1907	Johannes Beys was pastoor van Houthem van 1903 tot 1907. Op het kruis is een priesterkelk aangebracht en op de granieten plaquette een krans gegraveerd	183921, 320171	32000215970000	
26	Valkenburg aan de Geul	Houthem-St. Gerlach	Ensemble met palen en kettingen	Hardsteen, porselein en staal	Eclecticisme	<i>'Ter gedachtenis aan en zeer eerv. heer P.R.H. van Boven. Pastoor te Houthem. 1880-1926</i>	P.R.H. van Boven		Petrus Renerus Hubertus van Boven was pastoor te Houthem van 1910 tot 1926. Op de steen bevindt zich een kruis met porseleinen corpus en een stenen priesterkelk. Achter de stenen palen en de kettingen schuilt symboliek: deze zijn bedoeld om te overleden ziel te beschermen tegen kwade geesten.	183921, 320173	32000215970000	
27	Valkenburg aan de Geul	Houthem-St. Gerlach	Stèle met kruis	Hardsteen	Traditioneel				Wederom een voorbeeld van het hergebruiken van een grafsteen. Wederom de oude tenaamstelling en verzen verwijderd. Bij deze steen lijkt het echter alsof de gehele steen omgekeerd is en op de achterkant de nieuwe plaquettes zijn bevestigd	183920, 320173	32000215970000	
28	Valkenburg aan de Geul	Houthem-St. Gerlach	Stèle met kruis	Hardsteen	Traditioneel	<i>'H S....Joannes Sigismundis Beckers.....'</i>	Joannes Sigismundis Beckers		De tekst op het graf is voor het grootste deel onleesbaar geworden. Joannes Beckers was pastoor te Houthem-St. Gerlach van 1865 tot 1893. We hebben hier dus met een vrij oude grafsteen te maken. Op de steen is een priesterkelk te zien	183920, 320176	32000215970000	
29	Valkenburg aan de Geul	Houthem-St. Gerlach	Zerk	Hardsteen	Traditioneel		Philomene Euben	1819/1919(?)	Zerk met een kruis erbovenop	183920, 320178	32000215970000	
30	Valkenburg aan de Geul	Houthem-St. Gerlach	Zerk	Hardsteen	Traditioneel		Jerome Philippe Marie Ruys de Beerenbrouck	1889	Op de zerk is een groot familiewapen te zien. De persoon die hier begraven ligt was lid van de adellijke familie Ruys de Beerenbrouck.	183920, 320178	32000215970000	
31	Valkenburg aan de Geul	Houthem-St. Gerlach	Ensemble met stèle en hekwerk	Hardsteen, marmer en ijzer	Neoclassicisme	<i>'Ici repose Mr. Jean André Edmond. Graff. Premier avocate général....A la....Bruxelles...chevalier des ordres...de l'aigle rouge de la 3. classe. Né a Maestricht le 15 mai 1801. Decede à S. Jasse-Ten-Noode, les Bruxelles, le 6. octobre 1860'</i>	Jean André Edmond Graff	1860	We hebben hier te maken met een bijzonder ensemble met Neoclassicistische elementen: de urn met rouwsluier eroverheen gedrapeerd en de gefrijnwerkte 'zuilen' die aan weerszijden van de marmeren plaat te zien zijn. Dit zijn elementen die terugrijpen op de klassieke oudheid. De persoon aan wie dit graf toebehoort is Jean André Edmond Graff. Hij was advocaat-gerenaal te Brussel en ridder in de Orde van de Rode Adelaar. Hij is geboren in Maastricht en overleden in Brussel, in het gewest St.-Joost-ten-Noode. De Orde van de Rode Adelaar was een ridderlijke orde, opgericht in 1705, die toegekend werd door het toenmalige Koninkrijk Pruisen vanwege uitzonderlijke moed en/of leiderschap op het slagveld. Vanaf 1810 werd de orde in drie 'klassen' verdeeld, in 1830 kwam hier een vierde klasse bij. Op zijn grafsteen kunnen we lezen dat Jean André onderscheiden is in de derde klasse. Deze klasse was bestemd voor commandanten van het leger. Wat is zijn connectie met Houthem?	183920, 320178	32000215970000	
32	Valkenburg aan de Geul	Houthem-St. Gerlach	Zerk	Hardsteen	Traditioneel				De zerk is ingemetseld in de kerkhofmuur. De tekst is volledig onleesbaar geworden	183921, 320179	32000215970000	
33	Valkenburg aan de Geul	Houthem-St. Gerlach	Stèle met kruis	Hardsteen	Traditioneel	<i>'H S. Hier rusten onze geliefde ouders. Heer Petrus Alphons Crolla...Josephine Bouwmans...'</i>	Petrus Alphons Crolla	1917	Traditionele steen met fijnwerk en een krans. Crolla is een bekende naam in de geschiedenis van Houthem. 'Boekdrukkerij & Boekhandel Wed. Crolla & Zn.' is oorspronkelijk opgezet door Anna-Maria Crolla Weustenraad na het overlijden van haar man (precieze jaartal onbekend). In 1971 trad haar zoon Petrus Alphons (diegene die hier ligt begraven) in het bedrijf en enkele jaren later ook zijn twee broers Jos en Mathieu. Als Anna-Maria in 1885 overlijdt komt de drukkerij in handen van de drie broers. Alphons trouwt op zijn veertigste met Marie Josephine Bouwmans. Ook zij is later bijgezet in het graf (Bron: Heemkundekring Houthem-St. Gerlach)	183904, 320160	32000215970000	
34	Valkenburg aan de Geul	Houthem-St. Gerlach	Stèle met kruis	Hardsteen	Traditioneel/Neogotisch			19e/20e eeuw?	Deze grafsteen staat niet op de originele plek. De tenaamstelling is niet meer te lezen maar de overledene was hoogstwaarschijnlijk pastoor of priester. Dit is te zien aan de priesterkelk die in de top van de steen is gegraveerd. De vormen van de gefrijnwerkte 'ramen' lijken Neogotisch van stijl. Ook de 'krullen' bovenop de steen doen dit vermoeden.	183904, 320158	32000215970000	
35	Valkenburg aan de Geul	Houthem-St. Gerlach	Stèle met kruis	Hardsteen	Traditioneel	<i>'R.I.P. Elisa Baghs 1866-1927'</i>	Elisa Baghs	1927	Wederom een voorbeeld van het hergebruiken van een grafsteen. De vierkante plaquette met de tekst 'laatste vlucht na een leven van de lucht' en een vliegtuigje hierbovenop heeft de nieuwe eigenaar laten plaatsen.	183919, 320155	32000215970000	
36	Valkenburg aan de Geul	Houthem-St. Gerlach	Stèle met kruis	Hardsteen en marmer	Traditioneel/Neoclassicisme(?)	<i>'Hier rusten Baron van Oldenneel 1823-1883, Baronesse van Oldenneel 1822-1908, Baronesse Marie van Oldenneel 1850-1928, Baronesse Zoe van Oldenneel 1857-1840'</i>	Baron van Oldenneel	1883	Van Oldenneel (ook wel: Oldenneel) is een adelijk geslacht met zowel een Nederlandse als een Belgische vertakking. Waarschijnlijk ligt hier Hendrik van Oldenneel (met zijn vrouw en dochters) begraven. De voornaam ontbreekt namelijk op de grafsteen. Van Hendrik is bekend dat hij op Vroenhof 33 woonde en dit mooie landhuis de bijnaam 'Mon refuge' heeft gegeven. Geboorte- en sterftejaar komen eveneens overeen met de bewuste Hendrik. Op de steen zelf is een Christuskop te zien. Verder heeft het kruis kenmerken van een 'boomstamkruis' en zijn er bij de voet van het kruis bladeren aangebracht	183906, 320148	32000215970000	
37	Valkenburg aan de Geul	Houthem-St. Gerlach	Stèle met kruis	Hardsteen en porselein (corpus?)	Traditioneel		Elise Croix	1893 ?	Dit grafmonument is flink verweerd. Het bestaat uit een hardstenen stèle met aan weerskanten een lagere steunpaal. Op het kruis is een (porseleinen?) corpus bevestigd. De eerst begraven is een zekere Elise Croix, van wie het sterftejaar bijna niet meer te lezen is. Wat wel nog te lezen was is dat zij getrouwd was met Louis Joseph Hubert Roebroek die volgens Heemkundekring Houthem-St. Gerlach verwant is aan de bekende familie Roebroek uit Houthem.	183906, 320147	32000215970000	
38	Valkenburg aan de Geul	Houthem-St. Gerlach	Kruis	Hout	Traditioneel	<i>'R.I.P. J.A. Habets'</i>	J.A. Habets		Dit grafmonument is vrij sober en bestaat uit een rood houten kruis omringd door een perkje van buxus. Het is bijzonder omdat dit het enige houten grafmonument op de gehele begraafplaats is.	183909, 320147	32000215970000	te weinig bijzonderheid
39	Valkenburg aan de Geul	Houthem-St. Gerlach	Stèle met kruis	Hardsteen	Traditioneel	<i>'Hier rust in Christus vrede...'</i>	Willem P. Tuinstra	1934	Het grafmonument is in niet al te beste staat. Voor de stèle is een hardstenen perkje gemaakt waar nu het mos in staat. In het midden van het kruis is een Christuskop geplaatst.	183925, 320148	32000215970000	slechte staat en lage bijzonderheidswaarde
40	Valkenburg aan de Geul	Houthem-St. Gerlach	Stèle	Marmer	Traditioneel		Kees Tromp	1943	Het betreft een kindergraf met voor de steen een perkje omringd met buxus. Het is bijzonder omdat het het enige grafmonument op de begraafplaats is dat volledig bestaat uit marmer.	183915, 320149	32000215970000	te weinig bijzonderheid of kunsthistorische waarde
41	Valkenburg aan de Geul	Houthem-St. Gerlach	Kruis	Hardsteen	Traditioneel		L. Kerckhoffs	1906	Dit grafmonument is meer dan 100 jaar oud. Het bestaat uit een hardstenen kruis met Christuskop en als inscriptie slechts de naam van de overledene. Zijn (ex)vrouw ligt iets verderop begraven met een identiek grafmonument. Heemkundekring Houthem wist te vertellen dat dit echtpaar vlak voor het overlijden van de man nog gescheiden is en perseer niet samen begraven wilden worden.	183915, 320152	32000215970000	te weinig bijzonderheid of kunsthistorische waarde
42	Valkenburg aan de Geul	Houthem-St. Gerlach	Kruis	Hardsteen, smeedijzer	Traditioneel		A. Schoot	1933	Het betreft een sober hardstenen kruis met een smeedijzeren corpus en 'NRI vaandel'. Voor het kruis bevindt zich een perkje met een buxushaag.	183917, 320157	32000215970000	te weinig bijzonderheid of kunsthistorische waarde
43	Valkenburg aan de Geul	Houthem-St. Gerlach	Kruis	Hardsteen	Traditioneel		Michel de Selys de Fanson	1961	Het adelijk geslacht de Selys de Fanson was eigenaar van landgoed St. Gerlach van 1909 tot 1973, met het overlijden van de laatste erfgenaam Robert de Selys de Fanson. Michel was de voorlaatste erfgenaam van het landgoed tot zijn dood in 1961. Het grafmonument zelf doet sober aan voor een baron. Vóór het kruis bevindt zich een perkje met een buxushaag eromheen.	183914, 320160	32000215970000	te weinig bijzonderheid of kunsthistorische waarde
44	Valkenburg aan de Geul	Houthem-St. Gerlach	Kruis	Hardsteen	Traditioneel		L. Reintiens	1956	Dit grafmonument is volkomen identiek aan nr. 43. Het betreft dan ook een voormalig gehuwd echtpaar.	183917, 320165	32000215970000	te weinig bijzonderheid of kunsthistorische waarde
45	Valkenburg aan de Geul	Houthem-St. Gerlach	Zerk	Hardsteen	Traditioneel		...Ruys de Beerenbrouck	[onleesbaar]	De tekst op deze zerk is bijna volledig onleesbaar geworden. Het enige wat nog ontcijferd kan worden is de adellijke achternaam 'Ruys de Beerenbrouck'.	183919, 320178	32000215970000	
46	Valkenburg aan de Geul	Houthem-St. Gerlach	stèle en grafstenen	Kunststeen	Nieuwe Zakelijkheid/Modern		familiegraf Cuypers - Delissen	jaren dertig				

aanvulling BURO4
mergelstenen kerkhofmuur oude deel kerkhof (welk deel valt onder RM7)
mergelstenen poortkolommen bij aansluiting met kerk
neogotische grafkelder tegen kerk

BEGRAAFPLAATS OUD-VALKENBURG													
1	Valkenburg aan de Geul	Oud-Valkenburg	Stèle met kruis	Hardsteen, marmer	Traditioneel	'Hier rusten onze dierbare ouders' / 'in pace'	Hubertina Willems	1926			187879, 318438	37420073670000	
2	Valkenburg aan de Geul	Oud-Valkenburg	Hoge symmetrische stèle	Hardsteen, marmer	Eclecticisme/Traditioneel (?)	'in pace'	Michaël Wimmers	1939			187882, 318437	37420073670000	
3	36816	Valkenburg aan de Geul	Oud-Valkenburg	Kruis	Hardsteen	Traditioneel		18e eeuw?	Het is niet duidelijk waar dit kruis vandaan komt en op wiens graf dit oorspronkelijk heeft gestaan. Het grafchrift is geheel vervaagd.		187886, 318442	37420073670000	
4	36816	Valkenburg aan de Geul	Oud-Valkenburg	Kruis	Hardsteen	Traditioneel	'H S' / ♥ / 'Hier ligt begraven....bisscopis (?)...2.6 mert bidt god...'		18e eeuw?	Het is niet duidelijk waar dit kruis vandaan komt en op wiens graf dit oorspronkelijk heeft gestaan.	187885, 318447	37420073670000	
5	36816	Valkenburg aan de Geul	Oud-Valkenburg	Stèle met kruis	Hardsteen	Nieuwe Zakelijkheid		1949	Verheven kapitalen en een strakke vormgeving. Zowel traditionele als elementen uit De Nieuwe Zakelijkheid (architectuurstroming) aanwezig.	187891, 318453	37420073670000		
6	36816	Valkenburg aan de Geul	Oud-Valkenburg	Kruis	Hardsteen	Traditioneel	'H S' / ♥ / 'Hier ligt begraven....[onleesbaar]'		18e eeuw?	Het is niet duidelijk waar dit kruis vandaan komt en op wiens graf dit oorspronkelijk heeft gestaan.	187891, 318458	37420073670000	
7	36816	Valkenburg aan de Geul	Oud-Valkenburg	Kruis	Hardsteen	Traditioneel	'H S'		18 eeuw?	Het is niet duidelijk waar dit kruis vandaan komt en op wiens graf dit oorspronkelijk heeft gestaan. Het grafchrift is voor het grootste deel onleesbaar.	187880, 318462	37420073670000	
8	Valkenburg aan de Geul	Oud-Valkenburg	Piëdestal	Hardsteen		'P W H Pon' / [onleesbaar] W.H. Dupont Luit(enant) Kol(onel) 1836-1880	P.W.H. Pon	1880	Origineel stond er waarschijnlijk nog iets op de piëdestal. Dit kan een kruis zijn geweest. Verder verwijst een piëdestal naar de klassieke oudheid (bron: rapport Hulsmans & Hulsmans) Tenslotte zijn er bloemornamenten op de rand aangebracht. Het lijkt dat dit niet de oorspronkelijke plek van het graf is geweest.	187889, 318474	37420073670000		
9	Valkenburg aan de Geul	Oud-Valkenburg	Stèle met kruis	Hardsteen, marmer	Traditioneel/Nieuwe Zakelijkheid?	'In Pace' / 'Jezus Barmhartigheid'	August Rohs	1945			187877, 318447	37420073670000	te weinig bijzonder
10	Valkenburg aan de Geul	Oud-Valkenburg	Stèle met kruis en zerken	Hardsteen	Nieuwe Zakelijkheid	'In Memoriam'	Johannes Curvers	1946			187877, 318450	37420073670000	te weinig bijzonder
11	Valkenburg aan de Geul	Oud-Valkenburg	Stèle	Gegoten beton?		'In Memoriam'	A. Brouwers	1950			187892, 318435	37420073670000	
12	Valkenburg aan de Geul	Oud-Valkenburg	Stèle met kruis	Hardsteen		'In Memoriam' / 'Mijn Jezus Barmhartigheid'	A. Crijns	1949			187902, 318437	37420073670000	te weinig bijzonder
13	Valkenburg aan de Geul	Oud-Valkenburg	Tombe	Grانيت			Hubertus Houben	1972	Graf van een oud-pastoor van Oud-Valkenburg. Het kelkje is een grafteken dat dikwijls op graven van oud-pastoren/priesters te zien is. Het grafchrift is flink vervaagd.		187902, 318440	37420073670000	te weinig bijzonder
14	Valkenburg aan de Geul	Oud-Valkenburg	Tombe	Hardsteen	Traditioneel			1948	Graf van een oud-pastoor van Oud-Valkenburg. Het kelkje is een grafteken dat dikwijls op graven van oud-pastoren/priesters te zien is. Het grafchrift is flink vervaagd.		187903, 318439	37420073670000	te weinig bijzonder
15	Valkenburg aan de Geul	Oud-Valkenburg	Tombe	Hardsteen	Traditioneel		[voornaam onleesbaar] Berensberg			De naam Berensberg heeft een connectie met kasteel Genhoes. In 1754 trouwde de dochter van de toenmalige eigenaar van Genhoes, Catherina Theresia van Thunderfeld met Johann Friedrich von Pelser, heer van Berensberg. Genhoes is tot 1929 in het bezit van de adellijke familie Berensberg geweest (bron: heemkundekring Schin op Geul).	187905, 318440	37420073670000	te weinig bijzonder
16	Valkenburg aan de Geul	Oud-Valkenburg	Tombe	Hardsteen	Traditioneel	'Hier rust...'	Lambertus Smeets	1877 ?	De belettering van de tombe is grotendeels vervaagd. Er is een simpel kruis op de bovenkant van de tombe aangebracht en de steen is op meerdere plekken gebroken. De naam Smeets is een bekende naam in de geschiedenis van Oud-Valkenburg/Strucht en Genhoes. De familie Smeets woonde in de 19e eeuw op de pachthoeve, later bierbrouwerij, het Panhuis te Strucht. Deze hoeve was eigendom van Felix baron Von Pelser Berensberg, eigenaar van Genhoes. In geschiedenis van deze familie zijn er meerdere personen met de naam Lambertus Smeets bekend. Diegene die in aanmerking zou komen voor het graf is Nicolaas Lambertus Smeets: geboren in 1858 en overleden in 1877 in het Panhuis. Er is ook nog een zekere Pieter Lambertus Leonardus Smeets bekend: zowel geboren en overleden in 1942 in Strucht (bron: Heemkundekring Schin op Geul). Het lijkt echter zeer onwaarschijnlijk dat het graf van Pieter Lambertus is: aan de grootte te zien is dat het hier niet om een kindergraf gaat.	187907, 318440	37420073670000		
17	Valkenburg aan de Geul	Oud-Valkenburg	Tombe	Hardsteen	Traditioneel				De tombe is flink verveerd. De letters zijn vervaagd en de kelk onder het kruis is grotendeels verdwenen. Uit de kelk is te concluderen dat het om een graf van een pastoor gaat.	187910, 318440	37420073670000		
18	Valkenburg aan de Geul	Oud-Valkenburg	Stèle met kruis	Hardsteen	Traditioneel	'Hier rust in Christus vrede mijn dierbare echtgenoot...'	Frederik Leopold Krijen	1937			187907, 318434	37420073670000	
19	Valkenburg aan de Geul	Oud-Valkenburg	Stèle met kruis	Hardsteen	Neoclassicisme	'Hier rusten in den heer...'	Jozephus Theelen	1912	De steen bevat bloem- en krulornamenten bij de voet van kruis. Deze ornamenten doen Neoclassicistisch aan.	187916, 318431	37420073670000		
20	Valkenburg aan de Geul	Oud-Valkenburg	Stèle met kruis	Hardsteen, marmer	Neoclassicisme	'Hier ruht....der hochwertige...Heinrich Alexander. Freiherr von dem Berensberg(?)/Falkenberg(?)... Gestorben dem 15 Januar 1887 auf Schloss Schaloen Valkenburg. R.I.P.'	Heinrich Alexander...	1887	Dit graf is bijzonder: het grafchrift (wat er nog van te lezen is) is in het Duits. 'Hochwertige' geeft aan dat het om een belangrijk/hooggeplaatst persoon gaat. 'Hochwertig' wordt ook gebruikt om aan te duiden dat iemand van adel is. Met 'Freiherr' wordt dit bevestigd: dit betekent 'jonkheer' of 'baron'. Ook is er een familiewapen in de steel van het kruis te zien. Als we aannemen dat de persoon van Duitse komaf en tevens van adel is zou dit een graf kunnen zijn van de familie Berensberg, voormalige eigenaren van kasteel Genhoes. Een Heinrich Alexander Berensberg is echter niet te traceren. Het feit dat deze persoon gestorven is op Kasteel Schaloen maakt bovenstaand verhaal vreemder. Dit behoeft verder onderzoek.	187912, 318430	37420073670000		
21	Valkenburg aan de Geul	Oud-Valkenburg	Stèle met kruis	Hardsteen	Traditioneel	'R.I.P.' / 'In memoriam'	Maurice J.F. Quaevlieg	2003	Dit graf is vrij recent: het stamt uit 2003. De stijl van de grafsteen doet echter ouder aan. Verder wordt het beroep van de gestorvene genoemd; hij was dierenarts.	187908, 318425	37420073670000	te recent, weinig bijzonder	
22	36816	Valkenburg aan de Geul	Oud-Valkenburg	Kruis	Hardsteen	Traditioneel			Het is niet duidelijk waar dit kruis vandaan komt en op wiens graf dit oorspronkelijk heeft gestaan. Het grafchrift is geheel onleesbaar geworden.	187915, 318443	37420073670000		
23	Valkenburg aan de Geul	Oud-Valkenburg	Stèle	Hardsteen	Neoclassicisme		Bartholomeus Smeets	1886	Op deze stèle heeft hoogstwaarschijnlijk een kruis gestaan. Ook zal dit niet de originele plek van de grafsteen/het graf zijn. De bloemvormige ornamenten op de steen doen neoclassicistisch aan. De betreffende persoon lijkt geen familie te zijn van de eerder genoemde familie Smeets van graf nummer 17.	187914, 318443	37420073670000		
24	36816	Valkenburg aan de Geul	Oud-Valkenburg	Kruis	Hardsteen				Het is niet duidelijk waar dit kruis vandaan komt en op wiens graf dit oorspronkelijk heeft gestaan. Het grafchrift is geheel onleesbaar geworden.	187913, 318443	37420073670000		
25	36816	Valkenburg aan de Geul	Oud-Valkenburg	Kruis	Hardsteen	Traditioneel	'Hier ligt begraven Yan Houtermans... April 1655'	Yan Houtermans	17e eeuw?	Dit kruis staat hoogstwaarschijnlijk niet meer op haar originele graf. Veel is er niet mee leesbaar van het grafchrift. De naam, een maand en een jaartal zijn wel nog te ontcijferen. Het is alleen niet duidelijk of 1655 het geboorte of het sterfjaar is van de betreffende persoon.	187912, 318443	37420073670000	
26	36816	Valkenburg aan de Geul	Oud-Valkenburg	Kruis	Hardsteen	Traditioneel		19e eeuw?	Dit kruis staat hoogstwaarschijnlijk niet meer op haar originele graf. Het grafchrift is lastig te ontcijferen en laat neogotische invloeden vermoeden. Vandaar ook de geschatte datering (19e eeuw).	187911, 318443	37420073670000		
27	Valkenburg aan de Geul	Oud-Valkenburg	Stèle	Baksteen, graniet	Nieuwe Zakelijkheid	'Hier rusten onze lieve ouders...'	Elisabeth Bosch	1953	Deze grafsteen is bijzonder vanwege het gebruik van baksteen en de beeltenis van de Aartsengel Rafaël (te herkennen aan de staf met slang eromheen).	187912, 318432	37420073670000	NB: alleen staande deel beschermen. Marmereen plaat niet passend.	
28	36816	Valkenburg aan de Geul	Oud-Valkenburg	Zerk	Hardsteen	Traditioneel		1744	Deze zerk is opgenomen in de redengevende omschrijving van de kerk.		37420073670000		
29	36816	Valkenburg aan de Geul	Oud-Valkenburg	Zerk	Hardsteen	Traditioneel		1744	Deze zerk is opgenomen in de redengevende omschrijving van de kerk.		37420073670000	is gelijk aan nr.28: uit lijst halen	
30	Valkenburg aan de Geul	Oud-Valkenburg	Zerk	Hardsteen	Traditioneel		Naam onleesbaar	onleesbaar	Zerk met een zodanig vervaagde tekst dat deze onleesbaar is geworden.		37420073670000	foto ontbreekt	
31	Valkenburg aan de Geul	Oud-Valkenburg	Zerk	Hardsteen	Traditioneel		Naam onleesbaar	onleesbaar	Zerk met een zodanig vervaagde tekst dat deze onleesbaar is geworden.		37420073670000	foto ontbreekt	
Aanvullingen BUR04													
kerkhofomring met kolommen en lage muurtjes met gesmede hekken. Gesmede poorten.													
hekpijlers met mergelstenen 'vazen', bij oprijt naar pastorie													
mergel kerkhofmuur, links van kerk													

BEGRAAFPLAATS SCHIN OP GEUL												
1	Valkenburg aan de Geul	Schin op Geul	Stèle met kruis	Hardsteen	Traditioneel	'Hier ligt begraven Mejuffrouw Anna Mechtildus. Weduwe van den Heer Jacobus Beugels. Geboren 24 april 1821, overleden 21 april 1904 te Schin op Geul'	Anna Mechtildus Maessen	1904	Bij de voet van het kruis is versiering aangebracht in de vorm van enkele krullen.	189076, 318516	37310001770000	
2	Valkenburg aan de Geul	Schin op Geul	Stèle met kruis	Hardsteen, kiezel, marmer	Traditioneel/Neogotisch	'Hier ligt begraven de Heer Jacob Beugels, echtgenoot van Mechtildis Maessen. T 9 Januari 1899 R.I.P.'	Jacob Beugels	1899	Het graf van Jacob Beugels is geplaatst naast dat van zijn vrouw. Het is een vrij oude steen die flink verweerd is. Op het kruis zijn er twee rijen kiezelsteentjes aangebracht. Verder is er op de plaqueette is er een heraldisch kruis gegraveerd. De spitsboog vorm van de plaqueette doet Neogotisch aan.		37310001770000	
3	Valkenburg aan de Geul	Schin op Geul	Stèle met kruis	Hardsteen, marmer	Traditioneel	'Hier rust onze dierbare moeder Hubertina Alexandrina Maessen, geboren Damoiseu. Geboren 9 mei 1833. Gestorven 23 december 1911. R.I.P.'	Hubertina Alexandrina Maessen	1911	Op het stenen kruis bevindt zich een corpus. Het kruis is een leliekruis. De drie uitstulpingen op de kruisarmen staan voor de Heilige Drie-eenheid. Onder het kruis zijn er decoratieve symbolen te zien die erg vervaagd zijn. Het lijkt op een bloemmotief.	189077, 318515	37310001770000	
4	Valkenburg aan de Geul	Schin op Geul	Stèle met kruis	Hardsteen	Traditioneel/Neogotisch	'Hier ligt begraven de e.o. Heer J.M. Maessen, burgemeester van Schin op Geul T 30 juli 1889'	J.M. Maessen	1989	Deze grafsteen is vrijwel identiek aan nummer 2, afgezien van de kiezelsteentjes in het kruis. Ook bij dit graf is er op de plaqueette een heraldisch kruis gegraveerd. J.M. Maessen was vanaf 1877 burgemeester van zowel Schin op Geul als (de toen nog zelfstandige) gemeente Strucht. In 1878 werd Strucht, dat toen rond de 300 inwoners telde, bij Schin op Geul gevoegd. In 1884 begon Maessen aan zijn laatste termijn als burgemeester van Schin op Geul.	189078, 318514	37310001770000	
5	Valkenburg aan de Geul	Schin op Geul	Stèle met kruis	Hardsteen, marmer	Traditioneel	'Hier rust in vrede de zeer eerw. Heer M.H. Maessen, geboren te Schin op Geul 22 september 1861. Als pastoor overleden te Wijre 11 maart 1920'	M.H. Maessen	1920	Op het kruis hangt een corpus. Tevens is er een foto van de overledene op de steen aangebracht. M.H. Maessen is geboren te Schin op Geul maar pastoor geweest in Slenaken en Wijre. In Wijre was hij pastoor van 1915 tot aan zijn dood in 1920.	189080, 318514	37310001770000	
6	Valkenburg aan de Geul	Schin op Geul	Stèle met kruis	Hardsteen	Traditioneel/Neoclassicisme	'Hier rust in afwachting der eeuwige verrijzenis het staffelijk overschot van Joannes Henricus Maessen. Geboren te Schin op Geul 15 februari 1816. Overleden aldaar 13 januari 1891. R.I.P.'	Joannes Henricus Maessen	1891	Wederom een lid van de familie Maessen. De grafsteen vertoont Neoclassicistische kenmerken: de bloem, de bladeren en een pijnpappel (symbool van onsterfelijkheid) bij de voet van het kruis.	189082, 318513	37310001770000	
7	Valkenburg aan de Geul	Schin op Geul	Kruis op piëdestal	Hardsteen	Traditioneel/Neoclassicisme - Eclecticisme (?)	'D.O.M. (Deo Optimo Maximo) Ici repose noble dame Elisabeth Hortense de Pitteurs. Veuve de Louis Libert Guillaume Marie de Villers de Pité...1807....d'Oost...'	Elisabeth Hortense de Pitteurs	1892	De adellijke familie de Villers de Pitté neemt een prominente rol in in de geschiedenis van Schin op Geul. Elisabeth Hortense de Pitteurs trouwde in 1827 met Louis Libert Guillaume Marie de Villers de Pitté, politicus en eigenaar van Kasteel Oost in Valkenburg. Ze kregen samen vijf kinderen. Elisabeth kwam zelf ook uit een invloedrijke familie, de Limburgs-Luikse de Pitteurs. Enkele leden van deze familie lieten zich erkennen als van adel, het merendeel echter niet. Verschillende mannelijke leden uit de Pitteurs familie vervulden hoge functies in het openbare bestuur. De piëdestal is een verwijzing naar de klassieke oudheid en het kruis is een zogenaamd leliekruis: aan het uiteinde bevindt zich een fleur-de-lys/Franse lelie. Het leliekruis staat symbool voor de heilige drie-eenheid en is ook een symbool uit de heraldiek. Verder is er tussen de piëdestal en het kruis is een familiewapen te zien.	189084, 318510	37310001770000	
8	Valkenburg aan de Geul	Schin op Geul	Tombe	Hardsteen	Traditioneel	'R.I.P. Alide Barones von Schrader. Geboren de Villers de Pité, Kasteel Oost. Geboren 17 december 1946, overleden 3 april 1941'	Alide Barones von Schrader	1941	Alide von Schrader was de laatste adellijke bewoner van Kasteel Oost. Van geboorte was zij een de Villers de Pité. Haar jong-volwassen leven bracht zij door aan het hof van keizer Napoleon III. In 1872 trouwde zij met Freiherr von Schrader waarmee zij drie kinderen zou krijgen. Na hun huwelijk vertrokken ze naar Berlijn om zich hier te vestigen. Freiherr von Schrader was namelijk ceremoniemeester en kamerheer aan het Duitse hof. Ook Alide kreeg een rol toebedeeld aan het Duitse hof. In 1896 komt haar man te overlijden 'in een duel'. Of dit de daadwerkelijke toedracht was van zijn dood wordt betwijfeld. Nu een weduwe keert zij terug naar Kasteel Oost om hier tot aan haar dood te wonen. Hier kwam zij bekend te staan om haar feestelijke diners met prominente Valkenburgse families. (bron: Heemkundekring Schin op Geul - 'Een vriendelijke oude freule' & Jan Notten - 'Kasteel Oost') De grafsteen zelf is vrij simpel afgezien van het gefrijnwerkte kruis en het familiewapen.	189086, 318510	37310001770000	
9	Valkenburg aan de Geul	Schin op Geul	Stèle met kruis	Hardsteen	Traditioneel/Neoclassicisme - Eclecticisme (?)	'D.O.M. Ici repose noble dame Elise Hortense de Villers de Pité. Veuve de messire (monsieur?) John Frederic Waller de Warren. Néé à Liege le 28 juin 1828, pieusement decedé au chateau d'Oost le 31 mai 1901. R.I.P.'	Elise Hortense de Villers de Pité	1901	Dat het hier om een lid gaat van de voorname de Villers de Pitté familie is klaarblijkelijk, echter wie zij precies was is niet geheel duidelijk. Zou het kunnen dat de de Elise waar het hier om gaat een zus van Alide von Schrader was? Elisabeth Hortense de Pitteurs en haar echtgenoot Louis Libert Guillaume Marie de Villers de Pitté kregen namelijk vijf kinderen: vier dochters en één zoon. De grafsteen is vrijwel gelijk aan die van nummer 7: de piëdestal, het leliekruis en het familiewapen. Alleen bij deze grafsteen ontbreekt er een arm van het leliekruis.	189087, 318509	37310001770000	
10	Valkenburg aan de Geul	Schin op Geul	Symmetrische stèle met kruis	Hardsteen	Nieuwe zakelijkheid	'Hier rusten mijne dierbare ouders Juliana Maessen, geboren De Lahaye & Franciscus Serv. Maessen'	Juliana Maessen	1917	Op de steen bevindt zich een corpus. Soberheid en strakke lijnen van de Nieuwe Zakelijkheid. Hubert Ruypers was burgemeester van Schin op Geul van 1898 tot 1924. Tijdens zijn ambtsperiode zijn er veel veranderingen teweeggebracht waar hij aan heeft bijgedragen.	189075, 318517	37310001770000	te weinig bijzonder
11	Valkenburg aan de Geul	Schin op Geul	Symmetrische stèle met kruis	Hardsteen	Nieuwe zakelijkheid	'Hubert Ruypers, Burgemeester & Rosalie Cuyppers, geboren Laeven. Rust in vrede'	Hubert Ruypers	1933	Op de steen bevindt zich een corpus. Soberheid en strakke lijnen van de Nieuwe Zakelijkheid. Hubert Ruypers was burgemeester van Schin op Geul van 1898 tot 1924. Tijdens zijn ambtsperiode zijn er veel veranderingen teweeggebracht waar hij aan heeft bijgedragen. Zo is o.a. de Gerendalsweg, de Grachtstraat en de Heekerbeekstraat verbreed en verlegd, is in 1896 een waterleiding aangelegd en in 1913 de spoorlijn vanaf Schin op Geul naar Heerlen aangelegd. Kalkbranderijen werden aangelegd en in 1922 werd de elektrificatie van het grootste deel van het dorp gerealiseerd (Bron: Heemkundekring Schin op Geul - 'Twee burgemeesters Ruypers in Schin op Geul')	189070, 318515	37310001770000	
12	Valkenburg aan de Geul	Schin op Geul	Ensemble met palen en kettingen	Hardsteen	Traditioneel/Neoclassicisme(?)	'Mijn Jezus Barmhartigheid. Hier ruste in Christus Victorina Janssen-Laeven. Geboren den 25 oktober 1864 te Klimmen, overleden te Heerlen den 9 september 1924. Hubertus Janssen, geboren te Schinnen den 25 febr. 186, overleden te Broekhem den 10 oktober 1937'	Victorina Janssen-Laeven	1924	Op het stenen kruis bevindt zich een corpus. Het kruis is een leliekruis. De drie uitstulpingen op de kruisarmen staan voor de Heilige Drie-eenheid. Onder het kruis zijn er decoratieve symbolen te zien die erg vervaagd zijn. Het lijkt op een bloemmotief.		37310001770000	
13	Valkenburg aan de Geul	Schin op Geul	Tombe	Hardsteen	Traditioneel	'In memoriam Anna Meisenberg...Echtgenote van Jan H. Kuijpers, burgemeester'	Anna Meisenberg	1956	Het betreft een traditionele hardstenen tombe met een sober kruis en verzonken kapitalen. De echtgenoot van de overledene, Jan Hendriks Kuijpers, was van 1924 tot 1929 burgemeester van Schin op Geul.	189068, 318512	37310001770000	te weinig bijzonder qua vormgeving
14	Valkenburg aan de Geul	Schin op Geul	Stèle	Hardsteen	Neogotisch/traditioneel	'Hier rust onze lieveling Mariake Laeven * 19-1-1947 t 12-6-1951'	Mariake Laeven	1951	De grafsteen heeft de vorm van een spitsboog (Neogotisch kenmerk) en wordt aan beide zijden geflankeerd door twee lagere zijstukken. Het is een kindergraf.	189058, 318474	37310001770000	te weinig bijzonder qua vormgeving
15	Valkenburg aan de Geul	Schin op Geul	Stèle	Hardsteen	Traditioneel	'In memoriam. Annie Strijthagen * 29-4-1939 t 24-4-1948 en haar zusje Gerda Strijthagen * 2-2-1943 t 21-2-1943 t 13-12-1943. Rust zacht'	Gerda Strijthagen	1943	Het betreft een kindergraf. De tenaamstelling is geheel onleesbaar geworden.	189058, 318473	37310001770000	
16	Valkenburg aan de Geul	Schin op Geul	Stèle	Hardsteen	Neogotisch/traditioneel	'Hier rust onze lieveling Mariake Laeven * 19-1-1947 t 12-6-1951'			Het betreft wederom een kindergraf met de spitsboog als Neogotisch element.	189057, 318476	37310001770000	te weinig bijzonder qua vormgeving
17	Valkenburg aan de Geul	Schin op Geul	Stèle	Hardsteen, marmer	Neoclassicistisch	'Ici repose monsieur le chevalier Louis Libert Guillaume Marc (Marie?) de Villers de Pité. Ancien membre des états généraux. Chamberlain de sa Majesté...Pays Bas. Commandeur de l'ordre de...Chine(?). Chevallier de l'ordre de Lion Neerlandais et de l'ordre Leopold de Belgique. Né a Tongres le 25 avril 1808. Decedé...l'Oost...1889'	Louis Libert Guillaume Marie de Villers de Pité	1889	Het grafmonument van Louis Libert staat op een prominente plek op het kerkhof. De steen zelf is zeer statig en behoort tot de fraaisten van het kerkhof: het is direct duidelijk dat de overledene een voornaam persoon moet zijn geweest. Op de top is een leliekruis te zien dat opengewerkt is in het midden. Bij de voet van het kruis zijn er bladeren als versiering aangebracht. In het midden vervolgens is er een ronde opening te zien waar een marmeren of porseleinen plaat heeft gezeten die helaas niet meer intact is. Hier zal een vers of beeltenis op hebben gestaan. Hieronder is een rouwsluier te zien die gewikkeld is rondom een tak (?) Louis Libert Guillaume Marc de Villers de Pité was een Belgische jonkheer uit Tongeren. Hij kwam uit een rijk gezin: zijn vader was luitenant-kolonel en lid van de Provinciale Staten van Limburg. In 1827 trouwde hij met Elisabeth de Hortense de Pitteurs (zie grafsteen nr. 7) Zij zouden vijf kinderen krijgen: vier dochters (zie grafstenen 8 & 9) en één zoon. Hij kocht kasteel Oost rond 1830 van de familie Woelmont de Brugmagne. Vanaf 1830 liet hij het kasteel ingrijpend verbouwen en restaureren waardoor het haar huidige uiterlijk zou krijgen. Louis Libert was gedurende zijn leven een actief politiek man: in 1841 werd hij lid van de Provinciale staten van Limburg. Later zou hij tot de Tweede Kamer en uiteindelijk de Eerste Kamer toetreden (bron: Heemkundekring Schin op Geul).	189080, 318474	37310001770000	
18	Valkenburg aan de Geul	Schin op Geul	Sokkel	Hardsteen	Traditioneel/Neoclassicistisch?	'Ci git Cornelia Bonn. Née a Maestricht le 6 novembre 1852. Decedé a Fauquemont le 8 mars 1886. R.I.P.'	Cornelia Bonn	1886	Op de sokkel heeft oorspronkelijk waarschijnlijk een kruis gestaan. Verder is er er in de vier hoeken hetzelfde decoratieve symbool aangebracht.	189087, 318475	37310001770000	
19	Valkenburg aan de Geul	Schin op Geul	Stèle	Graniet	Modern	'Pastoor Piet Benders *16-10-1923 t24-8-1992. In te domini speravi; non confundar in aeternum'	Piet Benders	1992	Piet Benders was pastoor te Schin op Geul. De grafsteen zelf is modern. Een priesterkelk, een kruis en een beeltenis van Maria met kind zijn in de steen gegraveerd.	189126, 318464	37310001770000	te weinig bijzonder qua vormgeving
20	Valkenburg aan de Geul	Schin op Geul	Dubbele Stèle	Graniet	Modern	'Hier rust in de vrede van God de vader pastoor Willy Coenen *15-5-1910 t18-6-1999'	Willy Coenen	1999	Willy Coenen was pastoor te Schin op Geul. Op de steen is een bronzen priesterkelk aangebracht.	189124, 318466	37310001770000	te weinig bijzonder qua vormgeving

21	Valkenburg aan de Geul	Schin op Geul	Stèle met kruis	Hardsteen	Traditioneel/Nieuwe zakelijkheid(?)	'Ter nagedachtenis, missionaris Zef Smeets. Schin op Geul *9-11-1920 125-9-2006'	Zef Smeets	2006	Pater Zef Smeets werd geboren in 1920 te Schin op Geul. In 1947 vertrok hij op missie naar China. Van deze reis heeft hij een dagboek bijgehouden. In 1949 vertrok hij naar het Indonesische eiland Flores. Hier heeft hij de rest van zijn leven gewerkt en gewoond (bron: Heemkundevereniging Schin op Geul - 'Pater Zef Smeets')	189127, 318461	37310001770000	te weinig bijzonder qua vormgeving
22	Valkenburg aan de Geul	Schin op Geul	Symmetrische stèle met kruis	Hardsteen, marmer	Nieuwe zakelijkheid	'Hier rust onze dierbare echtgenote en moeder Maria Mathilde Maessen. Echtgenote van Joannes Joseph Ramaekers. Geboren 17 november 1864, overleden 14 januari 1947' / 'In memoriam de zeer eerwaarde heer pastoor Martinus Ramaekers. Geboren te Wijlre 29-2-1853, overleden te Heerlen 17-3-1962' / 'Hier rust onze dierbare echtgenoot en vader Joannes Joseph Ramaekers. Echtgenoot van Maria Mathilde Maessen. Geboren 4 februari 1852. Overleden 16 juli 1945'	Maria Mathilde Maessen	1947	Het betreft een familiegraf. De zoon, Martinus Ramaekers, was pastoor (nooit in Schin op Geul). In het hart van het kruis is een huilende Christuskop aangebracht.	189090, 318499	37310001770000	
23	Valkenburg aan de Geul	Schin op Geul	Symmetrische stèle met kruis	Hardsteen, graniet	Nieuwe zakelijkheid	'Hier rust onze geliefde zoon, echtgenoot en vader Frans C.L. Huntjens echtgenoot van Henriette Maessen. Hij gaf zijn jeugdig leven als offer voor 't vaderland, te Nijswiller op 10 mei 1940 na voorzien te zijn van 't oliesel, R.I.P.'	Frans C.L. Huntjens	1940	Het betreft een oorlogs- en familiegraf. Frans Huntjens overleed op 10 mei 1940. De nacht van 9 op 10 mei, en de dag die erop volgde, staat voor Nederland bekend als het begin van de Tweede Oorlog; de dag waarop de Duitsers zowel Nederland, België als Luxemburg binnenvielen. Hij was toen gestationeerd in Nijswiller en is hier ook omgekomen. De ouders van de jonge soldaat zijn later in hetzelfde graf bijgezet. Op het kruis met de granieten bovenlaag bevindt zich een corpus. Onder deze corpus een foto van Frans Huntjens.	189087, 318499	37310001770000	
24	Valkenburg aan de Geul	Schin op Geul	Ensemble (?)	Hardsteen, graniet	Art Déco?		Hubert Maessen	1938	Een groot familiegraf voor zes personen. Een beeltenis van Christus boven het middelste graf en twee beeltenissen van Maria Magdalena (?) boven de linker- en rechter steen.	189089, 318506	37310001770000	
25	Valkenburg aan de Geul	Schin op Geul	Symmetrische stèle met kruis	Hardsteen	Nieuwe zakelijkheid	'In memoriam Josephus Maessen, echtgenoot van Antoinette Houhier. Geboren 26 mei 1872, overleden 14 augustus 1946'	Josephus Maessen	1946	Een familiegraf met de kenmerkende sobere en rechte lijnen van de Nieuwe Zakelijkheid. In het hart van het kruis een huilende porseleinen Christuskop.	189089, 318504	37310001770000	
26	Valkenburg aan de Geul	Schin op Geul	Symmetrische stèle met kruis	Hardsteen, graniet, brons	Nieuwe zakelijkheid	'Bid voor de ziel van zaliger Anna Maria Hubertina Vroomen. Geboren 28 sept. 1857, overleden 30 jan. 1941. Echtgenote van Martin Hubert Eijssen'	Anna Maria Hubertina Vroomen	1941	Een familiegraf met de kenmerkende sobere en rechte lijnen van de Nieuwe Zakelijkheid. In het hart van het kruis een (waarschijnlijk) koperen corpus	189095, 318501	37310001770000	te weinig bijzonder
27	Valkenburg aan de Geul	Schin op Geul	Stèle met kruis	Hardsteen, brons	Neoromantiek/Neoclassicisme		Falix Laval	2006	Het grafmonument stamt uit 2006 (of is het hergebruikt?) De plaquette in het midden toont een godheid uit de oudheid. Aan de helm en staf te zien zou het Pallas Athena kunnen zijn. Zij was o.a. godin van de hemel, de 'bovenlucht'	189101, 318502	37310001770000	
28	Valkenburg aan de Geul	Schin op Geul	Kruis op sokkel	Hardsteen	Traditioneel/Neoclassicisme - Eclecticisme (?)	'D.O.M. Ici reposé Jonkvrouw Camille Pauline de Villers de Pitè. Née à Liege le 23 dec. 1882, pieusement decedee a l'villa d'Oost le 10 oct. 1902. R.I.P.'	Camille Pauline de Villers de Pitè	1902	Het is eenzelfde grafmonument als nr. 7 & nr. 9. Wederom een wijlen lid van de de Villers de Pitè familie. Onder de voet van het kruis (Leliekruis) is het familiewapen van de de Villers de Pitè te zien. Was zij een dochter van Louis Libert?	189102, 318501	37310001770000	
29	Valkenburg aan de Geul	Schin op Geul	Stèle met kruis	Hardsteen	Traditioneel	'Hier ligt R.D. Hub Voncken.....R.I.P.'	Hub Voncken	1890	Onder de voet van het kruis is een rouwkrans aangebracht. Het kruis zelf is een Keltisch kruis. In het hart ervan is een priesterkelk gegraveerd. Dit wijst erop dat de overledene een pastoor of een priester was. Wynandus Hubertus Voncken werd op 6 januari 1886 pastoor te Schin op Geul. Hiervoor was hij kapelaan in Eys, Meerssen en Gulpen. Hij overleed in 1890 in Aken en werd vier dagen later begraven in Schin op Geul (bron: Heemkundevereniging Schin op Geul - 'Pastoors in de parochie Schin op Geul')	189103, 318501	37310001770000	
30	Valkenburg aan de Geul	Schin op Geul	Stèle met kruis	Hardsteen, marmer	Traditioneel	'J.M.J. Hier rust den zeer eerwaarde heer pastoor Theodorus Eugenius van de Vorst. Geboren te Sittard den 23 september 1949. Overleden te Schin-op-Geulle den 4 febr. 1912 R.I.P.'	Theodorus Eugenius van de Vorst	1949	De afkorting 'J.M.J.' betekent Jezus, Maria en Jozef. Op het kruis was oorspronkelijk een corpus bevestigd. Verder is er op de plaquette een priesterkelk te zien. De twee plaquettes bevestigd met schroeven in de vorm van bronzen margrietten (zie close-up) Theodorus Eugenius werd als priester gewijd in 1875. Hierna zou hij kapelaan in Hoensbroek en Broeksittard zijn. Uiteindelijk zou hij in 1894 pastoor worden in Schin op Geul, waar hij ook zou overlijden. (bron: Heemkundevereniging Schin op Geul - 'Pastoors in de parochie Schin op Geul')	189104, 318501	37310001770000	
31	Valkenburg aan de Geul	Schin op Geul	Sokkel	Hardsteen	Traditioneel	'Hic jacet...P.J. Kleijnen. Natus in Simpelveld 1924. Vicarius Galoplae 1851. Parochus in Schin ad Golman 1871 - 1885 17 dec. R.I.P.'	Petrus Jozef Kleijnen	1885	Op de sokkel stond waarschijnlijk oorspronkelijk een kruis. Petrus Jozef Kleijnen werd in 1851 tot priester gewijd. Hierna werd hij kapelaan in Gulpen om uiteindelijk in 1871 pastoor te Schin op Geul te worden (bron: Heemkundevereniging Schin op Geul - 'Pastoors in de parochie Schin op Geul')	189105, 318500	37310001770000	niet beschermen: incompleet
32	Valkenburg aan de Geul	Schin op Geul	Stèle met kruis	Hardsteen, marmer, brons	Traditioneel	'Hier rusten in vrede J.H. Geuskens *9-3-1867 † 29-11-1929 en zijne echtgenote M.E. van der Broeck *6-12-1874 122-7-1960. Mijn Jezus Barmhartigheid'	J.H. Geuskens	1929	Op het kruis een bronzen corpus en een afhangend tekstlintje	189106, 318500	37310001770000	te weinig bijzonder
33	Valkenburg aan de Geul	Schin op Geul	Stèle	Hardsteen	Neogotisch	'In memoriam Frans Jos van Eijs. *3-7-1871 13-12-1949 R.I.P.'	Frans Jos van Eijs	1949	De steen is in de vorm van een spitsboog geslepen; een Neogotisch element. Verder is er frijnwerk aangebracht en een groot labarum	189107, 318500	37310001770000	te weinig bijzonder
34	Valkenburg aan de Geul	Schin op Geul	Stèle	Hardsteen	Traditioneel/Neoclassicisme (?)	'Hier rust den heer J. Michael Erens. Geboren te Valkenburg 10 maart 1813. Overleden te St. Pieter 9 september 1908...Schin op Geulle 1908. R.I.P.'	J. Micheal Erens	1908	Op de steen heeft waarschijnlijk een kruis gestaan dat nu ontbreekt. De vorm van de steen is apart en doet denken aan een zadeldak. Verder is er onder de punt van het 'dak' een afhangende bloem gegraveerd (neoclassicistisch?)	189107, 318499	37310001770000	incompleet
35	Valkenburg aan de Geul	Schin op Geul	Stèle	Hardsteen	Traditioneel	'...Josephina Jacobs...Wilhelmus Jacobs...'	Josephina Jacobs	1930	De steen wordt geflankeerd door een stenen paal aan weerszijden. Er zijn weinig decoratieve symbolen, afgezien van de bronzen bloem in de top van de steen	189107, 318498	37310001770000	te weinig bijzonder
36	Valkenburg aan de Geul	Schin op Geul	Stèle met kruis	Hardsteen/porselein (?)	Traditioneel	'Hubertina Meertens *24-5-1875 128-2-1939 en echtgenoot Hendrikus Coenjaerts *2-8-1866 19-3-1951'	Hubertina Meertens	1939	Het betreft een Keltisch kruis. In het midden van het kruis is een (porseleinen) Christuskop met doornkrans te zien	189080, 318506	37310001770000	te weinig bijzonder
37	Valkenburg aan de Geul	Schin op Geul	Zerk met kruis	Hardsteen, smeedijzer, porselein	Traditioneel/eigen tijds	'Onze lieve ouders...'	Ros M.H. Lejeune	1956	Dit grafmonument is niet in één stijl in te delen. Hoewel een smeedijzeren kruis meestal als traditioneel wordt gezien doet kruis modern aan door de vormgeving en belettering. De zerk zelf is ook niet traditioneel; o.a. door het gebruik van kiezelstenen.	189075, 318470	37310001770000	te weinig bijzonder
38	Valkenburg aan de Geul	Schin op Geul	Zerk met kruis	Smeedijzer, hardsteen	Traditioneel		Anna Lincens	1956	Dit grafmonument bestaat uit een hardstenen zerk met daarop een traditioneel smeedijzeren kruis met corpus.	189077, 318469	37310001770000	

BEGRAAFPLAATS CAUBERG - OUD JOODS GEDEELTE												
1	Valkenburg aan de Geul	Cauberg (Oude Joodse gedeelte)	Stèle	Hardsteen	Neogotiek	'Hier rust onze geliefde....'	G. Hartog			De spitsboog is een typische vorm in de Gothiek en later ook de neo-Gothiek. De tekst is vrijwel helemaal in het Nederlands. Verder is er een Davidster aangebracht op de steen. ☸ betekent 'Hier rust...' in het Hebreeuws. Dit is vrijwel op ieder Joods graf te zien.		37260266470000
2	Valkenburg aan de Geul	Cauberg (Oude Joodse gedeelte)	Stèle	Hardsteen	Traditioneel	'Hier rust onze geliefde moeder....'	Hedwig Hirschberg	1943		Het gaat hier om een familiegraf. Tragisch is dat de tweeds begravene, Dr. L. Hirschberg, gestorven is in Auschwitz. Dit graf zou dus ook aangemerkt kunnen worden als oorlogsgraf.		37260266470000
3	Valkenburg aan de Geul	Cauberg (Oude Joodse gedeelte)	Stèle	Hardsteen	Traditioneel	'Hier rust onze beminde vader....'	Henry Samuel Palak	1934		Traditioneel Joods graf in hardsteen. Eerst een vers in het Hebreeuws en eronder een tekst in het Nederlands.		37260266470000
4	Valkenburg aan de Geul	Cauberg (Oude Joodse gedeelte)	Stèle	Hardsteen	Traditioneel	'Hier rust onze lieve vader...'	Alfred Huiman	1942		Traditioneel Joods graf in hardsteen. Wederom eerst een stuk tekst in het Hebreeuws en eronder in het Nederlands. Verder is de Davidster op de steen aangebracht.		37260266470000
5	Valkenburg aan de Geul	Cauberg (Oude Joodse gedeelte)	Stèle	Hardsteen	Traditioneel	'Hier rust....'	Rosalie Soesman	1931		Tekst in het Hebreeuws en in het Nederlands.		37260266470000
6	Valkenburg aan de Geul	Cauberg (Oude Joodse gedeelte)	Stèle	Hardsteen	Traditioneel	'Hier rust onze lieve vader...'	Elie Hertog	1932		/		37260266470000
7	Valkenburg aan de Geul	Cauberg (Oude Joodse gedeelte)	Stèle	Hardsteen	Traditioneel		L. Hertogs			/		37260266470000
8	Valkenburg aan de Geul	Cauberg (Oude Joodse gedeelte)	Stèle	Hardsteen	Traditioneel	'Gellefd, beweend en nooit vergeten'				/		37260266470000
9	Valkenburg aan de Geul	Cauberg (Oude Joodse gedeelte)	Stèle	Hardsteen	Traditioneel		Rosalie Soesman	1931		Traditioneel Joods graf in hardsteen. Wederom eerst een stuk tekst in het Hebreeuws en eronder in het Nederlands. Verder is de Davidster op de steen aangebracht.		37260266470000
10	Valkenburg aan de Geul	Cauberg (Oude Joodse gedeelte)	Zerk	Hardsteen	Traditioneel					/		37260266470000
11	Valkenburg aan de Geul	Cauberg (Oude Joodse gedeelte)	Stèle	Hardsteen	Traditioneel	'In Memoriam....'	A.W. Masset - De Vries	1947		/		37260266470000
12	Valkenburg aan de Geul	Cauberg (Oude Joodse gedeelte)	Stèle	Hardsteen	Traditioneel		J. Collard			/		37260266470000
13	Valkenburg aan de Geul	Cauberg (Oude Joodse gedeelte)	Stèle	Hardsteen	Traditioneel		Delden			/		37260266470000
aanvulling BUR04												
deze begraafplaats als ensemble beschermen, niet vanwege individuele stenen. Mergelstenen omringing meenemen. Joodse begraafplaats heeft zeldzaamheidswaarde.												
BEGRAAFPLAATS CAUBERG - MODERN GEDEELTE												
1	Valkenburg aan de Geul	Cauberg (Moderne gedeelte; nie	Stèle	Marmar/hardsteen			Willy Georg Hagenbeck	1965		Graf van W.G. Hagenbeck: hij was directeur van de dierentuin en dressuurschool 'Klant's dierentuin'; daar waar nu Thermae zich bevindt. De dierentuin werd geopend in 1947 en bestond tot 1971. De grafsteen zelf is van marmer met een beeltenis van een stenen ijsbeer.	185890, 319129	37260266470000
aanvulling BUR04												
plateaus met grafnissen (diverse bouwfases in 20e eeuw) meenemen: is voor Nederland bijzondere opzet en ondanks relatief geringe ouderdom wel van funeraire waarde.												
omringing in flagstones met smeedijzeren hekwerk bij parkeerplaats meenemen in ensemble.												
JOODSE BEGRAAFPLAATS DWINGEL												
1	Valkenburg aan de Geul	Valkenburg centrum (Dwingel)	Stèle	Hardsteen	Traditioneel	De tekst is volledig in het Hebreeuws	Maximiliaan Bachrach	1894		Deze grafsteen bevindt zich op het Joods kerkhofje aan de Dwingel. Er zijn hier nu nog twee graven over maar de kans is groot dat er nog meer mensen begraven liggen waarvan de grafzerk verdwenen is. Het kerkhof is in gebruik geweest van 1792 tot 1925.	186293, 319189	37250014470000
2	Valkenburg aan de Geul	Valkenburg centrum (Dwingel)	Stèle	Hardsteen en marmer	Traditioneel	De tekst is grotendeels in het Hebreeuws afgezien van 'Hier rust Eva Claessen'	Eva Claessen	1920		Deze grafsteen bevindt zich op het Joods kerkhofje aan de Dwingel. Er zijn hier nu nog twee graven over maar de kans is groot dat er nog meer mensen begraven liggen waarvan de grafzerk verdwenen is. Het kerkhof is in gebruik geweest van 1792 tot 1925. Eva Claessen was getrouwd met David Benedik wiens familie tussen 1907 en 1911 in Valkenburg is komen wonen vanuit Schimmert. De Benedik's waren de op één na grootste Joodse familie in Valkenburg en woonden op Wilhelminalaan 23 en 25. Tijdens de Tweede Wereldoorlog zijn verschillende leden van de familie Benedik gedeporteerd en omgekomen. David Benedik stierf in 1898 en ligt begraven op het Joods kerkhof te Haasdal. (Bron: Stichting Struikelstenen Valkenburg)	186289, 319184	37250014470000
BEGRAAFPLAATS CAUBERG - OUDE GEDEELTE - ZIE RAPPORT HULSMAN & HULSMAN												
464 (cijfer correspondeer	Valkenburg aan de Geul	Cauberg (oude gedeelte, naar rapport Hulsman & Hulsman)										
453 A	Valkenburg aan de Geul	Cauberg (oude gedeelte, naar rapport Hulsman & Hulsman)										
473	Valkenburg aan de Geul	Cauberg (oude gedeelte, naar rapport Hulsman & Hulsman)										
445	Valkenburg aan de Geul	Cauberg (oude gedeelte, naar rapport Hulsman & Hulsman)										
446	Valkenburg aan de Geul	Cauberg (oude gedeelte, naar rapport Hulsman & Hulsman)										
474	Valkenburg aan de Geul	Cauberg (oude gedeelte, naar rapport Hulsman & Hulsman)										
475	Valkenburg aan de Geul	Cauberg (oude gedeelte, naar rapport Hulsman & Hulsman)										
422	Valkenburg aan de Geul	Cauberg (oude gedeelte, naar rapport Hulsman & Hulsman)										
478	Valkenburg aan de Geul	Cauberg (oude gedeelte, naar rapport Hulsman & Hulsman)										
407	Valkenburg aan de Geul	Cauberg (oude gedeelte, naar rapport Hulsman & Hulsman)										
479	Valkenburg aan de Geul	Cauberg (oude gedeelte, naar rapport Hulsman & Hulsman)										
480	Valkenburg aan de Geul	Cauberg (oude gedeelte, naar rapport Hulsman & Hulsman)										
486	Valkenburg aan de Geul	Cauberg (oude gedeelte, naar rapport Hulsman & Hulsman)										
483	Valkenburg aan de Geul	Cauberg (oude gedeelte, naar rapport Hulsman & Hulsman)										
376	Valkenburg aan de Geul	Cauberg (oude gedeelte, naar rapport Hulsman & Hulsman)										
578	Valkenburg aan de Geul	Cauberg (oude gedeelte, naar rapport Hulsman & Hulsman)										
636	Valkenburg aan de Geul	Cauberg (oude gedeelte, naar rapport Hulsman & Hulsman)										
534	Valkenburg aan de Geul	Cauberg (oude gedeelte, naar rapport Hulsman & Hulsman)										
529	Valkenburg aan de Geul	Cauberg (oude gedeelte, naar rapport Hulsman & Hulsman)										
515	Valkenburg aan de Geul	Cauberg (oude gedeelte, naar rapport Hulsman & Hulsman)										
516	Valkenburg aan de Geul	Cauberg (oude gedeelte, naar rapport Hulsman & Hulsman)										
517	Valkenburg aan de Geul	Cauberg (oude gedeelte, naar rapport Hulsman & Hulsman)										
518	Valkenburg aan de Geul	Cauberg (oude gedeelte, naar rapport Hulsman & Hulsman)										
519	Valkenburg aan de Geul	Cauberg (oude gedeelte, naar rapport Hulsman & Hulsman)										
520	Valkenburg aan de Geul	Cauberg (oude gedeelte, naar rapport Hulsman & Hulsman)										
10	Valkenburg aan de Geul	Cauberg (oude gedeelte, naar rapport Hulsman & Hulsman)										
28	Valkenburg aan de Geul	Cauberg (oude gedeelte, naar rapport Hulsman & Hulsman)										
25	Valkenburg aan de Geul	Cauberg (oude gedeelte, naar rapport Hulsman & Hulsman)										
24	Valkenburg aan de Geul	Cauberg (oude gedeelte, naar rapport Hulsman & Hulsman)										
23	Valkenburg aan de Geul	Cauberg (oude gedeelte, naar rapport Hulsman & Hulsman)										
22	Valkenburg aan de Geul	Cauberg (oude gedeelte, naar rapport Hulsman & Hulsman)										
21	Valkenburg aan de Geul	Cauberg (oude gedeelte, naar rapport Hulsman & Hulsman)										
19	Valkenburg aan de Geul	Cauberg (oude gedeelte, naar rapport Hulsman & Hulsman)										
86	Valkenburg aan de Geul	Cauberg (oude gedeelte, naar rapport Hulsman & Hulsman)										
87	Valkenburg aan de Geul	Cauberg (oude gedeelte, naar rapport Hulsman & Hulsman)										
511	Valkenburg aan de Geul	Cauberg (oude gedeelte, naar rapport Hulsman & Hulsman)										
114	Valkenburg aan de Geul	Cauberg (oude gedeelte, naar rapport Hulsman & Hulsman)										
121	Valkenburg aan de Geul	Cauberg (oude gedeelte, naar rapport Hulsman & Hulsman)										
128	Valkenburg aan de Geul	Cauberg (oude gedeelte, naar rapport Hulsman & Hulsman)										
66	Valkenburg aan de Geul	Cauberg (oude gedeelte, naar rapport Hulsman & Hulsman)										
67	Valkenburg aan de Geul	Cauberg (oude gedeelte, naar rapport Hulsman & Hulsman)										
40	Valkenburg aan de Geul	Cauberg (oude gedeelte, naar rapport Hulsman & Hulsman)										
46	Valkenburg aan de Geul	Cauberg (oude gedeelte, naar rapport Hulsman & Hulsman)										
137	Valkenburg aan de Geul	Cauberg (oude gedeelte, naar rapport Hulsman & Hulsman)										
506	Valkenburg aan de Geul	Cauberg (oude gedeelte, naar rapport Hulsman & Hulsman)										
507	Valkenburg aan de Geul	Cauberg (oude gedeelte, naar rapport Hulsman & Hulsman)										
281	Valkenburg aan de Geul	Cauberg (oude gedeelte, naar rapport Hulsman & Hulsman)										
171	Valkenburg aan de Geul	Cauberg (oude gedeelte, naar rapport Hulsman & Hulsman)										
169	Valkenburg aan de Geul	Cauberg (oude gedeelte, naar rapport Hulsman & Hulsman)										
163	Valkenburg aan de Geul	Cauberg (oude gedeelte, naar rapport Hulsman & Hulsman)										
160	Valkenburg aan de Geul	Cauberg (oude gedeelte, naar rapport Hulsman & Hulsman)										
504	Valkenburg aan de Geul	Cauberg (oude gedeelte, naar rapport Hulsman & Hulsman)										
487	Valkenburg aan de Geul	Cauberg (oude gedeelte, naar rapport Hulsman & Hulsman)										
488	Valkenburg aan de Geul	Cauberg (oude gedeelte, naar rapport Hulsman & Hulsman)										
489	Valkenburg aan de Geul	Cauberg (oude gedeelte, naar rapport Hulsman & Hulsman)										
490	Valkenburg aan de Geul	Cauberg (oude gedeelte, naar rapport Hulsman & Hulsman)										
491	Valkenburg aan de Geul	Cauberg (oude gedeelte, naar rapport Hulsman & Hulsman)										

Bijlage 7.4 Catalogus d: Landschapselementen

Opnamennummer (jmdn - correspondeert met veldformulier en shapefile)	Soort element	Plaats	Straatnaam	Beschrijving	Foto	vóór 1850	1850-1950	na 1950	beoordelingsgraad	opmerkingen	X	Y	Classificatie	BGT ID	Perceel ID	Bron
1801121	Holle weg	Viltherheide	Rijnsbergerweg	Deze holle weg is nu verhard. De twee hellingen aan weerszijden van de weg zijn begroeid, maar niet met noemenswaardige/cultuurhistorische waardevolle gewassen. De ene helling is hoger dan de andere. Deze weg is al ingetekend op de Tranchotkaart.	1801121, 1801121(2), 1801121(3), 1801121(4)				betrouwbaar	jonge heg	184393	318045	Cultuurhistorisch landschapselement		37340024070000	Veldwerk
1801122	Eikenbomen op graft	Viltherheide	Geen officiële weg	Op een graft in het bos is een rij grote (oude?) eikenbomen te zien van ongeveer 10 stuks. De betreffende graft is reeds ingetekend op de Tranchotkaart. Dit betekent dat deze graft er al in 1804 was. Hoe oude de rij eikenbomen op de graft is is moeilijker in te schatten. De omtrek van de bomen is in ieder geval tussen de 2 en 3 meter. Op de Tranchotkaart loopt deze graft door in de graft met opnamennummer 1801123 (een graft met hakhoutstoven).	1801122(2), 1801122(3), 1801122(4), 1801122(5), 1801122(6), 1801122(7), 1801122(8), 1801122(9)	waardevol			vrij betrouwbaar	uitgegroeiدهessenstoven	184214	318110	Cultuurhistorisch landschapselement		37340014170000	Veldwerk
1801123	Hakhoutstoven op graft	Terblijt	Geen officiële weg	Op deze graft staan een stuk of 10/15 hakhoutstoven met vrij dikke stammen. Deze graft is reeds ingetekend op de Tranchotkaart, waarbij deze aansluit op de graft met opnamennummer 01801122.	1801123, 1801123(2), 1801123(3)	waardevol			niet te beoordelen	uitgegroeiدهsdoomstoven?	184020	318291	Cultuurhistorisch landschapselement		37340014170000	Veldwerk
1801124	Graft	Terblijt	Geen officiële weg	Deze graft is niet begroeid en is ook niet terug te zien op de Tranchotkaart. Loopt echter wel gelijk met een kadastrale perceelsgrens van kadastrakaart 1832 die het bouwland van een zekere Jan Vliegen begrensd.	1801124, 1801124(2), 1801124(3)				niet te beoordelen	geen begroeiing	183969	318114	Cultuurhistorisch landschapselement		37340019270000	Veldwerk
1801124	Graft	Terblijt	Oeverweg	Deze graft is begroeid met bomen van niet noemenswaardige cultuurhistorische aard. De weg die langs de graft loopt, de Oevergrubbe, is al te zien op de Tranchotkaart. De graft zelf is echter niet specifiek ingetekend.	1801124, 1801124(2), 1801124(3)				niet te beoordelen	waarschijnlijk geen oude bomen	183979	318036	Cultuurhistorisch landschapselement		37340023970000	Veldwerk
1801125	Knotbomen	Terblijt	Oevergrubbe	Deze knotbomen zijn in een niet meer al te beste staat. Ze zijn beide gespleten en hol. Dit is echter niet ongevoen voor knotbomen.	1801125, 1801125(2)	waardevol			vrij betrouwbaar	oude knotwilgen (schieuwilgen?)	183909	318455	Cultuurhistorisch landschapselement		37340023970000	Veldwerk
1801126	Geriefbosje & heg	Terblijt	Lindenstraat	Dit bosje bevindt zich op het perceel behorende bij Lindenstraat 16, een hoeve. Geriefbosjes is een typisch element in het boerenlandschap. Om het bosje heen staat een heg. Het lijkt erop dat de heg uit twee lagen bestaat, waarvan de binnenste laag dikke stammen heeft en dus wel eens vrij oud zou kunnen zijn.	1801126. Foto van dichtbij ontbreekt.	waardevol			niet te beoordelen	waarschijnlijk oud oud hegrestant	183341	318558	Cultuurhistorisch landschapselement		29850268170000	Veldwerk
1801127	Graft	Terblijt	Lindenstraat	In dit weiland bevindt zich een graft die niet begroeid is.	1801127. Foto van dichtbij ontbreekt.				niet te beoordelen	geen begroeiing	183029	318783	Cultuurhistorisch landschapselement		37330023970000	Veldwerk
1801128	Graft	Terblijt	/	Deze graft is dicht begroeid met hier en daar hakhoutstoven. Achter de graft bevindt zich een perceel met een hoogstamboomgaard. Graft al te zien op Tranchotkaart en vervolgens Kadastrakaart 1832 als	1801128, 1081128(2)	waardevol			niet te beoordelen	waarschijnlijk oude uitgegroeiده	182844	318851	Cultuurhistorisch landschapselement		Meerdere percelen: 37330024970000, 37330018870000, 37330028070000, 37330028170000	Veldwerk
1801129	Hoogstamboomgaard	Terblijt	/	Deze hoogstamboomgaard bestaat nog maar uit een paar boompjes en is ook niet ingetekend op de Tranchot of Kadastrakaart 1832.	1801129		vrij waardevol		betrouwbaar	mogelijk oude fruitbomen/rassen	182755	318764	Cultuurhistorisch landschapselement		37330019170000	Veldwerk
18011210	Hoogstamboomgaard & solitaire bomen	Terblijt	/	Deze hoogstamboomgaard is nog in vrij gave staat. Op Tranchotkaart en Kadastrakaart 1832 is dit perceel echter nog niet ingetekend als zijnde hoogstamboomgaard. Tussen de hoogstambomen staan tevens 3 flinke (eiken?)bomen.	10811210		vrij waardevol		vrij betrouwbaar	mogelijk oude fruitbomen/rassen, oude zomereiken	182834	318851	Cultuurhistorisch landschapselement		37330028070000	Veldwerk
18011211	Holle weg	Terblijt	Groeneweg	Zowel aan het begin als aan het einde van de Groeneweg bevindt zich een stukje holle weg. De weg is al ingetekend op de Tranchotkaart.	10811211				niet te beoordelen	foto onduidelijk	182852	318652	Cultuurhistorisch landschapselement		37330029070000	Veldwerk
18011212	Graft	Terblijt							niet te beoordelen	geen foto			Cultuurhistorisch landschapselement			
18011213	Hoogstamfruitboomgaard	Terblijt	Lindenstraat	Op het perceel van de rijksmonumentale hoeve bevindt zich een hoogstamboomgaard. Deze is echter niet terug te zien op zowel de Tranchotkaart als het kadastrale minuutplan.			waardevol		vrij betrouwbaar		183305	318234	Cultuurhistorisch landschapselement		37340020070000	Veldwerk
18011214	Hoogstamboomgaard & bakhuis	Terblijt	Oeverweg	Dit bakhuis is niet te zien op de kadastrale kaart 1832. Er is ook flink aan gesleuteld. Waarschijnlijk geen waardevol historisch element. Van de hoogstamboomgaard zijn er nog maar een paar boompjes over.	18011214, 18011215(4)(2), 18011214(3)			vrij waardeevol	vrij betrouwbaar		183440	318247	Cultuurhistorisch landschapselement		37340024570000	Veldwerk
18011215	Holle weg & hakhoutstoven	Viltherheide	Lijkweg	De lijkweg is naast een holle weg ook een kerkweg. Wanneer er iemand overleedt in Vilt liep de begrafenisstoet via deze weg naar de kerk in Houthem. In de taluds van deze weg staan verschillende flinke (en waarschijnlijk oude) hakhoutbomen.	18011215		vrij waardevol		vrij betrouwbaar	waarschijnlijk o.a. esdoomhakhout.	185128	319464	Cultuurhistorisch landschapselement		37340010670000	Veldwerk
18011216	Haagbeuk (?)	Viltherheide		Aan de zijkant van het weiland zien we een grote boom waarvan de takken duidelijke geleidt zijn om als heg te functioneren. Vooralsnog is het niet duidelijk welke boomsoort we hier mee te maken hebben.	18011216, 18011216(2), 18011216(3)		vrij waardevol		niet te beoordelen	foto onduidelijk	185040	319244	Cultuurhistorisch landschapselement		37340012470000	Veldwerk
18011217	Graft met hakhoutstoven	Viltherheide	Lijkweg	Het betreft hier een graft met in het talud verschillende flinke hakhoutstoven.	18011217	waardevol			niet te beoordelen	foto onduidelijk	184949	319159	Cultuurhistorisch landschapselement		29860158570000	Veldwerk

18011218	Holle weg met hakhoutstoven	Vilterheide	Houthemmerdelweg	In de taluds van deze holle weg zijn o.a. flinke hakhoutstoven en knotbomen te zien. De knotboom heeft een flinke omtrek en hoogte. De Houthemmerdelweg is tevens onderdeel van de pelgrimsroute naar Santiago de Compostela.	18011218	zeer waard evol			vrij betrouwbaar	belangrijke knotbomengroep. Soort niet duidelijk	184915	318910	Cultuurhistorisch landschapselement		29840395070000	Veldwerk
18011219	Knotboom	Vilterheide	Houthemmerdelweg	Een knotboom in een weiland gezien vanuit de Houthemmerdelweg.	18011219	vrij waard evol			niet te beoordelen	foto onduidelijk	184867	318900	Cultuurhistorisch landschapselement		29840382270000	Veldwerk
18011220	Vier knotbomen	Vilterheide	Houthemmerdelweg	Een rij van vier knotbomen in het talud van de holle weg.	18011220		waarde vol		vrij betrouwbaar		184922,3	318907,2	Cultuurhistorisch landschapselement		29860154770000	Veldwerk
18011221		Vilterheide			180				niet te beoordelen	geen foto			Cultuurhistorisch landschapselement			Veldwerk
18011222	Een knot en een hakhoutstoof in elkaar vergroeid	Vilterheide	Houthemmerdelweg	Een grote knotboom en hakhoutstoof zijn met elkaar vergroeid.	18011222, 18011222 (2)	waard evol			vrij betrouwbaar	Knot- en hakhoutbomen	184897,6	319053,4	Cultuurhistorisch landschapselement		29860158470000	Veldwerk
18011223		Vilterheide				vrij waard evol			vrij betrouwbaar	esdoornhak-hout?			Cultuurhistorisch landschapselement			
18011224		Vilterheide							niet te beoordelen	foto onduidelijk			Cultuurhistorisch landschapselement			
18011225		Vilterheide				vrij waard evol			vrij betrouwbaar	oude knotbomen?			Cultuurhistorisch landschapselement			
18021526	Laan van hagen	Vilterheide	Nabij Houthemmerdelweg	Tussen twee weilanden in bevindt zich een laan van haagbeuk. Ongeveer 50 haagbeuken van ± 10 meter hoog. Verder bevindt zich er een betonnen paddestoel bij de laan. Het gaat hier waarschijnlijk om een verweerd paaltje van een natuurbeheerder gezien het materiaalgebruik en het ontbreken van een duidelijke inscriptie.	18021526, 18021526 (2)				niet te beoordelen	C, geen duidelijke foto van de haag	184802,2	319284,6	Cultuurhistorisch landschapselement		29840393670000	Veldwerk
18021527	Graft met hagen	Vilterheide	Nabij Houthemmerdelweg	Deze graft is begroeid met haagbeuk en bevindt zich langs een holle weg.	18021527, 18021527 (2)		waarde vol		vrij betrouwbaar		184725,6	319580,2	Cultuurhistorisch landschapselement		29840309270000	Veldwerk
18021527-2	Graft met hagen, hakhout en holle weg	Vilterheide	Nabij Houthemmerdelweg	Deze graft bevindt zich langs een holle weg. Op de graft bevindt zich een hakhoutstoof.	18021527, 18021527 (2)		waarde vol		vrij betrouwbaar		184689,9	319483,5	Cultuurhistorisch landschapselement		29840393670000	Veldwerk
18021528	Holle weg met hakhout, knotbomen, een (oude?) haagbeuk een voormalige afrastering.	Vilterheide	Houthemmerdelweg	Holle weg met enkele hakhoutbomen en knotbomen en een haagbeuk (waarschijnlijk). Teven staat er een verroest ijzeren hekje op de graft. Hieruit kan afgeleid worden dat er ooit een afrastering was, die waarschijnlijk uit haagbeuken bestond.	18021528, 18021528(2), 18021528(3), 18021528(4), 18021528(5), 18021528(6), 18021528(7), 18021528(8)	zeer waard evol			betrouwbaar	soorten niet allemaal duidelijk	184784,3	319656,6	Cultuurhistorisch landschapselement		29840309270000	Veldwerk
18021529	Talud met hakhoutstoven	Vilterheide	Naamloos voetpad tussen Lange Bergweg en Herendries	Op dit talud bevinden zich meerdere hakhoutstoven waarvan grootste ongeveer 15 meter hoog is met flinke uitlopers.	18021529, 18021529 (2)	waard evol			vrij betrouwbaar		184032	319148,4	Cultuurhistorisch landschapselement		37380037370000	Veldwerk
18021530	Markeringsboom/eikenboom	Vilterheide	Kruising Lange Bergweg en Toeristenweg	Deze flinke eikenboom met omtrek 3,5-4 meter en hoogte ongeveer 15 meter hoog staat op de kruising van twee voetpaden. Uit de grootte van de boom en de plaatsing op de kruising zou afgeleid kunnen worden dat het om een markeringsboom zou kunnen gaan.	18021530, 18021530 (2)	zeer waard evol			betrouwbaar		183949,4	319075,1	Cultuurhistorisch landschapselement		37380037370000	Veldwerk
18021531	Hakhoutstoof	Vilterheide	Naamloos voetpad tussen de Herendries en Toeristenweg	Deze hakhoutstoof heeft een omtrek tussen de 4 - 4,5 meter.	18021531		vrij waarde vol		vrij betrouwbaar	beoordeeld als een wilg	184101,6	319025,9	Cultuurhistorisch landschapselement		37380037470000	Veldwerk
18021532	Hakhoutstoof	Vilterheide	Voetpad langs het voetbalveld op de Vilterheide	Het gaat hier om een flinke hakhoutstoof met 6 uitlopers. De stam heeft een diameter van tussen de 6-7 meter en een hoogte van 15 meter.	18021532, 18021532 (2)	zeer waard evol			vrij betrouwbaar	soort boom niet duidelijk	184089,3	319070,9	Cultuurhistorisch landschapselement		37380037370000	Veldwerk
18021533	Knotboom	Vilterheide	Nabij het Voetpad Langs de Geul	De knotboom staat in een (verder leeg) weiland en heeft een omtrek van ongeveer 3 meter en is ongeveer 2,5 meter hoog. Wellicht gepland als schuilgelegenheid en voer voor het vee.	18021533(2), 18021533 (3)		waarde vol		vrij betrouwbaar		184662,2	319560,5	Cultuurhistorisch landschapselement		29840393670000	Veldwerk
18021533-2	Voormalige drinkpoel	Vilterheide	Nabij het Voetpad Langs de Geul	Een voormalige drinkpoel voor het vee. De poel is nu omheind en waarschijnlijk niet meer als dusdanig in gebruik.	18021533				n.v.t.	geen groen object	184641,4	319531,4	Cultuurhistorisch landschapselement		29840393670000	Veldwerk
18021534	Knotboom met spaartelg	Vilterheide	Bleyerstraat	Deze knotboom (met spaartelg) bevindt zich op het talud van een holle weg en heeft een omtrek van ongeveer 6 meter.	18021534	zeer waard evol			vrij betrouwbaar	soort boom niet duidelijk (eik?)	182950,4	318405,5	Cultuurhistorisch landschapselement		37330029070000	Veldwerk
18021535	Hoogstamboomgaard	Terblijt	Lindenstraat, Muntweg	Hoogstamboomgaard met stenen hekpijlers en een smeedijzeren toegangshek. Deze hoogstamboomgaard is al ingetekend op de Tranchotkaart. De gehele boomgaard behoorde oorspronkelijk tot de hoeve Lindenstraat 60 en is nu opgedeeld in 3 percelen (Muntweg 1, Muntweg 3 en Lindenstraat 60). Een gedeelte van de boomgaard wordt omheind door een heg.	18021535, 18021535 (2)		waarde vol		vrij betrouwbaar	waarschijnlijk inboet van na 1850	183055,1	318319,2	Cultuurhistorisch landschapselement		37330026770000, 37330025170000, 37330027670000	Veldwerk

18021536	Heg met vlechtrelieken	Terblijt	Bleyerstraat	Deze heg met vlechtrelieken bevindt zich op het perceel van de rijksmonumentale hoeve Lindenstraat 60. Deze hoeve is reeds ingetekend op de Tranchotkaart. Dit zou betekenen dat de heg ook een flinke ouderdom zou kunnen hebben. Het feit dat de stammen vrij dik zijn geeft ook een indicatie over de ouderdom.	18021536, 18021536 (2), 18021536 (3)	zeer waarde vol		vrij betrouwbaar	waarschijnlijk beukhaag	183012,6	318279,5	Cultuurhistorisch landschapselement		37330026770000	Veldwerk
18021537	Hoogstamboomgaard	Terblijt	Bleyerstraat-Lindenstraat	Op de Tranchotkaart is te zien dat er op dit perceel toen ook al hoogstam was. Tegenwoordig is het weiland opgedeeld in drie aparte percelen.	18021537, 18021537 (2)	waarde vol		vrij betrouwbaar	waarschijnlijk inboet na 1850	182925,2	318291,3	Cultuurhistorisch landschapselement		37330027070000	Veldwerk
18021537-2	Hoogstamboomgaard	Terblijt	Bleyerstraat-Lindenstraat	Op de Tranchotkaart is te zien dat er op dit perceel toen ook al hoogstam was. Tegenwoordig is het weiland opgedeeld in drie aparte percelen.	18021537, 18021537 (2)	waarde vol		vrij betrouwbaar	waarschijnlijk inboet na 1850	182950,6	318222,8	Cultuurhistorisch landschapselement		37330027170000	Veldwerk
18021537-3	Hoogstamboomgaard	Terblijt	Bleyerstraat-Lindenstraat	Op de Tranchotkaart is te zien dat er op dit perceel toen ook al hoogstam was. Tegenwoordig is het weiland opgedeeld in drie aparte percelen.	18021537, 18021537 (2)	waarde vol		vrij betrouwbaar	waarschijnlijk inboet na 1850	183002,1	318232	Cultuurhistorisch landschapselement		37330017570000	Veldwerk
18021537-4	Graft	Terblijt	Bleyerstraat-Lindenstraat	Deze graft bevindt aan de bovenzijde van een hoogstamboomgaard en werd waarschijnlijk gebruikt als perceelafbakening. De graft is ook al ingetekend op de Tranchotkaart dus is over de 200 jaar oud.		vrij waarde vol		niet te beoordelen		182924,7	318388,3	Cultuurhistorisch landschapselement		37330017570000	Veldwerk
18021538	Graft met hakhout	Terblijt	Lindenstraat	Deze graft met hakhout ligt in een weiland met hoogstam. Veel boerenpercelen hadden vanaf oudsher hun eigen voorraad hakhout in de vorm van een bosje of op een graft.	18021538, 18021538 (2)	waard evol		niet te beoordelen	foto onduidelijk	183121,1	318170,5	Cultuurhistorisch landschapselement		37340028470000	Veldwerk
18021539	Heg	Terblijt	Bij Lindenstraat 60	Bij hoeve Lindenstraat 60 staat langs de straatkant een heg (waarschijnlijk oud, want dikke stammen) met daartussen een grenssteen. Boeren markeerden hun percelen/akkers met deze grensstenen (ook wel: 'reinsjtein'). In deze stenen werden de initialen van de eigenaar gekapt. Deze specifieke steen is van dezelfde steensoort als andere grensstenen in de gemeente. Jammergenoeg zijn de initialen dusdanig vervaagd dat ze niet meer te lezen zijn. De perceelsscheiding gaat al terug tot de Tranchotkaart.	18021539	zeer waard evol		vrij betrouwbaar	mogelijk vlechtrelieken	183083,1	318246,3	Cultuurhistorisch landschapselement		37330013070000	Veldwerk
18021539-2	Grenssteen	Terblijt	Lindenstraat 60	Bij hoeve Lindenstraat 60 staat langs de straatkant een heg (waarschijnlijk oud, want dikke stammen) met daartussen een grenssteen. Boeren markeerden hun percelen/akkers met deze grensstenen (ook wel: 'reinsjtein'). In deze stenen werden de initialen van de eigenaar gekapt. Deze specifieke steen is van dezelfde steensoort als andere grensstenen in de gemeente. Jammergenoeg zijn de initialen dusdanig vervaagd dat ze niet meer te lezen zijn. De perceelsscheiding gaat al terug tot de Tranchotkaart.	18021539-2	waard evol		niet te beoordelen	geen foto	183083,1	318246,3	Cultuurhistorisch landschapselement		37330013070000	Veldwerk
18022040	Bakhuis			Geen landschapselement. Opgenomen in lijst cultuurhistorische gebouwen.				n.v.t.	geen begroeiing						
18022041	Heg met vlechtrelieken & twee drinkbakken	Terblijt	Weiland achter Lindenstraat 26	Dit smalle perceel is reeds ingetekend op de Tranchotkaart (met hoogstam) en later ook op het kadastrale minuutplan.	18022041	zeer waard evol		vrij betrouwbaar	vlechtrelieken	183220,6	318141	Cultuurhistorisch landschapselement		37340019670000	Veldwerk
18022042	Hoogstamboomgaard en drinkpoel	Terblijt	Weiland achter Lindenstraat 62	Dit weiland is niet op de Tranchot- en op de kadastrale kaart 1832 te zien. Dit betekent niet dat het geen cultuurhistorische waarde heeft.	18022042	waarde vol		vrij betrouwbaar		182633,1	318181,3	Cultuurhistorisch landschapselement		37330026170000	Veldwerk
18022043	Vlechtrelieken	Terblijt	Groeneweg	Langs deze weg staat een heg waar nog oude stukken vlechtrelieken te zien zijn. Gedeeltes van de heg zijn echter ook nieuw bijgeplant.	18022043, 18022043 (2)	zeer waard evol		betrouwbaar	vlechtrelieken	182679	318302	Cultuurhistorisch landschapselement		37330013270000	Veldwerk
18022044	Holle weg met op het talud met hakhoutstoot, haag, knotboom en 3 flinke eikenbomen	Terblijt	Groeneweg	Deze holle weg is terug te zien op de Tranchot en is waarschijnlijk nog ouder. Op het talud van deze weg staan verschillende elementen: een hakhoutstoot (x 182593 y 318480), een haag, knotboom met omtrek 2,5m (x 182634 y 318404) en 3 flinke eikenbomen.	18022044, 18022044 (2), 18022044 (3)	zeer waard evol		vrij betrouwbaar		182616,8	318440,2	Cultuurhistorisch landschapselement		37330013270000	Veldwerk
18022044-2	Hakhoutstoot	Terblijt	Groeneweg	Deze stoot heeft ongeveer een omtrek van 1,5 tot 2 meter.	18022044 (3)	zeer waard evol		betrouwbaar		182595,1	318480,3	Cultuurhistorisch landschapselement		37330013270000	Veldwerk
18022044-3	Knotboom	Terblijt	Groeneweg	Deze knotboom heeft een omtrek van ongeveer 2,5 meter.	18022044 (2)	zeer waarde vol		vrij betrouwbaar		182634	318404	Cultuurhistorisch landschapselement		37330013270000	Veldwerk
18022045	Graft	Terblijt	Koelboschgrubbe	Deze graft is al ingetekend op de Tranchotkaart en is dus al meer dan 200 jaar oud.	18022045	waarde vol		vrij betrouwbaar	waarschijnlijk opgaande boom	182468,9	318489	Cultuurhistorisch landschapselement		37330013370000	Veldwerk
18022045-2	Eikenboom in talud van een graft	Terblijt	Koelboschgrubbe	Flinke solitaire eik met omtrek 3 tot 3,5 meter. Wellicht geplant als markeringspunt.	18022045	waarde vol		vrij betrouwbaar	waarschijnlijk opgaande boom	182447	318452,2	Cultuurhistorisch landschapselement		37330013370000	Veldwerk
18022046	Graft met begroeiing	Terblijt	Nabij Koelboschgrubbe	Deze graft is al ingetekend op de Tranchotkaart en is dus al meer dan 200 jaar oud.	18022046, 18022046 (2)	waard evol		niet te beoordelen	foto onduidelijk	182291,2	318407,8	Cultuurhistorisch landschapselement		37330016170000 & 37330013470000	Veldwerk
18022047	Hakhoutstoot in talud graft	Terblijt	Koelboschgrubbe	Het gaat om dezelfde graft als elementnummer 18022045. De hakhoutstoot heeft een omtrek van ongeveer 6 -6,5 meter. De uitlopers lijken nog vrij jong, de stambasis echter aanzienlijk ouder.	18022047, 18022047 (7)	waard evol		niet te beoordelen	hazelaar?	182320,8	318303	Cultuurhistorisch landschapselement		37330013370000	Veldwerk
18022048	Graft met zes knotbomen en een hakhoutstoot	Terblijt	Nabij Groeneweg	Een graft met begroeiing in de vorm van struiken, zes jonge knotbomen en een hakhoutstoot. De graft is al ingetekend op de Tranchotkaart en is dus meer dan 200 jaar oud.	18022048, 18022048(2), 18022048 (3)	zeer waard evol		vrij betrouwbaar		182439,6	318273,8	Cultuurhistorisch landschapselement		37330026570000	Veldwerk

18022048-2	Hakhoutstooft	Terblijt	Nabij Groeneweg	Deze hakhoutstooft heeft een brede basisstam met uitlopers van gemiddelde dikte en bevindt zich op de graft met elementnummer 18022048.	18022048 (3)	zeer waard evol			betrouwbaar		182426,5	318253,9	Cultuurhistorisch landschapselement		37330026570000	Veldwerk
18022049	Graft met jonge hakhoutstoven	Terblijt	Nabij kruising Muntweg en Bleyerstraat	De uitlopers van de stooft lijken nog jong maar de stooft zelf is vrij dik. Dit zou kunnen betekenen dat de uitlopers nog niet zo lang geleden gesnoeid zijn. De stooft zelf kan in dit geval ouder zijn.	18022049, 18022049(2)	waard evol			vrij betrouwbaar	hazelaars?	182649,7	318693	Cultuurhistorisch landschapselement		37330022470000	Veldwerk
18022049-1	Hoogstamboomgaard	Terblijt	Nabij kruising Muntweg en Bleyerstraat	Een klein perceel met hoogstam. Niet ingetekend op de Tranchot.	Geen foto		waarde vol		niet te beoordelen		182663,7	318745,2	Cultuurhistorisch landschapselement		37330022470000	Veldwerk
18022050	Holle weg met oude haagrelieken	Terblijt	Mesbergweg	Holle weg met haagrelieken op het talud. Aan de dikte van de stammen van de hagen te zien zullen deze een aanzienlijke ouderdom hebben. Deze holle weg is tevens duidelijk ingetekend op de Tranchot.	18022050	zeer waard evol			vrij betrouwbaar	hazelaar en Spaanse aak?	182675,7	318767,9	Cultuurhistorisch landschapselement		37330029070000	Veldwerk
18022051	Solitaire boom in parkaanleg villa	Terblijt	bij Rijksweg 29-31	Statige boom in parkachtige tuinaanleg bij Rijksweg 29-31 (MIP-pand). Dit was de voormalige pastorie.	18022051		waarde vol		niet te beoordelen	soort boom niet te beoordelen	182528,4	318998,3	Cultuurhistorisch landschapselement		29850319670000	Veldwerk
18022051	Solitaire boom in parkaanleg villa	Terblijt	bij Rijksweg 29-31	Statige boom in parkachtige tuinaanleg bij Rijksweg 29-31 (MIP-pand). Dit was de voormalige pastorie.	18022051		waarde vol		niet te beoordelen	soort boom niet te beoordelen	182530,2	319017,2	Cultuurhistorisch landschapselement		29870102370000	Veldwerk
18022052	Heg met vlechtrelicten	Terblijt	schuin tegenover Lindenstraat 31	In deze heg zijn er nog drie stukken vlechthege te zien.	18022052, 18022052 (2), 18022052 (3)	zeer waard evol			betrouwbaar	meidoorn en es	182890,7	318174,5	Cultuurhistorisch landschapselement		37330013070000	Veldwerk
18062053	Meidoornhaag & opgaande haag	Rasberg	Haagwilderweg	Langs de Haagwilderweg staat aan weerszijden aan haag. Aan de kant langs de camping gaat het om een meidoornhaag. Verderop langs de weg aan de linkerkant bevindt zich een minder gestileerde heg met verschillende heesters. Beiden heggen moeten in het najaar nagekeken worden op vlechtrelicten.	18022053			vrij waard evol	niet te beoordelen	stamdikte e.d. niet te beoordelen	182129,1	318822,8	Cultuurhistorisch landschapselement		37330006770000 & 37330014370000 & 37330014470000 & 37330014770000 & 37330014870000 & 37330015070000 & 37330015170000 & 37330015270000	Veldwerk
18062054	Hakhoutstooft	Rasberg	In de Moode	Langs dit pad bevinden zich twee knobomen waarvan er ééntje flink oud lijkt. Dit vanwege de flinke dikte van de stamomvang en tevens de lopers.	18022054, 18022054 (2)	zeer waard evol			vrij betrouwbaar		181615,6	318593,5	Cultuurhistorisch landschapselement		37330009470000	Veldwerk
18062055	Hoogstamboomgaard	Rasberg	Nabij Heerenweg	In deze driehoekige wei bevinden zich nog een paar hoogstambomen. Ouderom onbekend, niet terug te vinden op Tranchotkaart.	18022055		waarde vol		vrij betrouwbaar	waarschijnlijk inboet na 1859	181650,5	318987	Cultuurhistorisch landschapselement		37330008570000, 37330008470000, 37330008370000	Veldwerk
18062056	Hoogstam/mid denstam boomgaard	Rasberg	Nabij Heerenweg	Hoog- en halfstamboomgaard met ongeveer 20 bomen. De wei is niet terug te zien op de Tranchot maar komt wel overeen met het perceel dat ingetekend is op de kadastrale kaart van 1832.	18022056		waarde vol		vrij betrouwbaar	waarschijnlijk inboet na 1850	181579,3	318779,7	Cultuurhistorisch landschapselement		37330025970000	Veldwerk
18062057	Holle weg met knobomen, meidoornhaag, hakhoutstooft en oude eik	Rasberg	Nabij Heerenweg	Holle weg met diverse elementen. O.a. drie flinke knobomen op X 181557,855 x Y 318845,562, een potentieel oude meidoorn, een flinke hakhoutstooft en een oude eik (deze zit volledig onder het de klimop)	18022057	zeer waard evol			betrouwbaar		181555,4	318843	Cultuurhistorisch landschapselement		37330023670000	Veldwerk
18062058	Graft met lichte begroeiing	Rasberg	Nabij Heerenweg / In de Moode	Deze graft bevindt zich in een tarweveld. Reeds ingetekend op Tranchotkaart en op kadastrale kaart 1832 functioneert de graft als perceelsafbakening.	18022058 & 59		waarde vol		niet te beoordelen	foto onduidelijk	181427,6	318891,5	Cultuurhistorisch landschapselement		37330027570000	Veldwerk
18062059	Graft begroeid met bomen	Rasberg	Nabij Heerenweg	Deze graft bevindt zich in een tarweveld. Reeds ingetekend op Tranchotkaart en de kadastrale kaart 1832.	18022058 & 59				niet te beoordelen	geen foto	181513	318934,2	Cultuurhistorisch landschapselement		37330008270000	Veldwerk
18062060	Haag. Nakijken in najaar op ouderdom/vlechtrelicten	Rasberg	Langs de provinciale weg	Deze heg is momenteel dichtgegroeid. In het najaar moet er bekeken worden of het een oude haag is.	18022060	zeer waard evol			niet te beoordelen	foto onduidelijk	181475,8	318992,5	Cultuurhistorisch landschapselement		37330027570000	Veldwerk
18062061	Hoogstamboomgaard en oude heg op graft	Rasberg	Nabij de provinciale weg	De functioneert als perceelsafbakening voor de hoogstamboomgaard. Op de graft bevindt zich een haag met vlechtrelicten.	18022061	zeer waard evol			niet te beoordelen	foto onduidelijk	181590,9	318956,5	Cultuurhistorisch landschapselement		37330008370000 & 37330008470000 & 37330008570000	Veldwerk
18062062	Holle weg	Rasberg											Cultuurhistorisch landschapselement			
18062063-2	Graft	Rasberg	Nabij Schansweg	Deze graft is reeds ingetekend op de Tranchotkaart daarna ook op het kadastrale minuutplan.	18022063	zeer waard evol			niet te beoordelen	foto's onduidelijk	181462,8	319206,1	Cultuurhistorisch landschapselement		37330002870000	Veldwerk
18062063-3	Graft	Rasberg	Nabij Schansweg	Reeds ingetekend op het kadastrale minuutplan als perceelsafbakening.	18022063	zeer waard evol			niet te beoordelen	foto's onduidelijk	181340,6	319231,1	Cultuurhistorisch landschapselement		37330002870000	Veldwerk
18062063-4	Graft	Rasberg	Nabij Schansweg	Deze graft is reeds ingetekend op de Tranchotkaart daarna ook op het kadastrale minuutplan.	18022063	zeer waard evol			niet te beoordelen	foto's onduidelijk	181438,9	319254,4	Cultuurhistorisch landschapselement		37330002870000	Veldwerk
18062063-5	Graft	Rasberg	Nabij Schansweg	Deze graft is reeds ingetekend op de Tranchotkaart daarna ook op het kadastrale minuutplan.	18022063	zeer waard evol			niet te beoordelen	foto's onduidelijk	181382,5	319302,6	Cultuurhistorisch landschapselement		37330002870000	Veldwerk
18062063-6	Graft	Rasberg	Nabij Schansweg	Deze graft is reeds ingetekend op de Tranchotkaart daarna ook op het kadastrale minuutplan.	18022063	zeer waard evol			niet te beoordelen	foto's onduidelijk	181520,1	319284,7	Cultuurhistorisch landschapselement		37330002870000	Veldwerk
18062063-7	Graft	Rasberg	Nabij Schansweg	Deze graft is reeds ingetekend op de Tranchotkaart daarna ook op het kadastrale minuutplan.	18022063	zeer waard evol			niet te beoordelen	foto's onduidelijk	181553,1	319300,3	Cultuurhistorisch landschapselement		37330002870000	Veldwerk
18062063-8	Graft	Rasberg	Nabij Schansweg	Deze graft is reeds ingetekend op de Tranchotkaart daarna ook op het kadastrale minuutplan.	18022063	zeer waard evol			niet te beoordelen	foto's onduidelijk	181512,6	319313,9	Cultuurhistorisch landschapselement		37330002870000	Veldwerk
18062063-9	Onbegroeide graft	Rasberg	Nabij Schansweg	Onbegroeide graft. Ouderom is onzeker. Niet ingetekend op Tranchot en het kadastrale minuutplan.	geen foto				n.v.t.	geen bomen en struiken	181696,3	319123,6	Cultuurhistorisch landschapselement		37330005070000	Veldwerk
18062064	Meidoornhaag	Rasberg	Bij Rijksweg 3	Potentieel oude haag. Nu niet te zien door de dichte begroeiing. In najaar nogmaals bekijken.	18022064	zeer waard evol			niet te beoordelen	geen foto	180605,7	318667	Cultuurhistorisch landschapselement		37330024770000	Veldwerk

18062065	Solitaire boom	Rasberg	Bij Rijksweg 3	Lindeboom voor hoeve Rijksweg 3. Er stonden hier oorspronkelijk twee bomen. Wellicht ooit onderdeel van de oude opgang naar de hoeve. Ongeveer 3 meter in omtrek en 20 meter hoog.	18022065		waarde vol		vrij betrouwbaar		180669,8	318698,7	Cultuurhistorisch landschapselement		37330024770000	Veldwerk
18062065-2	Solitaire boom						waarde vol		niet te beoordelen	foto onduidelijk						
18062065-3	Solitaire boom						waarde vol		betrouwbaar	geen foto						
18062066	Graft met meidoorn, twee jonge hakhoutstoven en een eikenboom	Rasberg	Nabij Rijksweg	Op deze graft staat o.a. een eik, een meidoornhaag en twee jonge hakhoutstoven. Op kadaster 1832 dient deze graf als perceelsafschieding.	18022066		zeer waard evol		niet te beoordelen	foto onduidelijk	180696,2	318615,1	Cultuurhistorisch landschappelijk element		37330007470000	Veldwerk
18062067	Heg met vlechtrelicten	Rasberg	Nabij Schansweg	Deze haag is een mengelmoes van haagbeuk en meidoorn. Door de bloeiperiode nu maar twee vlechtrelicten kunnen zien. In najaar kijken of er nog meer vlechtrelicten aanwezig zijn.	18022067		zeer waard evol		niet te beoordelen	foto onduidelijk	181703,7	319040,4	Cultuurhistorisch landschapselement		37330024770000	Veldwerk
18062068	Knotboom	Rasberg	Langs de provinciale weg	Deze knotboom bevindt zich tussen de haag met elementnummer 18062068.	18022068		zeer waard evol		vrij betrouwbaar		181811,9	319037,1	Cultuurhistorisch landschapselement		37330024770000	Veldwerk
18062068-2	Eik	Rasberg	Langs de provinciale weg	Deze eik bevindt zich tussen de haag met elementnummer 18062068.	18022068		waarde vol		vrij betrouwbaar		181749,7	319038,6	Cultuurhistorisch landschapselement		37330024770000	Veldwerk
18062069	Haag met vlechtrelicten	Rasberg	Langs de Heerenweg	Een haag van beuk en haagbeuk met vlechtrelicten	18022069		zeer waard evol		vrij betrouwbaar		181793,2	319007,4	Cultuurhistorisch landschapselement		37330009770000	Veldwerk
18062070	Haag met vlechtrelicten	Rasberg	Nabij Schansweg / kapelletje	Een klein stukje oude haag met vlechtrelicten. De rest van de aansluitende haag lijkt jonger.	18022070		zeer waard evol		vrij betrouwbaar		181592,3	319062,6	Cultuurhistorisch landschapselement		37330023570000	Veldwerk
18062071	Hoogstamboomgaard. NIET OUD	Rasberg	Nabij Schansweg / kapelletje	Hoogstamboomgaard met ongeveer 15 bomen. Omtrek ongeveer 1 meter en hoogte ongeveer 10-15 meter.	18022071		waarde vol		niet te beoordelen		181734,3	319148,8	Cultuurhistorisch landschapselement		37330005070000	Veldwerk
18062072	Hakhoutbosje	Rasberg	Langs Schansweg	Klein bosje met hakhoutstoven dat grenst aan een akker. Bestaat uit ongeveer 6 hakhoutstoven met diameters tussen de 3 en 5 meter met een hoogte van ongeveer 15 meter. Niet terug te leiden tot kadaster 1832.	18022072		waarde vol		niet te beoordelen		181784,5	319191,1	Cultuurhistorisch landschapselement		37330004370000 & 37330004270000	Veldwerk
18062073	Graft met knotboom en hakhout	Rasberg	Nabij Schansweg	Op deze graft bevinden zich zes hakhoutstoven en een flinke knotboom.	18022073		zeer waard evol		niet te beoordelen		181757,6	319209,1	Cultuurhistorisch landschapselement		3733000770000	Veldwerk
18062074	Potentieel oude haag	Rasberg	Nabij Schansweg	Deze haag is te dichtbegroeid om duidelijk te kunnen zien hoe dik de stammen zijn en of er vlechtrelicten aanwezig zijn. Eén zijde van de haag loopt gelijk met een perceelsgrens van het kadaster 1832 dus het zou een mogelijk zijn.	18022074		waard evol		niet te beoordelen		181664,4	319322,5	Cultuurhistorisch landschapselement		3733000770000	Veldwerk
18062075	Graft met o.a. hakhout	Rasberg	Nabij Kuytenbergweg	Op deze graft bevinden zich o.a. hakhoutstoven. De graft is al ingetekend op de kadasterkaart 1832 en is dus al van een aanzienlijke ouderdom.	18022075		zeer waard evol		niet te beoordelen	foto onduidelijk	181485,9	319406	Cultuurhistorisch landschapselement		37330003370000	Veldwerk
18062076	Graft met begroeiing	Rasberg	Langs het Boschoetpad	Graft met begroeiing	18022076		zeer waard evol		niet te beoordelen	foto onduidelijk	181486,8	319697,4	Cultuurhistorisch landschapselement		37330003670000	Veldwerk
18062076-2	Graft met begroeiing	Rasberg	Langs het Boschoetpad	Graft met begroeiing. Al ingetekend op Tranchotkaart.	18022076		zeer waard evol		niet te beoordelen	foto onduidelijk	181483,3	319656,5	Cultuurhistorisch landschapselement		37330003670000	Veldwerk
18067077	Hakhoutstoof	Rasberg	Langs het Boschoetpad	Solitaire hakhoutstoof.	18022077		waarde vol		niet te beoordelen	foto onduidelijk	181568,6	319559,8	Cultuurhistorisch landschapselement		29840397770000	Veldwerk
18067078	Graft met o.a. hakhout en knotbomen	Rasberg/Geulhem	Bovenaan de Curfsgroeve/Geulhem	Deze graft is al ingetekend op de Tranchotkaart en is dus al meer dan 200 jaar oud. Op de graft staat een rij zeer flinke knotbomen en tevens hakhoutstoven.	18022078, (2), (3), (4), (5), (6), (7), (8), (9), (10), (11)		waard evol		betrouwbaar		181744,5	319717,6	Cultuurhistorisch landschapselement		29840397770000	Veldwerk
18067078-2	Hakhoutbosje	Rasberg/Geulhem	Langs het Boschoetpad	Hakhoutbosje met stoven en flinke haagbeuken.	18022078, (2), (3), (4), (5), (6), (7), (8), (9), (10), (11)		waard evol		vrij betrouwbaar		181493,7	319698,6	Cultuurhistorisch landschapselement		37330003670000	Veldwerk
18067078-3	Graft	Rasberg/Geulhem	Bovenaan de Curfsgroeve/Geulhem	Deze graft bevindt zich bovenaan de Curfsgroeve en is ingetekend op de kadasterkaart van omstreeks 1832. De Tranchotkaart is op deze plek een beetje onduidelijk. Er lijkt op deze plek ook al (lichtjes) een graft ingetekend.	18067078(3)		waard evol		vrij betrouwbaar		181998,8	319776,1	Cultuurhistorisch landschapselement		29840378170000	Veldwerk
18067079	Hoogstamboomgaard	Berg	Bij Schone poel 9a	Hoogstamboomgaard met oude bomen	18067079, (2), (3)		waarde vol		vrij betrouwbaar	foto onduidelijk	182258,1	319529,9	Cultuurhistorisch landschapselement		29870101370000	Veldwerk
18067079-2	Hoogstamboomgaard	Berg	Bij Schone poel 9b	Hoogstamboomgaard met oude bomen	18067079, (2), (3)		waarde vol		vrij betrouwbaar	foto onduidelijk	182273,9	319544,6	Cultuurhistorisch landschapselement		29840394970000	Veldwerk
18067079-3	Hoogstamboomgaard	Berg	Bij Schone poel 7	Hoogstamboomgaard met oude bomen	18067079, (2), (3)		waarde vol		vrij betrouwbaar	foto onduidelijk	182179,2	319577,7	Cultuurhistorisch landschapselement		29870101470000	Veldwerk
18067080	Potentieel oude haag	Berg	Bij Schone poel	Door de dichte begroeiing is de ouderdom van de haag niet goed in te schatten. Enkele flinke takken zijn wel te zien. Teruggaan in najaar om het na te kijken.	18067080, (2)		waarde vol		niet te beoordelen	foto onduidelijk	182288,2	319483,3	Cultuurhistorisch landschapselement		29870084170000 & 37330023570000 & 37330000170000	Veldwerk

18067081	Oude haag	Berg	Langs de Schansweg	Deze haag heeft zeer dikke stammen. Tevens zijn er vlechtrelicten te zien. Gaat over in een meidoornhaag; dit is een nieuwer stuk. Op 181983,936 x 319277,926 bevindt zich een zéér dikke stam. Met Bert Maes deze heg bekeken. Deze is volgens hem een cultuurhistorisch én ecologisch zeer waardevol element. De haag bestaat uit de volgende soorten: witte els, zwarte els, kraagroos (zeer zeldzaam!).	18067081, (2), (3), (4), (5), (6), (7), (8), (9)	zeer waard evol		vrij betrouwbaar		182115,2	319358,5	Cultuurhistorisch landschapselement		37330004570000 & 37330004770000 & 37330004670000	Veldwerk
18067082	Holle weg met begroeiing op de taluds	Berg	Schansweg	Holle weg met begroeiing. Onder andere de haag met elementnummer 81.	18067082		vrij waarde vol	niet te beoordelen	foto onduidelijk	181883,3	319221,2	Cultuurhistorisch landschapselement		37330023570000	Veldwerk
18067083	Hakhoutstoof	Bergse Heide	Wolfsdriesweg	Hakhoutstoof met drie flinke uitlopers. Ongeveer 15m hoog.	18067083		waarde vol	niet te beoordelen	foto onduidelijk	183557,2	319773	Cultuurhistorisch landschapselement		29840394770000	Veldwerk
18067083-2	Knotboom (voormalig)	Bergse Heide	Wolfsdriesweg	Geknotte esdoorn met omvang ongeveer 2,5m en hoogte 15-20 m.	18067083 (2)		waarde vol	vrij betrouwbaar		183586,4	319764,6	Cultuurhistorisch landschapselement		29840394770000	Veldwerk
18067083-3	Knotboom (voormalig)	Bergse Heide	Wolfsdriesweg	Geknotte esdoorn met omvang ongeveer 2,5m en hoogte 15-20 m.	18067083 (3)		waarde vol	vrij betrouwbaar		183674,9	319739,1	Cultuurhistorisch landschapselement		29840394770000	Veldwerk
18067084	Hakhoutstoof met spaartelg	Bergse Heide	Geulpad	Hakhoutstoof met een spaartelg aan de zijkant.	18067084, (2), (3)	waard evol		niet te beoordelen	foto onduidelijk	184077,2	319705	Cultuurhistorisch landschapselement		29840393670000	Veldwerk
18067085	Bomenrij van populieren	Bergse Heide	Langs het gehele geulpad aan de kant het water	Meer dan 20 populieren staan langs het voetpad en de Geul. Deze zijn waarschijnlijk geplant in de jaren '40 ter herkenning/afbakening van het wandelpad en zijn nu ongeveer 30 meter hoog.	18067085		waarde vol	vrij betrouwbaar		183865,1	319734	Cultuurhistorisch landschapselement		29840394770000 & 32000217870000	Veldwerk
18067086	Haagbeuk	Bergse Heide	Langs het Geulpad, naast het houten bruggetje	Deze haagbeuk (boomvorm) staat hier naast het houten bruggetje over de Geul. Het zou kunnen dat het een overblijfsel is van een oude haag waarvan dit element nog over is.	18067086		waarde vol	vrij betrouwbaar		184237	319629	Cultuurhistorisch landschapselement		29840393670000	Veldwerk
18067087	Eik	Bergse Heide	Langs de Toeristenweg	Eik met een omtrek van ongeveer 3-3,5m en ongeveer 20 m hoog. Mogelijk geplant als markering voor wandelpad.	18067087	waard evol		vrij betrouwbaar		183881,3	319236,4	Cultuurhistorisch landschapselement		29840393670000	Veldwerk
18067087-2	Eik	Bergse Heide	Langs de Toeristenweg	Eik met een omtrek van ongeveer 3-3,5m en ongeveer 20 m hoog. Mogelijk geplant als markering voor wandelpad.	18067087, (2)	waard evol		vrij betrouwbaar		183895,6	319274,3	Cultuurhistorisch landschapselement		29840393670000	Veldwerk
18067088	Eik	Bergse Heide	Langs de Toeristenweg	Eik met een omtrek van ongeveer 2m en ongeveer 15 m hoog.	18067088 (2)		waarde vol	vrij betrouwbaar		183868,4	319414,9	Cultuurhistorisch landschapselement		29840393670000	Veldwerk
18067088-2	Eik	Bergse Heide	Langs de Toeristenweg	Eik met een omtrek van ongeveer 2m en ongeveer 15 m hoog.	18067088		waarde vol	vrij betrouwbaar		183779,2	319427	Cultuurhistorisch landschapselement		29840393670000	Veldwerk
18067089	Eik	Bergse Heide	Vogelzangweg	Deze eik staat in een talud langs een voetpad en is ongeveer tussen de 2 en 3 meter breed in omtrek en is ongeveer 15 meter hoog.	18067089		waarde vol	vrij betrouwbaar		183456,3	319462,7	Cultuurhistorisch landschapselement		29840393670000	Veldwerk
18067089-2	Eik	Bergse Heide	Vogelzangweg	Deze eik staat in een talud langs een voetpad en is ongeveer tussen de 2 en 3 meter breed in omtrek en is ongeveer 15 meter hoog.	18067090		waarde vol	vrij betrouwbaar		183455,6	319427,3	Cultuurhistorisch landschapselement		29840393670000	Veldwerk
18067090	Eiken- & hakhoutbosje	Bergse Heide	Vogelzangweg	In dit bosje staan verschillende flinke eikenbomen en hakhoutstoven.	18067090	zeer waard evol		vrij betrouwbaar		183496,7	319446,6	Cultuurhistorisch landschapselement		29840393670000	Veldwerk
18071791	Grove den	Valkenburg c	Nieuweweg (Hotel Atlas)	Den met een omtrek van ongeveer 1 meter en tussen de 10 - 15 meter hoog.	18071791		vrij waarde vol	vrij betrouwbaar		186363,2	319865	Cultuurhistorisch landschapselement		37280165870000	Veldwerk
18071791-2	Grove den	Valkenburg c	Nieuweweg (Hotel Atlas)		18071791 (2) (3)		vrij waarde vol	vrij betrouwbaar	geen foto	186393,3	319863,8	Cultuurhistorisch landschapselement		37280165870000	Veldwerk
18071791-3	Soort onbekend	Valkenburg c	Nieuweweg (Hotel Atlas)		18071791 (4)			niet te beoordelen	geen foto	186366,6	319839,7	Cultuurhistorisch landschapselement		37280165870000	Veldwerk
18071791-4	Soort onbekend	Valkenburg c	Nieuweweg (Hotel Atlas)		18071791 (5)			niet te beoordelen	geen foto	186366,7	319834,4	Cultuurhistorisch landschapselement		37280165870000	Veldwerk
18071791-5	Soort onbekend	Valkenburg c	Nieuweweg (Hotel Atlas)		18071791 (6)			niet te beoordelen	geen foto	186374,8	319828,9	Cultuurhistorisch landschapselement		37280165870000	Veldwerk
18071792	Bruine Linde	Valkenburg c	Theodoor Dorrenplein	Deze Bruine Linde bevindt zich naast het VVV-kantoor en vormt hiermee een ensemble. De boom heeft een omtrek van tussen de 2 en 3 meter en is tussen de 10-15 meter hoog.	18071792, (2)		waarde vol	vrij betrouwbaar	linde?	186369,4	319529,1	Cultuurhistorisch landschapselement		37250261270000	Veldwerk
18071793	Eik	De Heek	Hellebeukerweg	In een weiland staan vier oude hoogstambomen. Op de Tranchot is op dit perceel al hoogstam ingetekend.	18071793, (2), (3)		vrij waarde vol	vrij betrouwbaar	omtrek bomen?	188496,4	320921,7	Cultuurhistorisch landschapselement		37400002870000	Veldwerk
18071793-2	Eik	De Heek	Hellebeukerweg	In een weiland staan vier oude eikenbomen. Op de Tranchot is op dit perceel hoogstam ingetekend.	18071793, (2), (3)		vrij waarde vol	vrij betrouwbaar	omtrek bomen?	188515,8	320937,4	Cultuurhistorisch landschapselement		37400002870000	Veldwerk
18071793-3	Eik	De Heek	Hellebeukerweg	In een weiland staan vier oude eikenbomen. Op de Tranchot is op dit perceel hoogstam ingetekend.	18071793, (2), (3)		vrij waarde vol	vrij betrouwbaar	omtrek bomen?	188521,7	320921,3	Cultuurhistorisch landschapselement		37400002870000	Veldwerk
18071793-4	Eik	De Heek	Hellebeukerweg	In een weiland staan vier oude eikenbomen. Op de Tranchot is op dit perceel hoogstam ingetekend.	18071793, (2), (3)		vrij waarde vol	vrij betrouwbaar	omtrek bomen?	188534,5	320916,4	Cultuurhistorisch landschapselement		37400002870000	Veldwerk

18071794	Hoogstamweiland met knotbomen en meidoornhaag	De Heek	Hellebeukweg	In dit weiland staan (jonge) hoogstambomen. Als grensafbakening staan er echter vier flinke knotbomen. Verder wordt het perceel omheind door een meidoornhaag. Hoewel de bomen zelf jong zijn is het geheel cultuurhistorisch waardevol.	18071794, (2), (3), (4), (5)	zeer waard evol			vrij betrouwbaar	knothaagbeuken	188513,4	320970,1	Cultuurhistorisch landschapselement		37400002870000	Veldwerk
18071794-2	Oude hoogstamboom	De Heek	Hellebeukweg	Aan de rand van het perceel staat een eik.	18071794, (2), (3), (4), (5)	zeer waard evol			vrij betrouwbaar		188471,7	320962,5	Cultuurhistorisch landschapselement		37400018970000	Veldwerk
18071794-3	Knotboom	De Heek	Hellebeukweg	Knotboom op perceelsgrens.	18071794-3	zeer waard evol			vrij betrouwbaar	knothaagbeuken	188444,7	321035,8	Cultuurhistorisch landschapselement		37400018970000	Veldwerk
18071795	Begroeide graft	De Heek	Hellebeukweg	Begroeide graft (o.a. twee bomen). Deze loopt gelijk met een perceelsgrens op de kadasterkaart 1832.	18071795, (2), (3), (4)	waard evol			vrij betrouwbaar	foto onduidelijk	188259	321150	Cultuurhistorisch landschapselement		37400018970000	Veldwerk
18071797	Oude haag & eik	Emmaberg	Langs Nieuweweg	Bosachtig perceel omheind met een oude haag waar op sommige plekken de haagbeuk tot boom is uitgegroeid. Potentiele vlechtrelicten aanwezig. Tevens een flinke eik tussen de haag.	18071797 (t/m 9)	zeer waard evol			vrij betrouwbaar	foto onduidelijk	187834,2	321081,3	Cultuurhistorisch landschapselement		37400004170000	Veldwerk
18071798-2	Begroeide graft	Emmaberg	Langs Nieuweweg	Graft in weiland. Deze is al ingetekend op de Tranchotkaart.	18071798	zeer waard evol			vrij betrouwbaar	foto onduidelijk	187266,1	320907,7	Cultuurhistorisch landschapselement		37400008470000	Veldwerk
18071798-3	Begroeide graft	Emmaberg	Langs Nieuweweg	Graft in weiland. Deze is al ingetekend op de Tranchotkaart.	18071798	zeer waard evol			vrij betrouwbaar	foto onduidelijk	187214,8	320854,6	Cultuurhistorisch landschapselement		37400008470000	Veldwerk
18071798-3	Deels begroeide graft	Emmaberg	Langs Nieuweweg	Graft. Deze loopt gelijk met een perceelsgrens op de kadasterkaart 1832.	18071798 (2)	zeer waard evol			vrij betrouwbaar	foto onduidelijk	186941,9	320630,9	Cultuurhistorisch landschapselement		37400011670000	Veldwerk
18071798-4	Begroeide graft	Emmaberg	Langs Nieuweweg	Graft. Deze loopt gelijk met een perceelsgrens op de kadasterkaart 1832.	18071798 - 3 & 4	zeer waard evol			vrij betrouwbaar	foto onduidelijk	186914,8	320505,3	Cultuurhistorisch landschapselement		37400011370000	Veldwerk
18071798-5	Begroeide graft	Emmaberg	Langs Nieuweweg	Graft. Deze loopt gelijk met een perceelsgrens op de kadasterkaart 1832.	18071798 - 3 & 4	zeer waard evol			vrij betrouwbaar	foto onduidelijk	186920,2	320526,5	Cultuurhistorisch landschapselement		37400011370000	Veldwerk
18071798-6	Begroeide graft	Broekhem-N	Nabij Hoeve Heihofweg	Graft. Deze loopt gelijk met een perceelsgrens op de kadasterkaart 1832.	18071798- 5 t/m 11	zeer waard evol			vrij betrouwbaar	foto onduidelijk	186829,9	320445,7	Cultuurhistorisch landschapselement		37400011170000	Veldwerk
18071798-7	Begroeide graft	Broekhem-N	Nabij Hoeve Heihofweg	Graft. Deze loopt gelijk met een perceelsgrens op de kadasterkaart 1832.	18071798- 5 t/m 11	zeer waard evol			vrij betrouwbaar	foto onduidelijk	186792,4	320464,2	Cultuurhistorisch landschapselement		37400011170000	Veldwerk
18071798-8	Begroeide graft	Broekhem-N	Nabij Hoeve Heihofweg	Graft. Deze loopt gelijk met een perceelsgrens op de kadasterkaart 1832.	18071798- 5 t/m 11	zeer waard evol			vrij betrouwbaar	foto onduidelijk	186798,6	320399,2	Cultuurhistorisch landschapselement		37400011170000	Veldwerk
18071798-9	Onbegroeide graft	Broekhem-N	Nabij Hoeve Heihofweg	Deze graft is al ingetekend op de Tranchotkaart en loopt later ook gelijk met een perceelsgrens op de kadasterkaart van omstreeks 1832.	18071798- 5 t/m 11	zeer waard evol			vrij betrouwbaar	foto onduidelijk	186827,6	320354,1	Cultuurhistorisch landschapselement		37400011270000 & 37400010970000	Veldwerk
1,807E+09	Begroeide graft	Broekhem-N	Nabij Hoeve Heihofweg	Begroeide graft die niet terug te leiden is naar een oude kaart.	18071798- 5 t/m 11	zeer waard evol			vrij betrouwbaar	foto onduidelijk	186768,1	320279,1	Cultuurhistorisch landschapselement		37400017970000	Veldwerk
1,807E+09	Begroeide graft	Broekhem-N	Nabij Hoeve Heihofweg	Deze graft is al ingetekend op de Tranchotkaart.	18071798- 5 t/m 11	zeer waard evol			vrij betrouwbaar	foto onduidelijk	186678,5	320259,7	Cultuurhistorisch landschapselement		37400010770000	Veldwerk
nmer nog	Hakhoutbomen en haagbeuk	Hekerbeek	Langs de Nieuweweg	In het talud bevinden zich een zestal hakhoutbomen(?) en even verderop een 'haagbeuk haag' die uitgroeit is tot bomen door het niet snoeien. Behoort tot een bosperceel dat reeds ingetekend is op de kadasterkaart van omstreeks 1832.	18071799, 18071799 (2) t/m 18071799 (10)	zeer waard evol	vrij waarde vol		vrij betrouwbaar	robinia's	187082,5	320399,3	Cultuurhistorisch landschapselement		37270163370000 & 37270161770000	Veldwerk
180717100	Knotbomen, hoogstambomen, drinkpoel, hagen, graften	De Heek	Langs de Hekerweg	In dit weiland bevinden zich verschillende cultuurhistorische landschapselementen: (flinke) knotbomen, hakhoutstoven, hoogstamfruit, twee drinkpoelen en een heg als perceelsafscheiding/veekering. Eén van de twee hoogstamboomgaarden is terug te leiden tot de Tranchotkaart. In 1806 was er op dit perceel ook al hoogstam. In de heg zijn er tevens knotbomen geplant als perceelsafbakening. Verschillende elementen in dit gebied zijn al door het IKL ingetekend in hun elementenlaag.	180717100, (2), (3)	waard evol			vrij betrouwbaar		187410,5	320405,2	Cultuurhistorisch landschapselement		37410016170000 & 37410015970000 & 37410016270000	Veldwerk
180717101	Eikenbosje	De Heek	Langs de Hekerweg	Langs de weg een smalle bosstrook met o.a. eikenbomen. Dit bosperceel is reeds op de kadasterkaart van omstreeks 1832 ingetekend. Aan de zijde van de Nieuweweg (opnamenummer 18071799) hebben we al gezien dat hier een oude haag staat. De rest van het bosje zou dus ook cultuurhistorisch interessant kunnen zijn.	180717101, (2)				niet te beoordelen	foto onduidelijk	187306,7	320427,7	Cultuurhistorisch landschapselement		37270159270000 & 37320040970000	Veldwerk
180717102	Knotboom op perceelsgrens en graft	Hekerbeek	Weiland bij Hekerbeekweg 84a	In dit weiland staat een flinke knotboom die precies op de grens tussen twee percelen is geplaatst. Naast de knotboom bevindt zich een onbegroeide graft. Op de kadasterkaart van omstreeks 1832 is hier een perceelsgrens ingetekend. We hebben hier dus te maken met een oude perceelsafbakening.	180717102, (2)	zeer waard evol			niet te beoordelen	foto onduidelijk	187086,7	320098,8	Cultuurhistorisch landschapselement		37410033070000	Veldwerk
180717102	Begroeide graft	Hekerbeek	Weiland bij Hekerbeekweg 84a	Deze graft is reeds ingetekend op de Tranchotkaart. Op de kadastrale kaart van omstreeks 1832 doet de graft dienst als perceelsafbakening.	180717102-2	waard evol			niet te beoordelen	foto onduidelijk	187175,1	320121,2	Cultuurhistorisch landschapselement		37410033070000	Veldwerk
180717102	Begroeide graft	Hekerbeek	Weiland langs de Hekerbeekweg	Begroeide graft die op de kadastrale kaart van omstreeks 1832 gelijkt loopt met een perceelsafbakening.	180717102-3	waard evol			niet te beoordelen	foto onduidelijk	187079,1	320054,8	Cultuurhistorisch landschapselement		37410015470000	Veldwerk

180717102	Begroeiende graft	Hekerbeek	Achter de huizen Sillebeekstraat 20 t/m 46	Begroeiende graft die al ingetekend is op de Tranchot en gelijk loopt met een perceelsafbakening op de kadastrale kaart van omstreeks 1832.	180717102-4	waard evol			niet te beoordelen	foto onduidelijk	186968	319994,8	Cultuurhistorisch landschapselement		37410015370000	Veldwerk
180717103	Gevlochten meidoornhaag	Hekerbeek	Naast Hekerbeekweg 82 (langs de weg)	Een overgebleven stuk meidoornheg met flinke stammen en vlechtingen.	180717103, (2)	zeer waard evol			betrouwbaar	prachtig vlechtwerk	186985,5	320101,2	Cultuurhistorisch landschapselement		37410015770000	Veldwerk
180717104	Hoogstamboomgaard	Hekerbeek	Perceel achter Hekerbeekweg 82	Hoogstamboomgaard met vooral jonge bomen en één flink oude fruitboom.	180717104	vrij waarde vol			niet te beoordelen	geen foto	186996,9	320046,4	Cultuurhistorisch landschapselement		37410015270000	Veldwerk
180717105	Knotwilg op perceelsgrens	Hekerbeek	Tegenover Hekerbeekweg 72	Gespleten knotboom op een perceelsgrens tussen twee weilanden.	180717105	waarde vol			betrouwbaar		186909,3	320069,1	Cultuurhistorisch landschapselement		37270157670000	Veldwerk
180717105	Relict hoogstamboomgaard	Hekerbeek	Tegenover Hekerbeekweg 68	In dit weiland is nog één hoogstamboom te zien. Ten tijde van de Tranchotkaart was dit ook al een perceel met hoogstam. Waarschijnlijk is er één boom blijven staan als schuilgelegenheid voor het vee.	180717105-2	waarde vol			betrouwbaar		186857,4	320089	Cultuurhistorisch landschapselement		37270144670000	Veldwerk
180717106	Hoogstamrelict en haag	Hekerbeek	Tegenover Hekerbeekweg 2-4-6-8	In dit kleine weiland staan nog enkele hoogstambomen. Verder wordt het perceel afgebakend door een haag met relatief dikke stammen. Op de Tranchotkaart is op dit perceel hoogstam ingetekend.	180717106	waarde vol			vrij betrouwbaar		186586,5	319884,9	Cultuurhistorisch landschapselement		37270157470000	Veldwerk
180717107	Hoogstamrelict en	Hekerbeek	Tegenover Hekerbeekweg 78-80	Op dit perceel staan nog enkele hoogstambomen. Op de Tranchotkaart is op dit perceel hoogstam ingekend.	180717107	waarde vol			vrij betrouwbaar		186886,4	320159,1	Cultuurhistorisch landschapselement		37270150270000	Veldwerk
180717108	Hakhout/knot?	De Heek	Naast Hekerweg 2	Op dit perceel bevindt zich een bosje met (vermoedelijke) resten van een haagbeuk-haag.	180717108			vrij waard evol	niet te beoordelen	kers	187515,1	320506,2	Cultuurhistorisch landschapselement		37410016370000	Veldwerk
180717109	Haag	De Heek	Bij Hekerweg 27	Haag met flinke stammen. Hier kan een zekere ouderdom van afgeleid worden.	180717109	waarde vol			niet te beoordelen	foto onduidelijk	188284,4	320761,4	Cultuurhistorisch landschapselement		37400004470000	Veldwerk
180717110	Hoogstamboomgaard	De Heek	Bij Hekerweg 35-37	Naast deze rijksmonumentale hoeve bevindt zich een hoogstamboomgaard. Op de Tranchotkaart wordt op dit gebied ook al een hoogstamboomgaard aangegeven. Reeds ingetekend door het IKL in de elementenlaag (bron: Provincie Limburg, code L01.09).	180717110	waarde vol			niet te beoordelen	foto onduidelijk	188354,7	320831,1	Cultuurhistorisch landschapselement		37400003570000	Veldwerk
180717111	Elzenhaag	Rasberg	Kuytenbergweg	Een elzenhaag is iets typisch Zuid-Limburgs (bron: Bert Maes). Deze specifieke haag is geen 'A-object' maar in mindere mate toch cultuurhistorisch waardevol.	180717111			waard evol	vrij betrouwbaar		181840,4	319616,1	Cultuurhistorisch landschapselement		29840398070000	Veldwerk
180717112	Begroeiende graft	Geulhem	Bij Geulhemmerweg	Deze graft is al ingetekend op de kadastrale kaart van omstreeks 1832 en dient hier als perceelsafbakening.	180717112 tm 180717115	zeer waard evol			niet te beoordelen	foto onduidelijk	182826	319836,7	Cultuurhistorisch landschapselement		29840374970000	Veldwerk
180717113	Begroeiende graft	Geulhem	Bij Geulhemmerweg	Deze begroeiende graft is al te zien op de kadastrale kaart van omstreeks 1832.	180717112 tm 180717115	zeer waard evol			niet te beoordelen	foto onduidelijk	182769,5	319831,7	Cultuurhistorisch landschapselement		29840374970000	Veldwerk
180717114	Begroeiende graft	Geulhem	Bij Geulhemmerweg	Deze graft is al te zien op de Tranchotkaart en vervolgens ook op de kadastrale kaart van omstreeks 1832.	180717112 tm 180717115	zeer waard evol			niet te beoordelen	foto onduidelijk	182787,3	319741,7	Cultuurhistorisch landschapselement		29840374970000	Veldwerk
180717115	Begroeiende graft	Geulhem	Bij Geulhemmerweg	Begroeiende graft.	180717112 tm 180717115	zeer waard evol			niet te beoordelen	foto onduidelijk	182802,9	319666,8	Cultuurhistorisch landschapselement		29840374970000	Veldwerk
180717116	Onbegroeiende graft	Geulhem	Bij Geulhemmerweg	Onbegroeiende graft. Deze is wel al ingetekend op de Tranchotkaart en vervolgens de kadastrale kaart van omstreeks 1832 als onderdeel van een perceelsafbakening.	180717116 & 180717117	waard evol			niet te beoordelen	foto onduidelijk	182673,4	319611	Cultuurhistorisch landschapselement		29870075370000	Veldwerk
180717117	Begroeiende graft	Berg	Bij Geulhemmerweg	Deze graft is al te zien op de kadastrale kaart van omstreeks 1832 en doet hier dienst als perceelsafbakening.	180717116 & 180717117	waard evol			niet te beoordelen	foto onduidelijk	182602,1	319482	Cultuurhistorisch landschapselement		29870078070000 & 29870077470000 & 29870104270000	Veldwerk
180815118	Knotwilg	Valkenburg c	Bij de Dwingel	Bij de Joodse begraafplaats langs de Dwingel staan twee knotbomen die een ensemble vormen met de twee grafzerken.	nog maken	waarde vol			vrij betrouwbaar	geen foto	186290,6	319189,2	Cultuurhistorisch landschapselement		37250014470000	Veldwerk
180815119	Knotwilg	Valkenburg c	Bij de Dwingel	Bij de Joodse begraafplaats langs de Dwingel staan twee knotbomen die een ensemble vormen met de twee grafzerken.	nog maken	waarde vol			vrij betrouwbaar	geen foto	186293,7	319190,3	Cultuurhistorisch landschapselement		37250014470000	Veldwerk
180815120	Solitaire boom	Broekhem	Voortuin Broekhem 10	De straat Broekhem was van oudsher de 'villastraat' van Valkenburg. Het grootste deel van deze huizen zijn tegenwoordig Rijksmonumenten of geinventariseerd in het kader van het MIP. De bomen die bij deze huizen staan zijn vaak statig en staan er in veel gevallen al sinds het bouwjaar van de villa's. In de voortuin van Broekhem 10 staat een grote meerstammige SOORTNAAM . De villa zelf is in het kader van het MIP geinventariseerd en heeft dus een zekere bouwhistorische waarde. De boom complementeert de villa; daarom kan deze boom gezien worden als een cultuurhistorisch landschapselement.	180815120, 180815120 (2)	waard evol			vrij betrouwbaar	soort onduidelijk	186058,7	319994,3	Cultuurhistorisch landschapselement		31990202070000	Veldwerk
180815121	Spar	Broekhem	Voortuin Broekhem 14	De straat Broekhem was van oudsher de 'villastraat' van Valkenburg. Het grootste deel van deze huizen zijn tegenwoordig Rijksmonumenten of geinventariseerd in het kader van het MIP. De bomen die bij deze huizen staan zijn vaak statig en staan er in veel gevallen al sinds het bouwjaar van de villa's. In de voortuin van Broekhem 10 staat een grote meerstammige spar van ongeveer 15 meter hoog en een omtrek van 2,5 - 3 meter. De villa zelf is in het kader van het MIP geinventariseerd en heeft dus een zekere bouwhistorische en cultuurhistorische waarde. De boom complementeert de villa; daarom kan deze boom gezien worden als een cultuurhistorisch landschapselement.	180515121	waard evol			vrij betrouwbaar	mammoetboom 'Glauc'?	186034,7	320007,7	Cultuurhistorisch landschapselement		31990141170000	Veldwerk

180815122	Solitaire boom	Broekhem	Voortuin Broekhem 16	De straat Broekhem was van oudsher de 'villastraat' van Valkenburg. Het grootste deel van deze huizen zijn tegenwoordig Rijksmonumenten of geïnventariseerd in het kader van het MIP. De bomen die bij deze huizen staan zijn vaak statig en staan er in veel gevallen al sinds het bouwjaar van de villa's. In de voortuin van Broekhem 16 staat een rode beuk van ongeveer 10-15 meter hoog. Een Rode Beuk werd in het verleden gezien als statusverhogend; ze waren namelijk erg duur om te kopen. De villa 'Sole Mio' is een Rijksmonument. De boom complementeert de villa; daarom kan deze boom gezien worden als een cultuurhistorisch landschapselement.	180515122		waarde vol		vrij betrouwbaar	Bruine beuk	186017,8	320023,1	Cultuurhistorisch landschapselement		31990141570000	Veldwerk
180815123	Solitaire boom	Broekhem	Voortuin Broekhem 26	De straat Broekhem was van oudsher de 'villastraat' van Valkenburg. Het grootste deel van deze huizen zijn tegenwoordig Rijksmonumenten of geïnventariseerd in het kader van het MIP. De bomen die bij deze huizen staan zijn vaak statig en staan er in veel gevallen al sinds het bouwjaar van de villa's. In de voortuin van Broekhem 26 staat een grote . De villa zelf is in het kader van het MIP geïnventariseerd en heeft dus een zekere bouwhistorische en cultuurhistorische waarde. De boom complementeert de villa; daarom kan deze boom gezien worden als een cultuurhistorisch landschapselement.	180515123		waarde vol		vrij betrouwbaar	soort onbekend	185935	320096,9	Cultuurhistorisch landschapselement		31990221870000	Veldwerk
180815124	Solitaire boom	Broekhem	Voortuin Broekhem 52-54	De straat Broekhem was van oudsher de 'villastraat' van Valkenburg. Het grootste deel van deze huizen zijn tegenwoordig Rijksmonumenten of geïnventariseerd in het kader van het MIP. De bomen die bij deze huizen staan zijn vaak statig en staan er in veel gevallen al sinds het bouwjaar van de villa's. In de voortuin van Broekhem 52-54 staat een spar van ongeveer tussen de 20-25 meter hoog en een omtrek van 2 meter. De villa zelf is in het kader van het MIP geïnventariseerd en heeft dus een zekere bouwhistorische en cultuurhistorische waarde. De boom complementeert de villa; daarom kan deze boom gezien worden als een cultuurhistorisch landschapselement.	180515124		waarde vol		niet te beoordelen	foto onduidelijk			Cultuurhistorisch landschapselement		31990141470000	Veldwerk
180815125	Spar	Broekhem	Voortuin Broekhem 113	De straat Broekhem was van oudsher de 'villastraat' van Valkenburg. Het grootste deel van deze huizen zijn tegenwoordig Rijksmonumenten of geïnventariseerd in het kader van het MIP. De bomen die bij deze huizen staan zijn vaak statig en staan er in veel gevallen al sinds het bouwjaar van de villa's. In de voortuin van Broekhem 52-54 staat een spar van ongeveer tussen de 20-25 meter hoog en een omtrek van 2 meter. De villa zelf is in het kader van het MIP geïnventariseerd en heeft dus een zekere bouwhistorische en cultuurhistorische waarde. De boom complementeert de villa; daarom kan deze boom gezien worden als een cultuurhistorisch landschapselement.	180815125		waarde vol		niet te beoordelen	foto onduidelijk			Cultuurhistorisch landschapselement		31990141470000	Veldwerk
180815126	Ensemble van knotbomen, vergroeide haagbeuk, meidoorn en hoogstam	Broekhem	Beekstraat	Het lijkt erop dat zich hier nog een klein stukje oud weiland bevindt. Op het weiland bevinden zich nog enkele (wel vrij jonge) hoogstamfruitbomen. Het perceel is omheind met een meidoornhaag en haagbeuk die flink in de hoogte gegroeid zijn door het ontbreken van onderhoud. Verder staan er tussen bovengenoemde haag tevens een knotboom. Op de Tranchotkaart is in dit gebied al hoogstam ingetekend en op het kadastrale minuutplan zijn hier drie kleine perceeltjes te zien. De kans is groot dat de grenzen in dit gebied uit de tijd van het minuutplan teruggaan.	180515126		waard evol		niet te beoordelen	foto onduidelijk	185096,2	320546,8	Cultuurhistorisch landschapselement		37390010970000	Veldwerk
180815127	Meidoornhaag met vlechtrelict	Broekhem	Beekstraat	Langs het wandelpad staat een vlechttheg van een meter of 10. Hierin zijn meerdere vlechtrelicten te zien.	180515127		zeer waard evol		niet te beoordelen	foto onduidelijk	185083,6	320591,6	Cultuurhistorisch landschapselement		37390010970000	Veldwerk
180815128	Talud met eiken en een oude meidoornhaag	Broekhem	Beekstraat	Deze holle weg is op beide taluds begroeid met o.a. eiken van 10-15 meter hoog en omtrek ongeveer 2 meter. Tevens meidoornhagen op het talud.	180515128		waard evol		vrij betrouwbaar	knoteik?	185056,6	320745,1	Cultuurhistorisch landschapselement		37390011370000	Veldwerk
180815129	Oprijlaan met beuken en meidoorn	Broekhem	Beekstraat	De oprijlaan leidt naar het huis Beekstraat 2-4 (tevens door ons aangemerkt als cultuurhistorisch pand!) en bestaat uit afwisselend beuken en meidoornrelicten met flinke stammen (waarschijnlijk dus vrij oud)	180515129		waarde vol		vrij betrouwbaar		185134,6	320908,5	Cultuurhistorisch landschapselement		37390001870000	Veldwerk
180815130	Hoogstamboomgaard	Broekhem	Beekstraat	Deze huisweide hoort oorspronkelijk bij Beekstraat 2-4 en er staat hoogstamfruit in.	180515130		waarde vol		vrij betrouwbaar	foto onduidelijk	185135,8	321000,2	Cultuurhistorisch landschapselement		37390001370000	Veldwerk
180815131	Knotbomengroep	Broekhem	Beekstraat	Op de hoek van dit perceel staan drie knotbomen (lijkt het). Dit zouden ook relicten kunnen zijn van een oude haag die hooggegroeid is vanwege het uitblijven van onderhoud.	180515131		zeer waard evol		vrij betrouwbaar		185048,7	320870,3	Cultuurhistorisch landschapselement		37390011370000	Veldwerk
180815132	Hoogstamrelicten, haag en knotbomen	Broekhem	Prinses Beatrixsingel	In deze wei nog enkele relicten van een hoogstamboomgaard. De huidige grens loopt gelijk met de grens op de eerste kadastrale kaart. Op de Tranchotkaart zien we dat er hier in 1704 reeds sprake was van hoogstam. De huidige begrenzing van het perceel komt grotendeels ook overeen met de Tranchotkaart.	180515132		waarde vol		vrij betrouwbaar		185121	320094,6	Cultuurhistorisch landschapselement		37290019670000	Veldwerk
180815133	Haag	Broekhem	Prinses Beatrixsingel	Rondom bovengenoemd perceel met hoogstamrelicten bevindt zich een dichte haag.	180515133		waarde vol		vrij betrouwbaar	foto onduidelijk	185175,9	320053	Cultuurhistorisch landschapselement		37290035770000	Veldwerk
180815134	Knotboom	Broekhem	Prinses Beatrixsingel	Knotboom in weiland. Deze valt niet samen met een historische perceelsgrens.	180515134		waarde vol		vrij betrouwbaar		185197,9	320065,8	Cultuurhistorisch landschapselement		37290035770000	Veldwerk

180815135	Knotboom	Broekhem	Prinses Beatrixsingel	Gespleten knotboom in weiland. Deze valt niet samen met een historische perceelsgrens.	180515135		waarde vol		vrij betrouwbaar		185196,9	320042,1	Cultuurhistorisch landschapselement		37290035770000	Veldwerk
180815136	Knotbomenrij	Broekhem	Prinses Beatrixsingel	In het weiland bevindt zich een rij van 8 knotbomen. Deze staan niet op een oude grensmarkering.	180515136		waarde vol		niet te beoordelen		185299,1	319981,2	Cultuurhistorisch landschapselement		37290035770000	Veldwerk
180815137	Knotbomenrij	Broekhem	Prinses Beatrixsingel	Een rij van drie (jonge) knotbomen. Deze staan niet op een oude grens.	180515137		waarde vol		niet te beoordelen	foto onduidelijk	185337,8	319942,6	Cultuurhistorisch landschapselement		37290035770000	Veldwerk
180815138	Knotbomenrij	Broekhem	Prinses Beatrixsingel	Midden in dit relatief kleine bosperceel staat een rij van vier flinke knotwilgen. Deze lopen precies op een grens die terug te zien is op het oude kadastrale minuutplan en zijn dus waarschijnlijk gepland als grensmarkering.	180815138	waardevol			betrouwbaar		185229,2	319986	Cultuurhistorisch landschapselement		37290035970000	Veldwerk
180815139	Knotbomenrij	Broekhem	Prinses Beatrixsingel	Deze rij knotbomen is gepland als grensafbakening van een perceel. Deze grens is echter niet zo oud dat deze terug te zien is op de Tranchotkaart of het kadastrale minuutplan.	180815139		waarde vol		betrouwbaar		185238,1	319998,9	Cultuurhistorisch landschapselement		37290035770000	Veldwerk
180815140	Hoogstamboomgaard met meidoornhaag	Broekhem	Prinses Beatrixsingel	Op dit perceel staat een hoogstamboomgaard. Deze is niet terug te leiden tot de Tranchot.	180815140		waarde vol		vrij betrouwbaar		185612,7	319773,1	Cultuurhistorisch landschapselement		37290031370000	Veldwerk
180815141	Eikenbosje	Broekhem	Keelstraat	In dit bosje staan verschillende eikenbomen van (zo te zien) flinke ouderdom. Bij één eik lijkt het alsof deze ooit als hakhout gediend heeft vanwege de stambasis (laag bij de grond) met uitlopers. Bij een andere eik lijkt het alsof deze ooit geknot is geweest.	180815141	waardevol			vrij betrouwbaar		186005,9	320597,9	Cultuurhistorisch landschapselement		37400013670000	Veldwerk
180815142	Hoogstamboomgaard	Broekhem	Keelweg	Hoogstamboomgaard met een 'mix' van oudere en jongere fruitbomen.	180815142		waarde vol		vrij betrouwbaar		185829,4	320718,8	Cultuurhistorisch landschapselement		37400012670000 & 37400012770000	Veldwerk
180815143	Begroeide graft	Broekhem	Bij weiland Keelweg	Deze graft, die o.a. begroeid is met eiken, is reeds ingetekend op het kadastrale minuutplan.	180815143	waardevol			niet te beoordelen	foto onduidelijk	185901	320769,6	Cultuurhistorisch landschapselement		37400012070000	Veldwerk
180815144	Eik langs voetpad	Broekhem	Keelweg	Deze flinke eik is gepland naast het de onverharde Keelweg en is hier toentertijd waarschijnlijk gepland ter herkenning van het voetpad.	180815144		waarde vol		vrij betrouwbaar		185978,3	320726,7	Cultuurhistorisch landschapselement		37400012970000	Veldwerk
180815145	Graft met o.a. eiken en knotbomen	Broekhem	Langs Keelweg	Deze graft is begroeid met o.a. eiken en knotbomen.	180815145	zeer waardevol			niet te beoordelen	foto onduidelijk	185992,6	320702,4	Cultuurhistorisch landschapselement		37400012970000	Veldwerk
180815146	Holle weg met begroeiing op de taluds	Broekhem	Sittardervoetpad	Deze holle weg heeft hoog uitgesleten taluds met een dichte begroeiing van o.a. knotbomen, hakhout en eikenbomen.	180815146	zeer waardevol			niet te beoordelen	foto onduidelijk	186243,3	320801,2	Cultuurhistorisch landschapselement		37400014870000	Veldwerk
180815147	Holle weg met eiken op het talud	Broekhem	Roevoetsweg	Van deze holle weg is nog één talud prominent aanwezig. Hier staan o.a. vier flinke eikenbomen op. Het andere talud is in verloop der tijd waarschijnlijk omgeploegd en nog maar enkele tientallen centimeters hoog en onbegroeid.	180815147		waarde vol		niet te beoordelen	foto onduidelijk	186140,7	320718,1	Cultuurhistorisch landschapselement		37400014170000	Veldwerk
180815148	Graft met eiken en hakhoutstoven	Broekhem	Bij Roevoetsweg	Op deze graft staan eikenbomen en knotbomen.	180815148		waarde vol		vrij betrouwbaar		186124,3	320814,8	Cultuurhistorisch landschapselement		37400014570000	Veldwerk
180815149	Graft met oude haag	Broekhem	Bij Roevoetsweg	Op deze graft staat een haag van aanzienlijke ouderdom (aan de dikte van de stronken te zien). Helaas was het niet mogelijk om een foto van dichterbij te maken.	180815149	zeer waardevol			niet te beoordelen	foto onduidelijk	186218	320823,3	Cultuurhistorisch landschapselement		37400014570000	Veldwerk
180815150	Meidoornhaag met vlechtrelicten	Broekhem	Bij Sittardervoetpad	Deze meidoornhaag bakent een weiland af en bevat nog meerdere vlechtrelicten.	180815150	zeer waardevol			vrij betrouwbaar		186255,9	320816,2	Cultuurhistorisch landschapselement		37400015070000	Veldwerk
180815151	Meidoornhaag	Broekhem	Bij Sittardervoetpad	Deze meidoornhaag bakent een weiland af. De stammen zijn vrij dik, maar er zijn geen vlechtrelicten te zien.	180815151	waardevol			niet te beoordelen	foto onduidelijk	186328,9	320854,1	Cultuurhistorisch landschapselement		37400014970000	Veldwerk
180815152	Meidoornhaag met vlechtrelicten	Broekhem	Bij Sittardervoetpad	Deze meidoornhaag is niet meer aaneengesloten. In de 'losse' stukken zijn sporen van vlechtingen te zien.	180815152	waardevol			vrij betrouwbaar		186274,9	320912,3	Cultuurhistorisch landschapselement			Veldwerk
180815153	Meidoornhaag	Broekhem	Bij Sittardervoetpad	Meidoornhaag; een mengsel van nieuwe en oudere aanplant (dikke stammen)	180815153	waardevol			niet te beoordelen	gesnoeid	186348,9	320945	Cultuurhistorisch landschapselement		37400014670000 & 37400014570000	Veldwerk
180815154	Meidoornhaag	Broekhem	Bij Sittardervoetpad	Langs het wandelpad een meidoornhaag van aanzienlijke ouderdom (dikke stammen)	180815154	waardevol			betrouwbaar	gesnoeid	186349,2	320934,4	Cultuurhistorisch landschapselement		37400014970000	Veldwerk
180815155	Eik	Broekhem	Roevoetsweg	In het talud van de holle weg staand drie flinke eikenbomen. Eiken werden dikwijls gepland als perceelsafbakening.	180815155		waarde vol		niet te beoordelen	foto onduidelijk	186148,8	320744,9	Cultuurhistorisch landschapselement		37400014070000	Veldwerk
180815156	Eik	Broekhem	Roevoetsweg	In het talud van de holle weg staand drie flinke eikenbomen. Eiken werden dikwijls gepland als perceelsafbakening.	180815156		waarde vol		niet te beoordelen	foto onduidelijk	186142,6	320728	Cultuurhistorisch landschapselement		37400014070000	Veldwerk
180815157	Eik	Broekhem	Roevoetsweg	In het talud van de holle weg staand drie flinke eikenbomen. Eiken werden dikwijls gepland als perceelsafbakening.	180815157		waarde vol		niet te beoordelen	foto onduidelijk	186132,4	320713	Cultuurhistorisch landschapselement		37400014070000	Veldwerk
180815158	Meidoornhaag met vlechtrelicten	Walem	Kleine weg	Bij de picknickplaats te Walem staat nog een stuk oude haag waar op meerdere plaatsen vlechtingen te zien zijn. Deze haag staat precies op een oude perceelsgrens die ingetekend is op de kadastrale kaart van omstreeks 1832.	180815158	waardevol			vrij betrouwbaar		188646,9	319682	Cultuurhistorisch landschapselement		37410004070000	Veldwerk
180815159	Eik in talud	Walem	Steenweg	In het talud van de holle weg staat een flinke eik met een omtrek van tussen de 2 m 50 en 2 m 80.	180815159		waarde vol		vrij betrouwbaar		188644,8	319729,4	Cultuurhistorisch landschapselement		37410000170000	Veldwerk
815160	FOI Begroeide graft	Walem	Nabij Kleineweg	Deze begroeide graft dient als perceelsafbakening tussen twee percelen en is al terug te zien op het kadastrale minuutplan van omstreeks 1832 en op de Tranchotkaart.	180815160	waardevol			niet te beoordelen	foto onduidelijk	188693,5	319582,3	Cultuurhistorisch landschapselement		37410006370000 & 37410005570000	Veldwerk
180815161	Begroeide graft	Walem	Nabij Kleineweg	Deze begroeide graft dient als perceelsafbakening tussen twee percelen en is al terug te zien op het kadastrale minuutplan van omstreeks 1832.	180815161	waardevol			niet te beoordelen	foto onduidelijk	188765,7	319665,2	Cultuurhistorisch landschapselement			Veldwerk

180815162	Onbegroeide graft	Walem	Kleineweg	Deze graft bakent een perceel af en is reeds ingetekend op de kadastrale kaart van omstreeks 1832.	180815162				n.v.t.	geen begroeiing	188825,2	319587,1	Cultuurhistorisch landschapselement		37410005570000	Veldwerk
180815163	Begroeide graft	Walem	Nabij Kleineweg	Deze graft bakent een perceel af en is reeds ingetekend op de kadastrale kaart van omstreeks 1832. In het verlengde hiervan staat ook nog een knotboom waardoor de grens denkbeeldig doorgetrokken wordt. Deze knotboom vormt tevens een hoekpunt van een ander perceel.	180815163	waard evol			niet te beoordelen	foto onduidelijk	188640,6	319502,7	Cultuurhistorisch landschapselement		37410032570000	Veldwerk
180815164	Solitaire knotboom	Walem	Nabij Kleineweg	Deze knotboom markeert een hoekpunt van een perceelsgrens die te zien is op de kadastrale kaart van omstreeks 1832. Verder loopt deze tevens in het verlengde van een andere perceelsgrens die ook te zien is op dezelfde kadastrale kaart.	180815164	waard evol			niet te beoordelen	foto onduidelijk	188687,6	319477,5	Cultuurhistorisch landschapselement		37410032570000	Veldwerk
180815165	Begroeide graft	Walem	Nabij Kleineweg	Deze graft bevindt zich midden op een akker en doet tegenwoordig geen dienst meer als perceelsgrens. Op de kadastrale kaart van omstreeks 1832 is echter te zien dat de graft precies op een perceelsgrens loopt en de graft is hier nog van over.	180815166	waard evol			niet te beoordelen	foto onduidelijk	188867,1	319725,3	Cultuurhistorisch landschapselement		37410005670000	Veldwerk
180815166	Onbegroeide graft	Walem	Nabij Kleineweg	Deze graft is op de kadastrale kaart van omstreeks 1832 al te zien als perceelsgrens en deze perceelsgrens is tegenwoordig nog hetzelfde.	180815167				n.v.t.	geen begroeiing	188561,9	319436,8	Cultuurhistorisch landschapselement		37410032570000	Veldwerk
180815167	Onbegroeide graft	Walem	Nabij Kleineweg		180815168				n.v.t.	geen begroeiing			Cultuurhistorisch landschapselement			Veldwerk
180815168	Hoogstamboomgaard	Walem	Achter Walem 33	Perceel met nog enkele hoogstambomen. Al op de Tranchotkaart is op dit perceel een hoogstamboomgaard ingetekend. De oude cultuurvorm wordt in het heden nog gehandhaafd.	180815168	waarde vol			vrij betrouwbaar		188931,1	319516,1	Cultuurhistorisch landschapselement		37410033470000	Veldwerk
180815169	Hoogstamboomgaard	Walem	Achter Walem 29	Op dit perceel nog enkele hoogstambomen omringd door een (waarschijnlijk) oudere haag. Op de Tranchotkaart is op dit perceel een hoogstamboomgaard ingetekend.	180815169	waarde vol			vrij betrouwbaar		188921,6	319488,3	Cultuurhistorisch landschapselement		37410003070000	Veldwerk
180815170	Hoogstamboomgaard	Walem	Achter Walem 27	Op dit perceel nog enkele hoogstambomen omringd door een (waarschijnlijk) oudere haag. Op de Tranchotkaart is op dit perceel een hoogstamboomgaard ingetekend.	180815170	waard evol	waarde vol		vrij betrouwbaar		188920,2	319467,5	Cultuurhistorisch landschapselement		37410035070000	Veldwerk
180815171	Meidoornhaag met vlechtrelicten	Hekerbeek	Naast Hekerbeekweg 84	In het verlengde van het stuk gevlochten haag naast Hekerbeekweg 82 bevindt zich verderop nog een flink stuk haag met dikke stammen en vlechtrelicten. Hoewel de vlechtingen minder duidelijk zijn dan bij Hekerbeekweg 82 is deze toch cultuurhistorisch waardevol. De haag zelf is ongeveer 75 meter lang.	180815171	zeer waard evol			vrij betrouwbaar		187064,4	320195,2	Cultuurhistorisch landschapselement		37410033070000	Veldwerk
180815172	Meidoornhaag met vlechtrelicten	Broekhem	Stoepertweg	Deze haag vertoont meerdere vlechtrelicten waarvan één zeer duidelijke.	180815172	zeer waard evol			betrouwbaar		186380,8	320895,3	Cultuurhistorisch landschapselement		37400014970000	Veldwerk
180815173	Knotwilg	Sibbe	Bemelerweg	Deze knotwilg heeft een omtrek van minimaal 3 meter en staat op de hoek van een perceelsgrens. Ditzelfde perceel was op de kadastrale kaart van omstreeks 1832 ook al te zien.	180815173	waarde vol			vrij betrouwbaar		185214,1	317520,8	Cultuurhistorisch landschapselement		37350000170000	Veldwerk
180815174	Begroeide graft	Sibbe	Bemelerweg	Deze graft is te zien op de kadastrale kaart van omstreeks 1832 als perceelsgrens.	181815174	waarde vol			niet te beoordelen	foto onduidelijk	185254,9	317471,1	Cultuurhistorisch landschapselement		37350000270000	Veldwerk
180815175	Haagbeuk (relict oude haag) VALT BUITEN GEMEENTEGRENS			Meidoorn die uitgroeid is tot boom. Wellicht stond hier ooit een hele haag en is dit het enige overblijfsel.	181815175	vrij waarde vol			vrij betrouwbaar	Boswilg!	185512,4	316581,7	Cultuurhistorisch landschapselement			Veldwerk
181114176	Meidoornhaag met vlechtrelicten	Gerendal	Langs wandelpad Gerendal	Deze meidoornhaag omgrenst een perceel. Dit perceel is in precies dezelfde vorm reeds te zien op de kadastrale kaart van omstreeks 1832. De haag zelf heeft dikke stammen en op meerdere plaatsen gevlochten stukken.	181114176	zeer waard evol			vrij betrouwbaar		188024,1	317891,1	Cultuurhistorisch landschapselement		35810084470000	Veldwerk
181114177	Eik	Gerendal	Langs wandelpad Gerendal	Deze grote eik staat in een talud langs de weg. De omtrek ervan is ongeveer 3,5 meter. Aan de onregelmatige vorm lijkt het erop alsof de deze ooit geknot is geweest.	181114177	zeer waard evol			betrouwbaar	oude knoteik?	188010,9	317945,2	Cultuurhistorisch landschapselement		35810193970000	Veldwerk
181114178	Meidoornhaag met vlechtrelicten	Gerendal	Langs wandelpad Gerendal	Deze meidoornhaag heeft dikke stammen en op meerdere plaatsen zijn vlechtrelicten te zien. De weg waarnaast de haag staat was er al ten tijde van de Tranchotkaart en waarschijnlijk nog eerder. Genoemde zaken doen vermoeden dat de haag wel eens van vóór 1850 zou kunnen zijn.	181114178	zeer waard evol			vrij betrouwbaar		188047,9	317970,4	Cultuurhistorisch landschapselement		35810193970000	Veldwerk
181114179	Holle weg met begroeide taluds	Gerendal	St. Jansbosweg	Op de taluds van deze holle weg bevindt zich een reeks aan cultuurhistorisch interessant begroeiing, o.a uitgroeiende meidoornhaagrelicten, een knotboom, 7 eiken en hakhoutstoof.	181114179	zeer waard evol			niet te beoordelen	foto onduidelijk	187419,6	317889,7	Cultuurhistorisch landschapselement		37420113470000	Veldwerk
181114180	Holle weg met begroeide taluds	Gerendal	Schinderweg	Holle weg met begroeide taluds.	181114180	zeer waard evol			niet te beoordelen	foto onduidelijk	187507,2	317450,9	Cultuurhistorisch landschapselement		37420036770000	Veldwerk
181114181	Hoogstamboomgaard	Gerendal	Langs wandelpad Gerendal	Op dit perceel staan nog ongeveer 20 hoogstamfruitbomen. Verder wordt het perceels omsloten door een meidoornhaag met op plekken flinke stammen.	181114181	waarde vol			vrij betrouwbaar		187864,2	316962,3	Cultuurhistorisch landschapselement		35820005470000 & 35820005570000 & 35820005670000	Veldwerk
181114182	Meidoornhaag	Gerendal	Langs wandelpad Gerendal	Deze meidoornhaag heeft relatief dikke stammen en bevindt zich rondom de hoogstamboomgaard met opnamennummer 181114181. De buitengrenzen van dit perceel waar de haag overheen loopt is al te zien op de kadastrale kaart van 1832. De boomgaard lijkt van een wat jongere leeftijd.	181114182	waard evol			niet te beoordelen	foto onduidelijk	187849,2	316993,9	Cultuurhistorisch landschapselement		35820005470000 & 35820005570000 & 35820005670000	Veldwerk
181114183	Hakhoutstoof eik	Gerendal	Langs wandelpad Gerendal	Langs de hoofdweg door het Gerendal staat een solitaire eik met een omvang van ongeveer 3,5m. Aan de vorm te zien lijkt het alsof deze eik ooit dienst heeft gedaan als hakhoutstoof.	181114183	waard evol			vrij betrouwbaar		187937,6	317012,5	Cultuurhistorisch landschapselement		35820124970000	Veldwerk
181114184	Hoogstamrelicten	Gerendal	Langs wandelpad Gerendal	In het weiland staan nog vier hoogstamfruitbomen van een aanzienlijke leeftijd. Dit perceel is al te zien op de kadasterkaart van omstreeks 1832.	181114184	waarde vol			vrij betrouwbaar	foto onduidelijk	18780,46	316873,5	Cultuurhistorisch landschapselement		35820117470000	Veldwerk

181114185	Meidoornhaag	Gerendal	Langs wandelpad Gerendal	Langs dit weiland staat een oude meidoornhaag met vlechtrelicten. Deze haag loopt gelijk met de perceelsgrenzen op de kadasterkaart van omstreeks 1832.	181114185	zeer waard evol			betrouwbaar		187877,7	316839,1	Cultuurhistorisch landschapselement	35820117470000	Veldwerk
181114186	Meidoornhaag	Gerendal	Langs wandelpad Gerendal	Langs dit weiland staat een oude meidoornhaag met vlechtrelicten. Deze haag loopt gelijk met de perceelsgrenzen op de kadasterkaart van omstreeks 1832.	181114186	zeer waard evol			betrouwbaar		187907,3	316879,7	Cultuurhistorisch landschapselement	35820117370000	Veldwerk
181114187	Meidoornrelicten (uitgegroeid tot boom)	Gerendal	Langs wandelpad Gerendal	Langs de weg staan drie 'uitgegroeide' meidoornhagen: waarschijnlijk stond hier ooit een haag die al tientallen jaren niet meer gesnoeid is. Vandaar dat het nu bomen lijken. De betreffende weg waarlangs deze elementen staan is reeds terug te zien op de Tranchotkaart en de kadastrale kaart van omstreeks 1832. De 'meidoornbomen' zouden dus wel eens flink oud kunnen zijn.	181114187	waard evol			vrij betrouwbaar		187907,1	316879,6	Cultuurhistorisch landschapselement	35820068170000	Veldwerk
181114188	Hoogstamboomgaard & knotwilgen	Gerendal	Langs wandelpad Gerendal	De fruitbomen in deze boomgaard lijken relatief oud. Verder bevindt zich verderop in hetzelfde weiland van een rij van vier flinke knotwilgen welke precies op een grens van de kadastrale kaart van omstreeks 1832 staan.	181114188		waarde vol		vrij betrouwbaar		187798	316784	Cultuurhistorisch landschapselement	35820122370000 & 35820117570000 & 35820117670000	Veldwerk
181114189	Meidoornhaag met vlechtrelicten	Gerendal	Langs wandelpad Gerendal	Deze meidoornhaag heeft flinke stammen en vlechtrelicten.	181114189	zeer waard evol			vrij betrouwbaar	vlechtrelicten	187827,3	316753,3	Cultuurhistorisch landschapselement	35820122370000	Veldwerk
181114190	Hoogstamboomgaard	Gerendal	Langs wandelpad Gerendal	Deze hoogstamboomgaard was ooit waarschijnlijk groter maar nu zijn er nog ongeveer 11 fruitbomen over. Op de kadastrale kaart is te zien dat de betreffende bomen binnen vier verschillende percelen vallen.	181114190		waarde vol		vrij betrouwbaar	foto onduidelijk	187619,4	316522,1	Cultuurhistorisch landschapselement	35820122370000	Veldwerk
181114191	Hoogstamkers	Gerendal	Langs wandelpad Gerendal	Deze hoogstamkers ziet er vrij oud uit; hij is ongeveer 2 m dik en en 15 m hoog.	181114191			waard evol	vrij betrouwbaar		187794,1	316531,7	Cultuurhistorisch landschapselement	35820118870000	Veldwerk
181114192	Hoogstamboomgaard	Gerendal	Langs wandelpad Gerendal	Op dit perceel bevinden zich nog vier flinke hoogstamfruitbomen.	181114192		waarde vol		vrij betrouwbaar		187641,2	316633,8	Cultuurhistorisch landschapselement	35820122370000	Veldwerk
181114193	Graft met geknotte eik en hakhoutstoof	Gerendal	Langs wandelpad Gerendal	Dit (relatief) kleine stuk holle weg is op beide taluds begroeid.	181114193		waarde vol		niet te beoordelen	foto onduidelijk	187370,5	316544,8	Cultuurhistorisch landschapselement	37360010370000	Veldwerk
181114194	Knotboom	Gerendal	Langs wandelpad Gerendal	Flinke solitaire knotwilg (omtrek 2 - 3 m) bij drinkpoel. Op het kadastrale minuutplan van omstreeks 1832 staat deze precies op een perceelsgrens. Dit perceel is er nu niet meer.	181114194		waarde vol		vrij betrouwbaar		187149,2	316380,9	Cultuurhistorisch landschapselement	37360013470000	Veldwerk
181114195	Drinkpoel	Gerendal	Langs wandelpad Gerendal	Poel die waarschijnlijk ooit dienst heeft gedaan als drinkpoel voor het vee.	181114195				n.v.t.	geen begroeiing	187156,9	316377,7	Cultuurhistorisch landschapselement	37360013470000	Veldwerk
181114196	Holle weg	Gerendal	Ijzerenweg	Stukje holle weg met begroeide taluds.	181114196		waarde vol		niet te beoordelen	foto onduidelijk	187294,9	316453,9	Cultuurhistorisch landschapselement	37360008370000	Veldwerk
181114197	Hakhoutstoven	Gerendal	Langs wandelpad Gerendal	Aan de rand van een klein bosperceel bevinden zich twee flinke hakhoutstoven.	181114197		waard evol		niet te beoordelen	foto onduidelijk	187074,2	316427,4	Cultuurhistorisch landschapselement	37360011170000	Veldwerk
181114198	Uitgegroeide meidoorn op graft	Gerendal	Langs wandelpad Gerendal	Begroeide graft in weiland tegen bosrand aan; onder andere een uitgegroeide meidoornhaag.	181114198	zeer waard evol			vrij betrouwbaar		187823,5	316494,5	Cultuurhistorisch landschapselement	35820132570000 & 35820118870000	Veldwerk
181114199	Onbegroeide graft	Gerendal	Langs wandelpad Gerendal	Onbegroeide graft in weiland.	181114199				n.v.t.	geen begroeiing	187781,7	316404,6	Cultuurhistorisch landschapselement	35820132570000 & 35820118870000	Veldwerk
1,811E+09	Meidoornhaag met vlechtrelicten en geknotte spaanse aak	Gerendal	Langs wandelpad Gerendal	Deze meidoorn bevat op meerdere plaatsen vlechtrelicten. Het begin van de haag (vlakbij kantoor Staatsbosbeheer) is doorweven met geknotte spaanse aak; deze lijken niet oud. Verderop echter lijken ze meer geïntegreerd te zijn in de haag; de vertakkingen zijn verweven in de haag zelf. Dat is bij het eerste gedeelte niet het geval.	1811141100	zeer waard evol			vrij betrouwbaar		187761,4	316404,1	Cultuurhistorisch landschapselement	35820132570000	Veldwerk
1,811E+09	Meidoornhaag met vlechtrelicten	Gerendal	Langs wandelpad Gerendal	Deze meidoornhaag bevat meerdere vlechtrelicten en begrensd een weiland.	1811141101	zeer waard evol			vrij betrouwbaar		187753,5	316403,3	Cultuurhistorisch landschapselement	35820119070000	Veldwerk
1,811E+09	Groepje hakhoutstoven	Gerendal	Langs wandelpad Gerendal	Groepje hakhoutstoven waarvan één es en drie esdoorns.	1811141102		waard evol		vrij betrouwbaar	foto onduidelijk	187774,6	316316,9	Cultuurhistorisch landschapselement	35820132470000	Veldwerk
1,811E+09	Knotboom in Haag	Gerendal	Langs wandelpad Gerendal	Deze knotboom bevindt zich in een meidoornhaag met Haag op perceelgrens die al terug te zien is op de kadastrale kaart van omstreeks 1832.	1811141103	zeer waard evol			betrouwbaar		187806,4	316183	Cultuurhistorisch landschapselement	35820119070000	Veldwerk
1,811E+09	Knotboom in Haag	Gerendal	Langs wandelpad Gerendal	Haag op perceelgrens die al terug te zien is op de kadastrale kaart van omstreeks 1832.	1811141104		waard evol		niet te beoordelen		187742,4	316125,4	Cultuurhistorisch landschapselement	35820016070000	Veldwerk
1,811E+09	Knotboom in Haag	Gerendal	Langs wandelpad Gerendal	Deze knotboom is onderdeel van de haag met opnamenummer 1811141103.	1811141105		waarde vol		betrouwbaar		187719,1	316121,7	Cultuurhistorisch landschapselement	35820015970000	Veldwerk
1,811E+09	Hakhoutstoof esdoorn	Gerendal	Langs wandelpad Gerendal	Hakhoutstoof met 5 uitlopers die al lang niet meer gesnoeid zijn.	1811141106		waard evol		vrij betrouwbaar	foto onduidelijk	187865,8	316037,1	Cultuurhistorisch landschapselement	35820117970000	Veldwerk
1,811E+09	Knotboom in Haag	Gerendal	Langs wandelpad Gerendal	In een haag staan twee flinke knotbomen die relatief oud	1811141107		waard evol		vrij betrouwbaar		187822,2	315956,2	Cultuurhistorisch landschapselement	37360012670000	Veldwerk
1,811E+09	Knotboom in Haag	Gerendal	Langs wandelpad Gerendal		1811141108		waard evol		vrij betrouwbaar		187805,2	315947,5	Cultuurhistorisch landschapselement	37360012670000	Veldwerk
1,811E+09	Haag	Gerendal	Langs wandelpad Gerendal	De haag lijkt relatief jong; de twee knotbomen die erin staan lijken echter ouder. Verder is deze perceelsgrens al terug te zien op de kadastrale kaart van omstreeks 1832.	1811141109		waard evol		niet te beoordelen	foto onduidelijk	187750,5	315923,2	Cultuurhistorisch landschapselement	37360012670000	Veldwerk
1,811E+09	Graft met eiken	Gerendal	Vertakking Luitjenweg	Een graft met o.a. eiken en jonge hakhoutstoven. Deze graft is al ingetekend op de kadastrale kaart van omstreeks 1832.	1811141110		waarde vol		vrij betrouwbaar	omtrek eiken?	188368,5	316224,3	Cultuurhistorisch landschapselement	35820094570000	Veldwerk

1,811E+09	Rij eiken langs wandelpad	Gerendal	Vertakking Luitjenweg	Een rij van 14 flinke eiken langs het wandelpad.	1811141111	waarde vol	vrij betrouwbaar	omtrek eiken?	188487,5	316320,8	Cultuurhistorisch landschapselement	35820140470000	Veldwerk
1,811E+09	Graft	Gerendal	Vertakking Luitjenweg	Deze lange graft is voor een deel begroeid met o.a. knobomen en een haag. De graft loopt gelijk met een perceelsgrens op de kadastrale kaart van omstreeks 1832 en ook al deels op de Tranchotkaart.	1811141112	waarde vol	niet te beoordelen	foto onduidelijk	188446,7	316564,1	Cultuurhistorisch landschapselement	35820140470000 & 35820140470000 & 35820140470000	Veldwerk
1,811E+09	Graft	Gerendal	Nabij Luitjenweg	Deze graft is vrijwel onbegroeid maar staat al ingetekend op de Tranchotkaart en de kadastrale kaart van omstreeks 1832.	1811141113		niet te beoordelen	onbegroeid	188388,2	316406	Cultuurhistorisch landschapselement	35820093570000	Veldwerk
1,811E+09	Graft	Gerendal	Nabij Luitjenweg	Deze graft begrensd een perceels en is licht begroeid. Verder is een gedeelte van deze graft al te zien op de Tranchotkaart en in zijn geheel op de kadastrale kaart van omstreeks 1832.	1811141114	vrij waarde evol	niet te beoordelen	foto onduidelijk	188495,7	316456	Cultuurhistorisch landschapselement	35820049370000	Veldwerk
1,811E+09	Holle weg (niet meer in gebruik)	Gerendal	Nabij Luitjenweg	Deze holle weg loopt naast het huidige wandelpad en is duidelijk niet meer in gebruik als weg. Desalniettemin is het een mooie holle weg waarbij de taluds dichtbegroeid zijn met onder andere eikenbomen en hakhoutstoven.	1811141115	waarde vol	vrij betrouwbaar	omtrek bomen?	188570,4	316529,9	Cultuurhistorisch landschapselement	35820139670000 & 35820140470000	Veldwerk
1,811E+09	Graft	Gerendal	Nabij Luitjenweg	Deze graft is vrijwel onbegroeid maar staat wel al duidelijk ingetekend op de kadastrale kaart van omstreeks 1832.	1811141116	vrij waarde evol	niet te beoordelen	foto onduidelijk	188485,7	316650,9	Cultuurhistorisch landschapselement	35820140470000	Veldwerk
1,811E+09	Meidoornhaag	Gerendal	Nabij Luitjenweg	Aan weerszijden van het wandelpad staan flink 'uitgegroeide' meidoornen. Waarschijnlijk hebben ze samen ooit een haag gevormd.	1811141117	waarde evol	vrij betrouwbaar		188629,6	316790,5	Cultuurhistorisch landschapselement	35810214470000	Veldwerk
1,811E+09	Meidoornhaag	Gerendal	Nabij Luitjenweg	Aan weerszijden van het wandelpad staan flink 'uitgegroeide' meidoornen. Waarschijnlijk hebben ze samen ooit een haag gevormd.	1811141118	waarde evol	vrij betrouwbaar	foto onduidelijk	188624,4	316796,2	Cultuurhistorisch landschapselement	35820135170000	Veldwerk
1,811E+09	Holle weg	Gerendal	Nabij Luitjenweg	Deze holle weg is op beide taluds dicht begroeid met o.a. meidoorn, knotten en eiken. De holle weg staat reeds ingetekend op de Tranchotkaart.	1811141119	waarde evol	vrij betrouwbaar	foto onduidelijk	188691,3	317113,4	Cultuurhistorisch landschapselement	35810219770000	Veldwerk
1,811E+09	Meidoornhaag	Gerendal	Het Grachtje	Meidoornhaag met relatief dikke stammen geplaatst als perceelafbakening. Het betreffende perceel is al ingetekend op de kadastrale kaart van omstreeks 1832.	1811141120	waarde evol	vrij betrouwbaar		188767,9	317458	Cultuurhistorisch landschapselement	35810149770000	Veldwerk
1,811E+09	Meidoornhaag	Gerendal	Het Grachtje	In een weiland staan meerdere flink uitgegroeide meidoorns die waarschijnlijk ooit samen een haag en perceelafbakening hebben gevormd. De lijn was ooit langer; echter zijn de meeste meidoorns in de loop der tijd vervangen prikkeldraad.	1811141121	waarde vol	niet te beoordelen	foto onduidelijk	188696,2	317401,7	Cultuurhistorisch landschapselement	35810207870000	Veldwerk
1,811E+09	Holle weg	Gerendal	Onderste Grachtweg	Holle weg met dichtbegroeide (en zeer hoge!) taluds; onder andere met flinke hakhoutstoven.	1811141122	zeer waarde evol	vrij betrouwbaar	foto onduidelijk	188674,3	317460,1	Cultuurhistorisch landschapselement	35810149670000	Veldwerk
1,811E+09	Graft	Gerendal	Nabij Vloedsweg	Deze begroeide graft is al ingetekend op de kadastrale kaart van omstreeks 1832.	1811141123	waarde evol	niet te beoordelen	foto onduidelijk	188520,8	317328,9	Cultuurhistorisch landschapselement	35820095670000	Veldwerk
1,811E+09	Graft	Gerendal	Nabij Vloedsweg	Deze begroeide graft is al ingetekend op de kadastrale kaart van omstreeks 1832.	1811141124	waarde evol	niet te beoordelen	foto onduidelijk	188412,8	317234,1	Cultuurhistorisch landschapselement	35820091270000 & 35820095670000	Veldwerk
1,811E+09	Holle weg & meidoornhaag	Gerendal	Kinkersweg	Holle weg met uitgegroeide stukken meidoornhaag en knotten.	1811141125	zeer waarde evol	vrij betrouwbaar		188430,2	317025,7	Cultuurhistorisch landschapselement	35820128570000	Veldwerk
1,811E+09	Eiken	Gerendal	Vauwerstraat-Stevensweg	Langs een wandelpad bevindt zich een bomenlaan met onder andere 4 flinke eikenbomen. Deze hebben een omtrek van tussen 3 m 50 en 4 m.	1811141126	waarde evol	vrij betrouwbaar	soorten	184003,9	320984,8	Cultuurhistorisch landschapselement	37390037570000 & 37390035170000	Veldwerk
1,811E+09	Graft	Gerendal	De Nieuweweg	Graft met hierop een solitaire hakhoutstoolf.	1811141127	vrij waarde vol	niet te beoordelen	boswilg, pionier	183861,4	321122,9	Cultuurhistorisch landschapselement	37390035070000	Veldwerk
1,811E+09	Hakhoutstoolf	Gerendal	De Nieuweweg	Solitaire hakhoutstoolf (met als bijzonder detail een wilde maretak!). Boomsoort is helaas onbekend.	1811141128	vrij waarde vol	niet te beoordelen	boswilg pionier	183886	321118,4	Cultuurhistorisch landschapselement	37390035070000	Veldwerk
1,811E+09	Graft met lichte begroeiing	Gerendal	Nabij Vauwerstraat	Graft met lichte begroeiing.	1811141129	waarde vol	niet te beoordelen	foto onduidelijk	184287	320843,2	Cultuurhistorisch landschapselement	37390037170000	Veldwerk
1,811E+09	Knotbomenrij	Vroenhof	Krommesteeg	Knotbomenrij.	1811141130	waarde vol	vrij betrouwbaar		183161,5	320364,1	Cultuurhistorisch landschapselement	31980252470000	Veldwerk
1,811E+09	Knotbomenrij	Vroenhof	Krommesteeg	Knotbomenrij met bomen van flinke omvang.	1811141131	waarde vol	vrij betrouwbaar		183187,8	320327,7	Cultuurhistorisch landschapselement	31980252470000	Veldwerk
1,811E+09	Solitaire eik	Vroenhof	Krommesteeg	Langs het wandelpad een eik van flinke omvang.	1811141132	waarde evol	vrij betrouwbaar		183386	320180	Cultuurhistorisch landschapselement	31980311870000	Veldwerk
1,811E+09	Geknotte eik en meidoorn	Vroenhof	Krommesteeg	Eik die ooit geknot lijkt te zijn en twee 'uitgegroeide' meidoorns die nu meer de vorm hebben van een boom. Wellicht een overblijfsel van een voormalige haag.	1811141133	zeer waarde evol	vrij betrouwbaar	oude voederboom?	183030	320272,1	Cultuurhistorisch landschapselement	31980274070000	Veldwerk
1,811E+09	Knotbomenrij	Houthem	Bergse Heide	Drie flinke knobomen midden op de Bergse Heide.	1811141134	waarde vol	vrij betrouwbaar	knotwilgen	183615	319839,6	Cultuurhistorisch landschapselement	29840392670000 & 29840392570000	Veldwerk

Element-nummer	Soort Element	Plaats	Straatnaam	Beschrijving	Foto zie element-nr.	vóór 1850	1850-1950	na 1950	beoordelingsgraad	opmerkingen	X	Y	Classificatie	BGT ID	Perceel ID	Bron	
Houthem 1	Drinkpoel	Houthemerveld	Beekstraat	Drinkpoel voor het vee. Hoort bij de bovengelige Hoeve Holswick.					n.v.t.	geen begroeiing	185202,368	321478,337	Cultuurhistorisch landschapselement		37390009170000	Heemkundevereniging Houthem-St. Gerlach	
Houthem 2	Heg	Houthemerveld	Bij Beekstraat	Deze heg heeft vrij dikke stammen, wat zou betekenen dat het een heg zou kunnen zijn van een flinke leeftijd. De heg loopt parallel met een perceelsgrens die te zien is op de kadastrale kaart van 1832.					zeer waard evol			184769,246	320715,168	Cultuurhistorisch landschapselement		37390009070000	Heemkundevereniging Houthem-St. Gerlach
Houthem 3	Eikenbosje	Houthemerveld	Bij Beekstraat	Eikenbosje, waarschijnlijk ooit gebruikt als geriefbosje voor een boer. Verder ligt hier een kleine grindgroeve onder.					zeer waarde vol			184734,385	321483,137	Cultuurhistorisch landschapselement		37390007670000	Heemkundevereniging Houthem-St. Gerlach
Houthem 4	Betonnen drinkbak	Houthemerveld	Bij Beekstraat	Betonnen drinkbak voor het vee. Niet meer in gebruik.					n.v.t.	geen begroeiing	184831,449	320706,02	Cultuurhistorisch landschapselement		37390009070000	Heemkundevereniging Houthem-St. Gerlach	
Houthem 5	Graft met hakhout en vlechtheg relicten	Houthemerveld	Bij Beekstraat	Deze graft is dichtbegroeid met o.a. hakhoutstoven en vlechtheg relicten en is een perceelsscheiding die al ingetekend is op de kadastrale kaart 1832.					zeer waard evol			184831,493	320740,839	Cultuurhistorisch landschapselement		37390009070000	Heemkundevereniging Houthem-St. Gerlach
Houthem 6	Holle weg met hakhoutstoven en eiken	Houthemerveld	Bij Beekstraat	Op de taluds aan weerszijden van de holle weg staan meerdere hakhoutstoven (jonge uitlopers) en eikenbomen. Deze holle weg is al ingetekend op het kantoor.					waard evol			184344,664	320816,766	Cultuurhistorisch landschapselement		37390011070000	Heemkundevereniging Houthem-St. Gerlach
Houthem 7	Fazantenpoel	Houthemerveld	Bij Beekstraat	Deze drinkpoel wordt de fazantenpoel genoemd vanwege het grote aantal fazanten die hier kwamen drinken en hoort van oorsprong bij Hoeve Holswick. Tevens gebruikt als drinkpoel voor het vee in de wei.					waard evol			184399,919	321116,201	Cultuurhistorisch landschapselement		37390037170000	Heemkundevereniging Houthem-St. Gerlach
Houthem 8	Knotbomen	Houthemerveld	Bij Niessenweg	De kade van deze rivier wordt geflankeerd door knotbomen.					zeer waarde vol			182565,696	321017,43	Cultuurhistorisch landschapselement		37390033670000	Heemkundevereniging Houthem-St. Gerlach
Houthem 9	Solitair boom	Houthemerveld	Bij Hetjensweg	Deze knotboom staat helemaal alleen midden in een weiland en komt qua plaatsing precies overeen met een perceelsgrens van de kadastrale kaart 1832. Deze knotboom is dus waarschijnlijk geplaatst om een grens aan te geven, zoals wel vaker met knotbomen werd gedaan.					waarde vol			182725,981	321134,254	Cultuurhistorisch landschapselement		37390029070000	Heemkundevereniging Houthem-St. Gerlach
Houthem 10	Knotbomenrij langs water	Houthemerveld	Bij Hetjensweg	Drie flinke knotbomen langs de de het talud van de Geul.					zeer waarde vol			182593,158	321171,224	Cultuurhistorisch landschapselement		37390033770000	Heemkundevereniging Houthem-St. Gerlach
Houthem 11	Begroeide graft	Houthemerveld	Bij Hetjensweg	Deze begroeide graft is al ingetekend op de Tranchotkaart en is dus waarschijnlijk al meer dan 200 jaar oud.					waard evol			182873,11	321344,846	Cultuurhistorisch landschapselement		37390028570000	Heemkundevereniging Houthem-St. Gerlach
Houthem 12	Begroeide graft	Houthemerveld	Bij Hetjensweg	Deze begroeide graft is al ingetekend op de Tranchotkaart en is dus waarschijnlijk al meer dan 200 jaar oud.					waard evol			182765,438	321417,395	Cultuurhistorisch landschapselement		37390028570000	Heemkundevereniging Houthem-St. Gerlach
Houthem 13	Begroeide graft	Houthemerveld	Bij Hetjensweg	Deze begroeide graft is al ingetekend op de Tranchotkaart en is dus waarschijnlijk al meer dan 200 jaar oud.					waard evol			182706,864	321376,782	Cultuurhistorisch landschapselement		37390028570000	Heemkundevereniging Houthem-St. Gerlach
Houthem 14	Begroeide graft	Houthemerveld	Bij Hetjensweg	Deze relatief kleine begroeide graft loopt gelijk met een perceelsafbakening die ingetekend is op de kadastrale kaart 1832.					waard evol			182752,639	321274,58	Cultuurhistorisch landschapselement		37390028570000	Heemkundevereniging Houthem-St. Gerlach
Houthem 15	Begroeide graft	Houthemerveld	Bij Hetjensweg	Deze relatief kleine begroeide graft loopt gelijk met een perceelsafbakening die ingetekend is op de kadastrale kaart 1832.					waard evol			182534,748	321483,27	Cultuurhistorisch landschapselement		37390045470000	Heemkundevereniging Houthem-St. Gerlach
Houthem 16	Begroeide graft	Houthemerveld	Bij Hetjensweg	Deze relatief kleine begroeide graft loopt gelijk met een perceelsafbakening die ingetekend is op de kadastrale kaart 1832.					waard evol			182517,474	321516,954	Cultuurhistorisch landschapselement		37390045470000	Heemkundevereniging Houthem-St. Gerlach
Houthem 17	Begroeide graft	Houthemerveld	Bij Hetjensweg	Deze relatief kleine begroeide graft loopt gelijk met een perceelsafbakening die ingetekend is op de kadastrale kaart 1832.					waard evol			182485,806	3215509,925	Cultuurhistorisch landschapselement		37390045470000	Heemkundevereniging Houthem-St. Gerlach
Houthem 18	Haag	Houthemerveld	Bij Hetjensweg	Deze struweelhaag staat precies op de oude perceelsgrens van de kadastrale kaart uit 1832.					waard evol			183055,835	321362,643	Cultuurhistorisch landschapselement		37390028570000	Heemkundevereniging Houthem-St. Gerlach
Houthem 19	Haag	Houthemerveld	Bij Hetjensweg	Deze struweelhaag staat precies op de oude perceelsgrens van de kadastrale kaart uit 1832.					waard evol			183008,049	321394,183	Cultuurhistorisch landschapselement		37390028570000	Heemkundevereniging Houthem-St. Gerlach
Houthem 20	Haag	Houthemerveld	Bij Hetjensweg	Deze struweelhaag staat precies op de oude perceelsgrens van de kadastrale kaart uit 1832.					waard evol			183000,384	321328,651	Cultuurhistorisch landschapselement		37390028570000	Heemkundevereniging Houthem-St. Gerlach
Houthem 21	Knotbomenrij	Vroenhof	Bij Krommesteeg	Langs dit voetpad staat een rij van zeven knotbomen met een flinke omvang. Waarschijnlijk geplant ter markering van het voetpad. Het gaat hier om een oude verbindingsweg van Houthem naar Geulhem.					zeer waarde vol			183068,283	320339,712	Cultuurhistorisch landschapselement		31980274170000	Heemkundevereniging Houthem-St. Gerlach

Houthem 22	Oude haagbeuk					waard evol		niet te beoorde len		?	?	Cultuurhistorisch landschapselement			Heemkundevereniging Houthem-St. Gerlach
Houthem 23	Knotbomen	Strabeek	Achter Strabeek 11	De wei achter Strabeek 11 wordt omringd met een haag en twee knotbomen. De twee knotbomen lijken van een flinke omvang. De haag/ de knotbomen loopt gelijk met oude perceelsgrens kadasterkaart 1832 en Tranchotkaart.		zeer waard evol	waarde vol	vrij betrouw baar	foto onduidelijk	184605,769	320191,235	Cultuurhistorisch landschapselement		32000221170000	Heemkundevereniging Houthem-St. Gerlach
Houthem 24	Haag	Strabeek	Achter Strabeek 11	De wei achter Strabeek 11 wordt omringd met een haag en twee knotbomen. De twee knotbomen lijken van een flinke omvang. De haag/ de knotbomen loopt gelijk met oude perceelsgrens kadasterkaart 1832. De haag heeft vrij dikke stammen die op een zekere ouderdom wijzen. De haag/ de knotbomen loopt gelijk met oude perceelsgrens kadasterkaart 1832 en Tranchotkaart.		zeer waard evol		vrij betrouw baar	foto onduidelijk	184565,914	320205,052	Cultuurhistorisch landschapselement		32000209470000 & 32000128670000 & 32000220170000	Heemkundevereniging Houthem-St. Gerlach
Houthem 25	Laan	Strabeek	Langgs provinciale weg Strabeek-Houthem	Laan van Hollandse lindes langs de provinciale weg.			waarde vol	vrij betrouw baar		184427,228	320319,965	Cultuurhistorisch landschapselement		31990226870000 & 31990229570000	Heemkundevereniging Houthem-St. Gerlach
Houthem 26	Eik	Vroenhof	Bij de Meerssenderweg	In een weiland bij een silo bevinden zich vier flinke eikenbomen.			waarde vol	vrij betrouw baar		183380,953	320636,598	Cultuurhistorisch landschapselement		37390038570000 &	Heemkundevereniging Houthem-St. Gerlach
Houthem 27	Eik	Vroenhof	Bij de Meerssenderweg	In een weiland bij een silo bevinden zich vier flinke eikenbomen.			waarde vol	vrij betrouw baar		183473,239	320715,867	Cultuurhistorisch landschapselement		37390038570000 &	Heemkundevereniging Houthem-St. Gerlach
Houthem 28	Eik	Vroenhof	Bij de Meerssenderweg	In een weiland bij een silo bevinden zich vier flinke eikenbomen.			waarde vol	vrij betrouw baar		183448,633	320794,449	Cultuurhistorisch landschapselement		37390038570000 &	Heemkundevereniging Houthem-St. Gerlach
Houthem 29	Eik	Vroenhof	Bij de Meerssenderweg	In een weiland bij een silo bevinden zich vier flinke eikenbomen.			waarde vol	vrij betrouw baar		183391,748	320808,473	Cultuurhistorisch landschapselement		37390038570000 &	Heemkundevereniging Houthem-St. Gerlach
Houthem 30	Knotwilg	Sint Gerlach	Bij Vauwerstraat	Knotwilg in heg als erceelsafbakening/windafweer.			waarde vol	vrij betrouw baar		184112,557	320385,232	Cultuurhistorisch landschapselement		31980262570000	Heemkundevereniging Houthem-St. Gerlach
Houthem 31	Knotwilg	Sint Gerlach	Bij Vauwerstraat	Knotwilg in heg als perceelsafbakening/windafweer.			waarde vol	vrij betrouw baar		184111,102	320408,082	Cultuurhistorisch landschapselement		31980262570000	Heemkundevereniging Houthem-St. Gerlach
Houthem 32	Knotwilg	Sint Gerlach	Bij Vauwerstraat	Knotwilg in heg als perceelsafbakening/windafweer.			waarde vol	vrij betrouw baar		184110,441	320435,864	Cultuurhistorisch landschapselement		31980262570000	Heemkundevereniging Houthem-St. Gerlach
Houthem 33	Knotwilg	Sint Gerlach	Bij Vauwerstraat	Knotwilg in heg als perceelsafbakening/windafweer.			waarde vol	vrij betrouw baar		184110,705	320461,131	Cultuurhistorisch landschapselement		31980262570000	Heemkundevereniging Houthem-St. Gerlach
Houthem 34	Knotwilg	Sint Gerlach	Bij Vauwerstraat	Knotwilg in heg als perceelsafbakening/windafweer.			waarde vol	vrij betrouw baar		184118,246	320460,602	Cultuurhistorisch landschapselement		31980262570000	Heemkundevereniging Houthem-St. Gerlach
Houthem 35	Hoogstamboomgaard	Sint Gerlach	Bij Vauwerstraat	Reeds hoogstam hier te zien op de Tranchotkaart.			waarde vol	vrij betrouw baar		184140,907	320435,206	Cultuurhistorisch landschapselement		31980262570000	Heemkundevereniging Houthem-St. Gerlach
Houthem 36	Heg	Sint Gerlach	Bij Vauwerstraat	Heg rondom perceel.			waarde vol	niet te beoorde len	foto onduidelijk	184111,38	320426,396	Cultuurhistorisch landschapselement		31980262570000	Heemkundevereniging Houthem-St. Gerlach
Houthem 37	Knotwilg	Sint Gerlach	Bij Vauwerstraat	Knotwilg in heg als perceelsafbakening/windafweer.			vrij waarde vol	vrij betrouw baar		184166,863	320384,665	Cultuurhistorisch landschapselement		31980262570000	Heemkundevereniging Houthem-St. Gerlach
Houthem 38	Hoogstamboomgaard	Sint Gerlach	Bij Vauwerstraat	Reeds hoogstam hier te zien op de Tranchotkaart.			waarde vol	niet te beoorde len	geen foto	186149,366	320388,889	Cultuurhistorisch landschapselement		31980262570000	Heemkundevereniging Houthem-St. Gerlach
Houthem 39	Heg	Sint Gerlach	Bij de Meerssenderweg	Heg op perceelsgrens.			waarde vol	niet te beoorde len	foto onduidelijk	183422,974	320565,801	Cultuurhistorisch landschapselement		37390038570000 &	Heemkundevereniging Houthem-St. Gerlach
Houthem 40	Solitaire boom	Sint Gerlach	Bij Vauwerstraat	Solitaire boom in een weiland. Waarschijnlijk ooit geplant voor het vee om eronder te kunnen schuilen.			waarde vol	vrij betrouw baar	omtrek stam?	184593,36	320729,631	Cultuurhistorisch landschapselement		37390009070000 &	Heemkundevereniging Houthem-St. Gerlach
Houthem 41	Onbegroeide graft	Sint Gerlach	Bij Vauwerstraat	Onbegroeide graft op perceelsgrens die ingetekend is op de kadastrale kaart van omstreeks 1832. Tegenwoordig is dit geen perceel meer.				n.v.t.	geen begroeiing	184526,366	320726,24	Cultuurhistorisch landschapselement		37390009070000	Heemkundevereniging Houthem-St. Gerlach
Houthem 42	Onbegroeide graft	Sint Gerlach	Bij Vauwerstraat	Onbegroeide graft op perceelsgrens die ingetekend is op de kadastrale kaart van omstreeks 1832. Tegenwoordig is dit geen perceel meer.				n.v.t.	geen begroeiing	184553,354	320745,158	Cultuurhistorisch landschapselement		37390009070000	Heemkundevereniging Houthem-St. Gerlach
Houthem 43	Oude meidoornheg	Strabeek	Bij Klaterstraat	Langs de Klaterstraat staat nog een stuk oude meidoornheg met flinke stammen die een weiland begrenst.			waard evol	niet te beoorde len	foto onduidelijk	184850,206	320217,132	Cultuurhistorisch landschapselement		32000144070000	Heemkundevereniging Houthem-St. Gerlach

Houthem 44	Hoogstamboomgaard	Strabeek	Bij Klaterstraat	Op dit weiland staan nog enkele hoogstambomen. Op de Tranchotkaart is al te zien dat op dit perceel in 1804 ook al hoogstam was.			waarde vol	vrij betrouwbaar		184764,607	320251,546	Cultuurhistorisch landschapselement		32000085770000	Heemkundevereniging Houthem-St. Gerlach
Houthem 45	Hoogstamboomgaard	Strabeek	Bij Klaterstraat	Hoogstamboomgaard. Op de Tranchotkaart is op dit perceel ook al hoogstam ingetekend.			waarde vol	vrij betrouwbaar		184993,473	320150,239	Cultuurhistorisch landschapselement		32000216670000 &	Heemkundevereniging Houthem-St. Gerlach
Houthem 46	Hoogstamboomgaard	Strabeek	Bij Klaterstraat	Hoogstamboomgaard. Op de Tranchotkaart is op dit perceel ook al hoogstam ingetekend.			waarde vol	vrij betrouwbaar		184993,685	320151,297	Cultuurhistorisch landschapselement		32000225670000	Heemkundevereniging Houthem-St. Gerlach
Houthem 47	Hoogstamboomgaard	Strabeek	Bij Klaterstraat	Hoogstamboomgaard. Op de Tranchotkaart is op dit perceel ook al hoogstam ingetekend.			waarde vol	vrij betrouwbaar		185060,391	320135,638	Cultuurhistorisch landschapselement		32000225670000	Heemkundevereniging Houthem-St. Gerlach
Houthem 48	Meidoornheg	Strabeek	Weiland Klaterstraat	Langs het voetpad Klaterstraat staan verschillende oude (meidoorn)heggen. Dit is er één van. De ouderdom is af te zien aan de vrij dikke stammen van de heg.			waarde vol	niet te beoordeelen	foto onduidelijk	184878,644	320071,842	Cultuurhistorisch landschapselement		32000230670000	Heemkundevereniging Houthem-St. Gerlach
Houthem 49	Solitaire knotboom	Strabeek	Langs Klaterstraat	In de meidoornheg met elementnummer 'Houthem 48' staat ook een zeer dikke knotboom. Knotbomen werden vaker geplant op perceelsgrenzen.			waarde vol	niet te beoordeelen	foto onduidelijk	184901,795	320025,001	Cultuurhistorisch landschapselement		32000230670000	Heemkundevereniging Houthem-St. Gerlach
Houthem 50	Eik	Strabeek	Langs Klaterstraat	Eik op perceelsgrens van weiland.			waard evol	niet te beoordeelen	Spaanse aak?	184924,462	320021,379	Cultuurhistorisch landschapselement		32000219870000	Heemkundevereniging Houthem-St. Gerlach
Houthem 51	Eik	Strabeek	Langs Klaterstraat	Eik op perceelsgrens van weiland.			waard evol	niet te beoordeelen	Spaanse aak?	184938,485	320013,97	Cultuurhistorisch landschapselement		32000219870000	Heemkundevereniging Houthem-St. Gerlach
Houthem 52	Knotboom	Strabeek	Bij Klaterstraat	Knotboom op perceelsgrens. Het gaat hier om een perceelsgrens die op de kadasterkaart van omstreeks 1832 staat.			waarde vol	niet te beoordeelen	esdoorn?	184952,031	320066,834	Cultuurhistorisch landschapselement		32000229570000	Heemkundevereniging Houthem-St. Gerlach
Houthem 53	Solitaire boom	Strabeek	Bij Klaterstraat	Eik (?) op hoek van een perceelsgrens.			waarde vol	niet te beoordeelen	geen foto	184961,771	320129,577	Cultuurhistorisch landschapselement		32000229270000	Heemkundevereniging Houthem-St. Gerlach
Houthem 54	Eik	Strabeek	Bij Klaterstraat	Eik op perceelsgrens van weiland.			waarde vol	vrij betrouwbaar	es	184856,757	320110,262	Cultuurhistorisch landschapselement		32000219870000	Heemkundevereniging Houthem-St. Gerlach
Houthem 55	Meidoornheg	Strabeek	Bij Klaterstraat	Meidoornheg met vrij dikke stammen.			waard evol	vrij betrouwbaar	foto onduidelijk	184960,444	319988,155	Cultuurhistorisch landschapselement		32000229570000	Heemkundevereniging Houthem-St. Gerlach
Houthem 56	Knotwilg	Strabeek	Bij Klaterstraat	Flinke knotwilg in een heg. Langs een weg en op een perceelsgrens die op de Tranchotkaart en op het kadaster van omstreeks 1832.			zeer waard evol	vrij betrouwbaar	knodes	185055,25	319890,249	Cultuurhistorisch landschapselement		37290036470000	Heemkundevereniging Houthem-St. Gerlach
Houthem 57	Meidoornheg	Strabeek	Bij Klaterstraat	Lange heg van ongeveer 50 meter met flinke stammen die wijzen op een aanzienlijke ouderdom.			zeer waard evol	vrij betrouwbaar		185158,095	319796,23	Cultuurhistorisch landschapselement		37290040770000	Heemkundevereniging Houthem-St. Gerlach
Houthem 58	Meidoornheg	Strabeek	Koningswinkelvoetpad	Deze heg is onlangs kortgeschoren. De dikke stammen zijn nu goed te zien. Op de kadastrale kaart van omstreeks 1832 is te zien dat deze heg precies op een perceelsgrens loopt. Het gebied is tegenwoordig opgegaan in één groot perceel.			waard evol	vrij betrouwbaar		185216,162	319862,27	Cultuurhistorisch landschapselement		37290040770000	Heemkundevereniging Houthem-St. Gerlach
Houthem 59	Meidoornheg	Strabeek	Koningswinkelvoetpad	Langs het voetpad loopt een vrij lange heg waarin oude en nieuwe stukken zich afwisselen (te zien aan de wisselende stamdikte)			waarde vol	vrij betrouwbaar	foto onduidelijk	185318,397	319864,81	Cultuurhistorisch landschapselement		37290019170000 & 37290019070000 & 37290035770000	Heemkundevereniging Houthem-St. Gerlach
Houthem 60	Knotwilg	Strabeek	Koningswinkelvoetpad	Flinke knotwilg in het talud langs de Geul.			waarde vol	betrouwbaar		185336,168	319829,164	Cultuurhistorisch landschapselement		37290019770000	Heemkundevereniging Houthem-St. Gerlach
Houthem 61	Hakhoutstooft/meerstemmige boom	Strabeek	Koningswinkelvoetpad	In het talud langs de Geul bevindt zich een meerstemmige boom/voormalige hakhoutstooft (hier niet zeker van).			waarde vol	betrouwbaar	esdoorn	185358,18	319850,542	Cultuurhistorisch landschapselement		37290019770000	Heemkundevereniging Houthem-St. Gerlach
Houthem 62	Meidoornheg	Strabeek	Koningswinkelvoetpad	Langs het voetpad loopt een meidoornheg waarin oude en nieuwe stukken zich afwisselen (te zien aan de wisselende stamdikte)			waard evol	niet te beoordeelen	geen foto	185465,296	319868,931	Cultuurhistorisch landschapselement		37290035770000	Heemkundevereniging Houthem-St. Gerlach
Houthem 63	Graft met heg	Strabeek	Koningswinkelvoetpad	Graft met heg. Ligt net niet op een perceelsgrens van de kadasterkaart van omstreeks 1832.			waarde vol	niet te beoordeelen	geen foto	185601,893	319803,355	Cultuurhistorisch landschapselement			Heemkundevereniging Houthem-St. Gerlach
Houthem 64	Knotwilg	Sint Gerlach	Bij Vauwerstraat	Knotwilg in heg als perceelsafbakening/windafweer.			waarde vol	vrij betrouwbaar	foto onduidelijk	184168,484	320415,1	Cultuurhistorisch landschapselement		'31980262570000	Heemkundevereniging Houthem-St. Gerlach

Element nummer (correspondeert met GIS)	Soort element	Plaats	Straatnaam	Beschrijving	Nummer foto	vóór 1850	1850-1950	na 1950	beoordelingsgraad	opmerkingen	X	Y	Classificatie	BGT ID	Perceel ID	Bron	
Sibbe1	Lindes	Sibbe	Sibberkerkstraat	Twee lindebomen die de hier vroeger aanwezig mergelstenen 'paskoel' flankerden.	Sibbe1		zeer waarde vol		vrij betrouwbaar		186097	316898	Cultuurhistorisch landschapselement		37350011370000	Historisch Genootschap Sibbe-IJzeren	
Sibbe2	Hoogstamboomgaard	Sibbe	Pasveldweg	Oude huisweide met verschillende soorten fruitbomen: peren, appel, kers en pruimen. Ook notenbomen.	Sibbe2		waarde vol		niet te beoordelen	geen foto	186009	316847	Cultuurhistorisch landschapselement		37440333770000	Historisch Genootschap Sibbe-IJzeren	
Sibbe3	Lindeboom met vijf uitlopers	Sibbe	Kenkersweg	Lindeboom langs de weg met vijf 'uitlopers' in talud langs de weg. Niet zeker of deze boom enige cultuurhistorische waarde heeft.	Sibbe3		waarde vol		niet te beoordelen	foto onduidelijk	185570	316971	Cultuurhistorisch landschapselement		37350026970000	Historisch Genootschap Sibbe-IJzeren	
Sibbe4	Heg	Sibbe	Kenkersweg	Haag in een talud langs de weg die de historische Kenkersweg markeert.	Sibbe4		waarde vol		niet te beoordelen	foto onduidelijk	185583	316955	Cultuurhistorisch landschapselement		37350026970000	Historisch Genootschap Sibbe-IJzeren	
Sibbe5	Bomengroep	Sibbe	Kenkersweg	Drie iconische bomen op graft langs Kenkersweg: acacia, populier en een es.	Sibbe5		vrij waarde vol		niet te beoordelen	foto onduidelijk	185555	317066	Cultuurhistorisch landschapselement		37350026970000	Historisch Genootschap Sibbe-IJzeren	
Sibbe6	Heg	Sibbe	Pasveldweg	Graft met begroeiing en dassenburcht die zicht bevindt op de historische grens tussen Sibbe en Wijre. Hierop een haag.	Sibbe6		vrij waard evol		niet te beoordelen	foto onduidelijk	185338	316723	Cultuurhistorisch landschapselement		37350006970000	Historisch Genootschap Sibbe-IJzeren	
Sibbe7	Knottes, populier & vlechtheg	Sibbe	Oude Maastrichterweg	Het gaat hier om een oud weiland met een knottes en een vlechtheg als omheining. Dit weiland is nog niet terug te zien op de Tranchotkaart.	Sibbe7		waard evol		vrij betrouwbaar		185380	317266	Cultuurhistorisch landschapselement		37350007570000	Historisch Genootschap Sibbe-IJzeren	
Sibbe8	Wegkruis met berken en es	Sibbe	Oude Maastrichterweg	Een houten wegkruis met zadeldak wordt geflankeerd door twee berkenbomen.	Sibbe8				waarde vol	vrij betrouwbaar	185380	317258	Cultuurhistorisch landschapselement		37350007570000	Historisch Genootschap Sibbe-IJzeren	
Sibbe9	Restant haagbeuk	Sibbe	Smitserweg	Twee restanten van haagbeplanting langs verdwenen fruitplantage. Scherm in een leeg landschap die de verdwenen fruitbeplanting symboliseren.	Sibbe9				vrij waarde vol	foto onduidelijk	184780	317165	Cultuurhistorisch landschapselement		37350007470000	Historisch Genootschap Sibbe-IJzeren	
Sibbe10	Solitaire es	Sibbe	Smitserweg	Deze boom staat nog alleen op een verder lege akker en is geplant als schaduwplek voor het vee.	Sibbe10		waard evol		vrij betrouwbaar		184891	317288	Cultuurhistorisch landschapselement		37350001970000	Historisch Genootschap Sibbe-IJzeren	
Sibbe11	Meidoornhaag	Sibbe	Maastrichterweg/Kenkersweg	Deze heg bevat vlechtrelicten. Markeert de overgang van een kleinschalig weiland naar een groot akkerperceel.	Sibbe11		zeer waard evol		vrij betrouwbaar	foto onduidelijk	185410	317326	Cultuurhistorisch landschapselement		37350000570000	Historisch Genootschap Sibbe-IJzeren	
Sibbe12	Hoogstamboomgaard	Sibbe	Maastrichterweg/Kenkersweg	Deze weide bevat ongeveer 60 fruitbomen met een hoogte variërend tussen de 5 en 20 meter. Weiland te zien op kadastrakaart 1832 maar nog niet op Tranchot.	Sibbe12				waarde vol	vrij betrouwbaar	185444	317287	Cultuurhistorisch landschapselement		37350000770000	Historisch Genootschap Sibbe-IJzeren	
Sibbe13	Solitaire grensboom	Sibbe	Kenkersweg	Langs een weiland staat een es van ongeveer 30 meter hoog en een stamdiameter van ongeveer 2,50. De plantdatum wordt geschat op 1920.	Sibbe13				waarde vol	vrij betrouwbaar	185494,251	317330,273	Cultuurhistorisch landschapselement		37350000870000	Historisch Genootschap Sibbe-IJzeren	
Sibbe14	Heg	Sibbe	Kenkersweg Sibbe, linkerzijde	Heg langs eeuwenoude huisweide van ongeveer 50 meter lang, doorgroeit met geknotte bomen. Deze knotten zijn waarschijnlijk meer dan 100 jaar oud een ongeveer 10 meter hoog. De meidoornheg is ongeveer 1,20 meter hoog en is waarschijnlijk ook meer dan 100 jaar oud. De perceelsgrenzen van de huisweide zijn al in het kadastrale minuutplan te zien.	Sibbe14				waarde vol	niet te beoordelen	foto onduidelijk	185570,007	317186,085	Cultuurhistorisch landschapselement		37350031370000	Historisch Genootschap Sibbe-IJzeren
Sibbe15	Hoogstamboomgaard	Sibbe	Hoek Kenkersweg/Bemelerweg	Deze boomgaard bestaat uit ongeveer 10 fruitbomen met een omtrek van rond de 120 cm. Om het weiland is een modern hekwerk gezet; dit werkt ontsierend.	Sibbe15				waarde vol	vrij betrouwbaar	185296,278	317569,748	Cultuurhistorisch landschapselement		37440387270000	Historisch Genootschap Sibbe-IJzeren	
Sibbe16				Geplaatst bij historische gebouwen en bouwwerken.					vrij waarde vol	vrij betrouwbaar							
Sibbe17	Restanten hoogstamboomgaard	Sibbe		In deze wei staan nog 2 hoogstamfruitbomen van een aanzienlijke leeftijd.	Sibbe17				zeer waarde vol	vrij betrouwbaar	185918,688	317690,262	Cultuurhistorisch landschapselement		37340003670000	Historisch Genootschap Sibbe-IJzeren	
Sibbe18	Graft	Sibbe	Langs Heunsbergerweg	Deze graft is dichtbegroeid en staat op een grens die we al terugzien op het kadastrale minuutplan van omstreeks 1832.	Sibbe18				waarde vol	niet te beoordelen	foto met kapel	185873,708	317619,883	Cultuurhistorisch landschapselement		37340010370000	Historisch Genootschap Sibbe-IJzeren
Sibbe19	Hoogstamboomgaard	Sibbe	Langs Dorpstraat	Hoogstamboomgaard. Reeds op Tranchot ingetekend. Verder diverse bomen als markering. De samenhang met de gebouwde elementen is van belang: volgens Historisch Genootschap Sibbe & IJzeren moet de Dorpstraat gezien worden als potentieel beschermd dorpsgezicht met haar boerderijen, mergelpilaren, mergelmuren, bomen en hoogstamfruit. Verder is hier de combinatie van de fruitbomen, het voetpad en de meidoornhaag belangrijk.	Sibbe19 tm 22				waarde vol	vrij betrouwbaar	185904,555	317439,503	Cultuurhistorisch landschapselement		37440385070000	Historisch Genootschap Sibbe-IJzeren	
Sibbe20	Hoogstamboomgaard	Sibbe	Langs Dorpstraat	Hoogstamboomgaard. Reeds op Tranchot ingetekend. Verder diverse bomen als markering. De samenhang met de gebouwde elementen is van belang: volgens Historisch Genootschap Sibbe & IJzeren moet de Dorpstraat gezien worden als potentieel beschermd dorpsgezicht met haar boerderijen, mergelpilaren, mergelmuren, bomen en hoogstamfruit.	Sibbe19 tm 22				waarde vol	vrij betrouwbaar	185872,474	317450,417	Cultuurhistorisch landschapselement		37440377170000	Historisch Genootschap Sibbe-IJzeren	
Sibbe21	Hoogstamboomgaard	Sibbe	Langs Dorpstraat	Hoogstamboomgaard. Reeds op Tranchot ingetekend. Verder diverse bomen als markering. De samenhang met de gebouwde elementen is van belang: volgens Historisch Genootschap Sibbe & IJzeren moet de Dorpstraat gezien worden als potentieel beschermd dorpsgezicht met haar boerderijen, mergelpilaren, mergelmuren, bomen en hoogstamfruit.	Sibbe19 tm 22				waarde vol	vrij betrouwbaar	185804,674	317426,605	Cultuurhistorisch landschapselement		37440315470000	Historisch Genootschap Sibbe-IJzeren	

Sibbe22	Hoogstamboomgaard	Sibbe	Langs Dorpstraat	Hoogstamboomgaard. Reeds op Tranchot ingetekend. Verder diverse bomen als markering. De samenhang met de gebouwde elementen is van belang: volgens Historisch Genootschap Sibbe & IJzeren moet de Dorpstraat gezien worden als potentieel beschermd dorpsgezicht met haar boerderijen, mergelpilaren, mergelmuren, bomen en hoogstamfruit.	Sibbe19 tm 22		waarde vol	vrij betrouwbaar		185697,915	317460,736	Cultuurhistorisch landschapselement	37440340470000	Historisch Genootschap Sibbe-IJzeren	
Sibbe23	Linde	Sibbe	Dorpstraat	Deze twee bomen markeren de doorgang naar een voetpad en oude groentetuin.	Sibbe23		waarde vol	vrij betrouwbaar	beuken?	185711,959	317376,282	Cultuurhistorisch landschapselement	37440314470000	Historisch Genootschap Sibbe-IJzeren	
Sibbe24	Linde	Sibbe	Dorpstraat	Deze twee bomen markeren de doorgang naar een voetpad en oude groentetuin.	Sibbe24		waarde vol	vrij betrouwbaar		185715,559	317373,797	Cultuurhistorisch landschapselement	37440314470000	Historisch Genootschap Sibbe-IJzeren	
Sibbe25	Mergelmuur & haag	Sibbe	Dorpstraat	De doorgang van een voetpad en een oude groentetuin worden niet alleen gemarkeerd door twee lindes maar ook door een mergelmuur met hierop een haag; een element dat zeer typisch is voor Sibbe en IJzeren.	Sibbe25		waarde vol	vrij betrouwbaar	boomsoort?	185722,795	317369,46	Cultuurhistorisch landschapselement	37440314470000	Historisch Genootschap Sibbe-IJzeren	
Sibbe26	Hoogstamrelicten	Sibbe	Dorpstraat	Huisweide hoogstamrelicten; ongeveer 10 bomen met een omtrek van tussen de 50-150 cm en een hoogte van tussen de 10-15 meter. Verder wordt dit perceel omheind door een mergelmuur en fraaie hekkijlers van mergel. Dit zou als ensemble beschermd moeten worden.	Sibbe26		waarde vol	vrij betrouwbaar	linden?	185691,567	317405,608	Cultuurhistorisch landschapselement	37440216870000	Historisch Genootschap Sibbe-IJzeren	
Sibbe27	Diverse bomen	Sibbe	Dorpstraat	In deze oude huisweide bevinden zich in totaal 15 bomen. De voorste rij bestaat uit 6 lindes. Verder staan er nog esdoorns en eiken. Al deze bomen zijn waardevol en beeldbepalend vanwege hun omvang en plaatsing; de Dorpstraat van Sibbe is een idyllische straat met oude boerderijen en groen.	Sibbe27		waarde vol	vrij betrouwbaar		185656,834	317453,613	Cultuurhistorisch landschapselement	37440314070000	Historisch Genootschap Sibbe-IJzeren	
Sibbe28	Meidoornhaag op mergelmuur	Sibbe	Sibberkerkstraat	Deze typische mergelmuur met hierop een meidoornhaag is ongeveer 6 m lang en 1,20 m hoog.	Sibbe28		waarde vol	vrij betrouwbaar	foto onduidelijk	185650,793	317282,35	Cultuurhistorisch landschapselement	37440368270000	Historisch Genootschap Sibbe-IJzeren	
Sibbe29	Meidoornhaag op mergelmuur	Sibbe	Sibberkerkstraat	Mergelmuren (met en zonder begroeiing) zijn typisch voor Sibbe & IJzeren; zo ook deze mergelmuur met erbovenop een haag. Tevens twee hekkijlers van mergel.	Sibbe29			n.v.t.	geen begroeiing	185626,822	317286,835	Cultuurhistorisch landschapselement	37440368270000	Historisch Genootschap Sibbe-IJzeren	
Sibbe30	Meidoornhaag	Sibbe	Perceel tussen Bergstraat 77 en	Meidoornhaag als perceelscheiding. De grens waar deze haag op staat is niet terug te vinden op de Tranchot of de kadastrale kaart van omstreeks 1832.	Sibbe30		waarde vol	niet te beoordelen	foto onduidelijk	186327,212	317737,953	Cultuurhistorisch landschapselement	37440345970000	Historisch Genootschap Sibbe-IJzeren	
Sibbe31	Meidoornhaag op mergelmuur	Sibbe	Voortuin Bergstraat 83	Dit is weer een typisch voorbeeld van een mergelmuur zoals we die vaker in Sibbe & IJzeren zien. Deze werden dikwijls als perceelscheiding gebruikt of om een talud te verstevigen; al dan niet beplant met een haag. De mergelblokken die hiervoor gebruikt werden waren afkomstig uit de Sibbergroeve. Deze blokken waren kwalitatief niet goed genoeg om huizen mee te bouwen dus werden ze op deze manier verwerkt.	Sibbe31		vrij waarde vol	niet te beoordelen	foto onduidelijk	186399,729	317767,93	Cultuurhistorisch landschapselement	37440304970000	Historisch Genootschap Sibbe-IJzeren	
Sibbe32	Haag	Sibbe	Veldweg ten westen van Sibbe	Doorgroeiende haag van ongeveer 50 meter lang en 2 meter hoog die langs een veldweg en weiland loopt. Aan de andere zijde bevindt zich een bos.	Sibbe32		waarde vol	niet te beoordelen	foto onduidelijk	186504,686	318027,134	Cultuurhistorisch landschapselement	37440299870000	Historisch Genootschap Sibbe-IJzeren	
Sibbe33	Holle weg met begroeiing en mergelmuurtjes	Sibbe	IJzeren Koeweg/Collegaartsweg	Deze holle weg is op beide taluds flink begroeid met o.a. flinke eikenbomen, hakhoutstoven en knobomen. Verder bevinden zich hierin ook de 'typische mergelmuurtjes' die geplaatst zijn als grondkering/versteviging van de taluds. Bij de kruising Collegaartsweg/Kleine Linde staat ook nog een wegwijk. Dit is echter al opgenomen in het inventaris 'Klein Religieus Erfgoed'.	Sibbe33		zeer waarde evol	niet te beoordelen	foto onduidelijk	186891,94	317498,2	Cultuurhistorisch landschapselement	37360015070000	Historisch Genootschap Sibbe-IJzeren	
Sibbe34	Voormalige groentetuin met me	Sibbe	IJzeren Koeweg/Collegaartsweg	Langs de holle weg bevindt zich een perceel dat reeds op de kadastrale kaart van omstreeks 1832 is ingetekend. De perceelsgrenzen lopen in het huidige landschap nog hetzelfde. De voormalige moestuin wordt omheind door de mergelmuurtjes die zo typisch zijn voor Sibbe. Ook hier zijn ze in slechte staat.	Sibbe34		zeer waarde evol	niet te beoordelen	foto onduidelijk	186818,435	317734,739	Cultuurhistorisch landschapselement	37360005070000	Historisch Genootschap Sibbe-IJzeren	
Sibbe35	Oude weg met mergelmuren en	Sibbe	Lokerstraat	Diverse foto's illustreren dat dit een oude weg is, omzoomd met mergelmuren om hoogteverschillen op te vangen en eigendomsgrenzen te markeren. Op verschillende stukken staat er een haag op de muur maar op andere plaatsen staat er slechts de muur. Verder langs deze weg knobomen en hagen.	Sibbe35		waarde vol	vrij waarde vol	niet te beoordelen	foto onduidelijk	186074,042	317337,247	Cultuurhistorisch landschapselement	37440370370000	Historisch Genootschap Sibbe-IJzeren
Sibbe36	Knobomenrij op perceelsgrens	Sibbe	Weiland tegenover Lokerstraat	Er staan hier drie knobomen als perceelscheiding. Deze perceelsgrens is reeds terug te zien op zowel de Tranchotkaart uit 1804 als op de kadastrale kaart van omstreeks 1832. De betreffende bomen zijn hierdoor cultuurhistorisch waardevol.	Sibbe36		waarde vol	niet te beoordelen	foto onduidelijk	186186,528	317361,972	Cultuurhistorisch landschapselement	37360003570000	Historisch Genootschap Sibbe-IJzeren	
Sibbe37	Mergelmuur als grondkering en	Sibbe	Ingang Sibbergroeve	De omlijsting van de groevingang met oude grondkerende mergelmuren. Hoewel de groeve-ingang nog in gebruik is (en moet blijven) verdient deze bescherming en de directe omgeving zou als zodanig geconsolideerd en beheerd moeten worden.	Sibbe37			vrij waarde vol	niet te beoordelen	foto onduidelijk	186203,778	317538,464	Cultuurhistorisch landschapselement	37440370370000	Historisch Genootschap Sibbe-IJzeren
Sibbe38	Mergelmuur met haag	Sibbe	Bij Dorpstraat 17	Wederom één van de vele typische mergelmuurtjes in Sibbe. Op een gedeelte van de muur is tevens een haag geplant. Neergezet als perceelscheiding en/of grondkering. In de muur tevens bijzondere flora.	Sibbe38		waarde vol	vrij waarde vol	niet te beoordelen	foto onduidelijk	185881,438	317338,724	Cultuurhistorisch landschapselement	37440367270000	Historisch Genootschap Sibbe-IJzeren
Sibbe39	Mergelmuur als perceelscheiding	Sibbe	Landerijen Sibberhuuske	Het gaat hier om de combinatie met mergelmuren rond het huis en langs de percelen aan weerszijden van de Dorpstraat met verdwenen heggen en een nieuwere beplanting vlak bij de toegang tot het Sibberhuuske. Ze markeren het (vroegere) eigendom van het Sibberhuuske met de mergelmuren die zo typisch zijn voor Sibbe. Helaas zijn de hagen die er ooit bovenop stonden verdwenen.	Sibbe39			n.v.t.	geen begroeiing	185425,879	317568,898	Cultuurhistorisch landschapselement	37440309270000 & 37440335570000 & 37440242270000 & 37440242370000 & 37350000470000 & 37350000170000	Historisch Genootschap Sibbe-IJzeren	

Sibbe40	Restant oud voetpad met begroeiing	Sibbe	Verlengde Sint Apolloniastraat	Dit oude voetpad is onderdeel van de vroegere kerkeweg van Sibbe naar Oud-Valkenburg. Naast het voetpad begroeiing van o.a. eiken en populieren.	Sibbe40		waarde vol		niet te beoordelen	geen foto	186564,899	317826,761	Cultuurhistorisch landschapselement	37360000170000	Historisch Genootschap Sibbe-IJzeren
IJzeren41	Hakhoutbosje	IJzeren	Langs de Pasveldweg	Bosstrook met overwegend (jong) hakhout. Dit bosje is niet ingetekend op de Tranchot of de kadastrale kaart van omstreeks 1832. We zien het bosje voor het eerst verschijnen op de Bonnekaart van 1920.	IJzeren41				betrouwbaar	lindebomen	186142,626	316891,422	Cultuurhistorisch landschapselement	37360001370000	Historisch Genootschap Sibbe-IJzeren
IJzeren42	Haag en holle weg	IJzeren	Groenstraat	Hier bevindt zich een holle weg met op één talud een haagbeuk en op het andere talud een haag van meidoorn. In de meidoorn bevinden zich verschillende vlechtrelicten.	IJzeren42		zeer waarde evol		vrij betrouwbaar		186613,146	317011,366	Cultuurhistorisch landschapselement	37360008070000	Historisch Genootschap Sibbe-IJzeren
IJzeren43	Bomenrij en holle weg	IJzeren	Plateau St. Janbos/ 't Goris	Bomenrij langs oude verbindingsweg. Tevens een stukje holle weg.	IJzeren43		waarde vol		vrij betrouwbaar		187187,82	317121,274	Cultuurhistorisch landschapselement	37360007970000	Historisch Genootschap Sibbe-IJzeren
IJzeren44	Historische vijfsprong	IJzeren	Kruising Limietstraat, Kruisstraat, Heerstraat, Scheulderdorpstraat, Gerendal	Op dit kruispunt komen er vijf oude wegen bijeen: Limietstraat, Kruisstraat, Heerstraat, Scheulderdorpstraat, Gerendal. De vijfsprong wordt gemarkeerd door een wegwijk. Dit wegwijk is reeds opgenomen bij de inventarisatie 'klein religieus erfgoed'.	IJzeren44				n.v.t.		186617,668	316333,837	Cultuurhistorisch landschapselement	37360008270000 & 37360008170000 & 37360008470000 & 37350012870000 & 37360008470000	Historisch Genootschap Sibbe-IJzeren
IJzeren45	Mergelmuur als grondkering	IJzeren	Voetpad naar Margraten	Een mergelmuur als afscheiding en talusversterking. Typisch voor Sibbe en IJzeren.	IJzeren45				n.v.t.		186506,006	316210,361	Cultuurhistorisch landschapselement	37350028070000	Historisch Genootschap Sibbe-IJzeren
IJzeren46	Holle weg met begroeiide taluds	IJzeren	Heerstraat	Holle weg met diverse begroeiing op de taluds. O.a. hagen en knotbomen.	IJzeren46		waarde vol		vrij betrouwbaar		186374,193	316231,188	Cultuurhistorisch landschapselement	37350028170000	Historisch Genootschap Sibbe-IJzeren
IJzeren47	Meidoornhaag	IJzeren	Kruispunt Heerstraat/Margraten	Meidoornhaag als perceelscheiding. De stammen lijken relatief dik.	IJzeren47 & 48		waarde vol		niet te beoordelen		186269,007	316256,78	Cultuurhistorisch landschapselement	37350028170000	Historisch Genootschap Sibbe-IJzeren
IJzeren48	Hoogstamboomgaard	IJzeren	Kruispunt Heerstraat/Margraten	Hoogstamrelicten omringd door een meidoornhaag. Op de Tranchot is op dit perceel al hoogstam ingetekend.	IJzeren47 & 48		waarde vol		niet te beoordelen		186298,746	316238,47	Cultuurhistorisch landschapselement	37350020470000	Historisch Genootschap Sibbe-IJzeren
IJzeren49	Holle weg met begroeiide taluds	IJzeren	Heerstraat	Historische route die waarschijnlijk stamt uit de Romeinse tijd. De taluds zijn begroeid met onder andere meidoornhagen. Verder eiken en andere solitaire bomen.	IJzeren49		waarde vol		niet te beoordelen		185963,399	316422,092	Cultuurhistorisch landschapselement	37350027170000	Historisch Genootschap Sibbe-IJzeren
IJzeren50	Historische weg	IJzeren	Limietstraat	De Limietstraat was de oude grensweg met de Heerlijkheid Wijlre. Deze weg wordt gemarkeerd door solitaire bomen, hagen en hoogstamfruit.	IJzeren50		waarde vol		niet te beoordelen		186100,321	316445,507	Cultuurhistorisch landschapselement	37350011770000	Historisch Genootschap Sibbe-IJzeren
IJzeren51	Mergelmuur	IJzeren	Kruisstraat	Mergelmuur lang de weg als perceelscheiding/grondkering. Beplant met een haag. Typisch voor Sibbe en IJzeren.	IJzeren51 & 52		vrij waarde vol		niet te beoordelen		186274,768	316714,836	Cultuurhistorisch landschapselement	37430116670000	Historisch Genootschap Sibbe-IJzeren
IJzeren52	Mergelmuur	IJzeren	Kruisstraat	mergelmuur langs de weg als perceelscheiding/grondkering. Beplant een haag. Typisch voor Sibbe en IJzeren.	IJzeren51 & 52		vrij waarde vol		niet te beoordelen		186275,165	316703,719	Cultuurhistorisch landschapselement	37430116670000	Historisch Genootschap Sibbe-IJzeren
IJzeren53	Holle weg	IJzeren	Hoeveweg	Holle weg met begroeiide taluds.	IJzeren53		waarde evol		niet te beoordelen		186193,771	316161,949	Cultuurhistorisch landschapselement	37350027270000	Historisch Genootschap Sibbe-IJzeren
IJzeren54	Holle weg	IJzeren	Hoeveweg	Holle weg met onbegroeiide taluds afgezien van één eik.	IJzeren54				n.v.t.		186297,108	316083,583	Cultuurhistorisch landschapselement	37350013070000	Historisch Genootschap Sibbe-IJzeren
IJzeren55	Holle weg	IJzeren	Heerstraat	Holle weg met begroeiide taluds. O.a. een rij flinke eiken.	IJzeren55		waarde vol		vrij betrouwbaar		186191,88	316067,179	Cultuurhistorisch landschapselement	37350013470000	Historisch Genootschap Sibbe-IJzeren
IJzeren56	Knotboom	IJzeren	Margraterweg	Knotboom in talud holle weg.	IJzeren56			B	niet te beoordelen		186209,449	316098,632	Cultuurhistorisch landschapselement	37350027370000	Historisch Genootschap Sibbe-IJzeren
IJzeren57	Knotboom	IJzeren	Langs de Groenstraat	Vrij jonge knotboom op perceelsgrens weiland/voetpad.	IJzeren57			C	niet te beoordelen		186472,51	316942,028	Cultuurhistorisch landschapselement	37360011470000	Historisch Genootschap Sibbe-IJzeren
IJzeren58	Knotboom op perceelsgrens	IJzeren	Langs de Groenstraat	Knotboom met een omtrek van ongeveer 3 meter op een perceelsgrens die al ingetekend staat op de kadastrale kaart van omstreeks 1832.	IJzeren58		waarde vol		vrij betrouwbaar		186480,977	316951,13	Cultuurhistorisch landschapselement	37360011470000	Historisch Genootschap Sibbe-IJzeren
IJzeren59	Knotboom	IJzeren	Langs de Groenstraat	Vrij jonge knotboom op perceelsgrens weiland/voetpad.	IJzeren59			C	niet te beoordelen		186486,692	316959,173	Cultuurhistorisch landschapselement	37360011470000	Historisch Genootschap Sibbe-IJzeren

Element nummer	Soort Element	Plaats	Locatie	Beschrijving	Foto	vóór 1850 A, B of C	1850-1950 A, B of C	na 1950 A, B of C	beoorde lings- graad	opmerkingen	X	Y	Classificatie	BGT ID	Perceel ID	Bron
Schin1	Knotbomenrij	Schin op Geul	Beemdenvoetpad	Een rij knotwilgen langs een restant van het voetpad van Schin op Geul naar Oud-Valkenburg.			waard evol		vrij betrouwbaar		188787	318344	Cultuurhistorisch landschappelijk element		35810218870000	Veldwerk heemkondekring Schin op Geul
Schin2	Heg met vlechtrelicten	Schin op Geul	Beemden	Deze heg bevindt zich op een historische perceelsscheiding die te zien is op de kadastrale kaart van omstreeks 1830. Onder de jonge uitlopers van de heg zijn dikke stammen te zien die op verschillende plaatsen gevlochten zijn.			zeer waarde vol		betrouwbaar		188504	318394	Cultuurhistorisch landschappelijk element		35810156370000	Veldwerk heemkondekring Schin op Geul
Schin3	Knotbomenrij	Schin op Geul	Beemdenvoetpad	Een rij van vier knotwilgen met omtrek van ongeveer 3 meter of meer. Deze rij is al op het kadastrale minuutplan van omstreeks 1830 te zien.			zeer waarde evol		betrouwbaar		188464	318284	Cultuurhistorisch landschappelijk element		35810000470000	Veldwerk heemkondekring Schin op Geul
Schin4	Knotbomenrij	Schin op Geul	Beemden	Een rij van veertien knotbomen van afwisselende omtrek midden in een weiland op een historische perceelsscheiding.			zeer waarde evol	vrij waarde vol	vrij betrouwbaar		188601	318240	Cultuurhistorisch landschappelijk element		35810134170000, 35810195970000 & 35810134270000	Veldwerk heemkondekring Schin op Geul
Schin5	Drenkplanten	Schin op Geul	Beemden	Drenkplanten langs de geuloever. Niet zeker van de cultuurhistorische waarde.					geen begroeiing		188723	318449	Cultuurhistorisch landschappelijk element		35810156470000	Veldwerk heemkondekring Schin op Geul
Schin6	Hulst	Schin op Geul	Beemden	Hulst in boomvorm. Aan de dikke stammen te zien zou dit wel eens een overblijfsel van een oude heg kunnen zijn.			zeer waarde vol		vrij betrouwbaar	klimop!!	188678	318421	Cultuurhistorisch landschappelijk element		35810156470000	Veldwerk heemkondekring Schin op Geul
Schin7	Lindebomen bij wegwijk	Walem	Kerkeveld	Aan weerszijden van dit gietijzeren wegwijk bevindt zich een winterlinde.			zeer waarde evol		betrouwbaar		188930	318944	Cultuurhistorisch landschappelijk element		37410030170000	Veldwerk heemkondekring Schin op Geul
Schin8	Holle weg/kerkeweg	Walem	Kerkeveld	Deze holle weg is een restant van het voormalige voetpad naar de kerk in Schin op Geul.			waard evol		niet te beoordelen	onduidelijke foto	188936	318902	Cultuurhistorisch landschappelijk element		37410030070000	Veldwerk heemkondekring Schin op Geul
Schin9	Talud langs spoorlijn	Walem	Walem	Dit talud is gemaakt in 1852-1853 vanwege het aanleggen van de spoorlijn. Dit soort taluds bevinden zich in heel Valkenburg en hebben vaak een typische begroeiing zoals hakhoutbomen.			zeer waarde evol		niet te beoordelen	onduidelijke foto	188861	318651	Cultuurhistorisch landschappelijk element		37310043770000	Veldwerk heemkondekring Schin op Geul
Schin10	Voetpad	Schin op Geul	Schin op Geul	Dit voetpad is tegenwoordig verhard maar is het oorspronkelijke voetpad naar de Drie Beeldjes toe. Het voetpad links langs de Geul is later aangelegd.			zeer waarde vol		niet te beoordelen	onduidelijke foto	188608	318676	Cultuurhistorisch landschappelijk element		35800152170000	Veldwerk heemkondekring Schin op Geul
Schin11	Beukenlaan	Oud Valkenburg	Oud-Valkenburg	Beukenlaan van ongeveer 80 jaar oude bomen langs het pad naar de Drie Beeldjes vanuit kasteel Schaloen.	foto 12!		waard evol			foto 12!	187754	318693	Cultuurhistorisch landschappelijk element		37420101870000	Veldwerk heemkondekring Schin op Geul
Schin12		Oud Valkenburg	Oud-Valkenburg	Oprijlaan en tevens loofgang naar kasteel Schaloen.	foto 13!		zeer waarde evol		betrouwbaar	lindeloofgang	187695	318512	Cultuurhistorisch landschappelijk element		37420121170000	Veldwerk heemkondekring Schin op Geul
Schin13	Hoogstamboomgaard	Oud Valkenburg	Oud-Valkenburg	Hoogstamfruitboomgaard bij kasteel Genhoes. Deze boomgaard is ook al opgenomen in de elementenlaag van natuurmonumenten.			waard evol		vrij betrouwbaar		188300,115	318546,659	Cultuurhistorisch landschapselement		37420139770000	Veldwerk heemkondekring Schin op Geul
Schin14	Knotbomenrij	Schoonbron		In dit weiland bevindt zich een knotbomenrij van 8 knotbomen. Deze perceelsafbakening is al terug te zien op de kadastrale kaart van 1832.			waard evol		niet te beoordelen		189433,211	318014,086	Cultuurhistorisch landschapselement		37310056870000	Veldwerk heemkondekring Schin op Geul
Schin15	Knotbomenrij	Schoonbron		Knotbomenrij als perceelsafbakening in weiland. Deze grens is al te zien op de kadastrale kaart van 1832 én op de Tranchotkaart.			waard evol		niet te beoordelen		189460,849	318057,558	Cultuurhistorisch landschapselement		37310056970000	Veldwerk heemkondekring Schin op Geul
Schin16	Graft	Schoonbron		Deze graft is al te zien op de Tranchotkaart als perceelsafbakening.					n.v.t.		189400,103	318054,967	Cultuurhistorisch landschapselement		37310044770000	Veldwerk heemkondekring Schin op Geul
Schin17	Hoogstamboomgaard	Schoonbron		Hoogstamboomgaard met oude fruitbomen.			waard evol		vrij betrouwbaar		189415,937	318024,091	Cultuurhistorisch landschapselement		37310047070000	Veldwerk heemkondekring Schin op Geul
Schin18	Hoogstamboomgaard	Schoonbron		Hoogstamboomgaard met oude fruitbomen.			waard evol		vrij betrouwbaar		189492,795	317975,745	Cultuurhistorisch landschapselement		37310057070000 & 37310056970000 & 37310056870000	Veldwerk heemkondekring Schin op Geul
Schin19	Knotbomenrij	Schoonbron		Knotbomenrij als perceelsafbakening in weiland. Loopt gelijk met perceelsafbakening op de kadastrale kaart van 1832.			waard evol		niet te beoordelen		189484,446	318046,134	Cultuurhistorisch landschapselement		37310056970000	Veldwerk heemkondekring Schin op Geul
Schin20	Knotbomenrij	Schoonbron		Knotbomenrij als perceelsafbakening in weiland.			waard evol		niet te beoordelen		189508,341	318031,596	Cultuurhistorisch landschapselement		37310013370000	Veldwerk heemkondekring Schin op Geul
Schin21	Knotbomenrij	Schoonbron		Knotbomenrij als perceelsafbakening in weiland. Loopt gelijk met perceelsafbakening op de kadastrale kaart van 1832.			waard evol		niet te beoordelen		189478,97	318020,698	Cultuurhistorisch landschapselement		37310056970000	Veldwerk heemkondekring Schin op Geul
Schin22	Heg met vlechtrelicten	Schoonbron		Heg van ongeveer 60 meter lang met vlechtrelicten.			zeer waarde vol		vrij betrouwbaar		189451,712	317940,603	Cultuurhistorisch landschapselement		37310079070000	Veldwerk heemkondekring Schin op Geul
Schin23	Oude heg	Schoonbron		Oude heg (zonder vlechtrelicten).			waard evol		niet te beoordelen		189504,964	317946,645	Cultuurhistorisch landschapselement		37310079070000	Veldwerk heemkondekring Schin op Geul
Schin24	Knotbomenrij	Engwegen		Langs het water staan rond de 10 knotbomen. Deze zijn rond de 2 meter hoog met een omvang van ongeveer 1 meter.			waard evol		niet te beoordelen		189430,965	317588,534	Cultuurhistorisch landschapselement		37310047170000	Veldwerk heemkondekring Schin op Geul
Schin25	Knotbomenrij	Engwegen		Langs het water staan rond de 20 knotbomen. Deze zijn rond de 2 meter hoog met een omvang van ongeveer 1 meter.			waard evol		niet te beoordelen		189463,641	317860,526	Cultuurhistorisch landschapselement		35810155570000	Veldwerk heemkondekring Schin op Geul

Schin26	Rij knotwilgen	Engwegen		Een rij van 5 knotwilgen als perceelsafbakening met een omvang van 1 à 2 meter en een hoogte van 2 à 3 meter.			waarde vol	niet te beoorde len		189481,423	317554,315	Cultuurhistorisch landschapselement		37310020670000	Veldwerk heemkundekring Schin op Geul
Schin27	Knotbomenrij	Engwegen		Twee knotwilgen als perceelsafbakening. Reeds op kadaster 1832 ingetekend.			waarde vol	niet te beoorde len		189431,474	317567,127	Cultuurhistorisch landschapselement		37310055070000	Veldwerk heemkundekring Schin op Geul
Schin28	Vlechtheg	Gerendal		Deze heg omringt een perceel. In de heg zijn er ongeveer 15 vlechtrelicten te zien die erop duiden dat het om een oude perceelsafscheiding/veekering gaat.		zeer waarde vol		vrij betrouwbaar		187950,712	317782,942	Cultuurhistorisch landschapselement		35820123070000	Veldwerk heemkundekring Schin op Geul
Schin29	Knotbomenrij	Gerendal		Een rij van drie knotbomen die onderdeel waren van een oude perceelsafscheiding. De bomen hebben alle drie een omtrek van tussen de 3 en 4 meter. Plantdatum wordt geschat op 1930.			waard evol	niet te beoorde len		187977	317738	Cultuurhistorisch landschapselement		35820137370000	Veldwerk heemkundekring Schin op Geul
Schin30	Lindeboom	Gerendal		Op deze plek bevindt zich een overdekte draaiput uit 1660 met daarnaast twee lindebomen uit ca. 1880. Het ensemble is cultuurhistorisch waardevol.				n.v.t.		187762,46	316658,06	Cultuurhistorisch landschapselement		35820132670000	Veldwerk heemkundekring Schin op Geul
Schin31	Lindeboom	Gerendal		Op deze plek bevindt zich een overdekte draaiput uit 1660 met daarnaast twee lindebomen uit ca. 1880. Het ensemble is cultuurhistorisch waardevol.				n.v.t.		187762,46	316658,06	Cultuurhistorisch landschapselement		35820132670000	Veldwerk heemkundekring Schin op Geul
Schin32	Hakhoutstoof	Gerendal										Cultuurhistorisch landschapselement			Veldwerk heemkundekring Schin op Geul
Schin33	Begroeiende graft	Gerendal		Deze graft is al ingetekend op de kadastrale kaart van omstreeks 1832 en dient hier als perceelsafbakening.				n.v.t.		187663,131	316202,883	Cultuurhistorisch landschapselement		35820013570000 & 35820013470000 & 35820012270000 & 35820012370000 & 35820119070000	Veldwerk heemkundekring Schin op Geul
Schin34	Begroeiende graft	Gerendal		Deze graft is al ingetekend op de kadastrale kaart van omstreeks 1832 en dient hier als perceelsafbakening.				n.v.t.		187530,065	316064,119	Cultuurhistorisch landschapselement		35820075670000 & 35820015670000	Veldwerk heemkundekring Schin op Geul
Schin35	Haag	Gerendal		Haag als perceelsafbakening met hieraanvast een klein bosje en met een waterpoel. Verderop aan de graft nog een waterpoel (dit zou ook een waterbuffer kunnen zijn). De grens waarover de haag loopt is al te zien op de kadastrale kaart van omstreeks 1832.			waard evol	niet te beoorde len		187625,221	315981,047	Cultuurhistorisch landschapselement		37360017170000	Veldwerk heemkundekring Schin op Geul
Schin36	Knotbomenrij	Oud Valkenburg		Een rij van acht aanzienlijke dikke knotbomen langs het water.			waard evol	betrouwbaar		187763,635	318510,623	Cultuurhistorisch landschapselement		37420091970000 & 37420092070000	Veldwerk heemkundekring Schin op Geul
Schin37	Solitaire knotboom	Oud Valkenburg		Een knotboom die waarschijnlijk nog het enige overblijfsel is van een voormalige knotbomenrij (zoals het geval is aan de overkant van het water).			waard evol	niet te beoorde len	geen foto	187750,392	318517,101	Cultuurhistorisch landschapselement		37420101870000	Veldwerk heemkundekring Schin op Geul
Schin38	Treurwilg	Oud Valkenburg		Grote treurwilg (tussen de 15-18 meter hoog) achter de toeganslaan naar Kasteel Schaloen.			waard evol	betrouwbaar		187676,669	318546,156	Cultuurhistorisch landschapselement		37420121170000	Veldwerk heemkundekring Schin op Geul
Schin39	Levensboom	Oud Valkenburg		Een reuzelevensboom (<i>Thuja plicata</i>) naast de ingang van de heemtuin bij Kasteel Schaloen. Deze is ongeveer 25 meter hoog en met een omtrek van 3-4 meter.			zeer waarde evol	betrouwbaar		187665,584	318564,941	Cultuurhistorisch landschapselement		37420121170000	Veldwerk heemkundekring Schin op Geul
Schin40	Solitaire boom	Oud Valkenburg		Soort onbekend. Niet duidelijk of deze boom een cultuurhistorische waarde heeft.			zeer waarde evol	betrouwbaar		187681,759	318648,876	Cultuurhistorisch landschapselement		37420118570000	Veldwerk heemkundekring Schin op Geul
Schin41	Solitaire boom	Oud Valkenburg		Soort onbekend. Niet duidelijk of deze boom een cultuurhistorische waarde heeft.			zeer waarde evol	niet te beoorde len	foto onduidelijk	187681,759	318648,876	Cultuurhistorisch landschapselement		37420138070000	Veldwerk heemkundekring Schin op Geul
Schin42	Solitaire boom	Oud Valkenburg		Soort onbekend. Niet duidelijk of deze boom een cultuurhistorische waarde heeft.			waarde vol	niet te beoorde len	foto onduidelijk	187631,018	318738,555	Cultuurhistorisch landschapselement		37420118570000	Veldwerk heemkundekring Schin op Geul
Schin43	Haag	Oud Valkenburg		Haag van ongeveer 1.20m hoog tussen perceel van Kasteel Schaloen en de provinciale weg in.			waarde vol	niet te beoorde len	foto onduidelijk	187741,785	318453,253	Cultuurhistorisch landschapselement		37420140770000	Veldwerk heemkundekring Schin op Geul
Schin44	Haagbeuk	Oud Valkenburg		Dit zou een restant kunnen zijn van een 'haagbeuk-haag' die zich heeft kunnen ontwikkelen tot een boom vanwege een lange periode van niet-snoeien.	Schin44		zeer waarde evol	betrouwbaar	Acer mono	187664,087	318578,033	Cultuurhistorisch landschapselement		37420121170000	Veldwerk heemkundekring Schin op Geul
Schin45	Solitaire boom	Oud Valkenburg		Solitaire boom langs de Geul op landgoed van kasteel Schaloen.	Schin45		waarde vol		onduidelijke fc	187582,245	318539,563	Cultuurhistorisch landschapselement		37420101870000	Veldwerk heemkundekring Schin op Geul
Schin46	Knotbomenrij	Schin op Geul	Mauritussingel	Rij van vijf knotbomen langs de Geul. Lijken niet heel oud en komen ook niet terug op een oude kaart. Cultuurhistorische waarde lijkt vrij gering.	Schin46		waarde vol	vrij betrouwbaar		188732,865	318224,485	Cultuurhistorisch landschapselement		35810218870000	Veldwerk heemkundekring Schin op Geul
Schin47	Knotbomenrij	Schin op Geul	Mauritussingel	Een rij van vier flinke knotbomen waarvan de eerste in de voortuin van Mauritussingel 36a staat. Deze zouden onderdeel kunnen zijn geweest van een oude grens. Op de kadastrale kaart 1832 loopt op deze plek duidelijk een perceelsgrens. Ook op de Tranchot lijkt dit het geval, hoewel het hier iets onduidelijker is.	Schin47		waarde vol	vrij betrouwbaar		188810,305	318114,817	Cultuurhistorisch landschapselement		35810208670000 & 35810208570000	Veldwerk heemkundekring Schin op Geul
Schin48	Lindenbomen	De Kluis	Schaesberg	Lindebomen rondom de statieweg bij het rijksmonument De Kluis.	Schin48		zeer waarde evol	betrouwbaar		1822022,089	319079,231	Cultuurhistorisch landschapselement		37410025470000	Veldwerk heemkundekring Schin op Geul
Schin49	Lindebomen en fladderriepen	De Kluis	Schaesberg	Langs het wandelpad bij De Kluis staan lindebomen en fladderriepen.	Schin49		zeer waarde evol	betrouwbaar		187962,25	319102,254	Cultuurhistorisch landschapselement		37410025070000 & 37410025270000	Veldwerk heemkundekring Schin op Geul
Schin50		De Kluis		Twee bomen (soort onbekend) naast beeld van de kluizenaar.	Schin50		zeer waarde evol	vrij betrouwbaar				Cultuurhistorisch landschapselement			Veldwerk heemkundekring Schin op Geul
Schin51	Zomerlinde	De Kluis	Schaesberg	Zomerlinde met een flinke omvang en hoogte bij De Kluis.	Schin51		zeer waarde vol	betrouwbaar		187953,241	319079,38	Cultuurhistorisch landschapselement		37410025270000	Veldwerk heemkundekring Schin op Geul

Schin52	Rode beuk	Oud Valkenburg		Rode beuk met toekomstige monumentale potentie.	Schin52				niet te beoorde len	geen foto	187658,718	318627,716	Cultuurhistorisch landschapselement		37420118570000	Veldwerk heemkundekring Schin op Geul
Schin53	Hakhoutstoof	Gerendal	Onderste Gerendalsweg	Flinke hakhoutstoof met zeven uitlopers in een talud langs een voetpad.	Schin53	zeer waarde vol			vrij betrouwbaar	es?	187995,037	317690,67	Cultuurhistorisch landschapselement			Veldwerk heemkundekring Schin op Geul
Schin54	Hoogstamboomgaard	Schin op Geul	Mauritiussingel	Op dit perceel bevinden zich nog enkele hoogstamfruitbomen. Op de Tranchot is te zien dat er in 1806 ook al hoogstam was.	Schin54		waard evol		niet te beoorde len	geen foto	188793,056	318109,003	Cultuurhistorisch landschapselement		35810208670000 & 35810208570000	Veldwerk heemkundekring Schin op Geul
Schin55	Hoogstamboomgaard	Schin op Geul	Mauritiussingel	Op dit perceel bevinden zich nog enkele hoogstamfruitbomen. Op de Tranchot is te zien dat er in 1806 ook al hoogstam was.	Schin55		waard evol		niet te beoorde len	geen foto	188764,428	318112,998	Cultuurhistorisch landschapselement		35810148570000	Veldwerk heemkundekring Schin op Geul
Schin56	Graft met eik	Schin op Geul	Mauritiussingel	Deze graft loopt gelijk met een perceelsgrens op de Tranchot	Schin56				niet te beoorde len	geen foto	188780,308	318078,999	Cultuurhistorisch landschapselement		35810208470000	Veldwerk heemkundekring Schin op Geul
Schin57	Kastanjeboom	Keutenberg	Naast Keutenberg 8	Een kastanjeboom van ongeveer 25 meter hoog, met een omt	Schin57		waard evol		vrij betrouwbaar		189215,669	317081,881	Cultuurhistorisch landschapselement		35810180570000	Veldwerk heemkundekring Schin op Geul
Schin58	Haagrelict	Keutenberg	Naast Keutenberg 8	Op de hoek van het perceel is een relict van een oude meidoornhaag (?) te zien. Hier heeft voorheen waarschijnlijk een meidoornhaag als perceelsafbakening of veekering gediend.	Schin58				niet te beoorde len	geen foto	189219,955	317075,73	Cultuurhistorisch landschapselement		35810180570000	Veldwerk heemkundekring Schin op Geul
Schin59	Solitaire eik	Keutenberg		Midden in een weiland bevindt zich een eik van ongeveer 15 meter hoog en 2 meter in omtrek. De leeftijd van de boom wordt geschat op ongeveer 100 jaar. Dient waarschijnlijk als schuilgelegenheid voor het vee. Opvallend is tevens dat de eik op een perceelsgrens staat die al ingetekend is op de kadastrale kaart van omstreeks 1832.	Schin59		waard evol		niet te beoorde len	knodes?	188901,235	317076,576	Cultuurhistorisch landschapselement		35810213470000	Veldwerk heemkundekring Schin op Geul
Schin60	Esdoorn	Strucht	Luijtenweg	Deze esdoorn staat in een talud langs de weg en is driestammig. Dit zou wel eens een voormalige hakhoutstoof kunnen zijn.	Schin60		waard evol		betrouwbaar		188771,523	317928,505	Cultuurhistorisch landschapselement		35810154170000	Veldwerk heemkundekring Schin op Geul
Schin61	Meidoornhaag	Strucht	Nabij Luijtenweg	Een oude meidoornheg met flinke stammen en vlechtrelicten. De heg loopt met gelijk met perceelsgrenzen op de kadasterkaart van omstreeks 1832.	Schin61		zeer waarde evol		betrouwbaar		188490,632	317451,738	Cultuurhistorisch landschapselement		35820125870000	Veldwerk heemkundekring Schin op Geul
Schin62	Eik	Strucht	Nabij Luijtenweg	Solitaire eik van flinke leeftijd in het talud van een holle weg.	Schin62		waard evol		vrij betrouwbaar	knoteik?	188242,831	316701,599	Cultuurhistorisch landschapselement		35820133870000	Veldwerk heemkundekring Schin op Geul
Schin63	Es (?)	Euverem/Goudsberg	Kruising Groeneweg - Steenstraat	Het lijkt erop dat deze boom (es?) ooit geknot is geweest.	Schin63		zeer waarde evol		betrouwbaar		188210,221	319862,206	Cultuurhistorisch landschapselement		37410023570000	Veldwerk heemkundekring Schin op Geul
Schin64	Eik	Euverem/Goudsberg	Groeneweg	Flinke eik langs wandelpad. Wellicht ooit geplant als herkenningspunt voor het wandelpad.	Schin64		zeer waarde evol		vrij betrouwbaar		188214,85	319849,763	Cultuurhistorisch landschapselement		37410023570000	Veldwerk heemkundekring Schin op Geul
Schin65	Meidoornhaag	Euverem/Goudsberg	Groeneweg	Deze meidoornhaag bevindt zich langs het wandelpad waar de eik met nummer Schin64 ook staat. Van de betreffende foto is niet af te leiden of het hier om een oude haag gaat. Wanneer we echter een foto uit 2008 is de haag in de winter te zien. De stammen lijken niet al te dik en er zijn ook geen vlechtrelicten te zien. Het betreffende wandelpad is echter wel al terug te zien op de kadastrale kaart van omstreeks 1832.	Schin65		zeer waarde evol		vrij betrouwbaar	foto onduidelij	188237,227	319778,769	Cultuurhistorisch landschapselement		37410023570000	Veldwerk heemkundekring Schin op Geul
Schin66	Beukenrij	Euverem/Goudsberg	Steenstraat	Langs de Steenstraat staat een rij van 12 beuken. Deze lijken niet zeer oud en zijn waarschijnlijk ook niet cultuurhistorisch interessant.	Schin66		waard evol		vrij betrouwbaar	foto onduidelij	188164,736	319893,357	Cultuurhistorisch landschapselement		37410023470000	Veldwerk heemkundekring Schin op Geul
Schin67	Solitaire boom	Euverem/Goudsberg	Steenstraat	Deze boom (soort onbekend) staat in een weiland. Het lijkt er niet direct op dit we hier te maken hebben met een cultuurhistorisch waardevol landschapselement.	Schin67		vrij waarde evol		niet te beoorde len	foto onduidelij	188196,203	319872,894	Cultuurhistorisch landschapselement		37410023470000	Veldwerk heemkundekring Schin op Geul
Schin68	Meidoornhaag	Euverem	Euverem	Deze meidoornhaag loopt rondom het perceel van hoeve Euverem. Van de foto die de heemkunde- vereniging heeft gemaakt is niet af te leiden of het hier gaat om een vlechthaag dan wel haag van voor 1850. Op de foto van 2006 is de haag zonder bladeren te zien. Het lijkt er niet op dat de haag dikke stammen heeft. Een stuk van de haag dat niet op de foto staat is potentieel wel oud; deze loopt namelijk gelijk met de grens die we al terug zien op de Tranchotkaart. Hoeve Euverem was er toen ook al.	Schin68		waard evol		niet te beoorde len	foto onduidelij	187661,375	319549,401	Cultuurhistorisch landschapselement		37410026670000	Veldwerk heemkundekring Schin op Geul
Schin69	Begroeide graft	Euverem	Weiland nabij de weg Euverem	De heemkundevereniging heeft dit als 'bosje' aangemerkt. Dit lijkt het op het eerste gezicht ook. Op de hoogtereliefkaart is echter te zien dat het hier gaat om een begroeide graft. Deze graft is al ingetekend op de Tranchotkaart en de kadastrale kaart van omstreeks 1832.	Schin69		waarde vol		niet te beoorde len	onduidelijke fc	187255,659	319714,156	Cultuurhistorisch landschapselement		37410022370000	Veldwerk heemkundekring Schin op Geul
Schin70	Begroeide graft	Euverem	Weiland nabij de weg Euverem	Deze begroeide graft is reeds ingetekend op de kadastrale kaart van omstreeks 1832.	Schin70				niet te beoorde len	geen foto	187316,346	319757,662	Cultuurhistorisch landschapselement		37410022170000	Veldwerk heemkundekring Schin op Geul
Schin71	Meidoornhaag	Euverem	Euverem	Langs de weg staat een stuk meidoornhaag met minimaal 1 vlechtrelict.	Schin71		zeer waarde vol		vrij betrouwbaar	foto onduidelij	187041,177	319439,92	Cultuurhistorisch landschapselement		37410026570000	Veldwerk heemkundekring Schin op Geul

Bijlage 7.4: Catalogus e: Klein Religieus Erfgoed (de door Buro4 gedeselecteerde objecten zijn geel gemarkeerd zie par. 5.2.5)

Nr	X-coördinaat	Y-coördinaat	Buurt	Straatnaam	Huisnr	Huisnr toevoeging	Type	Omringende elementen	Tekst	Beschrijving	Jaar van plaatsing	Rijksmonumentnr.	opmerking Buro4
1	185229	317561	Sibbe	Bemelenweg	8		Wegkruis			Gietijzeren wegwakruis met Mariabeeld			kruis uit context gehaald, nu in privégebied, niet beschermen, is roerend goed geworden
2	185314	317617	Sibbe	Bemelenweg			Wegkruis		'Bid voor ons'	Smeedijzeren wegwakruis met corpus			kruis is roerend goed, geen hoge kunsthistorische kwaliteit
3	185346	317611	Sibbe	Dorpstraat	75		Gewelkruis			Houten kruis met corpus en zadeldak			
4	185482	317526	Sibbe	Dorpstraat			Wegkruis			Gietijzeren wegwakruis met corpus in de struiken naast de toegangspoort van het Sibberhuuske			
5	185577	317461	Sibbe	Dorpstraat	76	b	Heiligenbeeld op/bij huis			In de frontgevel van het huis bevindt zich een nis met hierin een 'altaartje' waarin een beeld van Maria met kind staat			bepaalde kunsthistorische kwaliteit
6	185682	317370	Sibbe	Dorpstraat	45		Heiligenbeeld op/bij huis		'Vigilate deo confidentes'	In een gevel op de binnenplaats van deze Rijksmonumentale hoeve bevindt zich een nis met hierin een beeld van Maria met kind		36831	
7	185743	317338	Sibbe	Gatsestraat	1		Gewelkruis			Een klein houten gewelkruis met corpus. Geplaatst in een houten nisje aan de zijgevel van het huis			
8	185671	317263	Sibbe	Sibberkerkstraat	91		Gewelkruis			Een houten gewelkruis met corpus aan de frontgevel van het pand			
9	185549	317264	Sibbe	Kenkersweg	6		Gewelkruis			In een grote nis op de frontgevel bevindt zich een houten kruis met corpus			
10	185378	317253	Sibbe	Maastrichterweg			Veldkruis	Aan weerszijden een Berker	'Voor ons allen onderging hij deze smadelijke kruisdr	Een houten kruis met zadeldak en corpus geplaatst op een weg-splitsing			
11	185768	317197	Sibbe	Sibberkerkstraat	73		Heiligenbeeld op/bij huis		'INRI'	Een houten paneel met hierop een corpus bevestigd op de frontgevel			is verwijderd (ook geen kwaliteit)
12	185894	317120	Sibbe	Sibberkerkstraat BJ	40		Heiligenbeeld			Een stenen beeld van Jezus zittend op een troon. Bevindt zich op het beschermde perceel dat aangewezen is door de rijksdienst (behorend bij kerk). Echter wordt het beeld niet specifiek genoemd			
13	185805	317018	Sibbe	Sibberkerkstraat	43	a	Kapel		'Kindje Jezus, wij bidden tot U voor alle overledenen'	Neogotische begraafplaatskapel van mergel. In de kapel een groot houten kruis zonder corpus			in ensemble kerkhof beschermen
14	185864	317352	Sibbe	Dorpstraat	36		Heiligenbeeld op/bij huis		'Anno 1950'	Boven de voordeur is een steen ingemetseld met hierop een beeltenis van Maria met kind			
15	185871	317353	Sibbe	Dorpstraat	34		Heiligenbeeld op/bij huis		'Anno 1950'	Boven de voordeur is een steen ingemetseld met hierop een beeltenis van de Heilige Barbara			
16	185930	317334	Sibbe	Bergstraat	2		Gewelkruis			Een houten paneel met hierop een kruis met corpus. Tevens een zadeldak. Korenhalmen in het hout gesneden			roerend goed, geen hoge kwaliteit
17	185964	317280	Sibbe	Dorpstraat	7		Gewelkruis			Houten kruis met zadeldak en corpus op de zijgevel van het huis			roerend goed, geen hoge kwaliteit
18	186044	317231	Sibbe	Sint Rosastraat	35		Gewelkruis			Houten paneel met houten kruis met zadeldak en corpus op de zijgevel van het huis			roerend goed, geen hoge kwaliteit
19	186072	317184	Sibbe	Klein Linde	2		Heiligenbeeld op/bij huis			Boven de voordeur van het woonhuisgedeelte van de hoeve bevindt zich een nis met met hierin een Mariabeeld		36838	
20	186061	317079	Sibbe	Sint Rosastraat	20		Heiligenbeeld op/bij huis			Uiterst links op de frontgevel van het huis bevindt zich beeldje van Maria met kind in een stenen nisje			Erg klein en geen hoge kwaliteit. Ook roerend goed
21	186033	316969	Sibbe				Wegkruis	Aan weerszijden een Lindeboom. Achter het kruis een heg van dennen		Een houten kruis met corpus. Geplaatst in de jaren '70	1970		
22	185972	317522	Sibbe	Hemelrijkstraat	14		Gewelkruis			Houten kruis met corpus en zadeldak	1960		
23	186014	317521	Sibbe	Torenweg	4		Heiligenbeeld op/bij huis			Op de frontgevel van het huis een beeltenis van Maria met kind ingemetseld			
24	186005	317524	Sibbe	Torenweg BJ	12		Heiligenbeeld op/bij huis			Op de frontgevel van het schuurtje een uitgehouwen nis met hierin een beeldje van Maria en Bernadette (Lourdesgrotje)			
25	186212	317530	Sibbe	Lokerstraat BJ	24		Wegkruis	Links naast het kruis een grote Lindeboom		Klein houten kruis met rugwand, zadeldak en corpus			
26	186186	317493	Sibbe	Lokerstraat			Kapel	Rechts naast de kapel een grote spar. Verder rozenstruiken en coniferen naast h		De Heilige Rosakapel. Het exterieur is van glas en hout en de achter-wand van mergel. Binnen is er een bijzonder altaar te zien van verschillende kleuren steen. De kapel staat precies boven de schuilkapel in de onderliggende mergelgrot	1979		
27	186788	317220	Sibbe				Veldkruis		'U brengt vrede en straalt goedheid uit'	Houten kruis met corpus, rugwand en zadeldak			
28	186690	317027	Ijzeren				Veldkruis	Twee dennenbomen achter het kruis		Smeedijzeren wegwakruis met corpus geplaatst op een wegsplitsing			
29	186403	316847	Ijzeren	Groenstraat	24		Heiligenbeeld op/bij huis			Boven de voordeur bevindt zich een nis met hierin een beeld van Maria met kind			modern pand, geen historische locatie, beeld geen hoge kwaliteit
30	186363	316786	Ijzeren	Groenstraat	16		Heiligenbeeld op/bij huis			Boven de voordeur bevindt zich een nis met hierin een beeld van Maria met kind en twee Jezus hoofdjes'		36846	
31	186306	316652	Ijzeren	Kruisstraat	4		Heiligenbeeld op/bij huis		'S. Vollers MDMCCIXC'	Op de frontgevel van deze Rijksmonumentale hoeve bevindt zich een nis met hierin een beeldje van Maria met kind. Onder de nis een stenen plaquette met tekst		36849	
32	186331	316653	Ijzeren	Kapelstraat	1	a	Heiligenbeeld op/bij huis			Op een zijgevel van het pand bevindt zich een klein houten 'huisje' met hierin een Mariabeeldje			
33	186281	316578	Ijzeren	Kapelstraat	6		Heiligenbeeld op/bij huis			Op de aangebouwde garage is een klein 'huisje' van mergel in de muur gemetseld met hierin een beeldje van een pater			
34	186264	316419	Ijzeren	Limietstraat	17		Gewelkruis			Houten kruis in vliegvorm met zadeldak en corpus	Å±1995		
35	186280	316403	Ijzeren				Kapel	Rechts naast de kapel een lindeboom. Verder wordt de kapel omringd door een p		Onze Lieve Vrouwe van Lourdes kapel. Het initiatief voor de bouw is genomen door de jonkheid van Ijzeren. De kapel is opgetrokken uit mergel en op het altaar staat een groot Mariabeeld. Aan de rand van het plein is een oude waterput te zien die in 1995	1955		
36	185991	316475	Ijzeren	Limietstraat	3		Heiligenbeeld op/bij huis		'Voorwaer Voorwaer. Dit is nu het sevende jaer der fr	Op de frontgevel van het pand is een nis uitgehouden met hierin een beeld van Maria met kind. De tekst is een chronogram en zou uit de Franse tijd stammen. Dit wordt bevestigd door het Historisch Genootschap Sibbe-Ijzeren. De letters vormen het jaartal 1			
37	186447	316584	Ijzeren	Kruisstraat	12		Heiligenbeeld op/bij huis		'Anno 1992'	Op de frontgevel van het huis is een klein stenen nisje in de muur gemetseld met hierin een beeld van Maria met kind	1992		
38	186613	316323	Ijzeren				Wegkruis	Achter het kruis een bruine linde (zeldzame boom)		Smeedijzeren kruis met corpus op een wegsplitsing			
39	186228	316134	Ijzeren				Wegkruis	Het kruis rust tegen een gro	'U brengt vrede en straalt goedheid uit'	Houten kruis in vliegvorm met zadeldak en corpus. Het is geplaatst op een wegsplitsing			
40	186279	316293	Ijzeren				Wegkruis	Aan weerszijden van het kruis een grote spar. Verder een perkje met o.a. viooltje		Een gietijzeren kruis met bladomamenten en een engelenbeeld aan de voet. Het bevindt zich op een kruispunt van wegen. In 1999 is het kruis gerestaureerd door Dhr. Wiel Erven uit Kunrade. Het is toen gezandstraald en opnieuw geverfd (bron: Chris Willems)			
41	182524	319610	Berg & Terblijt	Op de Bies	8		Heiligenbeeld op/bij huis			Op de binnenplaats van deze monumentale hoeve is (tegenover de keuken) een nis in de gevel gemetseld met hierin een beeldje van Maria met kind. Het beeldje is afkomstig van Melanie Bemelmans die in de jaren '60 en '70 uitbaatster was van de Geulhemmermo		42103	
42	182472	319570	Berg & Terblijt				Wegkruis	Enkele struiken in het perkje 'Mijn Jezus Barmhartigheid'		Kruis met corpus dat oorspronkelijk afkomstig is van het kerkhof van Berg. Om specifiek te zijn van het graf van Dhr. Hubert Bovens die overleed in het jaar 1955 (Bron: Chris Willems). Het kruis staat op de wegsplitsing van de Grote Straat en de Pastoor			
43	182344	319479	Berg & Terblijt				Wegkruis	Het muurtje waar het kruis o	'De heer zij met u'	Tegen een afgerond bakstenen muurtje is een gietijzeren kruis met corpus geplaatst. Het is in het begin van de jaren '60 door de dienst openbare werken van de vroegere Gemeente Berg en Terblijt geplaatst (Bron: Chris Willems)			
44	182471	319389	Berg & Terblijt				Kapel	Voor de kapel twee grote ronde bloembakken met bloemen. Naast de kapel twee		Mariakapel van natuursteen en smeedijzer. Op het platte dak bevindt zich een koepel met een kruis. In de kapel een Mariabeeld van de kunstenaar Frans Gast			
45	182434	319324	Berg & Terblijt				Wegkruis	Het kruis wordt omringd door allerlei planten waaronder een haag, varens, lavende		Dit gietijzeren kruis met corpus bevindt zich in de tuin van fam. Reumers. Het is oorspronkelijk afkomstig van het kerkhof te Gulpen. Het is in 1983 geplaatst op de huidige plek (Bron: Chris Willems)			
46	182433	319144	Berg & Terblijt				Kruis		'In wind zon en regen bent U mijn hoop en zegen'	Dit kruis bevindt zich op de binnenplaats van hoeve Kleinstraat 6. Het is van gietijzer met een corpus en bij de voet staan twee Mariabeeldjes. Dhr. Math Curfs woont hier en heeft het kruis in de jaren '70 in de Ardennen gekocht. Vervolgens heeft hij h	1976		kruis is niet van lokale afkomst en niet op oorspronkelijke plek. Betreft antiquarisch privé-bezit: niet gemeentelijk beschermen
47	182406	319093	Berg & Terblijt	Kleinstraat	3		Heiligenbeeld op/bij huis			Naast de voordeur bevindt zich een klein nisje waarin een beeld van Maria met kind te zien is			beeld is niet van voldoende kwaliteit dat gemeentelijke bescherming te onderbouwen is.
48	182411	319085	Berg & Terblijt	Kleinstraat	3		Heiligenbeeld op/bij huis			Op de zijgevel van het huis is een beeltenis van Maria met kind te zien - keramische plaquette			
49	182246	319015	Berg & Terblijt	Rijksweg	8	a	Kapel	Heggen rondom de kapel		Mariakapel van mergel met Mariabeeld op het altaar. De huidige kapel is in 1957 gebouwd ter vervanging van een oude kapel die er al sinds de helft van de 19e eeuw stond. Deze moest wijken vanwege de uitbreiding van de Rijksweg. De huidige kapel is Å©	1957		

50	181954	319023	Berg & Terblijt				Memoriekruis	Boerum& Bentho Mortiaux *24-2-1998 ?6-12-2011	Stenen memoriekruis in een perkje langs de weg. Op 6 december 2012 kwam op deze plek een 13-jarige jongen om het leven door een verkeersongeval (Bron: Chris Willems)	ca. 1860	42107		privémonument, geen kunsthistorische waarde
51	181593	319059	Berg & Terblijt				Kapel	Aan weerszijden een lindeboom	Rijksmonumentaal kapelletje van mergel met kruis en corpus				
52	181622	319126	Berg & Terblijt				Kruis		Kruis met een beeldje van een kind in het midden in de armen de letter 'M' en in de voet van het kruis een Jezus hoofd				
53	181524	319515	Berg & Terblijt				Memoriekruis	'Guido 23-5-2010'	Klein houten kruis ter herdenking aan de verongelukte Guido	2010			privémonument, geen kunsthistorische waarde na oorlogs woonhuis, beeld is roerend goed en niet in historische context
54	182653	319100	Berg & Terblijt	Valkenburgerstraat	36		Heiligenbeeld op/bij huis		Beeldje van Maria met kind op de frontgevel van het huis				
55	182666	319122	Berg & Terblijt				Wegkruis	Het kruis vormt een geheel r	'Heer onze herder'				
56	182934	319041	Berg & Terblijt				Heiligenbeeld		Ter nagedachtenis aan gevallen kameraden Matth M Wereldoorlog				
57	182896	319049	Berg & Terblijt	Monulphusplein			Kruis		Klein gebouwtje op het kerkhof met op het dak een kruis zonder corpus				kruis is niet bijzonder, betreft modern gebouw, nu niet beschermen. Achterliggend gebouw mogelijk wel, zie lijst begraafplaatsen
58	183125	318932	Berg & Terblijt	Rijksweg	112		Heiligenbeeld op/bij huis		Beeltenis van Maria met kind in de frontgevel boven de deur gemetseld				
59	183186	318888	Berg & Terblijt	Rijksweg	122		Kapel		Grieks Orthodox kapelletje in de tuin van een Grieks restaurant				privé-uiting. Kunsthistorische waarde discutabel kwaliteit kruis is laag, positie in landschap bij wandelpaden wel van belang
60	183172	318846	Berg & Terblijt	Kleine Heideweg			Kruis		Een klein houten kruis met corpus dat bevestigd is op een oude spoorbiels				
61	183523	318575	Berg & Terblijt				Wegkruis		Gietijzere wegkruis met corpus en een Mariabeeld bij de voet. Het is in 1989 geplaatst op deze wegsplitsing door Harrie en Jeanny Cobben en enkele buurtbewoners. Dit met de bedoeling dat de voorbijganger vlakbij kan rusten op de bank en het leven kan o	1989			
62	183379	318357	Berg & Terblijt				Wegkruis	Een lage haag rondom het kruis	Dit smeedijzere wegkruis met corpus bevindt zich op een wegsplitsing				
63	183050	318222	Berg & Terblijt				Wegkruis		Wegkruis met corpus en kruisversiering				
64	182301	318273	Berg & Terblijt				Oorlogskruis		Dit kruis is geplaatst ter ere van de vijf RAF piloten wiens vliegtuig hier op 1 aug. 1942 werd neergehaald door de Duitsers. Het kruis is in de jaren '80 geplaatst door Stichting de Rotswooning	jaren '80			
65	183152	318353	Berg & Terblijt	Muntweg	1	a	Gevelkruis		Houten gevelkruis met een zadeldakje. Dit kruis is oorspronkelijk afkomstig van de (reeds afgebroken) hoeve Lindenstraat 23 in Terblijt. De bewoners van Muntstraat 1a hebben het kruis geschonken gekregen (bron: veldkruis)				kruis heeft geen hoge kwaliteit, niet meer op oorspronkelijke plek, vooral privé van waarde voor eigenaar, niet voor gemeenschap
66	183108	318455	Berg & Terblijt	Muntweg	9		Heiligenbeeld op/bij huis		Mariabeeld in een blauwgeschilderde nis in de frontgevel van de Rijksmonumentale hoeve		42111		
67	183133	318462	Berg & Terblijt	Muntweg	6		Heiligenbeeld op/bij huis		Beeldje van Maria met kind in een nis in de frontgevel van het Rijksmonumentale pand		42112		
68	183074	318571	Berg & Terblijt				Wegkruis	Een lindeboom achter het wegkruis en rozenstruiken rondom	Gietijzere wegkruis met corpus en twee Mariabeeldjes bij de voet. Het bevindt zich in de tuin Munstraat 10. Het kruis is in 1910 geplaatst door de toenmalige bewoners, de familie Stassen. Zij hebben het geplaatst ter ere van de inwijding van hun zoon G	1910			
69	183761	318871	Berg & Terblijt				Wegkruis	Boom (soort onbekend) links 'INRI'	Smeedijzere wegkruis met corpus en een engeltje in de voet van het kruis. Het is afkomstig van klooster Op den Bies	1971			
70	183597	319221	Berg & Terblijt	Langen Akker	101		Gevelkruis		Klein gebouwtje op kerkhof Langen Akker met een kruis zonder corpus op de binnenmuur				
71	182405	319036	Berg & Terblijt	Kleinstraat	1	a	Heiligenbeeld op/bij huis		Bovenaan in de frontgevel is er een heiligenbeeld in een ondiepe nis geplaatst				
72	182765	319202	Berg & Terblijt				Wegkruis	Het kruis staat in een groot 'INRI'	Kruis met houten zadeldak en corpus				
73	185100	320479	Broekhem				Wegkruis		Hij die in de mens het goede zoekt, staat bij mijn va				
74	185140	320271	Broekhem	Broekhem	144		Gevelkruis		Houten gevelkruis op monumentale hoeve		36842		kruis is roerend goed, geen bijzondere kunsthistorische waarde
75	185506	319856	Broekhem				Wegkruis		In 1973 is hier een wegkruis geplaatst op de plek waar ooit de bliksem in een boom insloeg. In 2010 is er een nieuw kruis door de Werkgroep Kruisen & Kapellen Valkenburg geplaatst	2010			plek en voorgeschiedenis van belang, kruis zelf uit 2011, geen bijzondere waarde
76	185781	320181	Broekhem				Heiligenbeeld		Beeld van Jozef in het plantsoen voor de St. Joseph kerk				
77	185772	320207	Broekhem				Kapel		Dit kapelletje is recentelijk gebouwd en op 2 juli 2017 ingezegend door de pastoor van Broekhem. Voorheen stond op deze plek een 'boomstam kapelletje'	2017			
78	185683	319983	Broekhem				Boomkruis	Het kruis hangt aan een lindeboom	Houten kruis met corpus				
79	185748	320406	Broekhem				Wegkruis	Het kruis bevindt zich onder Als medeleven u niet kan troosten, en tranen u niet	Houten kruis met zadeldak en idem corpus				kruis zelf geen kunsthistorische waarde, plek mogelijk wel van belang
80	185771	320458	Broekhem				Gevelkruis		Twee simpele houten kruizen op de hekpilars bij de toegangshek van het kerkhof				
81	185761	320446	Broekhem				Kapel		Stenen kapelletje op het kerkhof van Broekhem	2004			kruizen onderdeel van hekpilars, geen hoge architectonische waarde, alleen in ensemble van belang
82	185735	320491	Broekhem				Kerkhofkruis		Sober kruis zonder corpus op het kerkhof te Broekhem				geen bijzonder kunsthistorische kwaliteit sober kruis, geen bijzondere kwaliteit ouderdom?
83	185692	320474	Broekhem				Kerkhofkruis		Houten kruis met corpus. Voor 2013 heeft dit kruis eerst in park Geerlingshof gestaan en vervolgens bij klooster Ravensbos. Toen dit klooster opgeheven werd is het kruis 'gered' door kerkbestuur Broekhem en is het op het kerkhof geplaatst				
84	185929	320449	Broekhem	Keelstraat			Wegkruis	Het kruis wordt omringd door	Gebruik uw kennis en uw macht ook tot heil en zeg				
85	185712	320847	Broekhem				Wegkruis		Houten wegkruis met zadeldak en corpus				
86	184876	320294	Strabeek				Wegkruis	Kastanjeboom achter het wegkruis	Houten wegkruis met idem corpus. In 1980 is het ensemble door een landbouwerktuig omgereden. Hierna het kruis en de kastanjeboom vervangen (bron: Chris Willems)				
87	184867	320294	Strabeek				Kapel		Heilige Familiekapel van mergel met een smeedijzere hek. Binnen op het altaartje beelden van Maria, Jozef en Jezus	1894			
88	184701	320351	Strabeek	Strabeek	40		Gevelkruis		Houten gevelkruis met zadeldak en corpus op de zijgevel van een hoeve van mergel				
89	182936	319978	Geulhem	Geulhemmerweg	49		Gevelkruis		Houten gevelkruisje met zadeldak en corpus op de gevel van de monumentale Geulhemmermolen. Ernaast een 'tekstbordje'		42117		is roerend goed, geen bijzondere kunsthistorische waarde
90	182906	319975	Geulhem	Geulhemmerweg	49		Gevelkruis		Houten gevelkruis met idem corpus en zadeldak. Het bevindt zich op de zijgevel van de de monumentale Geulhemmermolen		42117		is roerend goed, geen bijzondere kunsthistorische waarde
91	182899	319911	Geulhem				Heiligenbeeld		Nis met een Mariabeeld naast de rotswooning. Op deze plek bevond zich vanaf 1918 de entree van het Fossielenmuseum. Dit museum was opgericht door de toenmalige eigenaar van hotel Berg en Dal, Dhr. Jan Antoon Heuts. Ook de overige 'versieringen' in de r		42116		
92	184135	320769	Houthem				Wegkruis	Een lage heg rondom het kruis	'INRI'				
93	182906	319975	Houthem	St. Gerlach	22		Heiligenbeeld bij/op huis		In een nis aan de zijgevel van dit monumentale pand is een beeldje van Maria met kind geplaatst		36799		
94	184219	320184	Houthem				Put		Monumentale Heilige Gerlachusput		36811		
95	184043	320302	Houthem				Kapel		Mariakapel met mergelversiering en gothische bogen	1930			
96	183914	320331	Houthem				Wegkruis	Drie lindebomen achter het kruis	Gietijzere kruis met corpus. Tevens een kleine gedachtenissteen aan de voet van het kruis ter ere van de verongelukte Remi Hesemans uit Meerssen				
97	183936	320136	Houthem				Heiligenbeeld		Beeldje van de Heilige Gerlachus op een sokkel gemaakt door Leo Disch	2015			
98	183920	320132	Houthem	Ondereststraat	1		Gevelkruis		Houten kruis met zadeldak en corpus aan de gevel van de rijksmonumentale St. Gerlachus kerk		36793		
99	183924	320138	Houthem	Ondereststraat bij	1		Kapel		Grafkapel van de families Corneli en Selys de Fanson op de begraafplaats St. Gerlach	1725	469309		
100	183923	320113	Houthem				Kruis		Het betreft een kruis op een stenen sokkel met in het midden een beeldje van Gerlachus. Het bevindt zich op het terras bij de bistro				kruis buiten context, roerend goed geworden, privébezit, niet beschermen
101	183900	320131	Houthem	Nortbertinessenhof	1		Kruis		'Modern kruis' op een roestijzere plaat die in de gevel van het pand gemetseld is				opnemen in ensemble van de begraafplaats
102	183630	320212	Houthem				Kapel	Achter de kapel een hoge eik die in 1938 geplant is ter ere van de geboorte van k	Rijksmonumentale kapel van mergel met een barok altaar	1869	36790		
103	183657	320358	Houthem	St. Gerlachstraat	2		Gevelkruis		'INRI'				
104	182969	320742	Houthem				Wegkruis	Achter het kruis een grote d	'Gij voorkomt leed en diepe smart als gij uw verstand				
105	183285	321023	Houthem				Kapel		Houten kruis met corpus en een plaatje met tekst. Bevindt zich op een wegsplitsing				
106	182879	320655	Vroenhof				Wegkruis	Het kruis wordt omringd door 'Ik ben de weg de waarheid en het leven'	De Calvariekapel. Een rijksmonumentaal kapelletje van mergel met de beeltenis van de kruisiging van Jezus. Het is in 1828 gesticht voor de inwoners van Houthem om te bidden en boete te doen. Het is lang traditie geweest om op zondag in de vorm van een b	1828	36802		
107	182842	320666	Vroenhof				Heiligenbeeld	Het beeld bevindt zich in een perkje bij de kloosterkapel te Vroenhof waar o.a. v	Dit beeld stelt de stichter van de Montfortanen monniken voor: H. Grignon de Montfort				
108	182442	320413	Vroenhof				Kapel	Aan weerszijden een grote lindeboom	Martinuskapel met op het altaar een afbeelding van Sint Martinus, gemaakt door Charles Vos. In 1999 is de kapel gerestaureerd. De kapel bevindt zich op een wegsplitsing	1932			
109	182442	320413	Vroenhof				Herdenkingsmonument	Rechts naast de steen een l	Ter herinnering aan hen die hun leven verloren in het vliegtuig verongelukten				
110	187716	318844	Oud-Valkenburg				Cavalriegroep	Drie lindebomen achter de beeldjes	Dit is het Rijksmonument Cavalriegroep de drie beeldjes		36829		
111	187682	318292	Oud-Valkenburg				Kapel	Lindebomen en Kardinaalsmuts (drie struiken) omringen de kapel. Symbolische v	St. Jansboskapel. Gemaakt van mergel en geplaatst op een wegsplitsing				

112	187740	316646	Schin op Geul			Wegkruis	Drie bomen achter het wegkruis	'Gank mer wiejer en maak andere bleijer'	Het huidige kruis is geplaatst in 1995. Oorspronkelijk stond hier een zeer oud kruis van hout	1995		
113	188117	318240	Oud-Valkenburg	Oud-Valkenburg	68	Heiligenbeeld bij/op huis			Mariabeeld in nis frontgevel			
114	187930	318438	Oud-Valkenburg	Oud-Valkenburg	25	Heiligenbeeld bij/op huis		'MATER AMABELIS OPN'	Beeldje van Maria met kind in nis frontgevel boven de ingang van de rijksmonumentale pastorie		36816	
115	187920	318425	Oud-Valkenburg			Kerkhofkruis			Houten kruis met corpus in een huisje van mergel. Het is onderdeel van de kerkmuur			
116	187726	318834	Oud-Valkenburg			Heiligenbeeld in boom			Jezusbeeldje aan een boom gehangen			
117	187725	318835	Oud-Valkenburg			Heiligenbeeld in boom			Beeldje Maria met kind in spelonk in een boom			
118	187241	318456	Oud-Valkenburg			Wegkruis	Aan weerszijden een dennel	'INRI'	Smeedijzeren wegkruis met corpus			
119	187865	318439	Oud-Valkenburg			Wegkruis	Het kruis rust tegen een groen	'In hoc signo'	Houten kruis met kleine corpus op wegsplitsing. Gerestaureerd in 2012 door heemkundevereniging			
120	187975	319075	Oud-Valkenburg	Schaloesmolenweg	2	Kapel en kruisweg	Verscheidende lindebomen rondom	'Arnoldus Haesem Anno Domini 1756'	Schin op Geul	1690	36829	
121	185818	319210	Oud-Valkenburg			Herinneringszuil		'Aan de overkant van het water het leven voor ons gedenkt'	De Kluis en de kruisweg zijn rijksmonumentaal beschermd			
122	189352	318313	Schin op Geul	Hoogbeek	14	Heiligenbeeld op/bij huis			Monument voor de gesneuvelde Engelsen wiens vliegtuig werd neergehaald door een Duitser op 29 juni 1943			
123	189131	318446	Schin op Geul			Wegkruis		'Jezus, Maria, Jozef bid voor ons'	Steen in frontgevel gemetseld. Hierop een heilige met een huisje in handen te zien	1991		
124	189072	318073	Schin op Geul	Panhuis	14	Gevelkruis			In de frontgevel van het huis is (in dezelfde baksteen als de gevel) een nis met een zadeldak gemetseld. In de nis bevindt zich een kruis van mergel met een corpus			
125	189178	318104	Schin op Geul	Panhuis	2	Wegkruis	Aan weerszijden een dennel	'In de sjiã'm van 't kruus leep nog nemes verlore'	Stalen wegkruis met een hart in het midden	1988		
126	188848	318556	Schin op Geul			Wegkruis	Achter het wegkruis zes lindebomen		Wegkruis van gietijzer en corpus van staal			
127	189053	318106	Schin op Geul			Kapel	Een haag rondom de kapel		De Engelbewaarderkapel. Het 'dak' bestaat uit een groene haag en de beeldnis van mozaiek			
128	188854	318311	Schin op Geul			Wegkruis		'Veuls doe dich allein sjoan, gaer wil ich mit dich gedenken'	Wegkruis met twee heiligenbeelden: A@A@n in het hart van het kruis en het andere bij de voet			
129	189310	318544	Schin op Geul	Vinkenbergsstraat	14	Heiligenbeeld op/bij huis			Beeld van Maria met kind geplaatst in nis op de frontgevel van het huis			Beeld geen hoge kunsthistorische kwaliteit
130	189158	318513	Schin op Geul			Kerkhofkruis			Stenen kruis met corpus geplaatst tussen de bijzetplaatsen voor urnen			
131	189346	318199	Schin op Geul	Valkenburgerweg	141	Gevelkruis		'Horizon bis horizon. Der miensj aan 't krã'skint jee'	Houten gevelkruis met corpus op de zijkant van de garage			kruis geen bijzondere kwaliteit, is roerend goed
132	189240	317144	Schin op Geul			Wegkruis			Wegkruis met corpus achter gesmeed hekwerkje			
133	188828	318580	Schin op Geul	Graafstraat	16	Heiligenbeeld op/bij huis			'Mariagrotje' in de tuin van Graafstraat 16			privétuin: heeft deze grot een belang op gemeentelijk niveau? Is niet publiek toegankelijk
134	189178	318545	Schin op Geul			Wegkruis			Houten kruis vervaardigd uit de resten van een boom in de weide tegenover het station			
135	189326	317603	Schoonbron	Engwegen bij	9	a	Wegkruis		Wit giet- of smeedijzeren wegkruis in de voortuin van Engwegen 9a			kruis uit context gehaald, nu in privétuin, niet beschermen, is roerend goed geworden
136	189306	317619	Schoonbron	Engwegen	6	Heiligenbeeld op/bij huis			Houten nis boven voordeur met hierin een mariabeeldje			is makkelijk te verplaatsen, geen hoge kwaliteit, niet beschermen
137	189456	318177	Schoonbron	Valkenburgerweg	141	Gevelkruis		'INRI'	Houten gevelkruis met corpus op zijgevel boerderij	2011		
138	189434	318176	Schoonbron	Hoogbeek	1	Kapel	Lindeboom voor de kapel en heggen rondom		Mariakapel gebouwd in 1946 als dank voor het goed doorstaan van de oorlog. In 2001 gerenoveerd	1946		
139	189767	318019	Schoonbron	bij Valkenburgerweg	131	Wegkruis	Aan weerszijden een lindebom	'Looft de Heer'	Houten kruis met een bijna 200 jaar oude corpus op de kruising van twee wegen. Gerestaureerd in 2004	1983		
140	189366	318078	Schoonbron	Eikenderweg	2	Heiligenbeeld op/bij huis			Nis uitgehouwen in zijgevel van het huis. Hierin een H. Hartbeeldje			
141	189567	318128	Schoonbron			Heiligenbeeld op/bij huis			'Mariagrotje' in de voortuin van Valkenburgerweg 146			privétuin, geen collectief belang
142	188355	318159	Strucht	Strucht	82	Heiligenbeeld op/bij woonhuis			Mariabeeldje in een nis op de frontgevel van het huis			
143	188350	318113	Strucht	Strucht	89	Heiligenbeeld op/bij woonhuis			Beeldje van Maria met kind in een nis op de frontgevel			
144	188278	318167	Strucht	Strucht/Veeweg		Wegkruis						
145	188864	317965	Strucht	Bij Grachtstraat	1	Gevelkruis			Houten gevelkruis met corpus aan muur van een schuurtje			
146	188799	317351	Strucht	Onderste Heideweg		Kruis op boom	Een rij lindebomen		Houten kruis met corpus op de kruising van twee wegen			privemonument, geen bijzondere kunsthistorische waarde
147	184217	318781	Vilt	Rijksweg		Memoriekruis	Een ronde heg achter het kn	'5-7-1982 Diana Kleynen 5-6-1981 Micheal Loo 2-1-1982'	Houten paneel met zadeldak, een kruis en twee plaquettes. Onder kruis twee handen in 'bid houding'. Op 1 april 2001 zijn op deze plek drie jongeren om het leven gekomen omdat zij op gevaarlijke wijze achterna werden gezeten door een andere auto. Het monument	2002		
148	184332	318788	Vilt	Rijksweg	105	Heiligenbeeld op/bij huis			In de zijgevel van het huis bevindt zich een nis met hierin een beeldje van Maria met kind			
149	184764	318752	Vilt	St. Rochusplein	13	Heiligenbeeld op/bij huis			Op de frontgevel van het huis is een glazen kastje bevestigd met hierin een heiligenbeeld			
150	184845	318720	Vilt			Kapel	Coniferen rondom en een groen	'Blief effe bie sluivruce sjoan, ein wees gegroetje bae'	Een stenen kapel met een afdak van kunststof. In de kapel een stenen 'altaartje' met plaquette met er- boven een Mariabeeld van de hand van Frans Timmermans. Religieuze plechtigheden worden in Vilt bij deze kapel gehouden. De kern heeft namelijk geen eig			staat in lijst bouwwerken -> hier weghalen
151	184933	318813	Vilt	Geulgracht	10	Gevelkruis			Een oud kruis van hout met idem corpus			geen kwaliteit, kruis is uit context gehaald en staat in privétuin, niet beschermen
152	184950	318842	Vilt	Geulgracht	16	Gevelkruis			Tegen de frontgevel van het huis, rechts naast de poort, staat er een giet- of smeedijzeren kruis met corpus			
153	184893	318950	Vilt			Veldkruis		'Pelgrimeren is lopend stilstaan'	Een smeedijzeren kruis met corpus en een plaquette met tekst. Het kruis is geplaatst en vervaardigd door de Werkgroep Kruisen & Kapellen Valkenburg. Dit voetpad is onderdeel van de pelgrimsvoetpaden die leiden naar Santiago de Compostela. Bij de voet van	2011		
154	188919	319967	Walem			Kapel		'ANNO 1828'	Rijksmonumentale Mariakapel van gepleisterd mergel. Gebouwd in de muur die rondom de aangrenzende hoeve Walem 47 loopt. In 2013 is de kapel opgeknapt	1828		
155	188849	319949	Walem	Walem	55	Heiligenbeeld op/bij huis			Mariabeeld in nis boven poort			
156	188855	319925	Walem	Walem	55	Heiligenbeeld op/bij huis			Tegeltje met Maria naast de poort van de schuur geplaatst			
157	188926	318940	Walem	Walem		Wegkruis	Twee winterlindes achter het wegkruis	De lindeboom wordt ook wel 'Mariaboom' genoemd	Een wegkruis met corpus vergezeld door twee lindebomen. Geplaatst onderaan een bergachtig paadje dat leidt naar de kerk in Schin op Geul. Het gaat hier om een zogenaamd kerkpaadje			
158	188199	319853	Walem	Walem		Wegkruis			Kruis met bronzen corpus langs een veldweg. De tekst in het hartje is verdwenen			
159	186582	318667	Valkenburg centrum	Sibbergrubbe	14	Kruis			Een gietijzeren kruis met corpus in de voortuin van Sibbergrubbe 14			
160	185522	317946	Sibbe	Daalhemerweg		Kapel	Aan weerszijden een lindeboom		Mariakapelletje van mergel. Gebouwd vlak na de Tweede Wereldoorlog door Louise Schoenmaeckers als dank voor het goed doorstaan van de oorlogsjaren			
161	185974	318798	Valkenburg centrum	Daalhemerweg	110	Heiligenbeeld bij/op huis			Mariabeeldje in een nis in frontgevel			erg klein beeld, geen bijzonderheid
162	186157	318973	Valkenburg centrum	Daalhemerweg	64	Heiligenbeeld bij/op huis			Beeldje Maria met kind in frontgevel gemetseld			
163	186184	318822	Valkenburg centrum	Heunsbergerweg	10	Heiligenbeeld bij/op huis		'Ano Santo J.C.L.'	Heiligenbeeldje op de frontgevel van het huis			erg klein beeld, secundair aangebracht
164	186308	318802	Valkenburg centrum	Heunsbergerweg	9	Kruis		'ANNO 1947. Leo. Annelies. Benny. Schetters. B.E'	Kruis bovenop het Rijksmonument de Wilhelmintoren	507255		
165	187251	319256	Valkenburg centrum			Memoriekruis		'PIET FRUNTS + 19 juli 1965 Ter gedachtenis van Piet'	Houten herdenkingsmonumentje van hout met een houten kruis. Piet Frijns had verkering met Bertha Geurts. Op de plek van het monumentje kwamen zij vaak samen. Op de avond van 19 juli 1965 dook er een man op met een pistool. Tijdens een worsteling ging het			
166	186775	319538	Valkenburg centrum	Oosterweg	15	Gevelkruis			Wit kruis op de zijgevel (van Medisch Centrum Valkenburg) aangebracht			onderdeel gebouw, geen bijzonder kruis
167	186696	319248	Valkenburg centrum	Betsy Perklaan	12	Gevelkruis			Houten kruis met zadeldak en corpus aan de zijgevel van het huis			roerend goed, geen kwaliteit
168	186889	319704	Valkenburg centrum			Wegkruis		'Geis te links of geis te rechts, keeze mos te zelfe.'	Houten kruis met 'dakje' en corpus geplaatst op een houten paneel bij de kruising van het St. Pietersvoetpad			
169	186616	319674	Valkenburg centrum	Steenstraat	2	Heiligenbeeld			In de topgevel van de rijksmonumentale kloosterkerk is een beeld van Jozef onder een baldakijn te zien		507264	
170	186531	319689	Valkenburg centrum			Heiligenbeeld	Perkje met lavendel en klimop op de muur		Een kruis met corpus is ingemetseld op een 'plakkaat' van mergel, die op zijn beurt weer in een muurrestant gemetseld is. Deze muur bestaat uit speklagen. Verder is er nog een gesmeed hekwerk te zien naast beide zijdes van het muurtje.			
171	186473	319452	Valkenburg centrum			Kruis			Stalen beltoren met hierbovenop een kruis, behorende bij de O.L. Vrouwe van Altijddurende bijstand			
172	186559	319383	Valkenburg centrum			Kapel			Een voormalig stuwhuisje is getransformeerd tot een (pseudo)kapelletje ter ere van de H. Barbara. Gevelkruis met 'dakje' en corpus, een schildering van de H. Barbara en ramen die de indruk van 'modern glas in lood' wekken			
173	186548	319374	Valkenburg centrum	Walramplein	37	Heiligenbeeld bij/op huis			Op dit pand is een klein tegeltje met H. Barbara ingemetseld boven de deur			ingemetseld of opgeplakt?
174	186388	319120	Valkenburg centrum	Neerhem	20	Heiligenbeeld bij/op huis			Op de hoek van het pand (Hotel Atlanta) is een nis van mergel te zien met hierin een beeld van de heilige Antonius van Padua. Het beeld is tevens van mergel			
175	186322	319208	Valkenburg centrum			Heiligenbeeld			Mariabeeldje in een nis in een toren van de Berkelpoort	36763		
176	186334	319229	Valkenburg centrum	Berkelstraat		Heiligenbeeld			Mariabeeld ontworpen door Jan Gootjens op de muur naast de Berkelpoort			
177	186313	319276	Valkenburg centrum	Berkelstraat bij	13	Heiligenbeeld		'1724 REN 1948'	Een klein 'Lourdesgrotje' in de nok van de Rijksmonumentale poort	36782		
178	186249	319237	Valkenburg centrum	Grendelplein	13	Heiligenbeeld			Een beeld van de aartsengel St. Michaël op de kasteelruïne	36769		
179	186305	319353	Valkenburg centrum	Grotestraat	15	Heiligenbeeld bij/op huis			Op de hoek van het pand (Restaurant Burgers 'n Bites) is een nis van mergel te zien met hierin een beeld van de heilige Antonius van Padua. Het beeld is tevens van mergel.			

180	186212	319423	Valkenburg centrum				Heiligenbeeld			In de boog van de poort is een ingemetseld tegeltje te zien met hierop de H. Barbara, patroonheilige van de mijnwerkers, afgebeeld. De boogvormige doorgang behoort tot de resten van de rijksmonumentale stadsmuur		36776	
181	186212	319423	Valkenburg centrum				Heiligenbeeld		'â€[laas â€[v.o' [tekst incompleet]	In de boog van de poort is een ingemetseld tegeltje met hierop St. Nicolaas afgebeeld. De boogvormige doorgang behoort tot de resten van de rijksmonumentale stadsmuur		36776	
182	186220	319427	Valkenburg centrum	Kerkstraat	19	a	Gewelkruis			Gewelkruis met zadeldak en corpus op gevel van de voormalige pastorie. Wordt specifiek genoemd in de redengevende omschrijving van het Rijksmonument		36779	
183	186229	319432	Valkenburg centrum	Kerkstraat	19	a	Heiligenbeeld bij/op huis			Nis met een beeldje van H. Nicolaas. Wordt specifiek genoemd in de redengevende omschrijving van het Rijksmonument!		36779	
184	186238	319451	Valkenburg centrum	Kerkstraat	21		Heiligenbeeld bij/op huis			Een tegeltje met daarop H. Nicolaas in de muur naast de voordeur gemetseld.			
185	186251	319465	Valkenburg centrum	Kerkstraat	25		Heiligenbeeld bij/op huis			In de dakkapel van het huis een nis met hierin een Mariabeeldje			
186	186238	319484	Valkenburg centrum	Kerkstraat	27		Gewelkruis		't waar veur uuch'	Houten kruis met idem dakje en porseleinen corpus			roerend goed, geen hoge kwaliteit
187	186247	319481	Valkenburg centrum	Bij Kerkstraat	27		Heiligenbeeld		'St. Barbara b.v.o'	Ingemetseld tegeltje met beeltenis H. Barbara op de zijkant van het afdak van de waterput			
188	186247	319481	Valkenburg centrum	Bij Kerkstraat	27		Heiligenbeeld		'St. Nicolaas b.v.o'	Ingemetseld tegeltje met beeltenis St. Nicolaas op de zijkant van het afdak van de waterput			
189	186313	319276	Valkenburg centrum	Bij Kerkstraat	18		Heiligenbeeld			Jezusbeeld tegen de zijkant van de H.H. Nicolaas & Barbarakerk aan (zijde Kerkstraat)		36778	
190	186265	319493	Valkenburg centrum	Bij Kerkstraat	18		Kapel		'AVE Maria 1950'	Mariabeeldje in een klein kapelletje. Het staat in het plantsoen voor de H.H. Nicolaas & Barbara kerk		36778	
191	186301	319489	Valkenburg centrum	Bij Kerkstraat	18		Perroen			Nicolaasperroen in het plantsoen voor de kerk. In 2011 verplaatst bij kadewerkzaamheden. Oorspronkelijke plek was de hoek Pelerinstraat/Kerkstraat		36778	
192	186296	319471	Valkenburg centrum	Kerkstraat	18		Gewelkruis			Houten gewelkruis met corpus en zadeldak op de zijgevel van de rijksmonumentale H.H. Nicolaas & Barbara kerk		36778	
193	186312	319470	Valkenburg centrum	Bij Grotestraat	34		Heiligenbeeld		'N.D. de Lourdes'	Poortje met bovenin een nis met een Mariabeeld. Staat op het perceel van de rijksmonumentale kerk			
194	186239	319509	Valkenburg centrum	Theodoor Dorrenplein	22		Heiligenbeeld bij/op huis			Op de hoek van het pand (café Leeuw aan de Brug) is een nis van mergel te zien met hierin een heiligenbeeld. Het beeld is tevens van mergel			
195	186324	319509	Valkenburg centrum	Bogaardlaan	1		Heiligenbeeld			Boven de doorgang van de Geulpoort bevindt zich een nis met daarin een beeldje van de Heilige Barbara		2016	
196	186300	319619	Valkenburg centrum	Lindenlaan	30		Heiligenbeeld			In het Rijksmonument de Franse Molen heeft in WOII in de buurt een granaatinslag plaatsgevonden waarbij het pand beschadigd is geraakt. In het gat in de muur is een klein Mariabeeldje neergezet		1944	
197	186882	320306	Valkenburg centrum	Nieuweweg			Memoriekruis		'Hier verongelukte op 3 december 1890 voerman Lou	Dit kruis is geplaatst ter ere van een verongelukte voerman, iemand die goederen per paard en wagen vervoerde. Dit beroep was niet zonder gevaar. Oorspronkelijk stond hier een houten kruis. Echter in 2011 is er een nieuw kruis, inclusief tekst m.b.t. de		2011	
198	187058	320370	Valkenburg centrum				Wegkruis	Aan weerszijden een lindeb	'Hulde aan Christus Koning'	Het huidige wegkruis met corpus is door de Werkgroep Kruisen & Kapellen geplaatst in 2016 ter vervanging van een houten kruis dat volledig rot was. Het houten kruis was rond 1950 geplaatst door de buurtbewoners uit dankbaarheid dat zij de oorlog goed doo		2016	
199	187403	320957	Valkenburg centrum				Herdenkingsmonument		'Patrick ? 27.8.2004'	Stenen herdenkingsmonumentje			privémonument, geen kunsthistorische waarde, niet beschermen
200	187520	320826	Valkenburg centrum				Wegkruis	Het kruis is bevestigd op een boom die op zijn beurt zelf de vorm van een kruis he		Houten kruis met corpus bevestigd op een boom in de vorm van een kruis			kruis zelf geen hoge waarde, plek wel?
201	186436	320050	Valkenburg centrum	Kloosterweg	3		Gewelkruis			Houten kruis met corpus en een zadeldak bevestigd op de zijgevel van het pand			roerend goed
202	186487	320220	Valkenburg centrum	Napoleonstraat	61		Gewelkruis			Houten kruis met corpus en een zadeldak bevestigd op de zijgevel van het pand			roerend goed, geen hoge kwaliteit
203	186189	320218	Valkenburg centrum				Wegkruis	Een lindeboom achter het kr	'Heer wij aanbidden en loven U omdat Gij door Uw kr	Houten kruis met dakje en corpus gelegen op een wegsplitsing . In 2010 is het kruis geheel vernieuwd door de Werkgroep Kruisen & Kapellen		2010	
204	186270	320449	Valkenburg centrum				Wegkruis		'Heer, Schenk uw rijke zegen aan de jeugd van de B	Houten kruis met dakje en corpus gelegen op een wegsplitsing			
205	185929	320452	Valkenburg centrum				Wegkruis	Een grote lindeboom achter	'Gebruik uw kennis en uw macht ook tot heil en zeg	Houten kruis met dakje en corpus			
206	186197	319351	Valkenburg centrum	Kerkstraat	1		Heiligenbeeld		'St. Nicolaas b.v.o.'	Tegeltje met een beeltenis van St. Nicolaas in de muur gemetseld			
207	186192	319339	Valkenburg centrum	Muntstraat	19		Heiligenbeeld			Mariabeeldje in een nis boven de doorgang van de Grendelpoort			
208	186170	319297	Valkenburg centrum				Herdenkingsmonument		'Noodlottig busongeval 29-9-1954'	Houten paneel met een kruis en een plaquette met de namen van het dodelijk busongeval op de Cauberg in 1945			
209	186134	319286	Valkenburg centrum	Grendelplein	20		Gewelkruis			Rijksmonumentaal houten gewelkruis met corpus		36770	
210	186037	319269	Valkenburg centrum				Kruis			Achter de preekstoel bij de Lourdesgrot bevindt zich een kruis met corpus			
211	186027	319272	Valkenburg centrum				Kapel			Lourdesgrot op de Cauberg			
212	186192	319339	Valkenburg centrum	Cauberg	25		Kapel			Rijksmonumentale kerkhofkapel op begraafplaats Cauberg		36764	rijksmonument? Bij begraafplaats opnemen
213	185837	319064	Valkenburg centrum				Gewelkruis			Klein gebouwtje op het kerkhof met op de gevel een sober kruis zonder corpus			meenemen in ensemble van begraafplaats
214	185848	319129	Valkenburg centrum				Kruis			Het hekwerk dat dienst doet als de zij-ingang van begraafplaats Cauberg wordt bekroond met een smeedijzeren kruis			meenemen in ensemble van begraafplaats
215	185813	319209	Valkenburg centrum				Herdenkingsmonument		Alfons Lemmens (â€[l) 10 januari '74. Hij 'leefde' in en	Het monumentje voor de gestorvene bestaat uit een grote steen met hierop een gegraveerde plaquette			privémonument, niet beschermen
216	185725	319119	Valkenburg centrum				Wegkruis		'Heer behoud ons het geloof 1933'	Stenen wegkruis met corpus op een stenen zuil			
217	185702	319116	Valkenburg centrum				Kapel		'Gevallen Limburgers in het verzet 1940-1945'	Verzetskapel gebouwd om alle Limburgse verzetsslachtoffers te herdenken		1958	
218	185714	319109	Valkenburg centrum				Kapel		'In onze vrienden Sjeng Coenen en Joep Francotte, h	Voor het bergje waar de verzetskapel staat bevindt zich aan de straatzijde een steen met hierop een kruis. Deze staat hier ter herdenking van Sjeng Coenen en Joep Francotte die beiden lid waren van het verzet tijdens WOII. Op 5 september 1944 werden zij			
219	185620	318818	Valkenburg centrum				Wegkruis		14-9-2001, Parochie H.H. Monulphus en Gondulphus	Stenen kruis met corpus geplaatst ter herdenking aan de voettochten van de H. Monulphus en Gondulphus van Aken naar Maastricht			
220	186303	319517	Valkenburg centrum	Theodoor Dorrenplein	22		Heiligenbeeld			Tegeltje met een beeltenis van St. Nicolaas in de zijgevel van het pand gemetseld			
221	185184	319621	Valkenburg centrum				Wegkruis	Het kruis staat in een perkje	'Dat gij me hier ontmoeten zou kwam niet in uw ged	Houten wegkruis met zadeldak en corpus			
222	181397	319009	Berg & Terblijt	Rijksweg			Memoriekruis		'JOEP'	Klein stenen kruis ter herdenking van de hier verongelukte Joep (achternaam onbekend)			privémonument, geen kunsthistorische waarde
224	183914	320331	Houthem	St. Gerlach			Wegkruis	Drie lindebomen achter het kruis		Gietijzeren kruis met corpus. Tevens een kleine gedachtenissteen aan de voet van het kruis ter nagedachtenis van verongelukte Remi Hessemans uit Meerssen			
225	182442	320413	Vroenhof	's-Heerenbeemdenvoetpad			Wegkruis		'Ter herinnering aan hen die hun leven verloren in het	Een klein kruis met corpus geplaatst op een steen. In 1941 stortte op deze plek een Royal Air Force vliegtuig neer waarbij alleinzittenden omkwamen. Het kruis is hier ter nagedachtenis aan hen geplaatst			privéterrein en mogelijk roerend goed foto?
226	184333	318788	Vilt	Rijksweg	105		Heiligenbeeld bij/op huis			In de zijgevel van dit pand bevindt zich een nis met hierin een beeld van Maria en Bernadette			
227	182858	319964	Geulhem	Pasweg			Kruis op boom			Sober houten wegkruis met corpus. Ernstig in verval. Het bevindt zich in het struikgewas achter het de twee hekpijlers.			ligt dit binnen de gemeentegrens? Kruis ook geen hoge kunsthistorische waarde, plaatsing op elektriciteitshuisje merkwaardig
228	188395,445	321443,460	De Heek	Hekerbiltjensweg			Gewelkruis			Houten kruis met zadeldak en corpus aan een elektriciteitshuisje.			
229	183830,533	321141,291		Blokweg - De Nieuweweg			Wegkruis	Twee bomen achter het kruis	INRI	Simpel houten wegkruis met corpus en zadeldak			

Bijlage 7.5: Enquêtes (zie ook par. 5.2.1)

Vragenlijst voor cultuurhistorische organisaties: Cuijpers Genootschap

Zoals met u afgesproken zouden we na een eerste gesprek over een erfgoedvisie bij u terugkomen met een vragenlijst die we vervolgens op **datum** met u door willen nemen. Daarbij gaan we ervan uit dat u de vragen na terugkoppeling binnen uw organisatie heeft ingevuld.

A. Betekenis van erfgoed

Vraag 1.

Hieronder staat een omschrijving van en een toelichting op het cultureel erfgoed. Doel hiervan is een eerste afbakening te creëren voor de te ontwikkelen erfgoedvisie. Waarbij u visie moet vertalen als “waar gaan we voor”

Als u hier aanleiding voor heeft mag u over de omschrijving kort (ca. 300 woorden), duidelijk en zo concreet mogelijk reageren. Dit om alle reacties adequaat te kunnen interpreteren.

Cultureel erfgoed

Dit begrip kan als volgt omschreven worden:

“Cultureel erfgoed omvat die materiële, immateriële, zichtbare en onzichtbare overblijfselen van onze maatschappelijke ontwikkeling, die wij waardevol vinden voor ons collectief geheugen en identiteit”.

Het erfgoed levert een toegevoegde waarde bij ontmoetingen tussen heden en verleden in de samenleving en fungeert daarmee als uitdaging en inspiratiebron voor de toekomst.

Als we spreken of schrijven over het gemeentelijke erfgoed van Valkenburg aan de Geul dan rekenen we daartoe:

- Archeologie (vindplaatsen en vondsten uit opgravingen);
- Architectuur;
- Bouwhistorie;
- Cultuurhistorie (archieven, gebruiken, rituelen, feesten, verhalen en gewoonten);
- Monumenten (gebouwen, bouwwerken, beschermde stads- en dorpsgezichten);
- Openbare ruimte (bossen, landgoederen, historische tuinen)

Uw reactie is (ca. 300 woorden):

Deze omschrijving van erfgoed is juist. Wat misschien nog wel ontbreekt is beeldende kunst. Zowel op straat als in gebouwen (kerken, scholen, gemeentehuis e.d.) is beeldende kunst aanwezig die ook tot het culturele erfgoed behoort. In deze reactie concentreren wij ons echter op monumenten en ander erfgoed in de openbare ruimte.

Vraag 2.

Wat is volgens u (uw organisatie?) de betekenis van het erfgoed voor de gemeente Valkenburg aan de Geul? (max. 10 regels)

Erfgoed geeft kleur en karakter aan Valkenburg. Mede dankzij het gebouwde erfgoed heeft iedere kern in de gemeente haar heel eigen karakter. Erfgoed maakt wonen, werken en recreatie in de gemeente ook aantrekkelijk. Mensen vestigen zich graag in de gemeente vanwege de karakteristieke panden en het bijzondere landschap (ook erfgoed) en dit erfgoed is ook van groot belang voor het toerisme.

Vraag3.

Wat zijn volgens u de drie belangrijkste voorbeelden van erfgoed in de gemeente Valkenburg aan de Geul?

(volgorde van belangrijkheid/ meeste betekenis/ meest kenmerkend voor Valkenburg aan de Geul)

1. De vele kastelen en landgoederen in de gemeente.
2. De diverse historische kerkgebouwen en kloosters
3. Mergel: d.w.z. het bouwmateriaal dat zeer aanwezig is en zowel oudere als jongere gebouwen een uniek karakter geeft.

Wilt u uw keuze kort toelichten:

Zowel de kastelen en landgoederen als kerken en kloosters zijn van een grote afstand goed zichtbaar en behoren door hun rijke verleden en veelal bijzondere architectuur tot het meest beeldbepalende erfgoed van de gemeente. Daarnaast is het gebruik van mergel zeer bijzonder. Bijna nergens anders is dit materiaal op een dergelijke grote schaal gebruikt, zowel in het verre verleden als in recenter tijden. Door dit materiaalgebruik is Valkenburg anders dan andere Limburgse gemeenten.

Vraag4.

Welk minder bekend erfgoed in de gemeente verdient volgens u beter in de schijnwerpers te staan? (Max. drie voorbeelden)

1. Het naoorlogs erfgoed, zoals de OLV van Altijddurende Bijstand van Theo Boosten te Valkenburg
2. Het religieuze erfgoed in zijn algemeenheid. D.w.z. oude kerken en kloosters.
3. De vele karakteristieke herenhuizen en villa's in met name de kern Valkenburg

Vraag 5.

De gemeente is samengesteld uit 6 dorpen, 8 gehuchten, 7 buurtschappen en een omvangrijk buitengebied. Hierin bevindt zich cultureel erfgoed. Wilt u van elke kern en het buitengebied drie voorbeelden geven van erfgoed die u kenmerkend vindt voor de betreffende woonkern?

Valkenburg:

1. De vele ontwerpen van Pierre Cuypers
2. De oude vestingwerken en kasteel.
3. Erfgoed gerelateerd aan het vroege toerisme, zoals het Casino hotel aan de Jan Deckerstraat

Berg:

1. Kerk St. Monulphus.
2. Diverse hoeves, opgetrokken met mergel
3. Diverse kapelletjes

Broekhem:

1. Geerlingshof.
2. De chiquere huizen uit de periode 1870-1940
Sint-Jozefkerk

Houthem:

1. Het houten stationsgebouwtje

2. Landgoed Sint Gerlach met kerk
3. Sint-Martinuskerk

Schin op Geul:

1. Diverse hoeves van mergel en vakwerk
2. Betonviaduct bij de Baanweg
3. RK-kerk Mauritius

Sibbe:

1. Vele hoeves, veelal van mergel
2. Archeologische vindplaatsen uit neolithicum
3. Vielaertshof

Vilt:

1. Mariakapel bij Rijksweg/Geulgracht
2. Hoeve Rijksweg 188
3. ???

Ijzeren:

1. Vakwerkbouw
2. Diverse hoeves van mergel
3. Mariakapel ijzeren

Schoonbron:

1. Mariakapel.
2. Diverse historische huizen en hoeves, o.a. vakwerkbouw
3. ????.

Emmaberg:

1. Zendmast.
2.
3.

Terblijt:

1. Zwingelput
2. Diverse hoeves en huizen, opgetrokken in mergel
3.

Strabeek:

1. De beek
2. Geerlingshof
3.

Walem:

1. Diverse historische hoeves en huizen
2. Romeinse vondsten
3. Mariakapel Walem

Oud-Valkenburg:

1. De kastelen, met bijbehorende elementen en het groene erfgoed
2. Betonviaduct over spoor bij Molenweg
3. Schaloensmolen

Heek:

1. Historische woningen en hoeves
2.
3.

Strucht:

1. Onbekend
2.
3.

Keutenberg:

1. Onbekend
2.
3.

Heerstraat:

1. Onbekend
2.
3.

Engwegen:

1. Onbekend
2.
3.

Sint Gerlach:

1. Zie Houthem
2.
3.

Vroenhof:

1. Onbekend
2.
3.

Geulhem:

1. Onderaardse schuilkapel
2.
3.

Buitengebied:

1. De duidelijke verwevenheid van cultuur en natuur.
2. De landgoederen en kastelen met bijbehorende elementen.
3. Historisch groen (oude bomen, bomenrijen e.d.)

B. Rollen en verantwoordelijkheden

Vraag 1.

Welke rol vervult uw organisatie in 2015 bij het erfgoed?
 (Denk hier bijvoorbeeld aan behoud, beheer, gebruik exploitatie, financieren, toezicht, onderhoud).

Het Cuypersgenootschap is een lobbyclub. Overal in Nederland en dus ook in de gemeente Valkenburg lobbyen wij actief voor een goed monumentenbeleid en het behoud van individuele panden. Zo nodig stimuleren we hergebruik of proberen we met juridische procedures bedreigde panden voor de toekomst te behouden.

Vraag 2.

Welke rol(len) zou u in de toekomst willen en kunnen vervullen?

(Denk hier bijvoorbeeld aan behoud, beheer, gebruik, exploitatie, financieren, toezicht, onderhoud.)

Wij willen de gemeente Valkenburg graag ondersteunen bij de ontwikkeling van het gemeentelijke monumentenbeleid. D.w.z. dat wij een bijdrage kunnen leveren aan de beleidsontwikkeling en de selectie van gemeentelijke monumenten e.d.

C. Beleid

Vraag 1.

Wat is uw toekomstbeeld over het omgaan met het cultureel erfgoed?

(Denk hier aan beheer, onderhoud, restauratie, openstelling, exploitatie, restauratie)

Het toekomstbeeld van ons is positief, maar de gemeente Valkenburg moet wel meer doen. Wij zien dat het draagvlak voor erfgoedbehoud in heel Nederland en ook in Valkenburg groot is.

Tegelijkertijd zijn er bedreigingen. Door de veranderende maatschappij vragen o.a. veel kerken om een nieuwe bestemming en veel panden in Valkenburg zijn vogelvrij door het ontbreken van gemeentelijk monumentenbeleid. De gemeente moet echt meer doen om het erfgoed voor de toekomst te behouden, maar dit hoeft niet heel veel te kosten. Een effectief beschermingsbeleid en strategie voor herbestemming moet ontwikkeld worden.

Vraag 2.

Kunt u drie zaken noemen die volgens u vanaf heden prioriteit genieten bij behoud en handhaven van het erfgoed?

1. Het wijzigen van de erfgoedverordening en vaststellen van een (beperkte) gemeentelijke monumentenlijst
2. Een proactief beleid voor de herbestemming van leegstaande panden zoals kerken en kloosters
3. Actieve voorlichting over het erfgoed aan eigenaren, burgers en bezoekers

Vraag 3.

Soms krijgen monumenten een nieuwe functie. Denk aan economisch, toeristisch, maatschappelijk, cultureel of een combinatie hiervan (bijvoorbeeld het oude Stadhuis).

Hoe staat u tegenover veranderende functies van het erfgoed? (max. 10 regel)

Zeer positief. Het herbestemmen van monumenten is niet alleen bittere noodzaak, maar kan ook een nieuwe dynamiek toevoegen aan een gebouw. Een kerk die jarenlang amper bezocht is of lege fabriek kan bijvoorbeeld als wijkcentrum, cultuurcentrum of restaurant plots weer het hart van de buurt worden.

Welke aandachtspunten vindt u bij een veranderende functie van belang? (max. 10 regels)

Het monumentale staat voorop. Naast zaken als financiering, die vanzelfsprekend zijn, is het vooral van belang dat bij een herbestemming het bijzondere karakter zichtbaar blijft. Dit betekent dat niet voor de meest profijtelijke oplossing gekozen moet worden, maar voor de oplossing die het beste bij het monument past.

Vraag 4.

Op welke manier kan volgens u het landelijk gebied betrokken worden bij de visie op het erfgoed? (max. 10 regels)

Schenk nadrukkelijk aandacht aan de relatie tussen de kernen en het landschap (bijv. hoeses), leg doorgaande lijnen in het landschap vast en selecteer, indien mogelijk, ook in het buitengebied panden voor de monumentenlijst. Ook is het goed om monumentaal groen, zoals oude bomen, te beschermen.

Vraag 5.

Bekendheid geven aan archeologische vondsten en vindplaatsen geschiedt vaak door middel van tentoonstellingen en artikelen in tijdschriften.

Welke manieren en mogelijkheden ziet u om de archeologie meer bekendheid te geven? (max. 10 regels)

Informatie is inderdaad van groot belang. Wij denken dan niet alleen aan tijdschriften, maar ook aan informatiebordjes bij belangrijke vindplaatsen. Verder kunnen fundamente van verdwenen gebouwen zichtbaar gemaakt worden met afwijkende kleuren bestrating. In Utrecht heeft men op deze manier de rijke geschiedenis van het Domplein zichtbaar gemaakt. Contouren van verdwenen gebouwen zijn afleesbaar door afwijkende kleuren klinkers. Dat maakt de geschiedenis voor iedere passant beleefbaar.

D. Informatie en Communicatie

Het erfgoed in de gemeente Valkenburg aan de Geul kent vaak meer dan één functie. Om deze functies goed tot hun recht te laten komen, nemen informatie en communicatie over het erfgoed een belangrijke plaats in.

Vraag 1.

Wat zou volgens u verbeterd kunnen worden aan de informatie over het erfgoed? (max. 10 regels)

Erfgoed moet zichtbaarder worden. D.w.z. betere informatie op de gemeentelijke website over de beschermde panden en de ontwikkeling van een gemeentelijk monumentenschildje na de vaststelling van een gemeentelijke monumentenlijst. Rijksmonumenten moeten worden voorzien van het nieuwe rijkschildje.

Vraag 2.

Wat zou volgens u verbeterd kunnen worden aan de toegankelijkheid van de informatie?

(Denk aan beeld, geluid en het geschreven en gesproken taal)

Met name meer digitaal toegankelijk maken, ook voor eigenaren van monumenten. Goed inzichtelijk moet voor eigenaren zijn wat ze wel en niet mogen bij een monument, waar vergunningen voor nodig zijn en bij wie ze binnen de gemeente terecht kunnen voor informatie.

Vraag 3.

Wat zou volgens u verbeterd kunnen in de gebruikte communicatiekanalen?

(Denk aan radio, tv, tijdschrift, dag, en weekbladen, social media, internet)

Met name betere informatie via het internet (gemeentelijke site), maar de gemeente zou lokale organisaties ook kunnen stimuleren om bijvoorbeeld maandelijks een stukje te schrijven over een specifiek monument (rubriek monument van de maand). Veelal maken plaatselijke krantjes hier graag ruimte voor.

Vraag 4.

Aan welke verbeteringen/ veranderingen zou u een bijdrage willen leveren? (max. 10 regels)

Wij kunnen ondersteunen bij de invulling van een maandelijks rubriek.

E. Tot slot

Heeft u nog opmerkingen, dan kunt u die hieronder kwijt (max. 300 woorden):

Valkenburg heeft tot op heden vooral oog voor het oudere erfgoed, zoals kastelen en historische hoeves. Met name in de kern Valkenburg is er echter veel erfgoed van na 1870 dat meer aandacht verdient.

Vragenlijst voor cultuurhistorische organisaties: Stichting In onsen Lande van Valkckenborgh

Zoals met u afgesproken zouden we na een eerste gesprek over een erfgoedvisie bij u terugkomen met een vragenlijst die we vervolgens op **datum** met u door willen nemen. Daarbij gaan we ervan uit dat u de vragen na terugkoppeling binnen uw organisatie heeft ingevuld.

A. Betekenis van erfgoed

Vraag 1.

Hieronder staat een omschrijving van en een toelichting op het cultureel erfgoed. Doel hiervan is een eerste afbakening te creëren voor de te ontwikkelen erfgoedvisie. Waarbij u visie moet vertalen als “waar gaan we voor”

Als u hier aanleiding voor heeft mag u over de omschrijving kort (ca. 300 woorden), duidelijk en zo concreet mogelijk reageren. Dit om alle reacties adequaat te kunnen interpreteren.

Cultureel erfgoed

Dit begrip kan als volgt omschreven worden:

“Cultureel erfgoed omvat die materiële, immateriële, zichtbare en onzichtbare overblijfselen van onze maatschappelijke ontwikkeling, die wij waardevol vinden voor ons collectief geheugen en identiteit”.

Het erfgoed levert een toegevoegde waarde bij ontmoetingen tussen heden en verleden in de samenleving en fungeert daarmee als uitdaging en inspiratiebron voor de toekomst.

Als we spreken of schrijven over het gemeentelijke erfgoed van Valkenburg aan de Geul dan rekenen we daartoe:

- Archeologie (vindplaatsen en vondsten uit opgravingen);
- Architectuur;
- Bouwhistorie;
- Cultuurhistorie (archieven, gebruiken, rituelen, feesten, verhalen en gewoonten);
- Monumenten (gebouwen, bouwwerken, beschermde stads- en dorpsgezichten);
- Openbare ruimte (bossen, landgoederen, historische tuinen)

Uw reactie is (ca. 300 woorden):

Een zorgvuldige inventarisatie en beschouwing van het cultureel erfgoed van Valkenburg is zonder meer nodig. Wij sluiten aan bij de hierboven gegeven definitie. Bij de gegeven indeling merken wij op dat immaterieel erfgoed in één categorie (Cultuurhistorie) bij elkaar gezet is, terwijl alle andere genoemde categorieën materieel erfgoed betreffen. Wij richten ons hieronder vooral op materieel erfgoed, zonder de waarde en belang van het immateriële te onderschatten; o.i. kan dit pas goed beheerd worden als het materiële (a.h.w. het substraat ervan, en voorwaarde-scheppend) goed beheerd wordt. (B.v. museum, bibliotheek, ruimten voor rituelen, feesten, muziek, verhalen etc. Ook: geld uit algemene middelen inzetten (subsidies) voor organisaties die het cultureel erfgoed beheren en uitdragen. Hieronder ook b.v. schutterijen, muziekgezelschappen e.d.)

Een aantal hoofdpunten van onze visie op Valkenburgs cultureel erfgoed :

1. Het heeft intrinsieke, onvervangbare waarde voor de identiteit van ‘de Valkenburger’ (m/v)
2. Het heeft waarde voor de bezoeker, die komt voor een uniek cultureel erfgoed (incl. natuur)
3. (en dus) het brengt economisch profijt voor Valkenburg
4. Slordig omspringen ermee m.n. met 1 zal 2 doen dalen en 3 op den duur doen verdwijnen..
5. Met name. financieel belang op korte termijn bedreigt 1 (en dus 2 en 3) (B.v. massa evenement als Red Bull (Ice e.a.) races: dat kan overal (en hoort nergens), voegt niets toe aan de waarde van Valkenburg als zodanig en bedreigt het culturele erfgoed.)

6. Cultureel erfgoed evolueert:, maar ... zie 7. Dat Valkenburg 'toeristenstad' is, hoort inmiddels ertoe, want onderscheidt het ook van andere (Nederlandse) steden: identiteitsbepalend . De nog veel jongere kerstmarkt 'in de grotten' maakt Valkenburg misschien tot 'Kerststad', dat kan. (Maar deze als 'Santa's village' benoemen doet dan weer af aan het eigene, maakt kitsch van dit 'cultureel erfgoed' ...)
7. Omdat delen van het (vooral immateriële) erfgoed opkomen én verdwijnen, is het van belang goed te onderscheiden wat 'blijvende' gegevens zijn binnen dat cultureel erfgoed . (Carnaval b.v.: vast niet eeuwig, maar wel al vele eeuwen een levend - ook veranderend- feest.. Maar wat gebeurt in Valkenburg wanneer de hype aan kerstmarkten voorbij gaat ?)
8. Vandaar dat in de cultureel erfgoed van Valkenburg méér aandacht moet zijn voor 'vaste waarden': het landschap, de historie, wat ons betreft: de prehistorie, die in Valkenburg prominent én kenmerkend (onderscheidend, identiteitsbepalend) aanwezig is, maar nog te weinig erkend.
9. De economische afhankelijkheid van de bezoekers bedreigt ook de eigen identiteit en haar grondslagen. Bij te weinig besef bij Valkenburgers van het eigen cultureel erfgoed dreigt dit vaak te snel opgeofferd te worden (en dit gebeurt al te vaak !) aan activiteiten die op korte termijn veel bezoekers aantrekken. Cultureel erfgoed wordt ondergeschikt aan snel economisch profijt.
10. Het is allereerst noodzakelijk dat de eigen bevolking veel beter doordrongen raakt van de waarde van het eigen cultureel erfgoed. Dan pas kan Valkenburg daarvan ook duurzaam economisch profijt hebben.
11. Het is dan ook de taak van de gemeente om in het algemeen belang steeds weer dit cultureel erfgoed primair te stellen vóór het particuliere (financiële) belang van particulieren. Ondernemers die een essentiële rol speelden(en zullen blijven spelen) in de economische benutting van het cultureel erfgoed zullen bepaalde beperkingen moeten accepteren vanwege de intrinsieke waarde van dit cultureel erfgoed en de rol die het heeft voor de Valkenburgse samenleving. Voortdurend en krachtig investeren in cultureel erfgoed door dit letterlijk en figuurlijk uit de grond en in beeld te doen komen moet in Valkenburg voorop staan, dus leidend beginsel zijn in het beleid van de gemeente..
12. De stichting In onsen Lande van Valckenborgh ziet binnen dit geheel voor zichzelf de komende jaren vooral een taak in het 'ontginnen' en promoten van het (nu onderschatte) archeologische erfgoed.

Vraag 2.

Wat is volgens u (uw organisatie?) de betekenis van het erfgoed voor de gemeente Valkenburg aan de Geul? (max. 10 regels)

De betekenis van het cultureel erfgoed voor Valkenburg kan moeilijk overschat worden, vanwege zijn waarde voor het identiteitsbesef van de eigen bevolking én voor de vele bezoekers, die immers net voor dit erfgoed (incl. natuur) komen. Zie verder onder vraag 1. En bij E (Tot Slot) waar wij een aantal plekken opnoemen die als cultureel erfgoed mogen gelden en meer aandacht behoeven.

Vraag3.

Wat zijn volgens u de drie belangrijkste voorbeelden van erfgoed in de gemeente Valkenburg aan de Geul?

(volgorde van belangrijkheid/ meeste betekenis/ meest kenmerkend voor Valkenburg aan de Geul)

1. De zichtbaarheid van de geschiedenis, concreet in (prehistorie) vuursteenmijntjes, (middeleeuws:) mergelwinning, kasteelruïne, poorten, wallen, oude kerken, kastelen e.a. gebouwen, etc.
2. Het landschap met zijn natuur, Geul, mergel (groeven, kalksteenovens), vuursteen (en prehistorische vindplaatsen !)
3. Het 'oude toeristische' karakter met mergelbouw; attracties als Openluchttheater, Katakomben, Model steenkoolmijn, Mergelrijk, Museum, 'Tekens aan de wand', De Kluis, horeca, terrasjes etc.

Wilt u uw keuze kort toelichten:

Volgorde is van minder belang, want landschap, historie en gevolgen van benutting van beide gaan samen (wat 3.3 betreft: de laatste 150 jaar).

Vraag4.

Welk minder bekend erfgoed in de gemeente verdient volgens u beter in de schijnwerpers te staan? (Max. drie voorbeelden)

- 4. Rijksmonument Vuursteenmijntjes aan de Plenkertstraat
- 5. Resten van vuursteenwinning e.a. prehistorische activiteiten
- 6. Romeinse resten in Ravensbos

Vraag 5. NB Zie ook opmerking 1 onder E. Tot Slot

De gemeente is samengesteld uit 6 dorpen, 8 gehuchten, 7 buurtschappen en een omvangrijk buitengebied. Hierin bevindt zich cultureel erfgoed. Wilt u van elke kern en het buitengebied drie voorbeelden geven van erfgoed die u kenmerkend vindt voor de betreffende woonkern?

Valkenburg:

- 4. Kasteelruïne en andere middeleeuwse resten.
- 5. Mergelgroeven
- 6. Vuursteenmijntjes

Berg:

- 4. Bergse hei (archeologie prehistorie).
- 5.
- 6.

Broekhem:

- 3. Geuldal (Archeol. Bronstijd)
- 4.
- 5.

Houthem:

- 4. Vroenhof.
- 5. Ravensbos (Archeo Romeins)..
- 6.

Schin op Geul:

- 4. Kerk
- 5. Däölkesberg (Archeo. Prehistorie).
- 6.

Sibbe:

- 4. Sibberhuuske
- 5. Kerk.
- 6. Mergelgroeven

Vilt:

- 4.
- 5.
- 6.

Ijzeren:

- 4.
- 5.
- 6.

Schoonbron:

- 4.
- 5.
- 6.

Emmaberg:

- 4.
- 5.
- 6.

Terblijt:

- 4.
- 5.
- 6.

Strabeek:

- 4.
- 5.
- 6.

Walem:

- 4.

- 5.
- 6.

Oud-Valkenburg:

- 4. Kerk.
- 5. Genhoes.
- 6. Schaloen.

Heek:

- 4.
- 5.
- 6.

Strucht:

- 4.
- 5.
- 6.

Keutenberg:

- 4.
- 5.
- 6.

Heerstraat:

- 4.
- 5.
- 6.

Engwegen:

- 4.
- 5.
- 6.

Sint Gerlach:

4. Kerk.
5. Chateau St. Gerlach
6.

Vroenhof:

4. Route Romeinse weg
5. Complex oude Vroenhof
6.

Geulhem:

4. Geulhemmermolen. .
5. Rotswoningen.
6. Overblijfselen WO II fabriek.

Buitengebied:

4. Däölkesberg en omgeving !!!!
5. Oosterberg
6. Wijngaarden Zie C 4

B. Rollen en verantwoordelijkheden

Vraag 1.

Welke rol vervult uw organisatie in 2016 bij het erfgoed?

(Denk hier bijvoorbeeld aan behoud, beheer, gebruik exploitatie, financieren, toezicht, onderhoud).

Beheer en promotie Rijksmonument Vuursteenmijntjes aan de Plenkertstraat .

Promotie andere prehistorisch en archeologisch belangrijke plekken en verhalen in Valkenburg

.....

Vraag 2.

Welke rol(len) zou u in de toekomst willen en kunnen vervullen?

(Denk hier bijvoorbeeld aan behoud, beheer, gebruik, exploitatie, financieren, toezicht, onderhoud.)

Afhankelijk van menskracht: vele, vooral onderzoek, beheer en informatiespreiding.

C. Beleid

Vraag 1.

Wat is uw toekomstbeeld over het omgaan met het cultureel erfgoed?

(Denk hier aan beheer, onderhoud, restauratie, openstelling, exploitatie, restauratie)

Meer aandacht voor het (overkoepelend) algemeen belang, minder geleid door commerciële belangen.

Vraag 2.

Kunt u drie zaken noemen die volgens u vanaf heden prioriteit genieten bij behoud en handhaven van het erfgoed?

4. (inter)nationale waarde erfgoed. B.v. Vuursteenmijntjes (Internat.), Kasteelruïne, Katakomben (nat.)

5. Identiteitsbepalende waarde voor Valkenburg en de mensen hier.
6. Mogelijkheid tot combinatie van erfgoed B.v. Openluchttheater, Museum Land van Valkenburg.

Vraag 3.

Soms krijgen monumenten een nieuwe functie. Denk aan economisch, toeristisch, maatschappelijk, cultureel of een combinatie hiervan (bijvoorbeeld het oude Stadhuis).

- a. Hoe staat u tegenover veranderende functies van het erfgoed? (max. 10 regels)
 Primair moet de identiteitsbepalende functie blijven: andere vloeien daaruit voort
 Welke aandachtspunten vindt u bij een veranderende functie van belang?
 (max. 10 regels)
 Zie a. Zie ook vraag 1

Vraag 4.

Op welke manier kan volgens u het landelijk gebied betrokken worden bij de visie op het erfgoed? (max. 10 regels)

Door de ingrijpende modernisering van de landbouw worden we thans geconfronteerd met een overwegend maïs/bieten cultuur in het buitengebied (monocultuur) IOLVV pleit voor het herintroduceren van een wijngaard hetgeen vele winstpunten zal opleveren:

- a. Landschappelijk een weldadig fenomeen,
- b. wijnbouw was in vroeger zeer populair langs de flanken van het Geuldal,
- c. momenteel een hot item, zelfs op nationaal niveau, toeristisch erg aantrekkelijk, zowel het eindproduct (dat onderscheidend dient te zijn) als het landschap.
- d. Een van de kelders van b.v kasteel Oost zou als wijnkelder kunnen fungeren, een unieke locatie voor het promoten van het eindproduct
- e. door moderne selectie van duivensoorten kan een wijngaard ecologisch verantwoord worden gerund; een uitgangspunt dat ongetwijfeld zal inspelen op de trend in de toekomst..

Vraag 5.

Bekendheid geven aan archeologische vondsten en vindplaatsen geschiedt vaak door middel van tentoonstellingen en artikelen in tijdschriften.

Welke manieren en mogelijkheden ziet u om de archeologie meer bekendheid te geven? (max. 10 regels)

Meer borden met informatie bij archeologische vindplaatsen; routes daarlangs, beschikbaar bij VVV en via internet..

Een boek over Valkenburgs prehistorie (is in de maak).
 Vaste archeologische rubriek op TV Valkenburg

Via website gemeente Zie ook D 2

Vaste expositie in museum.

D. Informatie en Communicatie

Het erfgoed in de gemeente Valkenburg aan de Geul kent vaak meer dan één functie. Om deze functies goed tot hun recht te laten komen, nemen informatie en communicatie over het erfgoed een belangrijke plaats in.

Vraag 1.

Wat zou volgens u verbeterd kunnen worden aan de informatie over het erfgoed? (max. 10 regels)

De uiteindelijke resultaten van deze inventarisatie zouden niet alleen via betrokken organisaties en VVV, maar ook rechtstreeks door de gemeente breed bekend gemaakt moeten worden. Betrokken organisaties zijn namelijk allereerst uit op propageren van hun eigen belang (denk aan ondernemers

en VVV), waarbij het algemeen belang van het cultureel erfgoed te weinig in de aandacht komt. Dit is bij uitstek een taak van de gemeente.

Vraag 2.

Wat zou volgens u verbeterd kunnen worden aan de toegankelijkheid van de informatie?

(Denk aan beeld, geluid en het geschreven en gesproken taal)

In vraag 1 gestelde kan b.v. tot uiting komen door op de homepage van de gemeente website <http://www.valkenburg.nl/> naast 'GEMEENTE', 'OP STAP IN VALKENBURG' en 'VVV' een vierde keuze aan te brengen: 'CULTUREEL ERFGOED'.

Bij 'GEMEENTE' gaat het om de organisatie daarvan, bij 'OP STAP IN VALKENBURG' om (veelal zuiver commerciële) organisaties, en bij 'VVV' staat ook het economisch gewin van de leden meestal voorop.

Onder 'CULTUREEL ERFGOED' dan ALLE erfgoed zoals geïnteriseerd MET ENIGE OBJECTIEVE INHOUDELIJKE INFORMATIE; daarbij dan links naar de organisaties die zich in de praktijk bezig houden met delen van dit cultureel erfgoed.

Maar ook: een film die in vogelvlucht heel veel van dit erfgoed kort laat zien (op website en in Museum).

In gedrukte gemeentegids: foto's belangrijkste erfgoed.

Museum Land van Valkenburg opdracht geven brede vaste expositie 'cultureel erfgoed van de landen van Valkenburg' én meer mogelijkheden daartoe geven !

Systematisch programma opzetten om de jeugd (via scholen en anderszins) laten kennismaken met erfgoed.

Vraag 3.

Wat zou volgens u verbeterd kunnen in de gebruikte communicatiekanalen?

(Denk aan radio, tv, tijdschrift, dag, en weekbladen, social media, internet)

Hiervoor zijn professionele mensen in te huren, die eerst met alle betrokken organisaties moeten overleggen, maar in dienst van het algemene belang van het cultureel erfgoed (en dus in dienst van de gemeente) werken.

Vraag 4.

Aan welke verbeteringen/ veranderingen zou u een bijdrage willen leveren? (max. 10 regels)

Aanleveren informatie. Meedoen in schoolprogramma's.

E. Tot slot

Heeft u nog opmerkingen, dan kunt u die hieronder kwijt (max. 300 woorden):

1. Bewust zijn niet alle vragen beantwoord.

Bij de inventarisatie van erfgoed op veel plekken achten wij anderen (m.n. organisaties ter plaatse) meer geschikt om deze te beantwoorden. Dat betekent niet dat de stichting In onsen Lande van Valckenborgh niet geïnteresseerd is dat cultuurgoed; haar belangstelling strekt zich conform haar statuten) uit tot alle cultureel erfgoed van de regio 'de landen van Valkenburg'. Maar de stichting meent, gezien haar huidige bemensing, zich te moeten beperken tot enkele werkvelden, in hoofdzaak (de archeologie van) de prehistorie van deze regio.

2. Wat betreft BELEID: het beleid van onze en andere organisaties is sterk afhankelijk van het beleid van de gemeente zelf, en niet alleen in financieel opzicht. De statuten van de stichting geven de hoofdlijnen (op lange termijn) aan, de mensen die eraan meewerken (vrijwilligers

met eigen interesses, vaak erg weinig vrijwilligers) bepalen aan de hand daarvan wat concreet gedaan kan en moet worden op korte en middellange termijn, in overleg met de gemeente en dus mede afhankelijk daarvan.

3. Plekken die meer aandacht behoeven: materieel (opknapbeurt) en immaterieel: onderzoek en promotie (door informatiebord(en), opname in wandelroutes, vermelding op websites etc.):
 - a. (Landschappelijk) Rij haagbeuken langs pad naar Euverem (Van Steenweg onder spoor door en bij splitsing rechts) Typische oude afscheiding langs veld/weg. (En zo zijn/waren er meer langs oude graften.)
 - b. Knijnsgracht (als oude weg naar Maastricht)
 - c. Perroen bij/op rotonde bovenaan Daelhemmerweg (Sibbe)
 - d. Neolithisch vuursteenatelier op Oosterberg (Ooit ingericht met stapel afslagen; nu verdwenen onder begroeiing en niet meer vindbaar voor passant omdat pad erlangs is omgelegd).
 - e. ZIE OOK onder C vraag 4 !

22-1-2016, Bestuur stichting In onsen lande van Valckenborgh.

Vragenlijst voor cultuurhistorische organisaties: Werkgroep Monumenten Niks aan de Hand

Zoals met u afgesproken zouden we na een eerste gesprek over een erfgoedvisie bij u terugkomen met een vragenlijst die we vervolgens op **datum** met u door willen nemen. Daarbij gaan we ervan uit dat u de vragen na terugkoppeling binnen uw organisatie heeft ingevuld.

A. Betekenis van erfgoed

Vraag 1.

Hieronder staat een omschrijving van en een toelichting op het cultureel erfgoed. Doel hiervan is een eerste afbakening te creëren voor de te ontwikkelen erfgoedvisie. Waarbij u visie moet vertalen als “waar gaan we voor”

Als u hier aanleiding voor heeft mag u over de omschrijving kort (ca. 300 woorden), duidelijk en zo concreet mogelijk reageren. Dit om alle reacties adequaat te kunnen interpreteren.

Cultureel erfgoed

Dit begrip kan als volgt omschreven worden:

“Cultureel erfgoed omvat die materiële, immateriële, zichtbare en onzichtbare overblijfselen van onze maatschappelijke ontwikkeling, die wij waardevol vinden voor ons collectief geheugen en identiteit”.

Het erfgoed levert een toegevoegde waarde bij ontmoetingen tussen heden en verleden in de samenleving en fungeert daarmee als uitdaging en inspiratiebron voor de toekomst.

Als we spreken of schrijven over het gemeentelijke erfgoed van Valkenburg aan de Geul dan rekenen we daartoe:

- Archeologie (vindplaatsen en vondsten uit opgravingen);
- Architectuur;
- Bouwhistorie;
- Cultuurhistorie (archieven, gebruiken, rituelen, feesten, verhalen en gewoonten);
- Monumenten (gebouwen, bouwwerken, beschermde stads- en dorpsgezichten);
- Openbare ruimte (bossen, landgoederen, historische tuinen)

Uw reactie is (ca. 300 woorden):

- Alle ondergrondse werken, de groeven.
- Alle aan de rivier de Geul gerelateerde gegevens. Zie bijlage.
- Vastleggen en consolideren van de nog aanwezige restanten van de omwalling van de Vestingstad Valkenburg
- Toeristische ontwikkelingen die zijn weerslag vindt in de bebouwing bijv. rondom het station, rondom het Kasteel van Valkenburg, de kerk met kleine religieuze monumenten, allerlei buurten uit verschillende periodes, hotels uit de periode rond 1900 (Casinohotel, Monopole, Vossen, Palanka, Voncken enz.)

Vraag 2.

Wat is volgens u (uw organisatie?) de betekenis van het erfgoed voor de gemeente Valkenburg aan de Geul? (max. 10 regels)

Ons erfgoed is van belang voor de inwoners, maar meer nog uit economisch oogpunt. Onze bezoekers zijn geïnteresseerd, of hun interesse kan makkelijk gewekt worden, als je dat goed aanpakt. Via een App of website waar je via je handy/tablet allerlei gegevens ter plekke kunt downloaden: straatnamen, monumenten, mergel architectuur, historie, kunst in de openbare ruimte, muurreclames, grotten/groeven, vuursteenmijnen.

Vraag3.

Wat zijn volgens u de drie belangrijkste voorbeelden van erfgoed in de gemeente Valkenburg aan de Geul?

(volgorde van belangrijkheid/ meeste betekenis/ meest kenmerkend voor Valkenburg aan de Geul)

4. Kasteelruïne
5. Middeleeuws stratenpatroon en restanten van de vesting.
6. De Geul met al haar verschijnselen. Zie bijlage

Wilt u uw keuze kort toelichten:

.....
.....

Vraag4.

Welk minder bekend erfgoed in de gemeente verdient volgens u beter in de schijnwerpers te staan? (Max. drie voorbeelden)

7. Protestantse kerk in de Plenkert, rijksmonument.
8. Een groot aantal zeer karakteristieke mergel gevels van panden.
9. O.L.Vr. Kerk (hedendaags monument).
10. Geulkades met flora en fauna.

Vraag 5.

De gemeente is samengesteld uit 6 dorpen, 8 gehuchten, 7 buurtschappen en een omvangrijk buitengebied. Hierin bevindt zich cultureel erfgoed. Wilt u van elke kern en het buitengebied drie voorbeelden geven van erfgoed die u kenmerkend vindt voor de betreffende woonkern?

Valkenburg:

7. Kasteelruïne en de vesting.
8. Middeleeuws stratenpatroon.
9. HH Nicolaas- en Barbarakerk. Zou altijd opengesteld moeten zijn met bewaking van en rondleidingen door vrijwilligers

Berg:

7.
.....
8.
.....
9.
.....

Broekhem:

6.St. Josephkerk is een gesammtkunstwerk van Boosten met vele kunstschaten. Zou altijd opengesteld moeten zijn met bewaking van en rondleidingen door vrijwilligers

7.
.....
8.
.....

Houthem:

7. Kerk en Château St. Gerlach.
8. Diverse boerenhoeves.
9. Station.

Schin op Geul:

7. H. Mauritius Kerk met kerkhof

- 8. Station met ZLSM.
- 9. De Geul met haar flora en fauna.

Sibbe:

- 7. Diverse boerenhoeves.
- 8. Sibberhuske
- 9. Sibbergroeve.

Vilt:

- 7.
- 8.
- 9.

Ijzeren:

- 7. Opschriften uit de Franse revolutie op panden.
- 8.
- 9.

Schoonbron:

- 7.
- 8.
- 9.

Emmaberg:

- 7.
- 8.
- 9.

Terblijt:

- 7.
- 8.
- 9.

Strabeek:

- 7. Archeologische vindplaatsen.

8.
9.

Walem:

7.
8.
9.

Oud-Valkenburg:

7. De kastelen Schaloen en Genhoes.
8. H Johannes de Dooperkerk. Zou altijd opengesteld moeten zijn met bewaking van en rondleidingen door vrijwilligers.
9. Boerenhoeves.

Heek:

7.
8.
9.

Strucht:

7.
8.
9.

Keutenberg:

7.
8.
9.

Heerstraat:

7.
8.
9.

Engwegen:

7.

- 8.
- 9.

Sint Gerlach:

- 7. Kerk en Château St. Gerlach.
- 8.
- 9.

Vroenhof:

- 7.
- 8.
- 9.

Geulhem:

- 7. Grotwoningen.
- 8. Geulhemmergroeve.
- 9.

Buitengebied:

- 7. De Geul en het uitgebreide bezit aan wandelpaden. Beschermen tegen wildrijden van fietsen.
- 8. Kalkbranderijen.
- 9. Abri Dölkesberg.
- 10. Vuursteenmijntjes

B. Rollen en verantwoordelijkheden

Vraag 1.

Welke rol vervult uw organisatie in 2016 bij het erfgoed?
(Denk hier bijvoorbeeld aan behoud, beheer, gebruik exploitatie, financieren, toezicht, onderhoud).

Toezicht wandelpaden.
Opstarten van initiatieven bij overheden en verenigingen.

Vraag 2.

Welke rol(len) zou u in de toekomst willen en kunnen vervullen?
(Denk hier bijvoorbeeld aan behoud, beheer, gebruik, exploitatie, financieren, toezicht, onderhoud.)

Toezicht en wakkerhouden.

C. Beleid

Vraag 1.

Wat is uw toekomstbeeld over het omgaan met het cultureel erfgoed?

(Denk hier aan beheer, onderhoud, restauratie, openstelling, exploitatie, restauratie)

Eigendom en beheer zoveel mogelijk in particuliere organisaties/stichtingen/verenigingen. Meer mensen zullen hiervoor in de toekomst verantwoordelijkheid op zich nemen, mits goed begeleid en gesteund. Er zijn best wel mensen die hier iets voor voelen, maar ze moeten uitgedaagd worden.

Vraag 2.

Kunt u drie zaken noemen die volgens u vanaf heden prioriteit genieten bij behoud en handhaven van het erfgoed?

7. Protestantse kerk.
8. Voormalig hotel Prins Hendrik (Ahoy)
9. Onderhoud parken en wandelpaden.
10. Herbouw muur aan de Dwingel.
11. Onderhoud voormalig Joods kerkhof aan Dwingel.
12. Restauratie keermuur tussen kasteelruïne en Berkelpoort.
13. Makkelijk bereikbaar maken van kennis over ons erfgoed (website, App)

Vraag 3.

Soms krijgen monumenten een nieuwe functie. Denk aan economisch, toeristisch, maatschappelijk, cultureel of een combinatie hiervan (bijvoorbeeld het oude Stadhuis).

- b. Hoe staat u tegenover veranderende functies van het erfgoed? (max. 10 regels)
Zeer positief. Maar wel passend qua gebruik en exploitatie.

Welke aandachtspunten vindt u bij een veranderende functie van belang? (max. 10 regels)

Van belang is dat het originele pand behouden wordt met een toevoeging die past in de schaal en materiaal van het pand. (mag best hedendaags van vormgeving zijn). Van belang is dat de rooilijnen niet overschreden worden (economisch gewin) Dat er voor- en achtertuinen behouden blijven.

Vraag 4.

Op welke manier kan volgens u het landelijk gebied betrokken worden bij de visie op het erfgoed? (max. 10 regels)

Bewust gericht op onderhoud en welzijn van dit gebied. Samenwerking met landbouworganisaties (graften, boomgaarden e.a. onderhouden), schapenhoeders met kuddes voor het behoud van een open landschap.

Vraag 5.

Bekendheid geven aan archeologische vondsten en vindplaatsen geschiedt vaak door middel van tentoonstellingen en artikelen in tijdschriften.

Welke manieren en mogelijkheden ziet u om de archeologie meer bekendheid te geven? (max. 10 regels)

Lokaal museum en stadstorens met info in een hedendaagse presentatie.

Gebruik maken van website, App

Lokale televisie moet hieraan werken. Het behoort tot de hoofdtaken van plaatselijke nieuwsbronnen.

D. Informatie en Communicatie

Het erfgoed in de gemeente Valkenburg aan de Geul kent vaak meer dan één functie. Om deze functies goed tot hun recht te laten komen, nemen informatie en communicatie over het erfgoed een belangrijke plaats in.

Vraag 1.

Wat zou volgens u verbeterd kunnen worden aan de informatie over het erfgoed? (max. 10 regels)

Zie vorige vraag.

Vraag 2.

Wat zou volgens u verbeterd kunnen worden aan de toegankelijkheid van de informatie?
(Denk aan beeld, geluid en het geschreven en gesproken taal)

Website, App, meer infobordjes ter plaatse.

Vraag 3.

Wat zou volgens u verbeterd kunnen in de gebruikte communicatiekanalen?
(Denk aan radio, tv, tijdschrift, dag, en weekbladen, social media, internet)

Kennis uitdragen via multimedia. Lokale tv moet zich veel meer instellen op de lokale cultuur in al zijn vormen.

Vraag 4.

Aan welke verbeteringen/ veranderingen zou u een bijdrage willen leveren? (max. 10 regels)

.....
.....

E. Tot slot

Heeft u nog opmerkingen, dan kunt u die hieronder kwijt (max. 300 woorden):

.....
.....

Werkgroep Monumenten van Niks aan de Hand

13 januari 2016

Vragenlijst voor cultuurhistorische organisaties: Stichting vestingstad Valkenburg

Zoals met u afgesproken zouden we na een eerste gesprek over een erfgoedvisie bij u terugkomen met een vragenlijst die we vervolgens op **datum** met u door willen nemen. Daarbij gaan we ervan uit dat u de vragen na terugkoppeling binnen u organisatie heeft ingevuld.

A. Betekenis van erfgoed

Vraag 1.

Hieronder staat een omschrijving van en een toelichting op het cultureel erfgoed. Doel hiervan is een eerste afbakening te creëren voor de te ontwikkelen erfgoedvisie. Waarbij u visie moet vertalen als “waar gaan we voor”

Als u hier aanleiding voor heeft mag u over de omschrijving kort (ca. 300 woorden), duidelijk en zo concreet mogelijk reageren. Dit om alle reacties adequaat te kunnen interpreteren.

Cultureel erfgoed

Dit begrip kan als volgt omschreven worden:

“Cultureel erfgoed omvat die materiële, immateriële, zichtbare en onzichtbare overblijfselen van onze maatschappelijke ontwikkeling, die wij waardevol vinden voor ons collectief geheugen en identiteit”.

Het erfgoed levert een toegevoegde waarde bij ontmoetingen tussen heden en verleden in de samenleving en fungeert daarmee als uitdaging en inspiratiebron voor de toekomst.

Als we spreken of schrijven over het gemeentelijke erfgoed van Valkenburg aan de Geul dan rekenen we daartoe:

- Archeologie (vindplaatsen en vondsten uit opgravingen);
- Architectuur;
- Bouwhistorie;
- Cultuurhistorie (archieven, gebruiken, rituelen, feesten, verhalen en gewoonten);
- Monumenten (gebouwen, bouwwerken, beschermde stads- en dorpsgezichten);
- Openbare ruimte (bossen, landgoederen, historische tuinen)

Uw reactie is (ca. 300 woorden):

.Struikelstenen van de Stichting Struikelstenen Valkenburg, die met toestemming en medewerking van de gemeente zijn geplaatst. En wel voor de woonhuizen van de Valkenburgse Joden van waaruit zij op transport werden gesteld in de 2ec WO naar de concentratiekampen om nooit meer terug te keren.. ..

.....

.....

.....

.....

.....

Vraag 2.

Wat is volgens u (uw organisatie?) de betekenis van het erfgoed voor de gemeente Valkenburg aan de Geul? (max. 10 regels)

.Het is bepalend voor wat wij zijn als stad.

.....

.....

.....

.....
.....

Vraag3.

Wat zijn volgens u de drie belangrijkste voorbeelden van erfgoed in de gemeente Valkenburg aan de Geul?

(volgorde van belangrijkheid/ meeste betekenis/ meest kenmerkend voor Valkenburg aan de Geul)

1. Kasteel ruïne.
.....
2. Vestingwerken.
.....
3. De Oude Kerk.
.....

Wilt u uw keuze kort toelichten:

.Zij zijn de karakteristieken van onze vestingstad.
.....
.....
.....
.....

Vraag4.

Welk minder bekend erfgoed in de gemeente verdient volgens u beter in de schijnwerpers te staan? (Max. drie voorbeelden)

1. Erkenning van ridder/drossaard D. van Pallandt (ca. 1410-1481) en zijn grafsteen.
.....
2.
.....
3.
.....

Vraag 5.

De gemeente is samengesteld uit 6 dorpen, 8 gehuchten, 7 buurtschappen en een omvangrijk buitengebied. Hierin bevindt zich cultureel erfgoed. Wilt u van elke kern en het buitengebied drie voorbeelden geven van erfgoed die u kenmerkend vindt voor de betreffende woonkern?

Valkenburg:

1. Zie vraag 3.
.....
2.
.....
3.
.....

Berg:

1.
.....
2.
.....

3.
.....

Broekhem:

1.
.....
2.
.....
3.
.....

Houthem:

1.
.....
2.
.....
3.
.....

Schin op Geul:

1.
.....
2.
.....
3.
.....

Sibbe:

1.
.....
2.
.....
3.
.....

Vilt:

1.
.....
2.
.....
3.
.....

Ijzeren:

1.
.....
2.
.....
3.
.....

Schoonbron:

1.
2.
3.

Emmaberg:

1.
2.
3.

Terblijt:

1.
2.
3.

Strabeek:

1.
2.
3.

Walem:

1.
2.
3.

Oud-Valkenburg:

1. Is de oorsprong van Valkenburg.
2.
3.

Heek:

1.
2.
3.

Strucht:

1.
2.
3.

Keutenberg:

1.
2.
3.

Heerstraat:

1.
2.
3.

Engwegen:

1.
2.
3.

Sint Gerlach:

1.
2.
3.

Vroenhof:

1.
2.
3.

Geulhem:

1.
2.

3.
.....

Buitengebied:

1.
.....

2.
.....

3.
.....

B. Rollen en verantwoordelijkheden

Vraag 1.

Welke rol vervult uw organisatie in 2015 bij het erfgoed?

(Denk hier bijvoorbeeld aan behoud, beheer, gebruik exploitatie, financieren, toezicht, onderhoud).

. Zie onze brochure "Historische Vestingstad . Valkenburg", mei 2004 en juni 2006 , 2^e druk, 15 pp.

En het programma "Programma 2004-2014, grotendeels uitgevoerd, van de Stichting Vestingstad Valkenburg" . . (zie bijlage).....

.....
.....
.....
.....

Vraag 2.

Welke rol(len) zou u in de toekomst willen en kunnen vervullen?

(Denk hier bijvoorbeeld aan behoud, beheer, gebruik, exploitatie, financieren, toezicht, onderhoud.)

.Uitdragen van de ME historie in woord en daad.....

.....
.....
.....
.....

C. Beleid

Vraag 1.

Wat is uw toekomstbeeld over het omgaan met het cultureel erfgoed?

(Denk hier aan beheer, onderhoud , restauratie, openstelling, exploitatie, restauratie)

.Accoord.....

.....
.....
.....
.....

Vraag 2.

Kunt u drie zaken noemen die volgens u vanaf heden prioriteit genieten bij behoud en handhaven van het erfgoed?

1. Driehoek door trekken van de stadsmuur en de driehoek Walramplein-Berkelpoort afmaken.
.....
.....
2.
.....
3.
.....

Vraag 3.

Soms krijgen monumenten een nieuwe functie. Denk aan economisch, toeristisch, maatschappelijk, cultureel of een combinatie hiervan (bijvoorbeeld het oude Stadhuis).

- a. Hoe staat u tegenover veranderende functies van het erfgoed? (max. 10 regels)
OK maar zonder afbraak..
.....
.....
.....
- b. Welke aandachtspunten vindt u bij een veranderende functie van belang? (max. 10 regels)
. De veranderde functie moet wel toegankelijk blijven..
.....
.....
.....

Vraag 4.

Op welke manier kan volgens u het landelijk gebied betrokken worden bij de visie op het erfgoed? (max. 10 regels)

.De geschiedenis van Valkenburg en de veranderde landelijke omgeving van de stad meer bekendheid te geven bij de bevolking.
.....
.....
.....

Vraag 5.

Bekendheid geven aan archeologische vondsten en vindplaatsen geschiedt vaak door middel van tentoonstellingen en artikelen in tijdschriften.

Welke manieren en mogelijkheden ziet u om de archeologie meer bekendheid te geven? (max. 10 regels)

.Permanente expositie mogelijk te maken (zie het voorbeeld in Houthem) en meer gebruik te maken van de media..
.....
.....
.....

D. Informatie en Communicatie

Het erfgoed in de gemeente Valkenburg aan de Geul kent vaak meer dan één functie. Om deze functies goed tot hun recht te laten komen, nemen informatie en communicatie over het erfgoed een belangrijke plaats in.

Vraag 1.

Wat zou volgens u verbeterd kunnen worden aan de informatie over het erfgoed? (max. 10 regels)

.Zie het antwoord van vraag C.5.
.....
.....
.....
.....

Vraag 2.

Wat zou volgens u verbeterd kunnen worden aan de toegankelijkheid van de informatie?

(Denk aan beeld, geluid en het geschreven en gesproken taal)

.Zie het antwoord van vraag C.5.
.....
.....
.....
.....

Vraag 3.

Wat zou volgens u verbeterd kunnen in de gebruikte communicatiekanalen?

(Denk aan radio, tv, tijdschrift, dag, en weekbladen, social media, internet)

.Zie het antwoord van vraag C.5.
.....
.....
.....
.....

Vraag 4.

Aan welke verbeteringen/ veranderingen zou u een bijdrage willen leveren? (max. 10 regels)

.Zie het antwoord van vraag C.5.
.....
.....
.....
.....

E. Tot slot

Heeft u nog opmerkingen, dan kunt u die hieronder kwijt (max. 300 woorden):

.Wij hebben geen verdere opmerkingen meer.
..... Valkenburg, 1 december 2015
. H.J. Mûcher, secretaris Stichting Vestingstad Valkenburg.
.....
.....

Vragenlijst voor cultuurhistorische organisaties: Martin Stevensfonds

Zoals met u afgesproken zouden we na een eerste gesprek over een erfgoedvisie bij u terugkomen met een vragenlijst die we vervolgens op **datum** met u door willen nemen. Daarbij gaan we ervan uit dat u de vragen na terugkoppeling binnen u organisatie heeft ingevuld.

A. Betekenis van erfgoed

Vraag 1.

Hieronder staat een omschrijving van en een toelichting op het cultureel erfgoed. Doel hiervan is een eerste afbakening te creëren voor de te ontwikkelen erfgoedvisie. Waarbij u visie moet vertalen als “waar gaan we voor”

Als u hier aanleiding voor heeft mag u over de omschrijving kort (ca. 300 woorden), duidelijk en zo concreet mogelijk reageren. Dit om alle reacties adequaat te kunnen interpreteren.

Cultureel erfgoed

Dit begrip kan als volgt omschreven worden:

“Cultureel erfgoed omvat die materiële, immateriële, zichtbare en onzichtbare overblijfselen van onze maatschappelijke ontwikkeling, die wij waardevol vinden voor ons collectief geheugen en identiteit”.

Het erfgoed levert een toegevoegde waarde bij ontmoetingen tussen heden en verleden in de samenleving en fungeert daarmee als uitdaging en inspiratiebron voor de toekomst.

Als we spreken of schrijven over het gemeentelijke erfgoed van Valkenburg aan de Geul dan rekenen we daartoe:

- Archeologie (vindplaatsen en vondsten uit opgravingen);
- Architectuur;
- Bouwhistorie;
- Cultuurhistorie (archieven, gebruiken, rituelen, feesten, verhalen en gewoonten);
- Monumenten (gebouwen, bouwwerken, beschermde stads- en dorpsgezichten);
- Openbare ruimte (bossen, landgoederen, historische tuinen)

Uw reactie is (ca. 300 woorden):

Het creëren van een collectief bewustzijn moet als een van de belangrijkste doelstellingen zijn met het ontwikkelen van een visie inzake ons cultureel erfgoed. Teveel is verdwenen, verwaarloosd vanwege gebrek aan kennis van ons verleden. Erfgoed is van belang om huidige en latere generaties een beeld te geven van het verleden en een bijdrage te leveren aan onze culturele identiteit

Vraag 2.

Wat is volgens u (uw organisatie?) de betekenis van het erfgoed voor de gemeente Valkenburg aan de Geul? (max. 10 regels)

Zeer groot. Zonder dat erfgoed zou er geen Valkenburg zijn zoals we die vandaag de dag kennen. Er zijn maar weinig plaatsen met zo'n rijk verleden en bijzonder erfgoed. Van de prehistorie met hun vuursteenmijnen, de Romeinen met hun rijke agrarische cultuur, de middeleeuwen waarin Valkenburg en de regio gestalte krijgt met

Hoogteburcht en vestingwerken. En, de geschiedenis in woord en beeld niet verloren laten gaan.

Vraag3.

Wat zijn volgens u de drie belangrijkste voorbeelden van erfgoed in de gemeente Valkenburg aan de Geul?

(volgorde van belangrijkheid/ meeste betekenis/ meest kenmerkend voor Valkenburg aan de Geul)

1. Kasteelruine. Zeer uniek en beeldbepalend
2. Ondergrondse wereld met de talloze groeven
3. Toerisme en de historie ervan.

Wilt u uw keuze kort toelichten:

Ze zijn uniek, ze staan onder druk en vragen voortdurend onze aandacht.

Vraag4.

Welk minder bekend erfgoed in de gemeente verdient volgens u beter in de schijnwerpers te staan? (Max. drie voorbeelden)

1. Veel meer aandacht voor archeologie een zijn restanten.
2. Het landschap is teveel verwaarloosd.
3. Monumentaal erfgoed. In het bijzonder de gebouwen uit de 20ste eeuw. B.v. de vele hotels met karakteristieke bouwstijlen zijn vervangen door sfeerloze en alledaagse appartementen.

Vraag 5.

De gemeente is samengesteld uit 6 dorpen, 8 gehuchten, 7 buurtschappen en een omvangrijk buitengebied. Hierin bevindt zich cultureel erfgoed. Wilt u van elke kern en het buitengebied drie voorbeelden geven van erfgoed die u kenmerkend vindt voor de betreffende woonkern?

Valkenburg:

1. Kastelen en monumenten
2. Ondergrondse wereld
3. Geschiedenis toerisme

Berg:

1. Pallantshof.(?)
2. Vakwerkboerderijen
3. Groeve Curfs

Broekhem:

1. Villa's
2. Beemden richting Ingendael

Houthem:

1. Kasteel en kerk St. Gerlach
2. Mergel carboerderijen.
3. Hoogstamweiden

Schin op Geul:

1. Kerk

2. Sousberg

3. Mergelpanden

Sibbe:

1. Sibberhuuske

2. Sibbergroeven

3. Kalksteenwinning Sibbergrubbe

Vilt:

1. Meertensgroeve.

2. Lijkweg

Ijzeren:

1. Mergelboerderijen

2. Waterput

3. Hollewegen

Schoonbron:

1. Waterbronnen

2. Vakwerkboerderijen

Emmaberg:

Zendmast

Terblijt:

Mergellpanden

Hoogstamweiden

Strabeek:

1. Ravensbosch.

2. Romeins graf

Walem:

1. De Kluis

2. De Goudsberg

3. Schaelsberg

Oud-Valkenburg:

1. Kastelen met landgoed

2. Kasteeltuin

3. Drie Beeldjes

Heek:

Vakwerkboerderijen

Strucht:

1. Gerendal met orchideeentuin

Keutenberg:

4.
5.
6.

Heerstraat:

Romeinse heirbaan

Engwegen:

1. Keutenberg.
2. Gronseleput (?)

Sint Gerlach:

1. Gerlachput
2. Barokke kerk

Vroenhof:

1. Zie Houthem

Geulhem:

1. Rotswoningen
2. Bronsdaelgroeve
3. Schuilkerk in kalksteengroeve

Buitengebied:

1. Hoogstamweiden
2. Hollewegen
3. Hellingbossen

B. Rollen en verantwoordelijkheden

Vraag 1.

Welke rol vervult uw organisatie in 2015 bij het erfgoed?

(Denk hier bijvoorbeeld aan behoud, beheer, gebruik exploitatie, financieren, toezicht, onderhoud).

Het Martins Stevens Fonds beheert een zeer breed archief over alles met betrekking op Valkenburg en omgeving. Zoals foto's, boeken, documenten etc.

Vraag 2.

Welke rol(len) zou u in de toekomst willen en kunnen vervullen?

(Denk hier bijvoorbeeld aan behoud, beheer, gebruik, exploitatie, financieren, toezicht, onderhoud.)

Behoud van huidige rol. Meer samenwerking met partners, verenigingen, overheid.

C. Beleid

Vraag 1.

Wat is uw toekomstbeeld over het omgaan met het cultureel erfgoed?

(Denk hier aan beheer, onderhoud, restauratie, openstelling, exploitatie, restauratie)

Erfgoed kun je zien als kapitaal gemaakt door onze voorouders. Zij zorgden voor de documenten, gebouwen en

het landschap. Erfgoed trekt mensen en bedrijven aan en bevordert het toerisme en zorgt op die manier voor

een vitale economie en daarmee het inkomen van velen. Deze levert vervolgens weer een bijdrage aan- en

uitbreiding van ons erfgoed.

In de flow waar Valkenburg nu verkeert moet het erfgoed bewust een plek krijgen in ons bestel. Die bewustwording zal automatisch leiden tot meer koestering van ons erfgoed en ontplooiing van een passend beleid.

Vraag 2.

Kunt u drie zaken noemen die volgens u vanaf heden prioriteit genieten bij behoud en handhaven van het erfgoed?

1. Ontwikkelen van een totaalvisie door de gemeente

2. Ruimte en ondersteuning aan lokale initiatieven. De meeste kennis en kunde zit bij de lokale stichtingen

en verenigingen.

2. Breng de lokalen bij elkaar in harmonie.

Vraag 3.

Soms krijgen monumenten een nieuwe functie. Denk aan economisch, toeristisch, maatschappelijk, cultureel of een combinatie hiervan (bijvoorbeeld het oude Stadhuis).

a. Hoe staat u tegenover veranderende functies van het erfgoed? (max. 10 regels)

Positief. Indien een gebouw waard is om te behouden is heroriëntering van het gebruik van het gebouw goed voor de bescherming van ons erfgoed. Wel moet gelet worden op de verbouwing zowel exterieur al interieur. Zoveel mogelijk authentieke elementen bewaren.

Welke aandachtspunten vindt u bij een veranderende functie van belang? (max. 10 regels)

Behoud het gebouw zoveel mogelijk in de oorspronkelijke staat. Bouwmaterialen gebruiken kenmerkend voor het gebouw.

Vraag 4.

Op welke manier kan volgens u het landelijk gebied betrokken worden bij de visie op het erfgoed? (max. 10 regels)

.De geschiedenis van Valkenburg en de veranderde landelijke omgeving van de stad meer bekendheid te geven bij de bevolking.
.....
.....
.....
.....
.....

Vraag 5.

Bekendheid geven aan archeologische vondsten en vindplaatsen geschiedt vaak door middel van tentoonstellingen en artikelen in tijdschriften.

Welke manieren en mogelijkheden ziet u om de archeologie meer bekendheid te geven? (max. 10 regels)

.Permanente expositie mogelijk te maken (zie het voorbeeld in Houthem) en meer gebruik te maken van de media.....

.....

.....

.....

.....

.....

D. Informatie en Communicatie

Het erfgoed in de gemeente Valkenburg aan de Geul kent vaak meer dan één functie. Om deze functies goed tot hun recht te laten komen, nemen informatie en communicatie over het erfgoed een belangrijke plaats in.

Vraag 1.

Wat zou volgens u verbeterd kunnen worden aan de informatie over het erfgoed? (max. 10 regels)

Lokale touchscreens voor snelle informatie; een beter en interactief museum; laten zien wat Valkenburg te bieden heeft via borden met kort verklarende teksten; geschiedenis hoort niet thuis op een zolderkamertje.

Vraag 2.

Wat zou volgens u verbeterd kunnen worden aan de toegankelijkheid van de informatie?

(Denk aan beeld, geluid en het geschreven en gesproken taal)

Moderne museumopzet in de nu leegstaande kerk op het Walramplein; meer werken met gidsen met kennis in huis voor rondleidingen; touchscreens om geschiedenis levend te maken.

Vraag 3.

Wat zou volgens u verbeterd kunnen in de gebruikte communicatiekanalen?

(Denk aan radio, tv, tijdschrift, dag, en weekbladen, social media, internet)

Meer aandacht voor tradities op de digitale snelweg om jongeren bewust te maken van het culturele erfgoed; in gratis weekbladen vast katern inzake een erfgoed-onderwerp.

Vraag 4.

Aan welke verbeteringen/ veranderingen zou u een bijdrage willen leveren? (max. 10 regels)

Stichting Martin Stevens Fonds kan informatie leveren over diverse onderwerpen.

E. Tot slot

Heeft u nog opmerkingen, dan kunt u die hieronder kwijt (max. 300 woorden):

Graag terugkoppeling.